

Lord Byron

•

DON JUAN

KAZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Lord Byron

DON JUAN

Çeviren: Halil Köksel

19. yüzyıl İngiliz devrimci-romantiklerinin öncülerinden Lord Byron (1788-1824) başyapıtı *Don Juan*'da, "Britanya riyakârlığı"nı, tüm Avrupa soylularını ve krallarını alabildiğine hoyratça "taşlar"; övgü düzmeye yanaşmadan, dindiği anlarda bile yanardağ sessizliğini saklı tutan, insanoğlunun çelişkilerini ortaya seren, kehanetli, yıkıcı uzun bir "yergi şiir"i söyler.

Yaşadığı dönemde kendi coğrafyasını aşarak Puşkin, Lermontov gibi Rus şairlerini de etkileyen "şiir tanrısı" Byron'ın "yakası açık beyaz gömlekli" yapıtı bugün de ışıldamaktadır.

Lord Byron

DON JUAN

Çeviren: Halil Köksel

Yapı Kredi Yayınları- 1607
Kâzım Taşkent
Klasik Yapıtlar Dizisi - 45

Don Juan / Lord Byron
Özgün adı: *Don Juan*
Çeviren: Halil Köksel
Redaksiyon: Güven Turan

Kitap Editörü: Fahri Güllüoğlu

Kapak Tasarımı: Mehmet Ulusel

Baskı: Üç-Er Ofset
Yüzyıl Mah. Massit 5. Cad. No: 15 Bağcılar / İstanbul

Çeviriye Temel Alınan Baskı: Penguin Classics, London, 1986
1. Baskı: İstanbul, Mart 2002
2. Baskı: İstanbul, Nisan 2006
ISBN 975-08-0127-X

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2006
Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 285 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.yapikrediyayinlari.com>
e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://yky.cstore.com.tr>
www.teleweb.com.tr

İçindekiler

Şiirin Napolyon'u Byron (*Halil Köksel*) • 7

Kanto I ve II'ye Önsöz • 23

Sunuş • 27

Kanto I • 33

Kanto II • 89

Kanto III • 144

Kanto IV • 176

Kanto V • 206

Kanto VI-VIII'e Önsöz • 249

Kanto VI • 252

Kanto VII • 283

Kanto VIII • 305

Kanto IX • 341

Kanto X • 363

Kanto XI • 385

Kanto XII • 408

Kanto XIII • 431

Kanto XIV • 459

Kanto XV • 485

Kanto XVI • 510

Kanto XVII • 543

Notlar ya da *Don Juan* Sözlüğü • 547

ŞİİRİN NAPOLYON'U BYRON

Çanakkale Boğazı'nı yüzerek geçen kaç ozan bilirsiniz? Biz onların yalancısıyız, doğuştan sakat ayağına karşın yaman yüzücü olan yiğidimiz Byron, daha sakalları şeftali tüyü denliyen, 1810 yılının Mayıs ayının üçünde, gezi yoldaşı teğmen Ekenhead'le birlikte Çanakkale Boğazı'nı yüzerek geçer. Merak bu ya, Homeros'un (boğazı yüzerek geçen yiğitler konusunda) doğruyu söyleyip söylemediğini sınamak için yaparlar bu işi de. Atalarından kalma Lord unvanını giyeli ve parlamentodaki Özgürlükçü Parti sıralarında kafa sallamaya başlayalı bir yıl olmadan yollara düşüşüne, at biniciliğine, barut sıkıcılığına, yerinde durmazlığına, başıbozukluğuna, göçebeliğine ve XI. Kanto'nun elibeşinci sekizliğinde dediklerine bakarsak, Napolyon'udur ya, azıcık da Timurlenk'idir o şiirin.

Ey güzel okur! Bir kez burnunu uzattığın bu sayfaların içinden bir daha çıkamayacağına ant içerim! Don Juan, Byron'ın kendisinden başka biri değildir. Bir kurgu-öykü değil "hayatım roman" türünden yaşanmış gerçeklerdir.

Don Juan, kimi ağzınızın suyunu akıtacak, kimi beyninizi kafatasından uğratacak, kimi de yüreğinizi hoplatacak, ancak okumasını bilene sürgidesice bir kahkaha tufanı yaşatacak pek de beyin açıcı, yürek yakıcı, kafa yapıcı, şen şakrak, koyu duygulu, coşkulu, kanlı bıçaklı, göbekli, çiftetelli ve de pek verici bir destan olup, Byron'ımızın sonunu getiremediği son ve başyapıttır.

Yiğit oğlanımız Don Juan, Byron'ın oldum olası tiksindiği

ıslak ve boz iklimli İngiltere yerine kavuniçi güneşli ve kanlı canlı İspanya'da dünyaya gelir: (I:8): "Sevilla'da doğmuştu, portakalı / Ve kadınıyla ünlü o hoş kentte" Türlü aşk ve meşk işleri çevirir: (I:170): "Julia'nın dudağına çevirdi Juan dudağını / Saçlarının lülelerini okşadı onun sonra / Nerdeyse unuttular tehlikeyi ve umutsuzluğu / O an olsun söz geçiremediler sevdalarına" Bu gönüllü sevda, anasının elinden zorunlu bir sürgün tacı kondurur Juan'ın başına: (I:191): "Gezip tanımasına karar verdi oğlunun / Avrupa'daki iklimlerin hepsini, denizde karada / Eski ahlakını düzeltmesi ve yenisini kazanması için". Julia'nın Juan'a yazdığı ayrılık mektubu ise (I:192-7) ölümsüz delikanlı ozan Shelley'e göre yeryüzündeki en güzel sevda şiiridir. Biz de deriz ki: Kadın ruhunun abecesini ve çarpım cetvelini ezbere bilen pek az erkekten biridir Byron. Geçelim: Juan, Akdenize açılan bir yelkenliye dehdeh edilir. Bir sonraki görüntü yürek hoplatır: (II:27): "Geceleyin saat birde rüzgâr anı bir dönüşle / Her yanı denizden bir uçuruma fırlattı gemiyi" Kulağınıza fısıldayalım ki bir tek Marquez değildir batan gemilerin öyküsünü yazan. 19. yüzyılda da fırtına anakonusu, ozanlara ve resamlara pek çok ekmek yedirmiştir. Byron'ımız da bu evrensel yıkımdan ballı börek yemeyi savsaklamaz. Juan, tamusal bir fırtına içinde ceviz kabukluğu yaparken, bir yolu bulunur, yiğidimiz Ege'deki bir adaya güzeller arasına çıkartılır: (II: 123): "İşte bu ikisi canlandırdı Juan'ı / Üst baş ve yiyecek verdiler, baktılar ona / Ve kadınlara özgü, o içinde onbinlerce ince buluşu / Barındıran o yumuşak sevecenlikle..." ve Âdem ile Havva'nın cennetteki yaşantısına benzer biçimde elmayı ısırır ve güzel Haidée ile aşk şarabını içer. Nedir ki Âdem'in kıskanılıp cennetten sürülüşü gibi, elmadan sonra ayvayı yeme sırası şimdi âdemoğlu Juan'cığımızdadır. Haidée'nin korsan babasının (ki Tepedelenli Ali Paşa'nın betimlenmesidir) adamlarınca kargatulumba bir kalyonun ambarına atılır. Doğru köle pazarına, İstanbul'a (V:3): "Avrupa ve Asya yakasında serpili camileriyle / Şurda burda birkaç yetmişiki kürekli / Yelkenlinin süslediği Boğaz'ıyla / Ayasofya'nın altın gibi kubbesi ve selvi ağaçları / Ve yüksek ve ak başlı Uludağ'ıyla / Oniki adasıyla, düşlediğimden de öte, tanımlanması / Olanaksız olan, çekici Lady Montagu'nün çekiciliğine ka-

pıldığı / O olağanüstü görüntü ortaya serildi” Topkapı Sarayı’na köle olarak, “Juanna” adıyla hareme alınır. Haremde çevirdiği aşk dolapları yüzünden çuvalla Boğaz’a boca edilir. Kefeni yırttım derken Türk-Rus savaşının içinde uyanır: rastlantı sonucu ün salar ve onur takıları kazanır. Çariçe Katerina’nın gözdesi olur: “Şen şakrak hanımefendiler, danslar, hazır para / Buzu cennet, şakır şakır güneşli yapar kışı da.” (X:21). Katerina ve önceki Rus dilberleri Juan’ımızın ilğini emecek, onu yatağa düşüreceklerdir: Hastalığı bir tür “Sefer yorgunluğudur” (X:40). Katerina’nın eliyle, iyileşmesi ve hava değişimi için Juan elçi olarak binbir tantanayla Londra’ya yollanacaktır.

Bundan önceki kantolarla kahkahadan kırılan zeki okur, XI. Kanto’dan sonrakilerle gözünden yaşlar gelene de gülmekten yerlere yatacaktır. Çünkü ozanımız bundan böyle kendi alanında oynamaktadır ve kendi İngilteresiyle hesaplaşmaktadır. Don Juan’ın yazılışının ardında yuvalanmış zembereklerden biri de Byron’ın anayurdunun ipini pazara çıkartma inceliğini göstermesi olmuştur. Bu destan sanki salt İngiliz krallık ailesini, dönemin zorba generali Wellington dükünü, iktidardaki Tutucu Parti’yi ve onun borazanlarını, kısacası yeniliklere ve cumhuriyetçi akımlara karşı duran herkesi tefe almak ve eteklerini tutuşturmak için yakılmıştır. Ey okur, burda düşünceni rahattan hazırola geçirmeni isterim! Ozanımız tüm yaşamı boyunca kendisinin “cant” dediği, günümüzde Kundera’nın (ondan habersiz) “kitsch” diye tanımladığı evrensel hacivatistan yaratığına karşı durmuştur. Nedir ki o dönemin İngilteresi, “cant” ucubesinin uluslararası merkezidir. Tam denk düşer ya da düşmez, biz bu adı dilimizde “nağme” ile tartabiliriz.

Dilin oynaklığı tam onikiden vurulmaya açmadığı için göbeğini, çevirmenin işi de bir sözcüğün yalnız karşılığını değil, rengini ve kokusunu da okuyucuya sunarak onun yanaklarında güller açtırmaktır. Bir sözcüğün şairinin sözlüğündeki hanında konaklamadan şiir yoluna düşülmeyeceğini bilmez miyiz? Biz burda Byron’a Türkçe don biçiyoruz: ozanımızın yedikleri, içtikleri ve sevdikleri kendinin olsun, bizimkisi biraz da okuyucunun geçmişte dönen o dolaplara, unutulmuş yerlere ve zamanlara girmesine kaydıraklık yapmaktır. Şiir her zaman şiirdir, ancak

şairinin havasına girilmeyen şiir hünkârbeğendisiz tandırkebabına benzer. Bu yaklaşımımız karşısında cıvataları gevşeyen ya da sigortası atanlar varsa bu kendilerinin bileceği iştir.

Ancak sözü dağıtmadan Byron'a bırakırsak, ilkin nağme sözünü doğru kullandığımız, sonra da o andaki kavlar gibi kabarık öfkesini anladığımız için sırtımızı sıvazlayacaktır: Genç ustamız, iki Venedik Karnavalı arasındaki uçkuru açık günlerinde *Don Juan*'ın ilk iki kantosunu yazmış ve Londra'ya uçurmuştur. Yayıncısı Murray ve dostlarının da *Don Juan* yerine "ağırbaşlı", "yüce" ve "kutsal" bir şiir bağışlaması için kafasını ütölemeleri, ne mutlu bizlere ki şairimizi uyutamamış, tersine, 19 Ocak 1819'da Venedik'teki sarayından yayıncısına şu dudak uçuklatan sözleri patlatması için çimdiklemiştir ancak onun yanardağ yüreğini: "Hristiyanlığın nağmeleri yolumdan edemez beni!"

Tarihçiler unutmuştur ya, biz unutmayalım ki Londra'da Viktorya Dönemi, kraliçesinden önce başlara taç olmuş, yobazlık toplumun her katma çöreklenmiştir. *Don Juan*'ın ilk baskısında da yazarının ve yayıncısının adı sanı kamuoyuna hiç çaktırılmayacaktır. Çünkü yayıncısı adını karıncaezmez biçimde atanlardandır. Lordumuz hızını alamamış, ilk beş kantoyu bitirdikten birkaç ay sonra, 7 şubat 1821'de Ravenna'dan yazdığı bir mektuba şu sözleri boca etmiştir: ".....nağme, siyasal nağme, şiirsel nağme, dinsel nağme, ahlaksal nağme; her zaman her yerde, binbir türlü ve kat kat artan nağme. Günümüzün bu akımı sürdükçe, varoluşlarını ancak kendilerini zamana uydurarak sağlayanlara göz açtırmayacak" Ey okur, Byron'ın "cant" sözcüğünü artık "nağme" değil de ne diye çevirelim? Bilmeden "ikiyüzlülük", "yapmacık", "şarkı" ya da "ezgi" deseydik, seni atlatmaktan başka şairimizi de üzüncülere gömmüş olmaz mıydık?

Şimdi sıkı durun, çünkü nağmenin çağrıştırdığı tiksinti bir, başıboş kurşun gibi bir özgürlük ateşi iki, yiğidimizin iman tahtasını oluşturmaktadır. Bunu biz değil, kendisi, 1822 ilkyazında Cenova'da dokuz hafta kalan ve kendisiyle yirmibir kez buluşan sevgili Lady Blessington'ın kulağına taktığı inci küpelerle ilk kez açıklamıştır ki, o sıralar eski göz ağrısı Kontes Guiccioli'nin sürgün edilişiyle *Don Juan*'ın uğradığı güneş tutulması sona ermiş, şairimiz harıl harıl VI. Kanto'ya başlamıştır çoktan: İnci kü-

pelerin teki şudur: “Hiç değişmeyen iki duygum var ki birisi özgürlük tutkusu, birisi de nağme iğrentisidir”. İnci küpelerin öteki tekinde de Byron binbir yüz bir insan, açıkçası karnı kara sırtı sarı olduğunu da saklamamıştır. Yiğit ozanların içleri, ne kendi içlerine ne de içinde yaşadıkları zamanlarına sığmaz a be okur! Bir baltaya sap olmayan işler yapmak da onların doğasındandır ki, kurulu düzen şakşakçılarını her zaman her yerde eşekten düşmüş karpuzla çevirtir onların bu tutumları.

İngiltere, döneminin ilerici ozanlarına yaramadığı gibi Juan’a da yaramaz ve yiğidimiz gittikçe sararıp solar. *Don Juan* destanının kantoları sanki sırayla bir cennet, bir cehennem biçimindedir ki, bu hesaba göre Juan’ımızı XVII. Kanto’yu bitirmeden boşluk cehenneminde bırakan Byron’ımız ozanlık tuğunu da ol cehennemde titretmiştir. Bu da yazın tarihinde canı tamuya giden tüm Don Juan’ların yazgısıyla eştir: *Don Juan* söylencesinin kökeni “Atheista Fulminato” adlı İspanyol ruhani oyunlarıdır. Bu çapkın kişiliği kiliselerden ve manastırlardan araklayıp tiyatro sahnesine ilk çıkaran da Tirso de Molina takma adıyla yazan Gabriel Tellez’den başkası değildir. 1616’larda yazılan oyunun adı da *Sevilla Soyтарыsı ve Taştan Konuk*’tur. Oyunun sonu olsun, izleyen yıllarda yazın evrenine etkisi olsun, gerçeküstüdür. Sevilla Soyтарыsı (Don Juan) bir taş yontunun koluna girer ve şeytana doğru yuvarlanır. Yuvarlanış o yuvarlanış, ağırlığını kartopu gibi kat kat artırarak zamanımızın içine ve şu sayfalara dek gelmiştir. Tellez’in bu soyтарыsını İspanya’dan İtalya’ya taşıyan Cicognini, ordan da Paris’e taşıyan Molière’dir ki, hazret göklere uçmadan az önce çalakalem bir *Don Juan* döktürmüştür ve yıllardan 1665’tir. Onbir yıl geçmemiştir ki Londra sahneleri Shadwell’in *Çapkın* oyunuyla yıkılıyordur. Mozart da cennete girmeden önce 1787’de Viyana’da çapkınımızı şeytanın kucağına atacaktır. Gluck de 1750’de bir pantomim-bale müziği kıvırtacaktır ki, belki de Byron’ın sözünü ettiği pantomim bunun Londra’daki uzantısıdır. Doğrusu Byron’a hangi pantomimden söz ettiğini kimsenin sormamış olması, 1960’lı yıllarda bir araştırmacının o zamana dek beşyüzü aşkın *Don Juan* yapıtı yaratıldığını saptaması denli gariptir.

Nedir ki Byron, şiirinin yalnızca adını bu söylenceden al-

miş, biçem olarak İtalyan taşlamacı ozanlardan arakladığı ottavarima ölçüsünün içine kendi bildiğini içerik olarak okumuştur. Destanını eski ustaların izinde çıғırmakta ve bir tür yeni-kökleşik ve yeni-gerçekçi ozan havaları basmaktadır çağının yozlaşmış şiir ortamına. Bir destana çivilemesine dalmayı ilke edinen Horatius'un ve onun atası Homeros'un kulaklarını çınlatmaktadır. Bu işe göre ilk dize okuyucuyu olayların kucağına cumburlop atacaktır ki, ozanımızın keyfi yerine gelsin. Homeros *Odyseia*'sında, Vergilius da *Aeneis*'inde aynı üçkâğıdı açarlar. Başkişi ilk dizeye yıldırım gibi düştükten sonra, öykünün nereden gelip nereye gideceğı bir an karanlıkta kalır. Başkişilerinin ağzından olayların perde arkasına dirhem dirhem flaş çaktırmak, okuyucu tam fitik olmadan, ona bir yandan öykünün ayrıntılarını bir yandan da büyük bir acıma gösterirler. Ne var ki Byron okuyucusuna bu cefayı reva görmez ve ilk dizelerde attığı taklaları okuyucuya çaktırmak için dobra dobra konuşur.

Ozanımızın yaşadığı sürece *Don Juan*'ı yazmayı sürdürmeye kararlı olduğu da mektuplarından ve güncelerinden anlaşılır. Pessoa gibi ölüm gününü tastamam kestirmediyse de, Juan'ın kişiliğinde onunla birlikte yaşamının belirsizliğe ve ölüme kayışını duyar olmuştur Byron. Şimdi burda uyanıklık isterim: Yedi ülke ve denizi gezen, hep dört ayak üstüne düşen, kadınların çabucak avcuna düştükleri, açlıklara yoksulluklara düşse de sonunda hep düşüş düşüren yiğidimiz Juan, XVI. Kanto'da ilk kez gülünç duruma düşüyordu. İşte Byron da kimseye çaktırmadan derinden derine yapıtını sona doğru çekiyordu. Destanın en son sekizliğinden bir öncekinde şu soru vidasını yazın tarihçilerinin beynine burgulayacaktır:

“Bir sorun olarak bırakıyorum bunu, her şey gibi.”

Dahası, en son dizesi şudur:

“Ya da uyku uyumuş olmaktan çok düş görmüş gibiydi.”

Ey okur, söyle! Ölümünden başka neyin tanımıdır bu? Ne ki ölüm de tıpkı yaşam gibi bir şakadan başka bir şey değildir. Byron için ve ol yazın tarihçileri onun bilerek ölüme yürüdüğü-nü az buçuk olsun çakmamışlardır. İlerde göreceğiz.

Çocukluğu ve gençliğinde türlü dillerden türlü (kutsal) kitapları yutar, say ki öteki Yunan, Roma ve Avrupa ünlülerini an-

madık, Martialis'ten tut Horatius'a dek, Homeros'tan tut Vergilius'a dek sarıldığı her memeyi kurutana dek emer, yalnızca Shakespeare'i kırkbir kez hatmeder. Pope, Dryden ve Milton ile senli benli olur. Casti, Pulci ve Berni ile de içli dışlı olur. Saymadık diye aldanmayın, ozanımızın okumamış olduğu ozan yok gibidir. Nedir, hep kitaplarda gezinmez. Yaşambilimi de savsaklamaz: Atalarından kalma Lordluk konağında (ki eski bir manastırdır) yalnız ata binmeyi, yüzmeyi ve silah atmayı değil, aynı zamanda üvey kız kardeşini ve kimi hizmetçileri de A'dan Z'ye okuduğu sıralarda ilk şiirlerini döktürdüğü yetmezmiş gibi piyasa da çıkartır. Odasında yılan ve ayı gibi hayvanlar emzirdiği kalburüstü okulları altüst ettiğine de bakmayın, kuş taş a değer de, Cambridge'in ön kapısından alını ak, elinde diplomayla çıkar. Ozana süt veren memeler gümbür gümbür olmakla kalmayıp, şiiri de deprem kaldırırsa ve dünyayı yeniden yaratsa gerektir. Âdemoğlunun şu garip ve görkemli yaşantısı üzre aşkıyla ve de meşkiyle, cengiyle ya da barışıyla, toplum içindeki yeriyle ve yordamıyla türküy yakmak ve bunu da ak kâğıt üstüne ezgilemek olsa gerektir. İşte yiğidimiz yalnız silahşorluk kisvesiyle gezmekle kalmayıp olur olmaz zamanlarda aykırı işler yapar. Günler olur kendini bir Ermeni manastırına kapatır, geceler olur Atina meydanlarında uçkuru açık yaşar. Osmanlı'nın Yunanistan'ın valisi Ali Paşa'nın sarayında aylarca keyif sürer. Bu deneyimleridir ki onu birdenbire Londra ve öteki Avrupa başkentlerinin üzerinde en çok konuşulan ozanı yapacak olan doğudan esintili renkler ve kokular getiren *Childe Harold* destanına kilit açacaktır. Tüm küffar ülkesi bir ağız olmuş Byron diyor başka bir şey demiyordur. Byron ozanlılığıyla başlara taçtır ki 19. yüzyılın en gümbürtülü ozanı olarak Fransa'dan tut Hollanda'ya dek öykünmecileri çıkacak, kimseye öykünmeyecek denli büyük ozanların da gönlünü çecektir ki, başka ünlüleri anmazsak Goethe, *Don Juan*'ı çevirmekle kalmayıp Byron'ı şiir şampiyonu olarak duyuracaktır ortalığa. Evet ya, Shakespeare'den sonra yeryüzü ülkelerinde en çok şakşak almış İngiliz ozanı ve "Byroncılık" denen bir söylencenin doğmasına yol açan bir olaydır delikanlı Lordumuz. Bunu da cebindeki para şıkırtısına değil, söylediği sözün toz kaldıran ve lav akıtan türden olmasına

borçludur. Şiirleri, genellikle mürekkebi kurumadan İskandinavya'dan Akdeniz ülkelerine ve Slav ülkelerinden Balkanlar'a ve Rusya'ya dek çevrilmiş, Chateaubriand, Delacroix, Puşkin, Lermontov gibi birçok sanat erini sanatına asker etmiştir. Şimdi de adıyla, romanlar, denemeler, gezi yazıları ve filmleri uğraştırır.

Nedir, sayın okurlar, erken çiçek açan ve gittikçe su çekip boy atan ve şişkinleşen kabağın, eğer ayrı bir özen gösterilmezse, el üstünde taşınırken düşeceği bellidir. Byron'ımız kötü aldanmış, bilgelik gösteren ancak dünyadan ve köprüler altında akan ırmaklardan çıkmayan, hayat değil de kitap adamı bir hatuna yüzük dayamıştır. Sonu yıkımdır. Nedenini söylemeye elim, karısı bir yaş yaşamış bebesini aldığı gibi baba evine kaçar.

Ey kırılğan ve de anlaşılmaz ozan! Sana da arabayı hazırlayıp yollara düşmekten başka bir yol kalmış mıdır? Dopdolu yelken Avrupa'ya denizlenen yiğidimizin Anakara'ya ayak basınca ilk işi Brüksel yakınlarında kesin yenilginin tadını alan Napolyon'cuğunun Waterloo'sunu gezmek olur. Sonra ver elini İsviçre! Ordaki yaşantısı söylence yaratacaktır. Ötekileri saymayıverelim, ordaki günlerinin en verimli konukları karı-koca Shelley'lerdir. Dünya yazını *Frankenstein*'i Mary Shelley'e borçludur ve bu bir korku öyküsü değil toplumculuğun önbildirisidir. Göreceğiz, bu ne kardeş sevgisidir ki, Shelley'ler, Byron'ı gideceği İtalya'da da yalnız bırakmayacaklardır. *Don Juan*'ın Byron'ın el yazısından temize çekilmesi işini yürüten de yine gizli ozan Bayan Shelley'dir ve metin üzerinde yükte hafif pahada ağır çok katakulli çevirmiştir. *Don Juan*'ın dokuz türlü elyazması, günümüzde de yayıncılara kök söktürür.

Byron'ımız ağaçları ve kırları elektrikli süpürgeyle süpürülmüşe benzeyen tertemiz İsviçre'de dişe gelir bir şey yazmaz. Çünkü ey okur, sarımsak ve baharat kokusu ve de sokaklara asılan binbir renk çamaşırlar görüntüsüdür şiir filminin yönetmeni ki, ne zaman Venedik sokaklarında dolaşmaya başlayacaktır yiğidimiz, işte o dakika, derin bellek kuyularından çekmeye başlayacaktır *Don Juan* filmini. Çünkü *Don Juan* bir destan değil, ozanımızın kimi dörtlüğe giden bir at üstünden, kimi de sanki elde tespih gezinirken öteki elle saptadığı bir

filmdir ve Venedik'te, Pisa'da, Ravenna'da ve Ceneviz'de çevrilmiştir.

Burda Rilke'nin kulağını çınlatmamak olmaz: Çünkü o da bizim dediğimizi kendi döneminde demiştir. Biz şunu deriz: Şiir, anıların kana karıştıktan ve damarlarda yıllandıktan sonra söze dökülmüş durumudur. *Don Juan*'ın I. Kanto'sunun sekizinci sekizliğinde neden ve nasıl Sevilla'dan söz edildiğini de her kalem eri bilememiştir: Byron 1809 yazında, *Don Juan*'ı yazmaya başlamazdan dokuz yıl önce, İstanbul'a dek uzanacak deniz yolculuğunun ilk durağı olan Lizbon'a iner. Ordan Sevilla'ya dek, mektuplarında İngiltere'dekinden iyi ve parasız olduğunu yazdığı, dört yüz yıllık yolu dört nala dört günde alır. Sevilla'da en çok hoşuna giden portakal ve kadınlardır. Ayrılık günü, evinde konuk kaldığı bir dilber delikanlımızdan bir makas saç alır ve bir makas saç verir ki, bu upuzun, gür ve kapkara saç tutamı bugün bile Byron belgeliğinde görülebilir. Biz kitapların yalancısıyız ki adres: John Murray Yayınevi, Albemarle Caddesi, numara elli, Londra'dır. Ey okur, çarşıda dolanır gibi sözü dolaştırdığımızı sanıyorsan aldanıyorsundur. Byron, kanma karışan bu anıların sonucu olarak o dizeleri yazacaktır. Böylece pımpirik bir kitap kurtçuğu olan Collins'in, Casti'nin "La Diavolessa"sını tozlu raflardan alıp Byron'ı ordan araklamalar yapmış durumuna sokmasının önüne kanıt koymuş oluruz ki, Byron'ın ensesine inmekte olan şaplak havada kalsın. Ozanların enseleri boş kalmaya açıktır çünkü. Ve ayaklarını kapatmak için yorgan düzmeye çalışan eleştirmenlere karşı ozanlara kanat gerenler de yine ozanlardır.

Don Juan'ın son ve bitmeyen XVII. Kanto'sunu Ceneviz'de 1823 yılının 8 Mayıs'ında yazdığı gün Byron ozanlığı bırakır, zirzopluğa soyunur. Bunu diyen biz değiliz, aynı kantonun onbirinci sekizliğinde kendisidir: "Yumuşak, ancak ara sıra bir 'Zirzop Herakles'imdir." "Bir canda birkaç huyun birden barındığına" da parmak basarak ozanlıktan başka becerileri olduğunu dosta düşmana duyurur. Tüylü ozan kalemini gömdüğü topraktan bu kez de savaş baltasını çıkarır.

Don Juan'cığımızı da ceketinin cebinde öksüz bırakır. Gençlik yaşına karşın, "kişinin ölümsüzlüğe giden basamakları, ve-

rbileceği yapıtları tez elden verdikten sonra ölmekle tırmanabileceği” düsturunu cavcavlayan Umberto Eco’yu daha o zamandan duymuş gibidir. Can yoldaşı Shelley ve kızı Allegra art arda boğulalı beri ağzının tadı tuzu kalmamıştır ki ölümden better bir yaşam beklemektedir onu. Karaciğeri ve safrakesesi teklemiştir. Aklını da “Bedbaht eden melal” nedeniyle savaşı derişliğe düşer. Dört nala koşan, deniz ve barut kokan delibozuk yüreğinin şaşmaz pusulası olan özgürlük sevdası, yaşamının kırılmış kristali içinde böylece zırtapoz bir hevese dönüşecek, denemediği az şey kalmış olan ozanımız, haziran ayında üniforma, silah ve tekne düzerek Yunanistan’a doğru yelken açacaktır. Orda dokuz ay, o dağ senin bu çadır benim diyerek çetecilik oynayacaktır. Hatice adlı bir Türk kız çocuğunu yanına büyütmelik alacaktır. (Çünkü Lordumuz, ötekiler bir yana, bir kızını Lady Byron’a, bir kızını da karatoprağa kaptırmıştır ve İngiltere’deki kızına da tüm mirasını –bir İngiliz ile evlenmemesi koşuluyla– bırakmıştır). Savaşın en civcivli günlerinde, Yunanlılardan tiksinsin tiksinsin olacaktır ya, bir iki yıldır pençesinde olduğu hastalıklara tuş olup, üç yüzyıldır Türklerin yönetimindeki Yunanistan’ın Misolongi kentinde yeryüzünün meyvelerine hoşçakal diyecektir.

Don Juan destanında Türklere dağıtmadıysa da, Avrupalılara da mavi boncuk dağıtmamış, ozanlık tuğunu tarafsız tutmuştur. Bir zamanlar güncesinde ve mektuplarında, sanki kendisine sorulmuş gibi, Akdeniz’in en kaypak ulusunun Yunanlılar, en doğrucusunun da Türkler olduğu fetvasını vermiştir. Evet, bellek bilgisayar değildir ve birinci görevi, aklın ya da deliliğin anlık ve geçici isteklerine göre, geçmişini yeniden ve değiştirerek sahneye koymaktır. Kan emici ülkelerin aydınları da nedense devrimcilik aşlarını hep az gelişmiş dış ülkelerde kurdukları kazanlarda kaynatmaktan hoşlanagelmışlerdir. Hazret, kendi ülkesi İskoçya’nın ya da komşu ülke İrlanda’nın İngiltere’den ayrılmasına, ya da yedi yıldır yaşamakta ve ara sıra da uslu uslu devrimcilik oynamakta olduğu sevgili İtalya’sının Avusturya’dan bağımsızlığına bayrak açmamıştır. Yoksa yaptığı, tarihteki ilk İngiliz holiganlığı mıdır? Sakın ha, Byron’ımıza söz getirdiğimizi sanmayasın ey ince-likli okur! Deli dost mu, yoksa deli düşman mı yeğdir, bilinmez.

Şakşak olsundur Byron'a ki, şiirini ve haçlı seferi yumurtalarını ayrı sepetlere koymuştur. Şiir perhizi sırasında değil, perhizini bitirerek lahana turşusu yemiştir. İşimizin şiir olup tarih olmadığını bize anımsatma inceliğini gösteren iyi niyetli okuyucuya biz yine tarihle yanıt verme kabalığında bulunacağız. Nietzsche de bizi doğrular: Tarih bilinci olmayan insanlar bir araya geldiklerinde bir toplum değil, sürü oluştururlar: Dostunu bilmek gerekse, düşmanını tanımak koşuldur.

Şimdi o zamanlar dünyada ne dolaplar dönmekteydi ona uzanalım ki, okurlarımız yedikleri üzümün bağıni bileler: Ey okur! Zaman kötüdür. Fransız Devrimi'dir ki özgürlük, eşitlik ve dayanışma sözcüklerini sözlüğe silah zoruyla yazıverdi, kraların ve zorbaların ödleri kanlarına karışmaktadır. Kimi krallar seçme ve seçilme hakkının yalnız soylulara verildiği parlamentolarla demokrasi oyunu oynamakta, ayaklanan halk gittikçe taşan sel suyu gibi kabarmaktadır. İngiltere'de tüm temel kişisel özgürlüklere ve basına sıkı denetim gelir. Çünkü daha 1641'lerde temel hak ve özgürlükleri güvence altına alan yasa, iki yüzyıl geriye gidilerek 1817'de kaldırılır. Yargının birliği bozularak özel mahkemeler kurulur. Gözaltına alma süresi sınırsız olur, gösteri yürüyüşü yasağı konur, dinlemeyenler kuş gibi vurulur, sendikacılar zindana atılır, damgasız gazete satışı yasaklanır, (ki örneğin ünlü *The Times* gazetesinin o dönemdeki baskısı taş çatlasa beşbindir!) sıkıyönetim uygulanır. Çünkü İngiltere kralı ve komşu ülkelerdeki tahttaşları ve onların çıkar çevreleri Napolyon'u durdurmuşlarsa da onun simgelediği ve bir kez Fransız Devrimi ile üstlerine yokuş aşağı yuvarlanmaya başlanan özgürlük düşüncelerine karşı koyuyorlardır. Sürüp giden savaşlar sonucu İngiliz ekonomisi darboğaza girmiştir. Savaştan dönen askerler ve gemiciler işsiz güçsüz kopuk kopuk dolaşmaktadır. Üretimin ve dışsatımın düştüğü yetmezmiş gibi dışalima getirilen kısıtlamalar tüketim maddelerini ateş pahası, ulusun canını da ezme yapar. Devlet borcu şişer, vergi üstüne vergi bindirilir. Küçük toprak ağaları mallarını yok pahasına büyük toprak ağalarına kaptırırlar. Tarikatçılık ve dine dönüş çağrıcıları ortalığı doldurmaktadır. Gün olmaz ki yeni bir tarikat kurulmaya. Sırtlan dumanlı havayı sevdiğinden; kapıkulları, çanakyalayıcılar,

dalkavuklara gün doğmuştur. Şiir de bundan payını alır. Dönemin ozanları yiğitoğlanyiğit birkaçının dışında kraldan çok kralcıdır. Bir kollarında para babaları, bir kollarında din adamları vardır. Cinsellikten arınmış doğa ve Tanrı aşkını şakıyan kiralık ve kart bülbüllerdir bunlar, kralın dizi dibinden ayrılmazlar ve Tutucu Parti üyesidirler. Bir ellerinin devlet kasasında oluşundaki pisliğin ayırımında olduklarından mıdır nedir, (tümü de şu ya da bu sandıktan ödenek almaktadır çünkü) dünyayı hepten unutmuş görünüp, pek yüksek ve doğaüstü ülküler yontar dururlar, çiçek adlarını en güzel sözcük kristali biçiminde kesme yarışı ederler aralarında. Ağzından ekmeği, ciğerinden soluğu çekilen ulus, ülkede dönen dolapları çakmasın diye, onun ilgilerini doğaya çeker, örneğin göl şiirleri yazarlar ki, başlarını Wordsworth, Coleridge ve Southey'in çektiği bu yüzbir takla atan ve binbir yüz takınan kapıkulu hacivatlara Byron'ımız "Gölcüler" ilencini sonsuza dek çalmıştır. Ozanımızın korkuluk yerine bile koymak istemediği bu ozansı kişilerin şiir diye yazdıkları da ona göre nağmeci ucuz aşk manisi ya da gözü sulu fotoroman ya da ağdalı felsefedir ve şiirden başka her şeydir. Su katılmamış ozanımız, kendi düşüncelerini okura aşılama ve bilgelik taslamak için şiir yazarları bağışlamaz. Düşünceye çok bulaşan ve bilgelikle yatıp kalkanların abuk sabuk söz salatasından başka şey kotarmadıklarını çakmıştır.

Lord'umuzun, kral başta olmak üzere tüm soylularla arası pek ekşilidir. Yakası bağı açık bir Napolyon (Cumhuriyet, Özgürlük ve Devrim!) yanlısı olan ozanımız berikinin kendini imparator olarak duyurmasını tıpkı Beethoven gibi hiç bağışlamayacaktır. Nedir, Byron yapayalnız da değildir. Keats ve Shelley, dönemin sulu duygusallığını yarıp geçen, ayağı yere basan ve sesi gür ozanlarındandır ki, Shelley'e bırakırsak sözü, Byron şiir tanrısıdır. Byron'ımızın eli sıkı olduğu tek konu başka ozanlara övgü düzmektir ki, ozan kişi ne övgü düzmeye ne de övülmeye yanaşmaz. Yiğidi öldürüp hakkını yemeyen ozanlardan T. S. Eliot da öyle yapar. Byron'dan sözünü esirgemez ve onu yerden yere çaldıktan sonra yine de "*Don Juan*'ın alımlılığının şiirsel olmaya çalışmamasında yattığı"nı bulur. Çünkü Byron, *Don Juan*'da her şeyle dalga geçtiği gibi, kendisiyle de sık sık dalga ge-

çer ki bu da her yiğit ozanın başını içine uzatacağı aslan ağzı değildir. Bunu da öyle yapar ki, bilmeyen, kendisiyle övündüğünü sanır. Övünmekse yiğide yaraşmaz. Övgü, aşk duyurusuyla birlikte Virginia Woolf'tan gelecektir ki, hem Byron'a hem de *Don Juan*'ınadır: "Dörtnala yazılmış, sıçrama ve zıplamalarla dolu, içine ne atılsa iyi ses veren esnek bir şiir" dir bu.

Yüzbir kez evet ki, ozanın kanıtı ne sözünde ne de işinde değil "Kendi Sesi" ndedir. Byron'ımız da sesini bulana dek çok mürekkep yaladıysa da, özellikle son yapıtı *Don Juan*'ı bocalamasına yazmıştır. Delikanlımız at biner, silah atar ve kadınlarına gider ya, yazışı da ne alengirli ne de el etek öpmeli olmayıp yanardağ biçimindedir. Hop oturur yazar, hop kalkar; günlerce elini şiire bulaştırmaz. Kısacası yabanıl bir ozandır. Önemli bir dize yazabilmek için anaç tavuk gibi kuluçkaya yatarak evcil bir şiir oturganlığı geliştiren ozanlardan değildir. Çünkü Tanrının ozanlığa kendi elleriyle atadığı biridir. Her telden çalar, daldan dala atlar. *Don Juan*'ı yazdığı yıllarda her biri uzun soluklu taşlamalar ve destanlar döktürmekten geri durmaz.

Özellikle İngiliz yazın tarihçilerinin ve eleştirmenlerinin burda kulağını çekeriz ki Byron duygusalcılık akımından pek uzak durmuştur ve azıcık yeni-gerçekçi, azıcık çağdaşlık-ötesi, azıcık da öncü, ancak her şeyden önce kalıcı bir şiirin bayrağını açmıştır. Kısacası Picasso olmanın yolu, ilkönce yerleşik yöntemlerin ve söylemlerin ustalığını kazanmaktan ve ardından da önyargısızca, bir çingene çadırı gibi binbir yamalı bohça türünden bir çokseslilik sazını gıygıylamaktan geçer.

Dahası Batı'daki (çünkü Doğu'da çoktan bilinmekteydi) ilk Dadacı şiiri Tzara denen ütülü bay değil bağı açık Byron parlatmıştır. Gelecekçilik duyurusunun taslağını da Marinetti'nin eline tutuşturan odur: Biz burda kestane kebabı patlatmıyoruz. İnanmayan X:41'i ve X:2'yi açar bakar.

Varsıl ozan yoksul ozanın çenesini yorar. Okuyucularımızın içini daha çok burmadan Byron üstüne önsöz yerine çizdiğimiz ve onların değerli kafalarını ütüleyen işbu önemsiz tanıtım yazısından sonra, İngiliz okuyucusu için yüzde yüz gerekli olmuşsa, Türk okuyucusu için de yüzde binyüz gerekli olan dipnotların kuş hızıyla ayıklanarak önlerine sunulacağını muştulayalım ki,

bize kulak verme inceliğini gösterenler işimizin şiir değil de öykü olduğu kuşkusuna kapılmasınlar.

Don Juan'ı üstadımız Byron beş yılda güle oynaya yazmıştır. Çevrilmesiyse, dergilerde göz kırpan genç ve umut verici bir ozan olan şu çevirmen kulunuzun da ömrünü on yıl törpülemiştir. Nedeni de Byron'ın söylemediği tek sözün bu çeviride gün yüzü görmeyişine çabalamasıdır. Ozanın sözleri didik didik ediliş olabildiğince öz ve günümüz Türkçesiyle imbiclerden çekilmeye çalışılmıştır. Sonuçta hem özüne bağlı hem de göz alan bir şiir ortaya çıksın diye nice tellerde nice dengeciliklere sıçranılmıştır. Nedir ki böylesine bir dev tencerede kotarılan pilavdan tek tük taş çıkması da olmaz iş değildir. Bu har hur uğraşa en çok bozuk atanlar da yuvamızın direği Mechteld ve yuvamızın gözü Tamay hanımlar olmuştur ki buracıktan onlara sırtımıza verdikleri başsız sonsuz dayanak için sağolsunlar varolsunlar deyişimizi uçurmak borcundayız. Buracıkta çevirinin düzeltme aşamasındaki “Vaka-i Hayriye” oluveren Hayriye hanımı da anmamak olmaz, sağolsun varolsun.

İşbu çeviridir ki, adı üstünde son çözümlemede bir tür “çevir şişi yanmasın kebab!” işidir, her ne eksiğimiz varsa bizi bağışlamayasın ve bize duyurup kulağımıza küpe yapasın ve her ne yetkinliğimiz de olmuşsa, okurlar ülkesinde kulaktan kulağa uçasın, ey güzel okur!

Halil Köksel

(1992-2001, Nymegen, Amsterdam,
Antwerpen, Bruxelles)

“Zor olan, stradan şeyleri anlatmaktır”

Horatius

Epistola ad Pisones, Ars Poetica, 128.

KANTO I VE II'YE ÖNSÖZ

Bay W. Wordsworth'un, anlaşılabilirdiği kadarıyla, garip bir ananın yasadışı çocuğunu parçalamasından duyduğu pişmanlık konusunu işleyen bir şiirine yazdığı önsözde ya da notta (hangisi olduğunu unuttum), iyi niyetli okuyucudan iyi niyetini daha da genişleterek bu öykünün "yeni emekli olan ve aldığı ufak bir ödenekle ülkenin iç bölgelerinde yaşamaya başlayan vb., vb. ufak bir mavna ya da taka kaptanı" nca anlatıldığının düşünülmesi isteniyor. Belleğimde kaldığına aktarıyorum ya, yukarda andığım ve ne denli şiir olup olmadığı bilinmeyen bu şiirin ne denli anlamı olup olmadığı belli olmayan konusu bu işte. Sözünü ettiğim şiir ya da yapım "Bir üzüntü var ki öylesine eski" dir. Orda ozan bu konuda bilgi almaya istekli olanları bu çocuğun bir zamanlar genç olduğu konusunda kuşkuya düşürecek denli bir bilgi veriyor. Nerdeyse onun her şeyin Yaratıcı'sı denli yaşlı olduğunu ya da yaşlı doğduğunu demeye getiriyor ki işi, uygun bir biçimde karşısav olarak küçük yaşta ölmüş bir çocuğun anısına bağlanmış oluyor.

On kadar havuzcuk da ölçölüp biçilerek betimlenmekte: "Her yanından ölçtüm biçtim, boyu bir metreydi eni de altmış santim" Böylesine şeylerin özellikle ayrıntılarına girdiğim için bağışlanmayı dilerim. Çünkü bu tür yazılar anlayışlı İngiliz kamuoyunun gözünde değerini düşürdü ve yerine geçti Pope'un. Bu adam o tür bir ozandır ki, tıpkı Joanna Southcote'un karnındaki su toplanmasının "Her Şeye Gücü Yeten Tanrı"nın yeniden döllediği olduğuna inanan binlerce kişiyi ardına takışı gibi, kendisi de deliliklerine inanan birkaç yüz kişiyi toplamıştır. Ve sanatını bir tür şiirsel Emanuel Swedenborg ya da Richard Brothers ya da Parson Tozer olarak ya-

rı coşkulu, yarı dolandırıcı olarak yapmaktadır. Ülkesindeki beğenin bir tür köylü Gongora'sı ve kaba Marino'su olan bu kişi, atalarımızın şiir saydıkları yazın türünün en iyi ve akıllı başında olan örneklerini unutturmak uğruna, daha iyi şeyler yaratmaya yetenekli olan aklını elden çıkardı ve şiirden uzak düzyazı bir deli saçmasından başka bir şey olmayan ve ancak düşleri destekleyen bir söz süprütüsü üretiminin eline verdi onu.

Ve başarısını da –ki hangi şarlatan ilaç satıcısı bulmaz ki kendine dönme çömezler– (Kont Cagliostro'dan tut Madam Krudner'c dek), bir bakıma saçmasapan oluşuna, bir bakıma da daha açıksözlü ve ölçü kaygısı taşımayan düzyasını, en bayağı savunucularını bile övgülerle ve parayla donatan siyasal bir partinin hizmetine vermesine borçludur ki, satılmış bir yetencğin becerisiyle savunulmasına ve yapay bir güç zırhıyla kaplanmış olmasına karşın, onun tüm güçsüzlüğünü açığa vurmaktadır bu. Kendini alçak durumuna düşürenler içinde en sonuncusu olarak, şiirin Thraso'su ve siyasetinde Gnatho'su olagelmıştır. Ona kitapçılarda, bavul yapımcılarında ve kişisel olarak da Lord Lonsdale'lerdeki akşam sofrasında rastlayabilirsiniz.

Bay W. Wordsworth'ün “Bir küçük vb., vb. olan kaptan”ının “Ey acı! Ey acı!” sözleriyle ilgili olduğunu düşünmesini isteyişini sineye çeken okuyucunun, benzeri bir düşünme çabasını gösterek, bu yazıyı izleyen destansı öykünün, Monasterio ile Sevilla yolu üstündeki Sierra Morena köyünde bir İspanyol beyefendisince anlatıldığını benimsemesini dilerim. Beyimiz bir “posada”nın kapısı önünde, üzerinde “Olla-podrida” artıklarıyla bir testi Malaga ya da Sherry olan bir sofrada, bir elinde köy papazının vaazı, ağzında bir puro olmak üzere oturmaktadır. Vakit günbatımıdır. Az ilersinde Endülü'sün başkentine gitmek üzere olup da bir saat önce atlarından inerek geceyi geçirmek için orada konaklayan iki yabancı gezginin Portekizli uşaklarının kavalının sesine uyarak oynayan kara gözlü köylüler vardır. Gezinlerden birisi öykümüze katılmakta, ötekiye başıboş gezindikten sonra, selvi boylu bir köylü güzelinin, bir mıknaş gibi üzerine çektiği binlerce duyguyu kendi duygularının titreşimine katarak, ruhu gözlerinde ışıyarak, tüm yüreğini vererek yaptığı kıvrak oyununu izlemektedir. Az ötelinde bir öbek Fransız tutsak geçici olarak kapatıldıkları kafesin parmaklıklarından bu günbatımı şenliğini izleyebilmek için birbirlerine karşı uğraş vermektedir. En ön sırada bulunan iki binici asker-

den birisinin alnında, kendisini özgürlüğünden eden, son savaşta aldığı kılıç yarasından akan kanın lekelediği bir sargı vardır. Gözleri müziğe uyarak parlamakta ve parmakları önünde akıp giden fandangoya demir parmaklıklar üstünde tempo tutmaktadır.

Öyküyü anlatan arkadaşımızsa, az ötede daha yaşlı başlı bir dinleyici kitlesi içindedir ve bu müzik şenliğinden pek etkilenmeden öyküsünü anlatması beklenmektedir. (İngilizcesinin iyi oluşuna bakılırsa) Okuyucudan da, onun ya İspanya'ya yerleşmiş bir İngiliz, ya da İngiltere'de pek gezmış görmüş bir İspanyol, örneğin krallığını geri alan Ferdinand'ın bol keseden ödüllendirdiği Özgürlükçü'lerden biri olduğunu sanması dilenmekte.

Böylesine bir sanının benimseyebileceği kesin olanaksızlığın en uç noktasının bu olduğu düşünülerek, okuyucunun sanılan sanı gücünü, Southey beyefendiye sunuş yazısının ve şiirin de birkaç sekizliğinin İngiliz yayıncısı eliyle değiştirildiğini anlamak üzere genişletmesi dilenmekte. Aynı zamanda da sunuş yazısının içeriğinin oluşumu üstüne çeşitli nedenler de düşünebilir okuyucu. Bu yazının Özgürlükçü birinin ürünü olduğu düşünülebilir ki, bu kişi cisim değiştirmiş bir Tutucu olarak, beklenmedik bir anda inançlarından dönmüş ve bu değişimin kendine bir kazanç getirmediklerini görerek öfkelenmiş ve Walter Tyler'in yazarının başarısını kiskanarak döneklik kinini o lekesiz kişinin üstüne kusmuştur. Ya da Bay Southey'in günümüzdeki gözdeliği nedeniyle olmasa da, onun, özellikle kendi çağlarında kendi değerleri bir çöle indirgenmiş olanların gözünde bugünden daha aydınlık olan gelecek çağlardaki görüşleri belki de bol keseden sezinlediği gelecekteki ününü şimdiden ayırtması ve kendi kendini alkışlama tefeciliği yüzünden onun gölgesinde kalmış düşman bir ozanın işi olduğu sanılabilir. Bay Southey'in çölleri yine en iyi Bay Southey bilir. Son yazdıklarının tümü, doğrulttuğu dünyalığı (tıpkı köle ticaretiyle para yapmış biri ya da emekli bir kumarhane ya da genelev patronu gibi) kendi alçaklığına borçlu olduğunu bilen güçsüz bir insanın debelenmelerini ve kendine yalan atmak gücünden yoksun olarak başkalarını kandırmak için çırpınışlarını sergilemektedir.

Ancak konuyu toparlayalım. Sunuş şiirinin, belki de ortaya attığı önesürümlerin beklenmedik oluşu gibi varsayımları da o denli iğrenç olan, o sefilce büyüklenmesine duyduğu güçlü istekleri besleyen, soylu umutları düş kırıklığına uğratarak *Quarterly Review*'a yaptığı katılımlar gibisinden ün kırıntılarıyla avlanmaya, kendisi ve

kendi çevresinde toplanmış o taşra yazıcıları çetesinden daha doğru ya da başarılı her kim olursa olsun kötüleme görevinin karşılığı olarak güçlü bir derginin yardımcılarına ödediği övgüye indirgenen, dönekliğin bu Pantisokratik yardımcısının bulup yaydığı bir karaçalma gibi kişisel bir nedenle, sözü edilen Southey'e tiksinti duyan birinin eliyle yazıldığı da sanılabilir.

SUNUŞ

1

Bob Southey! Bir ozansın sen, ozanlar ozanısin,
Tüm ulusuna örneksin
Son zamanlarda bir tutucu oldun çıktın
Yaptığı gibi herkesin.
Benim destansı döneğim şimdi orda burda
Ne işler peşindesin öteki gölcülerle birlikte?
Uyumlu kişiler yuvasıdır onlar benim gözümde
Tıpkı “Tünen yirmidört karaçulluk gibi bir turtaya”,

2

Hani “turta ortaya konunca başlarlar şarkıya”
(Bu eski türküyle yeni benzetme birbirine pek de uydu)
Bu tür yiyeceklerden hoşlanan “Kralın” ya da
Veliahtın “önüne konan nefis bir yiyecek” hani.
Ve Coleridge de kanatlarıverdi son zamanlarda
Ancak gözü bağlı olduğu için tökezleyen bir şahin gibi,
Doğaötesini açıklamak için ulusa.
Bu açıklamasına açıklık getirmesini isterdim.

3

Sana gelince Bob, arsızsındır ya, bildiğin gibi
Şuracıkta sıraladığım ötleğengillerin tümünü de
Geride bırakma isteğinde düş kırıklığına uğradığın içindir ki
Turtadaki tek karaçulluk oldun işte.
Çok zorluyorsun bir de kendini
Uçan balık gibi soluk veriyorsun düştüğün güvertede
Gözün yukarılarda ya Bob
Susuz kaldığın için pek de kurusun Bob.

4

Ve uzun mu uzun “Gezi”sinde Wordsworth
 (Sanımca bu kiloluk kitap beşyüz sayfadır)
 Yeni düzeninin engin bir uyarlamasından
 Örnekler sundu bilgeleri şaşırtmak için.
 Bir şiir kitabıymış bu, kendisine göre öyle en azından,
 Öyle görünebilir de Köpek Yıldızı gözde olduğu zaman
 Ve bir anlayan çıkarsa bunu eğer
 Babil Kulesi’ne yeni bir öykü ekleyebilir.

5

Siz baylar, iyi arkadaşlardan yoksun
 Uzun süre baş başa kaldınız Keswick’te
 Ve birbirinizle düşünce değiş tokuşundan
 Sonra vardınız en akla yatkın sonuca
 Ki o da şiirin bir tek sizler için
 Çelenkleri olduğuydu ya,
 Dar kafalılık bu, bence
 Göllerinizi değiştirmelisiniz okyanuslarla.

6

Öykünmezdim bu önemsiz düşünceye, ne de böyle
 Basit bir kötülüğe indirgemezdim bencilliğimi
 Söyleşilerinizin getirdiği o görkem uğruna
 Ki bunun ödülü bir tek altın olmamalıdır çünkü.
 Sen ödenek almaktasın, bunun için miydi ozanlığın ya?
 Wordsworth ise Vergi Dairesi’nde tutmuş yerini.
 Eski kafalı kafadarlarsınız, doğru ya, yine de
 Alıkça yerlerini alan ozanlarsınız ölümsüz tepede.

7

Defne çelenkleriniz kafanızın kelliğini örter belki
 Erdemlice yüzleriniz kızarırsa, koyverin gitsin.
 Ne meyvenizi ne de dalınızı kıskanmam ki
 Üne gelince en alt katta yer alacağınız kesin
 Bu evrensel meydan ki
 Kendine güvenen herkese açıktır.
 Scott, Rogers, Campbell, Moore ve Crabbe
 Ortaya çıkacaklar gelecekte karşıtlarınız olarak.

8

Bana gelince, ayakları yere basan Esin Perileri'yle gezen
 Biri olarak uğraşamam kanatlı olan sizlerle
 Dilerim ki seçmesi gerektiğinde alınıyınız esirgemez sizden
 Kıskanmakta olduğunuz ünü ve onun için gerekli beceriyi de.
 Unutmayın ki hiçbir şey yitirmez ozan
 Kardeşlerine layık oldukları ödülü vermekle
 Ve bugünden yakınmakla sağlama alınamaz
 Gelecekteki övgülere giden yol.

9

Gelecek çağlardaki defne çelengini şimdiden ısmarlayan kişi
 (Çoğu zaman göz dikmez bu çağdaki parlak çelenge)
 Gençlikle yoktur bunu biriktirecek ürünü
 Ve yaralanır bu meydan okuyuş yüzünden olsa olsa.
 Ve şurda burda kimi görkemli ve az bulunur olanları
 Devler gibi gömüldükleri denizlerden çıksa da
 Böylelerinin çoğu nereye gider –Tanrı bilir–
 Ondan başkası da bilemez.

10

Kötü günlerde kötü dillere düştüyse de,
 Zamana, o öç alıcıya başvurdu Milton ya;
 Zaman, o öç alıcı da, yanlışlarını ilençlemekte,
 Ve “Milton’ımsı” sözcüğüne “Yüksek” anlamını yüklemekte,
 Ruhunu şiirlerde yalanlama alçakgönüllülüğünü göstermedi o
 Ne de yeteneğini bir suça dönüştürdü.
 Velihtı övmek için değildi kraldan tiksinişi
 Ve zorbalardan her zaman iğrendi.

11

Düşünebilir misiniz şimdi o kör ve yaşlı adamın tıpkı
 Samucl gibi mezarından kalkarak önbiliciliğiyle
 Kralların kanını donduracağını
 Ya da yeniden döneceğini yaşama
 Yeniden zamana ve sınanmaya, o yüreksiz kızları
 Ve ımarsız bakışları bitkin ve solgun düşüreceğini sonra?
 Bir sultana saygı duyacağını?
 O düşünce kısırı Castlereagh’a boyun eğeceğini?

12

Soğukkanlı, yumuşak yüzlü, o uysal acımasıza!
 İrlanda'nın kanıyla ipekse ellerini yıkayan
 Ve daha büyük bir soykırıma özlem duymayı öğrenerek böylece
 Komşu kıyılarda oburluğunu yatıştırmaya soyunan
 Zorbalığın kendine yapabileceği en kaba maşa
 Tam bu işe yetecek denli yeteneği olan
 Uluslara vurulmuş zincirleri uzatan
 Ve çoktandır karıştırılmakta olan ağulu içkiyi onlara sunan

13

Bütünöyle kurgu olan bir söz süprüntüsünün söylevcisi
 Tanımlanmaz türde ve yasal biçimde bir alçak ki
 En büyük pohpohçuları bile göze alamıyor onu övmeyi
 Ne de düşmanları –tüm uluslar– alçakgönüllölükle onarmıyor onu.
 Sevinçli bir yanlışın kıvılcımı bile veremez ateşe hani
 O İksion'un değirmen taşının bitmez çilesini,
 Durmaksızın dönerek sonsuz işkence
 Ve sonsuz devinimin ne olduğunu gösteren tüm dünyaya.

14

Bu iğrenç ticaretinde bile bir çaylaktır
 Beceriksizce dikmektedir, yamamaktadır ve ardında
 Efendilerinin bile korktuğu şeyler bırakmaktadır
 Engellenen devletler tutuklanan düşüncelerdir bunlar ya
 Gizli kötölükler ya da kurultaylar örgütlemektedir
 Prangalar döşemektedir yeryüzüne
 O gczginci köle kaynakçısı ki eskiyen zincirleri onarmaktadır
 Kazancıyla Tanrıyı da kulunu da kendinden tiksindirmektedir.

15

Bu işi kafamızda tartarsak eğer, iliğine dek hadım edilmiştir,
 Salt iki ereği vardır ki efendilerine uşaklık etmektir biri
 İnsanları tutsak etmektir ötekisi de, ve Eutropios'udur
 O birden çok efendisinin, ve kendi zinciriyle başkalarını
 Bağlayan ve ne özgürlüğe, ne usa, ne de güzel söze değmeyen
 Bir körden başka bir şey değildir o çünkü,
 Korkusuzdur, çünkü duygu ne arar ki buzda,
 Gözüpekliliyse çakılır kalır hep kötölükte.

16

Nereye çevirsem ki bakışlarımı, görmemek için bu bağları?

Çünkü duymayacağım hiç onları. İtalya, senin yeniden
Canlanmakta olan Romalı ruhun yitirmekte umutlarını!

Sana attığı yalanlar karşısında bu devlet-nesnenin
Senin çınlayan zincirlerin ve İrlanda'nın daha taze yaraları

Kafamın çevresinde dillenenek seslenerek haykırıyor.
Avrupa'nın köleleri, bağlaşımları, kralları, orduları var,
Southey de bu düzeni şiirleştirmek için yaşıyor.

17

Bu arada, Ozanlar Ozanı Bey, geliyorum işte

Doğru sözlü bu şiiri adına sunmak için senin.

Ve eğer seni pohpohlayıcı bir söylev çekmiyorsam burada

O da "Devetüyü-mavi"ye bağlılığımıdır,
Şimdiye dek göttüğüm siyaset eğiticiydi olsa olsa.

Döneklik pek de gözde oldu ya çoktandır,
Kişinin inancını koruması için Herakles gücü gerekir oldu.
Dönekler döneği tutucum benim, ne dersin buna şimdi?

KANTO I

1

Bir kahraman istiyorum: ne garip istek benimki,
Her ay her yıl bir yenisi çıkıyor oysa,
Kendisi için okunan nağmeler eskitiyor gazeteleri,
Vurana dek zaman düzmece olduğunu açığa,
Üzerime düşmez övmek benim böylelerini,
Eski dostumuz Don Juan'ı bundan seçeceğim ya,
Görmüştük hepimiz o pantomimde
Şeytana yollandığını, biraz vakitsizce.

2

Vernon, kasap Cumberland, Hawke, Keppel, Howe,
Prens Ferdinand, Granby, Wolfe, Burgoyne,
İyisi ve kötüsü, aldı hepsi kof söylevlerden pay,
Wellesley gibi, her biri adıyla tuttu, başını bir sokağın,
Banquo'nun kralları gibi sessiz, ün izi sürenler,
Bir batında doğan dokuz yavrusu o domuzun.
Fransa'da da Buonaparté ve Dumourier, *Moniteur*
Vc *Courier* gazetelerine geçtiler.

3

Barnave, Brissot, Condorcet, Mirabeau,
Petion, Cloutz, Danton, Marat, La Fayette,
Biliriz, Fransa'nın ünlü kişileri ydi topu,
Daha kimler kimler, unutulmaya yüz tutan ancak
Joubert, Hoche, Marceau, Lannes, Dessaix, Moreau,
Ve bir sürü asker kişi, öbek öbek,
Hepsi de zamanlarında gereğinden çok ünlü,
Ancak şiirime uyak olmadı isimleri.

4

Nelson, Savaş Tanrısı'ydı Britanya'nın bir zamanlar,
 Öyle de kalmalıydı ya, devir değişti,
 Belleklerden silindi artık Trafalgar,
 Kahramanımız yavaşça unutulmaya yattı,
 Çünkü ordu daha da gözdeleşiyor,
 Bu da kaygılandırıyor donanmadakileri:
 Hele Prens'in orduyu tutmasına ne demeli
 Unutarak Duncan, Nelson, Howe ve Jervis'i.

5

Yiğit kişiler Agamemnon'dan önce de yaşadı,
 Ve ondan beri olabildiğince gözüpek ve bilge,
 Niceleri geldi de, bir benzeri çıkmadı,
 Parıldamadı hiçbiri şairlerin dizelerinde,
 Ve unutuldular: küçümsediğimden değil onları
 Ancak göremiyorum ki şimdiki dönemde
 Yakışacak gibi birini şu yeni şiirime
 Dedim ya, dostum Don Juan'ı seçeceğim öyleyse.

6

Destan şairleri balıklama dalar, "her şeyin tam içine",
 (Horatius bunu destansılığa götüren en güvenli yol bilir)
 Derken anlatır başkişi, dilediğiniz bir anda
 Başından geçenleri, öykü öykü, azar azar,
 Yemiştir yemeğini, kurulmuştur başköşeye,
 Sevgilisiyle baş başa rahat bir yerdedir,
 Ya cennet ya bir saray, bir mağara ya da bahçe
 Bu mutlu çift için geçer bir meyhane yerine.

7

Olağan yöntem budur ya, bambaşkadır benimki
 Başlangıçtan başlamaktır benim bildiğim,
 Günahların günahı sayar sözü gezdirmeyi
 Yalınlığı kafamda kurduğum düzenin
 Bu yüzden öyle bir dizeyle başlayacağım ki
 (Yarım saattir beni evire çevire uğraştıran)
 Don Juan'ın annesinden biraz, babasından biraz
 Söz edeceğim şimdi, dilerseniz.

8

Sevilla'da doğmuştu, portakalı

Ve kadınıyla ünlü o hoş kentte,
Yazıklar olsun görmeycne o kenti

Demiş ya atalar, katılım bu söze,
İspanya'da yoktur daha güzeli,

Belki Cadiz, onu da hemen göreceksiniz işte:
İrmağın orda yaşadı Don Juan'ın annesi babası –
Soylu bir akarsudur, Guadalquivir'dir adı.

9

Jóse'ydi babasının adı, Don Jóse, tabii ki,

Su katılmamış bir Hidalgo'ydu, İspanya'nın Got
Beylerine dek uzanırdı soyağacı, Yahudi

Ya da Arap kanının lekesinden uzak,
Ata ondan iyi binen görülmedi,

Ya da binmişken bir daha ineni ancak,
Derken Jósc, kahramanımızın atası
Sonra geleceğiz oraya, şimdi alalım yeni baştan:

10

Okumuş bir hanımdı annesi,

Bilinen her bilimin her dalında,
Adı duyulmuş her Hıristiyan dilinde ünlü,
Erdemleri denli keskin zekâsıyla
Pek utandırdı nice akıllı kişileri

Ve çatlattı kıskançlıklarından iyileri bile
Yürüdükleri yolda hep onun ardından
Kendilerini böylesine geri bulmaktan.

11

Bir madendi belleği Donna Inez'in,

Ezbere bilirdi Lopé'nin çoğunu, ve tümünü Calderón'un
Öyle ki su gibi suflörlük yapabilirdi,

Bir aktör rolünü unutmaya görsün
Onun için yararsızdı Feinagle'ın bilimi,

Karşısında dersini kesmek zorunluğuydu duyan
O bilgin bile yaratamazdı böyle keskin belleği
Bu da artırdı Donna Inez'in beyninin değerini.

12

Matematikti en sevdiği bilim,
 En soylu erdemi gönül yüceliği,
 Zekâsı (ara sıra el attığı zekâsı) alınmaydı Attika'dan
 Karanlık bir ululuktan ağırbaşlı sözleri,
 Her konuda tam bir dâhi diyebileceğim
 Biriydi sözün kıyası, sabahları pamuklu giyerdi,
 Akşamları ipekli, muslin giyerdi yazın,
 Ve başka kumaşlar, hiç de şaşıp kalmayacağım.

13

Latince bilirdi –dediğim, Kutsal Kitabı
 Ve Yunan alfabesini– nerdeyse tam buna güvenim,
 Arada Fransızca aşk öyküleri okuduğu da olurdu,
 Konuşması değilse de öyle pek güzelim,
 İspanyolcayı çok umursamadı,
 Ne dediği anlaşılmazdı en azından,
 Düşünceleri birer kuram, birer sorundu sözcükleri,
 Gizemin onlara soyluluk vereceğini sanırdı sanki.

14

İngilizce ve İbraniceyi severdi,
 Ve benzerlik olduğunu söylerdi aralarında,
 Kanıtlamıştı da bunu, kullanarak bir ilahiyi,
 Onu tanıyanlara bırakmalıyım ancak bunun doğrulanmasını
 Şu var ki, kulaklarımla duydum şöyle dediğini
 Okuyanlar varsın artık kendi yargılarına:
 “Ne garip, kötülüğe egemen olan varlığın adı İngilizcede
 ‘Varım’ demek oluyor İbranicede.”

15

Kimi kadın söz ebesi olur, ondaysa havası vardı ders vermenin,
 Gözleri birer vaiz, kaşları birer hutbeydi,
 Her şeye yetkin yöneticisi kendi kendisinin,
 Üstüne çok ağıt yakılan rahmetli Sir Samuel Romilly gibi
 Hani şu yasa yorumlayıcısı, yola getirici eli devletin
 Ki nerdeyse bir sapıklıktı kendini öldürmesi,
 “Her şey boş” sözünün acı bir örneği daha
 (Yargıçlar kurulu vardı “Delilik” yargısına).

16

Kısacası ayaklı bir kütüphaneydi

Miss Edgeworth'ün kapaklarına taşan
Romanları, ya da Mrs. Trimmer'in eğitici kitapları,
Ya da *Coeleb'in Karısı*'ydı kendini sevda yollarına vuran
Ahlakın insan kılığına girmişiydi,
Hiç mi hiç yanaşmadığı kıskançlık duygusunun,
"Kadına özgü yanlışları"ı hep öteki kadınlara bıraktı,
Yanlışsızdı kendisi çünkü ya – işin en kötüsüydü.

17

Ah! Nice kadın ermişleriyle bile çağının
Kıyaslanmazdı o, baştan aşağı bir başkaydı,
Kat kat yukardaydı kandırıcı güçlerinden cehennemin,
Öyle ki terk etmişti kalesini koruyucu meleği,
İ'n ufak hareketi bile Harrison'ın
Zaman aygıtı gibi tıkırında giderdi:
Yeryüzündeki hiçbir erdem onu geçemezdi,
Sakla Macassar Yağı'nı, yoktur bir eşi!

18

Eksiksizdi, eksiksiz olmasına Inez ya,
Ancak yaramaz dünyamızda bu yavan kaçtığından,
Öpüşmeyi burda öğrenmedi ilk atalarımız boşuna,
Sürüldükten sonra ilk yurtları olan sazlıklardan,
Suçsuzluk, mutluluk ve barış içindeydi her şey orda,
(Nasıl geçirirlerdi geceyi gündüzü anlamam)
Don Jóse, bir oğul olarak Havva'nın soyundan,
Çeşit çeşit meyveler kopardı karısının izni olmadan.

19

Hiçbir şeyi tasa etmeyen bir ölümlüydü,
Sevgi duymazdı bilgiye de bilgine de,
Takılırdı sağa sola aklına estiği gibi,
Karısının kaygılandığını düşlemezdi bile:
Dünya bu, her zamanki gibi bir ülkeyi, bir evi
Çalışır kem gözle tersyüz etmeye,
Bir sevgilisi var denirdi, ya da iki denirdi
Karı-koca kavgasına biri artar da yeterdi.

20

Ve Donna Inez bütün yeteneğiyle
 Büyüttü kendi gözlerinde kendi iyiliklerini.
 Ermişlik ister bir şeyi başlamak gerçekten de,
 Ve öyleydi de erdemlerinde kendisi,
 Ancak demir gibi bir kişiliği vardı
 Ve gerçekle karıştırdı kimi zaman düşü,
 Kullanmadı birkaç olanağı böylece
 Efendisinin başını sokmak için üzüntüye.

21

Hiç mi hiç beklemediği bir anda
 Kolaydı bir erkeğin başına getirmek bu işi,
 Ve en zeki erkek elinden geleni yapsa da
 Vardır boş bulunduğu anları, saatleri, günleri
 İşten değildir beyninin patlaması hanım yelpazesıyla,
 Ve kimi zaman öyle sıkı vurur hanımlar ki
 Palaya döner ellerinde bir yelpaze,
 Nedendir nasıldır anlamaz kimse.

22

Yazıktır bilgiç bakirelerin evlenmesi
 Eğitimden geçmemiş kişilerle,
 Ya da soyu düzgün ve terbiyeli
 Ancak bilimsel konuşmalardan bezmiş beylerle:
 İstemem bu konuda çok söz söylemeyi,
 Basit bir adamım ben, üstelik bekârım da,
 Ancak ah siz entelektüel hanımların beyleri
 Doğruyu söyleyin bize, başınızın etini yemediler mi?

23

Don Jóse ve hanımı dalaştılar ya
 Hiç kimse kestiremedi neydi,
 Binlerce kişi öğrenmeye çalışsa da
 Ne onları ne de beni ilgilendirdi
 Tiksiniyorum o alçakça meraktan ya,
 Varsa yoksa parladığım tek bir konu,
 Arkadaşlarımdan işlerini yoluna koymamdır
 Ve evcil kaygılarının olmamasıdır.

24

İşte böyle bulaştım bu işe en iyi niyetlerle
 Ancak ince değildi davranışları bana karşı.
 Çıldırıldığını sandım bu iki aptalın da
 Bir an olsun evde bulamadım ikisini de çünkü
 Kapıcıları sonradan itiraf etti ya
 Geçelim bunu şimdi, bakın ne oldu:
 Küçük Juan merdivenlerden aşağı döktü üstüme
 Hizmetçinin temizlik kovaındaki suyu birdenbire.

25

Küçük, kıvrıcık saçlı, işe yaramaz bir maymun ki
 Doğuştan fitneci ve kavgacı daha,
 Hiçbir konuda anlaşılamadı anası babası
 Dünyanın en haylaz şeytancığdışında,
 Dalaşacaklarına, akıllarını başlarına toplasalardı
 Ve küçük beyi yollasalardı okula
 Ya da evde eğitselerdi onu, hazırlasalardı
 Geleceğe, öğreterek ona görgü kurallarını.

26

Bir zaman mutsuz bir hayat sürdüler
 Don José ve Donna Inez, birbirlerini
 Boşanmış değil de ölü görmeyi dilediler,
 Davranışları aşırı terbiyeliydi,
 Yaşadılar bir eş olarak saygıdeğer,
 Dışa hiç vurmadılar içlerinde olup biteni,
 Ta ki bastırılmış ateş parlayana dek
 Ve işi kuşkuya yer bırakmadan rotaya sererek.

27

Topladı çünkü Inez kimi doktorları ve eczacıları,
 Sevgili kocasının deli olduğunu çalıştı kanıtlamaya,
 Ne ki ara sıra düzeldiği için kocası,
 Sonunda karar verdi onun zalim olduğuna;
 Inez'den kanıt sorulduğunda dahası
 Elde edilemedi hiçbir açıklama,
 Oysa ki Tanrıya da, kula da karşı ödeviydi
 Bunu yerine getirmek – ki herkese garip geldi.

28
 Bir günlük tuttu kocasının yanlışlarını yazmak için,
 Çekmeceler, kitaplar, mektuplar karıştırdı bir de,
 Elverişli bir anda kullanabilmek için,
 Geçilmezdi suç ortaklarından Sevilla
 En başta o iyi ve yaşlı büyükannesi (ki tekiydi bunağın),
 Öyle ki önce dedikoducu, avukat sonra
 Ve yargıç ve infazcı kesiliyordu davasını her duyan
 Kimisi eğlence için kimisi de kuyruk acısından.

29
 Ve iyiler iyisi, uysallar uysalı bu kadın
 İçten içe kocasının felaketini hazırladı,
 Tıpkı kocaları öldürülen
 Ve soyluca, onlar üstüne bir şey söylememeyi
 Seçen hanımları gibi Eski Sparta'nın –
 Bütün iftiraları soğukkanlılıkla dinledi
 Ve izledi kocasının can çekişmelerini, öyle bir ululukla
 Ki bütün dünya “Bu ne yüce gönüllülük!” diye bağırdı

30
 Eski dostlarımızın susup sabretmeleri
 Kuşkusuz ki görmezlikten gelmedir, dünya bizi kötülerken,
 Dahası hoşnut eder yüce gönüllü sayılmak kişiyi,
 Sonumuz yaklaştıkça daha da artar hoşnutluğu onların,
 Ve avukatların “suça azmettirme” dedikleri
 Böylesine bir davranış anlaşılmaz: Kişilerin
 Birbirinden öç alması ahlaka sığmaz ki
 Ne de “Başkası seni incitirse suç bende değil” demesi.

31
 Ve eğer ağız dalaşlarımız eski öyküleri
 Yeniden açar, yalanlarla daha da ballandırırsa,
 Bunun suçlusu ne benim, ne de başkası,
 Geleneksel oldu bu öyküler, dahası, yeniden ortaya
 Çıkışları beklenenin tersine artırır ünümüzü,
 Bizim de istediğimiz buydu tam ya:
 Bilim de bundan payını alır,
 Ölü rezaletlerden iyi kadavra olur.

32

Arkadaşları çalıştı aralarını bulmaya

Sonra akrabaları –ki daha da kötü ettiler işi–

Buna benzer bir durum daha

Bulmak zordu akıl danışılacak, ki

Diyeceğim yok arkadaşlara da akrabalara da:

Boşanma için avukatlar yaptı ellerinden geleni,

Ancak iki taraf da ödememişti avukatlık ücretini

Ölmeden önce Don Jóse ne yazık ki.

33

Öldü: ne yazık ki, çünkü

Bu çeşit davalarda deneyimli davavekillerinin

(Konuşmaları ağdalıydı ve anlaşılmazdı)

Üstü kapalı sözlerinden anladığım

Kadarıyla, ölümü ilginç bir davayı bozuvermişti,

Bir de binlerce acıma duygusunu kamuoyunun

Ki göstermişti kendini bu olayda

Büyük bir coşku patlamasıyla.

34

Ne ki ah! Öldü işte, ve kendisiyle birlikte gömüldü

Kamuoyunun duyguları ve avukatların ücretleri de:

Satıldı evi, dağıtıldı hizmetçileri

Bir Yahudi aldı iki metresinden birini, ötekini de

Bir rahip aldı, en azından böyle dendi:

Doktorlardan hastalığını sorduğumda

Bir çeşit sıtmadan öldüğü söylendi,

Kendi nefretiyle baş başa bırakarak karısını.

35

Kaldı ki onurlu bir insandı Jóse

Onu iyi bilen biri olarak bunu belirtmeliyim de,

Bu yüzden kurcalamıyorum günaha olan eğilimini,

Pek de söylenecek bir şey yok aslında,

Çığırından çıktıysa ara sıra tutkuları

Ve gürültülü patırtılı olduysa da

Numa'ninki gibi (Pompilius'tu öteki adı)

Doğumundaki tersliktendi ve huysuz büyütüldüğündendi.

36

Ne kadar değerli ya da değersiz olursa olsun
 Zavallı adam! Onu yaralayacak çok şey vardı,
 Bir işe yaramaz artık ya, itiraf edelim:
 Sabrının denendiği bir andı
 Batmış ocağının başında onu bulan,
 Paramparça olmuştu evinin tüm tanrıları,
 Seçeneği kalmamıştı: Ya duyguları ya da gururu,
 Ya ölüm ya da boşanma işlemleri – ve öldü.

37

Vasiyetsiz öldüğü için tek mirasçısı Juan'dı
 Miras davasında, evler araziler kaldı ona
 Değerleri daha da artabilecekti
 Ergin yaşına kadar iyi bakılırsa:
 Inez tek vasisi oldu Juan'ın ki
 Adil bir karardı bu, uygundu doğaya da,
 Yetim bir erkek çocuk anasıyla tek kalan
 Daha akıllıca yetiştirilir bir başka çocuktan.

38

Kadınların, dahası dulların en akıllısı Inez de
 Juan'ın örnek biçimde yetişmesine karar verdi
 Yaraştığı gibi soylular soylusu seceresine:
 (Babası Castile'den, anası Aragon'dan gelmeydi)
 Şövalyeliğin gereklerini getirmek için yerine,
 Efendimiz kral hazretleri yine savaşır diye bir gün belki,
 Öğrendi ata binmeyi, kılıç kuşanmayı, silah atmayı,
 Ve bir kaleye ya da rahibeler manastırına tırmanmayı.

39

Ancak Donna Inez'in en çok can attığı,
 Juan için tuttuğu bilgili öğretmenlerin önünde
 Her gün daha derinden kavradığı şey şuydu ki
 Juan'ın eğitimi ahlaka dayanmalıydı kesinlikle:
 Bütün derslerle tek tek kendisi ilgileni,
 Hepsini onun onayına sunuldu önce,
 Sanat ve bilim, eksik değildi hiçbirini
 Ancak Juan'ın gözlerinden kaçırıldı doğa tarihi.

40

Diller, ölü diller özellikle,
 Bilimler ve ne olduğu belli
 Olmayan sanatlar, günlük yaşamdan uzakta
 Kalan çeşitten şeyler okutuldu, öğretildi
 Ona derinden derine,
 Ancak türlerin sürdürülmesi
 Diye bir şeyden bir sayfa olsun söz edilmedi bile,
 Juan kötü huylar kapmasın diye.

41

Klasikleri öğrenmesi ufak bir şaşkınlığa yol açtı,
 İlkçağlarda etekleri zil çalan
 Ne pantolonu ne de korseyi
 Bilen tanrı ve tanrıçaların
 Kirli aşkları yüzünden saygıdeğer öğretmenleri
 Zor anlar geçirdi: *Aeneis*, *Ilyada*, *Odysseia*, için
 Özürler getirdiler binbir dereden
 Çünkü korkardı Donna Inez mitolojiden.

42

Ovidius ahlaksızın tekidir, şiirlerinin yarısını okuyan bilir,
 Ve ondan da aşağıdır, Anakreon'un ahlakı,
 Catullus'un temiz tek şiiri yok gibidir,
 Örnek değildir Sappho'nun şiirleri,
 Longinus bize dese de sürü sürü kanatlar
 Üzerinde yükseklere çıkacak bir ilahi olmadığını,
 Vergilius'un şarkıları saftır, biri dışında:
 "Çoban Corydon abayı yaktı" diye başlayanıdır o da.

43

Lucretius'un pek keskindir dinsizliği,
 Sağlıklı besin gibidir çağının mideleri için,
 Juvenalis'in yanıldığını düşünmekten alamam kendimi,
 Kuşku yoktur iyiliğine gerçek niyetinin,
 Şarkılarında nerdeyse kaba saba denebilecek denli
 Açık konuştuğu için,
 Ve hangi oturaklı kişi dayanabilir sonra
 Martialis'in mide bulandıran taşlamalarına?

44

Juan'a Martialis'in en zararsız basımı öğretildi,
 Bilgin kişilerin sansüründen geçen,
 Ki bu öğretmenler birer okul çocuğu gibi
 Büyük bölümünü atladılar yapıtın,
 Yine de alçakgönüllü ozana acıdıkları
 Ve yapıtını içdiş etmekten korktukları için
 Kitabın sonuna eklediler makasladıkları bölümleri
 Ki dizinde yer almaları da böylece önlendi.

45

Bundandır o dizelerin okuyucunun üstüne birden çullanması,
 Çünkü kitabın orasına burasına serpiştirilmek yerine,
 Dizilmişlerdi düzenli bir ordu gibi
 Karşılaşmak için gelecek çağların masum gençleriyle,
 Ta ki daha anlayışlı bir yayıncı
 Geri çağırana dek onları kendi kafeslerine,
 Bir bahçedeki tanrı heykelleri gibi –ki öylesine
 Terbiyeli değil bile– durup bakacaklarına birbirlerine.

46

Dua kitabı bile (aileler için olanı)
 Süslenmişti aynı şekilde
 Eski dua kitapları usulünce
 Garip garip tasvirlerle,
 Ve okuyucuların kitap kenarlarındaki
 Bu biçimlerden gözlerini nasıl da
 Kurtarıp dua edebildiğini almıyor aklım ya, neyse ki
 Kendine sakladı bunu ve başka bir kitap verdi Juan'a annesi.

47

Vaazlar okudu Juan, derslere kulak verdi,
 Hutbelere katlandı, yaşamöykülerini tüm ermişlerin
 Hieronymus'tan Khrysostomos'a dek hepsini yuttu
 Nefsini tutması için değildi bu öğrenim,
 Ancak inancın nasıl kazanıldığı ve güvenceye alındığı
 Tasvirlerdc görülmezse de az önce sözünü ettiğim,
 Ermiş Augustinus'un o iyi yapıtı *İtiraflar*'da görülür
 Ki günahları onun her okuyanı kışkandırır.

48

Küçük Juan'a yasaklanan kitaplardan biri de buydu,
 Annesinin seçimi yerindeydi yerinde olmasına,
 Gerçekten bu bir eğitim sayılıydı.
 Gözünün ucundan ayrılma güvenmezdi Juan'a,
 Hizmetçileri yaşlıydı, ve tam bir ucube seçerdi
 İşe yeni birini alacak olsa,
 Hep yaptığı gibi kocasının sağlığında da –
 Böyle yapmalarını salık veririm her hanıma.

49

Genç Juan iyilik ve güzellikle parlatıldı iyice,
 Altısında alımlı bir çocuk oldu,
 Erkeksi bir gelişme ve serpilme
 Vaat etti onbirinde güzel yüzü:
 Çabuk büyüdü, durmadan öğrendi ve cennete
 Giden doğru yolda olduğu görüldü,
 Çünkü günlerinin yarısı kilisede, yarısıysa
 Geçiyordu öğretmenleri, papazları ve anasıyla.

50

Alımlı bir çocuktu dedim ya altısında,
 Onikisinde güzel ve durgun bir delikanlıydı,
 Biraz yabanılığına karşın çocukluğunda
 Kendi aralarında evcilleştirdiler onu,
 Yok ettiler doğanın verdiği ruhu ona,
 En azından onlara öyle geldi,
 Genç düşünürün nasıl bilgece, uslu büyüdüğünü
 Herkese duyurmak annesi için bir sevinçti.

51

Kuşkularım vardı, daha da var belki,
 Ancak söyleyeceklerimin ilgisi yok konuyla,
 İyi tanırdım babasını, kişilerin huylarını
 Anlamakta ustalığım vardır ayrıca,
 Doğru olmaz söylemek iyi ve kötü
 Huyların babadan geçtiğini öğula,
 José ve Inez geçimsiz bir çiftti – neme gerek ya
 Sevmem kötü söz etmeyi şakacıktan da olsa.

52
Benim bir diyecceğim yok bu konuda,
Bir şunu diyeceğim –ki kişisel nedenlerden ötürü–
Okula yollanacak tek bir oğlum olsa
(Tanrıya şükür yok) kapatmazdım onu
Tek ilmihal öğrensin diye
Donna Inez’le bir odaya, yapmazdım bunu,
Hayır, hayır, hiç... olmazsa kimi zaman okula yollardım,
Ben kendi bilgilerimi çünkü ordan aldım.

53
Orda öğrenir kişi çünkü –övünmek gibi olmasın,
Öğrendiysem de– ancak geçiyorum bunu,
Yunanca gibi o günden bugüne unuttuğum:
Söyleyeyim gelmişken yeri,
Ancak “Arife tarif gerekmez”, sanırım edindim
Maddelerin bilgisini –önüme ne gelirse–
Evlenmedim hiç, ancak sanırım ki biliyorum
Böyle eğitilmemesi gerektiğini oğulların.

54
Genç Juan artık onaltı yaşındaydı,
Uzun, yakışıklı, güçlü yapılı ancak ince,
Canlı görünürdü, olmasa da atak şövalye yamağı gibi
Herkes erkek sayıyordu onu annesi dışında
Öfkeyle kabarır dudağını ısırırdı annesi
(Çılgılık atmamak için) böyle bir söz duyunca,
Zamanından önce gelişmiş olmak çünkü
Onun gözünde en kötü şeydi.

55
Hepsi de saygıdeğer ve seçkin tanıdıkları arasında
Bir Donna Julia vardı ki
Onu sevimli diye tanımlamak yalnızca
Önemsiz bir izlenim vermek olurdu,
Julia’nın albenileri, tıpkı tatlılığın çiçekte,
Tuzun okyanusta bulunması ve Venus’ün kuşağı,
Cupido’nun yayı gibi doğal dururdu üzerinde;
Basmakalıp ve aptalca oldu bu son iki benzetme.

56
 Gözlerinin karalığı Julia'nın
 Arap atalarından kalmaydı,
 İspanyol değildi anlayacağınız tam kan
 Ki İspanya'da bu bir çeşit günahı
 Mağrur Granada düştüğü zaman
 Kenti terk eden Abdullah ağladı,
 Julia'nın kimi akrabaları Afrika'ya döndü
 Kimileri de nenesinin nenesi gibi kalmayı seçti.

57
 Evlendi bu büyüknene (adını unuttuğum) bir Hidalgo'yla,
 Hidalgo çocuklarına aktardığı kendi
 Kanının değerini düşürmüş oldu böylece,
 Ataları duysa bu evliliği kaşlarını çatarlardı,
 'Tam o sıralarda artık kendi içlerinde
 Kız alıp kız veriyorlardı ve evleniyorlardı
 Kuzenleriyle yeğenleriyle üstelik teyzeleriyle,
 Soylarını kurutmasalar da bozacak bir biçimde.

58
 Bu dinsizce bağ soyu kurtardı
 Vücutları geliştirdi, kanı bozduysa da,
 Eski İspanya'nın en çirkin kökünden çünkü
 Bir dal fışkırdı güzel ve taze,
 Oğullar bodur değildi artık ve kızlar düzgündü,
 Örtbas etmek istediğim şu söylentiye duydum bir de:
 Kocasına Donna Julia'nın büyüknenesi
 Evlilik içinden çok evlilikdışı çocuk vermişti.

59
 Nasıl olduysa oldu yarış sürdü
 Daha da gelişerek her kuşakta
 Bitene kadar tek bir kız çocuğu
 Bırakan bir erkek çocukta:
 Bu tek kız çocuğun Julia olduğunu
 Anlamışsınızdır öykümün akışından belki de
 Kendinden daha çok söz ettirecek olan Julia
 Alımlı ve kızlığı tam, evlendi yirmi üç yaşında.

60

Gözleri (Güzel gözlere bayılırım)
 İri ve karaydı, yarı yarıya kısırlardı ateşlerini
 Julia konuşana dek, saklandıkları yumuşak yuvalarından
 Öfkeden çok gururlu bir ifade çakarlardı
 Ve gururdan çok aşkla dolu: içlerinden
 Tutkudan da başka bir şey yükselirdi
 Belki de tutku olabilecek bu duyguyu
 Çırpınarak yola getirirdi ruhu.

61

Lüle lüleydi parlak saçları,
 Zekâyla ıslıl ıslıl, temiz ve pürüzsüz yüzünde
 Uçarı yaylar gibiydi kaşları,
 Yanakları pespembeydi gençlik ışınlarıyla
 Ara sıra şeffaf birer kor kesilirlerdi
 Şimşekler çakmış gibi damarlarında,
 Bir zarafeti, bir havası vardı ki eşi görülmemişti,
 Boyu bosu yerindeydi – sevmem bodur kadını.

62

Birkaç yıllık evliydi ellisinde bir erkekle,
 Böylesine kocalar da çoktur hani,
 Ancak böylesine BİR erkek yerine
 Daha iyidir İKİ erkeğe sahip olmak yirmibeşindeki,
 Özellikle güneşe yakın ülkelerde:
 Ve aklıma geliyor düşündükçe işte şimdi,
 Ahlakına en düşkün hanımlar
 Bile otuzundan genç koca seçiyor.

63

Söylemesi acı ya, geçemem söylemeden,
 Topraktan oluşan çaresiz bedenimizi
 Rahat bırakmayan, pişiren, kavuran, kızartan
 O utanmaz güneşin hatası hep bu,
 Ne kadar çok oruç tutsa ibadet etse de insan
 Günaha girer vücut ve yıkıma uğratır ruhu,
 İnsanların çapkınlık, tanrılarınsa erginlik dediği bu şeye
 Sık rastlanır iklimi sıcak olan ülkelerde.

64

Ne mutlu kuzeyin ahlak düşkünü uluslarına
 Her şey iffet kesilmiştir oralarda ve kış mevsimi
 Günahları çulsuz yorgansız titreterek yollar uzağa,
 (Ermış Antonios'un aklını başına kar getirmişti)
 Yargıçlar dilediklerince saptarlar oralarda
 Evli bir kadının kaç para ettiğini
 Ceremesini çeken âşık yüklü bir fiyat öder
 Çünkü pazarlanabilir kusurlardır bunlar.

65

Alfonso'ydu kocasının adı Julia'nın,
 Yaşını göstermeyen bir adamdı,
 Ne çok sevilen ne de nefret edilen;
 Birçok karı-koca gibi yaşayıp gidiyorlardı
 Birbirlerinin eksiklerine katlanarak
 Ki birininki ötekinden ne çok ne azdı
 Ancak kıskançtı Alfonso vurmasa da dışarı,
 Kıskançlık sevmez çünkü gün ışığına çıkmayı.

66

Julia –nedendir anlamam– Donna Inez'le
 Pek de sıkı fıkı arkadaştı
 Ağız tatları pek uyuşmasa da
 Çünkü Julia'nın yoktu mürekkep yalamışlığı:
 Kimilerinin fısıldadığına göre (kuşkusuz namusuna
 Garaz bağlayanların bir iftirası bu)
 Alfonso evlenmeden önce
 Inez unutmuş basiretli halini onun kollarında,

67

Ve zamanla iffet kazanan bu ilişkiyi
 Sürdürürmüş küllenmiş de olsa,
 Bundanmış Julia'ya şefkat göstermesi,
 En iyi davranış buymuş belki de:
 Julia'ya kanat gerip akıllıca pohpohlamış onu,
 Ve övgüler yağdırmış Alfonso'nun ağız tadına,
 Ve gizleyememişse de (kim başarabilir ki bunu)
 Hiç olmazsa azaltmış rezaletin şiddetini.

68
 Bilemem Julia'nın bu ilişkiyi
 Başkalarının gözüyle mi gördüğünü yoksa
 Kendi kendine mi keşfettiğini,
 Kimse varamazdı ancak farkına
 Tutulduğu için bu iş gizli kapaklı
 Belki de bilmiyordu, aldırmadı ya da
 Doğrusu şaşırdım ne diyeceğimi ne düşüneceğimi,
 Kendine sakladı hep Julia kendi düşüncelerini.

69
 Gördü Juan'ı ve sevimli bulduğu
 Bu çocuğu sık sık okşadı masumca,
 Zararsız biçimde yaptı bunu,
 Yirmi yaşındayken, Juan'sa onüçünde,
 Gülümseyerek karşılamazdım belki
 Juan onaltı, Julia yirmiüç yaşında olsa,
 Büyük değişimler olur insanın vücudunda bu birkaç yılda
 Özellikle güneşten yanan uluslarda.

70
 Nedeni ne olursa olsun değişmişti ikisi de,
 Hanım mesafe koydu araya, sıkılgandı delikanlı,
 Selamlaşmaları duygusuzlaştı, bakışları düştü önlerine,
 Ve gözlerine bir utanma geldi,
 Kuşkusuz ki Donna Julia
 Biliyordu bu işin nedenini,
 Juan'a gelince o ne denizi, ne okyanusu
 Görmemiş biri kadar acemiydi.

71
 Yine de bir şefkat gizliydi Julia'nın bu soğukluğunda,
 Nazikçe çekilse de Juan'ın elinden eli,
 Öylesine yumuşak öylesine yavaşça
 Hafif bir basınç ve titreyiş bıraktı ki
 Geriye, gerçek miydi düş müydü yoksa –
 Yaratamazdı hiçbir büyücünün değneği
 Armida'nın masalımsı sanatıyla bile
 Bu hafif dokunuşun bıraktığı izi Juan'ın kalbinde.

72

Juan'a rastladığında gülümsemese bile
 Gülümsemesinden de tatlı bir hüznü vardı,
 Derin duygular barındırır gibi kalbinde
 Sahip çıkmaması gereken ve bağrına bastığı,
 Hile arar çünkü masumluk bile
 Söndürmek için böyle bir yangını,
 Ve gerçeği kabul edip kendine güvenmeyi alamaz göze,
 Ve aşkın ikiyezlü olduğu öğretilir daha gençlikte.

73

Ne ki ihanet eder tutku kendi kendisine
 Kendi karanlığında gizlense de: yaklaşan fırtınayı
 Kararan gökyüzü nasıl haber verirse,
 Boş bulunan gözlerdir ele veren tutkuyu,
 Ve kendini nasıl belli etse de
 Bırakmaz her zamanki ikiyezlülüğünü,
 Soğuk davranma, öfke, aşağılama ve nefret
 Taktığı maskelerdir sık sık, yine de çok geçirir hep.

74

Hale o bastırılması zor olan iç çekişleri,
 Ve çalındığı için daha tatlı olan o bakışlar,
 Ortada hiçbir günah yokken o yüz kızarmaları,
 Karşılaşmalardaki titreyişler, ayrılmalardaki huzursuzluklar,
 İşte genç Tutku'nun kendini yoksun bırakmadığı
 Bir çılgınlığa atılan ilk adımlardır tüm bunlar,
 Ve Aşk'ın büyüklüğünü göstermek içindir yalnızca,
 Ve utangaçtır başladığı için bu işe çiraklıkla.

75

Söz geçiremez oldu zavallı Julia
 Başını alıp giden kalbine ve karar verdi
 Kendisi ve sevgilisi için en soylu çabaları göstermeye,
 Onur, gurur, din ve erdem uğruna ve doğrusu
 Aldığı kararların çoğu yüceydi,
 Ve az kalsın bir Tarquinius depremi çıkıyordu ortaya,
 Dualar etti Bakire Meryem'e,
 Bir hanımın halini en iyi o anlar diye.

76

Ant içti bir daha Juan'ı görmemeye,
 Ve ertesi gün onun annesini görmeye gitti,
 Dikkat kesildi açılan kapıda,
 Meryem'in yüzü suyuna, bir başkasıydı
 İçeriye giren, şükretti, ancak üzüldü biraz da
 –Tekrar açılıyor kapı olamaz başka biri
 Juan'dır mutlaka– Hayır! Korkarım ki
 O gece Meryem'e artık dua edilmedi.

77

İffetli bir kadının baştan çıkma duygusuyla
 Savaşması ve onu yenmesi gerektiğine karar verdi,
 Kaçmak korkaklık ve alçaklıktı ve artık kalbine
 Hiçbir erkek en ufak bir duygu sokamamalıydı,
 Başka bir deyişle böyle bir durum karşısında
 Çoğu kez seçilenin tersini seçti
 Çünkü insanın sevimlisi, sevimlisi vardır
 Ancak hepsi de dışardan birbirini andırır.

78

Ve rastlantıyla da olsa kim bilebilir ki
 Şeytan öyle kurnazdır ki – keşfedecekti Julia
 Her şeyin yolunda gitmediğini,
 Deneyimli bir ev hanımı bastırabilirdi de
 Şu ya da bu âşığın kendini hoşnut edebileceği düşüncesini,
 Ve ferahlar aklından bu düşünceler silindikçe,
 Ve soracak olursa erkek, reddeder erkeği
 Genç hanımlara salık veririm denemelerini.

79

Kutsal aşk gibi şeyler vardır bir de
 Parlak ve lekesiz, katıksız ve arı
 Tıpkı meleklerin düşünebilecekleri kadar ince
 Ya da ev kadınlarının, ki kalmazlar meleklerden aşağı,
 Soyut, eksiksiz, “tam da benimkisi gibi bir aşk işte”:
 Dedi Julia ve böyle düşündü, pekiştirmek için bu söze güvenini
 Böyle düşüncelere yöneltirdim onu
 Onun kutsal düşüncesinin koştugu adam olsam.

80
 Masumdur böylesine bir aşk, iki genç arasında
 Oluşabilir bir tehlike yaratmadan,
 Önce bir el, derken dudak öpülebilir sonra,
 Kendi adıma yabancıyım böyle işlere ben,
 Ancak, çalınıyor kulağıma bu çeşit aşklarda
 En üst aşama olduğu böylesi özgürlüklerin:
 Bir suç işlemiş olurlar daha ileri giderlerse,
 Benden günah gitti – işte zamanında söylüyorum hepsine.

81
 Aşkta öyleyse, ancak yakışık alır ölçüleri içinde
 Bir aşktı, Julia'nın masum kararı,
 Genç Don Juan'ın uğruna, ve ara sıra
 Yararlı olabilirdi Juan'a bu aşkın çabaları;
 Ve uçarı parlaklığını karartmak için bir türbeye
 İndi bu aşk, tatlı sözlerle öğretebilirdi
 Juan'a Julia, kendisi ve aşkıyla –
 Bilmem ki neyi, bilmiyordu Julia da.

82
 Bu iyi niyetlerle dolu ve deneyimlerinin zırhı
 –Ruhunun saflığı– içinde
 Gelecekteki gücüne inandı,
 Ve onurunun bir kaya, bir dalgakıran olduğuna,
 Üzerinde güçlülükle denetim sağladığı
 O andan geçerek akıllıca,
 Ancak göreceğiz sonunda Julia'nın
 Ustası olup olmadığını bu işin.

83
 Uygulanabilir ve masum bir tasarıydı onunkisi
 Kendine göre, ve tabii ki onaltısında bir delikanlıyla
 Çıkacak bir rezaletin yayacağı zehirin önüne geçilemezdi,
 Oysa taşmazlarsa sınır dışına, iyi şeylerle yetinirlerse
 Huzur içinde olurdu Julia'nın gönlü –
 Vicdan rahatlığı ferahlatır insanı öylesine!
 Birbirlerini yakmıştı Hristiyanlar, kanmışlardı da
 Bütün havarilerin de böyle yapacaklarına.

84

Ve bu arada kocası ölccek olursa,
 Ancak 'Tanrı korusun! Beyninden geçmesini
 Düşte bile olsa bu düşüncenin, (ve iç çekti sonra),
 Bu olağan kayba dayanıp yaşayamazdı,
 Ne ki o dakikanın gelip çatması durumunda,
 Söz aramızda, düşünelim bir an öyle olduğunu,
 (Yukardaki dizedeki "söz aramızda" sözü yazılmalıydı Fransızca,
 Julia o dilde düşündüğü için, ancak uymadı uyaklarıma.)

85

Yalnız düşünelim öyle olduğunu bir:
 Juan geçecektir ölenin malı ve mülkünün başına,
 Oturaklı bir dul hanıma pek de yaraşacaktır,
 Yedi yıl beklemek gerekse de çok değil ya
 Ve bu arada (bu düşün peşi bırakılmayacaktır)
 Bir yaramazlık falan olamaz asla,
 Çünkü aşkın ilkelerini öğrenmiş olacaktır Juan,
 O çeşit bir aşk demek istediğim, yüksek melekler katından.

86

Hep Julia'dan söz ettik. Gelelim bir de Juan'a:
 Zavallı delikanlı! Kendi durumundan yoktu haberi
 Ve Ovidius'un Medeia'sı gibi duygularında
 Hiçbir zaman onikiden vuramadı
 Uzun boylu düşündü yeni bulduğu bu kadın üstünde,
 Ne ki bu işin sırası geldiğinde gerçekleşeceğini
 Ve telaşa kapılmanın yersiz olduğunu düşünmedi,
 Oysa birazcık sabırla bu iş ilginçlik kazanabilirdi.

87

Sessiz ve düşünceli, aylak, huzursuz ve yavaşça,
 Terk etti evini kimsesiz ormanları seçti,
 Bilemediği bir yarayla işkence altında,
 Bütün derin acılar gibi onunkisi de yalnızlığa gömüldü:
 Ben kendim de severim yalnızlığı ya
 Ancak isterim ki iyi anlaşılın bu,
 Yalnızlık dediğim haremindeki sultaninkidir,
 Mağarasındaki bir münzevinin değil.

88

"Ah aşk! Kendinden geçiş ve kaygısızlığın birbirine dolandığı
 Böylesine bir yabanılık içerisinde,
 İşte burda senin eksiksiz mutluluğunun saltanatı,
 Ve burda kutsal bir tanrısın sen gerçekten de."
 Yukarda dizelerini aktardığım ozan yanılmadı,
 İlk dizesindekiler dışındaki sözlerinde,
 "Kendinden geçiş ve kaygısızlık" sözleri var ya,
 Üstü kapalı bir biçimde söylenmiş de.

89

Şair sağduyusuna ve duygularına
 Sesleniyor insanlığın, kuşkusuz ki,
 Herkesin deneyerek anladığı ya da
 Anlayabileceği ve çok iyi bildiği şey şudur ki
 Kimse rahatsız edilmek istemez yemek ve sevişme sırasında.
 "Kendinden geçiş" ve "Birbirine dolanma" iyi,
 Biliyoruz da, dahası diyeceğim yok onlara,
 Ancak dilerim ki "Güvenlilik" kapısını sürgüleye.

90

Genç Juan dolaştı cam gibi derelerin kıyısında,
 Ağza alınmayacak şeyleri geçirerek aklından,
 Kuytu yapraklar arasına attı kendini boylu boyunca,
 Yabanıl dallarının büyüdüğü yerde meşe ormanının,
 Orda bulur şairler hammaddesini ya
 Ara sıra baştan sona okuduğumuz kitaplarının,
 Kurguları ve uyakları yerinde mi değil mi diye,
 Eğer Wordsworth gibi anlaşılmaz değillerse.

91

Eh, Juan (Wordsworth değil) öylesine izledi ki
 Kendi kendinin mezhebini kendi yüksek ruhuyla,
 Bir yücelik anında güçlü kalbi
 Hepten değilse de yatıştı yarı yarıya,
 Elinden geleni yaptı
 Denetime alınması güç konularda,
 Ve algılayamadan kendi durumunu,
 Coleridge gibi doğaöteci oldu gitti.

92

Kendini düşündü ve bütün yeryüzünü
 İnsanoğlunun eşsizliğini, yıldızları bir de
 Her şeyin nasıl olup da var olduğunu,
 Depremleri, savaşları düşündü sonra,
 Ayın bir dönüşünde kaç mil yol aldığını,
 Uçanbalonları ve daha birçok konuda
 Sonsuz köklerin bilgisini eksiksiz bilmeyi
 Ve sonra düşündü Donna Julia'nın gözlerini.

93

Bu gibi düşüncelerle kavrayabilir gerçek zekâ
 Yüce özelemleri ve yüksek emelleri
 Ki kimi doğuştan vardır, sonradan kazanılan çoğuyla
 Başını derde sokacağını bilmez kişi:
 Garipti böylesine genç birisinin işte
 Gökyüzünün hareketleriyle yorması beynini,
 Eğer felsefe sorumludur dersiniz bundan
 Ergenlik çağının katkısını düşünmekten kendimi alamam.

94

Yaprakları çiçekleri derinden derine inceledi
 Rüzgârlarda bir ses duydu ve sonra
 Orman perilerini ve ölümsüz melekleri düşündü
 Ve tanrıçaların nasıl eğildiğini insanlara,
 Yolunu şaşırdı, saatleri unuttu,
 Ve yine saatine baktığında
 Gördü geçen Zaman'ın nasıl da hep kazandığını,
 Kendisinin de akşam yemeğini kaçırdığını.

95

Ara sıra başını yeniden kitabına eğdi,
 Boscán ya da Garcilasso'ya –
 Rüzgâr nasıl hışırdatırsa okuduğu kitabın sayfasını,
 Kendi kafasındaki şiir de
 Bu gizemli sayfayla sarstı ruhunu,
 Sanki büyü yapımlardı büyücüler bu sayfaya
 Ve bırakmışlardı esip geçen rüzgâra
 İyi ve yaşlı bir kadının masalına göre.

96

Ve dışarda geçirdiği bu yalnız saatler ona yetmezse
 Ya da bilemezse artık ne yapacağını,
 Kor gibi derin düşünceler de, şairin şarkısı da
 Doyurmazdı ruhunun duyduğu özlemi,
 Başını yaslayabileceği ve kendine bağışladığı aşkla
 Çarpan kalbi duyacağı bir göğüs gibi,
 Ve unuttuğum başka şeyler gibi,
 Ya da şimdilik anlatmamın gerekmediği.

97

Bu yalnız yürüyüşler uzun dalgınlıklar kaçmadı
 Gözünden tatlı Julia'nın,
 Juan'da bir gariplik sezdi,
 Ancak şu şaşırtıcı işe bakın
 Ki Donna Inez tek oğlunu sıkmadı
 Sorular ve kuşkularla hiçbir an,
 Görmediğinden mi, görmek istemediğinden mi ne
 Bütün zeki insanlar gibi göremediğinden belki de.

98

Garip görünse de çok rastlanır böylesine
 Örneğin – hanımlar yazılı haklarını
 Aşarak beylerini terk ettiklerinde
 Hangi Tanrı buyruğudur ki çiğnedikleri?
 Hangisi olduğunu unuttum ve bence
 İyi bilmediği şeyi söylemekten kaçınmalıdır kişi,
 Ve bu beyler kıskançlık gösterirlerse
 Pot kırarlar derim, ki hanımları söyler bize.

99

Kuşkucudur her zaman gerçek bir koca,
 Ancak boş yere harcar bu duyguyu
 Kuşkuyu hak etmeyen kişilere,
 Ya da pezevenklik eder kendi rezaletine kör gibi
 Barındırarak kötünün kötüsü bir sevgili arkadaşı evinde,
 Gerçekten de şaşmaz sonuca götüren nedendir bu sonuncu:
 Ve karısıyla arkadaşı birlikte kaçır
 Kendi aptallığına değil, onların kötülüğüne şaşar.

100

Göremez işte uzağı ara sıra ana babalar da
 Keşfedemeyenler dikkatle gözleseler de vaşak gibi
 Zevkle seyrederken kötü dünya
 Genç Umutsuz'un metresini, Bayan Kalça'nın sevgilisini,
 Örtbas edilmiş bir kaçamak sarartana
 Dek yirmi yılın emeğini ve bitirince her şeyi
 Ağlar anne, baba da küfürü basar
 Vc neden mirasçıları olduğuna şaşar.

101

Oysa Inez bu olayda öyle kuruntulu
 Öylesine açıkça koyuyordu her şeyi
 Bence bambaşka bir niyeti olmalıydı
 Juan'ın baştan çıkmasına göz yumması için,
 Niyetinin ne olduğunu söyleyemeyeceğim şimdi,
 Tamamlamaktı belki de eğitimini Don Juan'ın
 Belki de açmaktı Alfonso'nun gözlerini:
 Ola ki karısına gereğinden çok değer biçmişti.

102

Günlerden bir gün, bir yaz günü –
 Gerçekten de yaz tehlikeli bir mevsimdir,
 Bahar da öyledir mayıs sonlarına doğru
 Güneş kuşkusuz başı çeken nedendir,
 Ancak nedeni n'olursa olsun denebilir ki
 Kişi ihanetten çok gerçeğe mahkûmdur,
 Bazı aylar var ki doğa daha da hoppalaşır,
 Mart yabantavşanını, mayıs kadını azdırır.

103

Bir yaz günüydü –Haziran'ın altısı–
 Tarihler konusunda kesin olmayı severim,
 Yalnızca yıl ve ay değil, gün de önemlidir çünkü
 Bir çeşit kervansaraylardır tarihler, alinyazılarının
 At değiştirdikleri, tarihin akışına yön verdikleri,
 Vc dörtlüde geçerler imparatorluklar devletler üzerinden,
 Geride kronolojiden başka bir şey bırakmayarak
 Sonunda, dinbilimin vefat senetlerini saymazsak.

104

Altı Haziran günü altı buçuk sıralarıydı,
 Yediye yakındı belki oturduğunda Julia
 Güzelim bir kameriyede, içinde hurileri
 Barındıran o sımsıcak cennette,
 Muhammet ve Anakreon, Moore'un anlattığı gibi
 Başında defne dalından çelengi ve elinde liriyle
 Bütün ödüller ve utku şarkılarıyla –
 İşte kazandı Moore bunları, taşısın nice yıllara!

105

Oturdu Julia ve dahası yalnız da değildi
 Bu buluşmanın nasıl gerçekleştiğini bilmem de
 Bilsem de söylemezdim ki
 Tutmayı bilmeli insan dilini her yerde
 Bu işin nasıl ve neden olduğu neyi değiştirir ki
 Ordaydı işte Juan ve Julia yüz yüze –
 Ve böyle bir durumda gözlerini kapatmaları
 Yararlarına da olsa pek zordu.

106

Nasıl da güzeldi Julia! Utangaçlığı kalbinin
 Vuruyordu yanaklarına, yine de aklına bir kötülük gelmedi.
 Ah aşk! Nasıl da eksiksizdir senin gizemli sanatın
 Ki güçsüzlere güç verir ve ezer güçlülere,
 Ve senin çekiciliğine kapılan ölümlülerin
 O en akıllıları nasıl aldatır kendi kendilerini –
 Julia'nın önünde durduğu uçurum gibi
 Kendi suçsuzluğuna inancı da derindi.

107

Kendi gücünü ve Juan'ın gençliğini düşündü
 Ve aptalca olduğunu ahlak taslayan korkuların,
 Evlilikteki bağlılığın, yenilmez bir iffetin ve elli
 Yaşında olduğunu Alfonso'nun:
 Dilerdim bu son düşünce aklına hiç gelmeseydi
 Çünkü elli yaş sevimsizdir sevimsizin
 Güneşli ya da karlı bütün iklimlerde
 Aşkla arası kötüdür, parayla arası iyiysc de.

108

Birisi “Elli kez söyledim sana” derse
 Azarlamak anlamında diyordur bunu,
 Bir şair “Elli dize yazdım” derse
 Dizelerini o anda okumakla korkutuyordur sizi,
 Hırsızlar işlerler suçlarını elli kişilik çetelerle,
 Aşk için aşk görülmez pek elli yaşında, doğru
 Ve en az bu denli doğru bir başka şey varsa
 Bir yığın şey alınabileceğidir elli lui altınıyla.

109

Onur, iffet, bağlılık ve sevgi duyuyordu Julia
 Don Alfonso’ya, buna ant içebilirdi
 Üzerimizdeki bütün güçler adına,
 İstemezdi taşıdığı yüzüğü lekelemeyi,
 Akla sığmayan bir şey dilemeyi üstelik de,
 Bunları ve daha birçok şeyi düşünüyordu ki
 Bir eli dikkatsizce gitti Juan’ın eline
 Bütünüyle yanlışlıkla – kendi eli sanmıştı da,

110

Saçlarının sarmaşığıyla oynayan öteki
 Eline yaslandı Juan’ın bilinçsizce,
 Ve dalgın bir havaya bürünmüş göründü
 Boğuşabilmek için bastıramadığı duygularla,
 Juan’ın annesi kuşkusuz ki büyük bir yanlış yapmıştı
 Bu tedbirsiz çifti baş başa bırakmakla,
 Yıllar yılı bekçilik etmişti oysa oğluna.
 Annem yapmazdı bu yanlış – inancım tam buna.

111

O ana dek Juan’ın elini tutan eli
 Yavaş, ince ve duyulabilir biçimde
 Sağlamlaştırdı yerini, sanki “al beni” der gibi
 Ancak kuşkusuz ki Platonik bir dokunuşla
 Juan’ın parmaklarını kenetlemektir temiz niyeti,
 Dönerdi karakurbağadan ya da engerekten korkmuşa
 Böyle bir şeyin namuslu bir ev hanımında
 Tehlikeli duygular uyandıracağını düşleseydi ya.

112

Bilemem Juan'ın ne düşündüğünü buna karşı
 Siz de yapardınız onun yaptığını büyük olasılıkla;
 Bir teşekkür öpücüğü kondurdu genç dudakları
 Sonra utandı sevincinden, çekildi geriye
 Umutsuzluk içinde, ola ki yanlış bir iş yapmıştı,
 İşte aşk utangaçtır başlangıçta böyle:
 Kızardıysa da kızmadı Julia, konuşmaya çalıştı
 Ve tuttu dilini, sesi öylesine zayıflamıştı ki.

113

Güneş battı, sapsarı bir ay çıktı:
 Haylaz bir şeytan vardır ayda,
 Ve ona sadık diyenler bence aceleci
 Bir tanımlama yapıyordu; günlerin en uzununda,
 Dahası Temmuz'un yirmibirinci günü,
 Gün boyu görülmemiş günahlara
 Tanıktır üç saatlik gülümseyişiyle topu topu
 Başka zamanlarda öylesine alçakgönüllü olan ay ışığı.

114

() saatlerde bir sessizlik vardır tehlikeli
 Bir durgunluk ki ruha geniş yerler açar,
 Açılıp saçılması için ve kendini
 Denetleme gücünden ruhu yoksun bırakır,
 Gümüşten bir ışık halkası sarar ağacı ve kuleyi,
 Her yere güzellik ve derin yumuşaklık saçar,
 Ve içine estiği kalbe de şefkatli
 Bir gevşeklik salar ki konulmaz karşı.

115

Julia oturdu Juan'la sarılmıştı yarı yarıya
 Ve yarı yarıya geri çektiği kolu ateşti sanki,
 Üzerine yaslandığı göğüs gibi titriyordu da;
 Yine de kötü bir iş yapmadığını düşünüyordu,
 Belini geri çekmenin kolay olduğunu ya da,
 Ancak durum çekicilik kazanmıştı şimdi,
 Sonrasını –Tanrı bilir artık– anlatmayı sürdüremeyeceğim,
 Nerdeyse üzgünüm bile bir kez başladığım için.

116

Ah Platon! Platon! Bu yolu sen açtın,
 Lanet olası hayallerinle, insan kalbinin ele avuca
 Sığmaz özü üstüne oturtmaya çalıştığın
 Düş ürünü düzeninle
 Nice ahlaksız davranışlara sen,
 Ve seni izleyen o şair ve romancı sürüsü bir de,
 Seni baş belası, seni züppe, seni şarlatan,
 İyi muhabbet tellalı olurmuşsun sen.

117

Ve iç çekişleri dışında yitmişti Julia'nın sesi,
 Artık çok geçti yararlı bir konuşma için,
 Gözlerinden yaşlar boşanıyordu,
 Doğrusu bu duruma düşmemelerini dilerdim,
 Ancak hangi sevdalı koruyabilir ki aklını?
 Direnmedi değil vicdanı, baştan çıkmamak için,
 Azıcık karşı koydu, çok tövbeler ettiyse de
 Sonunda baş eğdi fısıltıyla "Baş eğmem asla" diye diye.

118

Söylenir ki Kserkses ödül koymuş, kendine
 Bir zevk bulana yeni,
 Abartılı bir kral dileğiymi bu bence,
 Ve bir hazineye mal oldu hazrete belki,
 Ilımlı düşünen bir ozanım bense,
 Küçük bir aşkı olan (Eğlenmektir adı)
 Eski zevklerim var oldukları sürece
 Aldırmam yeni zevklere, eskileri bana yeter artar bile.

119

Ah zevk! Gerçekten de zevkli bir şeysin sen
 Lanetlenmeyi göze alsa da kişi senin uğruna,
 Her bahar kendime bir düzen
 Vermeyi kararlaştırırım, yıl bitmeden önce,
 Ancak bekâret adına içtiğim bu andı, n'olursa olur, unuturum,
 Yinc de umudum var bir gün yerine getireceğime,
 Çok üzgünüm, çok utanıyorum,
 Ve gelecek kışa, kendime çekidüzen vermeyi amaçlıyorum.

120

Şimdi o saf Esin Perim cüretkârlığı almalı işte ele,
 Ondan da saf okuyucu, korkma sakın! O birazdan düzelir,
 Titremenin zamanı değil şimdi, ilerle:
 Bu cüret şiir ehliyetidir,
 Kı alışılmamış işler yapabilir şiirin kurgusunda,
 Ne de olsa Aristoteles ve *Yasalar*'ı iyi anlamışımıdır,
 Bu yüzden Aristoteles'ten uygundur da
 Özür dilemem, azıcık yanılırsam.

121

Bu ehliyet okuyucunun Haziran'ın altısından
 (O ölümcül gün, o tarih olmasa
 Gerçeğe susayan şiir ustalığım
 Yok olup gidecekti boşu boşuna)
 Sonra Julia ve Don Juan'ı gözünün önünden ayırmadan
 Aylar geçtiğini sanması umududur olsa olsa
 Ki kasım ayma geldiğini söyleyeceğiz şimdi ve kesin
 Gününü bilemeyeceğim – öylesine karanlıktı zaman.

122

Konuşacağız bunları sonra – Tatlıdır duymak
 Ay ışığıyla aydınlanan mavi derinlikte geceyarısı
 Uzaktan yumuşayarak ve suların üstünden sekerek
 Gelen Venedik gondolcusunun şarkısını ve kürek sesini,
 Tatlıdır Akşam yıldızının çıkışını görmek,
 Dinlemek tatlıdır gece rüzgârının yapraklardaki uğultusunu,
 Tatlıdır izlemek okyanustan fışkıran
 Gökkuşağını gökyüzünde uzanan.

123

Tatlıdır eve varışımızı yürekten karşılayan
 Bekçi köpeğin içten havlamasını duymak,
 Tatlıdır gelişimizle aydınlanan
 Bizi bekleyen gözler olduğunu bilmek,
 Tatlıdır ötüşüyle uyanmak bir tarlakuşunun,
 Ya da uyumak yanı başında bir çağlayanın,
 Tatlıdır arıların vızıltısı, kızların sesi, şarkıları kuşların,
 Peltekçe konuşmaları ve ilk sözcükleri çocukların.

124

Tatlıdır bağbozumu üzüm suyundan bir sağanağın
 Yeryüzüne yağması Bacchus bolluğuyla
 Pembe ve coşkun: tatlıdır uygarlığın
 Gürültüsünden kaçıımız kırların şenliğine,
 Tatlı gelir cimriye bir köşeye yığıldığı altın,
 Tatlı gelir ilk çocuğunun doğumu babaya,
 Tatlı gelir oç almak özellikle kadınlara,
 Denizciye ganimet, askere yağma.

125

Tatlıdır miras ve tatlıca geçer yaşlı bir hanımın
 Ya da yetmişlik bir beyefendinin beklenmedik ölümü,
 Malları mülkleri ve paraları için
 Canımız dişimizde ve bitkin
 Beklettikten sonra uzun uzun “biz gençleri”
 Öyle ki Yahudi tefecilerin
 Elleriine geçsin diye sonunda
 Bize kalan her ne varsa.

126

Tatlıdır defne dalından çelengi şu ya da bu yolla
 Mürekkeple ya da kanla kazanmak,
 Özellikle sıkıcı bir arkadaşla
 Tatlıdır kimi zaman dalaşmak,
 Tatlıdır şişelerde şarap, fıçılarda bira,
 Sevgilidir dünyaya karşı savunduğumuz güçsüz yaratık,
 Sevgilidir kuytu köşesi okul yıllarımızın
 Kaçıp saklandığımız, orda unutulmamıza karşın.

127

Ancak bunların hepsinden, her şeyden tatlı olan
 İlk ve tutkulu aşktır – bir yeri vardır apayrı,
 Düşüşünü hatırlaması gibi Âdem’in;
 Yaprak yaprak yolundu tüketildi bilgi ağacı –
 Biliniyor her şey ve yeni bir şey getirmiyor yaşam
 Ölümsüzlük veren bu günaha yaraşır gibi
 Bundandır masallarda hep öyle gösterilişi, bizim için
 Cennetten çaldığı o bağışlanmaz ateş gibi Prometheus’un.

128

Garip bir hayvandır insan ve garipçe yararlanır kendi
 Doğasından ve çeşitli sanatlardan,
 Ve özellikle deneyler yapmak ister yeni
 İçini dışını göstermek için,
 Gariplikler çağındayız herkesin başını alıp gittiği
 Ve pazar bulduğu çeşitli yeteneklerin
 En iyisi doğrulukla başlamak işe, işini yitirdiğinde
 Nasılsa meydan açık hileciliğe.

129

Ne kadar ters buluşlar gördük birbirine!
 (Kimi gerçek dehaya, kimi boş ceplere işaretli)
 Yeni burunlar yaratıyor biri, giyotin yapıyor biriyse,
 Birinin dağıttığı kemiklerinizi, yerine koyuyor ötekisi,
 Ancak Congreve'nin roketine kesinlikle
 İnce bir karşısav oldu çiçek aşısı
 (Ki Doktor insanlardaki çiçek hastalığını
 İnekten ödünç aldığı çiçek hastalığıyla ödedi.)

130

Patatesten (ki ayırt edilmez) ekmek yapıldı
 Ve kimi cesetleri sırttırdı Galvanizm,
 Ne ki İnsanlık Derneği'nin herkesi
 Boğulmaktan bedava kurtaran
 Aygıtı gibi tutulmadı,
 Ne olağanüstü makineler dönmekte çevremizde şu son
 Zamanlarda! Ve artık görülmüyorsa suçüçeği
 Frengi izleyecek onu belki.

131

Amerika'dan geldiği söylendi frenginin,
 Geldiği yere döner belki de –
 Öyle artıyormuş ki nüfusu oraların,
 Deniyor ki zamanı gelmiş geçmiş de
 Savaşla, vebayla, kıtlıkla azalmalarının,
 Ve böylece öğrenmeliymişler uygarlığı da:
 Hangisi daha büyük bir belaymış kırıp geçirmede
 Onların frengisi mi bizimkisi mi yoksa?

132

Açık bir çağdayız yeni buluşlara,
 İnsanları öldüren ya da kurtaran,
 Hepsi de iyi niyetlerle başlayan:
 Sir Humphrey Davy'nin lambasıyla
 Daha güvenli çıkarılıyor kömür madenden,
 Timbuktu gezileri, yolculuklar Kutuplara
 İnsanlığın yararına şeyler belki de
 Onları kurşunlamak kadar Waterloo'da.

133

Nedendir bilinmez, olağanüstüdür insan
 Ve şaşılacak her şeyin ötesinde harika;
 Zevk bir günah, günah bir zevktir kimi zaman
 Yazık ki bu yüce dünyada,
 Ölümlüler içinde çok azdır kendi sonunu bilen
 Şan ve şeref, görkem ve güç, sevgi ya da
 Paraya giden yol ayrılır şaşırtıcı ara yollara
 Ve hedefe ulaşıldığında ölürüz bildiğiniz gibi, ya sonra?

134

Sonra? –Ne ben ne de siz bilmeyiz sonrasını–
 İyi geceler öyleyse. Dönelim öykümüze:
 Aylardan kasımdı, güzel günlerin azaldığı,
 Uzak dağların kırıştığı ve mavi mantoları üstüne
 Beyaz şapkalar geçirdikleri,
 Denizin kayalık buruna çarptığı, dalgakırında
 Suların gürültüyle patladığı,
 Ve gösterişsiz güneşlerin beşte battığı aydı.

135

Gözcünün dediği gibi, bulutlu bir geceydi:
 Yoktu ay yoktu yıldızlar ve bir hafif bir güçlüydü rüzgâr,
 Odun ateşiyle parlak kıvılcımlar saçan ocakları
 Başında şimdi birçokları ailece toplanmışlardır,
 O ateşte bulutsuz bir yaz göğündekini
 Bile geride bırakacak bir keyif vardır:
 Severim ateşi, cırcırböceklerini ve öyle şeyleri
 Istakoz salatasını, şampanyayı ve sohbeti.

136

Geceyarısıydı – Donna Julia yataktaydı
 Uyuyordu büyük olasılıkla, ki kapısında
 Bir ölüyü bile uyandıracak bir patırtı koptu
 Daha önce hiç uyanmadıkları biçimde,
 Ve okumuştuk ölülerin uyanacaklarını
 Uyanmaları gerektiğini en az bir kere –
 Kilitliydi kapı, önce tıkırdatıldı, ardından
 “İlanımefendi! Hişt!” diye seslenildi dışardan.

137

“İlanımefendi, Tanrı aşkına –efendim yarısını
 Takmış ardına kentin geliyor buraya–
 Böyle belalı bir felaket duyulmuş mu!
 Benim yanılsım değil bu –gözcülüğümü iyi yaptım ya!
 Çabuk, açın lütfen n’olur kapıyı–
 Nerdeyse gelirler merdivendeler şu anda
 Kaçabilir belki o daha
 Pek de yüksek değil pencere.”

138

O anda varmıştı Don Alfonso, bir sürü
 Arkadaşları ve uşaklarıyla, ellerinde fenerler:
 Uzun zamandır evliydi çoğu,
 Kocasının şakaklarına çaktırmadan yükler
 Bindirmeyi kuran bir kötü kadının uykusunu
 Bu yüzden bozmaya çekinmediler,
 Bu çeşit örnekler öylesine bulaşıcıdır ki
 Biri cezalandırılmazsa ayaklanır hepsi.

139

Nasıl ya da neden kuşku girdi
 Don Alfonso’nun kafasına ki bilmem,
 Ancak onun durumundaki bir beyefendi
 İçin kuşkusuz ki ince bir davranış değildi, önceden
 Haber vermeden erkek erkeğe bir toplantı
 Düzenlemesi yatağı başında hanımının,
 Ve fenerli kılıçlı uşaklar toplaması
 Kanıtlamak için iğrendiği bir olayı.

140

Zavallı Donna Julia! Uyanmış gibi uykudan
 (Dikkat edin – söylemiyorum hiç uyumadığını)
 Bağırmaya esnemeye ağlamaya başladı birden,
 Hizmetçisi Antonia pek de beceriklidir ki
 Hanımının yatağını sanki içinden
 Yeni çıkılmış gibi altüst etti,
 Bilemem bu çabaları neden gösterdiğini
 Hanımının uyuduğunu iki kez kanıtlamak için belki.

141

Ancak Julia hanım, Antonia hizmetçi,
 Cinlerden ve onlardan çok erkeklerden korkan
 Zararsız ve zavallı iki kadın gibiydi,
 İki kişiyle caydırılabileceğini düşünerek bir erkeğin
 Yan yana ve zarıfçe uzandı yatağa ikisi,
 Ayrılık saatlerinden sonra aylak kocanın
 Eve dönmesini bekliyorlardı sanki,
 Ve “Bırakıp gelen ben oldum ilk, sevgilim” demesini.

142

Sonunda bir ses duyunca haykırdı Julia:
 “Tanrı aşkına, Don Alfonso, ne demek oluyor bu?
 Delirdin mi yoksa? Ölseydim keşke
 Olmaktansa böyle bir canavarın kurbanı,
 Nedir bu saldırganlık geceyarısında,
 Olur olmaz bir sarhoşluk mu, sıkıntı nöbeti mi?
 Kuşkulandın demek benden, görelim kim doğru,
 Hadi ara odayı!” – “Arayacağım” dedi Alfonso.

143

Alfonso aradı, uşakları aradı, dağıttılar her yeri,
 Tuvaleti, dolapları, sandıkları, cumbayı ve
 Örtüler, çarşaf, danteller gibi
 Ya da tarak, çorap, terlik, fırça
 Gibi kadın kısmının güzelliğini, temizliğini
 Sağlayan şeyleri buldular yalnızca,
 Kılıçlarıyla duvar halısını, perdeleri deldiler,
 Pencere kepenklerini, ağaç kaplamaları örselediler.

144

Aradılar yatağın altını ve buldular da –

Fark etmez ne buldukları ya, aradıkları değildi,
Açtılar pencereleri, yerde ayak izi ya da başka

Bir iz var mı diye baktılar, ancak ipucu vermedi
Yer ve birbirlerinin yüzlerine bakakaldılar:

Gariptir içlerinden hiçbirinin akıl etmeyişi
Yatağın altından başka içine de bakmayı ya
Bir çeşit budalalıktı bu bana kalırsa.

145

Bu araştırma sürerken boş durmadı dili Julia'nın:

"Arayın bakalım, arayın" diye haykırdı,
"Hakaret üstüne hakaret, zulüm üstüne zulüm!
Bunun için gelin geldim sanki!

Bunun için yıllarca acı çektim için için,
Kocam olacak Alfonso'nun yanında, öyle mi?
Yetti canıma artık kalmayacağım burda,
Hak hukuk varsa şu İspanya'da."

146

"Evet Don Alfonso! Kocam değilsin bundan böyle,

Hiçbir zaman hak etmedin de bu adı doğrusu,
Yaşından başından utan –altmışındasın nerdeyse
Elli ya da altmış, ne fark eder ki–

Durup dururken namuslu bir kadının adına leke
Sürmeye çalışmak sığar mı akla, yakışık alır mı?

İyilik bilmez, karaçalıcı, zorba Don Alfonso,
Bu ne kendini bilmezlik ki, dayanır sanırsın hanımın buna?"

147

"Bunun için mi kullanmaktan kaçındım

Kendi cinsimin ayrıcalıklarını
Ki böylesine sağır ve yaşlı, herkesin
Sinirine dokunan bir rahibi

Seçtim ki bir özrümü bulamadı bir kez olsun

Ancak suçsuzluğum onu öyle şaşırttı ki
Kuşkulandı hep bu evlilikten –
Nasıl da üzülürdün alnım ak çıkmasam!"

148

“Bunun için mi Sevilla gençlerinden birini
 Kendime Cortejo olarak seçmeyişiim daha?
 Eve kapalı oturuşum bunun için mi
 Boğa güreşi, ayin, şenlik, oyun ve bayağılık dışında?
 Bunun için mi geri çevirdim bana uygun düşen kişileri
 Nerdeyse uygar olmayan bir davranışla?
 Bunun için mi kendini alçakça kullandığımı duyurdu
 Cezayir fatihi General Kont O'Reilly?”

149

“İtalyan Musico Cazzani altı ay boyunca
 Boşu boşuna kalbime şarkılar mı okumadı ki?
 Yurttaşı Kont Corniani beni İspanya'da
 Bulunan tek namuslu eş diye adlandırmadı mı ki?
 Bir sürü İngiliz mi, Rus mu eksikti ki peşimde?
 Kont Strongstroganoff'u mu acılara boğmadım ki
 Ve İrlandalı soylu Lord Mount Coffeehouse'ı mı
 Geçen yıl sevda yoluna canına kıyan (şarapla) hani.”

150

“İki de piskopos kapanırmadı mı ayaklarıma?
 Don Fernan Nunez ve Ichar Dükü,
 Böyle mi davranırsın sana bağlı hanımına?
 Ayın çekimine mi kaptırdın yoksa aklını?
 Beni dövmemek konusundaki sabrını da
 Övüyorum doğrusu – çünkü tam da fırsatı,
 Ah yiğit adam! Elinde kılıç, parmağı tetikte,
 Kesmez misin güzel bir vücudu, hadi söyle?”

151

“Bunun için miydi birdenbire yolculuğa çıkman
 Zorunlu bir iş bahanesiyle?
 Şu yüce alçağı da avukatın yaparaktan?
 Ki görüyorum pek de etkilenmişe
 Benziyor maskara olmaktan,
 İkinizi de kovsam yeridir ya
 Daha da beterini hak etti o, suçu bağışlanmaz çünkü,
 Sana bana olan sevgisi değil, ücreti onun tek düşündüğü.”

152

“Beni yerimden etmek için geliyorsa
 Buyursun işini sürdürsün beyefendi,
 Odamı soktunuz pek de düzgün bir duruma:
 İşte kalem işte mürekkep, buyurun beyefendi –
 Yazın her şeyi en ufak ayrıntılarıyla,
 İstemem yok yere ücret almanızı,
 Ancak hizmetçim soyunuk ya, lütfen gözlerinizi öteye çevirin.”
 “Oh!” diye hıçkırdı Antonia, “Gözlerini çıkarırım onların.”

153

“İşte dolap, işte tuvalet, işte sofa,
 Arayın hepsini arayın altüst edin
 İşte divan, işte koltuk, işte baca –
 Bir sevgiliyi ne de iyi saklardı gerçekten.
 Gürültü yapmazsınız dilerim ki daha,
 Uyumak istiyorum artık lütfen,
 Nerdeymiş saklandığı yer bu gizli hazinenin
 Hadi bulun bakalım beni de sevindirir.”

154

“Hadi bakalım Hidalgo! Sen ki kuşku saldın
 Gölge düşürdün üzerime,
 Açığa vurma inceliğini göster bakalım,
 Kimdir aradığın adam, adı sanı ne?
 İş gücü nedir? Ortaya koy koyabilirsen –
 Genç ve yakışıklıdır umarım –uzun mu boyu? Söyle–
 Ve kuşkun olmasın, değil mi ki lekeledin
 Onurumu böylesinc, boşa gitmeyecek emeğin.”

155

“Hiç olmazsa altmış yaşında değildir belki,
 Böyle genç bir kocanın kıskanç korkularına
 Ya da öldürülmeye değmeyecek kadar yaşlıdır o yaşta biri,
 (Ver de bir bardak su içeyim Antonia!)
 Utanıyorum döktüm diye bu gözyaşlarını,
 Yakışmaz ki bunlar babamın kızına,
 Hele anam beni doğururken düşlemedi
 Bir canavarın pençesine düşeccğimi.”

156

“Belki de Antonia yüzünden bu kıskançlığın,
 Adamlarınla içeriye girip dikildiğinde başımıza
 Benimle yan yana uyuduğunu gördün:
 Saklayacak şeyimiz yok beyim, istediğin yeri ara,
 Ancak inanıyorum ki başka bir zaman
 İncelik gereği beklersin kapıda,
 Ya da giyinmemizi söylersin
 Böyle güzelim konukları buyur etmemiz için.”

157

“İşte diyeceğimi dedim beyim, yok başka sözüm,
 Söylediğim birkaç söz göstermeye yarar belki
 Saf bir kalbin kendine yavaşça yapılan
 Zulme için için ağlayabileceğini –
 Seni önceki gibi vicdanınla baş başa bırakıyorum,
 Bir gün soracaktır sana, beni neden böyle harcadığını,
 Dilerim Tanrıdan ki o gün acıların en acısına gömülesin!
 Antonia! Nerede mendilim benim?”

158

Sustu, yastığa koydu başını, solgun uzandı,
 Kara gözleri parıldıyordu gözyaşları arasından
 Yağmurlu ve şimşekli bir gökyüzü gibi,
 Renksiz yanağını gölgeleyen, dalga dalga akan,
 Tül gibi siyah lüle saçlarının gizlemeye yetmediği
 Parlak omzunun kar beyazlığı fışkırıyordu içinden,
 Yumuşak dudakları aralıktı,
 Ve soluğundan daha sesliydi kalbi.

159

Senyör Don Alfonso öyle kalakaldı,
 Antonia koşturdu darmadağınık odada,
 Ve burnunu kaldırarak ayıpladı
 Efendisini ve onun çömezlerini bakışlarıyla,
 Hiçbiri eğlenceli bulmamıştı bu işi,
 Bir tek avukat, Akhates gibi, bağlıydı işine,
 Ve pek eğlendi: Böyleydi çatışmalar, bakılmazdı nedenine,
 Ve yasalarla çözülmesi gerekirdi işte.

160

Meraklı, ince, küçük ve kalkık burnuyla,
 Ufak gözleriyle, kuşkulu bir tavırla dikildi,
 Antonia'nın hareketlerini izleyerek ara sıra,
 Üne aldırılmazdı,
 Bir dava ya da keşif iyi sonuçlandıktan sonra,
 Gence de, güzele de acımazdı,
 Ve inanmazdı olumsuzluklara,
 Kanıtlanana dek yalancı tanıklarla.

161

Ne ki Alfonso ayaktaydı daha, gözü de yerdeydi,
 Doğrusu aptalca bir biçimdeydi ya,
 Aradıktan sonra yüzlerce köşe bucağı,
 Genç hanımına böylesine sert davrandıktan sonra,
 Azarlanmak dışında bir şey elde etmedi,
 Hanımı şu son yarım saat içinde
 Üstüne öyle şiddetli yağdı, esti ki
 Çabuk, yoğun ve okkalı – bir kasırga gibi.

162

İlkin çalıştı bir özür bulmaya,
 Aldığı yanıt gözyaşları, iç çekişleriydi,
 Ve soluk kesilmesi, çarpıntı, titreşme, bayılma,
 Ve kişinin kendi seçtiği başka
 Belirtilerle başlayan bir isteri nöbetiydi.
 Alfonso böyle görünce karısını, Eyüp geldi aklına,
 Bir de karısının akrabaları ve çevresi,
 O anda bütün sabrını toplamaya çalıştı.

163

Konuşmaya çabaladı, daha doğrusu kekeleydi
 Ancak baklayı ağzından çıkarmadan önce
 Akıllı Antonia sözünü kesti:
 “Efendim n’olur terk edin odayı ve başka
 Bir şey demeyin yoksa ölecek hanımefendi.”–
 “Kahrolsun,” diye mırıldandı ve sustu Alfonso,
 Çünkü eskimişti sözler, bir iki kez pişmanca baktı çevresine
 Ve nedenini bilmeden boyun eğdi bu sözlerc.

164

Kendisiyle birlikte çekti gitti çetesi de,
 Kapı önünde en sona avukat kaldı,
 Antonia'nın kendine tanıdığı birkaç dakika
 Oyalandıktan sonra gönülsüzce odayı terk etti,
 Alfonso'nun kanıtlarının bu garip ve tarifsiz darboğaza
 Girmesine hiç mi hiç üzgün değildi,
 İşlerin sarpa sarışını evirir çevirirken kafasında
 Kapatıldı kapı yasal suratına.

165

Ve kapı tam sürgülenmişti ki – Ah acı!
 Ah utanç! Ah günah! Ve ah kadınlar! Bunca
 İşler çevirir de nasıl korursunuz namusunuzu
 Bu dünya da, öteki dünya da kör olmasa?
 Demişler ya adı çıkacağına insanın, çıksın canı!
 Ancak geçelim şimdi bunu – neler neler var daha:
 O anda pek de gönülsüzce çıktı yataktan
 Yarı boğulmuş biçimde genç Juan.

166

Gizlenmişti – ancak nereye ve nasıl bilmem,
 Kuşkusuz tortop olmuş sinmişti bir yere,
 Gençti, tığ gibiydi, her kalıba girebilen
 Bir vücudu vardı işte,
 Ne acımalıyım, ne de acıyabilirim
 O sevimli çiftin yanında boğuluşuna nerdeyse,
 Böylesine ölmek daha iyiydi, sarhoşluktan ağlayan
 Clarence ile Malmsey fıçısında boğulmaktan.

167

Ve ona acımayışımın bir nedeni de
 Tanrının yasakladığı ve insanların cezalandırdığı
 Bir günahı işlemek gibi bir düşüncesinin de
 Olmayışdır, böyle bir şey için çok gençti,
 Ne ki az görülür vicdan azabı onaltısında,
 Eski hesapları kurcaladığımız ve kötü
 Davranışlarımızla tamı tamına şeytanla berabere
 Kaldığımızı gördüğümüz altmış yaşına oranla.

168

Hiçbir görüş bildiremem Juan'ın durumu üstüne:
 Yahudi Tarihi'nde yazılı,
 Kanı ağırlaşan yaşlı Kral Davut'a
 Hekimlerin güzel bir kız salık verdikleri
 Bir yana bırakıp hapları da iksirleri de,
 Ve bu ilacın Davut'a iyi geldiği:
 Belki de uygulanış biçimi başkaydı ya
 Çünkü Davut yaşadı, az kalsın ölüyordu Juan'sa.

169

Ne yapmak gerekti? Alfonso aptallar sürüsünü
 Dağıtır dağıtmaz dönecekti geriye.
 Antonia'nın bütün kurnazlığı tükenmişti,
 Zordu bulmak yeni bir hile –
 Nasıl karşılamalıydı tekrarlanacak atağı?
 Dahası yaklaşmıştı sabah da:
 Antonia şaşkındı. Julia suskun
 Bastırdı kansız dudağını yanağına Juan'ın.

170

Julia'nın dudağına çevirdi Juan dudağını,
 Saçlarının lülelerini okşadı onun sonra,
 Nerdeyse unuttular tehlikeyi ve umutsuzluğu,
 O an olsun söz geçiremediler sevdalarına:
 Son demindeydi Antonia'nın sabrı –
 “Gelin, gelin, oylanmanın zamanı değil a!”
 Diye fısıldadı büyük bir öfkeyle,
 “Yerleştirmeliyim bu beyefendiciği dolabın içine:

171

Daha şanslı bir gecenize bırakın n'olur bu saçmasapan işi –
 Kim sokabilirdi ki efendimi bu duruma?
 N'olacak şimdi? Öyle korkuyorum ki
 İyiye işaret değil, şeytan var bu çocukta –
 Bu kötü durumda böyle kıkırdamanın zamanı mı şimdi?
 Bilmiyor musunuz bitebileceğini bu işin kanla?
 Siz yaşamınızı yitireceksiniz, ben de işimi ve
 Hanımefendimi, şu kız suratlı genç uğruna.

172

Hiç olmazsa yiğit bir beyefendi olsaydı,
 (Gelin, çabuk) yirmibeşinde ya da otuzunda –
 Ancak bir çocuk için olacak şey değil bu,
 Gerçekten şaşıyorum hanımefendi ağız tadınıza–
 (Gelin beyim girin şuraya) efendim yakınlarda olmalı.
 Şimdilik en azından güvenli olur burda,
 Bu işi yürütebilseydik sabaha dek keşke
 (Juan, dikkat edin dalıp gitmemeyc).”

173

O anda Don Alfonso girdi içeri tek başına,
 Yarıda kesti güvenilir hizmetçisinin söylevini:
 Antonia oyalandı orda burda, Alfonso gitmesini söyledi ona,
 Bu buyruk biraz isteksizce yerine getirildi;
 Ancak yumuşamadı odadaki hava,
 Antonia kalsa bile bir şey değişmeyecekti,
 Süzdüler yan gözle ve ağır ağır birbirlerini,
 Antonia mumu üfledi, eğilerek selam verdi ve çıktı.

174

Alfonso durakladı bir an – sonra
 Az önceki davranışı için özür dilemeye çalıştı:
 Doğru bulmuyormuş yaptıklarını kendisi de,
 Açıkçası pek de kabaymış davranışı,
 Ancak önemli nedenler varmış ya
 Bunun için, açıklamadı nedense hiçbirini.
 Konuşması anlayacağınız güzel bir örnekti
 Okumuş kişilerin “laf salatası” dedikleri.

175

Julia sustu, bir tek yanıt vardı oysa,
 Kocasının güçsüz yanını bilen bir kadının
 Yerinde birkaç sözle durumu kendi yararına
 Çevirmesi için, bozulmasına neden olsa da sessizliğin,
 Binbir masaldan da oluşsa:
 O da sert sözü geri çevirmeyi kesin,
 Ve kocası andığı zaman kuşkulandığı bir kişiyi,
 Kendisi anmalıydı ondan kıskandığı üç kişiyi.

176

Julia'nın gerçekten de vardı hak verilebilecek nedenleri,
 Alfonso'nun Inez'le aşkı biliniyordu oldukça,
 Kendi suçundan utandığı için suskundu belki,
 Oysa bu değildi nedeni, çoğu kez görülüyor ya
 Kadınların pek çoktur özürleri,
 Dilini tutması yalnız ve yalnızca
 Don Juan'ın kulağına gitmemesi içindi,
 Onun annesini çok sevdiğini biliyordu çünkü.

177

Başka bir neden de şu olabilirdi, ki ikincisi:
 Alfonso Juan'dan söz eder gibi olmamıştı da,
 Kıskançlığını belirtti yalnız, ancak karar vermedi,
 Bu mutlu âşğın kim olduğuna,
 Düşünmedi değil böyle bir olasılığı,
 Uzun süre çalışırken bu gizemi çözmeyc,
 Inez'den söz etmek şimdi, denebilir ki
 Alfonso'nun yoluna çıkarmaktı Juan'ı.

178

Bir ipucu yeter nazik durumlarda:
 Susmaktır en iyisi, dahası öyle bir "takt"
 (Bu çağdaş sözcüğü uyaklarıma
 Uyduğu için kullandım renksiz bulsam da pek)
 Vardır ki bir hanımda, kaba saba sorularla
 Köşeye sıkıştırıldığında, kendisini uzak
 Tutar gerçekte karşılaşmaktan – öyle alımlı sere serpe
 Uzanır ki o alımlı yaratık, eşsizdir güzelliği göze.

179

Kızırır bozarır hanımlar, inanırız onlara biz de,
 En azından inandım ben hep ve yararsızdır
 N'olursa olsun, çabalamak yanıt vermeye,
 Çünkü o an ağızlarından belagat akar,
 Ve sonunda soluk soluğa kaldıkları anda,
 İç çeker telaşsız gözlerini yere dikerler,
 Birkaç gözyaşı döker ve derken barışırsız:
 Ve sonra – sonra – sonra yemeğc otururuz.

180

Alfonso bitirdi sözünü ve özür diledi,
 Bir ucundan kabul etti bu özrü, nazlanan Julia,
 Koşullar öne sürdü, bir düşüncedir aldı Alfonso'yu,
 İsteddiği birkaç küçük şey yadsınınca,
 Bahçesinde gezinen Âdem gibi durdu
 Şaşkın ve bezgin, yararsız bir pişmanlıkla,
 Yalvarırken Julia'ya artık reddetmemesini,
 Ne olsa iyi! Bir çift ayakkabıya takıldı ayağı.

181

Bir çift ayakkabı! N'olmuş ki, çok değil ya,
 Hiç olmazsa bir hanım ayağına uyacak kalıpta olsalardı,
 (Bunu söylediğim için ne kadar çok üzgünüm bilemez kimse)
 Erkek ayakkabısıydı bunlar, bir bakış yeterdi
 Bunu anlamaya, ah! Evlere şenlik! Dişlerim takırdamaya,
 Damarlarımdaki kan donmaya başlıyor şimdi –
 Alfonso ilkin ayakkabıların modelini inceledi,
 Ve sonra yeni bir öfkeye kaptırdı kendini.

182

Odadan çıktı bıraktığı kılıcı almak için,
 Ve Julia çabucak koştu dolaba.
 “Kaç Juan, kaç! Bir şey deme sakın –
 Kapı açık – Çabuk ol – Tanrı aşkına –
 Kaçabilirsin her zaman geldiğin o geçitten –
 İşte bahçe kapısının anahtarı – Elveda –
 Çabuk – Çabuk – Duyuyorum Alfonso'nun ayak seslerini –
 Kaç – Sokak boş – Ağarmamış daha tanyeri.”

183

Bunun kötü bir öğüt olduğunu söyleyemez hiç kimse,
 Tek yanlışlığı çok geç akla gelmeseydi,
 Böyle deneyimlerin her zamanki bedelidir bu işte,
 Alinyazısının koyduğu bir çeşit gelir vergisi:
 Juan üç adımda ulaşivermişti oda kapısına,
 Aynı biçimde de bulurdu ya bahçe kapısını,
 Geceliğini giymiş Alfonso'yla karşı karşıya geldi,
 Bir ölüm tehdidiydi o ve Juan onu yere serdi.

184

Korkunç bir çekişme oldu ve ışıklar söndü,
 Antonia "Tecavüz!" diye bağırdı, Julia "Yangın!"
 Ancak yardıma gelen bir uşak olmadı.
 Alfonso gönlünce yumrukladı, yemin
 İtti gürleyerek, alacağına öcünü,
 Juan'sa sövdü saydı bir tiz perdeden,
 Kanı beynine çıkmıştı, toyluğuna bakmayın, bir Tatar gibiydi,
 Şehit olmak gibi bir düşüncesi falan da yoktu.

185

Yere düşürdü kılıcını Alfonso daha çekemedi,
 Yumruk yumruğa sürdürdüler kavgalarını,
 Bereket ki görmedi kılıcı Juan,
 O an bir de onu eline geçirseydi,
 Öfkesi de çığırından çıktığından,
 Kararırdı Alfonso'nun dünyası.
 Kocalarınızın sevgililerinizin canını düşünün bir
 Ve nasıl çifte dul kalabileceğinizi, hanımlar!

186

Alfonso alıkoymak için kavradı düşmanını,
 Juan da kurtulmak için sarıldı boğazına onun,
 Sonunda (birinin burnundan) kan aktı,
 Yerde güreşirlerken nerdeyse baygın,
 Juan bir yolunu bulup ters bir yumruk attı,
 Ve üstündeki tek giysiyi ardı
 Sıra kaptırarak kaçtı, Yusuf gibi,
 Ancak aralarındaki benzerlik sanırım burda bitti.

187

Işıklar yandı ve uşaklar, hizmetçiler geldi sonunda,
 Yakışık almayan bir görünüme tanık oldular:
 Antonia isterik bir durumda, baygındı Julia,
 Alfonso yaslanmıştı kapıya, soluğu dar,
 Yerde bir kumaş parçası, yırtılmış yarı yarıya,
 Biraz kan, birkaç ayak izi, o kadar:
 Ulaşmıştı kapıya Juan, çevirdi anahtarı,
 Ve içerden pek de hoşlanmadığından, kaçtı dışarı.

188

Burda bitiyor bu kanto. Söylemem, ya da
 Şarkıya dökmem gerekir mi bilmem,
 Juan'ın nasıl yolunu bulduğunu, yardımıyla
 –Yardım etmemesi gerektiğine yardım eden–
 Gecenin. ve çaktırmadan ulaştığını yuvasına?
 Evlere şenlik bir rezaletti gün ışığına çıkan,
 Ve Alfonso'nun boşanma davası açması
 Tabii ki İngiliz gazetelerinde yer aldı.

189

Görmek isterseniz duruşmaları tamı tamına,
 Dava konusunu, tanık adlarını ve ifadelerini,
 Davavekilince davanın düşmesi ya da
 Bozulması için verilen dilekçeleri,
 Değişik yayınlarda, çeşit çeşit yorumlarla
 Çıktı hepsi, ve sıkıcı değilse de hiçbir,
 Gurney'in stenoyla yazdığıdır en iyisi
 Ki Madrid'e bu amaçla gitmişti kendisi.

190

Ancak Donna Inez örtbas etmek için
 En büyük rezaletlerden birisini
 İspanya'da patlak veren
 En azından Vandallar'ın geri çekilişinden beri,
 Birkaç kilo mum adadı Bakire Meryem'e ilkin,
 (Boş yere adak adadığı hiç görülmemişti)
 Ve sonra kimi yaşlı hanımefendilerin öğüdüyle
 Oğlunu gönderdi Cadiz'e, ordan açılması için bir gemiyle.

191

Gezip tanımasına karar verdi oğlunun,
 Avrupa'daki iklimlerin hepsini, denizde karada,
 Eski ahlakını düzeltmesi ve yenisini kazanması için,
 Özellikle Fransa ve İtalya'da,
 (En azından yaptığı buydu birçok kişinin)
 Bir manastıra yollandı Julia,
 Acı duysa da iyileşti duyguları belki.
 Aşağıdaki mektupta görüldüğü gibi:

192

“Duydum ki karar verilmiş yola çıkmana:

Akıllica – güzel, yine de acı,
Geçmez artık sözüm genç kalbine,
Kalbimdi kurban, yeni baştan da olurdu,
Kullandığım tek hüner çok sevmekti – işte
Aceleyle yazıyorum bunları, bir leke görürsen kâğıtta ki
Gözyaşı değildir görüldüğü gibi, çünkü gözyaşlarım
Yok artık, yansa da zonklasa da gözbebeklerim.

193

Sevdim, seviyorum seni, çünkü yitirdi bu sevda
Görkemi, yerini, cenneti, insanlığın saygısını
Ve saygınlığımı, pişman değilim bana kaç patladığına,
Öylesine aziz ki daha o rüyanın hatırası,
Ancak övünmek için değil suçumu alışım ağzıma,
Hiç kimse bana kendimden sert davranamaz ki:
Yerimde duramayışından bu sözleri şu kâğıda çiziktirişim,
Yoksa ne sitem ettiğim var, ne de bir dileğim.

194

Erkeğin yaşamı bir yandadır, aşkı bir yanda,
Kadının tüm varlığıdır aşk. Erkek nasılsa uğraşır
Sarayla, siyasetle, kiliseyle, denizcilik ve ticaretle,
Kılıcı, cüppesi, kazancı ya da görkemidir,
Ki gurur, ün, yükselme tutkusu sunar kalbine,
Ve bunlar olmadan çok az erkek yaşayabilir,
Böylesine çok olanakları vardır erkeklerin, bizimse tek,
Yine sevmek ve yine yıkılmak.

195

Keyifle ve çalım ile ilerleyeceksin,
Seviler ve sever bir çok kişiyi,
Benden geçti, utancımı ve acı kalbimin
Derinliğinde gizleyecek birkaç yılım var şimdi,
Buna da dayanırdım ya, bir köşeye itmem
Daha ilk günkü gibi beni çalkalayan tutkuyu,
Elveda diyorum böylece, bağışla beni, sev beni –Hayır,
Bu sözcük pek de boş şimdi– artık boş ver.

196

Zayıf düştü gönlüm – daha da öyle,
 Yine de kafamı toplanım sanıyorum,
 Kanım koşturuyor, ruhum durulduysa da,
 Kabarışı gibi dalgaların daha, dinelen
 Yelin önünde, kadınsıdır, unutmaz asla,
 Biri dışında her görüntüye kördür kalbim,
 Böyle çalkalanıyor pusula ibresi ve duruyor iki kutup
 Deli kalbim titreşirken durgun ruhuma vurup.

197

Diyeceğim kalmadıysa da, oyalanıyorum şimdi
 Ve bu kâğıda damgamı basmayı göze alıyorum
 Sonuna dek götürsem bile bu işi
 Daha da çok artacak mutsuzluğum:
 Yaşamazdım şimdiye dek, öldürseydi acı insanı,
 Ölüm kaçınıyor kendini vurmasını isteyen alçaktan,
 Bu son vedalaşmayı da ölmeden atlatmalıyım,
 Seni sevmek, sana dua etmek için hayata katlanmalıyım!"

198

Kenarı altın yaldızlı bir kâğıda yazılmıştı bu yazı,
 Hafif, ince, ve yeni bir tüy kalemle, Julia'nın
 Küçük beyaz eli tüyün ucuna zor ulaşmıştı belli ki
 Titriyordu ibresi gibi bir pusulanın,
 Yine de ağlamadı, içine akıttı gözyaşlarını,
 Mühür bir ayçiçeği idi: "İzliyor seni her yerde o kadın"
 Bu söz beyaz akik üzerine kazınmıştı,
 Mührün mumu ince mi ince, kızıldı rengi.

199

Juan'ın atlattığı ilk vartaydı bu,
 Ancak onun serüvenlerini sürdürmem
 Bütünüyle kamuoyuna bağlı,
 Göreceğiz ne diyeceğini herkesin:
 Beğenimleri övündürtür yazarı
 Ve kaprisleri getirmese de büyük bir yıkım,
 Onaylarını alırsak şimdi
 Yeni serüvenler görürler bir yıla dek belki.

200

Destandır şiirim ve oniki kitap

Olacak sanırım, aşklar ve savaşlarıyla,
Bir deniz fırtınası, gemiler ve de saltanat
Süren kaptanlar ve krallarıyla
Yeni yüzlerin belirlediği her kitap üç olaydan oluşacak,
Ardından cehennemin panoramik görüntüsü gelecek bir de,
Vergilius ve Homeros üslubunda olacak ki
Boşuna vermemiş olayım ona Destan adını.

201

Zamanı gelince bir bir anlatılacak bunların hepsi,
Sıkı sıkıya uyularak Aristoteles'in kurallarına,
Nice şairler ve kimi aptallar türetti
Gerçek yüceliğin o yol gösterici kitabı ya;
Uyaksız şiiri sever düzyazı şairleri,
Bense uyaktan hoşlanırım, aletlerine küsmez iyi bir usta,
Yeni bir mitolojik kurgum var benim
Ve pek yakışıklı doğaüstü görünümlerim.

202

Ufak bir farkı var ancak destanımla benim
Daha önceki kardeşlerimizle,
Benimkinin üstünlüğü şurda sanırım,
(Daha niceleri yok değilse de
En çok göze çarpanıdır bu yeteneğim)
Öteki ozanlar süslüyorlar ki öyle
Usandırıyor dolambaçlı masallar içinden çıkmak insanı
Oysaki bu öykü gerçekten doğru.

203

Kuşku duyarsa bundan kimse
Olaylara, tarihe ve geleneğe başvuralım,
Her şeyi duyan bilen gazetelere,
Beş perdelik oyunlara, üç perdelik operalara bakalım,
Benim sözümü doğrular hepsi de
Ne ki bir şey varsa inandırıcı olmaya en yatkın,
O da görmemizdir benim ve birkaç kişinin Sevilla'da
Juan'ın son gizli evliliğini şeytanla.

204

Bir gün düzyazı yazacak denli alçalmam gerekirse
 Şiir için buyruklar yazacağım,
 Kuşkusuz ki daha önce
 Yazılmış olanları geride bırakacağım,
 Zenginleştireceğim metnimi kimsenin bilmedikleriyle,
 Ve bu kuralları en yüksek yere ulaştıracacağım,
 Şişe eşliğinde Longinus adını vereceğim bu yapıta,
 “Her Şair Kendinin Aristoteles’idir” adını, ya da.

205

İnanasın Milton’a, Dryden’a ve Pope’a.
 Yüceltmeyesin Wordsworth, Coleridge ve Southey’i,
 Çünkü bunların ilki bir deli biçare,
 İkincisi sarhoş, garip ve hoş bir gevezedir üçüncüsü,
 Crabbe’le baş etmek zor olabilirse de,
 Kuraktır ve kıttır Campbell’in *Hippocrene*’i,
 Samuel Rogers’tan çalmayasın sakın,
 Moore’un Esin Perisi’yle kırıştırmayasın.

206

İmrenmeyesin Esin Perisi’ne Bay Sotheby’ın
 Ne Pegasos’una ne de başka bir şeyine,
 “Mavililer” gibi yalancı tanıklık yapmayasın,
 (En azından bir kişi sevinir buna)
 Seçtiğim şeylerden başkasını yazmayasın,
 Kısacası, gerçek eleştiri budur işte,
 İster öp ister öpme bu değneği
 Öpmezsen veriştiririm sana andım olsun ki.

207

Bu öykünün ahlakdışı olduğunu
 Öne sürme cüretini gösterirse biri eğer,
 Canı yanmadan bağırmamasını dilerim ki
 O zaman yeniden okuyacaktır,
 (Ancak kimse küstah olamaz bu denli)
 Ve ahlaka uygun değilse de keyifli olduğunu söyleyecektir,
 İlem göstermek istiyorum onikinci
 Kanto’da kötülcrin nereye gittiğini.

208

Yine de kendi iyilikleri için yapılan bu uyarıya
 Karşı kör olanlar çıkarsa eğer,
 Ve akıllarının eğri büğrülüğü nedeniyle
 Şiirime ve kendi gözlerine inanmazlar
 Ve haykırırlarsa ahlak bulamadıklarını öykümde,
 Derim ki: Rahip yalan söylerse eğer,
 Kaptan mı, eleştirmen mi dikkat etmelidir buna
 Onlar da yalan söyler – tabii ki yanlışlıkla.

209

Kamuoyunun takdirini kazanacağımı umarım,
 Ve dilerim ahlak üstüne söylediklerime kulak vermelerini,
 Ki bunu eğlenceleriyle birleştirmek isteyeceğim,
 (Dış çıkaran çocuklara mercan verilmesi gibi)
 Bu arada kuşkusuz ki izleyeceklerdir benim
 Pek güvendiğim destanımın defne çelengine ilerleyişini,
 Kimi doğruluk taslayan okuyucuların üçkâğıdından çekindiğimden,
 Anneannemin *The British* dergisine de rüşvet verdim.

210

Mektupla yolladım bunu yayıncıya
 Beklenen biçimde yanıtladı, teşekkür etti,
 İyi bir makale borçlu şimdi bana,
 Ancak nazik Esin Perim'i haşlamaksa niyeti,
 Ve verdiği sözden cayarsa,
 Kaçınarak ödemekten bedelini
 Ve eleştirisine bal yerine safra sürerse
 Bütün diyeceğim şu – rüşveti aldı ya bir kere.

211

Bu yeni kutsal bağlaşmayla sanırım
 Kamuoyunu keklik bilebilirim avcumda,
 Kafa tutabilirim öteki sanat ve bilim
 Dergilerine: Günlük, aylık, üç aylık ya da.
 Okuyucu sayısını artırmaya çalışmadım onların,
 Bunu denemek boşuna olur dediler bana,
 Ve *Edinburgh Review* ve *Quarterly Review* nasıl harcar
 Ayrılıkçı bir yazarı, anlattılar.

212

“Katlanmazdım buna ateşli gençliğimde
 Plancus’un konsüllüğünde”, demiş Horatius ki
 Ben de öyle diyorum ve bu sözle,
 Demek istediğim altı yedi yıl öncesi
 (Vencedik’ten yazmak aklımın ucundan geçmezken daha)
 Geri çevirmeye pek de hazırdım bir yumruğu,
 Ve katlanmazdım bu gibi şeylere,
 Gençliğimde, Üçüncü George’un krallığı döneminde.

213

Ancak şimdi otuzumda ak düştü saçlarıma –
 (Kim bilir kırkında nasıl olurum?
 Bir peruk geldi dün aklıma)
 Artık yeşermiyor da kalbim,
 Çarçur ettim yaz mevsimimi daha mayısta,
 Ve geri dönmeyi çekmiyor da içim,
 Harcadım yaşamımı, anaparası ve faiziyle,
 Yenilmez saydığım ruhumu öyle saymıyorum bundan böyle.

214

Geçti benden, geçti ah! Bir daha üstüme
 Düşemez çiy gibi serinliği kalbin,
 Gördüğümüz bütün sevgili şeylerden de
 Güzel ve yeni duygular özümseyen,
 Arı kovarı gibi vızıldayan, göğsümüzün içinde:
 Bu nesnelerden mi çıkıyor bal dersin?
 Yazık! Onlarda değildi bal, gücündeydi senin
 Tatlılığına tatlılık katmak için bir çiçeğin.

215

Geçti benden, geçti ah! Bir daha artık
 Tek dünyam, evrenim olamazsın kalbim!
 Her şeyimdin bir zamanlar, şimdi başkasın ancak,
 Ne csirgenişim, ne de lanetim olamazsın:
 Hayaller bitti sonsuza dek,
 Duygusuzsun, ancak kötü değil bu inanıyorum
 Çok yargılara vardım senin yerine
 Tanrı bilir nasıl yerleştiklerini içime.

216

Bitti aşk dolu günlerim, artık aklımı
 Alamaz eskisi gibi başımdan
 Kızların, evli kadınların, dulların çekiciliği,
 Terk etmeliyim o hayatı eskiden yaşadığım,
 İki kafanın uyuşabileceğine inanan o saf umudum geçti,
 Geçti aşırı şarap kullanmalarım,
 Yaşlı bir beyefendiye yakışacak bir günah için
 Sanırım para tutkusunu arkadaş edinmeliyim.

217

Yükselme tutkusuydu putum, parçalandı
 Acı ve Zevk tapınakları önünde,
 Ve bu ikisi bana nice anılar bıraktı,
 Anımsamam için boş zamanlarımda,
 Keşiş Bacon'ın tunçtan başı gibi konuştum işte şimdi:
 "Vardır zaman, vardı zaman, varmış zaman", erkence
 Harcadığım bir hazineydi parıltılı gençlik işte,
 Kalbimde tutkular ve kafamda şiirlerle.

218

Nedir ki ünün sonu? Ancak belirli
 Bir bölümünü doldurmaya yarar belirsiz bir kâğıdın,
 Bir dağa tırmanmaya benzetir onu kimileri,
 Ki dorukları, bütün tepeleri sisler içinde yiter,
 Yazar, ya da konuşur, ya da söylev çeker böyleleri,
 Ozansa "Geceyarısı mumu" dediği bir şeyini yakar kendinin,
 Aslı toz olduktan sonra, bir isim
 Kötü bir resim, yanlış bir yontu olmak için.

219

Umutları nelerdir insanın? Eski Mısır'ın
 Firavunu Keops diktirdi
 Anısını diri tutsun, mumyasını gizlesin
 Diye en büyük ve ilk piramidi,
 Ne ki birisi kırdı kapağını tabutun,
 Çalmak için altüst etti içini,
 Ne sana ne de bana umut vermesin bir anıt işte,
 Keops'tan bir çimdik toz bile kalmadı geriye.

220

Ne ki gerçek felsefeden hoşlandığım için
 Sık sık derim ki kendi kendime
 “Yazık! Doğmuş olan her şey doğdu ölmek için
 Ve çimendir et (ölümün dönüştürdüğü samana)
 Gençliğini pek de zevksizce geçirmedin
 Ve yeniden geçirsen eline, akıp giderdi yine,
 Öyleyse şükret durumuna ve sevin daha kötü olmadığına,
 Ve İncil’ini oku beyim ve cüzdanını kolla.

221

Ancak şimdilik, ey kibar okuyucu! Ve
 Kitabımı satın alan daha da kibar kişi!
 Şair –yani ben– elinizi sıkar izninizle
 Ve kulunuz köleniz olarak hoşçakal! der ki
 Birbirimizi anladıysak eğer karşılaşırız yine,
 Yoksa denemeyeceğim sabrınızı,
 Bu kısa örnekten sonra bir daha,
 Başkaları beni örnek alsalar da.

222

“Çık, küçük kitap, bu yalnızlığımdan!
 Seni sulara bıraktım, git yoluna!
 Ve eğer, inandığım gibi, iyiye damarın
 Bulacak dünya seni günler sonra.”
 Southey okunursa, Wordsworth anlaşılırsa bir gün,
 Elimde değil bu iddiamı sunmamak övgüye –
 İlk dörtlük Southey’indir tamı tamına,
 Tanrı aşkına ey okuyucu! Benim olduğunu sanma.

KANTO II

1

Ey siz! Öğretmenlik edenler saf gençliklerine
Hollanda, Fransa, İngiltere, Almanya ve İspanya'nın,
Dilerim kamçılarısınız onları her fırsatta,
Ahlaklarını düzeltir bu, acıya aldırmayın:
Bir işe yaramadığı görüldü Juan'ın durumunda
Anaların ve eğitimlerin en iyisinin,
Çünkü bir bakıma, en garibi de bu ya, yoksun
Bırakıldı, doğuştan gelen alçakgönüllülüğünden.

2

Oysa özel bir okula verilmiş olsaydı
Üçüncü sınıfa, dördüncüye ya da,
Ev ödevleri önlerdi düş kurmasını,
En azından eğitilmiş olsaydı kuzey ülkelerinde;
İspanya bu kuralın dışındadır belki,
Ancak kuraldışılık hep kanıtlar değerini ya,
Onaltısındaki bir gencin bir boşanmaya yol açması
Pek de şaşırttı öğretmenlerini, tabii ki.

3

Beni azıcık şaşırttığını bile söyleyemem bunun
Her şey iyice düşünülürse: ilkin annesini
Alalım ele, matematikseldi, bir – neyse geçelim,
Öğretmeniyse yaşlı bir ahmaktı ki
Bir içim su olduğu belliydi eskiden,
(Bu da doğaldı, çünkü olmazdı
Yoksa bütün bunlar) – kocası yaşlıca
Biriymiş ve pek de uyumlu değilmiş genç karısıyla –

4

İşte böyle – dünya kendi ekseninde dönedurur,

Ve insanlar da döner onunla birlikte, ya yazı ya turayla,

Ve yaşar ve ölür, sevişir ve vergi öderler,

Ve yön değiştiren rüzgâr çevirir yelkenimizi de,

Krallar yönetir bizi, doktorlar aldatır,

Ve öğüt verir rahipler, son soluğunu verir yaşamımız böylece,

Azıcık soluk, aşk, şarap, yükselme tutkusu, ün,

Kavga, kendini adama, toz – belki bir isim.

5

Juan'ın yollandığını söyledim ya Cadiz'e

–Güzel bir kenttir, iyi anımsıyorum–

Sömürgelere açılan ticaretin pazarı vardır orda,

(Ya da eskiden öyleydi, ayaklanmasından önce Peru'nun)

Ve öylesine tatlı kızlar – demek istediğim, öyle

Zarif hanımlar vardır ki insanın

Soluğunu keser yürüyüşleri, anlatamam bir türlü

Öyle etkiler insanı ki görmedim daha bir benzerini:

6

Bir Arap atı, görkemli bir geyik, yeni

Terbiye edilmiş bir kısırak, ceylan, zürafa,

Hayır, hiçbirini tanımlayamaz yürüyüşlerini – hele giysileri

Tülleri ve etekleri –Yazık!Ki bunların üstünde

Durmaya bir kanto yetmezdi–

Hele ayakları, ayak bilekleri hele –

Hazırda bir benzetmem de yok, Tanrıya şükür,

(Gel benim gösterişsiz Esin Perim, öyleyse sakın ol –

7

Temiz Esin Perisi! Sürdür bu işi ille de sürdürmeliysen)

Hele işveli elleriyle bir an kaldırır ki tüllerini

İçe işleyen gözleri yüzünü soldurur insanın

Ateşe verir kalbini: Sizler, güneşli

Aşk ülkeleri! Unutursam bir gün

–Unutmamaya dua ediyorum– sizi,

Ancak gözleri yayılım ateşine tutan bir başka

Giysi gelmemiştir bile akla, Venedik Fazziolisi dışında.

8
 Dönelim öykümüze: Donna Inez oğlunu
 Gemiyle açılması için yolladı ya Cadiz'e
 Orda kalması niyetiyle değil – Neden ki?
 –Okuyucuyu bırakıyoruz karanlıkta–
 Genç adamın bir yolculuğa çıkması düşünülmüştü,
 Bir İspanyol gemisi Nuh'un Teknesi'ydi de
 Onu yeryüzünün kötülüklerinden ayıracaktı
 Ve müjde getiren o güvercin gibi ilerletecekti.

9
 Buyurdu uşağına Don Juan, yol hazırlıkları
 Yapmasını gerektiği biçimde, sonra öğüt ve para
 Aldı: Dört yıl sürecekti yolculuğu,
 Inez acı duydu duymasına da
 (Çünkü her ayrılık üzer kişiyi)
 Juan'ın düzeleceğini umut etti, belki de
 İnandı buna: Bir tavsiye mektubu verdi oğluna
 (Ki hiç okumadı buna Juan), saygınlık mektubu birkaç da.

10
 Vakit geçirmek için bu arada
 Yürekli Inez bir okul kurdu pazar günleri.
 (Başboş okul kaçakları gibi) şeytanca ve aptalca
 Yaramaz çocukların eğitildiği
 O gün, üç yaşındakilere ayrılınaştı yalnızca
 Kamçılanıyor ya da taburede bekletiliyordu inatçıları:
 Juan'ın eğitimindeki büyük başarı
 Inez'i yeni bir kuşak yetiştirmeye yöneltti.

11
 Juan gemiye bindi; açıldı denize,
 Rüzgâr orta güçte, deniz dalgalıydı,
 Pek de oynaktır deniz o koyda
 İyi bilirim çok geçtiğim o yeri,
 Fıskıran uçuşan sular çarpar yüzüne
 Kış güvertede duranın ve hazırlar onu her iklime karşı:
 Juan da orda durdu işte, İspanya'ya bir daha, bir daha
 Veda etmek için ilk – ve son kez belki de.

12

Söylemeden geçemem ne biçimsiz şey olduğunu,
 Ülkesini kabaran sular ardında
 Yiterken görmesinin kişinin, tutulur o anda eli ayağı
 Hele yaşama yeni atılıyorsa:
 Anımsıyorum kıyıların İngiltere’de beyaz görüldüğünü,
 Oysa mavidir öteki ülkelerin nerdeyse hepsinde,
 Uzaklığın gizem kattığı oralara
 Bakarken gireriz denizsel varlığımıza.

13

Öyle durdu Juan, güvertede, sersemlemiş biçimde,
 Rüzgâr şakıdı, halatlar gerildi, gemiciler bastı küfürleri,
 Ve gıcırdadı gemi, bir leke gibi kaldı kent uzakta,
 Ondan ileriye doğru hızla uzaklaştıkları.
 En iyi gelen ilaç deniz tutmasına
 Bir biftedir, bir kez dene beyim bunu,
 Dudak bükmeden önce, inan ki dediğim doğru,
 Ben çok yararını gördüm, sen de görürsün belki.

14

Don Juan geminin kış tarafında ayakta izledi
 Ülkesi İspanya’nın yitişini ufukta:
 İlk ayrılıklar güç bir derstir öğrenmesi,
 Uluslar bile duyar bunu savaşa gittiklerinde,
 Bir beklenmedik kaygı vardır hani,
 Bir çeşit şaşkınlık ki altüst eder kalbi öyle,
 En hoş olmayan kişileri ve yerleri bile terk ederken
 Gözünü çan kulesinden ayırmaz insan.

15

Ancak Juan’ın bıraktığı çok şey vardı geride
 Annesi, sevgilisi ve bekârlığı,
 Öyle ki yaşamlarının daha ileri aşamasındakilere
 Oranla acı çekmek için daha çok nedeni vardı,
 Ve kavgalı olduğumuz kişilerden bile
 Ayrılırken çekersek içimizi,
 Kuşkusuz ki daha derinden ağlarız ayrılırken
 Kalbimizin sevgi beslediği şeylerden.

16

Ağladı işte Juan, Babil'in sularında
 Sion'u anımsayarak ağlaşan tutsak Yahudiler gibi,
 Esin Perim sulu gözlü olsa ağlardım ya
 Ancak böylesi hafif acılarla ölünmez ki,
 Bir delikanlı çıkmalıdır yolculuğa çıkmasına da
 Yalnız eğlence için ve bir dahaki sefere uşağının taşıdığı
 Yeni bavulların astarında kim bilir
 Belki şu kantomda yer alır.

17

Ve ağladı Juan, içini çekti defalarca ve düşündü
 Tuzlu gözyaşları dökülürken tuzlu denize,
 "Tatlılar tatlıya", (Bağışlamalısınız bu alıntıyı
 Öyle istedim ki aktarmayı şuracığa,
 Danimarka Kraliçesi diyor bu sözleri
 Çiçek bıraktığında Ophelia'nın mezarına)
 Ve sık sık hıçkırarak o andaki durumunu gözden geçirdi,
 Ve kendine bir düzen vermeye karar verdi ciddi ciddi.

18

"Elveda, İspanyam, elveda!" diye haykırdı,
 "Belki göremem seni bir daha
 Ölmeden önce, sürgünde ölen ince kalpler gibi
 Senin kıyılarını yeniden görme isteğiyle:
 Elveda, Guadalquivir'in sularının aktığı
 Yerler! Elveda anne! Ve değil mi ki bitti işte
 Her şey, elveda sana da sevgili Julia!" (O anda
 Çıkardı Julia'nın mektubunu yine ve okudu baştan sona.)

19

"Ve ah! Unutursam eğer, andım olsun
 –Ancak olanaksız bu ve olamaz da–
 Sonunda bu mavi okyanus göğe karışacak darmadağın
 Sonunda yeryüzü eriyecek denizlerde
 Ve ben bırakacağım hayalini senin, oh! Güzelim!
 Seni unutup başka şeyleri düşüneceğim ya da,
 Hastalıklı beyne derman yoktur ki" –
 (Burda gemi sallandı ve deniz tuttu Juan'ı.)

20

“Sonunda gökyüzü öpcek yeryüzünü” (Bulantısı arttı daha da) –

“Ah, Julia! Nedir bu başıma gelenler ki?

(Tanrı aşkına bir kadeh likör getirin bana

Pedro! Battista! İnmemeye yardım edin aşağıya!)

Julia, sevgilim (Pedro, seni serseri, çabuk olsana!)

Ah Julia! (Bu lanet gemi de öyle sallanıyor ki),

Julia, bir tanem, duyuyor musun benim yalvarışlarımı daha?”

(O anda sözleri anlaşılmaz oldu öğürmeye başlamasıyla.)

21

Kalbin o soğuk ağırlığını, yoksa mide

Mi demeli, duydu da yazık! Böylesi şeylere

Çare bulamaz en iyi eczacı,

Aşkın yitirilmesine, dostların ihanetine,

Üstüne titrediklerimizin ölümüne ki,

Onlarla bizim de bir parçamız ölür çılgın umutlar bitince:

Kuşkusuz ki daha da acıklı olabilirdi Juan’ın durumu,

Ancak güçlü bir ilaç gibi yatıştırdı deniz onun bulantısını.

22

Hoppa bir güçtür sevda,

Kendi sıcaklığıyla yarattığı o ateşli

Hastalıktan geçtiğim için iyi bilirim ya,

Bir soğuk algınlığı, bir öksürük şaşırtır onu,

İyileşmez sanır bademcik yangısını da,

Soylu dertlere karşı yüreklidir, ne ki

İstemez kaba hastalıklarla karşılaşmayı, ne hapsirik kesebilir

İç çekişlerini, ne de kör gözünü yangılar kızartabilir.

23

En kötüsü de bulantıdır,

Bağırsakların alt bölgelerindeki ağrıdır ya da,

Aşk ki damarlara yiğitçe can üfler

Büzüşür sıcak havlularla ovuşturulunca,

Ve saltanatı için müşhil tehlike oluşturur,

Deniz tutmasıyla ölmek: Tamdı aşkı Juan’ın, başka

Türlü nasıl dayanırdı tutkusu, hiç deniz görmeyen

Juan’ın midesine, dalgalar kükrerken?

24

Geminin adı kutsal mı kutsaldı: "Trinidad",

Livorno Limanı'na gitmek üzere tam zamanında açılmıştı,
Çünkü İspanyol Moncada ailesi oraya

Juan'ın babası doğmadan önce yerleşmişti,
Akrabaydılar ve Juan onlara verilmek üzere

Bir tanıtma mektubu taşıyordu,
İspanya'daki arkadaşlarınca gönderiliyordu İtalya'dakilere,
Yolculuğa çıkacağı sabah verilmişti mektup kendine.

25

Kendine bu yolculukta üç uşakla

Öğretmeni Pedrillo eşlik ediyordu,
Ki diplomalı, birkaç dili anlayan birisiyse de

Şimdi hasta ve dilsizdi, başı yastıktaydı,
Ve hamağında her dalgayla sallanışında

Baş ağrısı arttıkça karayı özledi,
Ve lombardan sızan dalgalar ıslattı
Ranzasını azıcık ve korkuttu onu.

26

Yok yere değildi bu, çünkü gece

Daha da arttı rüzgâr, fırtınaya dönüştü,
Denizciler pek önemsemedi bunu yine de,

Kara insanlarının sararıp solsa da yüzleri,
Çünkü bir başkadır denizciler gerçekten de:

Gün batarken toplamaya başlamışlardı yelkenleri
Çünkü gök gösteriyordu gelen rüzgârı

Ve belliydi alıp götüreceği bir direği ya da onlardan birkaçını

27

Geceleyin saat birde rüzgâr ani bir dönüşle

Her yanı denizden bir uçuşuma fırlattı gemiyi,
Biçimsiz bir yarık açıldı kıç tarafta,

Ve çatladı kıç bodoslaması,
Kıç omurgası da parçalandı sonra,

Bu beladan belini doğrultana dek gemi,

Dümen de kırıldı: zamanı gelmişti pompaları

Çalıştırmamanın, bir metreyi aşkın su almıştı gemi.

28

Bir yığın adam çabucak yerleştirildi
 Pompaların başına, kalanları da
 Yukarı çıkarmaya koyuldu yükleri,
 Ancak ulaşamadılar daha yarığa,
 Sonunda vardılar varmasına ya, kurtuluşları
 Kesin değildi, ortadaydı yarı yarıya,
 Sular içeri doldu şaşırtıcı biçimde,
 Çarşaf, gömlekler, ceketler, top top muslinle

29

Tıkamaya çalışırken onlar yarığı,
 Ancak böylesine şeyler boşunaydı, bir sonuca
 Ulaştırmadı bütün çabaları ve önlemleri onları,
 Pompalara gelince: Tüm gemici kardeşlerime
 Zevkle bildirmek isterim, gereksinim duyarlar belki,
 Saatte elli ton su atıldı pompalarla dışarıya,
 Çözülünceye dek hepsinin dizlerinin bağı
 Londralı Bay Mann dışında, pompa yapımcısı.

30

Gün ilerlerken durulmuş gibiydi hava
 Ve yarık az buçuk onarılmıştı,
 Yüzüyordu gemi daha, yarım metreden fazla
 Su almasına ve pompaların çalışmasına karşı.
 Rüzgâr canlandı yine: Bir zaman sonra
 Bora çıktı ve fırtına koptu,
 Bir kasırğa ki, aşan bütün betimleme gücünü,
 Bir vuruşta seren uçlarına dek yatırdı gemiyi.

31

Yattı öyle, hareketsiz, uğramış gibi bozguna,
 Sular ambarı bıraktı, güverteyi yıkadı,
 Ve unutulmayacak bir görüntüye yol açtı sonunda,
 Gemidekiler savaşları, yangınları, kazaları anımsadı,
 Ve pişmanlık getiren şeyleri daha başka,
 Kiminin umutları, kalbi, kiminin başı, boynu kırıldı,
 Boğulmalardan en çok dalgıçlar söz ederler ya da
 Yüzüctüler yani en yakın olanlar kurtulmaya.

32

Orta, ön ve arka direkler kırıldı bir anda,
 İlkın arka direk gitti,
 Onu orta direk izledi sonra, ancak geminin daha
 Bir kütük gibi yüzmesi şaşkına çevirdi bizi.
 Ön direk ve cıvadra kırıldı, sonunda dalgaya
 Karşı götürerek gemiyi, (Tüm umutlarımızı
 Yitirene dek terk etmek istemedik gemiyi)
 Sonra şiddetle doğruldu eski gemi.

33

Kestirmesi zor değil ki bu olaylar sırasında
 Kimileri tedirgindi, yolculara ters gelen bir şeydi,
 Canlarını yitirmek de boğulmak da
 Bozarak yemek düzenlerini,
 Yetenekli denizciler bile başkaldırdı belki de
 Anlayınca günlerinin sayılı olduğunu,
 Böyle durumlarda denizcilerin gözleri içkiden başka
 Bir şey görmez ve fiçılardan içerler romu kimi zaman da.

34

Ruhu rom ve din gibi dindiren başka
 Bir şey daha yoktur kuşkusuz ki:
 Böylece kimi içti, kimi dua etti, kimi başladı yağmaya,
 Rüzgâr sert ısıklar çaldı
 Güçlü dalgaların patlayışı tempo tuttu olanlara,
 İyileştirdi yolcuların kursağındaki bulantıyı korku,
 Ağlayıp bağrışmalar, Tanrıya sövmeler, dualar garip seslerle,
 Kükreyen okyanusta bir çığlık yarattı koro biçiminde.

35

Daha çok zarar ziyan çıkardı ya ortaya,
 Juan'ımız genç yaşından umulmadık biçimde durmasaydı
 Her elinde bir tabancayla içki ambarının önünde,
 Ve bu kapının önündeki ateşli ölüm sanki
 Daha korkunçmuş gibi boğulmaktan suda,
 Sövmelerine gözyaşı dökmelerine karşı
 Uzakta tuttu, batmadan önce kafayı bulmayı
 Ve sarhoşken ölmeyi daha çekici bulan tayfayı.

36
 “Bize daha da içki ver!” diye haykırdılar, “bir saat sonra
 Bitecek her şey nasılsa,” Juan yanıtladı onları:
 “Hayır! Ölüm sizi de beni de beklese bile
 Öleceksek hayvan gibi değil insan gibi ölelim,” dedi,
 Ayrılmadı bu tehlikeli yerden de,
 Ve hiç kimse göze alamadı davranmayı,
 Ağırbaşlı öğretmeni Pedrillo da dahası
 Azıcık rom için düş kırıklığına uğrayanlardandı.

37
 Yaşlı beyefendi dondu kaldı,
 Dindarca bir ağıt yaktı yüksek sesle,
 Tövbe etti, geri alınmaz ve son bir ant içti
 Kendini düzelteceği üzerine:
 Bir daha hiçbir şey baştan çıkaramazdı onu,
 (Bu felaket geçince) eski Salamanca
 Manastırlarındaki öğretim görevini bırakması
 Ve Sancho Panza gibi izlemesi için Don Juan'ı.

38
 Ancak bir umut parıltısı göründü yine,
 Güneş doğdu, rüzgâr dindi: yelkenler gitmişti,
 Büyümüştü yarık, sığ yerler göze çarpsa da kıyı yoktu görünürde,
 Yine de yüzüyordu gemi, direniyordu,
 Pompaları denediler yeniden, onlara boşuna
 Gidiyormuş gibi gelse de tüm umutsuz çabaları,
 Güneş ışığının görülmesi can verdi onlara,
 Pompalar daha çok çalıştıkça, daha az saçaklandı yelken de.

39
 Yelken geminin omurgasına geçirilmişti,
 Ve o an için belirli bir etkisi vardı ya,
 İri bir yarıkla ve ne bir direkleri ne de yelkenleri
 Varken ne umabilirlerdi ki? Yine de
 Sonuna dek uğraşmak en iyisiydi,
 Gemi batmamıştı daha,
 Ve insanın tek bir kez ölebileceği doğruysa da
 Pek hoş olmazdı ölmek Lyons Körfezi'nde.

40

Dalgalar ve rüzgâr attı onları ordan oraya,
 İstekleri dışında bir yerlere götürdü,
 Onarmaları gerekiydi gemiyi ya,
 Bir an olsun düzelmeyen hava fırsat vermedi,
 Ne bir dümen ne de yedek direk yapamadılar sonunda,
 Söyleyemezlerdi geminin bir saat bile yüzebileceğini,
 Kapılmış yüzüyordu alinyazısına,
 Ördek gibi yüzemese bile.

41

Gerçekten rüzgâr azalmış gibiyse de
 Gemi öyle bir durumdaydı ki
 Güvenemezlerdi artık havaya,
 Üstelik suları bitmiş, yiyecekleri kıttı,
 Baş ederken bu sıkıntılarla
 Çaresiz taradılar çevreyi dürbünle,
 Ne bir yelken, ne de kara göründü gözlerine,
 Dalgalı deniz vardı bir tek, bir de yaklaşan gece.

42

Yeniden korkuttu hava onları, yeni bir kasırğa
 Koptu, yine su aldı geminin baş ve kık tarafı,
 Bunu bilmelerine karşın yine de
 Çoğu sakın, kimisiyse yürekliydi,
 Kullanılmaz duruma gelinceye
 Dek pompaların zincirleri ve köseleleri,
 Tam bir yıkıntıya döndü gemi, insafına kaldı dalgaların
 Ki onların insafı, bir iç savaş sırasındaki kadardı insanların.

43

Sonra marangoz geldi, acıyla
 Dolu gözlerinde yaşlarla kaptana, söyledi
 Artık dayanamayacağını, yaşlı başlıydı da
 Nice deniz fırtınası atlatmıştı,
 Sonunda o da ağladı işte, korku değildi oysa
 Bir kadının kine benzeten gözlerini,
 Zavallı adamın karısı ve çocukları vardı,
 Bu iki şey şaşkına çevirir ölümle yüz yüzc olanı.

44

Gemi baş aşağı batıyordu şimdi açıkça,
 Ve kimseyi dinlemiyordu,
 Kimi duaya başladı yine,
 Ermişlere mum yakacağına ant içti,
 Ancak görülmedi bir ermiş ortalıkta,
 Kimi baş tarafta çevreyi gözledi,
 Kimi tırmandı kayıklara, Pedrillo'ya günah çıkartmaya
 Giden biri, "Kahrol!" yanıtını aldı, o kargaşada.

45

Kimi kendini hamağına attı, kimi sanki eğlenceye
 Gidiyormuş gibi giyindi en iyi giysilerini,
 Kimi sövgüler yağdırdı doğduğu güne,
 Kimi dişlerini gıcırdattı, kimi saçını başını yoldu,
 Başladıkları işi sürdürdü ötekilerse
 Kayıkları indirdiler, iyi biliyorlardı dayanacağını,
 Sağlam bir kayığın azgın denize –
 Rüzgâr altına ağır yük binmedikçe.

46

İşin en kötüsü, günlerce sıkıntı
 İçinde olduklarından, o anki durumlarında
 Zordu böyle bir işin üstesinden gelmeleri
 Çoktandır çektikleri acıları hafifletecekse de,
 İnsan ölürken bile sevmez açlığı
 Gemideki besinler zarar görmüştü kötü havada:
 İki fıçı peksimet, bir fıçı tereyağıydı
 Kayığa atabildiklerinin hepsi.

47

Ancak büyük kayığa suyla ıslanmış da olsa
 Birkaç kilo ekmek ve yirmi fıçı kadar su
 Koymayı başardılar sonunda,
 Altı damacana şarap, bir parça sığır eti,
 Biraz da domuz eti aldılar yanlarına,
 Oysa bunlar bir öğün yemeğe ancak yeterdi,
 Bir fıçı da rom aldılar
 Kırk elli litre kadar.

48

Öteki filikalarsa, ufak ve büyük filika
 Daha fırtınanın başında parçalanmıştı,
 Kötüydü büyük kayığın durumuysa,
 Yelken yapmak için yalnız iki
 Battaniye ve direk için bir kürek vardı, onu da
 Merdiven parmaklığından bir genç atmıştı,
 Ve iki kayık silme dolsa bile almazdı
 Kurtarmak için gemidekilerin yarısını.

49

Akşam karanlığıydı, suların ıssızlığı üzerinde
 Batmıştı güneşsiz geçen gün, bir tül gibi
 Kaldırıldığında çıkacaktı yalnız ortaya
 Bizden nefret eden birinin kaş çatışı,
 Böyle göründü gece, kararttı zalimce,
 Karanlığa donuk ve acıyla bakan umutsuz gözlerini,
 Ve solgun yüzlerini, oniki gün
 Tanışmışlardı Korku'yla, şimdi yanlarındaydı Ölüm.

50

Bir sal üzerinde denemeye girişmek böylesi
 Dalgalı bir denizde küçük bir umutla,
 İnsanın güleceği bir şeydi,
 Gülünebilirse böyle bir zamanda,
 Kafayı iyice çekmemişse eğer kişi,
 Çılgınca ve yabanıl bir keyfi yoksa
 Yarı yarıya isterik değilse ya da saralı
 Bir mucize olurdu kurtulması.

51

Serenleri, tavuk kafeslerini, direkleri saat yedi buçukta
 Kısaca kendilerini su üstünde tutabilecek her şeyi,
 Bir kurtuluş olanağı diye attılar denize,
 Ancak tüm bunların pek işe yarayacağı, söylenemezdi:
 Birkaç yıldızın dışında ışık yoktu gökyüzünde,
 Ve tıka basa dolu kayıklar denize indirildi,
 Gemi yana yattı, döndü iskeleye
 Ve tepetaklak gömüldü sulara.

52

Sonra yabanıl bir veda yükseldi denizden göğe,
 Sonra korkaklar haykırdı, yürekli sakindi,
 Kimileri çığlık çığlığa denize atladı sonra,
 Mezarlarıyla önceden tanışmak ister gibi,
 Ve bir cehennem gibi esnedi deniz geminin çevresinde,
 Ve bir burgaçla emdi onu dibe çekti,
 Düşmanıya boğuşan biri gibi
 Ölmeden önce boğmaya çalıştı onu.

53

Ve ilkin evrensel bir çığlık koptu
 Yankılanan bir gök gürültüsü gibi denizin gürültüsünü aşan,
 Ve dalgaların amansız saldırısı
 Ve yabanıl rüzgâr dışında her şey sustu ardından,
 Ancak arada bir kulaç sesleri
 Duyuluyordu suda çırpınan birinin,
 Ya da can çekişen bir yüzücünün çığlığı
 Boğulma anındaki.

54

Kayıklar açılmıştı, önce belirtildiği gibi,
 Ve tayfanın bir bölümü toplanmıştı içlerinde,
 Ne ki artmış değildi şimdi umutları,
 Rüzgâr böyle esmeyi sürdürürse
 Kıyıya ulaşma olasılıkları çok azdı,
 Bir de kurtulanların az olmasına
 Karşın tepeleme doluydu kayıkları,
 Dokuzu ufak, otuzu büyük kayıktaydı.

55

Kalanların hepsi yok oldu, ikiyüze yakın
 Kişi can verdi, üstelik işin en kötüsü
 Bir Katolik okyanusta yittiği zaman
 Birkaç hafta beklemek gerekirdi,
 Cehennem ateşini azaltabilmesi için bir ayının,
 Çünkü kişinin öldüğüne tam olmadıkça güvenleri
 Bir kuruş olsun harcamazlardı ölüleri için,
 Söylediklerine göre üç frank tutuyormuş bir ayın.

56

Juan atladı büyük kayığa ve orda
 Pedrillo'ya da yer açmaya çalıştı,
 Roller değişmişti sanki o anda,
 Juan buyurgan durumundaydı
 Yüreklendirmeye çalıştığı Pedrillo'ysa
 İki gözü iki çeşme ağlıyordu
 Battista (kısa adı Tita)
 Yitmişti sularda.

57

Pedro kurtarmaya çalıştıysa da uşağını
 Aynı nedenle yitip gitmişti o da
 Bulut gibi sarhoştı çünkü,
 Ve kayığa atlarken gömüldü sulara,
 Şarap ve su karışımı mezarına girdi,
 Pek yakınında olmalarına
 Karşın kurtaramadılar onu, çünkü deniz kaba
 Dalgalıydı ve çok az yer vardı kayıkta.

58

Küçük ve yaşlı bir köpek – Juan'ın babası José'nin pek
 Sevdiği bir şeydi, siz de anlarsınız ki
 Birçok anı taşır böyle şeyler ve titrenir üzerlerine
 Geminin kenarında havlayarak duruyordu,
 Sezmişti, (Burunları zekidir köpeklerin de!)
 Geminin batmak üzere olduğunu kuşkusuz ki,
 Ve atlamasına ramak kalmıştı ki Juan kaptı onu
 Ve kayığın içine önce köpeği ardından kendini attı.

59

Üzerinde bulabildiği her yere tıktı
 Parasını Juan, dahası Pedrillo'nunkini de,
 Berikisi Juan'ın her şeyi yapmasına izin verdi,
 Kendisi ne diyeceğini ne yapacağını bilmediği için o sıra,
 Kabaran her dalga tazeliyordu korkusunu çünkü,
 Juan'sa güveniyordu daha kurtulabileceklerine,
 Ve düşünerek her derdin bir dermanı olduğunu
 İşte böyle aldı gemiden öğretmenini ve köpeğini.

60
 Fırtınalı bir geceydi ve rüzgâr öyle güçlü esiyordu ki daha
 İki dalga arasına indiklerinde yelken de iniyordu,
 Ve şişiyordu yine bir dalganın tepesine yükseldiklerinde,
 Rüzgâr yüzünden kapatmayı göze alamadılar yelkeni,
 Baş taraftan aşarak onları ıslattı her dalga,
 Ve bir an olsun onlara göz açtırmadı,
 Öyle ki kendileri de umutları da sıırıslıklam oldu
 Ve zavallı ufak kayık içine su dolarak battı.

61
 Dokuz can daha aldı deniz böylece,
 Ne ki büyük kayık daha su yüzündeydi,
 Birbirine dikilmiş iki battaniye
 Kürek bozması bir direğe yelken diye gerilmişti,
 Korkutsa da onları yuvarlanan her dalga
 O andaki tehlike geçmişti,
 Acıdılar ufak kayıkta yok olanlara,
 Bir de peksimet ve tercyağı fiçilerine.

62
 Güneş kırmızı ve ateş gibi yükseldi
 Fırtınanın süreceğini gösteriyordu bu kesinlikle,
 Deniz duruluncaya dek tam yelken gitmekti
 Yapabilecekleri tek şey o anda,
 Birkaç kaşığı rom ya da şarabı
 Bayılanlara veriyorlardı yalnızca,
 Ekmekleri çantalarda ıslanmıştı
 Paçavraya dönmüştü bir çoğunun giysisi.

63
 Otuz kişi saydılar, en küçük harekete ya da çabaya
 Yer bırakmayan kalabalıkta, ellerinden geleni
 Yaptılar durumlarını düzeltmek için de,
 Su içinde oturmaktan uyuşsalar da oturdu yarısı,
 Onlardan boşalan yere uzandı yarısıysa,
 Böylece sırayla sıtma ateşine tutulmuş gibi
 Titreyerek doldurdular kayığın içini
 Gökyüzünü örtündüler büyük bir ceket gibi.

64

Şurası kesin ki yaşama isteği uzatır yaşamı,
 Hekimlerce bilinen bir şeydir açıkça,
 Hastalar atlatır en umutsuz durumları,
 Başlarının etini yiyen karıları ya da dostları yoksa,
 Umutlarını yitirmemişlerdir daha çünkü,
 Ne cerrahın neşteri, ne Atropos'un makası görünür onlara,
 İyileşmekten umut kesmek kısaltır ömrü,
 Ve kısa yoldan sona erdirir insanın acılarını.

65

Faiz yiyenlerin ötekilerden çok yaşadığı
 Söylenir – nedenini Tanrı bilir ya
 Belki de ağrıtmak içindir borçlunun başını,
 Sanırım kimileri ölmek bilmezler de,
 Yahudilerdir alacaklılar içinde en kötüsü,
 İnsanların gereksinmelerini sağlamaları da o biçimdir işte,
 Gençliğimde bana da borç para vermişlerdi bu biçimde,
 Ne zorluklar çektim ödemek için geriye.

66

Açık bir kayıktaki insanlara gelince
 Yaşama aşklarına bağlıdır yaşamları,
 İnanılmaz, dahası akla gelmez biçimde dayanıklıdırlar bir de,
 Dururlar fırtınaların yıprattığı kayalar gibi,
 Gemicilerin alinyazısıdır hep bu ya
 Nuh'un gemisinin uzun yolculuğundan beri
 Ki ilginç bir tayfası ve yükü vardı,
 Eski Yunanlıların ilk gemisi Argos gibi.

67

Ancak insan etobur bir hayvandır ki
 Duramaz en azından bir öğün yemeden günde,
 Emerek yaşayamaz bir çulluk gibi,
 Köpekbalığı ya da kaplan gibi koşar av peşinde,
 Oysa anatomik yapısı
 Uygundur sebzeleri sindirmeye,
 Ancak gelin de anlatın bunu işçilerinize,
 Dana, koyun, sığır, daha iyi sindirilir, onlara göre.

68

İşte böyleydi tayfanın durumu da
Ve üçüncü gün hava duruldu,
Bu da onlara yeni bir güç vereceğine
Yorgunluklarını merhem gibi örttü,
Ve ninni söyler gibi salladı mavi okyanusta
Uyuyan kaplumbağalar gibi onları,
Uyandıkları zaman karamsarlık içinde aç kurtlar gibi
Saldırdılar besinlerine, azıcık tutumlu olacakları yerde.

69

Bunun sonuçları kestirilebilir kolayca,
Neleri var neleri yoksa yediler, içtiler şaraplarını,
Kimilerinin yakınmalarına karşın, peki sonra
Gelecek günlerde ne yeyip ne içeceklerdi?
Umdular ki rüzgâr artar da atar kendilerini kıyıya,
Ahmaklar ya! Bu umutlar iyiydi güzeldi
Tek bir kürekleri vardı kırıldı kırılacaktı
Birazcık besin ayırsalar iyi ederlerdi ya.

70

Rüzgârdan iz yoktu dördüncü gün doğduğunda,
Ve okyanus meme emen bir çocuk gibi uyudu,
Beşinci gün kayıkları öylece durdu suyun yüzünde,
Maviydi deniz ve gök, açık ve yumuşaktı –
Ancak ne yapabilirlerdi ki tek bir kürekle?
(Keşke iki kürekleri olsaydı)
Ve açlıktan köpürerek yabanılaştılar: Juan'ın köpeği öldürüldü
Yalvarmasına karşı onun ve yenilmek üzere paylaştırıldı.

71

Altıncı gün yediler Juan'ın daha
Yemeye karşı çıktığı ve sakladığı payını,
Ölen yaratık babasının köpeğiydi ya,
Ancak sonunda çenesindeki akbabaca duyguya yenildi,
Bir bağış gibi kabul etti pişmanlıkla
(İlkin istemese de) köpeğin ön ayağını,
Onu da paylaştı Pedrillo'yla, çeke çeke
Yedi Pedrillo ve gözü kaldı öteki ayakta da.

72

Yedinci gün rüzgâr yoktu, yakıcı güneş kavurdu
 Kabarttı onları, durgun denizde
 Ceset gibi uzandılar, bir umut yoktu,
 Ve çıkmadı rüzgâr, yabanılca birbirlerine
 Çevirdiler gözlerini – ne ekmek, ne su,
 Kalmıştı ne de şarap, bitmişti her şey işte,
 Görebilirdiniz yamyamca özlemler yükseldiğini kurt gibi
 Gözlerinde, (Ağızlarına almasalar bile böyle şeyleri)

73

Sonunda biri yanındakine fısıldadı,
 O da bir ötekinin ve sürdürdü bu böylece,
 Sonra yüksek homurdanmalara dönüştü
 Umutsuz, yabanıl ve uğursuz bir sese
 Ve herkes bir ötekinin de bunu bildiğini
 Öğrendi sonunda şimdiye dek bastırılma da:
 Ve başlandı söz edilmeye kandan ve etten
 Ve kimin ölmesi ve yenmesi gerektiğinden.

74

Ancak paylaştılar o gün, bu noktaya gelmeden önce,
 Deri başlıklarını ve ayakkabılarından kalanları,
 Sonra çevreye baktılar umutsuzlukla,
 Ve kimse bir kurban seçemedi,
 Kura çekmeye karar verdiler sonunda,
 Bu iş için öyle şeyler kullandılar ki
 Donar kalırdı Esin Perisi: Kâğıtları olmadığından
 Zorlu aldılar Julia'nın mektubunu Juan'dan.

75

Kurallar hazırlandı, karıştırıldı ve ortaya kondu
 Sessiz bir dehşet içinde ve çekiliş anında
 Yabanıl açlıkları bile uyuşturdu,
 Prometheus'un yenişi gibi bir pislikti bu da,
 Hiçbiri bunu özellikle tasarlamış ya da seçmiş değildi
 Doğaydı onları iten bu karara,
 Kimsenin çekimser kalmasına izin verilmedi
 Ve kura Juan'ın karayazılı öğretmenine rastladı.

76

Pedrillo kanı akıtılarak öldürülmeyi istedi,
 Cerrahın aletleri yanındaydı ve
 Kesti onu ve canını öylesine nazıkçe aldı ki
 Öldüğünü anlayamazdınız nerdeyse.
 Katolik doğdu Pedrillo ve Katolik öldü,
 Birçokları gibi yetiştirildikleri dinde,
 Öncü küçük bir haçı öptü,
 Sonra bileğini ve şahdamarını uzattı.

77

Cerrah alabileceği bir ücret olmadığından
 Açlığını dindirmek için ilk payı alacaktı,
 Ancak o anda en çok kendi susamış olduğundan
 Kanayan damarlardan bir yudum çekmeyi seçti:
 Bir bölümü paylaştırıldı, bir bölümü denize atıldı cesedin,
 Bağırsak ve beyin gibi yerleri,
 Kayığı izleyen iki köpekbalığı yuttu,
 Zavallı Pedrillo'dan kalanı denizciler yedi.

78

Denizciler yedi onu, hayvansı besinleri
 Pek sevmeyen üçü dördü dışında,
 Bunlardan biri de Juan'dı
 Köpeğini yemeye karşı çıkmıştı ya önce
 Şimdi de iştahının arttığını duymadı:
 Böylesine aşırı bir felaket sırasında bile,
 Ondan beklenmezdi denizcilerle bir olup yemesi,
 Öğretmeni ve rahibi olan kişiyi.

79

İyi de etti yemediğine ya,
 Çünkü bu işin sonu çok kötü oldu:
 Aç kurt gibi azarak yiyenler döndüler çılgına,
 Tanrım! Nasıl oldu da girdiler bu günaha ki!
 Köpük saçarak yuvarlandılar çarpıntı içinde,
 Pınar gibi içtiler sonra deniz suyunu,
 Ağlayıp, sırtıp, haykırıp, sövdüler ve uludular,
 Ve bir sırtlan kahkahasıyla acı içinde öldüler.

80

Sayıları oldukça azaldı bu cezayla,
 Kalanlar da, Tanrı tanıktır ki çok cılızdı,
 İçlerinde belleklerini yitirenlerse
 Acılarını algılayabilenlerden daha mutluydu,
 Ancak ötekiler yeniden bir kesip biçme
 Hareketi tasarladı, ders almamışa benziyorlardı,
 İştahlarını öyle acı biçimde kullanan
 Ve çılgına dönerek ölenlerden.

81

Ve gözlerini öğretmenın yardımcısına çevirdiler sonra,
 En şişmanları o olduğundan, ancak kurtardı o kendini,
 Alınyazısı böyle yazılmamıştı çünkü, ayrıca
 Kimi özürleri vardı ki bunların ilki
 Rahatsız olmasıydı son zamanlarda,
 Bu da kurtuluşunun ana nedeni oldu:
 Cadiz'li hanımların topluca ona verdiği
 Ufak bir hediye idi hastalığı.

82

Zavallı Pedro'dan ufak bir şeyler kaldıysa da
 Tutumlu kullanıldı, kimileri korktu
 Kimileri bastırıldı iştahlarını daha,
 Ya da ara sıra bir parça yedi,
 Bir tek Juan en baştan beri katılmadı onlara,
 Bir bambuyu ya da iskandili çiğnedi,
 Sonunda birkaç denizkuşu tuttular,
 Ve cesedi yemeyi bıraktılar.

83

Pedrillo'nun alınyazısı şaşkına çevirse de kişiyi,
 Yiyecek denli alçaldığını hele bir anımsa
 Ugolino'nun baş düşmanının kafasını,
 Öyküsünü nazikçe bitirdiği anda,
 Düşman kişiler cehennemde yerlese birbirlerini,
 Yerindedir arkadaşlarımızı yememiz de
 Bir deniz kazasında aç ve susuz kalırsak denizde,
 Ve daha da korkunç olmayız Dantc'den de.

84

Ve o gece sağanak yağmurlar yağdı
 Ağızlarını açtılar yağmura
 Kurak bir yaz toprağındaki çatlaklar gibi,
 İnsan bilmez iyi suyun değerini, acıyla öğrenmeden önce,
 Türkiye’de ya da İspanya’da bulunduysanız belki
 Ya da doğduysanız aç tayfalar arasında,
 Deve çanlarıyla büyüdüyseniz çöllerde,
 Olmayı isterdiniz, Gerçek nerdeyse orda – bir kuyuda.

85

Gökten sağanak da boşansa onlara pek bir yararı olmadı,
 Paçavraya dönmüş bir çarşaf buldular sonunda
 Onlar için bir çeşit sünger yerine geçti bu,
 Ve yağmura tuttular çarşafı iyice,
 Ve sıktılar sonra, susuz kalmış bir el işçisi
 Bira gibi tatlı bulmazdı belki bu ufak yudumu ya
 Onlara öyle geldi ki, tatmamışlardı sanki
 O ana dek su içme zevkini.

86

Çatlak yaralarla dolu kavrulmuş dudakları
 Emdi suyu, bitki özsuğu gibi geldi bu onlara,
 Boğazları fırın gibiydi, şişmiş dilleri siyahtı,
 Cehennemdeki zengin hani dışardaki dilenciye
 Bir yağmur damlası göndermez mi
 Diye yalvarmış da boşuna,
 Ki cennete bedeldir bir damla su – bu doğruysa eğer,
 Kimi Hıristiyanların ne rahat bir inançları var.

87

İki de baba vardı bu korkunç tayfa arasında,
 Yanlarında oğulları da vardı, birinin oğlu
 Daha sağlam ve güçlü görünüyordu ya,
 Daha önce öldü ve yanındaki
 Sofra arkadaşısı bildirdi bunu babasına,
 “Tanrı acı çektirmesin, elimden bir şey gelmez,” dedi babası
 Bir an bakarak oğluna ve cesedin denize atıldığını
 Gördüğünde ne bir gözyaşı döktü, ne de bir ah dedi.

88

Öteki babanın oğluysa

Ana baba kuzusuydu ve inceydi,

İyi dayandı ancak, ılımlılık ve sabırla,

Geciktirdi onu izleyen alinyazısını,

Gülümsedi arada sırada,

Babasının yüreğinde büyüdüğünü gördüğü

Ölümün onları ayıracağı duygusunu

Hafifletmek ister gibi.

89

Ve babası eğildi oğlunun üstüne,

Yüzünden ayırmadı gözlerini ve solgun dudaklarındaki

Köpükleri silerek uzun uzun baktı ona,

Ve sonunda diledikleri yağmur geldi,

Parladı oğlunun gözlerindeki donuk tabaka

Bir an için kımıldar gibi oldu,

Babası sıktı paçavrayı, azıcık su damlattı

Ölmekte olan çocuğunun ağzına – ne ki boşunaydı.

90

Can verdi oğlan, babası tuttu onu

Baktı bir süre, ölüm kesinleşinceye

Kalp atışı dininceye kadar ve nabızı

Ve umutları sönüp gidince,

Sevgiyle izledi oğlunu

Gömülünceye dek azgın dalgalara,

Sonra çöktü, donuk ve ürpererek, ve göstermedi

Elinin ayağının titreyişinden başka yaşam belirtisi.

91

Başlarının üstünde bir gökkuşağı parladı o anda

Dağılan bulutlar arasından boydan boya geçerek denizi,

Işıltılı tabanını dayamıştı titreşen maviliğe,

Yayıyla kapladığı yerler daha açık seçik gibiydi

Öteki yerlerden ve değişik renklerde

Enli ve dalgalı bir bayraktı sanki,

Sonra gerilmiş bir yaya dönüştü ve terk etti

Gemi kazası geçirenlerin donuk gözlerini.

92

Değiştirdi doğal olarak, göksel bir bukalemun gibi,
 Uçucu çocuğuydu buğunun ve güneşin ya,
 Mor doğdu, sonra beşiğe yatırıldığında kan kırmızıydı,
 Adı konuldu erimiş altınla ve sargılandı boz renkte,
 Bir Türk çadırının üstündeki yarımaylar gibi parladı,
 Ve bütün renkleri eritti tek renkte
 Bir kavganın sonunda kararın bir göze döndü
 (Eldivensiz yumruklaşılır kimi zaman hani).

93

Kaza geçirenler iyi bir önbili saydılar bunu –
 İyidir böyle düşünmek arada sırada,
 Yunanlılar ve Romalılarından kalma eski bir gelenektir bu,
 Ve halkın umudunu yitirdiği anlarda
 Büyük yararları olabilir: o anda gereksinimleri
 Vardı kendi kendilerini yüreklendirmeye,
 Bu gökkuşağı işte umut gibiydi
 Göksel bir çiçekdöbünüydü şimdi.

94

Güzel ve beyaz bir kuş göründü tam bu sıralarda
 Perdeayaklıydı, güvercine benziyordu tüyleri ve iriliği,
 (Belki yolunu şaşırmıştı), geçti sonra
 Gözleri önünden ve kayıktakileri
 Görüp duymasına karşı konmaya çalıştı oraya,
 Böylece geldi ve gitti, dolandı durdu,
 Gece bastırana dek onların çevresinde,
 Bu daha iyi bir önbili gibiydi onların gözlerinde.

95

Ancak şunu da söylemeliyim ki
 Bu müjde kuşu konmadı kıyığa,
 Çünkü bir kilisede yaptığı yuva denli
 Güvenli değildi darmadağınık bu tekne,
 Ve başarılı öncülüğünden geri
 Dönen Nuh'un güvercini bile olsa
 Ve çıksaydı yollarının üstüne
 Onu bile yerlerdi zeytin dalıyla birlikte.

96

Akşam karanlığında yine başladı esmeye
 Hafif bir rüzgâr ve yıldızlar parladı,
 Yol aldı kayık, ne ki bitkinlikten o anda
 Bilmiyorlardı nerede olduklarını nereye gittiklerini,
 Kimi karayı gördüğünü hayal etti, kimi inanmadı buna,
 Sık sık inen sis perdeleriydi kuşkularının nedeni,
 Kimi dalgaların kıyıya vuruşunu, kimi silah sesleri
 Duyduğuna ant içti, hepsi de yanılmıştı.

97

Gün doğarken dindi hafif rüzgâr da,
 Sevinçle haykırdı o anda gözcüleri
 Ve ant içti, gün ışığı altında
 Beliren kara değilse, görmez olmaya karayı,
 Ovuşturdular gözlerini ötekilerse,
 Ve bir koy gördüler, gördüklerini sandılar ya da,
 Ve kıyının nasıl uzandığını izlediler, çünkü kıyıydı bu işte,
 Ve yavaş yavaş belirginleşiyordu önlerinde.

98

Kimi gözyaşına boğuldu,
 Aptalca bakarak kimisiyse
 Korkularından ayıramadı daha umutlarını,
 Sanki aldırma olmuşlardı hiçbir şeye,
 Kimisiyse dua etti – (ilk kez olarak yıllardan beri)
 Ve kayığın dibinde uyuyan üç kişiyi de
 Ellerinden başlarından tutup salladılar
 Uyandırmaya çalıştılar, ancak onları ölü buldular.

99

Bir gün önce bulmuşlardı suda
 Uyuyan bir deniztosbağasını,
 Şansları vardı ki akıp geçmekteydi yavaşça
 Bir günlük yiyecekleri böylece çıktı,
 Ve beyinlerine yaradı en çok da,
 Çünkü yüreklendirdi onları:
 Böylesine bir felakette talihten de öte
 Bir şeydi bunu yollayan kendilerinc.

100

Görünen kıyı dik ve kayalıktı,

Ve daha da yükseliyordu dağlar, yaklaştıklarında

Bir akıntının etkisiyle: yön duygularını

Yitirmişlerdi bütünüyle,

Yeryüzünün neresinde olduklarını bilmiyorlardı,

Rüzgâr öyle atmıştı ki onları bir yerden bir yere,

Kimi Etna, kimi Girit, Kıbrıs ya da Rodos Adası,

Ya da başka bir ada sandı, yaklaştıkları karayı.

101

O arada akıntı artan bir rüzgârla

Sürükledi onları kıyıya doğru,

Kharon'un hortlakları gibi donuk ve solgundular kayıkta,

Dördü canlı, üçü ölü, yedi kişi kalmışlardı,

Güçleri kalmamıştı ölüleri dalgalara gömmeye,

Daha öncekilere yaptıkları gibi,

İki köpekbalığı onları izlese de

Ve sular sıçratsa da yüzlerine.

102

Açlık, susuzluk, soğuk ve sıcak birbiri ardına

Göstermişti etkisini üzerlerinde ve öyle zayıflatmıştı ki

Onları anaları görse tanıyamazdı bile,

İskeletc dönmüş tayfa arasında oğullarını;

Geceleri donarak, gündüzleri kavrularak sırayla,

Yok olmuşlardı kalana dek sonunda birkaçı,

Ölenlerin çoğu da kendi cinsini yiyenlerdi,

Pedrillo'yu tuzlu suyla sindirmeye çalışanlar hani.

103

Karanın engebeleri, yaklaştıklarında

Sağda solda iyice belirginleşti,

Havayı yumuşatan ormanların başlarında

Duydular gittikçe artan yeşilliğin tazeliğini,

Bu görüntü bir perde gibi donuk gözlerine

Parlayan dalgalar ve sıcak, bulutsuz gökten yansıdı,

Sevimli göründü unutturacak her şey gözlerine

İngin, tuzlu, korkulu ve sonsuz derinliği o anda.

104

Kıyı yabanlık bir yere benziyordu, yoktu bir insan izi,
 Güçlü dalgalarla çevriliydi, ancak kara için çığına
 Döndükleri için, oluruna bıraktılar işi,
 Yaklaştıkları yerde kükreyen dalgalar arasında
 Kayalıklar da belirmeye başlamıştı şimdi
 Kaynayan köpüren fışkıran sular ortasında,
 Ancak karaya çıkmak için bulamayınca daha iyi bir yer,
 Bıraktılar kayığı yoluna gitmeye ve son anda terk ettiler.

105

Ancak ülkesindeki Guadalquivir Irmağı'nda
 Juan genç bedenini çimdirmeye alışmıştı,
 Ve öğrendiği için yüzmeyi o tatlı suda
 Sanatını ustalık katına çıkartmıştı,
 Az rastlanırdı ondan iyi bir yüzücüye,
 Çanakkale Boğazı'nı bile yüzerek geçebilirdi belki,
 Bir keresinde (Hep övünürüz bu başarımla ya)
 Leandros, Bay Ekenhead ve ben yüzerek geçmiştik de.

106

Böylece güçten düşen ve kaskatı kesilen çocuksu gövdesini
 Suyu soktu ve dalgaların da yardımıyla
 Karanlık çökmeden önce ulaşmaya çalıştı
 Önünde uzanan dik ve kuru kıyıya:
 En büyük tehlike köpekbalığıydı,
 Ki komşusunu biçti yarı yarıya,
 Kalan iki kişi yüzme bilmediğinden
 Bir tek kendisiydi kıyıya ulaşabilen.

107

Yine de şans eseri yakınına sürüklenen küreğe
 Ulaşamadı, kesildiği için kollarının gücü,
 Ve tam geçireceği anda küreği eline
 Sert bir dalga başından aştı,
 Sarıldı Juan küreğe
 Ve savurdu güçlü dalgalar onu,
 Sonunda yüzerek, yürüyerek, sendeleyerek kıyıya
 Yuvarlandı, baygındı yarı yarıya:

108

Soluk soluğa tırnaklarıyla sıkı sıkıya tutundu

Kumlara, acımasız kükreyişinin elinden zorla

Yaşamını çekip aldığı dalgalar kendisini

Geri emmesin diye doymak bilmez mezarlarına:

Savrulduğu yerde boylu boyunca serilip kaldı,

Denizin kayalarda oyduğu bir mağaranın ağzında,

Bedenindeki acıyı duyabilecek kadar canı kalmıştı,

Belki de boşu boşuna kurtulmuştu.

109

Sendeleyerek kalkmaya çabaladı yavaşça,

Ancak çöktü kanayan dizleri

Ve elleri üstüne yine ve sonra

Denizde yoldaşı olanları aradı,

Acısını paylaşmak için hiçbiri yoktu ortada,

Biri dışında, açlıktan ölen üç kişiden biri,

İki gün önce ölmüştü hani ve şimdi

Bilinmeyen, çıplak bir mezar yeri bulmuştu.

110

Ve öyle bakarken sersemleşmiş beyni hızla döndü

Ve düştü Juan, düşerken kum da

Fırl fırl döndü, yok oldu tüm duyuları:

Yanlamasına düştü ve uzanan eli sarktı üzerine

Küreğin, (Yedek yelken direği yapmışlardı onu hani)

Solgun bir zambak gibi yattı kıyıda,

İnce yapısıyla uçuk yüzü

Topraktan yaratılmış en güzel şeydi.

111

Bu derin kendinden geçiş ne kadar sürdü bilmiyordu,

Dünyası kararınıştı çünkü ve pıhtılaşmış kanına

Donuk duyularına bir şey anlatmıyordu

Gece ve gündüzden başka bir şeyi Zaman da:

Ve bu derin baygınlığın nasıl sona erdiğini anlamadı

Yeniden döner gibi olunca yaşama

Acı içindeki elleri ayakları, nabızı ve damarları;

(Çünkü ölüm şimdilik yenikse de, bir köşede bekliyordu.

112

Gözlerini açtı, kapattı, yeniden açtı sonra,
 Çünkü kuşku ve sersemlik içindeydi,
 Kayıkta olduğunu ve azıcık uyuduğunu sandı bence,
 Ve duydu yine tam bir umutsuzluk içinde o anı,
 Ve son uykusunu uyumuş olmayı diledi,
 Bir kez daha duyguları geri dönmüştü işte,
 Yüzen gözleri gördü yavaşça
 Güzel bir kadın yüzünü onyedisinde

113

Yüzüne eğilmişti iyice ve ufak ağzı
 Bir soluk üflemek için Juan'inkine değiyordu nerdeyse
 Ve vücudunu ovan sıcak ve yumuşacık elleri
 Juan'ın ruhunu ölümden çağırır gibiydi geriye,
 Soğuk şakaklarını ıslatarak her yaşam belirtisini
 Artırmaya çalıştı ve sonunda
 Bu güzel dokunuşlara, bu üstüne titreyen bakıma
 Bu ince çabalara yanıt olarak bir hafif inilti duydu altında.

114

Sonra iksirler döküldü, bir pelerin atıldı
 Yarı çıplak vücuduna
 Ve başını tutan o güzel kol yükseltti onu,
 Şeffaf yanakları sıcak ve temiz bir yastıkmışçasına,
 Alnına destek verdi ve sonra elleriyle saçlarının suyunu
 Sivazladı ki ıslanmışlardı nice fırtınalarla,
 İnip kalkan göğsünde çıkan iç çekişleri
 Kendi de iç çekerek sabırla izledi.

115

Ve Juan'ı özenle kaldırdı mağaraya
 Bu güzel kız ve yardımcısı –
 Ki gençti, ancak ondan yaşlı, yüzü ondan daha
 Az ciddi, ve ondan daha iri yapılıydı–
 Ve ateş yaktilar, alevler vurunca
 Güneş görmeyen bu kayalara şimdi,
 Genç kız, ya da her neyse, açık seçik çıktı
 Ortaya, uzun boylu ve güzeldi.

116

Kestanerengi saçlarından alnına
 Parıldayan altın paralar sarkıyordu
 Ve başının ardında
 Örölmüş lüle saçları
 Nerdeyse varıyordu topuklarına
 Bir kadın için uzundu oysa boyu
 Sesinde buyurgan bir hava vardı
 Oraların belli başlı bir hanımefendisiymiş gibi.

117

Saçları kestanerengi dedim ya
 Gözleri ölüm gibi karaydı
 Ve kirpikleri de: gözleri inikken ipeksi gölgelerinde
 Derin bir sevgi yatarı
 Bakışları o kuzgun yuvalarından çıkmadan önce
 En hızlı ok bile böyle bir güçle uçamazdı
 Kıvrılmış yılan gibi birdenbire atılan
 Ve zehirini ve gücünü bir anda fırlatan.

118

Beyaz ve düzdü alnı, yanaklarının saf rengi
 Sanki akşam alacasıydı batan güneşle pembe
 İnce üst dudakları – o tatlı dudaklar ki
 İç geçirdiğimiz türdendi görünce
 Bir yontucuya modellik yapabilirdi
 (Düzmeciler soyudurlar eninde sonunda.
 Yontucuların o saçma yontu ülkülerinden,
 Daha zarif, dolgun ve gerçek kadınlar gördüm ben.)

119

Böyle deyişimin nedenini söyleyeceğim size
 Çünkü haklı bir nedeni olmadan esip yağmamalıdır kişi
 İrlandalı bir hanımefendi bilirim ki kendisine
 Benzemedi üzerine yapılan yontuların hiçbirini
 Yine de sık sık oturdu yontucuların önüne
 Zaman ve Doğa'nın o yıpratıcı ve sert kuralları
 Yok edecek belki hiçbir ölümünün
 Ne düşüncesi ne de yontu kalemiyle saptayamadığı o yüzü bir gün.

120

Şimdi mağaradaki hanım da böyleydi işte
 İspanyollarınkine hiç benzemeyen giyim kuşamı
 Daha basitti, renkleri daha iç açıcıydı sonra
 Çünkü İspanyol kadınları bilirsiniz ki
 Canlı renkleri gizlerler örtünürler sokakta
 Dahası (Eksik olmazlar hiç umarım ki)
 Şalları ve kısa etekleri uçuşurken çevrelerinde
 Gizemli ve şakraklırlar aynı zamanda.

121

Ne ki hanımkızımız böyle giyinmemişti
 Giysileri renk renkti, iyi dikimliydi sonra
 Hoyratça dökülüyordu yüzüne dalgalı saçları
 Altınlar mücevherler parıltıyordu içlerinde
 Parlak taşlarla süslüydü kemeri
 Yaşmağı en pahalı danteldendi ve parmaklarında
 Çeşit çeşit pırlanta vardı ya, şaşırtıcı bir şeydi
 Küçük kar beyazı ayaklarına terliklerini çorapsız giyişi.

122

Öteki kadının giysileri pek değişik değilse de
 Daha ucuzca bir kumaştandı
 İnsanın aklını çalan süsleri yoktu sonra
 Saçlarındaki tek gümüş, çeyizliğiydi
 Daha kabaydı hanımınıninkine benzeyen yaşmağıysa
 Kendine güvenli ancak sıkılgancaydı havası
 Daha gür daha kısaydı saçları
 Gözleri ufak ve siyah ve fıldır fıldırıdı.

123

İşte bu ikisi canlandırdı Juan'ı
 Üst baş ve yiyecek verdiler, baktılar ona
 Ve kadınlara özgü, o içinde onbinlerce ince buluşu
 Barındıran o yumuşak sevecenlikle (ki belirtmeliyim açıkça)
 Et suyuna öyle eşsiz bir çorba yaptılar ki
 Çok az anlatılmıştır şiirlerde
 Homeros'un Akhilleus'unun yeni gelenler için hazırlattığı
 Yemekten bu yana yapılanların en iyisiydi.

124

Söyleyeceğim bu iki dişinin kim olduğunu size
 Kılık değiştirmiş iki prenses sanmayın diye onları
 Üstelik sevmem gizemi ve son zamanlarda hele
 Şairlerin pek gözdesi olan o yağcılık havasını
 Meraklı gözlerinizin önünde şöyle
 Canlanacak bu iki kız kısacası:
 Hanım ve hizmetçisi, ki tek kızıydı hanım
 Sularda yaşayan yaşlı bir adamın.

125

Adam gençliğinde balıkçıydı
 Şimdi de bir çeşit balıkçıydı ya
 Bambaşka özellikler eklenmişti
 Onun denizle olan ilişkisine
 Pek saygın olmasa da, işin gerçeği:
 Biraz kaçakçılık, biraz korsanlıkla
 Eğri büğrü yollardan ele geçirilen milyonlarca
 Liranın tek sahibi olduydu sonunda.

126

Balıkçıydı, ancak havari Petrus gibi
 İnsan avladı balık yerine
 Denizdeki ticaret gemilerini
 Avladı dileğince
 Kamulaştırdı onların yüklerini
 Girişti köle ticaretine
 Ve Türklerin geliştirdiği
 Bu işten büyük bir lokma aldı.

127

Yunanlıydı ve adasında
 (Siklat Adaları'ndandı ufak, yabanıl bir adaydı)
 Güzel bir ev yaptırdı servetiyle
 Bir eli yağda bir eli balda yaşadı
 Tanrı bilir ne çok parası olduğunu ne çok kan akıttığını ya
 Diyelim ki bezgin bir yaşlıydı
 Tek bildiğim şu ki büyük bir yapıydı evi, yaldızlı süslemeleri
 Oymakarı ve resimlcriyle, tam bir sonradan görmüştük örneğiydi.

128

Tek bir kızı vardı: adı Haidée

Doğu Adaları'nın tek mirasçısıydı

Öyle güzeldi ki sonra

Gülümsemesinin yanında bir hiçti çeyizi:

Yirmisine basmamıştı daha

Güzel bir ağaç gibi gelişip serpilmekteydi

Kadınlığa doğru ve birkaç isteklisini geri çevirmişti

O sıralarda, bulmak için daha iyisini.

129

Yürürken o gün akşam alacasına doğru

Yalıyar altındaki kıyıda

Baygın –nerdeyse ölü– birini buldu

Don Juan'ın yitikti bilinci, boğulmuştu yarı yarıya

Onun çıplak bedenini görmek ürküttü Haidée'yi

Ancak duyduğu acıma karşısında

Bu beyaz tenli yabancıya kanat gerdi

Çünkü genç adam nerdeyse ölmekteydi.

130

Ancak kurtarmış sayılmazdı onu

Baba evine götürmekle

Fareyi kedinin önüne koymak olurdu bu

Ya da kendinden geçmiş birini mezara

Çünkü bu iyi ve yaşlı adam öyle zekiydi ki

Dürüst Arap hırsızlarının gözüpek oluşunun tersine

Yabancıyı konuksever biçimde iyileştirirdi önce

Ve anında satılmasını sağlardı tehlike geçince.

131

Juan'ı şimdilik mağaraya yatırmanın en iyi

Çözüm olduğuna karar verdi Haidée hizmetçisiyle

(Bakire bir kızın dayanağı hizmetçisidir çünkü)

Sonunda Juan gözlerini açtığı anda

İki kız bu konuya daha çok acıdı

Ve sevecenlikleri arttı kerte kerte

Öyle ki önlerinde açıldı cennete giden güvenli yolların yarısı

(Ermiş Paulus söyler ya, ödenmesi gerekli ücretin bu olduğunu).

132

Bir ateş yaktılar, öyle bir ateş ki
 Bulabildikleri her şeyi attılar içine
 Kıyının çevresinde neler yoktu ki
 Kereste parçaları, kürekler, yelken direği bir de
 Kızgın kumda öyle uzun süre kalmışlardı ki
 Kibrit çöpü gibi kuruydu hepsi de
 Tanrıya şükür öyle çok yıkıntı döküntü vardı ki
 Bir değil yirmi ateş yakmaya yeterdi.

133

Juan için yaptıkları yatak daha
 Rahat ve sıcak olsun diye pelerinini
 Ve kürkünü çıkardı serdi Haidée
 Sonra Juan uyanır diye belki
 Bir de iç eteklerini bıraktı her ikisi yanma
 Ve sözleşti ikisi
 Gündoğumunda dönmek üzere oraya
 Ekmek, kahve, yumurta ve balıkla.

134

Bıraktılar Juan'ı tek başına uyumaya:
 Derin bir uykuya dalmıştı Juan ölü gibi
 Belki kısa bir an için (Tanrı bilir ancak) ya
 Yine de yorgun kafasında dönüşmedi
 Çektiği acılar karadüşlere
 Düşlerimize geçmişten yansıyan hani
 İstemediğimiz görüntüler vardır ya
 Uyanırsız sonunda şişmiş gözlerimiz yaşlarla.

135

Deliksiz bir uykuya yatmıştı Juan işte.
 Yatağını düzelten hizmetçi
 Mağaradan çıkarken döndü baktı geriye
 Bir an durdu, yine baktı, çağrıldığını sandı
 Uyuyordu oysa Juan ve adıyla
 Scslenildiğini sandı hizmetçi
 (Kalem ve dil gibi kalp de sürçer kimi ya)
 Adını Juan'ın bilmediği gelmedi o anda aklına.

136

Düşünceli bir biçimde baba evine gitti Haidée
 Ve kendisini rahatsız etmemesini buyurdu Zoe'ya
 Ki Zoe hanımının ne demek istediğini ondan daha iyi anladı
 Büyüktü hanımından birkaç yaş daha
 Ve bir çağa bedeldir birkaç yaş iyi kullanılırsa çünkü
 Birçok kadının yaptığı gibi Zoe da
 Yol yordam öğrenmek ve görgü bilgi artırmakla
 Geçirmişti yıllarını Doğa'nın o eski ve iyi okulunda.

137

Doğan gün uyurken buldu Juan'ı mağarada
 Hiçbir şey bozmadı onun dinlenmesini
 Ne yakındaki ırmağın gürültüsü, ne de
 Dışardaki güneşin ilk ışıkları
 Uyandırmadı onu, uyanması gerekmezdi de
 Doyasıya uyumayı hak etmişti
 Çektiği acılar görülmemiş türdendi
 Ancak büyükdedeminkilerle karşılaştırılabilirdi.

138

Haidée tam tersine kıvrandı uykusunda
 Bir uyandı bir uyudu
 Binlerce gemi kazası gördü düşünde
 Ve kıyıya vuran binlerce güzel erkek vücudu.
 Erkenden uyandırdığı hizmetçi Zoe
 Homurdandı ve babasının köleleri
 Binbir sövgü yağdırdılar Türkçe, Ermenice, Yunanca
 Bilemediler böyle bir çılgın için ne diyeceklerini de.

139

Ancak güneşi bahane ederek Haidée
 Uyandı ve uyandırdı herkesi
 Güneş ki doğarken batarken tatlılık katar göğe
 Görülecek bir şeydir gündoğumu kuşkusuz ki
 Dağlar ıslaktır daha sisle
 Ve kuşlar da hep birlikte uyanır, öyle ki
 Bir koca ya da başka bir zorba
 İçin giyilmiş bir yas giysisi gibi çıkarılır gece.

140

Derim ki görüntülerin en görkemlisidir güneşinkisi
 Kaç kez izledim yükselişini, dahası geçenlerde
 Oturdum bütün gece bekledim güneşi
 Doktorlar bunun ömrü kısalttığını söyler ya
 Siz cy kesesi ve sağlığı yerinde olanlar, haydi
 Başlayın bugünden tan ağartısıyla uyanmaya
 Ve sekseninizde içine konduğunuz tabutun üzerine
 Kazıtın uyandığınızı hep sabah saat dörtte.

141

Ve geldi Haidée sabahla yüz yüze
 Sabahınkinden daha taze yüzünü
 Sanki ateş basmıştı, vuruyordu yanağına
 Kalbinden akan delişmen kanın kızartısı
 Bir dağın eteklerinden akarak bir ırmağa
 Katılan bir sel gibi,
 Sonra denize dökülen
 Ve çember çember dalgalar yaratan.

142

Ve kayalıklardan aşağı indi adanın bakiresi
 Hızlı ve hafif adımlarla yöneldi mağaraya
 Güneş ilk alevleriyle ona gülümsüyordu
 Ve çiylele öptü dudağını tanıca Aurora
 Kız kardeşi sanarak Haidée'yi,
 Siz de düşebilirdiniz aynı yanlışlığa
 Birbirlerinin eşiydiler, sanki, ölümlü olanı daha taze ve güzeldi,
 Dahası bir hiç değildi ve taşıyordu etli kanlı olmanın olanaklarını.

143

Mağaraya adım attığında Haidée
 İçeriye çekingen ve çabuk bir bakış fırlattı
 Ve bir çocuk gibi uyuduğunu gördü Juan'ın daha
 Durakladı sonra korkmuş gibi
 (Uyku korkunçtur çünkü) ve yürüyerek ayak uçlarıyla
 Sıkıca örttü üşümesin diye Juan'ı
 Sonra ölüm gibi eğildi Juan'ın üstüne
 Onun seyrecek soluklarını içer gibi dudaklarıyla.

144

Doğruluk içinde ölen birine gelen melek gibi
 Yaslandı dingin yatan Juan'a,
 Sessiz, durgun bir hava çöktü
 Kazazede delikanlıyla Haidée'nin üstüne,
 Zoe ise yumurta kızartıyordu
 Çünkü kahvaltı etmeliydi genç çift ya
 Sepetinden çeşit çeşit yiyecek içecek çıkardı
 Canları çeker diye ikisinin belki.

145

Biliyordu çünkü midede sonuçlanacağını en ince duyguların
 Ve kazazede delikanlının aç olduğunu da
 Üstelik sevdalı filan olmadığından
 İliğini donduruyordu denizden gelen serin hava
 Böylece hazırladı kahvaltılarını ikisinin
 Onlara çay verdiğini söyleyemem ya
 Yumurta, meyve, ekmek, balık, kahve ve bal vardı kahvaltıda
 Scio şarabı bir de, üstelik hepsi ikramdı, değildi parayla.

146

Ve Zoe yumurta ve kahveyi hazırladığında
 Uyandırmak istediye de Juan'ı
 Haidée durdurdu onu çabucak ufak eliyle
 Hiçbir şey demeden dudaklarına götürdü parmağını
 Bir şey anlatmak ister gibi ona,
 Böylece birinci kahvaltı soğudu, ikincisi hazırlandı,
 Çünkü Zoe'nun hanımı sonsuza benzeyen
 Uykusunu bozmak istemedi Juan'ın.

147

Kımıldamadan yatıyordu Juan çünkü
 Ve iç içe geçmiş yanaklarında
 Morumsu bir leke oynaşıyordu
 Ölen gün gibi uzak dağların karlı tepelerinde,
 Alında çektiği acıların iziydi
 Karanlık, çökük, güçsüz mavi damarları
 Ve dalgalı saçları çiyliyi tuzlu suyla
 Karışıyordu mağara kubbesindeki buğuya.

148

Ve eğildi Haidée Juan'ın üstüne

Sessizdi Juan: meme emen bir bebek gibi
 Bir salkımsöğüt ağacı gibi sarkıktı rüzgârsız havada
 Okyanus dipleri gibi dingindi.
 Bir çelengi taçlandırıran gül gibi güzeldi sonra
 Yuvasındaki yavru kuğu gibi yumuşaktı
 Kısacası sevimli bir delikanlıydı
 Ne ki çektiği acılar onu azıcık sarartmıştı.

149

Uyandı ve bakındı çevresine, yine uykuya dalar mı ya
 Karşısında bulduğu güzel yüz alıkoydu onu
 Yeniden uyumaktan, tatlı ve hoştu oysa
 Acılarını yorgunluklarını dindiren uyku
 Ne ki Juan için kadın yüzü her zaman her yerde
 Anlam taşırdı, dua ettiğinde bile çünkü
 Saçı sakalı birbirine karışmış korkunç ermişler yerine
 Dikerdi gözlerini Bakire Meryem'in tatlı resimlerine.

150

Şimdi de dirseğine dayanarak doğruldu baktı bu hanıma
 Haidée'nin yanaklarındaki solgunluğa gülpembe bir renk karıştı
 Juan'la konuşmaya çalıştığı anda,
 Gözleri insanın içine işleyen türdendi
 Dökülüyordu sözcükler ağzından parça parça
 Juan'a Yunanca ve İyon ağzıyla bir şeyler dedi
 Tatlı ve alçak bir sesle bayılmış olduğunu
 Vc konuşmak yerine bir şeyler yemesinin daha iyi olduğunu söyledi.

151

Juan'sa tek sözcük olsun anlamadı
 Ancak Yunanlı değilse kulağı da yok değildi ya
 Bir kuş şakımasıydı Haidée'nin sesi
 Öyle yumuşak, tatlı ve duruydu ki öyle
 Bundan daha ince ve öz bir müzik işitilmemişti
 Bizce gözyaşı döktüren sesler vardır ya
 Nedenini bilmeden etkisi altına alır bizi
 Bir ezgi bir tahttan aşağı iniyormuş gibi.

152

Uzaklarda çalan bir orgla uyanan biri gibi

Baktı Juan, düş mü görüyordu yoksa

Bu oyunu bozana dek bir gözcü

Ya da başka bir gerçek sonunda:

Hani uyanır ya kişi

Uşağının erkenden kapıyı çalmasıyla

Dayanamam bu sese ben, severim sabah uykusunu

Yıldızlar ve kadınlar geceleyin parlar çünkü.

153

Juan da uyandırıldı işte

Uykusundan, düşlerinden ya da her neyse ondan

Büyük bir iştah duygusuyla almıştı ya

Zoe'nun yemeklerinin kokusunu burnu çoktan

İyiden iyiye uyandı böylece

Zoe'nun diz çökerek yellediği ateşten

Yansıyan ışıkla ve bir şeyler yemek

İstedi, özellikle bir biftek.

154

Ancak biftek bulunmaz sığır yetişmeyen o adalarda

Bulunan keçi, koyun ve kuzu etidir ki

O güzelim şenlik günleri gelince

Koyarlar ateşe o ilkel şişlerini:

Böyle eğlenceler pek az olur ya

Çoğu ıssızdır bu adaların çünkü,

İçlerinden pek azı böyle güzel ve verimlidir

Juan'ın çıktığı ada dışında çoğu kayalıktır.

155

Sığıretini az bulunur dedim de

Şu eski Minotauros öyküsünü

Düşünmekten alamam kendimi işte

Çağdaş törelerimizin haklı olarak çekindiği ve kınadığı

Hani şu inek biçimine

Giren kraliçenin beğenisini,

Önemsiz biri der Pasiphae için söylence, özendirmiş davar üretimini

Savaşta kana susamış yapmak için Giritlileri.

156

Biliriz ki İngilizler beslenir sığıretiyile
 Saymazsak eğer birayı
 Konumuzdan çıkmamak için pek uzağa
 Alkollü bir içkidir çünkü:
 Biliriz ki İngilizler pek hoşlanır savaştan da
 Bir zevktir bu onlar için, tüm zevkler gibi sevgili,
 Giritliler de böyleydi – anladığım kadarıyla
 Sığıreti ve savaş sevdikleri şeylerdi işte.

157

Dönelim kaldığımız yere: Don Juan bitkin
 Doğruldu dirsekleri üzerinde
 Görmediği bir görüntüyle karşılaştı o an
 Son zamanlarda yedikleri tatsız şeylerdi ya
 Yine de övgüsünü eksik etmemiştii Tanrıdan
 Kıtlıktan çıkmış bir akbaba ya da
 Bir encümen üyesi, bir rahip, köpekbalığı gibi
 Önüne konan her yemeğin üstüne yumuldu.

158

Doyasıya yedi Juan bu zengin sofrada
 Ve Haidéc bir ana gibi seyretti onu
 Sınırsızca beslerdi onu daha
 Çünkü ölü sandığı birinin bu iştahı onu gülümsetmişti
 Ancak Zoe Haidée'den yaşlıydı ya
 Biliyordu (kitaplardan değil, gelenektendi bilgisi)
 Kıtlıktan çıkan birinin derece derece
 Beslenmezse patlayacağını sonunda.

159

Ve bildiklerini sözden çok davranışla
 Açığa vurmayı göze aldı, çünkü durum ivediydi:
 Hanımının bu saatte yatağından buraya
 Gelmesine neden olan bu beyefendi
 Bırakmalıydı tabağını ölmek istemiyorsa,
 Tabağı aldı Zoe ve Juan'ın bir atı
 Hasta edecek kadar çok yediğini
 Söyleyerek başka bir şey vermedi.

160

Sonra giydirmeye giriştiler Juan'ı,
 Üstündeki paçavraya dönmüş pantolon sayılmazsa
 Çıplaktı Juan çünkü, ateşe attılar onun eskilerini,
 Ve giydirdiler onu bir Türk ya da Yunanlı gibi sonra,
 Birbirinden pek başka değildir çünkü bu iki giysi çeşidi,
 Sarık, çarık, tabanca, hançer, dışında
 Baştan aşağı giydirip kuşattılar Juan'ı
 Unutmadılar temiz bir gömlek ve şalvarı.

161

Ve güzel Haidée'nin dili çözüldüyse de
 Juan bundan tek sözcük anlamadı
 Dinledi onu yine de,
 Ve konuştukça Yunan güzeli
 Bütün içtenliğiyle,
 Juan sözünü kesmediği için konuşmasını
 Aralıksız sürdürdü ve soluk almak için durakladığında
 Juan'nın Yunanca bilmediğini anladı sonunda.

162

Sonra el, kol ve baş işaretleriyle
 Gülücüklerle, gözlerindeki
 Kıvılcımlarla çalıştı anlaşılmaya Haidée,
 Ve Juan'ın yüz çizgilerinde sevimli bir yanıt okudu
 (Buydu okuyabildiği tek kitap da)
 Ruhun parıldadığı ve uzun bir yanıtı
 Tek bir bakışla özetlediği bir andı bu
 Her bakış yeni bir sözcük ve tahminler dünyasıydı.

163

İşte şimdi parmak ve göz işaretleri
 Ve birbiri ardına yinelenen sözcüklerle
 Juan Haidée'den dil dersi aldı,
 Kuşkusuz ki onun dilinden çok görünüşünden yararlandı ya:
 Gökyüzünü tutkuyla inceleyen kişi
 Nasıl kitaplardan çok yıldızlara bakarsa
 Juan da bu dilin abecesini
 Harflerden çok Haidée'nin gözlerinden öğrendi.

164

Hoştur öğrenmek yabancı bir dili
 Bir dişinin dudaklarından ve gözlerinden
 Ve benim tanık olduğum bu durumdaki gibi
 Gençse eğer öğrenci ve öğretmen
 Öylesine bir gülüşleri vardır ki
 Doğru ya da yanlışsa birisi ikisinden
 Sonra araya girer bir el hareketi, uslu bir öpücük ya da
 Bildiğim çok az şeyi böyle öğrendim ya:

165

İspanyolca, Türkçe ve Yunanca birkaç sözcüğü.
 İtalyancayı öğreten olmadı bana
 İngilizce konuştuğumu ise söyleyemem doğrusu
 Söylevcilerinden öğrendim bu dili ne de olsa
 Barrow, South, Tillotson, Blair gibi
 Sofulukta ve düzyazıda en üst düzeye
 Ulaşmış kişileri inceleyerek her hafta,
 Nefret ederim şairlerinden okumam hiçbirini işte.

166

Kadınlara gelince gerek yok söylememe
 İngiliz moda dünyasında bir gezgin gibi
 Öteki “Köpekler gibi günümü gün ettim” ben de
 Tutkularımı paylaşan başka erkekler gibi
 Ancak her şey gibi bu da geldi geçti işte
 Ve alaya aldığım her şey gibi:
 Düşmanlar, dostlar, erkekler, kadınlar, işte hepsi
 Bir daha gelmeyecek o geçmiş günlerin bir düşü.

167

Dönelim Juan’a: Yeni sözcükler duyuyordu
 Ve yineliyordu onları, ne ki öyle
 Duygular var ki evrenseldir Güneş gibi
 Rahibelerin göğüslerinde barındırdıklarından da
 Güçlü, saklanamayacak duygulardı:
 Sevdalanmıştı bu yardımsever dişiye
 Haidée de ona – kuşkusuz sevdalanırdınız siz de
 Sık sık gördüğümüz gibi çevremizde.

168

Ve her gündeğumunda mağaraya geldi Haidée
 Seyretmek için kuşunun yuvasında yatışını
 Uykudan hoşlanan Juan için erken bir saatte
 Bozmadan konuğunun uykusunu
 Okşadı saçlarını onun yumuşakça
 Gezindi solukları
 Juan'ın yanaklarında ağzında
 Meltem gibi, bir yatak dolusu gül üstünde.

169

Ve her geçen gün düzeldi Juan'ın rengi
 Canlandı ve iyileşti sonra,
 Hoş bir şeydir bedenın sağlığı
 Özüdür bu gerçek aşkın da,
 Sağlık ve aylaklıktır çünkü
 Tutkular ateşinin benzini de barutu da,
 Bunlar hep Ceres ve Bacchus'ten öğrenildi
 Bundandır Venus'ün bırakmaması peşimizi.

170

Doldururken Venus kalpleri
 (Kalpler olmadan aşk değildir aşk da)
 Sunar Ceres tabak tabak şehriyeyi
 (Çünkü et gibi kan gibi beslemek gerekir Aşk'ı da)
 Bacchus şarap doldurur, dağıtır pestilleri,
 Yumurta, istiridye, acemice yemeklerdir ya
 Peki kimdir göklerden atan bu besinleri
 Neptun mü, Pan mı, Jupiter mi?

171

Uyandığında Juan güzel şeyler buldu yanı başında:
 Banyo, kahvaltı ve genç bir kalbi
 Çalkantıya uğratacak en güzel gözleri ve sonra
 İriliklerine karşın güzel hizmetçininkileri
 Ancak anlattım bunların hepsini daha önce
 Akıllıca olmak yinelemek her şeyi
 İşte böyle: Juan yüzdü, yüzdü denizde
 Ve hep geri döndü Haidée'ye ve kahvesine.

172

İkisi de öyle genç ve öyle masumdu ki birisi,
 Yüzme faslı olaysız geçti, Haidée
 İki yıldır her gece düşlerini dolduran ve yolunu
 Beklediği kişi olarak gördü Juan'ı böylece,
 Kendisini mutlu edecek ve onun da mutlu edeceği
 Sevdalanacağı biri işte:
 Paylaşmalıdır bulmak isteyen sevinci
 İkiz doğmuştur mutluluk çünkü.

173

Öyle hoştu ki seyretmek Juan'ı
 Haidée'nin varlığını zenginleştiren bir şeydi, onunla
 Paylaşmak doğayı, titremek onun dokunuşlarıyla, uyumasını
 Seyretmek ve görmek uyanışını sonra:
 Sonsuza dek onunla yaşamak düşüncesi
 Zoruna gitse de korkuttu onu Juan'dan ayrılma
 Olasılığı, çünkü okyanus hazinesi ve zengin vurgunuydu
 Juan Haidée'nin – ve ilk ve son aşkı.

174

Böylece bir ay geçti ve güzel Haidée
 Her gün görmeye gitti delikanlısını
 Ve öyle önlemler aldı ki sürüyle
 Kuytadaki gözdesinden kimsenin haberi olmadı,
 Sonunda açıldı babası denize
 Sürmek için birkaç ticaret gemisinin izini,
 Eski çağlardaki gibi lo'yu taşımak için falan
 Değil de, üç gemi için, Dubrovnik'ten Scio'ya yol alan.

175

Böylece babası açılınca denize
 Haidée özgürlüğüne kavuştu
 Evli bir kadın, ya da istediği yere
 Gidebilen bir kadın gibi, üstelik anasızdı,
 Yoktu ona ayakbağı olacak bir erkek kardeşi de,
 İşte aynada kendini seyreden en özgür kişiydi:
 Kadınların gözaltında tutulmadığı
 Hristiyan ülkelerden söz ediyorum doğal ki.

176

Artık Haidée daha sık gidiyordu Juan'ı görmeye
 Ve onun yanında daha uzun kalıyordu (Konuşmalıydılar çünkü)
 Juan da bir yürüyüşe çıkmayı önerecek denli öğrenmişti bu dili
 Dalından koparılmış genç bir çiçek gibi
 Solgun ve çiyle kaplı olarak yattığı günden beri kumsalda
 Pek az yürümüştü,
 Böylece çıktılar yürüyüşe bir öğleüstü
 Ve gördüler güneşin aya karşı batışını.

177

Dalgaların dövdüğü yabancı bir kıyıydı
 Önü kumsaldı, kaplıydı üstü yalılarlar
 Orda burda bir ırmak ağzına rastlanıyordu
 Ve sevimli bir görünüm veriyordu fırtına artıklarına
 Sığlık yerler ve kayalıklar arasında dinmek bilmiyordu
 Yüksek dalgaların kükremesi burda:
 Okyanusun bir göl gibi durulduğu o sıcak
 Ve bitmek bilmeyen yaz günlerini saymazsak.

178

Ve kıyıya saçılan ufak dalgalar da
 Aşmaz şampanyamızın köpüğünü
 Ulaşan kabarcıklar gibi kadehin kenarına
 Ruhun o bahar çiysi! Kalbin yağmuru!
 Çok az şey üstündür eski şaraptan ya
 İsteyen versin istediği vaazı – boşuna hepsi
 Şarap ve Kadın, Şenlik ve Kahkaha şimdi bizim olsun
 Vaaz ve madensuyunu sonraki güne bırakalım.

179

Mantıklıdır insanoğlu ya, sarhoş olması
 Gerekir, sarhoşluktur en iyisi Yaşam'da,
 Utku, Şarap, Aşk ve Altına gömülüdür umutları
 İnsanlığın da ulusların da:
 Çok seyrek meyve veren Yaşam'ın garip ağacı
 Dallanıp budaklanmazdı bunların özsuğu olmasa,
 Başa dönelim – Sarhoş ol iyice, uyandığında
 Düşünürsün ne yapacağını, baş ağrısıyla!

180

Çağır uşağını ve buyur ona
 Çabucak madensuyu ve beyaz Ren Şarabı getirmesini,
 Yaraşacak bir zevktir bu büyük kral Kserkses'e
 Ne onun karla sunulan o kutsal şerbeti,
 Ne parıldayışı bir ırmağın bir vahada
 Ne de günbatımının ışığıyla dolu Burgonya Şarabı
 Hiçbiri yarışamaz madensuyu ve beyaz Ren Şarabıyla
 Uzun yolculuk, Bezginlik, Aşk ve Savaş'tan sonra.

181

Kıyı –tanımladığım kıyıydı sanırım ki
 Kıyıydı ya– bu mevsimde
 Dingindir gökyüzü gibi
 Kumsal el değmemişe benzer ve uysaldır dalgalarsa,
 Ve sessizdir her yer, deniz kuşlarının bağrıışmalarını
 Yunusların sıçrayışlarını ve küçük bir kayalığa
 Ya da sığığa çarparak mırıldanan, ufak
 Ve kıyıyı ancak ıslatan dalgaları saymazsak.

182

Ve yürüdüler, yürüdüler – dedim ya
 Haidée'nin babası yolculuğa çıkmıştı
 Ne ana, ne kardeş, bekçisi vardı ne de
 Bir tek Zoe vardı, izlediyse de hanımını
 Her gün büyük bir kesinlikle,
 Tek görevinin gündelik işleri görmek olduğunu düşündü,
 Saçlarını örmek gibi hanımının
 Sıcak su getirmek, giysilerini değiştirmek gibi onun.

183

Serinlik çıkmıştı, gök mavisi tepenin ardında
 Güneşin kırmızı ve yuvarlak battığı andı,
 Sanki tüm yeryüzünü bağlayarak kendine
 Çevreleyerek sessiz, sönük ve durgun Doğa'nın tümünü,
 Bir yanda uzak dağların tepelerini yarı yarıya
 Öte yanda sessiz ve soğuk denizi
 Ve içinde bir yıldızın göz kırptığı
 Pembemsi gökyüzünü.

184

Sonra yürüdüler el ele

Parıldayan çakıllar ve midye kabukları
Üstünde ve kaydılar kaygan ve sert kumda,
Fırtınaların sanki önceden tasarlayıp açtığı
Tavanı sarkıtlarla dolu yabancı mağaralarda
Dinlendiler kol kola ve kendilerini
Kaptırdılar çekiciliğine, derin
Morumsu akşam alacasının.

185

Gökyüzüne baktılar, pembemsi bir okyanus gibi
Yayılan yüzen, sonsuz ve parlak kızartısına,
İzlediler aşağıdaki parıltılı denizi
Dolunay çıktığında,
Hafifti rüzgâr, duydular dalgaların şıpırtısını,
Ve birbirlerinin kara gözlerinde
İşıltılar gördüler – ve bunun üzerine birbirine
Yaklaştı dudakları ve kenetlendi bir öpüşmeyle.

186

Uzun uzun bir öpüşmeydi bu, aşk dolu
Gençlik ve güzellik dolu, bir odakta
Yoğunlaşan yanan ışınlar gibi,
Hani o ilk öpüşmeler vardır ya –
Kalp, Ruh ve Duyular hep birlikte devinir ki
Bir lavdır kan, alevdir nabızsa,
Bir depremdir her öpüşme, çünkü bence
Bir öpüşün gücü ölçülmelidir süresiyle.

187

Uzunluk derken süre demek istiyorum –
Ne kadar sürdü Tanrı bilir ya
Kuşkusuz ki saymadılar geçen süreyi
Saysaydılar bile duygularının toplamını saniyelere
Sıkıştırılmazlardı, bir tek söz bile söylememişlerdi,
Kapılmışlardı birbirlerinin çekimlerine,
Ruhları ve dudakları arılar gibi kenetlenmişti
Kalpleriye balın toplandığı çiçeklerdi.

188

Yalnızdılar, odalarına kapananlar gibi değil de,
 Birbirlerine daha da sokulmalarına yol açtı
 Dingin okyanus ve yıldızların aydınlattığı koyda
 Kaybolmaya yüz tutan akşam alacası,
 Sessiz kumsal, içinde barındıkları nemli mağara,
 Sanki onlardan başka canlı yokmuş gibiydi
 O anda yeryüzünde ve sanki
 Hiç bitmeyecekmiş gibiydi ömürleri.

189

Bütün gözlerden uzakta o ıssız kıyıda
 Gecenin getirdiği korkulardan uzak
 Birbirlerinin oldular bütününle
 Konuşmaları iki ayrı dilden ve kırık dökük
 Bile olsa aynı dilde düşünüyorlardı ya,
 Ve dışavurur tek bir iç çekişte işte –ilk aşk–
 Tutkuların eğittiği yanık gönüller Doğa'nın kehanetini
 Havva'nın cennetten düştüğü zaman kızlarına bıraktığı.

190

Ne kaygılardan söz açtı, ne Juan'a antlar içirdi
 Ne de kendisi antlar içti Haidée,
 Eş olmanın gereklerini, verilecek sözleri,
 Ya da sevdalı bir genç kızın bakışına
 Gelebilecekleri bilmeyecek denli
 Saf bir bilgisizlik içinde
 Ve yalancılığı düşünde bile görmediği için
 Söz etmedi geleceğinden birbirlerinin.

191

Hem sevdi hem sevildi Haidée
 Taptı ve tapınıldı –doğada olduğu gibi–
 İç içe geçti ruhları ikisinin de,
 Yok olurdu bu tutkuyla, ölümlü olsaydı ruhları –
 Toparladıkları duyuları derece derece
 Yeniden baş döndürücü bir hıza erişti,
 Ve Juan'ın göğsüne yaslanan Haidée o anda
 Kalbinin Juan'dan ayrı çarpmayacağını hissetti bir daha.

192

Yazık! Öyle genç, güzel ve sevdalı
 Öyle yalnız ve çaresizlerdi ki o anda
 Dolmuş taşmış durumdaydı kalpleri
 Söz geçiremez olmuştu kendi kendine,
 Ölümsüzlük neden değildir ivedi işleri
 Ertelemeye ve cehennemden fışkıran ateşle
 Sonradan cezasını çekeceğini bile bile
 Hazırdır insan zevk vermeye ya da acı çektirmeye.

193

Yazık! Juan'a da Haidée'ye de! Öyle sevdalı
 Ve sevimliydiler ki – ilk atalarımız dışında
 Sonsuza dek lanetlenmeyi göze alan ilk sevgililerdi:
 Ve Haidée güzel olduğu kadar dindardı da
 Kuşkusuz ki Styks Irmağı'ndan da haberi vardı
 Cehennemden de, Araf'tan da,
 Ancak o bunalım anında unuttu
 Yapmaması gereken şeyi.

194

Birbirlerine bakıyorlar işte ve ay ışığında
 Parlıyor gözleri ve Haidée'nin beyaz kolu
 Kavıyor Juan'ın boynunu, Juan'ın kolu da
 Haidée'nin saç lülelerine gömülü,
 Oturuyor Haidée'nin dizine ve soluk soluğa
 Kalana dek içiyorlar birbirlerinin bakışlarını,
 Ve işte ikisinin bu görüntüsü tamı tamına antik
 Yarı çıplak, sevdalı, doğal ve Grek.

195

Ve o derin ve ateşli anlar geçip de
 Kollarında uykuya dalınca Juan
 Uyumadı Haidée, büyük bir sevecenlikle
 Memelerinin tatlılığına bastırdı başını Juan'ın
 Ve alıp verdiği her şeyle soluk soluğa
 Dolup taşan kalbine yaslanan
 Ve göğsünde ısınan bu solgun yanağa baktı
 Her defasında, ara sıra gökyüzüne dikildikten sonra gözleri.

196

Seyrettiği zaman bir çocuk ışıǒı,
 Bir bebek meme emdiği anda,
 Bulunca tutkun kişi tutkunu olduğu şeyi,
 Bir Arap görünce bir Tanrı konuğunu kapısında,
 Girdiği kavgayı kazanınca bir gemici,
 Doldurunca bir vurguncu kursağını karaborsayla,
 Nasıl kendinden geçer ya, ancak duyamaz hiçbiri
 Uyuyan sevgilisini seyreden kişinin geręek sevincini.

197

Çünkü öyle sevgili ve dingin uyur ki sevdiğimiz kişi
 Tüm yaşantısı o an yaşar bizimle birlikte
 Öyle nazik, sessiz, çaresiz ve hareketsizdir ki
 Habersizdir verdiği sevinçten bize
 Yaşadığı duygular, acılar ve deneyimlerin hepsi
 Gömölüdür dalgıçların erişemeyeceği derinliklerde
 İşte yatar orda tüm yanlışları ve güzelliikleriyle sevgili
 Korkunçluklarından arınmış Ölüm gibi.

198

Seyretti Haidée sevgilisini,
 Aşk'ın, Gece'nin, Okyanus'un o yalnızlık anında
 Bir araya gelen güçleriyle dolup taştı ruhu,
 Kırac kumsal ve kayalar arasında
 İki sevgili yaptı yuvalarını
 Tutkularıyla kalmak için baş başa,
 Gökyüzündeki yıldızların tümü
 Haidée'nin parıldayan yüzünden mutlusunu görmedi.

199

Yazık! Kadınların aşkı! Sevgili
 Ve korkulu bir şey olduğu bilinir ya
 Çünkü bu kumara sokarlar varlarını yoklarını
 Ve yitirdiklerinde onlara anımsatmaktan başka
 Bir işe yaramaz yaşam geçmişin acılarını,
 Bir kaplan sıçrayışı gibidir öç almaları da,
 Ölümcül, çabuk ve yırtıcıdır, ancak çektikleri işkenceyi
 Unıtamadıkları için, duyarlar içlerinde, verdikleri cezayı.

200

Haklıdır da kadınlar, çünkü dürüst değildir erkekler
 Erkeklerle karşı sık sık, kadınlara karşıysa her zaman,
 Kadınların değişmez yazgısı hep aldatılmaktır
 Ağlayan kalpleri yitirir umudu tanrılaştırdıkları erkekten
 Ve sonunda para tutkusu onları satın alır
 Bir evlilikte – nedir ki geriye kalan?
 Değer bilmez bir koca, vefasız bir sevgili sonra
 Dikiş nakış, bakıcılık ve dua ederken biter her şey sonunda.

201

Kimi bir sevgili edinir, kimi içkiye, kimi dine
 Vurur kendini, kimi eviyle barkıyla ilgilidir, dağıtır kimi,
 Kimi kaçır ve saygınlığını yitirir böylece
 Ve namus etiketinin yararlarından yoksun kalır ki
 Böyle bir çiftin evliliği kolay düzelmez öyle
 Ve doğal karşılanmaz bu durum: sıkıcı
 Saraydan pis ağıla düşen kimi kadınlar
 Nice şeytanlıktan sonra oturur bir de roman yazar.

202

Haidée ise Doğa'nın geliniydi, bilmezdi bunları,
 Tutku'nun çocuğuydu o, Güneş'in ışığıyla
 Yıkadığı ve ceylan gözlü kızların öpücüklerini
 Bile kuruttuğu yerlerde doğmuştu Haidée,
 Sevmek için yaratılmıştı ve bağlı olduğunu
 Duymak için kendini seçen erkeğe,
 Orda burda söylenenlere, yapılanlara kulak asmazdı
 Ne korkusu, kaygısı, umudu, ne de başka bir sevdası vardı.

203

Ve ah! Kalbin o çarpıntısı, o vuruşları
 Nelere mal olur bize!
 Nedeni ve etkisi ne olursa olsun tatlı
 Bir şeydir bu ya ve Akıl nasıl da
 Bekler, çalmak için Sevinç'in büyüünü
 Ve yinelemek için ince gerçekleri, Vicdan da
 Yüklenmiştir güç bir görevi, yani "kıssadan hisse çıkarmayı"
 Castlereagh bunları da vergilendirir mi diye meraklayım doğrusu.

204

Ve her şey olup bitti – ıssız kıyı boyunca
 Bağlandı birbirlerine kalpleri, düğün ışıklarıydı
 Yıldızlar: Güzellik kattılar aydınlattıkları güzele,
 Okyanus tanıkları, mağara yatakları oldu,
 Kutsandı ve birleştiler kendi kendilerine,
 Onları evlendiren rahip Yalnızlık'tı
 Ve mutluydular – birbirlerinin genç gözlerinde
 Her biri birer melck, Cennet'ti yeryüzüyse.

205

Ah Aşk! Sezar'ın davacısı olduğu
 Titus'un ustası, Antonius'un kölesi
 Horatius, Catullus ve Ovidius'un bilginleri olduğu,
 “Mavi Çoraplılar”dan bilge Sappho ki
 Onun mezarına atlayabilir tarafsızlığı seçen birçok kişi,
 (Dalgalara bakar şimdi de, Lefkas'ın kayaları)
 Ah Aşk! Kötülüğün Tanrısı sensin ya
 Yine de Şeytan diyemeyiz sana.

206

Sararsın sen evlilikle ilgili değerleri,
 En güçlü kişileri sokarsın gülünç duruma,
 Sezar, Pompeius, Mehmet ve Belisarius ki
 Çok iş çıkardı Tarih'in Esin Perisi'nin kalemine,
 Yaşamları ve servetleri sonsuz ve çeşitliydi,
 Böyle değerli kişileri Zaman görmez bir daha,
 Ancak dördü de üç özelliği paylaştılar,
 Hepsi de kahraman, fatih ve boynuzluydular.

207

Sen ortaya çıkarırsın filozofları ya
 Şu Epikourous ve Aristippos gibi maddeciler takımını!
 Uygulanmaya yatkın kuramlarıyla
 Ahlaksız işlere çekerler bizi
 Ancak şeytanlıklar için güvence verebilseler ya,
 Hoştur şu deyiş: (Yeni filan da değildir hani)
 “Yc, iç ve seviş, başka şeylerin ne yararı var ki?”
 İşte böyle dedi, Sardanapalus, kralın bilgisi.

208

Peki ya Juan! Unutmuş muydu yoksa Julia'yı?

Unutmalı mıydı onu bu denli kısa zamanda?

Benim için de şaşırtıcı bir soru olduğunu

Söylemeden geçemem, ancak kuşkusuz ki bize

Bunları yaptıran Ay'dır ve her yeni çarpıntıyı

İçimizde duyuyuşta, Ay'dır bu nimeti veren bize

Yoksa bu taze nimetler nasıl olur da

Çekici gelir biz yoksul insanoğullarına.

209

Nefret ederim vefasızlıktan, iğrenirim, tiksinirim

Kalbinde sürekli bir temel atılamayan ve cıva

Gibi bir balçıktan yapılma o ölümlüden,

Aşağılarım, lanetlerim, reddederim onu sonra,

Aşk, değişmez aşk, değişmez konuğum oldu benim,

Ancak dün akşam maskeli baloda

O sevimli yarattığı gördüm, yeni gelmişti Milano'dan;

Uyandırdığı duygularla ayıramadım kendimi "Kötü Adam" dan

210

Ancak felsefe yetiştirdi yardımına

Ve "Kutsal bağları düşün!" diye fısıldadı,

Dedim ki: "Düşüneceğim, sevgili felsefe!"

"Ne güzel dişleri var! Oh Tanrım! Ya gözleri!

Bir sorayım hele kadın mı kız mı diye

Yoksa başka bir şey mi – merak işte değil mi"

"Dur!" diye bağırdı Felsefe, Eski Yunan'a

Özgü bir havayla (Venedikli bir güzel kılığındaydı ya).

211

"Dur!" deyince durdum – ancak dönelim başa:

İnsanoğlunun vefasızlık dediği,

Doğa'nın zengin eli açıklığının genç bir güzellikle

Kapladığı sevgili bir nesneye karşı

Duyulan hayranlıktan başka bir şey değildir ve nerdeyse

Taptığımız sevgili bir heykel (örncğindeki) gibi

Böylesi bir tapınma

İdeal güzelliğin yüceltilmesidir olsa olsa.

212

Güzel'in algılanmasıdır bu,
 Meleklerin genişlemesidir inceden inceye,
 Platonik, evrensel ve olağanüstü
 Yıldızlardan çekilme, göklerden süzülme,
 Yoksa Yaşam pek de sıkıcı olurdu,
 Gözlerimizin kullanılmasıdır bu kısaca,
 Birkaç küçük duyunun da katılmasıyla
 Etin ateşli bir tozdan oluştuğu çıtlatılır kulağımıza.

213

Ancak acı veren ve elimizde olmayan
 Bir duygudur bu, çünkü aynı nesnede
 Algılayabilseydik öldürücü güzellikleri her zaman
 Başımızda bir Havva gibi dikildiğinde
 Kurtulurduk birçok kalp ağrısı ve masraftan
 (Onlarsız yapamayız her nasılsa)
 Tek bir hanım sonsuza dek hoşnut edilse
 Ne iyi gelir kalbimize de, karaciğerimize de!

214

Gökyüzü gibidir Kalp, Cennet'ten bir parçadır,
 Gökyüzü gibi değişir ancak gündüz gece,
 Çekilmelidir üzerinden şimdi bulutlar, fırtınalar
 Ve Karanlık ve Yıkım da:
 Ancak kavrulunca, yarılıp açılınca boşalır
 Akıtır fırtına kendisini sularla,
 Ve gözden dökülen, kalpteki kanın dönüştüğü yaşlardır,
 Çağımızın İngiliz iklimi de işte budur.

215

Karaciğer safrakesesinin karantinasıysa da
 Çok az yerine getirir bu işlevini,
 İlk tutku öyle bir süre kalır ki orda
 Sonrakiler geçiverir ve bir buluşma yeri
 Oluşur, engerek yuvaları gibi bir gübre yığnında –
 Öfke, korku, kin, kıskançlık, pişmanlık ve öç duyguları
 Kötülüklerin hepsi kaynaklanır işte bu iç organlardan
 Başkaması gibi depremlerin gizli bir ateş “merkezi”nden.

216

Bu arada daha ileri gitmeden bu anatomide

Yazmayı bitirdim tam, ikiyüz bilmem kaç sekizliği

Daha öncekilerde yaptığım ve bundan sonra da

Oniki ya da yirmidört kantoda yapacağım gibi,

Ve bırakarak kalemimi, eğilip selamlıyorum sizi, burda,

Ve Don Juan ve Haidée'yi kendileri ve yaptıkları

İçin yalvarmaları üzere önüne bırakıyorum

Okuma inceliğinde bulunan okuyucuların.

KANTO III

1

Selam Esin Perisi! Bıraktığımızda uyuyordu Juan
Güzel ve mutlu bir göğse yaslıydı başı,
Seyredildi hiç gözyaşı dökmemiş iki göz tarafından,
Ve Haidée, tertemiz yıllarının akışını
Kırleten, saf kalbinin en saf kanını gözyaşına çeviren
Bir düşmanın yanı başında yattığını bilmeyecek denli,
Dahası ruhuna yayılan zehiri algılayamayacak denli,
Yüce mi yüce ve genç bir kalple Juan'ı sevdi.

2

Ah Aşk! Nedir seilmeyi ölümcül yapan
Şu dünyamızda? Ah neden kameriyelerini
Selvi dallarından çelenklerle kapladın
Ve en iyi yorumcun yaptın iç çekişleri ki?
Kokulara düşkün kişilerin
Çiçekleri toplayıp göğüslerine ilıştirmeleri gibi,
–Ölmeleri için– işte sevecenlikle bağrımıza
Bastığımız o kırılğan şeyler ki yok olurlar ancak orda.

3

İlk tutkusunda kadın âşığını sever ya
Sonrakilerin hepsinde Aşk'tır sevdiği,
Kurtulamadığı bir alışkanlık oluverir zamanla
Bol gelir ona aşk – bol bir eldiven gibi
Denemek isterseniz fark edersiniz de:
Bir erkek hoplatırsa da en başta kalbini,
Birden çok erkek ister o zaman kadın,
Onun için zorluk yaratmaz artması toplamın.

4

Yanlışlığın onlarda mı erkeklerde mi olduğunu bilmem ya

Bir şey var ki, aldatan bir kadını
(Kendini dine verip yaşamdan el etek çekmezse)

El üstünde tutmalıdır bir zaman sonra:
İlk aşkıdır ancak kuşkusuz ki
Bütününüyle yer eden kalbinde,
Ne ki kimi kadınların hiçbir aşkı yok denir
Onların aşkıysa tek değil çokçadır.

5

Karasevdedir ve insanın günaha eğilimli
Oluşunun, deliliğin ve suçun korkunç bir göstergesidir işte
Aşk ve Evlilik'in çok az bir arada barınabilmesi
Aynı iklimde doğmalarına karşın ikisinin de,
Aşk'ın evliliğe dönüşü, şarabın sirkeye dönüşmesi
Gibidir –sıkıcı, ekşi, basit bir içkiye–
Zaman geçtikçe göklere yaraşır tadı keskinleşir
Ve ev işlerinde kullanılan sıradan bir maddenin tadına dönüşür.

6

Bir çeşit nefret vardır sanki
Şimdiki ve gelecekteki durumları arasında,
Pek dürüstçe olmayan bir kendini
Allayıp pullama sürer gider, gerçek anlaşılan
Dek –çok da geç– ne yapılır ki
Umutsuzluğa düşmekten başka?
Aynı şeyler başka adlar alır, sevgilide Tutku görkemlidir
Bir kocadaysa karısına düşkünlük diye tanımlanır.

7

Böylesine sevmekten sonunda utanır kişi
Biraz da yorulur kimi zaman
(Pek de az görülür bu ya) ve düşerler umutsuzluğa, çünkü
Her gün aynı şeyi sevemez insan,
Ancak “böylece bu bağ da belirtilmiştir ki”
Karı ve koca birbirine bağlıdır, biri ölene değin,
Ne acı! Yitirmemiz günlerimizi dolduran kişiyi
Ve hizmetçilerinin yaslara gömülmeleri.

8

Kuşkusuz bir şeyler vardır evcil yaşamda ki
 Gerçek Aşk'ın tersidir tamı tamına,
 Kişilerin birbiriyle oynaşmasıyla doludur aşk öyküleri,
 Geçştirilir oysa evlilikler soğukça,
 Kimsenin merakını uyandırmaz evlilerin cilveleri çünkü,
 Hiçbir kötü yanı yoktur öpüşmelerinin sonra,
 Yazar mıydı sanıyorsunuz şiirlerini yaşamı boyunca
 Laura ile evlenmiş olsaydı eğer Petrarca?

9

Trajedilerin hepsi bir ölümle;
 Komedilerin hepsi bir evlilikle sona erer.
 İkisinin de sonları bırakılır yazgıya boyun eğmeye,
 Çünkü tanımlamakla küçük düşürmekten korkar yazarlar
 İkisinden doğan dünyaları, başarısız olmaktan ya da;
 Bu dünya da öteki dünya da onları cezalandırır,
 Bırakırlar böylece rahiplerini de dua kitaplarını da.
 Söz açmazlar artık Ölüm'den de Hanım'dan da.

10

Cennet ve Cehennem ya da evlilikle ilgili
 Şiirler yazan iki kişi bilirim ki onlar da
 Dante ve Milton'dur ve kismetleri
 Kıttır sevgiden yana ikisinin de,
 Şu ya da bu özür ya da huy bozdu ilişkilerini,
 (Böyle şeyler nedensiz olup biter ya gerçekte)
 Ancak anlarsınız siz de, Dante'nin Beatrice'yi ve Milton'ın Havva'yı,
 Karılarını örnek tutarak yaratmadıklarını.

11

Kimilerine göre Dante dinselliği anlatmak istemişti
 Beatrice ile, bir genç kızdan ziyade,
 Bana kalırsa bir yorumcunun düş gücünden çıkmadır bu,
 Bu düşüncem için özür dilemem gerekse bile,
 Yoksa gerçekten Dante kendisi
 Böyle yorumlanmasını ister ve açıklardı nedenini de,
 Bence Dante'nin anlaşılması güç kendinden geçmeleri
 Bir kişide canlandırmak isteği idi matematik bilimini.

12

Haidée ve Juan evli değillerdi ya,
 Ne ki benim değil onların yanlışlığı bu;
 Doğru değildir de, ey iffetli okuyucu, benim üstüme
 Yıkıvermek suçu, istesen de evli olmalarını,
 Evlendir onları, lütfen kapat işte
 Bu yanlış çifti anlatan şu kitabı,
 Daha da korkunç olmadan bu işin sonuçları;
 Tehlikelidir çünkü okumak yasadışı sevdaları.

13

Yine de mutluydular yasak tutkularında
 Suçsuz isteklerinin, ancak Haidée önlem almayı
 Bıraktı elden Juan'a her gidişinde,
 Ve unuttu adanın babasına ait olduğunu.
 Sevdığımız bir şeyi elde ettiğimizde
 Zordur onsuz yapabilmemiz çünkü
 En azından ilk zamanlarda, Haidée de Juan'a gitti bir an sektirmeden
 Korsan babası denizlerde gezerken.

14

Garip görmeyelim babasının para kazanma yolunu
 Binbir ulustan gemileri soydu soymasına
 Ne ki "Başbakan"a çevirirsek unvanını
 Vergi olur aldıkları eninde sonunda,
 Ancak daha alçakgönüllü olduğu içindir ki
 Daha basit bir Yaşam düzeyini ve daha
 Dürüst bir işi seçti ve çalıştı
 Denizlerde bir çeşit yargıç gibi.

15

Geciktirdi bu yaşlı ve iyi beyefendiyi
 Dalgalar, rüzgârlar, önemli vurgunlar işte
 Ve daha çok kazanma umuduyla oyalandı durdu,
 Islattı, yuttuysa da kimi kölelerini birkaç kasırğa,
 Zincirledi o kalan tutsaklarını,
 Bölük bölük ayırdı ve numara
 Verdi hepsine, yakalıklı kolluklu
 Bu kişilere ondan yüz altına dek değer biçti.

16
 Kimilerini terk etti Matapan Burnu'nda korsan dostlarına,
 Tunus'taki ortaklarına sattı kimilerini,
 Yaşlı olduğu için denize atılan bir köle
 Ve ilerde fidye almak için sakladığı
 Birkaç zenginin dışında
 Tutsak olarak elinde tuttu kalanları
 Sıradan kişileriye
 Gönderdi Trablus Valisine.

17
 Ticaret de aynı biçimde sürdürüldü
 Doğu Akdeniz pazarlarında parça parça,
 Kadınların düşkün olduğu
 Geleneksel maddelerin dışında:
 Fransız kumaşları, dantel, çaydanlık, tepsi,
 Cımbız, kürdan ve Alicante'den gelme
 Gitar ve kastanyetler, hepsi de
 Babaların en iyisi tarafından kızı için yapılan yağmadan gelme.

18
 Bir maymun, iki papağan, yavrularıyla birlikte
 Bir Acem kedisi ve bir Hollanda mastısı,
 Gördüğü hayvanlar arasından seçme hepsi de –
 Bir de teriyer ki bir zamanlar aitti
 İthaka kıyısında ölmekte olan bir Briton'a
 Köylüler bu dilsiz zavallıya sadaka verdi:
 Bunları azılı rüzgârdan korumak için o da
 Koydu hepsini büyük bir kafese.

19
 Böylece denizcilik işlerini sona erdirince,
 Dibe göndererek yoluna çıkan gemileri
 Ara sıra onarıma sokarak kendi gemisini de
 Kızının şöleninin sürdürdüğü adasına doğru
 Çevirdi yönünü sonunda,
 Ancak kayalık ve sığdı kıyının o bölümü
 Bir mil açığa dek böyleydi
 Bu yüzden liman adanın öte yanındaydı.

20

Ve gecikmeden orda karaya çıktı,
 Ne gümrük ne de karantina vardı yolunun üstünde
 Nerden gelip nereye gittiği gibi
 Garip sorular soracak olan ona,
 Buyruklar yağdırarak terk etti gemisini
 Ertesi gün açılmak üzere,
 Eşyaları, barutu, silahları ve hazineyi
 Çıkarmak için işi başından aşkındı.

21

Evinin beyaz duvarlarını gören
 Yüksek bir tepenin doruğuna varınca
 Durdu – Uzun süre başıboş gezenlerin
 Ne duygular doldurur göğüslerini dönüşlerinde!
 İyi olup olmadığından kaygılanır herkesin,
 Kimilerinden korkulur, sevgi duyulur bir çoğunaysa,
 Yılların ardına sarkan duyguların hepsi çoktan yitiktir
 Ve kalplerimizi yine başlangıç noktasına getirir.

22

Uzun bir kara ya da deniz yolculuğundan sonra
 Evlerine dönüş yolundaki kocalar ve babalar
 Pek doğal ki birkaç ufak kuşku taşırlar içlerinde
 Geride bir dişi bırakmak ciddi bir iştir,
 (Kimse güvenmez bu cinse ya da yüceltmez onu öylesine,
 Ne ki pohpohlamam onları, pohpohlanmaktan hoşlanmaz kadınlar)
 Karılar becerikli olurlar kocalarının yokluğunda
 Kızlar ise kimi zaman kaçarlar uşakla.

23

Her zaman iyi şansına sahip olmaz Odysseus'un
 Dürüst bir beyefendi eve dönüşünde;
 Her karı ağlamaz çünkü kocası için
 Ve isteklilerin öpücüklerinden tiksizinmez sonra,
 Ve olmayacak şey değildir, eve döndüğünde kocanın
 Kendi küllerinin içinde saklandığı bir vazo bulması evinde,
 Ve karısının, kızlarının ve varlığının bir dostuna geçtiğini görmesi,
 Ve Argus'un kendini paçalarından ısırması.

24

Ya da bekârsa güzel sözlüsü

Evlenmiştir yokluğunda zengin bir alçakla,

Bereket mutlu çift bozuşabilir çünkü

Ve hanım daha akıllanır da,

Eski sözlüsüne kaval-yelik yapma fırsatı

Doğ-u-verir, yok bunu yapmaz kadını geri çevirirse

Sünger de çekmez erkek üzüntüsünün üstüne,

Oturur şiirler yazar Kadının Oynaklığı üstüne.

25

Ve ah! Bu çeşit iffetli bir ilişki

İçersinde olan siz beyefendiler –demek istediğim

Evli bir hanımla olan dürüst bir ilişki–

Budur sürekli olan tek ilişki, benzerlerinin

İçersinde ve tüm bağların en güçlüsü,

Ve gerçek Kızlık (ki ilki başka bir şey değildir bir zardan).

Siz yine de her şeye karşın uzun süre ortalıktan yok olmayın;

Ortalıkta olmayanı günde dört kez lekelediğimi bilirim.

26

Karada okyanustakinden daha

Az deneyimi olan deniz-yargıcımız Lambro sevindi

Evinin bacasından tüten dumanı görünce,

Metafizikten habersiz olduğu içindir ki,

Neden üzgün olmayışının gerçek nedeni ya da

Güçlü sezilerden yoksun oluşu üstüne hiçbir bilgisi yoktu,

Seviyordu çocuğunu ve ağlardı onu yitirse

Ancak bunun nedenini bir filozoftan çok bilmezdi de.

27

Evinin beyaz duvarlarının güneşle parladığını gördü

Gölgeli ve yeşildi ağaclar bahçesinde,

Derenin hafif akışını duydu,

Uzaktan gelen köpek havlayışını sonra,

Ormanın serin ve esmer koyuluğu

İçinde kıpırdaşanları ve çıplak kollarını (Doğuda

Çıplaktır kollar) ve renk renk giysilerini

Algıladı parlak kelebekler gibi.

28

Ve onların bulunduğu yere yaklaştıkça
 Gördüğü başıboşluk belirtilerine şaştı kaldı,
 Ne yazık ki duymadı kürelerin ezgisini
 Duydu sadece, sevinçli, dünyevi kemanların sesini
 İnanamadı bu ezginin ulaştığı kulaklarına,
 Tahmin bile edemedi bu müziğin nedenini.
 Davul ve zurna, ardından da
 Garibine giden bir sürü kahkaha.

29

Yamacı hızla inerek daha da yaklaştıkça
 Yeşil ormanın dalga dalga dalları
 İçinden öteki şenlik belirtileriyle birlikte
 Uşaklarının Mevlevi dervişleri gibi
 Döndüklerini görünce
 Pire Halk Oyunu'nun yiğitliğini
 Ve Doğu Akdeniz halkının bu oyunu
 Neden yeğlediğini anladı.

30

Ve az ilerde Yunanlı kızlar olmuşlardı bir sıra
 En önde beyaz bir mendil sallayan en uzunları,
 Bir dizi inci gibi kenetlenmişlerdi el ele
 Ve dans ediyorlardı: herbirinin beyaz boynu kaplıydı
 Dalgаланan kestanerengi saç lüleleriyle,
 (İçlerinden en sıradan olanı çılgına çevirirdi en az on şairi)
 Baş çeken kız şarkı söylerken
 Kızlar korusu tempo tutuyordu geriden.

31

Ve orda burda yemeğe oturmuştu öbek öbek insanlar
 Tepsilerinin başına bağdaş kurmuşlardı,
 Neler yoktu ki sofrada: Çeşit çeşit pilavlar, etler
 Şişeler dolusu Sisam ve Sakız Adaları'nın şarapları,
 Testilerini buğulandıran şerbetler,
 Ve tatlı olarak el erişiğindeki
 Asmalarda üzümler ve dalında olgunlaşan portakallar,
 Narlar ile doluydu göz alabildiğince her yer.

32

Kar beyazı bir koçun çevresini alan çocuklar

Süslüyorlar kutsal boynuzlarını onun çiçeklerle,

Daha süttten kesilmemiş bir kuzu gibi uysal

Çömeliyor sürünün bu güçlü er kişisi yere

Bir hükümdarın evcilliğiyle sade başını eğiyor,

Ya da yem yiyor çocukların avuçlarından ya da

Oyun olsun diye onları boynuzlayacakmış gibi kaşlarını çatıyor

Sonra da çocukların ufak ellerine boyun eğerek gerisin geri ediyor.

33

Antik profilleri ve ışıltılı giysileri,

Siyah ve iri gözleri, meleğimsi yumuşak yanakları sanki

Çatlamış nar gibi koyu kırmızı, uzun saçlarının lüleleri,

O alımlı işveleri, konuşan gözleri,

Mutlu çocukluğun kutsallaştırdığı masumlukları,

Öyle bir resmini çiziyor bu ufak Yunanlıların ki

İç çeker filozofça bakan birisi

Düşününce bir gün yaşlanacaklarını.

34

Cüce bir soytarı öyküler anlatıyor ötede

Uyuşukça çevresinde toplanıp tütün içen gri bir yaşlılar çemberine:

Gizli vadilerde saklanan hazineler üstüne,

Arap nüktedanlarının olağanüstü yanıtları üstüne,

Büyükçe altın yapma ve hastaları iyileştirme sanatı üstüne,

Açıl susam denilince açılan kayadan kapılar üstüne,

Ve bir harekette kocalarını

Hayvana dönüştüren hanımlar üstüne, (ki gerçektir bu.)

35

Masum zevklerin hiçbirisi eksik değildi

Duyular ve düş gücü için orda:

Şarkı, dans, şarap, müzik ve Farsça öyküler ki

Hepsi de zararsız birer vakit geçirmedi sonunda,

Ne ki Lambro bunların hepsine tiksintiyle baktı,

İnsanca kötülüklerin ulaştığı bir dorukta bu ona göre,

Kendi yokluğunda yapılan böylesine bir israfı

Ve makbuzun kendine çıkartılacağını görünce dehşete düştü.

36

Ah! Nedir ki insanoğlu? Ne tehlikeler kuşatır
 Akşam yemeğinden sonra en mutlu ölümlüleri!
 Demir bir çağ içinde altın bir gündür
 Yaşamın en şanslı günahkâra bağışladığı:
 Zevk (ki en azından şakıdığı zaman) bir Siren'dir,
 Atar yemini, çekip canlı canlı yüzmek için bir acemiye,
 Lambro'nun, adamlarının yemeğine gelişi
 Ateşin ıslak bir yorgana girişi gibiydi.

37

Lambro -ki gereğinden çok söz kullandığı az görülmüştü-
 Ulaştırmamıştı geliş haberini kızına,
 Sevinçle onu şaşırtacağı anı beklemişti
 (Genellikle kılıcıyla şaşırtırdı insanları ya)
 Bu yüzden kalabalıkta bir kımıldanma görülmedi,
 Ve durakladı kendine gelmek için uzun bir süre,
 Hoşlanmak yerine şaşkınlığa düştü gerçekte
 Böyle çok kişinin çağrılı olduğunu görünce.

38

Bilmiyordu (Yazık! Nasıl da yalan söyler insan!)
 Bir haberin (Özellikle Yunanlılar ya)
 Ölümünü iletliğini (Onun gibiler ölmez hiçbir zaman)
 Ve evini yasa boğduğunu haftalarca,
 Ancak gözleri de dudakları da kurumuştur herkesin,
 Ve yeniden renk gelmişti Haidée'nin yanaklarına,
 Gözyaşları da dinmişti,
 Evi o yönetiyordu şimdi.

39

İşte bu pilavlar, etler, şaraplar, oyunlar ve kemanlar
 Çevirdi adayı bir eğlence yerine,
 Ya sarhoş ya da başıboş olduğu hizmetçiler,
 Sonsuz mutlu etti yaşamak onları böyle.
 Babasının hazinesini Haidée etti çarçur
 Ve kat kat geçti babasını konukseverlikte,
 Olağanüstü bir şeydi her işin tıkırında gitmesi
 Sevişmekten kaldırmadığı halde bir an Haidée başını.

40

Bu şenlikle burun buruna geldiğinde öfkелendiğini
 Düşünüyorsunuz Lambro'nun belki, gerçekten de
 Sevinmesini gerektiren bir neden yoktu,
 Davranıp bir şey yapacağı önsezisine kapıldınız belki de:
 Kamçı, işkence ya da en azından zindan hapsi
 Gibi cezalarla onları yola getireceğini sandınız ya da
 Ve her şeye çabucak el koyacağını
 Gerçek bir korsan gibi davranacağını.

41

Yanılıyorsunuz. En yumuşak huylu bir insandı
 Gemi soydan ya da boğaz kesenler arasından,
 Gerçek bir beyefendi soyundan yetişmeydi,
 Sezemezsiniz hiç ne geçtiğini aklından
 Böyle çok dolan düzeni saklayamazdı
 Eteğinin içine ne bir kadın ne bir şaklaban,
 Serüven dolu bir yaşamın çeşitliliğini seçmesi
 Yüksek kesimden insanlar için büyük bir kayıptı yazık ki.

42

Dokundu omzuna ordaki bir konuğun
 Yanaşarak en yakın yemek tepsisine,
 Nasıl bir duyguyu belirtirse belirtsin
 İyiye yorulmayacak bir gülümsemeyle,
 Nedenini sordu ona bu şölenin,
 Kafası şarapla iyi olmuş Yunanlı ise
 Bir kadeh şarap doldurdu
 Kendince sevince boğmak için, soru soran kişiyi,

43

Ve çakırkeyif içindeki başını çevirmedi
 Bile omzunun üstünden verirken ona
 Dolmuş da taşan kadehi ve dedi ki:
 “Konuşmak kurutur ağzımı, zamanım yok buna”,
 Flıkırarak şöyle dedi, bir ikincisi:
 “Yaşlı efendimiz öldü, onun tahtına
 Geçen hanımımıza sor, iyisi mi” Bir üçüncüsü: “Hanımımız!
 Hanımımızmış! Pohpoh! Yani eskisi değil yeni efendimiz!”

44

Bu serseriler yeni gelenlerden olduğu için
 Bilmediler kimle konuştuklarını,
 Lambro'nun yüzü değişti, gözü karardı bir an için
 Ancak ince bir biçimde örtbas etmeye çabaladı bunu,
 Ve gülümsemesini takınmaya çalışarak, yeni başkanın
 Adını sanını sordu,
 Ve öğrendi ki bu yeni başkan
 Başkası değildi kızı Haidée'nin erkeğinden.

45

"Bilmiyorum" dedi konuştuğu kişi, "Kim olduğunu
 Ne zaman nereden geldiğini, beni ilgilendirmez de,
 Bildiğim tek şey elimdeki kızarmış horozun semizliği,
 Ve şu güzelim şarap daha iyi bir boğaz bulamazdı benimkinden ya
 Yine de doyurmadıysa sözlerim seni
 Git sor şu komşuma,
 En iyi ya da en kötü yanıtı o verir sana,
 Onun kadar konuşmayı seven biri yoktur aramızda."

46

Belirtmiştim Lambro'nun bir sabır adamı olduğunu
 Ve aldığı eğitime yaraşan davranışı
 Uluslar içinde incelikte örnek ve birinci
 Ve yurттаřlarının zaman zaman aşırılıklara düştüğu
 Fransa'yı bile irkiltirdi,
 Lambro ki bıyık altından gülerdi
 En yakınlarına, kendi kaygılarına, kan ağlayan kalbine
 Ve kuzusunu yemekte olan alçak bir oburun aşağılamalarına.

47

Buyurgan bir kişinin böyle
 –Kişilere gelmeyi gitmeyi buyuran
 Sonu ölüm de zindan da olsa
 Buyruklarının yerine getirildiğini gören–
 Tutumunun yumuşak olduğunu sürmek öne
 Garip gelebilir birine, açıklayamam
 Böylesi şeyleri, ancak kuşkusuz ki
 İyi bir yöneticidir kendine hükmeden kişi.

48

Ara sıra sabırsızlığa düşmez de değildi
 Ancak gerçek ve ciddi huyu denemez buna,
 Sonra dinginleşir, toplardı usunu, sessizleşirdi
 Ve yavaşlaşırdı, ormanda kıvrılıp yatan bir boa gibi,
 Hiç görülmemişti önce bir söz söyleyip sonra vurduğu,
 Öfkeli sözleri bitince artık kan dökmezdi,
 Ve dinginleştğinde pişmanlık çekerdi,
 Bir vuruşu ikinci bir vuruş gerektirmezdi.

49

Soru sormadı başka,
 Kimsenin gözüne çarpmadan
 Özel bir arka yoldan eve yürüdü,
 Onu beklemiyordu kimse o gün.
 Haidée'nin uğruna çarpan baba kalbi miydi
 Onu davrandıran, bilmem;
 Ancak ölü dönüyordu işte,
 Garip bir yas tutma biçimiydi bu şenlik de.

50

Ölülerin hepsi dönebilseydi yaşama şimdi
 (Tanrı yasaklar bunu ya!) içlerinden kimisi, birçoğu ya da
 Örneğin bir koca ya da karısı –
 (Evlilikle ilgili örnekler yeter de, artar da)
 Ne olursa olsun daha önceki havaları,
 Daha yağmurlu olacaktır şimdiki havaları–
 Dökülen gözyaşları ölünün mezarı başında
 Yinelenecektir onun dirilişi karşısında.

51

Artık kendisinin olmayan eve girdi
 İnsanı yıkan ve yüreğinin de
 En zor dayanabileceği duyguların en ezicisiyle ki
 Ölümün zihne verdiği acıdan da ağırdır bu belki de,
 İnsanın yuvasının mezar taşına döndüğünü görmesi,
 Ve bir zamanlar sımsıcak olan bu yerde
 Bulması umutlarının küllerini
 Bir beyefendinin aklının alamayacağı bir acıdır bu.

52

Girdi artık kendisinin olmayan eve,

Ev değildir içinde kalpler atmayan bir ev çünkü,
Kendi evinin eşliğini bir hoşgeldin sözü duymadan tek başına
Geçmenin yalnızlığını duydu: Nice günleri orda geçirmişti,
Ve geçirdiği birkaç huzur dolu günü Zaman çalmıştı işte,
Yorgun göğsü ve keskin gözleri eriyecekti
Kızının suçsuz yüzünü bir görüşte,
Lekelenmemiş tek kutsal duygusuyla.

53

Garip huylu bir adamdı,

Davranışları yumuşak, tavrı yabanıl olsa da;
Alışkanlıklarının hepsinde ılımlıydı,
Zevke düşkünlük göstermeden ulaşırdı doygunluğa,
Yemekte örneğin: gözünden bir şey kaçmazdı,
Dayanıklıydı her acıya ve bütünüyle iyi biri değilse de
Daha iyisini hak ederdi, ülkesinin yanlışları ve umutsuzlukla
Ülkesini kurtarmaya çalışması, onu kölebaşı yapmıştı köle yerine.

54

İktidar aşkı, akın akın kazandığı altın,

Uzun süren alışkanlıklarla edindiği sertliği,
İçinde yettiği tehlike dolu yaşam,
Gösterdiği acımanın çoğu zaman kötüye kullanılışı,
Seyretmeye alışkın olduğu görünümlerden
Yabanıl denizler ve birlikte yelken açtığı yabanıl kişiler ki
Düşmanlarına uzun süren pişmanlıklara mal oldu,
İyi bir arkadaş ancak kötü bir tanıdık yaptı onu.

55

Ancak Eski Yunan ruhundan

Ruhuna birkaç yiğitlik ışını yansıdı,
Kolkhis'e giden o altın filonun
Atalarının üstünde parladığı gibi,
Derin bir sevgi beslemediği gerçekse de barış için,
Yazık! Ülkesi övülecek bir yol izlemedi:
Dünyaya karşı nefret ve hepsiyle savaş ulusların,
Savaştı o da, ülkesinin düşkünlüğünün öcünü almak için.

56

Zihninde daha İyonya inceliğini yansıtıyordu
 Birçok kez gücünü bilinçaltından
 Gösteren iklimin etkisi,
 Müzik ve yüce duygulara olan
 Aşkı, evini seçmedeki beğenisi
 Bir kristalden geçerek ince ince akan
 Bir dereden aldığı zevk ve çiçeklerden aldığı
 Sevinç, dingin saatlerinde ferahlatırdı ruhunu.

57

Ancak onu huzura kavuşturan
 O sevgili kızına olan aşkıydı,
 İşlediği ve tanık olduğu yabanılca eylemlerin
 İçinde kalbini geniş tutan tek şey kıızıydı,
 Saf bir sevgiydi bu karşı konulamayan:
 Bundan yoksun kalması
 İnsan inceliğinin sütünden kesilmesi gibiydi
 Duygularının ve Kyklops gibi kör ederek çılgına çevirirdi onu.

58

Kendi ormanında dolaşan yavrusuz kaplan
 Korku salar çobana da sürüye de,
 Ürküntü verir azgın azgın köpüren
 Okyanus kayalara yakın gemiye,
 Ne ki sonu gelir her fırtınanın
 Ve kendi kendini yer bitirir öfkesi de,
 O sert, yalnız, derin ve suskun
 Kızgınlığı da, güçlü bir baba kalbinin.

59

Zordur ya, sık sık rastlanır yine de,
 Görürüz çocuklarımızın yerinde duramayışlarını,
 Geçmişteki en parlak günlerimizi görürüz biz onlarda,
 Ve benzerimizdir onlar, ancak daha ince yapılı,
 Yaşlılık emekleyerek ilerlerken yavaşça
 Ve bulutlar kaplarken yaşamımızın günbatımını
 Kibarca bırakırlar bizi, bütünüyle tek başımıza değilse de
 Ya damla hastalığı ya da böbrek taşı gibi bir arkadaşla.

60
 Yine de iyi bir aile iyi bir şeydir
 (Akşam yemeğinden sonra gelmezlerse konukluğa)
 Bir annenin çocuklarını yetiştirmesini görmek güzeldir
 (Onları emzirmek eğer onu zayıflatmazsa)
 Bir mihrabın çevresindeki melek başları gibidir
 (Bir günahkâr için ne de dokunaklı bir görüntüdür ya)
 Kızları ve yeğenleriyle birlikte bir hanımefendi
 Parıldar ortasında iri bir altın bulunan beşibiryerde gibi.

61
 Yaşlı Lambro gizli bir kapıdan girdi içeri
 Kimseye görünmeden akşamüstü ve durdu sofada,
 O arada oturmuş içki âlemi yapıyorlardı
 Hanım ve sevgilisi güzellikleri ve çalımlarıyla;
 Önlerinde bir masa vardı, fildişi kakmalı
 Ve güzel cariyeler her iki yanlarında,
 Ve değerli taşlar, altın ve gümüş kaplı sofra takımları
 Öyle ki en değersizleri inci ve mercanla işlenmişti.

62
 Yemekler en azından yüz çeşitti:
 Fıstıklı kuzu eti, kısacası her türden
 Etler ve safranlı çorbalar, dana ve kuzu ciğerleri,
 Ve o güne dek oltalara ve ağırlara takılan
 En iyi balıklar ki, ağız tadına en düşkün kişileri
 Bile hoşnut edecek cinstendi ve her renkten
 Taze sıkılmış ve en lezzetli
 Üzüm, portakal ve nar şerbetleri.

63
 Sıra sıra diziliydi bunlar kristal sürahiler içinde,
 Meyveler ve hurmalı somunlar gibi tatlı çeşitleri,
 Ve son olarak da eli yakmasın diye
 Telkâri altınla kaplı
 Ufak çini fincanlarda
 Saf Arap Moka kahvesi geldi
 Karanfil, tarçın ve safran da katılan kahve
 Bence tadını yitirmişti bu biçimde,

64

Duvarlar halıyla kaplıydı,
 Renk renk kadifeden panolarda
 İçleri ipek işlemeli çiçekler vardı,
 Çevrilmişti kenarları sarı süslemelerle,
 Ve en dış süslemedeki
 İnce işlemeli zemin üstünde
 Mavi ve leylakrengi yumuşak Arap harfleriyle
 Şiir ya da dinsel yazılar çarpıyordu göze.

65

O ülkelerde pek olağan olan
 Bu doğulu yazılar
 Bir çeşit yardımcısıdır belleğin:
 Memphis şölenlerindeki kurukafalar
 Gibi, Belşatsar'ı korkutan
 Ve krallığını elinden alan sözcükler gibidir,
 Siz de göreceksiniz ki, akıl hazinelerini göz önüne serse de bilgin
 Zevk'ten daha sıkı bir ahlakçı yoktur.

66

Bir mevsimin yaklaşan coşkusuna kapılan bir Güzel kişi,
 Ölene dek içen bir Dâhi,
 Metodist ya da eklektik döneği bir serseri,
 (Bu ad altında dua etmekten hoşlanırlar çünkü)
 Ancak en çok da bir belediye encümen üyesine inme inşi
 Gerçekten de soluk kesen olaylardır bunların hepsi,
 Ve geç vakte dek uyanık kalmanın, şarabın ve aşkın
 Daha az zararlı olmadıklarını gösterir kumardan.

67

Haidée ve Juan basmışlardı ayaklarını
 Açık mavi süslemeli fesrengi halıya,
 Oturdıkları divan kaplıyordu odanın başköşesini,
 Ve yeni görünüyordu oldukça,
 Kadife yastıklar (Bir tahta yaraşırlardı)
 Kan kırmızı renkteydi ve ortalarında
 Altın sim işlemeli bir güneş vardı,
 Çevresine ışın ışın ışıklar saçıyordu.

68

Kristal ve mermer, altın, gümüş ve porselen
 Kendilerinden beklenen görkemi yayıyorlardı,
 Leke olmamaları için üzerlerine titrenen
 Hint kilimleri ve Acem halıları
 Yayılmıştı yerlere; ceylanlar, kediler, cüceler ve zenciler gibi
 Ekmeklerini soytarı ya da bakan unvanıyla kazanan
 (Şaka yapıyorum burda doğal ki) herkes üşüşmüştü oraya
 Bir mahkeme ya da pazardaki gibi işte.

69

Gerek yoktu büyük aynalara falan,
 Çoğu inci ve fildişi zemin üzerine sedef kakmalı
 Eşine az rastlanan ağaçlardan
 Ya da tosbağa kabuğundan yapılma
 Altın ve gümüş işlemeli masalar çoktan
 Donatılmıştı bile bir buyrukla:
 Buz içinde korunan etler, şerbetler ve şarapla,
 Ne zaman gelirse gelsin herkese açıktı sofra.

70

Giysilerin içinden Haidée'ninkini seçerim:
 İki yelek giymişti üst üste – biri soluk sarıydı,
 Altından ufak bir dalga gibi memelerinin
 Yükseldiği gömleği gökmavisi, pembe ve beyazdı,
 Düğmeleri bezelye iriliğindeki incilerden
 Yapılmıştı, altın ve fesrenginden ıslıl ıslıldı öteki yeleği,
 Ve vücudunu saran çizgili beyaz tül den bir şal ki
 Uçuşuyordu üstünde ayı saran uçucu bulutlar gibi.

71

O sevgili kollarının her birini
 Kolayca eğilebilen saf altından
 İri birer altın bilezik sarıyordu,
 Her ele geçebilen ve zorlamadan çıkan
 Takıldığı elin biçimini alan ve sanki
 Çıkarılmaya karşı koyar gibi tınlayıp çınlayan
 Bileziklerdi gelmiş geçmiş en değerli metaller içinde
 En saf altın buydu en beyaz teni saran işte.

72

Babasının ülkesinin prensesi olduğunu vurgulayan
 Enli, altın halhallar vardı ayak bileklerinde,
 Ellerinde ise oniki yüzük, saçlarında parlayan
 Değerli taşlar vardı, göğsünün altında
 Tutturulmuştu yaşmağı, değer biçilmez inciden
 Bir süs iğnesiyle,
 Turuncu ipekten şalvarı sarıyordu
 Dünyanın en güzel ayak bileklerini.

73

Saçlarının kestane rengi dalgaları
 İniyordu topuklarına,
 Sabah ışığında güneşin boyadığı bir dağ ırmağı gibi
 İpek tokenin içinde sessiz duruyorlardı ya
 Sınırlarını zorlamayı bekliyorlardı,
 Serbest bırakılsalar hazır dılar uçuşmaya
 Bir meltem kanatlarını buyruklarına
 Vererek yelpazeleri olduğunda.

74

Ve Haidée çevresinde bir yaşam rüzgârı estiriyordu,
 Gözleri havayı hafifletiyordu nerdeyse,
 Öyle yumuşak ve güzeldi ki gözleri
 Doluydular gökyüzünün bize bağışladığı düşlerle,
 Saftılar, kızlığı bozulmadan önceki Psykhe gibi,
 Ve insanların kurabileceği bağların en safından da,
 Onun her yeri dolduran varlığı önünde
 Diz çökmek putperestlik olmazdı bile.

75

Kirpikleri gece gibi kara da olsa
 (Ülkesinin geleneklerine göre boşu boşuna) sürmelenmişlerdi,
 Çünkü bu kara ve iri gözler öyle kara
 Işıklar yayıyorlardı ki
 Parlak ve başkaldıran doğal güzellikleriyle
 Sürmeyi etkisiz kılarak ondan öç alıyorlardı,
 Tırnaklarına yakılan kına da yaramamıştı bir işe, onları daha pembe
 Yapmamışlardı ve bir kez daha dönüşmüştü Sanat'ın gücü bir hiçe.

76

Kınanın iyi sürülmesi gerekti

Tenin daha güzel görünmesi için,
Haidée'nin buna gereksinmesi yoktu ki

Dağların doruklarında doğan gün
Ondan daha görkemli ve ak olmamıştı,

Bir seraptı sanki o, yanılıyor olabilirim,
Ancak Shakespeare de söylüyor aynı şeyleri:

"Altını yaldızlamanın, nilüferi boyamanın" şapşalca olduğunu.

77

Juan'ın siyah giysisi altınla kaplıydı

Ve içini gösteren beyaz bir tülün altında

Samanyolundaki ufak yıldızlar gibi parlayan değerli taşlar görünüyordu,

Sarığının güzel kıvrımlarının üstünde
İçinde Haidée'nin saçının da bulunduğu

Bir sorguç çarpıyordu göze,
Ve en üstte parıldayan bir hilal

Yayıyordu çevresine kırpışan ışınlar.

78

Ve kaptırdılar şimdi kendilerini işte

Cüceler, dans eden kızlar, zenci kadınlar ve bir ozandan
Oluşan yeni bir eğlence dalgasına,

Ünlü biri olduğunu göstermek istedi ozan

Dizeleri pek de ölçüyü tutmazdı oysa,

Konularına gelince, övgüden yergiden

Sakınmazdı satılık kalemını, konu falan bilmezdi,

"Getirerek iyi bir konuyu dile" diye İlahi'de geçer ya hani.

79

Bugünü övdü ve kötüye kullandı geçmiş

Eski günlerin o iyi geleneğini çevirerek tersine,

Övgü iştmemektense ele aldı muhallebiciliği

Doğulu bir anti-Jakoben oldu çıktı sonunda,

Çünkü birkaç yıldır yazgısına gölge düşürmüştü

Şiirlerinde bağımsızmış gibi yutturarak kendini herkese,

Ne ki şimdi yağ çekiyordu Sultan'a ve Paşa'ya

Southey'inki gibi bir doğrulukla, Crashaw'inki gibi dizelerle.

80

Daldan dala atlayan değişen biriydi
 Ve girmişti kılıktan kılığa,
 İşine gelen yönü gösterirdi Kutupyıldızı
 Kuzeyi göstermekten çok ona göre,
 Yolunu bulmayı her zaman bilirdi
 Kaçmıştı yaklaşan her yıkımdan böylece,
 Tatlı diliyle her yalanı her düzeni yürütürdü
 Kuşkusuz ki “Şair-i Azam” olmayı hak etmişti.

81

Bir dâhiydi ancak, döneşlerde deha bulunursa,
 “Alingan şair” dikkat eder
 Her işe tuz biber olmaya,
 Kamuoyunu şaşkına çevirmeyi iyiler de sever:
 Ancak dönelim konuya –Bakayım bir; nerde
 Kalmıştık– Ah! Üçüncü Kanto ve o güzel sevgililer –
 Aşkları, eğlenceleri, evleri, giysileriyle
 Fildişi kulelerindeki o yaşam biçimleriyle.

82

Nabza göre şerbet veren biriydi şairleri
 Herkesin suyuna gider kendini sevdirdi
 Birçok topluluklarda gözdeydi
 Keyfe erince konuşmalar yapardı
 Ne ki dilinin altındaki bakla kolay anlaşılmazdı
 Yine de kalabalık hıçkırmak ve böğürmek lütfunu gösterirdi
 Ve sonunda kopan alkışın nedenini kimse bilmezdi
 Şenlik şamata olsun diyeydi.

83

Ne ki şimdi kaymak tabakaya yükselince
 Ve çıktığı yolculuklarda birkaç özgür düşünce kırıntısı
 Koparınca, değişiklik olsun diye,
 Kendini uzak bir adada dostlar içinde saydı
 Hiçbir başkaldırı tehlikesi olmadan orda
 Bağışlatmak için uzun süre yan gelip yatışını
 Ateşli gençliğinde olduğu gibi şarkılar söyledi
 Gerçekle kısa süreli bir ateşkese girdi.

84

Gezdi Araplar, Türkler ve Frenkler arasında
 Ve her ulusun kendi kendisini sevdiğine tanık oldu,
 Yaşadı her sınıftan insan arasında
 Taşı gediğine koymayı bildiği içindir ki
 Kimi ödüller ve takdirnameler çıkarttı kendi kendine
 Yaltaklanmada çeşitli ustalıklar gösterdi,
 “Roma’da Romalılar gibi yaşa” düsturunu
 Yunanistan’da öğrenmişti.

85

Kendinden şiir okuması istendiğinde kısacası
 Giderdi her ulusun ulusal dümen suyunda
 Onun için değişen bir şey yoktu çünkü
 “Tanrı kralı korusun” ya da “Olacak bu iş”, zamana
 Ve yerine göre sinekten yağ çıkarmayı bilirdi Esin Perisi
 Yükseklerde uçan bir lirizm, ya da yere basan bir akılcılıkla,
 Pindaros at yarışları için şiir düzmüştü ya
 Binbir kılığa girmekte Pindaros’tan aşağı kalır mıydı o da?

86

Fransa’da bir şanson düzderdi örneğin
 İngiltere’de altı kantoluk bir öykü
 İspanya’da bir balad ya da romans, son savaş için:
 Portekiz’de bunun aynısını aşağı yukarı,
 Almanya’da Goethe olmayı beceremeyen şairlerin
 Üstünde oynatırdı Pegasos’u (Dinleyin de Staël’i)
 İtalya’da “Trecentisti”lere öykünürdü
 Yunanistan’da ise şu şarkı gibi bir şeyler söylerdi:

1

*Yunan adaları, Yunan adaları!
 Yaşadığı ve şiirler yazdığı yerler Sappho’nun,
 Savaş ve Barış sanatlarının geliştiği
 Ve sıçradığı yerler Delos’ta doğan Phoebus’un,
 Sonsuz yaz onları süsler ya
 Batıktır her şeyleri güneşleri dışında.*

2

*Scio ve Teos adalarındaki Esin Perileri
Kahramanın liri, sevgilinin flütü, başka yerlerde
Buldu senin kıyıların onlardan esirgelediği üni,
Bir tek doğum yerleri sağır kaldı onlara,
Senin atalarının "Kutsanmışlar Adası" dedikleri yerden de ötelere
Batıya doğru yankılanan bu seslere.*

3

*Marathon'a bakıyor dağlar
Marathon ise denize,
Tek başıma esinlendim orda bir saat kadar
Yunanistan'ın özgür dağlarını düşledim de,
Durarak İranlıların mezarı üstünde
Koyamazdım kendimi köle yerine*

4

*Oturmuştu bir kral kayalık bir tepede
Denizden doğan Salamis'e bakan,
Ve binlerce gemi vardı aşağıda
Binlerce ulustan insan –
Hepsi onundu! Saymıştı onları gündoğumunda
Ve ah nerdeydiler günbatımında?*

5

*Nerdeydiler? Ve sen nerdeydin
Benim ülkem? Sessiz kıyılarında
İzi yok artık yiğitliğin
Yiğit yürek çarpmaz olmuş ya!
Ve senin o kutsal lirin böylesine
Bozulup gidecek miydi benimki gibi ellerde?*

6

*Ne çıkar ünlü olmasam da
Zincire vurulmuş bir ulusun saflarında
Bir yurtseverin duyduğu utancı paylaşmak da bir şeydir işte
Utaniyorum bu şiiri okurken bile
Şaire düşen ne iş var ki burda
Yunanlılara utanç, Yunanistan'a gözyaşından başka.*

7

Gözyaşı mı dökmeliyiz şimdi o kutsanmış günler için
 Utanç mı duymalıyız yoksa? Aktı atalarımızın kanı.
 Ey yeryüzü! Çıkar bağrından
 Geri ver bize Ispartalı ölülerimizi,
 Hepsini değilse de o üçyüz kişinin
 Üçünü ver hiç olmazsa, yeni bir Termofil yaratmak için.

8

Nedir bu sessizlik? Sessizlik hepten,
 Ah hayır! Ölülerin sesleri
 Geliyor bir çağlayan sesi gibi uzaktan
 Ve yanıtlıyor: "Bir önder çıksa şimdi
 Siz yaşayanlar arasından, geliriz geliriz biz de!"
 Yaşayanlar sessizlik içindeler oysa.

9

Boşuna, boşuna: Siz başka havadan çalın bakalım
 Doldurun kadehlerinizi Sisam şarabıyla!
 Savaşı Türk akıncılarına bırakın
 Ve akıtmakla yetinin Scio bağlarının kanını ya!
 Dinleyin! Bu alçakça çağrıya nasıl uyanıyor
 Yanıt veriyor gözü pek Bacchus'çüler.

10

Pire halkoyunlarınız var da
 Pire'li falanks nerde peki?
 Bu ikisi içinde daha
 Soylu ve erkeksi olanı nasıl unutulur ki?
 Kadmos'un size verdiği abece
 Bir köleye mi verilmişti yoksa?

11

Doldurun kadehlerinizi Samos şarabıyla!
 Böylesi konularla yormayacağız kafamızı!
 Anakreon'un şarkısını kutsallaştırdı bu işte:
 Bir tirana –Polykrates'e– hizmet etti,
 Ancak barış içindeydi o zamanlar efendilerimiz
 En azından, yurttaşlarımız.

12

*Chersonesus'un tiranı
Özgürlüğün en iyi en yiğit arkadaşı
O tiran Miltiades'ti!
Ah şimdi çıksaydı onun gibi
Bir başka zorba!
Gelirdi üstesinden bu işin mutlaka.*

13

*Doldurun kadehlerinizi Samos şarabıyla!
Suli kayalıklarında Parga kıyılarında
Doria'lı anaların doğurduğu o
Yiğitler soyunun kalıntıları var ya
Herakles'in soyundan geldi
Onlar belki.*

14

*Güvenmeyin Frenklere özgürlüğünüze kavuşmak için
Tüccardan başka bir şey değildir onların kralları
Kendi kılıcınızın ve bileğinizin gücünden
Başka bir yerden ummayın yiğürlüğü
Ancak Türk gücü ve Latin düzenbazlığı
Kıracaktır büyük de olsa kalkanınızı.*

15

*Doldurun kadehlerinizi Samos şarabıyla!
Bakirelerimiz gölge yerlerde dans ediyor
O güzel ve kara gözlerinin ısıldadığını görüyorum işte
Ve gözlerimden acı yaşlar akıyor
Onlara baktığım zaman ve böylesine
Memelerin köleleri emzireceğini düşündükçe.*

16

*Sunium'un mermerli sarp kayalığına yerleştirin beni
Dalgalarla benim dışımda hiçbir şeyin
Birbirimizin gizli mırıltılarımızı işitmeyeceği,
Bırakın orda bir kuğu gibi şarkı söyleyeyim ve öleyim:
Bir köleler ülkesi olmayacak benimkisi
Kırın Samos şarabı dolu kadehlerinizi!*

87

İşte çağdaş Yunanlı orta halli şiirini böyle

Söyledi ya da söylerdi, söyleyebilirdi ya da söylemeliydi,
Orpheus gibi değilse de Yunan ülkesinin gençlik zamanında

Kaldı ki o şimdi yaşasa daha kötü bir şiir sergilerdi

Yanlış ya da doğru bir duygu çıkarırdı uğraşları ortaya

Başka şairlerin duygu kaynağıdır şairin duyguları çünkü

Ancak öyle yalancıdır ki şairler

Boyacıların elleri gibi binbir renge girerler.

88

Ancak sözcükler nesnelerdir ve bir düşüncenin üstüne

Kırağı gibi düşen ufak bir mürekkep damlası

Düşündürtür binlerce milyonlarca kişiyi belki de

Garip şey insanın konuşma yerine kullandığı

Harflerin ulaşması çağlar ötesine

Ne darboğazlara sokuyor zaman işte kâğıda geçmiş kişiyi

Ve böyle değersiz biri kurtuluyor ölmekten

Kendisine, mezar taşına, her şeyine karşın.

89

Ve kemikleri toz olup boşalınca mezarı

Toplumsal konumu, kuşağının insanları, ulusu da

Bir nesne ya da hiç olup gidince ve adı

Kronolojilerde görünmek bir yana

Çoktan unutulmuş sıkıcı bir elyazması

Ya da bir taş kazınmış yazıda

Garip bir doğal artık olarak bulunur adı belki de

Bir tuvaletin temeli için yapılan bir kazı sırasında.

90

Eskiden beri gülümseme getirmiştir şan şöhet bilgelerin yanağına,

Bir şeydir ya da bir hiçtir, sözcüklerdir, yanılısamadır, rüzgârdır –

Ve kişinin ardında bıraktığı addan çok onun yaşantısına

El uzatan tarihçinin biçemine dayanır:

Troya Homeros'a borçludur ününü, vist oyunu da Hoyle'a:

Bayılıp duracaktı içinde yaşadığımız şu yüzyıl

Marlborough'nun vuruşlardaki ustalığına

Archdeacon Coxe'un yazdığı şu son yaşamöyküsü olmasa.

91

Milton şairlerin prensidir, denilir hani

Az kutsal değildir, biraz ağırda da,
Zamanının bağımsız bir varlığıydı,
İyi öğrenimli, dindar ve ılımlıydı şarapta ve aşkta,
Ne ki Johnson'ın eline düşünce yaşamı
Dokuzlar Grubu'nun bu en Yüksek Rahibi'ne
Üniversite'de fırça atıldığını öğreniyoruz – haylaz bir beymiş
Ve garip bir kocaymış, çünkü Bayan Milton onu terk etmiş.

92

Bunların hepsi de eğlendirici gerçeklerdir doğal ki,
Shakespeare'in hırsız geyiği, Lord Bacon'ın rüşvetleri,
Titus'un gençliği ve Sezar'ın delikanlı zirzoplukları gibi,
Doktor Currie'nin anlattığı Burns gibi,
Cromwell'in çocukluk oyunları gibi,
Ne ki gerçeğe pek yaklaşılar bile bu tanımlamaların hepsi
Ve kahramanlarının öyküsünün ayrılmaz bir parçası da olsalar
Onun şan ve şöhretine hiçbir şey katmazlar.

93

Hepsi de ahlakçı değildir ya, hani şu "Pantisokrazi" konusunda
Ne gevcezelikler eden Southey gibi,
Ya da ucuz ve ardı arkası gelmez seyyar satıcı şiirlerine
Demokrasi ile tat katan Wordsworth gibi,
Ya da çoktandır *Sabah Postası*'nın buyruğuna
Dönek kaleminin saraysoyluluğunu veren Coleridge gibi
Ki sonra Southey ile (aynı yolun yolcusu oldu ya)
Birlikte evlendiler (Bath'lı kadın şapkacısı) iki kız kardeşle.

94

Suçludur günümüzde bu gibileri
Ahlak coğrafyasının Botany Körfezi'dirler,
Sadık ihanetleri, dönek katılıkları
Bayağı yaşamöyküleri için iyi bir gübredir.
Aklıma gelmişken söyleyeyim: Wordsworth'ün son şiiri
Basımevinin bulunuşundan beri basılanların en büyüğüdür,
İlani onun şu "Gezinti" adındaki uyuşuk ve dağınık şiiri,
Ki hende tiksinti uyandırdı yazılış biçimi.

95

Kendi zekâsıyla başkalarınıninkisi arasına

O şiirle bir set çekmiş oldu,
Ancak Wordsworth'ün şiiri de onun izleyicileri de
Joanna Southcote'un Shiloh'u ve çömezleri gibi
Yüzyılımızda kamuoyunu etkilemeyecek şeylerdir işte,
Öyle azdır ki bu seçkinler öbeği
Her ikisinin de bayat kızlıklarının yaptığı yeni doğumların sonunda
Fiyasko olduğu anlaşıldı, kutsal oldukları kabul ediliyordu oysa.

96

Ancak döneyim öyküme: Kabul etmeliyim ki

Bir yanlışım varsa, dağıtmaktır sözü o da
Bırakarak yalnız başına halkımı,
Ve açığa vurmak yerine sözlerimi, konuşmamdır kendi kendime,
Bir tahttan yönelttiğin bu söylevleri
Bırakıyorum bir sonraki oturuma,
Bu ihmalimin bir kayıp olduğunu bile bile
Dünya için, Ariosto kadar olmasa bile.

97

Komşularımızın “Kitaptaki sıkıcı ve uzun bölüm” anlamındaki sözcüğü
(Böylesine güzel bir sözcük yoksa da, böyle bir olay vardır dilimizde,
O da Bob Southey'in tamı tamına bir dördörtlülüğü
Garanti eden bir yeni destan daha yayımlamasıdır her ilkbaharda)
Bilirim ki bu sözcük belirtmez, okuyucuya çekici
Gelen bir özelliği, ancak zor bir şey değildir de
Birkaç iyi “destan” örneğini getirerek
En büyük malzemesinin “can sıkıntısı” olduğunu göstermek.

98

Horatius'tan öğrendik ki “Homeros uyur ara sıra”,
Onsuz da hissederiz ki Wordsworth uyanır kimi zaman,
O sevgili “Arabacılar”ıyla gölleri çevresinde
Nasıl bir kendini beğenmişlik içinde süründüğünü göstermek için,
“Bir kayık” dilemekte enginlere açılmak için ya,
Okyanusa mı ola? Hayır, gökyüzüne çıkmak için,
Sonra “küçük bir kayık” diye yalvarmakta yine,
Kayığın yüzeceği bir deniz isteyerek saçmalar sonunda iyice.

99

İlle de uzay boşluğunda sürtmeye istekliyse,
 Üstelik Pegasos da çekmeye kararlıysa onun "Araba"sını
 Karlman'ın arabasını ödünç almak için yalvarsa ya da
 Medeia'dan bir canavar dilese daha iyi etmez miydi?
 Ya da bunlar onun kaba beynine pek klasik geliyor da
 Korkuyorsa böyle bir işe girip kırmaktan boynunu,
 Ve her ne pahasına olursa olsun istiyorsa aya çıkmak
 Bir uçanbalon dilese daha iyi etmez miydi dangalak?

100

"Seyyar satıcılar", "Kayıklar" ve "Arabalar!" Ah siz
 Pope'un ve Dryden'in gölgeleri
 Bu ayaklara da mı düşecektiniz?
 Aşağılanmaktan kurtulmaya çalışırken bu ayaktakımı
 Pislik gibi su yüzüne vuruyor binbir kez,
 Çiğnenmiş tükürülmüş biçemler denizinin dibinden şimdi,
 Duygu ve şarkının bu Jack Cade'leri mezarınız üstünde tıslar belki,
 "Küçük gemici"si ve "Peter Bell"i bıyık altından öyle gülerler ki.

101

Dönelim öykümüze – şenlik sona ermiş, cariyeler gitmişti
 Ve ortadan çekilmişti cüceler ve dans eden kızlar da
 Arap nükteleri ve şairin şiiri bitmişti
 Ve dinmişti eğlencenin son sesleri de
 Hanım ve sevgilisi baş başa kalmıştı
 Akşam alacasının gültreği akışını seyrediyorlardı beğeniyle –
 Ey Meryem selam olsun sana! Yeryüzünün ve denizin üstünde
 Cennetin o en görkemli saati ne de yaraşır sana!

102

Selam sana ey Meryem! Esirge şu anı!
 O zaman, çevre ve havayla
 Sık sık bütün gücüyle içimi dolduran o an ki
 Yumuşak ve güzel çöküyor yeryüzünün üstüne
 Uzaktaki kuleden gelirken çan sesleri
 Ya da solarken gün gittikçe
 Hiçbir rüzgâr yok bu gülpembesi havada
 Ormanın yaprakları dua eder gibi hışırdıyor yine de.

103

Selam sana Meryem! Dua zamanıdır şimdi!

Selam sana Meryem! Sevgi zamanıdır şimdi!

Selam sana Meryem! Ruhlarımız bakmayı göze alsın

Sana ve senin gökteki oğluna!

Selam sana Meryem! Ah o güzel yüz ki

Her şeye gücü yeten o güvercinin altındaki yere bakan gözler ki

–Nasıl da resme aktarılmış bir imgedir bu– çarpar.

Bu resim bir tanrı değil, onun çok benzeridir.

104

Kimi iyi kalpli ahlakçılar yazmaktan zevk alıyor ya

–Adlarını saklı tutarak– inançsız olduğumu,

Gelsinler benle birlikte dua etmeye de

Cennete gitmenin en kestirme yolunu

Kim daha iyi biliyormuş görsünler hele,

Benim mihraplarım dağlardır, okyanustur, yeryüzü

Ve gökyüzüdür, yıldızlardır, o büyük bütünden yayılan

Her şeydir ki, odur her şeyi üreten ve geri alacak olan.

105

Tatlı saati akşam alacasının!

O çam ormanının ve dingin kıyının ıssızlığında:

Bir zamanlar Adriyatik dalgalarıyla kaplı olan

Yerlere kök salan ve Ravenna'nın o en eski ormanıyla

Son kayzerin kalesini birbirine bağlayan,

Boccaccio'nun güngörmüşlüğü ve Dryden'ın şiiriyle

Aklımdan çıkmayacak olan, hep yeşil kalan orman!

Ne kadar sevdim akşam alacasını ve seni bir bilsen!

106

Çam ormanlarındaki ağustosböcekleri dönüştürürken

Bir yazlık ömürlerini sonsuz bir şarkıya

Duyulan tek yankı onlarınkiydi, benle küheylanımın

Ve dallar arasında yükselen akşam çanlarınınkinin dışında,

Onesti'nin soyundan avcılarının ve cehennemsi köpeklerinin

İzledikleri avla birlikte görüntüsü geldi gözümün önüne,

Ve gerçek bir âşıktan kaçmamayı bu örnekle

Öğrenen o güzel kalabalığın görüntüsü bir de.

107

Ah, Akşamyıldızı! Güzel şeylere kavuşturursun sen herkesi!

Yorgun kişiyi evine, aç kişiyi yemeğe,
 Anasının koruyucu kanatları altına yavru kuşu,
 Yorgun düşmüş boğayı ahırına,
 Ocağımızı huzura erdiren her şeyi
 Yuvamızı esenliğe çıkaran her şeye;
 Senin rahatlatan bakışınla toplanır hepsi çevremizde
 Ve kavuşturursun bebeği de anasının memesine.

108

Yumuşak zaman! Sen ki denize yelken açan kişilerin
 Tatlı dostlarından koptukları o ilk günde
 Kalplerini eritir ve dileklerini izlersin;
 Ya da ölmekte olan günün solgunluğuna
 Ağlar gibi çalan akşam çanları onları davrandırdığı zaman
 Hacı adaylarının yüreklerini doldurursun sevgiyle,
 Bu aklımızın küçümsediği bir düş ürünü müdür yoksa?
 Ah! Hiçbir şey ölmezken bir şeyler yas tutuyor, kesinlikle!

109

Kendi gibi yok edeci bir sona uğrayan
 Ve cezasını bularak yok olduğunda Neron
 Özgürlüğüne kavuşan Roma'nın ve öteki ulusların
 Kükreyişi ve dünyanın sevince boğulması sırasında
 Mezarına çiçekler bırakıldı görünmez eller tarafından
 Belki de az görülen dürüst bir anında
 O zorbanın yardım ettiği ve kendilerine yapılan
 İyiliği unutmayan birileriydi bu çiçekleri atan.

110

Sözü dağıtıyorum ancak, ne ilgisi var ki Neron'un ya da
 Onun gibi soytarı hükümdarların
 Benim kahramanının başından geçenlerle,
 Çılgınların olağan insanlarla olan
 İlişkilerinden daha çok? Sıfır alır bu buluşum kesinlikle
 Ve "Tahta Kaşık" ödülllerinden birini alırım şiirin,
 (Biz Cambridge öğrencilerinin iftihar listesinin
 İ'n altında ycr alanlara takmaktan hoşlandığımız isim.)

111

Olmayacak bu iş, sonu yok işte

Bu sıkıcılığın, pek de destanımsı oldu çünkü,

Kesmeliyim bu kantoyu ikiye,

Ve açıkça söylemezsem burda ben şimdi

Birkaç deneyimli kişi dışında hiç kimse

Bulamayacak neden ikiye kestiğimi

Sonra bunu yeni bir buluş gibi gösterecek ilk eleştirmenin

Onu Aristoteles'in *Poetika*'sından aldığını işte burda kanıtlarım.

KANTO IV

1

Hiçbir şey daha zor değil başlangıçtan,
Belki de bitirmekten, şiirde,
Çünkü çoğu kez Pegasos yarışı tam kazanacak gibiyken
Burkulur bir kanadı da, düşüveririz o anda
Günahkârlığı yüzünden cennetten atılan
Şeytan gibi, bizim de azılı günahlarımız aynıdır onunla:
Zihnin çok yükseklerden uçmasına neden olan gururdur o günah da,
Kendi sınırimızı bildirine dek güçsüzlüğümüz bize.

2

Ne ki zaman kendine getirir herkesi
Ve zorluklar öğretir kişiye sonunda
–Hep umduğumuz gibi şeytana da belki–
Zekâsının sonsuz olmadığını da:
Damarlarımızda gürülderken gençlik hevesleri
Çok çabuk akar kan – varmayız bunun farkına
Ancak akıntı okyanusa doğru yaklaştıkça
Derinine tartarız her eski duyguyu zihnimizde.

3

Çocukluğumda düşünürdüm akıllı biri olduğumu
Ve bu düşüncemi paylaşmalarını dilerdim başkalarının da,
Yaşlandıkça ben kabul ettiler bu düşüncemi
Ve öteki zihinler girdi benim egemenliğime:
Oysa kuruyan düş gücüm “düşüyor sararmış yaprağa” şimdi,
İmge gücümün kanatlarıysa sarkıyor yere,
Ve yazı masamın üstünde havada durmaya çalışan üzücü gerçek işte
Dönüştürüyor bir zamanlar romantik olan şeyi şimdi komediye.

4

Ve gülersem şimdi ölümlü bir şeye
 Ağlayamadığım içindir bu ve ağlarsam,
 İnsanın kendini büsbütün koyvermesinin olanaksızlığı nedeniyle
 Doğamız gereğidir bu, çünkü kalplerimizi Lethe'nin
 Irmağındaki karanlıklarla doldurmamız gerekir iyice,
 Görmeyi en az istediğimiz uykuya dalacak önceden,
 Thetis ölümlü oğlunu Styks Irmağı'nda vaftiz etmişti,
 Ölümlü bir ana Lethe Irmağı'nda yapardı bu işi.

5

Kimileri garip bir düzen kurmakla suçladı beni ya
 Ülkenin inançlarına ve törelerine karşı,
 Ve incelediler bu şiirdeki her dizeyi de:
 Anladığımı ben de öne süremem ki
 Kendi anlamımı çok iyi olsaydım bile
 Tasarlamadım ben hiçbir şeyi
 Yoksa benim için mutlu –alışılmışın dışında
 Bir sözcük bu benim için– bir an olurdu bu da.

6

Basit iklimimizin kibar okuyucusuna şimdi
 Bu tür yazılar yabancıl gelecektir,
 Pulci hafif şiirin piriydi
 Şövalyeliğin donkişotumsu olduğu o günler
 Zamanın düş gücüyle şiir yazdı eğlendi
 Gerçek şövalyeler, iffetli hanımlar, yüce devler, zorba krallar –
 Ki sonuncusu dışında modası geçti şimdi hepsinin
 Bu yüzden ben de daha uygun ve çağdaş bir konu seçtim.

7

Nasıl işledim bu konuyu, doğrusu bilmem,
 Bana davranışlarından daha iyi değil belki de
 Üstüme böyle bir düzen kuranların,
 Gördükleri değil de görmek istedikleri buydu işte:
 Ancak hoşlarına gidiyorsa öyle olsun,
 Serbestlik çağındayız, özgürdür düşünceler de:
 Bu arada Apollon kulağını çekiyor
 Ve öykümü burda özetlememi istiyor.

8

Genç Juan ve sevgilisi hanım baş başa

Göz göze kalp kalbe kalmışlardı

Acımasız zaman bile kaba tırpanıyla

Böyle güzel iki kalbi ayırmaya üzülürdü

Aşka düşman olsa bile

İç çekerek seyretti onları, onlar ki

Yaşlanmak için değil, yaşamlarının mutlu baharında

Ölmek için yaratılmışlardı, güzelliklerini ve umutlarını yitirmeden önce.

9

Yüzleri kırışsın diye yaratılmamıştı çünkü,

Saf kanları ağırlaşsın, engin kalpleri hastalansın diye,

Ak düşün diye yaratılmamıştı saçları,

Ne kar ne de dolu bilen iklimler gibi daima

Yaz mevsimini yaşıyorlardı ve kül edebilirdi

Onları düşen bir yıldırım, ancak onlara göre

Değildi uzun bir yılan öyküsü gibi sıkıcı bir çürüme

Yaradılışlarında bir şeyler daha vardı çünkü topraktan başka.

10

Bir kez daha yalnızdılar baş başa,

Onlar için bir başka cennetti bu

Yorulmazlardı ayrı kalmadıkça:

Onca yıllık ormanından köklenen ağaç gibi

Kaynağından kesilen ırmak gibi ya da

Anasının dizi dibinden ve memesinden ayrılan çocuk gibi,

Ki bunlar bile böyle sararıp solmazdı ayrıldıklarında onlar kadar,

Yazık! Hiçbir içgüdü yoktur kalp gibi –

11

Kalp – ki kırılmandır: Ne mutlu!

Üç kez şanslı! O kırılğan kalıpta kilden yapılma

İnsan vücudunun değerli çinisidir ki

Kırılır ilk düşüşte: Göremezler bir daha da

Yılın ardı arkası gelmeyen tekdüze günlerini,

Vc katlanması gereken, önceden haber verilmemiş şeyleri sonra,

Çoğu kez yalan söyler yaşamın garip ilkesi oysa

Ölmeyi en çok isteyen kalplerin derinliklerinde.

12

“Tanrıların sevdikleri genç ölür”, demiş biri eskiden

Birçok ölümden de kurtulur ya kişi böylece:

Dostların ölümünden başka insanı öldüren

Arkadaşlığın, aşkın, gençliğin ölümüdür kendi soluğundan başka;

Ve o ıssız kıyı, sonunda o yaşlı okçunun

Oklarından çoktandır kurtulanları da

Bekler nasılsa, insanın üstüne kapanıp ağladığı

İlk mezar kurtuluşu olacaktı onun belki.

13

Haidée ve Juan akıllarına getirmediler ölümü,

Onlar için yaratılmıştı sanki gökler, yeryüzü ve hava,

Çabucak uçup gitmesi dışında bulmadılar zamanın bir yanlısını,

Lanetlenecek bir şey de göremediler kendilerinde,

Her biri aynasıydı ötekisinin ve bir pırlanta gibi

Kıvılcımlar saçan bir sevinci okudular birbirlerinin kara gözlerinde,

Ve birbirlerine sevgi dolu bakışlarının yansımasından

Başka bir şey olmadığını anladılar bu parlaklığın.

14

O ince okşayışlar, o tüyler ürperten dokunuşlar,

Ne çok ne eksik ancak her şeyi dile getiren

Ve sözlerden daha iyi anlaşılan o ufak bakışlar,

Yalnızca sevgililerin bildikleri, en azından öyle görünen

Bir çeşit dil, ancak kuşdili gibi, bir tek onlar

İçin anlamı olan ve gerçek bir duygu taşıyan,

Ve bunları işitmeyen ya da ömründe hiç işitmemiş olanlara

Saçma görünen, tatlı bir oyundur işte –

15

Bunların hepsi onlarındı, çünkü çocuktular daha

Ve hep de çocuk olarak kalacaklardı,

Gerçek dünyanın sıkıcı sahnesinde

Uğraşan biri olarak yaratılmamışlardı,

Ancak küçük bir dereden doğan su perisi ile

Sevgilisi gibiydiler ve yaşamlarını

Görünmez bir biçimde geçirmek için çeşmelerde çiçeklerde

Ve insanların yaşamındaki ağırlığı hiç dıymamak üzerc.

16

Aylar değişerek geçse de, değişmemiş olarak buldu onları

Öyle sevinçlere eriştiler ki parlak bir yükselişle

Daha önce hiç görmedikleri

Ve onları usandırmayacak cinsten hiç de,

Cıvı cıvıldı ruhları çünkü, dokunmadı

Onlara aşkı yok eden sahip olma tutkusu bile

Ve sevgi dolu davranışları

Daha da çok sevgiyle doldu taşıtı.

17

Ah ne güzel! Ve güzellik kadar a z görülen bir sevgi!

Ancak aklın da kendini içinde

Yitirdiğı bir sevgiydi onlarınki, hani dünya eski

Ve boş görünür bize ve hasta

Eder bayağı sözler, görüntüler, dolan düzen bizleri

Yapmacık tutkular, evlilikler ve kavgalarla

Kızlık zarı yeni bir fahişelik feneri oluşturduğunda

Bir tek kocası bilmez ne orospu olduğunu kadının.

18

Acı sözler, acı gerçek – Herkesin bildiğı bir gerçek bu.

Yeter bu kadar. Birbirine bağı ve

Peri gibi bu çift saatlerce sıkılmazdı,

Neydi onları aldırılmaz yapan şey böylesine?

Yaradılıştan gelen ve başkalarında olmayan genç duygular ki

Yer etmişti onlarda iyiden iyiye,

Biz ölümlülerin romantik dediğı ve hep kıskandığı

Duygular ki, çılgın demek isteriz aslında hani.

19

Başkalarındaysa yapmacık bir durumdur bu,

Duygusal kitaplarla afyon düşüne ulaşan gençler olur ya,

Ancak onların doğaları ya da yazgılarıydı bu:

Kalplerini kanatan hiçbir roman okumamışlardı da,

Haidée'nin bilgisi pek geniş değildi çünkü,

Juan ise bir ermiş gibi yetiştirilmişti tamı tamına,

Böylece aşklarının nedeni

Bülbülin ya da güvercinin aşkınınkinden başka değildi.

20

Günbatımını seyrettiler, herkes sever ya
 O dakikaları, ancak onlar daha da çok sevdi,
 Günbatımıydı onları getiren o duruma,
 Aşkın gücü göklerden inmişti ilk kez onlara çünkü,
 Mutluluk onların tek çeyizi olduğunda,
 Ve akşam alacası tutkunun bağında görünce onları,
 Birbirleriyle büyülenmiş bir biçimde,
 Geçmişî şimdi gibi hoş karşılayan her düşünceyle.

21

Nedenini bilmem, ancak bir saatinde gecenin
 Birbirlerine dikmişlerken gözlerini, birden bir titreme geldi
 Ve geçti sanki kalplerinin tatlılığının içinden,
 Bir harpın tellerine çarpan rüzgâr ya da alev gibi,
 Biri sestten irkildi, biri görüntüden:
 Ve bir belirti parladı ikisinin de bedeninde,
 Ve Juan'ın göğsünden bir iç çekiş duyuldu,
 Haidée'nin gözünde yeni bir gözyaşı damlası göründü.

22

O siyah ve iri gözleri kehanetle açıldı
 Sanki mutlu beraberliklerinin son günlerinde
 Geniş ve parlak bir ateş küresi gibi
 Gözden yitmekte olan güneşi izledi uzakta,
 Juan ona dikmişti gözlerini kendi yazgısını öğrenmek ister gibi,
 Nedenini bilmediği bir hüznün vardı içinde,
 Gözleri özür diler gibi gözlerine takıldı Haidée'nin
 Nedensiz ya da en azından anlaşılması güç duyguları için.

23

Ona döndü Haidée ve gülümsedi, ancak öyle
 Karşısındakini gülümsetmeyecek biçimde, sonra öteki
 Yana döndü, onu sarsan duygu her neyse
 Kısa sürdü, akli ya da gururu buna üstün geldi,
 Juan da bundan söz açtığında –şaka olsun diye belki de–
 Bu gizli ortak duygularından, Haidée şöyle dedi:
 “Öyle olsa bile, ancak –olamaz ki–
 Ya da en azından görecektir kadar yaşamam ben o anı.”

24

Juan başka sorular da sorardı ya, Haidée dudaklarını
 Onun dudaklarına bastırdı, ve susturdu onu böylece,
 Ve bu yolla meydan okuduğu kötü kehaneti
 Savmak istedi başlarından sonra,
 Ve kuşkusuz ki tüm yöntemler içinde en iyisidir bu:
 Kimileriye şarabı seçer – yanlış değildir ya
 İkisini de denedim ben; ikisinden birini seçmek isteyen kişi
 Seçebilir baş ağrısı ya da kalp ağrısından birini.

25

İkisinden biri işte, seçiminize göre
 Kadın ya da şarap, çekmelisiniz derdini
 Bu iki hastalık keyif üstüne konan vergilerdir işte,
 Gerçekten de bilmem ancak, hangisini seçmeli:
 İlle de birinden birine oy vermem gerekse
 Sayabilirim her ikisi için türlü nedenleri
 Ve karar veririm birinden birine büyük bir haksızlık yapmadan
 İkisine de sahip olmak daha iyidir, hiçbirine sahip olmamaktan.

26

Juan ve Haidée, gözleri birbirlerinin gözlerinde
 Tüm duyguları içeren dilsiz bir sevecenlik içindeydi
 İkisi de; arkadaş, çocuk, sevgili, kardeşmişçesine
 İki temiz kalbin birbirine aktığı andaki
 O duygular karışımının en güzel dışavurumuyla
 Öyle çok sevdiler ki birbirlerini
 Nerdeyse bu tatlı aşırılığı kutsallaştıran bir sevgiyle
 Ölümsüz bir esirgeme istediği ve gücüyle.

27

Birbirleriyle sarmaş dolaş, kalp kalbe
 Neden ölmediler ki öyleyse? Uzun uzun yaşamışlardı
 İşte, onları birbirlerinden ayrılmaya zorlayan bir an gelirse;
 Yıllar onlara zalim ve kötü şeylerden başka ne getirebilirdi ki?
 Sappho'nun şiirindeki gibi, dünya ne onlara
 Ne de onlar gibi tutkulu kişilere göreydi:
 Aşk onlarla birlikte doğmuştu, onların içlerinde
 Ve öyle yoğundu ki onların ruhuydu, duygudan da öte.

28

Ormanların derinliğinde yaşamalıydı onlar birlikte
 Görünmeden şakıyan bülbüller gibi,
 Kaygı, nefret ve kötülüğün uğrağı toplum yaşamında
 Yaşamaya yatkın değillerdi,
 Özgür doğmuş her yaratık nasıl da yalnız yatar kuluçkaya!
 En tatlı şarkıları şakıyan kuşlar çift olur yapar yuvalarını,
 Kartal tek başına uçar, martı ve karga
 Üşüşürler leşler üstüne, tıpkı insanoğlunun yaptığı gibi karada.

29

Yanak yanağa yaslanmışlardı şimdi
 Haidée ve Juan sevgili bir uykuda:
 Daldılar bir ara, ancak derin değildi uykuları,
 Bedenini geçen bir titremeyle
 Juan ara sıra sarsıldı
 Ve Haidée tatlı dudaklarıyla
 Sözsüz bir müzik mırıldandı bir dere gibi ve yüzü kırıştı
 Gördüğü düşle, rüzgârda dalgalanan gül yaprakları gibi.

30

Ya da dalgalanması gibi
 Bir dağ koyağında
 Üzerinde rüzgârın yürüdüğü
 Temiz ve derin bir ırmağın, Haidée
 Zihnin gizemli soyguncusu düşle uyanmıştı,
 Bağlayamadığımız ruha iyi gelen her neyse o bizi saran güçle
 Var olmanın garip bir anı! (Var olmaksızın daha da)
 Duyular olmadan algılamak ve görmek bağlı gözlerle.

31

Düşünde, yalnız olduğunu gördü deniz kıyısında
 Bir kıyıya zincirlenmişti, nasıl olduğunu bilmiyordu
 Ancak ayrılamıyordu oradan ve denizin artan kükreyişi, daha da
 Yükselen dalgalar onu korkutan bir düzeye varmıştı,
 Ve yaklaşıyordu sular üst dudağına,
 Soluk alamaz bir durumdaydı,
 Ve sonunda dalgalar köpürerek ve yükselerek başından aşıyordu
 Boğmaya çalışır gibi onu, ancak o ölmüyordu.

32

Ardından – serbestti ve yürüyordu

Sivri çakıl taşların üstünde kanayan ayaklarla,
Ve nerdeyse her adımında tökezliyordu:

Önünde bir şey vardı yuvarlanıyordu bir çarşafın içinde
Korkmasına karşın izlemesi gerekiyordu onu:

Beyaz ve belirsizdi bu nesne, ne bakışlarıyla
Ne de elleriyle yakalayabiliyordu onu, gözleri ona dikili
Koşarak kavramaya çalışıyordu onu, ancak çabaları boşunaydı.

33

Düş değişti. Ayaktaydı bir mağarada

Kayalardan sızan sular yüzyılların işi mermerimsi
Sarkıtlar yapmıştı duvarlarda,

Dalgaların yıkadığı ve ayıbalıklarının saklanıp ürediği
Bu yerde; Haidée'nin saçlarından sular damlıyordu ve

Siyah gözbebekleri gözyaşı olmuş akıyordu sanki
Ve keskin kayalara düşen her damla
Mermere dönüşüyordu düşer düşmez – böyle sandı Haidée.

34

Ve ıslak ve soğuk, cansız yatıyordu Juan, ayaklarının ucunda:

Boşuna temizlemeye çalıştığı ölü alnını

Saran köpük gibi solgun bir yüzle

(Nasıl tatlıydı bir zamanlar, nasıl boşunaydı şimdi okşaması)

Kalp atışlarını geri getirmeye

Çalışıyor başaramıyordu:

Ve deniz kulaklarında vızıldıyordu denizkızının şarkısı gibi

Ve o kısa düş bir yaşam kadar uzun sürdü.

35

Ve ölüye dikmişken gözlerini, kendi yüzünün yittiğini sandı,

Ya da dönüştüğünü yeni bir şeye:

Babasının yüz çizgilerine, onun o yaşı

Ve sert görünüşüne ve Yunanlı inceliğine

Gittikçe daha çok benzedi yüzünün her çizgisi,

Ve uyanmaya başlayınca ne görsün bir de?

Ey güçlü Tanrı! Hangi kara gözlerle karşılaştı gözleri

Bu – bu babasının gözleriydi işte gözlerine dikili!

36

Sonra haykırarak doğruldu, haykırarak düştü,
 Sevinç ve üzüntü, umut ve korku içinde
 Okyanuslara gömülü olduğunu sandığı
 Ve ölümden uyanmış olan babasını görünce,
 Ona hep öyle sevecenlik gösteren babasıydı
 Kendisinin de çok sevdiği, işte
 Korkunç bir durumdu bu – gördüm böylelerini
 Anımsamasam daha iyi.

37

Juan da sıçradı Haidée'nin çılgılığıyla,
 Ve düşmekte olan Haidée'yi tuttu,
 Duvardan çekip aldı kılıcını telaşla
 Cezalandırmak için tüm bunlara neden olan kişiyi:
 Ve o ana dek konuşmayan Lambro
 Güldü aşığılarcasına ve şöyle dedi:
 “Bir sözüme binlerce adamım koşar şimdi
 Bırak delikanlı, bırak kılıcını.”

38

Ve Haidée sarıldı sevgilisine, “Juan, bu–
 Bu Lambro – benim babam! Diz çok benimle –
 Bağışlayacaktır bizi – evet – öyle, bağışlamalı bizi
 Ah! Sevgili babacığım, bu anda
 Bu şiddetli zevk ve acı anında şimdi
 Kendimden geçmiş öperken senin elini eteğini hele
 Olacak şey mi evlatlık sevincimden kuşku etmene
 Ne yapacaksan bana yap, dokunma bu delikanlıya.”

39

Yüksek ve esrarlı bir biçimde durdu yaşlı adam
 Sessiz ve soğukkanlı gözlerle, ki bu durumu
 Dingin olduğunu belirtmezdi her zaman:
 Haidée'ye baktı yukardan, ancak yanıt vermedi,
 Sonra bakışlarını çevirdiği Juan'ın
 Yanaklarından kanın bir çekilip bir geri geldiği görüldü,
 En azından silahlı, tetikte duran, gerekirse ölmeye kararlıydı
 Ve en ufak davranışında Lambro'nun üstüne atlamaya hazırды.

40

“Kılıcın, delikanlı” dedi Lambro, bir kez daha:

Juan yanıtladı: “Kolum serbestken alamazsın kılıcımı”

Yaşlı adamın yanakları soluklaştı ya

Korkudan değildi bu ve kemerinden tabancasını

Çıkararak yanıtladı: “Akacak demektir kanın öyleyse”

Sonra da tabancasının çakmağına baktı

Çalışır durumda olup olmadığını anlamak için –daha geçenlerde

Kullanmıştı çünkü silahı– ve kaldırdı horozu dingince.

41

Kulakta garip bir ses bırakır

Tabanca horozunun kalkması, bilirsiniz ki

Bir an sonra saldıracığınız hasım karşınızda duracaktır:

Oniki metre ötede aşağı yukarı

Mertçe bir uzaklık olmalı, pek yakın değil,

Hele eski bir dostunuzsa karşınızdaki,

Ancak ateş edilince size bir iki kez

Sersemleşir ve sağırlaşır kulağınız.

42

Lambro silahını doğrulttu ve bir an sonra

Kesecekti bu kantoyu ve Don Juan’ın soluğunu,

Ne ki fırlattı kendini delikanlının önüne Haidée,

Babası kadar inatçı, haykırdı: “Beni

Öldür öldürecekse –tüm günah bende–

İstemedен düştü o bu ölümcül kıyıya, ant içerim ki,

Seviyorum onu, ölürüm onunla. Katı huylu

Olduğunu bilirim senin –kızın da katıdır, iyi bilesin ki.”

43

Bir dakika geçti ve az önce gözyaşı

İçindeki sevecen ve çocuksu Haidée

Heykel gibi duruyordu, yaptığı blöfü

Kazanmaya çalışarak solgun ve sert, ancak insanca

Korkular içinde, akranı kadınlara göre uzundu,

Meydan okur gibi boy bos kalktı ayağa

Ve dikti gözlerini babasının gözlerine

Ancak dokunmadı onun eline.

44

Baba kızına, kız babasına baktı, garipti, ne kadar da
 Benziyorlardı birbirlerine! Yüzlerindeki anlatım aynıydı:
 Dingin bir yabanıllık ve o iri kara gözlerde
 Gizli ateşin hafif bir değişikliği –
 Haidée de öç alabilecek biriydi gerektiğinde,
 Evcil de olsa dişi bir aslandı çünkü
 İşte babasının karşısında duruyordu öfkeyle
 Ve aynı kandan geldiğini kanıtlıyordu böylece.

45

Benziyorlardı dedim ya, boyları boslarını
 Çizgilerini ve yapılarını ayıran cinsiyet ve yaşlarıydı yalnızca,
 Ellerin inceliğine dek aynıydı ikisi
 Ve kız sanki hık demiş burnundan düşmüştü babanın ya,
 Tatlı duygular ve sevinç gözyaşları
 İçinde birbirlerini hoş karşılamak yerine
 İkisini de böyle bir yabanıllık içinde görmek şimdi
 Gösteriyordu aşırı tutkuların nasıl bir şey olduğunu.

46

Babası durakladı bir an, geri çekti silahını sonra
 Ve koydu yerine, ancak kımıldamadı ve şöyle dedi
 Dik dik bakarak kızının gözlerinin içine:
 “Bu yabancının kötülüğünü isteyen ben değilim ki,
 Ben değilim yol açan da bu yıkıma
 Çok az kişi dayanırdı böyle bir öfkeye, çok az kişi
 Kaçınırdı öldürmekten, ancak yapmalıyım görevimi, nasıl yerine
 Getirdiysen sen kendininkini – şu dakika kefildir işte geçmişe.”

47

“Atsın silahını, yoksa babamın başına ant içerim ki
 Kellesi düşer bir top gibi önüne!”
 Bunu söylediği anda ağzına götürdü iki parmağını
 Ve çaldı ıslığını, bir başka ıslık da
 Yanıtladı onu dışardan ve paldır küldür daldı
 Baştan aşağı silahlı yirmi kadar adamı içeriye,
 Sardılar çevrelerini. Lambro buyruğunu verdi:
 “Yakalayın Frenk’i, ölü ya da diri!”

48

Sonra birden bir hareketle çekti kızını
 Ve tutarken onu pençesinde,
 Adamları iki sevgilinin arasına girdi,
 Boşuna çırpındı kızı babasının ellerinde,
 Lambro'nun kolları yılan gibi sardı onu:
 Ve korsanlar yığını hep birlikte
 Bir engerek gibi atıldı avın üstüne,
 Sağ omzu yarı yarıya kesilip düşen en öndeki dışında.

49

İkincisinin yanağı yarıldı, ancak üçüncüsü
 Yaşlı, soğukkanlı ve sakıngan
 Bir silahşor karşıladı kılıcıyla hamleleri
 Ve sonra sapladı kılıcını, öyle ki siz daha bakamadan
 Yaraladığı adam ayaklarının dibinde yerdeydi
 Açılan kırmızı ve derin iki usta kılıç yarasından
 –Biri kolda, birisi de kafada–
 Bir küçük dere gibi akan kanla.

50

Ve sonra bağladılar onu
 Taşıdılar dışarıya, yaşlı Lambro'nun bir işaretiyle
 Kıyıya götürdüler onu
 Saat dokuzda yelken açacak gemilerin oraya,
 Bir kayığa attılar ve çektiler kürekleri
 Varıncaya dek dizi dizi kalyonlara.
 Bunların birinin güvertesine çıkarıp yatırdılar onu ambara
 Ve sıkı sıkı gözlenmesi için uyardılar gözcüleri de.

51

Dünya garip olaylarla doludur ya
 Burda geçen hiç de hoş olmayan türdendi,
 Genç ve yakışıklı, dünya nimetlerine
 Sahip olan ve gününü gün etmekte olan bir beyefendi,
 Hiç beklemediği bir anda
 Kendini denizlerde bulmuştu
 Yaralı ve kımıldayamayacak gibi kelepçeliydi
 Ve bunların hepsi de bir hanım ona sevdalandı diye başına gelmişti.

52

Burda bırakmalıyım onu, acıklı bir duruma giriyorum çünkü
 Çinli gözyaşı perisi –yeşil çay– beni etkiledi işte!
 Cassandra bile böylesine bir kehanette bulunmadı,
 Çünkü içtiğim içki üç kadehi geçerse
 Kalbimin öyle cana yakın olduğunu duyarım ki
 Siyah Bohea'ya başvurmam gerekir o zaman da:
 Yazık şarabın sağlığa böylesine zararlı olması
 Çünkü çay ve kahve daha da ciddi yapar bizi,

53

Senin niteliklerinle zenginleştirilmedikçe
 Ey konyak! Phlegeton'un ateş ırmağı!
 Ah neden senin aşkına düşenleri de
 Öteki periler gibi hasta etmek ister karaciğer ki?
 Daha hafif içkilere sığınmalıyım ya
 Ancak rakı ile doldurduğumda bardağımı
 Ağzına dek akşamları, uyanıyorum ki sabahları
 Ağrılarla doldurmuş başımı rakı.

54

Don Juan'ı şimdilik bırakıyorum burda
 Güvenlik içinde, ancak yazık ki ağır yaralıydı:
 Ne ki Haidée'nin bağrını saran acıların yarısına
 Erişebilir miydi ki Juan'ın bedensel acıları?
 Ağlanıp sızlanacak ve dövünecek biri değildi oysa
 Haidée, ne de kendini koyverecek biri:
 Annesi, Fas kentinden bir Araptı
 Her yerin cennet ya da yabanlık olduğu.

55

Zeytinyağları amber renkli bereketlerini
 Mermer kurnalarda biriktirir orda,
 Fıskırır yeryüzünden çiçek, meyve ve tahıl nimetleri,
 Ancak zehirli ağaçlar da vardır nice
 Ve aslanlar kükrer geceleri,
 Develerin ayaklarını yakan uçsuz bucaksız çöllerde
 Ki içlerinde kervanlar kaybolur gider
 Ve orda toprak nasılsa insan da öyledir.

56

Baştan aşağı güneştir Afrika ve ateşlidir insanı da
 Toprağı gibi: hazırdır yapmaya en aşırısını
 İyiliğin ve kötülüğün, yandığı için doğuştan beri ya,
 Fashların kanı paylaşır geceyi ve gündüzü
 Ve toprak gibi yaşam vericidir sonra:
 Aşk ve güzellik Haidée'nin annesinin çeyiziydi,
 İri kara gözleri derin bir tutkunun gücünü yayardı
 Bir kaynağın başında uyuyan aslan gibi.

57

Kızıysa daha ılımlıydı, yaz bulutları gibi
 Gümüşümsü, pürüzsüz ve güzeldi ya,
 Taşırdı onlar gibi şimşekleri, yıldırımları
 Ve saçardı yeryüzüne korku, gökyüzüne fırtına,
 O güne dek yumuşak ve sessiz olmasına karşı
 Yoğrulmuştu tutku ve umutsuzlukla,
 Bu ateş Sudanlı kanından geliyordu
 Kavrulmuş ovaları süpüren çöl rüzgârı gibi.

58

Son gördüğü şey Juan'ın yaralanması
 Ve düşmesiydi korsanların eline,
 Az önce üstüne bastığı
 Döşemeye kanının akışıydı işte
 Sevgilisinin, güzelinin ve bu anlık görüntü
 Dışında artık bir şey görmedi Haidée:
 Bir iç çekişle çırpınmaları sona erdi ve bayıldı, o ana dek kendini
 Sımsıkı saran babasının kollarında, bir çınar gibi devrildi.

59

Açılan bir damardan oluk oluk akan kana
 Bulandı tatlı dudaklarının boyası,
 Yağmur altındaki bir nilüfer gibi bir yana
 Eğildi başı, hizmetçileri başına üşüştü,
 Ve gözyaşları içinde taşıdılar hanımlarını yatağına,
 Şifalı bitkilerden ilaçlar hazırladılar kalbi güçlendirici,
 Ne ki derman olmadı Haidée'ye bunların hiçbirisi
 Ne ölüm ne de hayat kabul ediyordu onu, öyle ki.

60

Günlerce o durumda yattı, buz gibiydi bedeni,

Hiçbir yaşam belirtisi göstermeden, kırmızıydı yine de
Dudakları, ancak nabızı yitikti,

Ne ki ölüm yaklaşmadı daha ona,
Ölümünü kanıtlayacak hiçbir belirti yoktu,

Tüm umutları yok edecek bir kötülük düşmedi akıllarına,
Onun tatlı yüzüne bakmak bir başka yaşam biçimini çağırıyordu,
Ruhla öyle dolu görünüyordu ki, yeryüzü isteyemezdi onun tümünü.

61

Ustaca yontulan mermerde biçim alan

Tutku durur orda daha
Ancak mermerin hiç değişmeyen

Özelliğiyle durumları sabitleştirilse bile
Sonsuza dek güzel kalan Venus'un ya da Laokoon'un
Tanımsız acılarının ya da her an yine ölen gladyatörün işte,
Enerjinin vücut bulmuş biçimidir onlara ün veren
Yine de benzemez yaşama, çünkü dururlar onlar değişmeden.

62

Uyandı sonunda, ancak uykudan uyananlar gibi değil de

Ölümünden uyanır gibi, çünkü yaşam yepyeni

Alışmaya çalıştığı garip bir duyguya

Benziyordu onun için ve gördüğü

Her şey yepyeniydi belleği için de,

Kalp vuruşlarının yeniden başladığı andan beri
Derin bir acı kalbini sarsa da, nedensiz bir acıydı bu,
Çünkü öfkesi kısa bir süre için mola vermişti.

63

Çok kişinin yüzüne boş gözlerle

Ve kendi eşyalarına tanımadan baktı,
Bir şey demedi kendisini seyretmelerine,

Başucunda oturmalarına şaşmadı,
Konusmamasına karşın dilsiz değildi de,

Ağzından bir iç çekiş bile duyulmadı,
Hizmetçiler boşuna denediler sessizliği de gıvazeliği de
Bir belirti vermedi kefeni yırttığına dair, soluk alıştı dışında.

64

Hizmetçiler onu el üstünde tuttular, umursamadı
 Babası geldi onu seyretti, gözlerini çevirdi yana,
 Hiç kimseyi, hiçbir eşyayı tanımadı
 Eskiden ne kadar sevgili ve kutsal olsa da;
 Odadan odaya taşıdılar yatağını
 Ancak hiçbir şey anımsamadan yattı hep sessizce,
 Sonunda eski düşüncelerine dönmeyi ister gibi
 Donuk ve korku dolu bir anlama büründü gözleri.

65

Sonra bir cariyeye harp çalmayı akıl etti
 Harpçi geldi, çalgısını koydu düzene,
 Bu ilk tınılar üzerine Haidée'nin dikkati
 Çalgıcı adama yöneldi bir anlığına,
 Sonra kalbinin içindeki acıları kafasından atmak ister gibi
 Yine duvara döndü yüzünü,
 Adam başladı hafif ve yumuşak bir sesle
 Tiranlık dönemi öncesine ait bir ada şarkısına.

66

O anda ince parmakları tempo tutmaya başladı
 Çalgıcının şarkısına: ve adam geçti yeni bir konuya,
 Bu aşk şarkısındaki aşk sözcüğü çarptı Haidée'yi,
 Geçmişteki ve o andaki yaşamı –yaşam denebilirse buna–
 Bir düş gibi bilincinin içinde parladı
 Gözlerinden boşalan coşkun bir yaş seliyle
 Bulutlarla dolu olan beyni açıldı
 Dağlardaki sisin sonunda yağmurla dağılması gibi.

67

Kısa bir teselli, boş bir ferahlama: Çabuk gelen bu düşünce
 Beynini çığına çevirdi ve yatağından kalktı
 Hiç hasta olmamış gibi daha önce
 Ve rastladığı herkese düşmanymış gibi saldırdı,
 Ancak konuştuğunu ya da bağırıldığını duymadı hiç kimse
 Dinmeye başladıysa da çılgınlık nöbeti:
 Kendine gelmesi için ona vursalar bile, onunki
 Çılgınca bağırmayı küçük gören bir delilikti.

68

Kimi zaman duyuları su yüzüne çıkar gibi oldu,
 Çünkü hiçbir şey onu baktıramadı babasının yüzüne
 Yoğun bir bakışla süzmesine karşın çevresindeki her şeyi
 Hiçbir şey anlam taşımadı onun için yine de,
 Geri çevirdi kendine verilen besinleri ve giysileri,
 Yarar sağlamadı hiçbir şey, ne yer değişimi, ne de
 Zaman, ustalık, ilaçlar; hiçbiri uyutamadı onu
 Uyuma yeteneğini bütünüyle yitirmişe benziyordu.

69

Oniki gün ve gece sarardı soldu böylece,
 Ne bir iç çekiş, ne bir bakış, ne de bir inilti;
 Bir ayrılık belirtisi göstermeden terk etti ruhu onu sonunda:
 Ve o anda yanındakiler fark etmedi bile bunu,
 İç içe geçene dek onun tatlı yüzü bu değişimle
 Donuk ve ağır camlaşana dek gözleri:
 Ah o güzel o kara gözler ki eskiden
 İşıltılar saçarken yittiler işte birden.

70

Öldü, ancak yalnız değil, kendisiyle birlikte
 İçindeki ikinci bir yaşam özünü de götürdü:
 Güzel ve suçsuz çocuğuydu günahın bu öz nerdeyse
 Ne ki ışıksız bir yere kapalı küçük varlığı
 Daha doğmadan girdi anasıyla bir mezara,
 Aynı küfle çürüyen dal ve dalın tomurcuğu gibi:
 Kanayan çiçeğin ve kavrulan aşk meyvesinin
 Üzerlerine boşuna iner çığları cennetin.

71

Böyle yaşadı ve öldü işte, üzerine
 Ne ışık ne de utanç düşemez artık. Aylar, yıllar boyu
 Dayanacak biri değildi o içindeki yüke
 Kimi soğuk kalpler yaşlanıp toprağa verilecekleri
 Güne dek dayanırlar böyle bir acıya:
 Onun günleri ve zevki kısa ancak görkemliydi,
 Alinyazısına göre uzun sürmeyecekti,
 Dolaşmayı çok sevdiği deniz kıyısında güzelce uyuyor şimdi

72

Issız ve çorak şimdi o ada

Yapıları yerle bir, insanları göçtü gitti,
Bir tek onun ve babasının mezarları orda

Yine de anımsatmıyorlar bir insan kalıntısını
Böyle güzel birinin nerde yattığını bilemez bile kimse
Hiçbir taş göstermez onun nerde olduğunu,
Hiçbir dil ağıt yakmaz ona, Siklat Adaları'nın güzeline
Yas türküleri gibi uğuldayan derin denizin dışında.

73

Ancak nice Yunanlı kızlar anarlar onun adını

Bir aşk şarkısında ve birçok adalı da
Onun babasının öyküleriyle kısaltır uzun geceleri,
Yiğitlik babasının, güzellik onundu işte,
Hızlı yaşadıysa eğer, hayatıyla ödedi bunu,
Yanılığa düşen kişi ödemelidir bedelini de,
Şu ya da bu biçimde sakınacağını sanmasın kimse tehlikeden,
Çünkü er ya da geç alır aşk öcünü kendisinden.

74

Değiştireyim bu acıklı konuyu şimdi,
Ve üzüntü dolu bu sayfayı kaldırayım rafa,
Anlatmayı pek de sevmem delileri,
Beni duygulandırmasından çok görüntü nedeniyle,
Üstelik bu konuda söyleyeceğim de kalmadı,
Esin Perim de kaprisli biridir ayrıca,
Keseceğiz burda bu konuyu ve öykümüzü Juan'la sürdüreceğiz,
Birkaç sekizlik geride yarı ölü bir durumda bıraktığımız.

75

Yaralı ve bağlı olarak kapatıldığı ambarda,
Günler geceler geçirdi
Başına gelenleri anlayana dek sonunda
Anladığında da denizde olduğunu keşfetti,
Rüzgârın önünde saatte altı mil hızla
Geminin rüzgâraltı tarafında Troya kıyısı uzanıyordu,
Başka bir kez olsa sevinirdi belki,
Bu kez kıyıları görmekten pek hoşlanmadı.

76

Çanakkale Boğazı ve denize karşı
 O yeşil tepelerdedir ya
 Yiğitler yığidi Akhilleus'un mezarı
 Söylediklerine göre (Bryant tersini söylese de):
 Ve daha aşağıda, yüksek ve büyüleyicidir höyükleri
 Şimdi de – Kimlerin? Tanrı bilir, belki de içlerinde
 Patroklos, Aias ya da Protesilaos yatıyordur.
 Yaşasalar bizi öldürecek o kahramanlar.

77

Üzerinde ne mermer taş, ne bir ad olan yüksek höyükler,
 Geniş, bakir, dağların çevirdiği bir ova,
 Ve İda uzakta, hiç değişmemiştir,
 Ve yaşlı Skamandros de ordadır (eğer kendisiyse),
 Oraların konumu şimdi de öyle görkemlidir,
 Yüzbin kişi kolayca savaşıyor yine burda,
 Ancak şimdi Troya'nın surlarını aradığım yerlerde
 Koyunlar otuluyor ve tosbağalar geziniyor sessizce,

78

Başıboş at sürüleri, orda burda
 Yeni isimler verilmiş küçük köyler,
 Kimi çobanlar (ki benzemezler Paris'e)
 Bir ara duraklayarak bakıyorlar
 Avrupalı gence ve onu merak içinde
 Okullu çocuklar gibi inceliyorlar,
 Dinine aşırı bağlı bir Türk, elinde tespih, ağzında nargile,
 İşte orda bulduklarım – Frigyalı şeytan bir de.

79

Sıkıcı kamarasından çıkmasına izin verilen
 Don Juan köle olarak buldu kendini,
 Umutsuz, seyrederek kabaran
 Derin maviliği, kahramanların mezarları
 Karşısında küçük: kan kaybından
 Güçsüzdü, zorla sorduğu
 Birkaç soruya aldığı yanıtlar doyurucu değildi öyle,
 Başından geçenler ve şimdiki durumu üstüne.

80

Öteki köle yoldaşlarından kimilerini gördü,
 İtalyana benziyorlardı (öyleydiler gerçekten de)
 Konuşmalarına kulak misafiri olunca anladı yazgısını:
 Garip bir öyküydü onlarınki: Sicilya'ya
 Gitmekte olan şarkıcıları hepsi
 Pek de ünlü kişilerdi mesleklerinde,
 Livorno'dan açıldıklarında korsanlarca tutsak edilmemişlerdi de
 Yöneticileri tarafından satılmışlardı onlara ucuz bir fiyatla.

81

İçlerinden biri (gülünç şarkıcıyı oynayanı)
 Durumlarının garipliğinden söz etti Juan'a,
 Sonlarının Türk pazarları olduğunu
 Bile bile keyfi yerindeydi yine de,
 En azından görünüşte: bu küçük yol arkadaşı
 Pek de candan biriydi, ona sevinç ve
 İncelik taşıdı, daha uzlaştırmacı bir davranışla
 Prima donna'dan da, tenordan da.

82

Birkaç sözle anlattı acı öykülerini:
 "Makyevelci yöneticimiz, yabancı bir gemiye
 İşaretler vermeye başladı,
 Dağlık bir burnun açığında, *Corpo di Caio Mario!*
 Yanaştık ve telaşla bindirildik öteki
 Gemiye, verilmedi üstelik ücretlerimiz de;
 Ancak varsa sultanın müzik zevki,
 Doğrulturuz kısa sürede belimizi.

83

Prima donna biraz yaşlıca, dağınık yaşamaktan bitkin,
 Ve soğuktan çabuk etkilenen biridir ya,
 İyi yanları da vardır, tenorun
 Karısıdır sonra, sesi ahım şahım olmasa da
 Ona bakmaktan zevk alır insan,
 Geçen karnavalda zorlu bir uğraş verdi hem
 Kont Ccsare Cicogna'yı ayırarak Bolonya'da
 Romalı yaşlı bir prenesten.

84

Sonra dansçılar da var, örneğin Nini,
On marifet vardır on parmağında,
Bir de hep gülen şu sürtük Pelegrini ki
O da pek şanslıydı geçen karnavalda
En azından beşyüz altın kazandı,
Ancak öyle tez harcadı ki, meteliksizdir şu anda,
Grotesca vardır bir de – ama ne dansçıdır!
Erkeklerin ruhları ve bedenlerinin nerde olduğunu o bilir.

85

Figüranlara gelince, o türden her kişi
Gibidirler işte, ara sıra bulunur
İçlerinde göze çarpan sevimli biri,
Geriye kalanlarsa çadır tiyatrosuna değmez kişilerdir,
Hele biri var ki uzun ve kazık gibi
Olmasına karşın duygusal bir havası vardır,
Pek de ileri gidebilir – ancak canlılıktan yoksundur dansı,
Yüzüne ve vücuduna yazık ediyor doğrusu.

86

Erkeklerle gelince orta hallidir hepsi,
Musico çatlak bir yalak gibidir
Ancak bir nitelik sahibidir ki
Hizmetçi olarak iyi iş görür
Saraya bir alınsa şimdi
Şarkıcılığını nitelemek zor iştir
Ve şaşılacak şeydir Papa'nın yılda böyle üç kişiyi
Üçüncü cinsten düdükler olarak yetiştirmesi.

87

Bas ancak böğürmeyi bilir,
Tenora gelince onun sesi sulanmıştır sevecenlikle,
İşin gerçeği, müzik eğitimi bile almamıştır,
Şımarıktır, nota bilmez, tempo bilmez, falso yapar sonra,
Ancak sesinin zengin ve tatlı olduğunu söyleyen
Prima donna'nın yüzü suyuna alındı işe
Oysa onu dinleyen, o seslerin
Çıktığını sanar bir kıçtan.

88

Kendimi övmek gibi olmasın, ancak görüyorum da –

Beyefendi –siz– genç olmanıza karşın

Pek de gezmiş görmüş bir havanız var ya

Operadan falan anlıyorsunuz hem –

Duymuş muydunuz Raucocanti adını acaba?

İşte o bendenizim, beni işiteceğiniz bir gün

Gelecektir belki de, evet, geçen yıl Lugo Şenliği'nde değildiniz,

Ancak gelecek kez, oraya çağrıldığımda, siz de gidiniz.

89

Baritonumuzu unutuyordum nerdeyse

İyi bir arkadaştır da, kendini pek beğenmiştir,

Zarafet sahibidir ya, kısmeti kıttır bilgiden yana,

Sesi ne öyle pek tatlıdır, ne de büyük çaptadır,

Alinyazısından yakınır durur hep her yerde,

Sokak şarkıcısı bile olamayacak bir yetenektedir

Âşık rolünde şarkı söylerken soluk almak tutkusudur ki

Kalbi olmadığı için gösterir dişlerini.”

90

Raucocanti'nin bu güzel söz söyleme resitali

Korsanlar tarafından bozuldu o anda,

Belirli saatlerde tutsaklar geri

Götürüldü yerlerine,

Hepsi de acı bakışlarla dalgalara baktı,

(Mavi gökyüzünden türettikleri iki kat maviyle

Güneşte özgür ve mutlu dans eden dalgalara)

Teker teker ambara indiler sonra.

91

Çanakkale Boğazı'nda ertesi gün

Geçit izni olmayan herkes gibi,

Hükümdarların buyrukları arasında en yücesi olan

Zatı şahanelerinin fermanını beklerken, duydular ki

Güvenlik nedeniyle korsanlar tarafından

İkişer ikişer birbirlerine zincirleneceklerdi,

Çekilen kurayla kadın kadına erkek erkeğe:

Sonra da yollanacaklardı İstanbul'daki köle pazarına.

92

Pek çok kuşku belirdi

Kuralların çekilmesi sırasında,

Sopranonun erkek sayılıp sayılmayacağı

Gibi tartışmalardan sonra

Kadınlar arasına kattılar onu,

En sona kalan bir erkekle bir kadın da

Birbirine zincirlendi ki, erkek Juan'dı

Oğlanımsı yüzü nedeniyle onu erkekten saymamışlardı.

93

Raucocanti'nin kör şansına tenor düştü,

Bu ikisi birbirlerine karşı ancak sahnede

Rastlanabilecek bir nefret duyuyorlardı,

Ve her ikisi de yazgılarına değil de

Birbirleriyle eşleştirildiklerine yanıyordu,

Çok geçmeden hır güre çıktı aralarında,

Her biri zincirleri ters yöne çekiyordu

İkisi de toy çocuklar gibi davranıyordu.

94

Romagnalı bir kadındı Juan'ın eşiye

Eski Ancona'da yetişmişti

Ve bezenmişti güzel bir kadının tüm özellikleriyle,

Gözleri insanın içine işliyordu

Köz olmuş kömür gibi parlak ve kara;

Ve açık buğday teni zevk vermek için yaratılmışa benziyordu,

En alımlı bir çeyizdir bu bir kadında,

İstençle bir arada bulunursa hele.

95

Ne ki o istenç boşuna harcandı Juan'ın üstünde

Çünkü üzüncü sarmıştı onun tüm duygularını;

Kadının gözleri ne kadar parlarsa da yanıt bulmadı Juan'ın kilerde,

Birbirlerine zincirle bağlı oldukları için değiyordu

Kadının eli ya da başka güzel yerleri Juan'a;

(Bu güzel tenin basıncı dayanılacak gibi değildi)

Ancak bunların hiçbiri Juan'ın kalbini çarptırmadı,

Zayıflatmadı bağlılığını, belki de son yaraları direncini kıracaktı.

96

Her neyse, hiçbir zaman çok incelememeliyiz bir şeyi,

Ancak gerçek de gerçektir: Hiçbir şövalye
Daha doğru, hiçbir âşık daha dürüst olamazdı,
Çeşitli denemeleri saymayacağız, bir ikisi dışında:
"Buzlu Kafkaslar'ı düşünerek ateş tutulmaz" sözü
Söylenmiştir ya, birkaç kişi dışında
Bunu yapacak kişi de azdır – İşte Juan'ın da gösterdiği
Bundan az bir yiğitlik değildi sanırım ki.

97

Burda iffetli bir tanımlamaya girebilirdim şimdi,
Gençliğimde dayandığım için ayartmalara,
Ancak duyuyorum kimilerinin kuraldışılığı ele aldığını
İlk iki kantoda gereğinden çok gerçekle karşılaşınca,
Bu yüzden çabucak çıkartacağım gemiden Don Juan'ı,
Çünkü işin doğrusu yayıncının bana duyurduğuna göre
Daha kolaymış deveyi geçirmek iğne deliğinden
Bu iki kantoyu ailelere uygun duruma getirmekten.

98

Benim için hepsi bir, severim boyun eğmeyi,
Ve böyle doğru bir çağ için garip şeyler söyleyen
O namuslu sayfalarıyla baş başa bırakırım onları
Smolett, Prior, Ariosto ve Fielding'in,
Bir zamanlar sevinç ve istekle kullanırdım kalemimi
Ve şiir savaşını sürdürmeyi severdim,
Anıyorum şimdi bu nağmelerin dikkat çekeceği
O eski günleri – artık değil bunun zamanı.

99

Oğlan çocuklarının kavgayı sevmeleri gibi, ben de sevdim ya
Çocukluğumda olay çıkarmayı; barış içinde ayrılmak istiyorum
Şimdi, böyle şeyleri bırakarak edebiyatın ayaktakımına,
Eğer kendini yazan bu el gücünü korurken
Şiirim ününün azalması için lanetlenmişse
Ya da hayatta kalacaksa birkaç yüzyıl için
Mezarımın üstünde o zaman otlar büyüyecek,
Gece rüzgârlarına iç çekecek de şarkı söylemeyecek.

100

Uzak dillerden uzak zamanlardan bize ulaşan
 Ünün evlat edindiği şairlerden anlarız ki
 Varoluşun yalnız küçük bir parçasına benzer yaşam
 Yirmi yüzyıl bir adın çevresinde döner ki
 Bir kartopu gibidir ün, önüne çıkan
 Her kar parçasından yararlanan, ne ki
 Bir buzul olana dek büyüme şansını elde etse de
 Soğuk kardan başka bir şey değildir sonunda.

101

Böylece bütün büyük adlar, sözde adlardır,
 Ve ün aşkı da iç hava dolu bir istektir yalnızca
 Ki sık sık her şeyi yenme gücü bulur
 Öfkesiyle geniş yıkıntının içinde kendi tozlarını tanımaz da
 “Hakkın gelişi”ne dek hepsini mezarına alır,
 Benzetmemi bağışlayın: Durdum Akhilleus’un mezarı üstünde
 Ve Troya’dan kuşkulanıldığını duydum,
 Roma’dan da böyle kuşkulanacaklar işte bir gün.

102

Birçok ölümler kuşağı ortadan silindi
 Ve mezar taşları yenilerini bırakıyor yerlerine
 Uçup gidene dek bir çağın belleği
 Ve gömülüp, kendi dölünün lanetine batana dek işte:
 Babalarımızın okuduğu mezar taşları nerde şimdi?
 İçlerinde bu mezar kasveti öne çıkanlar dışında:
 Bir zamanlar adı olan onbinlerce adsızın altında yattığı
 Ve ölümlerini evrensel ölüme birleştirdikleri o mezarlar dışında

103

Eşkin eşkin at sürüyorum her öğle sonrası
 Genç yaşta yok olup gittiği yerde De Foix’nın
 Bir insan için çok uzun, hayatın boşluğu
 İçinse çok kısa bir hayat süren o delikanlının,
 Nerdeyse yıkılmış, köhne bir sütun ki
 Göz yumuluyor şimdi gittikçe artan
 Yıkılışına, işte o Ravenna katliamının yerini gösterir,
 Ne ki bu arada toprağı otlar ve gübre sarmıştır.

104

Her gün Dante'nin kemiklerinin yattığı yerden geçiyorum,
 Küçük bir kubbe bu, ağırbaşlı olmaktan çok zevkli bir yer,
 Onun tozlarını koruyan, ne ki burda ozanın
 Mezarıdır saygı gören, savaşçının sütunu değil:
 Bir zaman gelecek ki anıtları savaşçının
 Ve kitapları şairin, ikisi de çürüyecektir
 Gömülecektir yeryüzüne tüm savaşlar ve şiirler gibi
 Akhilleus'un ölümünden ya da Homeros'un doğumundan önceki.

105

İnsan kanıyla tutturuldu o sütun birbirine
 Ve insan pisliğiyle süslendi,
 Köylünün başvurduğu kaba bir aşıllama gibi işte
 Göstermek için işlediği toprağa olan tiksintisini,
 Kullanıldı işte anıtlar ve döktürülecek ağıtlar da
 Bu kanlı av köpekleri için, dünyanın şimdiye dek gördüğü
 Kan ve ün arayan yabancı içgüdülerine
 Ki böyle acıları cehennemde gördü yalnız Dante.

106

Ozanlar hep olacak: bir dumandır ün ya,
 Tütsüleri buğudur insanın düşüncesi için,
 Ve dünyaya şarkıları ilk sokan o rahatsız duygular da
 Arayacaktır hep, bir zamanlar aranan
 Şeyleri, tıpkı dalgaların kırılması gibi kıyıda
 İşte en aşırı noktaya getirilen
 Duygular da şiire yönelir ki, bu da başka bir şey değildir tutkudan
 Ya da bir moda durumuna gelmeden önce en azından.

107

Bir zamanlar serüvenci ve dalgın olan
 Böyle bir yaşamın akışı sırasında
 Tutkuların hepsinden pay alır insan,
 İmgelerini bir camın ardındaki gibi ve
 Kendi renkleriyle yansıtmanın
 Derin ve acı gücünü edinir sonunda.
 Doğru yapıyor olabilirsiniz ona yasaklamakla bunları göstermeyi,
 Bozarsınız ancak (sanırım ki) çok güzel bir şiiri.

108

Ey siz! Kitapların yazgısını belirleyen
 İyi huylu çokbilmiş hanımlar ki,
 Giysilerinizle tanıtımını yaparsınız yeni şiirlerin
 “Baskı iznini” de en sona eklemeyecek misiniz ki?
 Yoksa şiir sayfalarına çörek saran çörekçilere mi gitsem?
 Batan şiir gemilerinin mallarını soyan şu haramilere hani?
 Ah! Ben mi olmalıydım tek ozan,
 Esin ırmağınızın çayından tatması yasaklanan!

109

Nasıl, bir “aslan” olamayacak mıyım artık?
 Balo ozanı, soytarı külahı, cila makinesi sevgili?
 Sürüyle can sıkıcı kişinin koltuklamasına dayanarak
 Ve iç çekerek “Kurtulamıyorum!” diyen sığırcığı gibi Yorick’in
 Neden söveyim ki şair Wordy gibi (Okumayacak
 Çünkü dünya köpek gibi hırlayan ağdalı şiirini onun)
 O eski beğeni geçti gitti işte, ün bir piyango oldu şimdi
 Çokbilmiş hanımların elleriyle çektikleri.

110

Ah! “Derin, koyu, güzel mavi”, bu sözler
 Ki birinin bir yerde gökyüzü için söylediği,
 Ve siz! Çokbilmiş hanımlar!
 Sizin çoraplarınız da aynı renkmiş, diyorlar ki,
 (O rengin birkaç tonunu inceledim ya, nedenini Tanrı bilir)
 Patriklerin sol bacaklarını
 Yüce bir biçimde bağlayan dizbağları gibi mavi.
 Ve süsleyen yortu gecelerini ve saray kabul törenlerini hani.

111

Yine de kiminiz melek gibi yaratıklarsınız ya,
 O günden bugüne zaman değişti, şiir yazan sevgili hani,
 Siz benim şiirlerimi okuyorsunuz, bense
 Sizin geleceğiniz; ve – her neyse bunların hepsi bitti
 Çokbilmişlere karşı nefret duymam yine de
 Kimi zaman böyle bir erdem dünyası gizler kişinin içini:
 Bir kadın tanırım o çokbilmişler okulundan ki
 En güzel, en iffetli, en iyi, ancak bön mü bön biri.

112

Sonuncusu değildir Humboldt, gezginlerin ilkiyse de,
 Ve şu son haberler doğruysa eğer
 Kimin ne zaman bulduğunu unuttum ya
 Yeni bir aygıt bulunmuş:
 Atmosferin durumu üstüne
 Bilgiler almaya yarıyormuş:
 Ölçerek havanın maviliğini
 Ah! Mavili hanım! Ölçeyim seni!

113

Dönelim öykümüze: Başkentte satılmaya götürülen
 Zincire vurulmuş kölelerle dolu gemi
 Gerekli işlemlerden sonra saray duvarlarının
 Dibine demir atmış durumda görülebilirdi:
 Veba denetiminden geçen
 Yükünü pazara çıkardı,
 Gürcüsü, Rusu, Çerkezi,
 Türlü amaç ve tutkular için satılacaktı.

114

Kimileri pek pahalıya gitti,
 Bakire olduğu üstüne güvence verilen
 Tatlı bir Çerkez kızı için binbeşyüz akçe ödendi,
 Güzelliği en güzel renkleri ve tonlarıyla örülmüştü gökyüzünün,
 Ve satılışı açık artırmaya girip de yitiren kimilerini
 Evlerine yolladı suskun puskun
 Bin akçeyi geçince sürülen pey, anlaşılmıştı ki
 Sultandı artırmaya giren ve herkes birden çekilmişti.

115

Sudanlı oniki zenci kadın, Batı Hint pazarlarında
 Kazandıramayacakları bir para getirdi –
 Wilberforce'un iki kez uğraştıktan sonra
 Köleliğin kaldırılmasını başarması ki
 Pek de olağanüstü sonuçlar getirmedi öyle,
 Kötülük her zaman üstündür bir kraldan çünkü:
 Erdemler –içlerinde en yücesidir yardımseverlik–
 Kurtarır kişiyi, oysa kimseyi sakınmaz kötülük.

116

Şimdi de gençlerimizin yazgısına dönelim:

Kimilerinin nasıl paşalar ve Yahudiler tarafından alındığını,
Ne acılar ve yükler çekmeye zorlandıklarını kimilerinin,

Nasıl korsanların buyruğuyla kaçaklar gibi,
Yerlerinden kalkıp sıra sıra dizildiklerini kimilerinin;

Çok yaşlı bir vezir tarafından alınmamayı
Umut eden kadın kölelerin nasıl birer birer seçildiklerini,
Ya bir cariye, ya dördüncü karı, ya da kurbanlık diye ki:

117

Bunların hepsini bir sonraki şarkıya ayırmalı,

Ve her ne denli hoş değilse bile, yiğidimizin yazgısını da
(Çünkü bu kanto uzadıkça uzadı)

Anlatmayı şimdilik ertelemek akıllıca olur ya,
Duyarlıyım ben, yanıştır ağdalı anlatım, ki

Kalmadı Esin Perim'in katacağı bir şey buraya:
İşte şimdi erteleyişini Don Juan'ın
Adı verilene dek ona Ossian'daki beşinci Duan'ın.

KANTO V

1

Amatör şairler aşklarını hani

Ballandıra ballandıra anlatırlar ya sulu dizelerde
Ve uyaklarını sıralarlar Venus'ün güvercinlerini çifte koşması gibi,
Ne büyük bir suç işlediklerini düşünmezler bile;
Bu yolda kazandıkları başarı denli kötüdür şiirleri,
Ovidius'un şiirinden anlaşılır bu açıkça.
Petrarca bile kıyasıya yargılandığı zaman,
Platonik pezevengidir gelecek yüzyılların.

2

Bundandır aşk şiirlerini küçük görüşüm,
Süslü püslü olmayanları dışında:
Doğrudan, basit, kısa ve baştan çıkarıcı olmayan
Yanışları doğru yola getirici bir erdemle
Yazılmış, keyif verici olmaktan çok öğretici olan,
Ve sorgulayan tüm tutkuları sırayla;
Bir erdem örneği olacak bu şiirim,
Hasta düşmezse eğer Pegasos'um.

3

Avrupa ve Asya yakasında serpili camileriyle,
Şurda burda birkaç yetmişiki kürekli
Yelkenlinin süslediği Boğaz'ıyla,
Ayasofya'nın altın gibi kubbesi ve selvi ağaçları,
Ve yüksek ve ak başlı Uludağ'ıyla
Oniki adasıyla, düşlediğimden de öte; tanımlanması
Olanaksız olan, çekici Lady Montagu'nün çekiciliğine kapıldığı
O olağanüstü görüntü ortaya serildi.

4

Bir tutkudur benim için “Mary” adı,

Büyülü bir sesti o çünkü bir zamanlar kulağımda,
 Ve şimdi de çağrıştırır yarı masalımsı bir dünyayı
 Ki beklenmedik şeyler görürdüm ben onun içinde:
 Değişti tüm duygular ya, değişmeyen bir bu kaldı,
 Bugün bile kurtulamadığım bir oyun bu işte.
 Ne ki sıkıntı basıyor içimi – ve bırakıyorum şimdi
 Acıklı bir biçimde anlatılmaması gereken bu öyküyü.

5

Karadeniz’i rüzgârlar yalıyordu ve köpüren

Dalgalar kırılıyordu boğazın Karadeniz’e açıldığı yerde masmavi,
 Görkemli bir görüntüdür izlemek Dev Kayası’ndan
 Avrupa ve Asya kıyılarını yıkayan ve döven iki
 Denizin Boğaz’da birbirine akışını ve insan
 Rahattır seyrederken ya denizi:
 Azgın dalgalarıyla yolcuları kusturan
 Denizler içinde daha tehlikelisi yoktur Karadeniz’den.

6

Sert bir gündü, sonbaharın kasvetli başlangıcında

Geceler eşitse de gündüzler değildi:
 Alinyazısı tanrıçaları denizcilerin yazgılarını o zaman belirlerler ya
 Gürültülü fırtınalar kabartır suları
 Ve derin enginlere açılan denizcilerin pişmanlıklarını da;
 Tövbe ederler geçmiş günahlarından dolayı
 Doğru yola dönecekleri üstüne yerine gelmeyecek antlar içerler
 Çünkü ya boğulurlar ya da kurtulunca sözlerinden dönerler.

7

Pazarda binbir ulustan, yaştan, cinsiyetten,

Korkudan titreyen köleler toplandı,
 Kendilerine gösterilen yerlerde satıcıları tarafından;
 Acınacak yaratıklar! Görüntüleri içler acısıydı.
 Siyahlar dışında hepsi evlerinden, özgürlüklerinden, dostlarından
 Ayrılmanın üzüntüsüyle bitkin görünüyorlardı,
 Zencilerse duruyorlardı filozofça
 Alışkanlıktan kuşkusuz, yılanbalıkları yüzülmeyc nasıl alışkınsa.

8

Juan delikanlılık çağının verdiği

Umut ve sağlıkla dopdoluydu ya,
Söylemeden geçemeyeceğim; biraz cansızdı.

Bir damla gözyaşı sızıyordu gözünden arada sırada;
Keyifsizliğinin nedeni belki son zamanlardaki kan kaybıydı,
Varlık içindeki yaşantısının sona erişiydi ya da,
Sevgilisinden ve rahat yerinden oluşu,
Tatarlar arasında açık artırmaya çıkarılışı,

9

Sert bir insanı bile sarsacak şeylerdi ya

Yine de olayı serinkanlılıkla karşıladı:
Boyu bosu, biçimi, giysisinin üstünde
Artakalan son yaldızlar tüm gözleri üzerine çekti
Ve çevresini saran kaba saba insanlardan yukarda
Olduğunu koydu ortaya; öyle yakışıklıydı ki
Sonra, öylesine solgun düşmüş olsa bile,
Derken – değer biçtiler ona.

10

Bir dama tahtasındaki gibi, ancak biraz dağınıkça,
Ayrılmıştı siyahlı beyazlı,
Satılık köleler öbeklere:

Kimi alıcılar akları, kimileri karaları seçti aldı.
Ad çekildi kalan köleler arasında;
Otuzunda, güçlü ve dinç, koyu gri
Gözlerinde kararlılık okunan bir erkek,
Juan'ın yanında durdu, alıcısı çıkana dek.

11

İngilize benziyordu; demek istediğim dörtgendi biçimi,
Teni beyaz ve pembe, dişleri düzgünce,
Koyu kahverengi ve kıvrıkcıktı saçları;
Ya düşünmekten ya çalışmaktan ya da tasadan olsa
Gerek ki, biraz kırıktı geniş alnı.
Kolunun alındığı askı kanlıydı biraz da
Ve duruyordu öylece orda
Bir izleyicinin bile gösteremeyeceği bir soğukkanlılıkla.

12

Ancak dirseğinin dibinde yüksek ruhlu
 Olduğu açıkça belli olan birini görünce,
 O anda herkesin dizbağını çözecek denli
 Kötü bir yazgıyla karşı karşıya oluşu bir yana,
 Gencecik yazgı yoldaşının üzüntüsünü
 Bir tür sevecenlikle karşıladı, göz ardı eder gibi
 Kendi durumunun ağırlığını;
 Bu da önemli bir şeydir doğaldır ki.

13

“Oğlum!” dedi, “yazgısını paylaştığımız bu üstü başı paramparça
 Gürcüsünden Rusuna, Sudanlısına dek binbir renkli
 Alacalı bulacalı kalabalığın ortasında,
 Beyefendiye benzeyen birileri
 Varsa bir sen bir de benim yalnızca
 Öyleyse tanışmamız gerekmez mi?
 Acını hafifletebilirsem eğer, sevindirir beni bu;
 Bağışlar mısın hangi ulustan olduğunuzu?”

14

Juan, “İspanyolum” diye yanıtlayınca, öteki sürdürdü konuşmasını,
 “Yunanlı olamayacağını düşünmüştüm, o aşağılık köpeklerde
 Böyle onurlu bakışlar yoktur doğrusu,
 Nasıl da geldin feleğin oyununa
 Ne ki herkesin başına gelebilir böylesi
 Talihimiz döner belki de aldırma,
 Sana ettiği oyunu bana da oynadı felek
 Benim için yeni bir şey değil de bu üstelik.”

15

“Bağışlayın efendim” dedi Juan, “Öğrenme isteğimi,
 Sizi buralara atan nedir ki?” – “Ah pek de
 Basit, altı Tatar bir zincirle buraya getirdi beni.”
 “Rica etsem anlatsanız, nasıl düşündünüz peki bu cehenneme?”
 “Rus ordusunda görev yaptım, birkaç aylığına hani
 Şurda burda ve en son Suvarof’un buyruğunda,
 Vidin kuşatmasına katılmışım ki
 Ben tutsak düştüm, fethetmek yerine kenti.”

16

“Arkadaşınız yok mu hiç” – “Vardı, ne ki Tanrı esirgedi beni,
Başımı ağrıtan arkadaş olmadı son zamanlarda;
İşte yanıtladım tüm sorularını
Aynı inceliği göstermelisin şimdi sen de.”
“Yazık!” dedi Juan, “Sıkıcı bir öykü benimki,
Üstelik de uzun” – “Ah gerçekten öyleyse
Dilini tutmakta haklısın her iki durumda da,
Sıkıcı bir öykü iki kat sıkıcıdır bir de uzunsu.”

17

“Ancak üzme canını: Senin yaşındaki birisi için
Dönek bir kadındır ya şans dönek olmasına,
Yine de zor bırakır peşini sıkıntılı günlerinde senin,
(Karın olmadığı içindir o da)
Alinyazısıyla çekişmeye girmesi insanın
Karşı koyuşuna benzer buğdayın tırpana;
Olayların oyuncağıdır insanoğlu gerçekte
Olaylarla oynuyor gibi görünse de.”

18

“Şimdiki kötü talihime değil de,
Geçmişime yanıyorum,” dedi Juan, “Bir kızı
Sevdim”, durakladı, kara gözleri puslandı, kirpiğinde
Bir an bir damla gözyaşı belirdi
Damladı sonra, “Ancak özetlemek gerekirse
Şu andaki yazgım değil, demin dediğim gibi
Beni böylesine üzen; olmaz güçlülere
Göğüs gerdim ben, yendim hepsini de,”

19

“Fırtınalı denizlerde, ancak şu son darbe –”
Ve durakladı yine, yüzünü çevirdi.
“Vay,” dedi arkadaşı, “Ben de bu işin içinde
Bir kadın olduğunu anlamıştım sanki,
Bu gibi şeyler gözyaşı döktürür kişiye;
Senin yerinde ben de olsam gözlerim yaşardı:
İlk karım öldüğü gün ağladım ben de
Bir de ikinci karım beni bırakıp gittiğinde:”

20

“Üçüncüsü” – “Üçüncü mü?” dedi Juan dönerek ona,
 “Otuzunda ya var ya da yoksunuz üç karınız mı var yani?”
 “Hayır – yalnızca ikisi yaşıyor şu anda:
 Birinin üç kez kutsal bağla bağlandığını
 Görmek pek de olağanüstü olmasa gerek ya!”
 “Peki üçüncüsü” dedi Juan, “O ne yaptı?
 O da kaçmadı ya?” dedi Juan.
 “Hayır, alınyazısı işte” – “Yani?”, “Ben kaçtım.”

21

“Pek de serin karşılıyorsunuz olayları efendim,” dedi Juan.
 Berikisi yanıtladı: “Elden ne gelir ki?
 Daha nice gökkuşaklarıyla dolu senin gökyüzün,
 Oysa benimkinde her şey bitti. Daha gençken insan hani
 O sıcak duygular, yüksek amaçlarla başlayan
 Her şey, hepsi. Ne ki soldurur zaman yanılısamalarımızın rengini
 Ve yıldan yıla bir büyük yanılığa daha sırayla
 Bir yılan gibi değiştirir parlak derisini yaşıntımızda.”

22

“Evet, yeni ve parlak bir deri kazanır
 Daha parlak daha yeni ya da, ancak bir yıl sonra
 Bu derinin de değişmesi gerekir,
 Kimi zaman bir ya da iki hafta sonra
 Ölümcül ağlarını başımıza ilk ören aştır;
 Yükselme tutkusu, açgözlülük, öç ve ün, hepsi de
 Son günlerimizin bize hazırladığı tuzaklardır;
 O anda bile beklediğimiz bir övgü ya da birkaç kuruştur.”

23

“Bunların hepsi iyi,” dedi Juan, “Belki doğru da
 Düzeltmeye yarar mı bilmem şu andaki durumumuzu.”
 Berikisi yanıtladı: “Olaylara doğru bir açıdan bakıldığında
 En azından belirli bir bilgi kazanıldığını
 Kabul edeceksinizdir yine de,
 Örneğin şimdi biliyoruz ya köleliğin ne olduğunu,
 Bir ders alabiliriz çektiğimiz sıkıntılardan,
 Nasıl davranacağımız üstüne köle sahibi olduğumuz zaman.”

24

“Şimdi biz efendi yerinde olsaydık da bize öğrettiklerini
Deneseydik bu dinsizlerin üstünde,”

Dedi Juan ve yuttu yürek yakan bir iç çekişi:

“Tanrı yardım etsin kör talihin buraya düşürdüğü öğrenciye!”

Berikisi yanıtladı: “Bir bakarsın efendi oluruz belki,

Günün birinde şansımız döner de,

Bu arada (şu yaşlı hadım bizi süzüyor gibi)

Dilerim Tanrıdan bizi satın alacak birinin çıkmasını.”

25

“Bütün bunlar bir yana, durumumuz nedir şu anda?

Kötü, ancak daha iyi olabilir – insanoğlunun yazgısı bu:

Köledir insanların çoğu, en çok da ünlü kişiler hele

Kendi tutkularının, isteklerinin ve daha nelerin kölesi değiller ki?

Toplulun kendisi bile insanları incelteceği yerde,

Yıkamaz mı içimizdeki o ufacık iyiliği:

Kendini kimsenin yerine koymayan kalpsizler yaratmaktır

Dünyadaki tuzu kuruların uyguladığı bu toplumsal sanat.”

26

Tam o anda yaşlı ve zenci bir hadım yanlarına yaklaştı

Tutsakların yaşını, boyunu bosunu, yeteneğini saptadı gözleriyle,

Sığıp sığamayacaklarını anlamak ister gibiydi

Kendileri için hazırlanmış bir kafese:

Denebilir ki hiçbir kadın sevgilisini, hiçbir terzi bir kumaşı,

Hiçbir avukat vekalet ücretini,

Hiçbir gardiyan bir tutukluyu,

Hiçbir hırsız bir atı böyle bir bakışla süzmedi.

27

Türdeşlerimizi satın almak hoş bir şeydir,

Herkes satılıktır nasıl olsa,

Tutkularını bilerseniz bir de becerikliyseniz eğer,

Kişinin yaşına huyuna göre

Satın alabilirsiniz kimini güzellikle, kimini savaşı bir önder,

Kimini mal mülk, çoğunu da parayla:

Kraldan soytarıya dek herkesin bir fiyatı vardır,

Bunu da kişinin kötü alışkanlıkları belirler.

28

Onları iyice süzen hadım, tüccara döndü

Ve önce adam başına, sonra da

Bir çift başına pey verdi.

Uzun süren bir pazarlıktan sonra

Bu iş oldu bitti! Sanki bir öküz, dana, koyun, kuzu

Pazarlığı yapıyormuş gibi bir Hıristiyan şenliğinde;

Ve bu pazarlık bir savaş gibi göründü nerdeyse

İnsanlardan oluşmuş bu davar sürüsüne.

29

Sonunda söylenerek, o keseyi bu keseyi

Çekiştirip her kuruş için binbir takla

Atar oldular, birkaç keseyi ellerinde tutup, birkaçını

Yere döktüler, kuruşlarla sikkeleri karıştırdılar birbirine,

Hesaplayana dek tamı tamına toplam tutarı;

Satıcı paranın üstünü verdi sonra

İmzalayarak alındıları

Akşam yemeğini düşünmeye başladı.

30

Satıcının iştahı yerinde midir ola?

Ya da sindirimi?

Garip duygular sarabilir insanı bence yemek sırasında

Ve olmaz sorular sorabilir insana vicdanı

İnsanın insanı alıp satması üstüne,

Akşam yemeği uyuşturunca insanı,

En can sıkıcı zaman oluverir bir anda

Üzüntülü yirmidört saatin içinde.

31

Voltaire ise "Hayır!" der, anlatır size

Candide'in ancak yemek sonraları yaşamı çekilir bulduğunu.

Yanılıyor Voltaire – gerçekten kişi bir domuz değilse

Bir şey katamaz duygularına midesini doldurması;

Sarhoş olmadıkça, kuşkusuz ki o durumda

Sersemleyen beyninin baskısından kurtulur kişi

Yiyecek konusunda aynı düşüncedeyim (bir ülke ve bir babayla

Yetinmeyen) Philip'in ya da daha doğrusu Ammon'un oğluyla.

32

İskender'le aynı düşünceyi paylaşıyorum: yemek eylemi

Öteki birkaç eylem gibi, bizlere

İki kat çok duyuruyorsa ölümlü oluşumuzu,

Birkaç mezeyle pekiştirilmiş bir balık, bir çorba,

Bir rosto ya da bir yahni

Bize acı ya da zevk verebiliyorsa,

Kim kendini bir şey sanabilir ki, kullanımı bile

Mide salgılarına bağlı olan zekâsıyla?

33

Geçen cuma akşamı

–Bir gerçek bu, şiirsel bir masal değil sonra–

Tam giymiştim paltomu,

Şapkam ve eldivenlerim duruyordu daha masada

Bir silah sesi duydum –saat sekiz sularıydı–

Ve çabucak koştuğumda dışarıya

Sokakta yatıyor buldum bir komutanı –

Can çekişmekteydi.

34

Zavallı adam! Şu ya da bu nedenle olacak ki

Beş kurşunla vurmuşlardı onu ve kaldırımda

Can çekişmeye bırakmışlardı: eve soktum kendisini

Çıkardım merdivenden yukarıya

Soydum ve baktım – Değer miydi ki

Çabalamaya? Her şey boşunaydı işte

Gitmişti adam çoktan; İtalyan işi bir dalaşta,

Bir çakaralmazdan çıkan beş kurşunla.

35

Yüzüne dikkat ettim, iyi tanıdığım biriymiş çünkü

Ve birçok ölü gördüm ya

Hiç görmemiştim böyle bir kazayla öleni,

Öylesine dingindi ki; midesine, kalbine ve karaciğerine

Girmiş olan kurşunlara karşın uyuyor gibiydi,

Ve ölüye benzemiyordu (Çünkü iç kanamayla

Ölmüştü, ortalığı kan gölüne vermeden):

Bakışlarım ona çakılı; ya söyledim ya da geçirdim şunları içimden –

36

“Ölüm bu mu? Nedir öyleyse ölüm ya da yaşam?

Konuş!” Ne ki konuşmadı ölü, “Uyan!” Oysa ki
Uyanmadı: “Daha dün kimdi her şeye gücü yeten?

Binbir savaşçı onun bir buyruğuna bakardı
‘Git!’ dediğinde giderlerdi, hani dediği gibi Centurion’un,
‘Gel!’ der gelirlerdi, ve açana dek o ağzını
Çalmazdı ne borazan ne de trampet; ne ki
Hepsi terk etti şimdi onu, davullar sustu.”

37

Ve acılı yüzlerle toplandılar çevresine yatağının

Beklediler ve dua ettiler

İlk kez değil, son kez yaralanmış olan

Bu eski toprak komutana son bir kez baktılar:

Öyle bir son yakışır mıydı ona! Napolyon’un

Düşmanlarını püskürten ve her

Saldırıda ve akında en önde

Bu komutanın böyle kurban edilişi sokakta.

38

Eski yaraları yenileriyle yan yanaydı,

O yaralar ki ün kazandırmıştı ona;

Aralarındaki ayrım ne korkunç bir görüntüydü –

Ne ki bırakıyorum bu konuyu burda

Böylesine şeylere belki gerektiğinden çok ilgi

Gösteriyorum: Gözlemlerim (Sık sık yaparım bunu ya)

Ölümün hiçliğine ters bir anlam verebilmeyi denemek için,

Ki onaylayıcı, sarsıcı ya da inandırıcı bir şey için:

39

Ne ki anlaşılmaz bir şeydi bu. Burdayız işte,

Ve gidiyoruz öte yana – Ancak nereye ola?

Beş ya da üç, iki, bir kurşunla uzaklara.

Peki kanımız dökülmek için mi yaratıldı yoksa,

Bozabilir mi her madde bizim yapıldığımız maddeyi ola?

Ve Hava – Toprak – Su – Ateş yaşar da

Ölür müyüz? Biz, o her şeyi anlayan beynimizle?

Çok geçtir artık: Dönelim öykümüze.

40

Juan'ı ve tanışını satın alan kişi
 Bindirdi onları yaldızlı bir kayığa
 Ardından kendi de atladı
 Ve açıldılar küreklerin son hızıyla
 Ölüme giden tutuklular gibi
 Başlarına ne geleceğini sorarak kendi kendilerine,
 Kayık ulaşana dek, uzun ve koyu yeşil selvilerle
 Kaplı bir duvarın altından geçerek, içerdeki bir dereye.

41

Kürekçinin içerde çaldığı demir kapı açılınca
 İlerlediler daha içerlere doğru
 Yanları ağaçlarla kaplı alçak bir çit boyunca:
 Ve az kalsın yitirdikleri yollarını
 Buldular yine, karaya çıktıklarında
 Karanlık basmıştı çünkü.
 Tek bir söz söylemeden, kürek çekerek açılan
 Kayıktakilere el etti hadım, arkalarından.

42

Dolambaçlı yolda yürüdüler isteksizce
 Portakal çiçekleri, yaseminler ve daha neler yoktu ki:
 Daha nice döktürürüm bu konuda;
 Kuzey ülkelerinde bulunmaz bu doğu bitkilerini
 Yine de yazarlarınız o kötülük yuvası öykülerine
 Dekor yaparlar böylesi adları,
 Oysa Türkler arasında şimdiye dek
 Bir tek şair gezmiştir ancak.

43

Yürürlerken Don Juan'ın aklına
 Bir şey geldi ve fısıldadı bunu
 Arkadaşına – sizin de benim de
 Aklına gelebilecek bir düşünceydi bu
 “Bence” dedi, “Hiç de kötü olmaz ya
 Kendimizi kurtarmak için davranmamız şimdi,
 Şu yaşlı herifi haklayalım ve kaçalım
 Söylemekten daha kolay yapmak bunu.”

44

“Ever” dedi öteki, “Peki ya sonra?

Nasıl çıkarız burdan? Buraya ne çetrefil yollardan girmedik mi?
Burdan bir kurtulsak bile

Kurtarsak Ermiş Bartholomeos’tan derimizi,
Düſeriz yarın başka birine

Ŗimdiye dek düſtüklerimizden de kötüsüne belki.
Üstelik açım da; Ŗu anda Esav gibi
Satardım bir bifeŖe doğum hakkımı.”

45

“Yakınımızda evler olmalı

YaŖlı zencinin böyle ıssız bir yolda
İki tutsağıyla güven içinde yürümesi

Çevredeki dostlarına bel bağıladığını gösterir olsa olsa,
Bir bağırsa başımıza üŖüşecektir hepsi,

İyisi mi denk atmalı ayağımızı – işte
Gördün mü, Ŗu dönemeçten sonra nereye geldik,
Aman Tanrım! Soylu bir yer, ışıllı üstelik!”

46

GeniŖ mi geniŖ bir yapı gerçekten de

Gözlerinin önünde uzandı:

Önyüzü renk renk ve altın yaldızlarla kaplıydı boydan boyda
Türklerin alıştığı üzere aşırı süslüydü

Bir zamanlar bu ülkelerden doğan birçok sanata,
Pek de usta değıllerdir onlar çünkü,

Yeni boyanmış bir sahne ya da güzel bir opera dekoruna
Benzer Boğaz’daki her yalı.

47

Daha da yaklaştıklarında açlıktan karnı kazman bir ölümlünün

Gözünde tüten hoş bir koku yayıldı ortalığa

Türlü yemeklerden, kızarmış etlerden ve pilavlardan

Ve bu da Juan’ın sertlik yanlısı niyetlerinin dinmesine,
Davranışlarını düzeltmesine yol açtı birden:

Ondan aşağı kalmayan arkadaşı da bir söz etti bu bağlamda:
“Tanrı aşkına, hele bir Ŗeyler yiyelim de
Senle birlikteyim, çingar çıkaracaksan ille de.”

48

Kimileri tutkulara seslenmekten söz eder;
 Kimileriye duygulara, kimileri de akla;
 Bu sonuncusu hiçbir zaman gözde olmamıştır
 Çünkü akıl, akla dayalı şeyleri modası geçmiş sayar hep ya:
 Kimi söylevciler sızlanır durur, kimileri kıskırtır,
 Ancak aşağı yukarı sürdürürler iğnelemeyi yine de,
 Kendi çaplarında yarattıkları tartışmalarla
 Ne ki düşünmez hiçbir gücsüz kaldığını bir noktada.

49

Konuyu değiştiriyorum ya: Güçlerine inansam da
 Acıklı durumların, altının, güzelliğin, övgünün,
 Korkutmanın ve paranın; hiçbir şey böylesine
 Kesin bir çağrı değildir insan için,
 Her gün tanık olduğumuz bir çağrı dışında:
 Hani insanı yumuşatan, elini kolunu bağlayan
 Bir çağrıdır ve ruhun zehiridir:
 O da akşam yemeğini haber veren çan sesidir.

50

Türkiye'de çanlar olmasa da, akşam yemeği yenir:
 Juan ile arkadaşı ne çan sesi işitti,
 Ne de sofrada onlara yer gösteren uşaklar gördüler,
 Büyük ve parlak bir ateşin üstündeki ızgarada etler tütüyordu
 Ve aşçılar temiz kollarını sıvamışlar
 Harıl harıl çalışıyorlardı,
 Ve herkesin iştahını kabarttıklarının bilincinde,
 Bakışlar atıyorlardı sağa sola.

51

Bırakarak bir yana direniş düşüncelerini ikisi,
 Sakat varlığının yokoluş noktasına,
 Geldiğini aklından bile geçirmeyen zenci
 Rehberlerini izlediler yine de:
 Az sonra berikisi onlara durmalarını işaret etti,
 Ve çaldığı kapı ardına dek açılınca,
 Görkemli bir salonla gözler önüne serildi,
 Osmanlı geçit töreninin Asyalı tantanası.

52

Uzun uzun anlatmayacağım, iyi becersem de bunu,
 Ne ki şu parlak günlerde aklına esen her budala
 Anlatıyor yabancı bir ülkeye yaptığı olağanüstü gezisini,
 Yumurtluyor öyküsünü ve alkış bekliyor sonra –
 Yayıncısı için ölüm, kendisi için bir spor bu:
 Bu arada yüzbinlerce kez işkence görüyor doğa,
 Betimleniyor gezi kitaplarında, şiirlerde, gezintilerde
 Resimlerde sergileniyor; sabır taşı gibi bir çile içinde

53

Bu salonda çömelmiş satranç oynuyordu kimileri,
 Ağır ağır söyleşi yapıyordu kimileriye,
 Kimileri kendi giysilerini hayranlıkla seyrederek gibiydi,
 Ve güzelim amber ağızlıklı çubuklarıyla
 Tütün içiyordu kimileri,
 Kimi çalımla geziniyor, uyuyordu kimiye,
 Kimileriye yemekten önce
 Demleniyordu bir kadeh rakıyla.

54

Hadım, satın aldığı kâfirlerle
 İçeriye girince, bir an için kimileri
 Durumlarını bozmadan baktı onlara,
 Oturanların çoğu hiç orali olmadı;
 Bir ya da ikisi süzdü tutsakları şöyle,
 Değerini anlamak istedikleri bir ata bakar gibi,
 Kimileri başlarıyla selamladı zenciye,
 Ancak onunla konuşmaya girmede hiçbiri.

55

Hiç durmadan salonu geçtiler, her iki yanda
 Diplerde, güzel odalar göze çarpıyordu,
 Görkemli ancak sessizdiler, biri dışında:
 Orda mermere dökülen bir fısıkye yankılar yayıyordu
 Odayı saran gece karanlığının iç sıcaklığına
 Ve uzanıyordu içerden meraklı bir kadın başı
 Kapıdan ya da tüllerin arasından, dışarıda
 Neler olduğunu anlamaya çalışan kara gözleriyle.

56

Yüksek duvarlarda parıldayan solgun lambaların ışığıysa
 Adım attıkları yeri seçmelerine ancak yetiyordu,
 Ne ki saray salonlarının tüm tantanasını onlara
 Göstermekten uzaktı;
 Gece olsun gündüz olsun, korkunç demeyim de,
 Hiçbir şey böyle hüznü verici değildir belki,
 Bütün bu yapının cansız görkemini
 Bozan ruhsuz ve kocaman bu oda denli.

57

İki ya da üç azdır, bir ise hiçtir sanki:
 Çöllerde, ormanlarda, kalabalıklarda ya da kıyılarda;
 Oralardadır işte yalnızlık, biliriz, o yerleri
 Yurt edinmiştir sonsuza dek öylece,
 Ancak yeni ya da eski, görkemli
 Bir yapının salonlarında ya da koridorlarında
 Bir çeşit ölüm çöker insanın üstüne birden,
 Kalabalıklar için yapılmış bir yerde yalnızken.

58

Bir kış gecesi temiz ve rahat bir odada;
 Bir kitap, bir dost, bir kadın, kırmızı
 Şarap, bir lokma yiyecek ve iştahla
 Geçer ortalama bir İngilizin zamanı,
 Işıl ışıl ışıklarla donanmış bir tiyatro
 Gibi bir görünüm değildir bu ne var ki –
 Uzun koridorlarda geçiriyorum akşamlarımı tek başıma
 Bu yüzden karasevdalıyım hep ya.

59

Yazık! İnsanoğlu ne de küçük kalır yaptıklarının yanında,
 Kiliseler de alır bundan paylarını:
 Dayanıksızlık yakışmaz Tanrı evine ya,
 Sağlam ve kalıcı olmalıdır yapıcılarının adları,
 Bir gün unutulana dek sonunda
 Ne ki kaçınılmazdır yüksek yapıların ve mezar taşlarının yok olması
 Âdem'den bu yana: İşte Babil Kulesi'nin öyküsü
 Sözlerimden daha iyi anlatır bu gerçeği.

60

Babil ki Nemrut'un av yurduydı

Bahçeler, surlar ve gönenç kentiydi bir de,
Kralları Nabukadnezar egemenlik sürdü

Bir yaz günü yaralanana dek orda,
Ve Danyal aslanları evcilleştirdi

Herkesin saygısını kazandı beğenildi oldukça
Orda ün kazandı sonra Thisbe ve Pyramus
Ve ününe karaçalınan Kraliçe Semiramis.

61

Atıyla olan uygunsuz ilişkisi üstüne

Tarihçilerin kaba suçlamaları incitti kraliçeyi
(Kuşkusuz ki kötü niyetle yapılmıştı bu ya,

Aşk da din gibi kimi zaman topluma ters düşürür insanı):
Bu korkunç öykü belki de

(Çünkü oldukça abartmalı)

"Posta koşarı" ile "av koşarı" arasında bir yanlış anlamadan doğdu,
Dilerim yargıç önüne gelsin bu konu.

62

Ancak özetleyeyim öykümü,

İnanmayanlar var mıdır, oysa

(Şu günlerde neler neler yok ki?)

Babil'in yerinin bulunamadığına, bulunamayacağına ya da?

(Oysa Cladius Rich, ki okumuş kişidir, birkaç çam devirdi,

Ve iki kitap dolusu anılar yazdı hani Babil üstüne)

Kendilerine inanmayanlar üstüne, senin onlara

İnanman gereken Yahudiler, o inançsızlar üstüne.

63

Bırak düşünsünler Horatius'un anlattığını

Kısaca ve ustaca mason çılgınlığını

Onların, unutup büyük dinlenme yerini,

Kendilerini tümüyle mimariye vermelerini.

Biliriz nerede son bulur nesneler ve insan en iyi

Bir ders (bütün dersler gibi) hüzün yüklü

Ve unutup lahti, yaparsın evi,

Son gösterir, kurduğumuzu bizi içine gömen yeri.

64

Sonunda seslerin uzun bir uykudan uyanır gibi
 Yankılandığı bir yere vardılar, arkada dipte bir yere,
 İnsanın dileyebileceği her şeyin bulunduğu
 Kimsenin işine yaramayan bunca eşya arasında
 Ne yapacağını şaşırırdı kişi,
 Zenginlik son aşamasına varmıştı burda,
 En ince ayrıntısına dek dayalı döşeli
 Bu odada kendini gösteren sanat şaşırtmıştı doğayı.

65

Görünüşe bakılırsa bir sürü koridor ve oda
 Vardı burda ve nereye çıktıkları belli değildi,
 Ancak bulundukları yerde
 Eşyalar pek zengindi:
 Divanlara oturmaya kıyamazdı insan nerdeyse
 Öylesine parlak şeylerdi,
 Öyle bir sanat ve işçilik vardı ki halıların her ilmiğinde
 Bir süs balığı gibi kayabilmeyi düşlerdi kişi üzerlerinde

66

Buna karşın zenci umursamadan
 Köleleri hayranlık içinde bırakan ve
 Onların lekelemekten
 Çekindiği halıyı tepeledi geçti bir anda
 Ve sanki bütün yıldızlarıyla samanyolu
 Ayaklarının altındaydı yürüdüklerinde;
 Ve zenci sizin de görebileceğiniz gibi ötedeki gömme dolaba uzandı
 Şu gizli yerde işte – göremediyseniz yanlış bende değil ki.

67

Açık olmayı dilerim bu konuda –
 Ve zenci açarak dolabı,
 Bir Müslümana yaraşacak biçimde
 Çeşit çeşit giysi çıkardı;
 Giysi kıtlığından söz edilemezdi doğrusu burda
 Yinc de satın aldığı
 Hristiyanlara neyin yakışacağını göstermek içindir ki
 Kendisi seçti onların giysilerini.

68

Seçtiği giysilerse şöyleydi:

Yaşlı ve iriyarı olan için,
Dize dek uzanan bir Girit pelerini
Patlayacak gibi değilse de
Daha çok bacakları saran bir kispet
Bir peştamalı andıran bir şalvar,
Saf yünden bir şal, safranrengi yemeniler ve süslü
Zarif bir hançer: Kısaca tam bir Türk züppesinin giysileri.

69

Berikisi giyinedursun, zenci yoldaşları Baba
Her ikisinin de sonunda yakalayabilecekleri
Birtakım ayrıcalıkları üstü kapalı belirtti onlara,
Yalnız doğru yoldan ayrılmamaları gerekti,
Şans bu yolu gösteriyordu açıkça,
Sonra söylemesi gereken şeyi ekledi:
Durumları çok daha düzeleceğe benzerdi
Kabul ederlerse sünnet olmayı.

70

Kendi hesabına pek sevinecekti
Onların gerçek inanç sahibi olmalarına,
Ancak önerisini kabul edip etmemeleri onlara bağlıydı,
Ötekisi bu aşırı iyiliği için teşekkür etti Baba'ya,
Böylesine önemsiz bir konuda kendilerine söz hakkı
Verdiği için, bu incelmış ulusun geleneklerine
Ne denli saygı duyduğunu dile getirmekte
Oldukça güçlük çektiğini ekledi sözlerine.

71

Kendi payına böyle eski bir geleneğe,
Küçük bir ayrıntı nedeniyle karşı çıkıyordu;
Ve şu andaki iştahını karşılayacak biçimde
Ufak bir kahvaltıdan sonra ki
Birkaç saat düşünmekle
Bu işe aklının yatacağından kuşkusu yoktu,
“Öyle mi?” dedi Juan sertçe: “Beni öldürseler bile
Kafamı sünnet edebilirler olsa olsa!”

72

“Binlerce kellenin yuvarlanması gerekir ki –”

Berikisi: “Dinle.” dedi Juan’a, “Sözümü kesme,
Unutturdun bana işte ne diyeceğimi –

Beyefendi! Dedim ya, yemeğimi yedikten sonra
Düşüneceğim önerinizi kabul edip etmeyeceğimi,
Yüksek kişiliğinizin bize
Bu konuda özgürce seçme
Hakkını tanımanız koşuluyla.”

73

Baba, Juan’ı süzdü, “İyilikle giy şunları” dedi,

Ve bir prensesin bile büyük bir sevinçle
Üstünde taşıyacağı bir giysiyi gösterdi;

Juan dilini yutmuş gibiydi, o anda
Soytarılığın sırası olmadığını düşündü,
Tekmeledi giysiyi hafifçe

Ve yaşlı zenci: “Haydi hazırlan!” dediğinde
Yanıtladı onu: “Beyefendi, bir hanım değilim ben ya!”

74

“Ne olursa olsun umurumda değil” dedi,

Baba, “Yapıver dediğimi işte,
Senle uğraşacak zamanım yok şimdi.”

“En azından nedenini sorabilir miyim beni sapıkça
Giydirmek isteyişinizin?” diye sordu

Juan, –“Bekle ve gör,” dedi Baba,
“Yeri ve zamanı gelince çıkacak ortaya nedeni,
Bunu sana söylemeye yetkim yok şimdi.”

75

“Bunları giyersem eğer –” dedi Juan, sözünü kesti zenci.

“Sözlerini kolla da beni kışkırtma,
İyi huyumu kötüye kullanıp kabartma öfkemi,
Şakadan pek hoşlanmadığımızı anlarsın yoksa.”

“Giyersem,” dedi Juan, “Bozmuş olurum bu giysilerin cinsiyetini.”

Buna karşı elindekileri yere çalarak şöyle dedi Baba:
“Kızdırma beni, yoksa çağırırım şimdi
Seni cinsiyetsiz bırakacak birilerini!”

76

“Bir sürü güzel giysi sunuyorum sana:

Evet, kadın giysileri olduğu doğru,
Ancak bir nedeni var bunları giymeni isteyişimin ya.”

Bir ara duraksayan Juan sövgüler mırıldandıktan sonra şöyle dedi:

“İğrenç bulsam da giyecek miyim bunları

Ne işim var benim bu paçavrayla?”

Bu sözleriyle saygınca adlandırmış oldu

Bir gelini güzelleştirebilecek en ince dantelleri.

77

Sövüp sayarak ve iç çekerek giydi sonra

Ten renginde ipekli bir şalvarı,
Onun üstüne bir bakireye yaraşacak biçimde

Süt beyazı bir iç gömleği giyindi,

Ardından ayaklarından yukarıya

İç eteğini çekerken tökezledi,
(Uyak tutturmaya çalışıyorum burda
Krallardan bile önemlidir şiir ya) –

78

Tökezlemesine de ya giysinin soyluluğu

Ya da kendi beceriksizliği neden oldu ya

Yine de giyinmeyi başardı,

Biraz da Baba'nın yardımıyla;

Oldukça uğraşması gerekti

Giysinin bedenine oturması için,

Sonra durakladı, baştan aşağı

Gözleriyle süzdü üstündeki giysiyi.

79

Bir sorun kaldı geriye: saçının kısalığı.

Ancak öyle çok peruk buldu ki Baba,

Kısa zamanda Juan'ın başı

Oralarda pek gözde olan biçimde,

Upuzun bir saçla doldu;

Değerli taşlarla süslenince bir de,

Giydiklerine yaraşacak bir duruma geldi,

Yağlanıp tarandı sonra saçları.

80

Ve en son olarak süslenen Juan, dişilik kazandı
 Cımbız, makas ve boya yardımıyla,
 Her bakımdan tam bir kız oldu çıktı.
 Gülerek haykırdı Baba:
 “İşte beyler, gördüğünüz gibi
 Tam bir dönüşüm gerçekleşti burda,
 Ve şimdi izleyin beni beyefendiler – hanımefendi
 Demek istedim.” Ve ellerini çırpınca birden, dört zenci belirdi.

81

“Bu beyler size eşlik edecekler yemekte,”
 Dedi Baba, berikisine dönerek. Sonra Juan’a: “Sizse değerli
 Rahibe, beni izleyeceksiniz. Ağzımdan çıkan her söz yerine
 Getirilmelidir o anda, oyalanma hadi
 Neden korkuyorsun, aslan ini mi sanıyorsun burayı yoksa?
 Bir saray burası;
 Peygamberin söz verdiği cenneti
 Gerçek bilgelerin önceden yaşadığı,

82

Seni aptal! Kimsenin zararı dokunmayacak diyorum sana.”
 “İyiliğine olur onların bu,” dedi Juan,
 “Elimin ağırlığını tadarlar yoksa,
 Sandığınız gibi hafif değildir çünkü elim,
 Şimdiye dek boyun eğdim ya, görünüşüme aldanıp da
 Biri bir işe girişirse bozulurum:
 Dilerim ki herkesin iyiliği için
 Kimseye zararı olmasın bu kılık değişiminin.”

83

“Mankafa! Gel de gör,” dedi Baba.
 Üzüntüsüne karşın bu kılık değişimini
 Alaycı bir gülümsemeyle izlemekten kendini alamayan yoldaşına,
 Döndüğü anda Juan. “Elveda!” dedi ikisi
 Birden aynı ağızdan. Juan ekledi sonra:
 “Bu topraklar yeni ve garip serüvenlere gebe gibi,
 Birimiz yarım Müslümana birimiz kadına döndü,
 Görüyor musun şu yaşlı zencinin birdenbire becerdiği şeyi.”

84

“Elveda!” dedi Juan, “Görüşemezsek artık eğer
 Afiyet olsun derim sana.” – “Elveda!” dedi ötekisi,
 “Üzülmesine üzülüyorum ya, tekrar
 Karşılaştığımızda anlatacak öykülerimiz olacak birbirimize:
 Alın yazısı bizi terk ettiğinde izlemeliyiz onu,
 Adını lekeleme, Havva bile bir kez yanıldı ya –”
 “Hayır,” dedi genç kız, “Sultan bile dokunamaz kılıma,
 Benle evlenmeye söz vermedikçe.”

85

Ayrıldılar böylece, kapılar ayırdı onları,
 Götürdü Baba Juan’ı; odadan odaya
 Parlak koridorları, mermer döşemeleri
 Geçtiler, loşluğun içinden dev bir kapı görünene dek sonunda;
 Büyük ve yüksek bir kapıydı,
 Zengin ve güzel kokular yayılıyordu burdan çevreye,
 Sanki bir türbeye girmiş gibiydiler,
 Öyle geniş, sessiz, güzel kokulu ve kutsaldı ki her şey.

86

Yaldızlı bronzdan, yapay görünüşte,
 Geniş, parlak, yüksek ve büyük bir kapıydı:
 Kıyasıyla savaşılan savaşçılar vardı üstündeki kabartmalarda,
 Bir yanda yenenler, bir yanda yenilenler vardı,
 Gözleri yerdeydi tutsakların, geride
 Kaçan birlikler görünüyordu,
 Çok önceleri yapılmışa benziyordu, kuşaktan kuşağa
 Geçen Roma soyunun Konstantin’le birlikte sona erişinden önce.

87

Büyük bir girişin genişleyen ağzında,
 Yer almıştı bu kocaman kapı
 Ve iki yanında iki küçük cüce
 Çirkin şeytanlar gibi oturuyordu,
 Arkalarında nerdeyse bir piramit gururuyla
 Yükselen iri kapıyla alay eder gibi:
 Kapı her yanıya öyle görkemliydi ki
 Bu ufak yaratıkları görmüyordu bile kişi,

88

Görmeden tam üstlerine basacakken nerdeyse

Şaşırdınız korku içersinde, bu iki

Cücenin görünmezliğine,

Renkleri ne kara ne ak ne de külrengiydi,

Bunların hepsinin bir karışımıydı işte

Hiçbir kalemin değil de, belki

Yalnız kurşunkalemin belirleyebileceği bir renkte, bozuk biçimli

Şağır ve dilsiz, pek de para eden canavarlardı.

89

Görevleri bu kapıyı açmaktı

Küçük görünmelerine karşın güçlüydüler ha,

Kimi zaman en zor işleri yaparlardı,

Kapının menteşeleri Rogers'in şiiri gibi yumuşaktı gerçekteyse,

Ve ara sıra –doğu ülkelerinde pek olağandır çünkü–

Başkaldıran bir paşanın boynuna

Sert sicimlerden bir kravat oturturlardı –

Çünkü genellikle bu işte dilsizler kullanılırdı.

90

İşaretlerle konuştular – konuşmadılar, başka bir deyimle;

İki karadüş gibi göze çarpıyorlardı,

Parmağıyla gösterdiği kapıyı açtırdı onlara Baba,

Juan'ı bir an için bir korku sardı,

Bu iki küçük cüce çekikleşen yılan gözleriyle

Kendisini süzdükleri zaman, sanki

Bu küçük bakışlar üstüne dikildikleri kimseyi,

Zehirleyecek ya da büyüleyecek gibiydi.

91

İçeriye girmeden önce Baba durakladı

Juan'a birtakım ipuçları vermek üzere:

“Becerebilirsen eğer erkeksi adımlarını gizlemeyi,

Dahası – (Pek önemli olmasa bile)

Biraz daha az efece yürürsen, ki

Zaman zaman pek garip bir görüntüye

Yol açıyor bu, ve birazcık da

Özen gösterirsen gösterişsiz olmaya,

92

Yararına olur doğrusu, bunların gözleri
 İğne gibidir, deler geçerler giysileri bile;
 Bir anlarlarsa kılık değiştirmiş olduğunu,
 Şu Boğaz'ın derin suları var ya aşağıda,
 Ağzı dikili bir çuval içinde Marmara'nın dibini
 Boylamamız olasıdır, senin de benim de:
 Bu yöntem bir tür deniz yolculuğudur,
 Burda sık sık uygulanır."

93

Bu yüreklendirmeye bir öncekinden de
 Soylu bir odaya yöneldi,
 Burda varlıklı bir karmaşa
 Öyle bir düzensizlik oluşturmuştu ki
 Buraya bakan biri nerdeyse
 Hiçbir izlenim edinemezdi,
 Birbirinden parlak üst üste nesneler, baygınlaştırıcı mücevherler
 Ve altın yığınıyla görkemli bir çöplüktü bu yer.

94

İncelik değil, olağanüstü bir şey yaratmıştı burda zenginlik;
 Böyle şeyler olur Doğu'daki saraylarda ya
 Daha basit döşeli Batı saraylarında da görülür üstelik
 (Altı yedi tanesini gördüm böylesi yerlerden de)
 Oralarda ne altın ne elmas fink atıyordu ve zevksizlik
 Örneği şeylerle doluydular baştan aşağıya:
 Öbek öbek kötü yontular, masalar, sandalyeler ve resimler;
 Kısacası eleştirisini yapımama değmeyecek şeyler.

95

Bu saray odasında uzakta bir sayvanın altında
 Kurulmuş oturmuştu bir hanım,
 Kendine oldukça güvenen bir kraliçe havasıyla.
 Baba durdu ve diz çökerek ışaret ettiği Juan
 Eğilmeye alışkın olmasa da bir içgüdüyle,
 Diz çöktü ve öylece kaldı; tüm bunların
 Ne anlama geldiğini düşündü: Baba'nın eğilerek
 Başını bükmesi sırasında, bu tören sona crene dek.

96

Venus'ün bir dalgadan çıkışı gibi
 Bir havayla kalktı yerinden hanım, dikti onlara
 Takındığı mücevherleri bile sönük bırakan sevdalı
 Ceylan gözlerini; ay ışığı gibi beyaz kolunu
 Kaldırarak el etti; önce
 Erguvan rengi kaftanının eteklerini
 Öpen, sonra da alçak sesle konuşarak ardında
 Duran Juan'ı gösteren Baba'ya.

97

Kendisi de bulunduğu yer denli uluydu
 İnsanı etkisine alan
 Ve her tanımlamanın azaltacağı türdendi güzelliği;
 İyisi mi sizin düş gücünüze bırakayım,
 Biçimleriyle ve çizgileriyle bu güzelliği
 Aktarabilseydim hafifleteceğim yerde; verebilseydim
 Tüm ayrıntılarının hakkını, köre dönerdiniz yoksa
 Sözcüklerimin yetersiz kalışı sizin de benim de yararına.

98

Daha çok şeyler katarım katmasına –
 Olgun bir yaştaydı, geride bırakmış olabilirdi yirmi altı baharı
 Ancak Zaman çekinir kimi varlıklara dokunmaya
 Ve İskoç Kraliçesi Mary'e yaptığı gibi
 Kaba saba şeylere çeviremez kimi biçimleri tırpanıyla,
 Gözyaşları ve Aşk çökertir kişiyi
 Ve iç kemiren üzüntü alıp götürse de güzelin çekiciliğini
 Yine de çirkinleştiremez kişiyi, Ninon de l'Enclos gibi.

99

Bir şeyler söyledi
 On oniki tane odalığına
 Hepsi de Baba'nın Juan'a giydirdiği
 Giysinin aynısını taşıyorlardı üstlerinde
 Ve perileri andırıyorlardı
 Diana'nın korosundakilerle kan bağı vardı sanki aralarında,
 Dış görünüşlerine bakılırsa,
 İçyüzlerini bilemem yine de.

100

Saygıyla eğilip çekildiler, Baba ile Juan'ın içeriye girdiği

Kapıdan değil de bir başkasından çıktılar dışarıya.

Baba ile Juan saygı ve hayranlık içinde bekledi.

Juan'ın gördükleri bu garip odada

Onda görkem ve övgü uyandıracak şeylerdi

Bir anlam taşııyordu tüm bunlar onun için yine de

Ve şunu da söylemeliyim ki *nil admirari*'de geçen o

Tantanalı büyük mutluluktan bir şey anlamamışımdır ben de.

101

“Hayranlık duymamak bildiğim tek sanattır,”

(Çıplak gerçek, Sevgili Murray, konuşmada süse yer vermez)

“İnsanları mutlu etmek ya da mutlu tutmak için”

(Creech'in sözlerinden anla işte)

Böyle yazmış Horatius çok önceleri,

Ve bu sözleri alıntılanmıştı Pope da

Onun çevirisinden, peki hayranlık duymasaydı hiç kimse

Pope yazar mıydı şiirlerini, Horatius esinlenir miydi ki ola?

102

Kızların hepsi çekildiğinde,

Juan'a yaklaşmasını, sonra da diz çökmesini

Ve hanımın ayaklarını öpmesini işaret etti Baba

Aynı buyruğun yineleniğini

İşiten Juan kalktı ayağa

Çatarak kaşlarını

Papa'ninkinden başka bir ayağı

Öpemeceğini söyledi.

103

Bu zamansız gurur gösterisine kızan Baba

Okkalı bir azar savurdu

Yaylı oklu bir gözdağı mırıldandı sonra da

(Ne ki bu son sözü de etkisiz kaldı)

Boşunaydı, Juan boyun eğmeyecekti işte

Muhammet'in kızı bile olsaydı karşısındaki:

Daha sıkıcı bir şey yoktur görgü kurallarından dünyada,

Saray odalarında, soyluların balolarında ve yarışlarda.

104

Atlas gibi durdu öylece, kulaklarında

Dünyanın sözü çınlarken, boşunaydı hepsi, eğilmeyecekti
Kastilyalı atalarının kanı kaynadı damarlarında

Ve soyağacını lekeleyecek denli

Küçülmektense binlerce kılıçla

Binlerce kez ölmeyi yeğlerdi;

Sonunda “ayak” sözünün tutmadığını anlayan Baba

El öpmesini önerdi Juan’a.

105

Bu saygı duyulacak bir uzlaşmaydı işte,

Diplomatik bir orta yoldu;

Barışçı bir yöntemle geldi ikisi bir araya böylece:

Ve Juan gerekli olan bütün incelik kurallarını

Yerine getirmek istediğini belirtti, sonra

En yaygın ve yerinde yöntemin bu olduğunu

Çünkü güney ülkelerinde görgü kurallarına göre,

Beylerin hanımların ellerini öptüğünü ekledi sözlerine.

106

Ve ilerledi, istemeyerek de olsa

Üzerinde seve seve oyalanan bu dudak denli,

Hiçbir dudak bırakmamış olsa da

Bu soylu ve güzel parmaklara izini;

Ve göreceksiniz ki: bu öpüş bir ilişkiye damgasını basacak ya

Sevdiği kadının ellerine, ya da kimi

Güzel bir yabancıнын ellerine dudağının bir dokunuşu bile

Sokar insanın bir yıllık düzenini tehlikeye.

107

Juan’ı uzun uzun süzdü hanım ve Baba’ya

Çekilmesini buyurdu. Baba bu töreni

Yöntemine uygun getirirken yerine,

Juan’a korkmamasını fısıldadı,

Ve belli bir anlam taşıyan bir gülümsemeyle

Hoşnut bir biçimde ayrıldı,

Doğru bir iş yapmış kişilerde

Görülen bir yüz anlatımıyla.

108

Baba çıktığında, birden bir değişim oldu:
 Hanımın kafasından neler geçtiğini bilmem ya,
 Parladı yüzü, garip bir biçimde karıştıverdi,
 Ve kan geldi beyaz yanaklarına,
 Bir yaz günü gökyüzünü kaplayan günbatımı gibi
 Bir kan kırmızıydı bu ve iri gözlerinde
 Yarı buyurgan, yarı şehvetli
 Bir duygular karışımı okunabilirdi.

109

Biçiminde dişiliğin tüm yumuşaklığı,
 Çizgilerinde şeytanın Havva'yı baştan çıkarıp günaha
 İttiği andaki melekliği ve tatlılığı vardı;
 Ondan daha lekesiz olamazdı güneş bile,
 Yakıştırma bir eksik arasa bile onda insanın gözü:
 Ancak her nasılsa yine de
 Eksikti bir noktada bir şeyi;
 Verici değil de buyurgan gibiydi.

110

İmparatorca ve zorbaca bir şey ki
 Vuruyordu zincirini yaptığı her işe
 Öyle ki nerdeyse boynunuzda duyardınız bu zinciri –
 Sevinçle kendinizden geçtiğiniz anda bile
 Acı duyardınız görünce bu zorbalığı,
 En azından ruhlarımız özgürdür ya
 Bedenimize boyun eğdirmeye çalışmak boşunadır,
 Çünkü sonunda ruh kendi yolunu bulacaktır.

111

Gülüşü kendini beğenmişçeydi tatlı da olsa,
 Baş sallaması bile boyun eğme anlamına gelmezdi,
 Bir inatçılık vardı küçük ayaklarında bile,
 Kendi durumlarından haberliydim sanki
 Ve yürüyor gibiydiler başlar üzerinde,
 Ve tamamlarcasına bu görüntüyü,
 Bir hançer süslüyordu kuşağını (Ulusunun geleneği idi bu)
 Göstermek için karısı olduğunu sultanın (çok şükür benimki değildi!)

112

Dünyaya geldiğinden beri çevresinde

Geçerli tek kural “Dinle ve boyun eğ” sözüydü,

Köleleri için en büyük zevkse

Onun her düşlediği ve onu sevindirip eğlendirecek her şeyi

Bir buyruk olarak getirmektir yerine;

Kanı soylu, güzelliğiye bulunmaz türdendi,

Geçici isteklerinin başı sonu olmadığını siz düşünün artık,

Bir Hristiyan olsaydı biz bulurduk “devr-i daimi”

113

Gördüğü ve imrendiği her şey alındı ona

Görmediği, ancak görülebileceğini sandığı

Her nesne arandı büyük bir çabayla

Ve bulunduğunda her ne pahasına olursa olsun alındı.

Ne aldığı şeylerin, ne de

İsteklerinin yol açtığı sorunların sonu yoktu,

Yine de öyle bir incelik vardı ki zorbalığında,

Bağışladı kadınlar her şeyini, bir tek yüzü dışında.

114

Son hevesi olan Juan’a da

Pazara giderken gözü ilişti

Ve onun çabucak alınmasını buyurdu Baba’ya,

Her tarakta bezi olan Baba ki

Duyulmamıştı hiç başarısızlığa uğradığı daha

Açık artırmalarda bilirdi herkesi yenmeyi,

Efendisinin tersine ağırbaşlıydı da,

Juan’ı gücendiren giysileri seçmesi bu yüzdendi ya.

115

Gençliği ve yüz çizgileri de elverdi kılık değişimine,

Ve bir sultanın karısının nasıl da böyle garip bir düşü

Gerçekleştirmeyi göze aldığını soracak olursanız, kendisine

Bırakırım bu sorunun yanıtını:

Bir imparator yalnızca bir kocadır karısının gözünde,

Gizemli bir biçimde gösterilir çoğu zaman krallar ve karıları

Ancak işi inceden inceye incelersek görülür:

Kimi dencyimle, kimi de gelenek yerini bulsun diye öyledir.

116

Ancak nerde kalmıştık – dönelim konuya:

Hanım Sultan tüm güçlüklerin geride kaldığını anlamıştı şimdi,
 Aşırı ve sözde bir alçakgönüllülük gösterdiğini düşündü o anda,
 İstedğini elde ettiğini görünce, önsöze falan gerek duymadı,
 Mavi gözlerinde tutku ve güç karışımı bir pırıltıyla
 Juan'a baktı ve onu davrandırmaya yeteceğini bildiği
 Şu sözleri söyledi yalnızca:
 "Hristiyan, sen aşk nedir bilir misin ola?"

117

Bu sözlerin tam yeri ve zamanıydı sanki ya
 Juan'ın aklı Haidée'nin yumuşak İyonyalı
 Yüzünde ve adasındaydı daha.
 Kanının başına çıktığını,
 Ardından çabucak kalbine döndüğünü, sonra
 Eriyen kar gibi yanaklarına vurduğunu duydu:
 Bu sözler bir Arap zıpkını gibi ruhuna işledi,
 Ve konuşacağı yerde gözyaşına boğuldu.

118

Oldukça şaşırmıştı Hanım Sultan, gözyaşlarına değil ya,
 Çünkü kadınların pek de çok kullandıkları bir şeydir gözyaşı,
 Ancak bir şey okunur ki erkeğin yaşaran gözlerinde:
 Hiç de hoş olmayan, insanı vuran bir şeydir bu;
 Kadının gözyaşı akar gider, erkeğinkiyse yakıcıdır nerdeyse
 Erimiş kurşun gibi, kalbine bir kargı
 Sokmuşsunuz gibi, çünkü (kısaca özetlemek gerekirse)
 Onların içini açar gözyaşı, işkencedir bizler içinse.

119

Juan'ı avutmasına avuturdu ya, nasıl, bilmiyordu,
 Biricik büyütüldüğü içindir ki, şimdiye
 Dek hiçbir şeye karşı yakınlık duymamıştı,
 Düşünde bile görmemişti sonra,
 Önemli ya da üzücü bir şeyin ne olduğunu
 Kaşlarının çatılmasına yol açan somurtuk bir umursama
 Yer etti belki yüzünde, şaşırtmıştı onu,
 Yanında bir başkasının gözyaşı dökmesi.

120

Kendi gücünün büyüklüğüyle şımaran kişiye
 Başka şeyleri de öğretir doğa ve garip de olsa
 Güçlü bir duygu onu harekete geçirdiğinde
 Hangi ulustan olursa olsun kadın kalbi yumuşak duygulara
 Öyle elverişli bir topraktır ki,
 Her ne koşulda olursa olsun bir ermiştir ya işte
 Nedenini bilmeden Gülbeyaz da
 Garip ve parlak bir nemlilik duydu gözlerinde.

121

Ancak her şey gibi gözyaşları da diner sonunda
 Juan, bir an için hiç âşık olup olmadığını sorma
 Yürekliliğini gösteren birinin saldırgan davranışı karşısında
 Üzüntülere boğulmuş da olsa az önceki güçsüzlüğünden
 Çıkararak parlayan gözlerine keskin bir bakış takındı
 Ve güzelliğe ne kadar düşkün olursa olsun
 Daha özgür olmayışına karşı içinde
 Haklı bir kızgınlık duydu.

122

Gülbeyaz daha önce karşılaşmamıştı
 Böyle bir şeyle – duyduğu
 Dua ve övgüyü sadece
 Aşk yolunda Juan'la baş başa kalma uğruna
 Ortaya koymuş olması,
 Ve bir saatini boşuna geçirmesi onu nerdeyse
 Getirirdi bir şehit aşamasına;
 Ve bir çeyrek saati çarçur etmişlerdi bile.

123

Benim de söyleyeceklerim var bu durumdaki beylere
 Nasıl kullanmaları gerektiği konusunda zamanlarını
 Akdeniz ikliminde demek istiyorum – bizde
 Erdem üstüne daha çok kurallar vardır çünkü,
 Ancak ufak bir gecikme büyük bir suçtur burda:
 Unutmayın ki içinizi açtıktan sonraki
 En önemli aşamadır ilk iki dakika,
 Boşa geçcen her an leke sürer ününüze.

124

Juan kendini iyi hissediyordu, daha da iyi olurdu ya
 Bir kez Haidée aklına takılmıştı
 Gariptir ki unutamamıştı onu daha,
 Bu da pek görgüsüz gibi görünmesinin nedeniydi.
 Sarayına getirttiği Juan'ın kendine
 Borçlu olduğu izlenimini veren Gülbeyaz başladı
 Gözlerine dek kızarmaya, sonra bir ölü
 Gibi soldu, ardından yine kızardı.

125

Sonunda bir sultana yakışan bir biçimde, elini Juan'ın eline koydu
 Ve karşısındakini baştan çıkarmak için bir imparatorluğa
 Gerek duymayacak gözlerini bir aşk arayışıyla dikti
 Juan'ın gözlerine, ancak bakışları yanıtsız kalınca
 Karıştı yüzü, ne ki Juan'ı azarlamadı,
 Gururlu bir kadının yapacağı son şey de buydu ya;
 Kalktı, erdemli bir duruştan sonra
 Atıldı Juan'ın kucağına ve öylece kaldı orda.

126

Beceriksizce bir denemeydi bu, Juan'a göre,
 Ne ki üzüntü, öfke ve övünç duygusuzlaştırmıştı onu:
 Gülbeyaz'ın beyaz kollarını çözdü tatlı bir sertlikle,
 Ve halsiz kalan Gülbeyaz'ı yanına oturttu,
 Sonra kasıntıyla ayağa kalkarak bakındı çevresine,
 Soğuk bir bakışla onun yüzüne haykırdı
 "Tutsak kartal aramazmış sevdayı,
 Olmam ben de bir hanım sultanın oyuncağı."

127

"Aşk nedir bilir miyim diye soruyorsun, işte kanıtı
 Nasıl sevdiğimin – ve sen değilsin sevdiğim de!
 Bu iğrenç giysi, bu dolambaçlı düzen, bu kadın kılığı
 Gizledi kimliğimi: özgür biri içindir aşk yalnızca!
 Bu görkemli kubbe şaşırtmaz beni
 Gücün ne olursa olsun, ne büyük görünse de önünde baş eğenler,
 Diz çökenler, tahtını kollayanlar, buyruğunda olan eller
 Ne çok olursa olsun; kalplerimiz yine de kendimizindir."

128

Bizde hepimizin bildiği bu gerçek

Böyle şeyleri hiç duymamış Gülbeyaz için anlam taşımıyordu
Yeryüzünün krallar ve kraliçeler için yaratıldığını sanırdı bir tek,

Ve en ufak buyruğunun herkesi sevindireceğini.
Kalbin sağda mı solda mı yer aldığını bilmezdi pek,

Böyle bir eksiksizliğe ancak kendilerini
Doğuştan mantığa adanmış kişiler erişirler ya,
Yönettikleri insanlar üzerindeki sorumluluklarını anladıklarında.

129

Üstelik demiştim ya, öylesine güzeldi ki,

Sıradan biri olarak gelseydi bile dünyaya
Göründüğü her yerde bir taht kurmaya yeterdi güzelliği,
Ve kestirmesi güç değil, çekici yönlerini sergilemede
Pek etkiliydi; çok azdır belki

Eğer varsa, böyle yönlerini örtbas eden güzel ya:
Gülbeyaz'a göre bu çekiciliği çiftte bir "gerçek eksiksizlik"ti,
Ben de paylaşırım yarı yarıya onun bu düşüncesini.

130

Anımsa bir kez, ya da (anımsayamazsan) haydi düşünle!

Gençliğinde uçkuruna sağlam olan sen!
Çıkar yolu olmayan bir dul seni yatağa

Tam da çekmeye çalışırken
Senin onu geri çevirmenle yangınlarda kaldıysa
Alacağı öcü anımsa senden!

Ya da bu konuda söylenen şiirleri şarkıları anımsa,
Ve bu durumdaki genç bir güzelin yüzünü canlandır kafanda.

131

Gözünün önüne getir bir, şu anda

Züleyha'yı, Lady Booby'i, Phaidra'yı –
Bütün bu öykülerde sergilenen o örnek erkekler içinde
Pek azı yer alır –Avrupa gençliğini
Eğiten– şairler ve özel öğretmenlerden ya!

Bu örnek öykülerin hepsini
Canlandırırsan bile kafanda
Getiremezsin Gülbeyaz'ın kızgın yüzünü gözünün önüne.

132

Yavrusu çalınan bir dişi kaplan, aslan
 Ya da başka bir yırtıcı hayvana benzer,
 İsteddiği erkeği elde edemeyen kadın,
 Bunlar belki de basmakalıp sözcüklerdir,
 Ancak söylemek istediklerimi daha hafifleriyle anlatamam,
 Kullandıklarımsa söylemem gerekenin yarısı bile değil:
 Bir dişinin yavrulamak umudunu kesmenin yanında çünkü
 Yavrusunu ya da yavrularını çalmak nedir ki?

133

Doğanın genel yasasıdır, kaplandan ya da ördekten
 Yavrusuna geçen, dölünü sürdürme aşkı;
 Yavrularının tehlikede olduğunu görmekten
 Daha çok pençelerini ya da gagalarını
 Bileyen bir şey yoktur ve görür işte çocuklu evlere giren,
 Anaların nasıl da hoşlandığını
 Çocuklarının yaygarasından: Dayanma gücünün aşınmazlığıdır
 Bu aşırı yetenek, kendisini doğuran nedenin gücünü gösterir.

134

Gülbeyaz'ın gözlerinden ateş fışkırıyordu deseydim
 Bir işe yaramazdı bu, çünkü gözleri her zaman ateş saçardı,
 Ya da yanakları en koyu renklere büründü deseydim,
 Onu süsleyenin yeteneğine gölge düşerdi,
 Öyle doğaüstüydü ki kabarışı tutkusunun;
 Çünkü o ana dek geri çevrilmemişti hiçbir isteği:
 Geri çevrilen bir kadının ne demek olduğunu bilen sen bile
 (Tanrı bilir ya!) Canlandıramazsın bu durumu gözünün önünde.

135

Öfkesi bir anlıktı, bir dakika daha sürseydi
 Öldürürdü onu bu kısa zaman,
 Ki cehennemden bir kesit gibiydi:
 Hiçbir şey onun bu durumundan
 Daha korkunç, ancak anlatması zevkli olamazdı,
 Kayalık bir adayı dövüşü gibiydi okyanusun;
 Vücudunun çizgilerinden fışkıran o derin tutkular ki
 Bir fırtınanın vücut bulmuş biçimiydi.

136

Sıradan bir fırtınaya göre bir tayfun gibiydi,
 Onun köpürüşü bayağı bir kızgınlıkla karşılaştırıldığında,
 Oysa ölümsüzler sayfasında yer alan o alçakgönüllü
 Hotspur gibi aya çıkmayı falan da dilemedi,
 Öfkesi daha alçaktan uçtu böylece,
 Bu belki de yumuşak dişiliğinin ve yaşının bir eksiğiymiş –
 Yalnızca bir dileği vardı şimdi, “Öldür!” diyen Lear gibi,
 Ve sonra bu kana susamışlığı gözyaşlarıyla dindi.

137

Bir fırtınaydı esti geçti
 Tek söz söylemeden –işin gerçeğiysen
 Konuşamadı– sonunda dişilik utancı araya girdi,
 O ana dek güçsüz bir duyguydu bu içinde
 Beklenmedik bir çatlaktan akan bir su gibi
 Aktı doğal ve hızlı bir biçimde,
 Çünkü aşağılanmış, geçmişti yerin dibine,
 Kimi zaman iyi gelir bu onun durumundaki kişilere.

138

Öğrenirler böylece etten ve kandan olduklarını,
 Aynı zamanda sezerler ince bir biçimde
 Başkaları ise topraktan yaratılsalar da çamurdan olmadıklarını,
 Ve iyi ya da kötü, aynı çömlekçinin elinden çıkma
 Kırılğan kardeşler olduğunu çömlekle vazunun; aynı
 Anneyle babadan doğmamış olsalar bile;
 Öğrenirler –Tanrı bilir öğrendikleri şeyin ne olduğunu ya,
 Çoğu zaman içlerine işler bu, kimi zaman da yola gelirler böylece.

139

İlk düşündüğü şey Juan'ın kafasını kesmek oldu,
 İkincisi onun yalnızca arkadaşını kesmek,
 Üçüncüsü nerde doğup büyüdüğünü sormak oldu,
 Dördüncüsü onu tövbeye çağırmak,
 Beşincisi gözdelelerini çağırıp yatmaya gitmek oldu,
 Altıncısı kendini hançerlemek, yedincisi Baba'yı kamçılarlatmak:
 Ne ki son çıkar yolu yine oturmak
 Ve ağlamak oldu, doğal olarak.

140

Kendini hançerlemeyi düşündü, ancak hançeri tutacak eli uzağa
 Açılamayacağı için beceriksizce bir iş olurdu bu.
 Doğuda giyilen korseler olanak vermezdi kişinin kımıldamasına,
 Ve hançer ancak hızla saplandığında vücuda girerdi,
 Juan'ı öldürmeyi düşündü – yazıktı delikanlıya.
 Kendini vermemekle evet ölümü hak etmişti,
 Ne ki kafa uçurmakla beceremezdi
 İstedigini –Juan'ın kalbini– elde etmeyi.

141

Juan etkilendi bundan: kazığa oturtulmayı
 Parçalanıp köpeklerin önüne atılmayı,
 İnce işkenceler görmeyi,
 Aslanlara, balıklara yem olmayı almıştı göze.
 Ve işte kahramanca durdu, eğdi başını
 Kendi isteği dışında günaha girmektense:
 Ne ki bu yüce ölüm hazırlıklarının hepsi
 Ağlayan bir kadının önünde kar gibi eridi.

142

Sanki avuçlarından Bob Acres'in yiğitliği sızdı da,
 Bozuluverdi o özü sözü doğruluğu, bilmem ya nedenini;
 İlkın sultanı nasıl da geri çevirdiğine,
 Ardından bu işi nasıl düzelterceğine kafa yordu,
 Yabanıl erdemini suçladı sonra da,
 Bir rahibin içtiği andı suçlayışı gibi,
 Ya da pişmanlığı gibi bir kadının
 Ki çoğunlukla her ikisi de yara alır bu durumdan.

143

Böylece kimi özürler uydurmaya başladı,
 Ne ki yetersiz kalır sözcükler böyle bir durumda,
 Esin Perileri'nin şimdiye dek söyledikleri dizelerin hepsi,
 Bir züppenin en züppece gevezeliği ya da
 Castlereagh'ın kötüye kullandığı eğretilmelerin hepsi;
 Tam da isteksizce bir gülümseme takındığı anda
 Daha ileri gidemeden
 Baba girdi içeriye birden.

144

“Güneşin kızı! Ayın kız kardeşi!” dedi Baba,

“Yeryüzünün sultanı! Bir kaş çatışınız ki
Dağıtır evreni, bir gülümsemeniz gezegenleri oynatır sevinçle;
Köleniz olan ben haberler getirdim size, umarım ki
Yanlış bir zaman seçmedim ya,
Yüce kişiliğinizin ilgisine değer belki:
Güneş ışık hızıyla yolladı buraya beni
Çıtlatmak için size buraya doğru geldiğini.”

145

“Öyle mi?” dedi Gülbeyaz, “Dilerim

Yarına dek görünmez ortada!
Samanyolu oluşturmalarını buyur halayıklarımın,
Ey yaşlı kuyrukluyıldızım benim! Ve yıldızlara
Gerekli uyarıları yap – ve sen, sana gelince Hıristiyan!
Karış halayıklarımın arasına, nasıl bağışlayacağıma
Gelince son densizliğini –” Konuşmaları kesildi o anda, önce
Bir uğultu, sonra “Sultan geliyor!” diye bir çığlıkla.

146

İlkin halayıkları girdiler içeriye

Süslü bir kuyruk gibi, ardından padişahın beyaz ve zenci hadımları,
Bu geçit töreni çeyrek kilometre boyundaydı nerdeyse:
Önceden bildirme isteğini gösterirdi
Padişah gelişini her zaman ve geceleri özellikle de,
Gülbeyaz çünkü son karısı
Ve dört karısı içinde doğal ki,
En gözdesiydi.

147

Ağırbaşlı bir insandı sultan:

Burnuna dek sarılı, gözüne dek sakallı;
Kardeşi boğdurulduktan sonra kaçırılarak hapisten
Saraya sokulup tahta çıkarılmıştı,
Kantemir ve Knolles gibi tarihçilerin
Anlattıklarından anlaşılır ki
Soyunun içinde en görkemlisi olan Süleyman gibi
Parlayan birkaç sultandan biriydi.

148

Çamilere gitti ve dualar etti

Doğulu bir dindarlıktan öte duygularla

Vezirine bıraktı devlet işlerinin hepsini,

Pek dokunmadı suya sabuna:

Kişisel yaşamı da çalkantısız geçti

Bir sıkıntısı olduğunu duymadım bu konuda,

Dört karısını ve bin gözdesini

Birer Hıristiyan kraliçesi gibi çekip çevirdi.

149

Arada sırada hafif bir sürtüşme olsa bile

Kulağa az çalınırdı suç ya da suçlu sözcükleri

Böyle bir öykü düşmezdi pek dillere,

Bir çuval ve deniz her olayı her zaman çözümlerdi

Ve bu işin gizemine eremezdi kimse:

Hiçbir olay kamuoyuna yansımazdı

Gündelik gazeteler yakışık almaz bir haber bulamadı

Olanlar, toplumun erdemine de balıkların midesine de dokunmadı.

150

Ayın yuvarlak olduğunu gördü kendi gözleriyle

Yeryüzünün dört köşe olduğuna güveni tamdı,

Çünkü topu topu elli kilometre gezdi gezmesine

Ve rastlamadı yerin yuvarlak olduğunu gösteren bir belirtiye

İmparatorluğu da uçsuz bucaksızdı:

Evet, ufak sorunlar çıktı şurda burda,

Başkaldıran paşalar, saldırgan gâvurlar ya da,

“Yedikule”ye yaklaşmadı yine de hiç kimse,

151

Elçiler dışında, hani o pis elleri

Hiç kılıç tutmamış olan

O tuzu kuru söz ebeleri,

Hani bıyıklarından kıl aldırmayan,

Ve güvenlik içersinde hiçbir çekincesi

Olmayan yalanları atan;

Hani uluslararası yasaya göre,

Savaş çıktığında ortaya çıkan o elçiler dışında.

152

Küçüklü büyüklü, irili ufaklı, her yaşta
 Elli kızı, dört düzine oğlu vardı.
 Kızları bir paşayla evlendirilmek için sonunda –
 Altı yaşında olsalar bile; geldiğinde sıraları –
 Rahibeler gibi yaşadılar sarayda
 Garip gelecek size ya belki
 Ancak gerçek, nedeni de bir armağan
 Sunma zorunluğuydu kayınbabasına, sultanın.

153

Oğullarıysa tutukluydu odalarında,
 Ya boğdurulmak ya da tahta çıkarılmak için,
 Ya birisi ya öteki, bilinmezdi son dakikaya
 Dek öleceği ya da kalacağı hangisinin,
 Ve yakışacak türdendi bir veliahta
 O arada aldıkları eğitim,
 Deneyimle belliydi ki: değerdi bir şehzade işte
 Asılmaya da taç giymeye de.

154

Sultan selamladı dördüncü karısını
 Şanına yaraşan bir törenle,
 Karısı gevşetti çatık kaşlarını, yumuşattı bakışını
 Oynaklık eden bir karıya yakışır biçimde,
 Evlilik andına iki kat değer veriyor olmalıdır böyleleri,
 Batan bankalarının kredisini kurtarmak için ya:
 Karısınca cennetlik edilen erkeğe gösterilen içten
 Karşılama gibisini hiçbir erkek görmemiştir gerçekten.

155

Sultan iri kara gözlerini çevresinde gezdirdi
 Her zamanki gibi ve örtülü kızlar içinde
 Juan'ı ayırt etti gözü,
 Ne şaşırmış, ne de üzölmüşe benzedi ya,
 Bilgece ve ağır bir havayla şunları söyledi,
 Gülbeyaz içini çekerken tasalı bir biçimde:
 “Görüyorum ki yeni bir kız almışsın, yazık ki
 Sıradan bir Hristiyan güzellikte etmez bunun yarısı.”

156

Gözlerin yeni alınan bu bakireye çevrilmesine
 Yol açan hoş sözü sultanın, karısını kızarttı ve titretti.
 Gözdeleri de sonlarının geldiğini düşündüler ya,
 Aman Allah! Zatı şahaneleri
 Şimdiye dek onları hiç ağzına
 Almamasına karşın şimdi şu gâvuru mu
 Beğenmeliydi! Bir fısıldaşma, bir çalkantı oldu,
 Ancak saray kuralları kikirdeşmelere izin vermedi.

157

Türkler kadınlarını susturmakla iyi ederler –hiç olmazsa
 Kimi zaman– çünkü gerçek şudur ki
 Onların erdemi bu mutsuz iklimde
 Bizim kuzeyde o kardan ak, o dondurucu
 O olur olmaz suçları önleyici erdemimize
 Benzemez ve oldukça ters bir etki
 Yaratır burda, kutuplardaki karı yılda
 Bir eriten güneş, kötü alışkanlıklar üzerinde.

158

Evet, doğuda pek de sıkıdırlar bu konuda
 Nikâh neyse kilit de odur, oysa ki
 İlki bir kez bozulunca
 Çevrilemez eski durumuna, ekşi
 Şarap ya da acı tütün gibidir ondan sonra:
 Ancak çokeşliliktir bu durumun sorumlusu,
 Neden o iki erdemli ruhu, kadını ve erkeği
 Birbiriyle yoğurup insan başlı bir at yaratmazlar ki?

159

Öykümüz burda bitiyor, ara vereceğiz şimdi,
 Gereç eksikliğinden falan değil ya,
 Eskiçağın destan yasalarına göre yelkeni
 Toplamamızın ve demir atmamızın zamanı geldi işte.
 Alkışlayalım şu beşinci Kanto'yu,
 Altıncısı dopdolu olacak yüceliklerle;
 Bu arada –Homeros da ara sıra kestirirdi ya hani–
 Esin Perim'in biraz şekerleme yapmasını başışlarsınız belki.

“Ne dersin, Şimdi sen erdemlisin diye
yaşamı zindan mı edelim kendimize?”

“Evet, Ermiş Anna adına, zencefil
birası da eksik olmayacak ağızlardan!”

Shakespeare,
Onikinci Gece

KANTO VI – VIII'E ÖNSÖZ

İsmail Kenti kuşatmasının bir sonraki iki kantoda (VII. ve VIII.) anlatılan ayrıntıları *Historie de la Nouvelle Russie* (Yeni Rusya'nın Tarihi) adlı Fransızca bir yapıttan alınmıştır. Don Juan'ın üstüne yorulan kimi olaylar gerçekten olmuştur. Özellikle çocuğu kurtarma olayı ki, o zamanlar Rus ordusunda gönüllü olarak çalışan, sonradan *Odyseia*'yı geliştiren ve koruyan, adı ve anısı her zaman için saygıyla eğilinerek anımsanacak olan ve şimdi artık yaşamayan Duc de Richelieu eliyle gerçekleşmiştir.

Bu kantoların akışı içinde sahneye çıkacak Londonderry Markizi ile ilgili bir iki sekizlik var ki ölümünden önce yazıldı. Bu kişinin simgelediği oligarşi de kendisiyle birlikte ölseydi bu sekizlikler çıkarılırdı. Düşüncelerini özgürce açığa vurmalarını önlediği insanları köleleştirme uğruna tükettiği varlığının ölüm ya da yaşam biçimi üstüne hiçbir şey bilmiyorum. Özel yaşamında sevimli biri olabilir de olmayabilir de, ancak bu konu kamuoyunu ilgilendirmez. Ölümüne ağıt yakmak konusuna gelince: İrlanda onun doğuşuna ağlamayı bitirince buna yeterince zaman kalacaktır. Milyonlardan biri olarak ben, onu, ülkede baskı uygulayan en zorba ve en kıt zekâlı bir bakan olarak gördüm. Gerçekten de Normanlardan bu yana ilk kez İngilizceyi konuşamayan bir bakanın (en azından) sövgüsüne uğramakta İngiltere. Parlamento da kendisine karşı Bayan Malaprop'un diliyle seslenilmesine izin vermekte.

Ölüm biçimi üstüne az şey denebilir. Hani Waddington ya da Watson gibi yoksul bir köktenci kendi boğazını kesmiş olsaydı, kazma ve kürek gibi olağan araçlarla bir ara yola gömülürdü. Ne ki incelikli bir zırdeliydi bakan. Duygusal bir cana kıyımdı onunkisi. "Şahdamarı"nı (sevsinler bilgi küpünü) kesmekle yetindi. Gazetelerde "Haykırılan acı heceleri"ne, ölünün kanayan vücuduna karşı döktürülen tumturaklı övgülere (Böylesine bir Sezar'a değer Anto-

nus) saygıdeğer ya da içten olan her şeye karşı olan o aşağılık yurtlarını satanlar takımının mide bulandırıcı ve iğrenç nağmelerine, görkemli törenlere ve Abbey'e bakın işte! Ölümüyle yasa önünde ya bir suçlu ya da çılgından başka bir şey değildi. Her iki durumda da övülecek bir büyük kişi olmadı. Yaşamı boyunca dünyanın yarısı ne mal olduğunu anladı. Gelecek yıllarda da dünyanın öteki yarısı öğrenecektir ne mal olduğunu – ölümü Avrupa'nın daha yaşamayı sürdüren Sejanus'larına bir "ahlak dersi" olmazsa eğer. Başlarındaki zorbaların mutsuz olduklarını ve kimi zaman kendi eylemlerini insanlık eliyle cezalandırılmış gibisinden en doğru biçimde yargıladıklarını görmek uluslar için en azından bir avunç kaynağıdır. Bu adam üstüne konuşmayı burada bitirelim. Kendi Grattan'ın küllerini Westminster tapınağından temizleme işini İrlanda'ya bırakalım. İnsanlığın yandaşları siyasetin Werther'iyile birlikte dinlensin!

Bu şiirin daha önce yayımlanmış olan kantolarına karşı çıkışlara gelince, Voltaire'den bir alıntı vermekle yetineceğim: "La pudeur s'est enfuite des coeurs, et s'est réfugiée sur les lèvres. Plus les mœurs sont dépravés, plus les expressions deviennent mesurées; on croit regagner en langage ce qu'on a perdu en vertu."

Gerçek budur işte. Günümüz İngiliz kuşağını mayalayan ikiye bölünmüş ve aşağılanmış kitleye de uygulanabilir. Onlara yaraşan tek yanıt da budur. Basmakalıp ve bol keseden kullanılıyor tanrıtanıma tanımı. Gün geçmiyor ki köktenci, özgürlükçü, kanlı devrimci, yeniden düzenlemeci gibi sözleri dinlemek isteyenlerin kulaklarında çınlatıyor kiralık uşaklar bu sözü. Özgün anlamda ilk kez kimin için kullanıldığını anımsayan herkesçe hoş karşılanmalıdır. Sokrates ve İsa tanrıtanıma oldukları için ölüm cezasına çarptırılmışlardı. Ondan sonra gelen, insan düşüncesi ve Tanrı adının kötüye kullanılmasına karşı çıkan birçokları gibi. Ancak ölüme çarptırma bir kanıt çürütme değildir, bir utku bile olamaz; işte o "kötü tanrıtanıma" belki de kendi tutukevinde, kendisini suçlayanların en kasıntılısından mutludur. Onun düşünceleri beni ilgilendirmiyor –doğru ya da yanlış olabilir– ancak o düşünceler için acı çekmiş olmasıdır ki, vicdan uğruna bu acı çekiş, Hristiyanlıktaki heterodoks piskoposlardan, baskıcılıktan kendi canını alan devlet adamlarından ya da "Kutsal" sözcüğünü başına alarak dünyaya söven dinsiz "İttifak" Kasası'ndan bol keseden

emekli aylığı alan canakıyıcılardan daha çok kişiyi Doğaldincilik yandaşı olmaya döndürür. Onursuz kişileri ya da ölüleri ayakla-
rıyla çiğnemek gibi bir dileğim yok; ancak bu gibi kişilerin için-
den çıktığı sınıfların yandaşları hiç olmazsa bencil şımarıkların bu
ikiyüzlü dolandırıcılık ve eğri sözlülük dönemlerinin ortalıkta çığ-
rıyan günahı olan nağmeyi birazcık azaltsalar ya, neyse, şimdilik
yeter.

KANTO VI

1

“Bir gelgit olayı egemendir erkeklerin ilişkilerine
Yükselme zamanı geldiğinde” – bilirsiniz gerisini,
Kimi zaman birçoğumuz bunu görmüşüzdür,
En azından düşünmüşüzdür öyle olduğunu,
Ancak çok azımız yakalamıştır o anı, o an işte geç kalınmıştır.
Her şey iyi zamanında gereklidir kuşkusuz ki,
Ve görülür ki en sonunda
Olaylar düzelir kimi zaman en kötü bir anda.

2

Bir gelgit olayı egemendir kadınların ilişkilerine
“Yükselme zamanı alınırsa ele” – Tanrı bilir nereye çıktığını;
Bu gezginler yetenekli birer denizci olmalıdırlar ki işte
Gösterir haritaları kılı kılına akıntıları
Öyle ki Jacob Böhme’nin burgaç dolu derin düşünceleriyle
Bile karşılaştırılmaz onların düşünceleri:
Şu ya da bu biçimde bir konuya kafa yorar ya erkekler
Kadınlarinsa kalplerindekilerle ne yaptıklarını bir Tanrı bilir!

3

Ancak yine de sakar inatçı doğru,
Genç, güzel ve güzüpek bir kadın işte
Çekinmez tehlikeye atmaktan tahtını, dünyayı, evreni,
Kendi isteğince bir aşka kavuşmak uğruna,
Ve seçer yıldızları bile gökyüzünden çekip almayı,
Fırtınalı denizdeki dalgalar gibi özgürlüğünü yitirmektense:
Yine de bir şeytandır böyle bir dişi (Şeytan varsa)
Ve birçok kişiyi dönüştürür bir Zerdüş’t’e.

4

Tahtlar, dünyalar ve benzeri şeyler, hepsi de
 Sıradan isteklerle öyle sık devrilirler ki,
 Tutku bir şeyi devirip attığında
 Unuturuz, ya da en azından bağışlarız gerisini,
 Atılğan yapar aşk kişiyi: Antonius şimdi bile anımsanıyorsa,
 Ele geçirdiği ülkeler değildir adını
 Akıllarda tutan, Kleopatra'nın gözü önünde yitirdiği Actium
 Daha üstündür Sezar'ın utkularının hepsinden.

5

Antonius ellisinde kıydı canına, kırkındaki bir kraliçe uğruna,
 Dilerdim oysa uzun yıllar yaşamalarını,
 Varsılık, krallıklar, dünyalar bir çeşit uğraştır olsa olsa,
 Anımsıyorum şimdi, yitirecek dünyalarım yoktu,
 Yine de aşkım için verdim elimde ne varsa,
 Verdim dünyalar değerindeki şeyleri,
 Ve dünyalara değişmem, bir daha yeri
 Gelmemek üzere yiten o saf duyguları çünkü.

6

Delikanlının ekmeğidir, aşk, dulların da
 Belki çok sonraları bir ağırlık kazanır olmasa da şimdi,
 Ancak böyle şeyler dikkate alınsa da alınmasa da
 Sevenler, ya da sevmiş olanlar bilirler ki
 Aşk gibisi yoktur yaşamda. Tanrı aşktır derler ya
 Aşk da bir tanrıdır, ya da öyleydi; dünyanın yüzü
 Günahlar ve gözyaşlarıyla buruşmadan önce –
 Ne ki yıllar bilir bunların hepsini işte.

7

Öykümüzün yığidini ve kadın başkışilerden üçüncüsünü
 Olağandışı zor bir durumda bırakmıştık ya,
 Yasak bir kadına yanaşmak çünkü
 Kelleyi uzatmaya benzer aslan ağzına,
 Sultanlar hiç de bağışlamazlar böyle bir günahı,
 Paylaşmazlar Romalı bilge ve zevk düşkününü Cato'yla
 Aynı düşünceyi, hani şu arkadaşı Hortensius'a
 Karısını ödünç vermişti ya!

8

Evet, Gülbeyaz yanlış bir iş yapmaktaydı,
 Farkındayım bunun, ilençliyorum, katılmıyorum ona
 Ancak, şiirde bile iğrenç buluyorum uydurma bir öyküyü,
 Gerçeği söylemeliyim, beni ne denli suçlasanız da.
 Aklı zayıf, tutkuları ateşli,
 Ve kalpsizin tekiydi kocası ona göre;
 Çünkü ellidokuz yaşındaydı
 Ve binbeşyüz gözdesi vardı.

9

Cassio gibi bir matematikçi değilim ya
 Ne ki bir kitap kurdunun hesaplayacağı gibi
 Sultanın ilerlemiş yaşı kadınlara özgü bir kesinlikle
 Hesaba katıldığında anlaşılır şimdi
 Boş kalmaktan günaha girdiği güzel Hanım Sultan'ın işte,
 Eşit davransa bile sultan her karısına çünkü
 Karısı kalbinin tümünü değil de
 Binbeşyüzde birini alabilecekti yalnızca.

10

Yasal malları olan her şey için işte
 Gözlenir kadınların kavgadan hoşlandıkları,
 Bu özellikleri azalmaz dindar olsalar bile,
 İki kat artar günaha girme eğilimleri:
 Sararlar bizi davarlarla ve savcılarla,
 Yasaya göre tek mirasçı durumunda oldukları şeyi
 Başkalarıyla paylaşmaktan
 Kuşkulandıkları zaman.

11

Hristiyan bir ülkede iyi karşılandığına göre bu,
 Hristiyan olmayanlar daha az bir hoşgörülle de olsa
 Baskı kurarak yürütürler işlerini,
 Kralların “görkemli davranış” dedikleri şeyi düşünün bir hele,
 Kendilerine kalpsiz davrandığı zaman kocaları
 Karılarının haklarını nasıl aldığını bir de;
 Ve dört karı nasıl dört kat hak ararsa,
 Aynı kıskançlığı gösterir, Dicle Irmağı da Thames Irmağı da.

12

Dördüncüydü Gülbeyaz ve en gözdesiydi (demiştım ya),
 Ancak dört karı arasında en gözde olmak nedir ki?
 Çokeşlilik belki sürdürülürse de korku içinde
 Yalnızca bir günah değil, bir baş belasıdır ki
 Akıllı erkek evlenir ılımlı bir tek kadınla
 Ve düşünmez bile birden çoğunu,
 Erkeklerin hepsi de (Müslümanlar dışında)
 Evlilik yataklarını büyütmekten sakınırlar sonunda.

13

Zatı şahaneleri, insan soyunun en yüce kişisi
 –Bütün egemen kişiler sokulur böyle bir biçime,
 En ulu krallarla karınlarını
 Doyuran Jakob en solucanlarının eline
 Düşene dek– zatı şahaneleri
 Gülbeyaz'ın güzelliğini süzdü bakışlarıyla,
 Bir sevgilinin beklediği biçimde
 Karşılanmayı umdu böylece.

14

Ayırım yapmalıyız şimdi burda: çünkü
 Öpücükler, tatlı sözler, kucaklamalar, bunların hepsi
 Nerde, nasıl yapılırsa yapılsın yine de
 Kolayca takındığı şeylerdir insanın bir şapka gibi,
 İnsanın kafasını ve kalbini süsleyen hani öyle
 Kadınların giydiği türden bir şapka ki
 Bir süstür yalnızca; vurmaz dışarıya
 Ne kafanın ne de kalbin içindekini oysa.

15

Bir al al oluş, bir el titremesi, soğukkanlı
 Ancak dışıca bir sevinç ve gözlerden çok gözkapaklarında
 Belli eden ve bilinmeyi, zevk verici şeyleri
 Gizleyici değil de, uysalca bir hava:
 Budur işte ılımlı bir sevgilinin görmek istediği,
 Başının tacı olarak gördüğü içten bir kadının göğsünde;
 Çünkü kaçırır erkeğin keyfini, gereğinden çok sıcak ya da
 Gereğinden çok soğuk bir hava.

16

Gereğinden çok sıcaklık düzmeceyse eğer, daha da
 Kötüdür gerçeğinden; yok gerçekse, söndürür kendi ateşini;
 Çünkü daha toy olmayan hiç kimse
 Tutkunun eline vermez (bence) her şeyini,
 Güvenilemez bir ilişkidir çünkü böylesi gerçekten de,
 Ve ilk alıcısına üzücü bir indirimle satılır ki
 Çok soğuk bir kadınsa
 Görünür biraz aptalca.

17

Demek istediğim bağışlanacak gibi değildir kötü beğenileri,
 Gizli bir ateşi itiraf etmek ve duygusal bir tutku parlayışı görmek
 İsteyen âşıklar için her şey ya çabucak ya da ağır geçer çünkü,
 Ermiş Francisco'nun sevdalısı olsa bile onların konukları:
 Kardan yapılma o manastır gözdesi hani.
 Sözün kisası: Âşıklar takımının
 Geçerli düsturu Horatius çömezliği yapmaktır,
 Çünkü "en güvenli yol ortanın ortasıdır".

18

Bu sözü biraz değiştirdim ya
 Uyağı tutturmak için gerekti,
 Hani o eski altı ayaklı dize:
 Ancak o dizede ne ölçü vardır ne de ezgi
 Ve sokmam olanaksızdır onu daha kötü bir duruma,
 Sekizinci dizenin son sesi öyle gerektiriyordu belki,
 Ne ki onunla boy ölçüşecek durumda değilim
 İlke olarak, ancak budur işin gerçeği, çevrildiği zaman.

19

Güzel Gülbeyaz fazlasıyla oynadı mı rolünü
 Bilemem, ancak başarıya ulaştı bu konuda,
 Ve birçok konuda ulaşılan bu başarı
 Fazladır kadın giysilerinin ayrıntılarından da.
 Erkeğin kendine olan aşkı da yener çünkü
 Kadının bütün sanatını, onlar yalancıdır, yalancıyızdır bizler de,
 Ne ki aşk yalan söylemez: Ve açlık dışında hiçbir erdem çünkü
 Durduramaz, kötülüklerin en kötüsü olan üremeyi.

20

Bu asil çifti bırakalım dinlenmeye şimdi:

Taht değildir yatak ve ne düş görürlerse

Görsünler, sevinçli ya da sıkıntılı, uyuyabilirler çünkü.

Ne ki düş kırıklığına uğramış sevinçler insanın içinde

Öyle derin tasalara yol açabilir ki

En ufak üzüntümüz bir ağlama gibidir işte,

Günden güne dökülen damla damla gözyaşları ki

Yıpratır ruhu (taşı bile): ufacık üzüntülerdir hepsi.

21

Azarlayıcı bir karı, huysuz bir oğul, ödenecek ya da

Ödenemeyen, protesto edilen ya da kırıdırılan bir senet,

Azgın bir çocuk, hasta köpek, ya da

Sakatlanan bir at, ya da çantada keklik

Sandığınız bir mirası size koklatmayan yaşlı bir ucube

Kadın: Değersiz şeylerdir bunlar, evet

Yine de çok az gördüm bu gibi

Şeylerin yiyip bitirmediği bir erkeği.

22

“Feylesofum ben”, kıran girsin hepsine de!

Senetlere de, hayvanlara da, insanlara da, ne ki kadınların yeri ayrı

Boşalttım içimi okkalı bir sövgüyle,

Ne acı verici ne de şeytanca bir şeyi

Geride bırakmadı zevk düşkünlüğüm sonra;

Ve aklımın buyruğuna verdim bütünüyle ruhumu:

Ruh nedir, akıl nedir ki, nasıl doğar nasıl büyürler bilmem ki,

Kör şeytan alsın işte hepsini.

23

İşte ilençlendi ya her şey, geniş bir soluk alabilir şimdi kişi,

Athanasius'un ilencini okuduktan sonraki gibi bir şey bu ya,

Gerçekten sofı kişileri zevkten dört köşe yapar hani:

Bilmem ki şimdi hiçbiri durumunu daha da

Kötü yapabilir mi ki diz çökmüş düşmanın ki,

Öyle anlamlı, az ve öz ve olumlu bir durumda,

Ve süslerken dua kitabını

Açılan gökyüzündeki gökkuşağı gibi.

24

Gülbeyaz ve kocası uyuyorlardı, ya da en azından biri!
 Ah, ağır gece! Bekâr bir erkeğe vurgun kötü karıların
 Külrengi sabah ışığını bekleyerek iç çektikleri
 Ve pencere kafeslerinden alacakaranlığın
 Göz kırpsını boşu boşuna bekledikleri,
 Bir o yana, bir bu yana dönerekten,
 Uyuklayarak, uyanarak, içlerindeki o depremle;
 Helal yatak arkadaşlarının yine de uyanmadığı zindan gece!

25

Bunlar hep gökyüzünün sayvanı altında olup biter,
 Dört direkli ve ipek perdeli yataklarda
 Ki varsıl kocalara ve karılarına verilmiştir
 Başlarını koysunlar diye aynı yastığa
 Ozanların “kar gibi” dedikleri beyaz çarşaflar vardır
 Altlarında, evet! Bir felakettir insanın evlenmesi ya!
 Gülbeyaz imparatoriçeydi, ancak bir köylü
 Kızı bile olsa taşıyacaktı aynı sürtüklüğü.

26

Don Juan kadın giysisi içinde
 Öteki gözdelerle birlikte eğildi
 İmparator ve İmparatoriçenin önünde
 Ve onların bir işaretiyle aldı yerini
 Odasında onlarla birlikte,
 O uzun koridorlarda, saraydaki o odalarda ki
 Kadınların güzelim vücutları kalpleri
 Aşk için vurur, kafesteki kuşun gökyüzünü arayışı gibi.

27

Severim kadınları ve kimi zaman
 “Tüm insanlığın bir boynu olsaydı da
 Kesseydim tek vuruşta!” diyen zorbanın
 İsteğini değiştirerek söylemeyi isterim ya
 Geniş kapsamlı olmakla birlikte öyle kötü niyetli değil benim dileğim,
 İçten ve yumuşak; ilgisi yok korkutmayla:
 ‘Tüm kadınlar gülden bir ağzı olsaydı da
 Öpseydim onu güneyden kuzeye bir anda.

28

Ah! Kıskanılacak Briareus! Ellerin ve başların gibi
 Ya her organın da o denli çok olsaydı! – Ne ki Esin Perim
 Şu anda Titan'ın karısı olmak gibi bir düşünceye karşı
 Çıkıyor, ya da Patagonya'da geziye çıkmaya;
 Öyleyse Lilliputlar ülkesine dönelim şimdi,
 Ve rehberlik edelim yiğidimize aşk çıkmazında,
 Birkaç dize yukarda
 Kendisini bıraktığımız yerde.

29

Güzelim odalıklarla birlikte çekildi huzurdan
 Don Juan, işaret verilince onlara,
 Birçok çekince altına girmesine karşın
 Yine de kendini alamadı ya ara sıra
 (Erdem kumkuması İngiltere'de ödenenden
 Çoktur ya böylesi suçlar için ödenen ceza burda,
 Bizde bu bir çeşit vergilendirmedir)
 Gözdelelerin güzelliklerini süzmekten, memelerinden kıçlarına kadar.

30

Yine de kılığına göre davrandı – odadan odaya
 Açılan koridorlar boyunca yürüyüşleri
 Sırasında, bu örnek ve nerdeyse bakire
 Görünümlü kalabalık gözdeleler topluluğu
 İçinde, iki yanlarında hadımlar ve başlarında
 Düzeni sağlayan ve kızların kikirdemelerini
 Ya da konuşmalarını varlığıyla engelleyen bir kadın vardı:
 Unvanı da “Kızlar Anası”ydı.

31

Bir “Ana” olup olmadığını ya da onu
 Ana diyen çağıran kızları olup olmadığını bilmem ya,
 Onun saraydaki adı buydu, Kantemir ve De Tott yazıyor bunu,
 Görevi binbeşyüz genç kadın arasında
 Çıkabilecek kötü olayları
 Önlemek ve yatıştırmaktı ya da,
 Bir çingar çıktığında
 Çözüm getirmektir sonunda.

32

İyi niyetli bir çözüm kuşkusuz ki! Kolayca

Yapılırdı bu iş, araya karıştırmadan hiçbir erkeği

Zatı şahaneleri dışında – Sultan bu örgütle:

Hadımlar, koruyucular, duvarlar ve Kızlar Anası

Aracılığıyla gölgesini duyurur, ara sıra verdiği gözdağıyla

Bu güzeller yurdunu bir İtalyan manastırı gibi

Sessiz tutmayı becerirdi;

Tutkularla kaynayan bu yerde bir tek avuntu vardı!

33

Ne miydi bu avuntu? Kendini adamaktı hareme işte –

Siz ne sanmıştınız ki? Neyse sürdürelim öykümüzü.

Binbir ülkeden derlenerek bir tek şanslı erkeğin buyruğuna

Giren bu örnek hanımlar topluluğu –dediğim gibi–

Yürüdü düzenli ve yavaş adımlarla:

Bir dereye –daha doğrusu bir gölde– yüzen nilüferler gibi

Derelerin akışı böyle yavaş değildir çünkü,

Karasevda bakireler gibi.

34

Ve varır varmaz odalarına

Kuşlar ya da çocuklar gibi basıverdiler yaygarayı,

Bir bahar seli gibi, ipini koparmış kadınlar gibi ya da

(Kadınları bağlamak hiçbir işe yaramaz sonunda çünkü)

Bir şenliğe kendilerini kaptıran İrlandalılar gibi ya da,

Bir kez özgür kalmışlardı çünkü,

Ve aralarındaki bu yazgı bağıyla, başladılar gülmeye,

Çene çalmaya, şarkı söyleyip oynamaya.

35

Doğal ki, konuşmaları aralarına yeni katılan kız üstüneydi,

Biçimi, saçı, havası; onun her şeyi üstüneydi kısaca:

Kimileri giysisinin pek eğreti durduğunu düşündü,

Kimileri şaşırdı kulaklarında küpe olmayışına,

Kimileri onun ömrünün baharını

Kimileriye yazını yaşadığını söyledi sonra;

Kimileri boyunun bir erkek denli uzun olduğunu belirtti

Kimileri boylarının onunki denli uzun olmayışına yandı.

36
 Ancak hiçbirini onun güzel bir kızıdan başka
 Biri olabileceğinden kuşkulandı,
 Gürcü kızlarıyla kıyaslanabilecek körpe
 Ve aşırı bir güzellikti bu;
 Gülbeyaz'ın nasıl olup da böyle bir aptallıkla
 (Bir gün ondan bıcarsa zatı şahaneleri)
 Tahtını, gücünü, her şeyini
 Elinden alabilecek bir köleyi satın aldığında şaşırdı hepsi.

37
 Ancak bu bakireler takımının en garip yanı
 Yeni gelen kızın güzelliğini göğe çıkarmalarından sonra
 Meraklı bakışlarla süzdüler onu,
 Ve hepsi de sonunda onda
 Birer eksik bulmaktan geri kalmadı.
 Böyledir kadınların alışkanlıkları.
 Hristiyan olsunlar olmasınlar,
 Yeni bir yüzde "Çirkinler çirkinini bir yaratık" görürler.

38
 Kaldı ki aralarında da küçük kıskançlıklar vardı
 Tüm kadınlarda olduğu gibi, ancak bu olayda
 Don Juan'ın giysilerinin içine işleyemezdi bakışları
 Yine de bizim bilgimiz ve onayımız dışında
 Birtakım yakınlık duyguları mı gelişmişti
 İçlerinde yoksa? Hafif bir bağlantı kurma, bir saptama
 Bir çeşit çekim gücü, şeytansılık ya da nasıl adlandırırsanız
 Öyle bir şey işte – şimdi bunu tartışmayacağız.

39
 Kesin olan bir şey varsa o da yeni arkadaşlarına karşı
 Yepyeni bir duygunun kıpırdanmasıydı içlerinde
 Saf mı saf, bütünüyle duygusal bir bağdı bu sanki
 Hepsi de onun kız kardeşi olmak için yarıştı aralarında,
 Birkaçı da onu erkek kardeş gibi gördü ki,
 Bu çerkez güzelleri şimdi yurtlarında olsa
 Onu seçerlerdi, bir paşa ya da
 Padişaha yâr olmaktansa.

40

Böyle bir duygusal bağa en yatkın üç kişi

Vardı aralarında:

Dudu, Katinka ve Lola'ydı adları,

Güzel mi güzeldi her üçü de,

Aralarında soy, ülke, ten rengi,

Yaş, boy bos ve rütbe farkı olsa da

Vuruldu hepsi de

Bu yeni gelene.

41

Lola, bir Hintli gibi esmer ve sıcaktı,

Kızıl saçlı, beyaz tenli bir Gürcüydü Katinka,

İri mavi gözleri, düzgün kolları ve elleri vardı,

Ayakları öyle küçüktü ki yürümek için değil de

Yeri sıyrıp geçmek için yaratılmıştı sanki,

Yatağa yatırılmak içindi vücudu Dudu'nunsa:

Daha irice, gevşek ve ağırdı,

Yine de insanı deliye çevirecek bir güzellikteydi.

42

Bir tür uykulu bir Venus gibiydi Dudu,

Ancak yanaklarının olağanüstü rengine

Bakan kişiyi şeytan çarpmışa çevirecek güzellikteydi,

Atinalı yüzü ve Phidias'ın yontularındakine benzer burnuyla:

Onun biçimini alan birkaç melek vardı, doğrudur bu,

Vücudu daha ince olabilirdi ya, dolgundu oldukça,

Ancak yine de, şaşırtıcı gelecek belki size ya,

Ayrı ayrı güzellikleri bozulacak gibi değildi bunlarla.

43

Korkunç bir canlılığı falan yoktu,

Ancak bir bahar gününün doğuşu gibi giriveren türdendi ruhunuza,

Gözleri parlak değil de yarı kapalıydı,

Ve bakanı bir yumuşaklığın içine çekerlerdi birdenbire,

Bakışı (Bu benzetme oldukça yenidir) kesilmiş gibiydi sanki

Mermerden, Pygmalion'un uyanan yontusuydu nerdeyse,

Ölümlü ve ölümsüzün çekişmesi gibi bir şeydi

Ürkcek bir biçimde yaşama doğru açılıveriyordu.

44

Lola yeni gelene adını sordu – “Juanna”

Güzel bir addı. Katinka nerden geldiğini sordu –

“İspanya’dan.” – “İspanya neresi ola?”

“Böyle şeyleri sorup da o Gürcüce kendini beğenmişliğini
Ortaya çıkarma – ne ayıp.” dedi Lola

Biraz sert bir ses tonuyla Katinka’ya ve ekledi:

“İspanya Fas’a yakın bir adadır,

Ve Mısır ile Tanca arasında yer alır.”

45

Bir şey demedi Dudu, oturdu Juanna’nın yanına

Onun saçıyla ya da peçesiyle oynadı;

Ve ona bakarak içini çekti, oraya

Düşmüş oluşuna acır gibi,

Yol yordam bilmeyen bir yabancıydı o

Kırılmıştı onuru, talihsiz bir garibandı,

Bir bakışta bunu herkes anlardı işte,

Çevresini alanlar tatlı bir anlatım taşıyordu yüzlerinde.

46

Ancak tam o anda “Kızlar Anası” yaklaştı

“Haydi kızlar dinlenme vaktiniz geldi” dedi onlara,

Ve sonra da “Şekerim ne yapacağım senle, bilmem ki?” dedi,

Yeni gelen Juanna’ya:

“Gelişin beklenmedik bir anda oldu,

Tüm yataklar dolu, iyisi mi bu gece

Benim yatağımı paylaş da yarın erkenden

Her işini yoluna sokarız senin.”

47

O anda söze karıştı Lola –“Ana, bilirsin ki

Uykun hafiftir, rahatsız olmana

Gönlüm elvermez: Benle yatsın Juanna şimdi,

İkimiz de yarımşar adam gibi inceyiz ya

Senle yatması zor olur, n’olur, olmaz deme, yeni

Gelen gözdenin rahatını sağlarım ben bu gece”

Ancak o anda Katinka araya girdi ve yeni gelcne

Yatağını paylaşabileceğini belirtti sevecenlikle.

48

“Üstelik yalnız yatmayı hiç sevmem” dedi.

Kızlar Anası kaşını çattı: “Nedenmiş o?”

“Hortlaklardan korkarım” dedi Katinka, “geceleri

Her köşede bir hortlak görüyorum işte.

Sonra karadüşlerle dolu uykum, sürekli

Cinler, şeytanlar, gulyabaniler, gâvurlarla

Boğuşuyorum,” dedi. Kızlar Anası yanıtladı: “Korkarım ki

Sen ve düşlerin arasında Juanna’nın pek düşü olmayacak gibi.”

49

“Sen Lola, yalnız yatacaksın, nedeni ne olursa

Olsun, sen de Katinka, haydi.

Juanna’yı Dudu’nun yanına

Veriyorum, hiç olmazsa sessiz ve utangaçtır o çünkü,

Ve bütün geceyi geçirmez çene çalmakla.

Ne dersin çocuk?” diye sordu dönerek Dudu’ya.

Dudu bir şey demedi. En büyük niteliği de buydu.

Çünkü onun için söz gümüşse, sükût altındı.

50

Ayağa kalktı ve Ana’nın iki kaşının arasını öptü.

Lola’nın, Katinka’nın da yanaklarını sonra.

Ve ince bir biçimde eğerek başını

(Diz çöküp eğilme alışkanlığı yoktur Türklerde ve Yunanlılarda)

Juanna’nın elinden tutarak yatacakları yeri

Göstermek üzere odadan ayrıldı onunla.

Geriye kalan iki kız Ana’nın Dudu’yu seçmesine

İçerlemelerine karşın dillerini tuttular saygıyla.

51

Geniş ve büyük bir yerd (Türkçesi: oda) Dudu’nunki

Döşekler ve dolaplar vardı duvardan duvara

Ve daha neler neler ki betimleyebilirim her şeyi,

Gördüm ben bunların hepsini yerinde,

Ancak bu kadarı yeterli – eksiksiz bir odaydı bu

Soyluca döşenmişti, kadınların dileyebileceği tüm nesnelerle

Dopdoluydu ve eğer birkaç şey yine de eksik olsa bile,

Anında bulunabilirdi, yakın çevrede.

52

Söyledim ya, Dudu tatlı bir yaratıktı,
 Pek çarpıcı değil, ancak insanı çeken biriydi içine,
 Yüz çizgilerinden yayılan o güzellikler ki
 Orantı kurallarını bozan, ressamların yakalamaya
 Boşuna uğraşacakları türdendi –
 İlk bakışta insanı vuran bir anlatımla
 Dolu bu çizgiler bir doğru, bir yanlıştı,
 Ve aynı anda hem hoş, hem de hoş değildi.

53

Ancak ılımlı bir iklimin egemen olduğu bir coğrafyaydı:
 Uyum, sessizlik, dinginlik vardı orda alabildiğine,
 Tomurcuklarla dolu ve bereketli, taşkın olmayan bir sevinç vardı;
 Mutluluk değilse de o güçlü tutkularınıza
 Pek de yaklaşan türden bir şey hani
 Kimilerinin “Ulu” diye nitelendirdiği. Bir kez denemenize
 Değerdi bu: Sizin fırtınalı denizlerinizi ve sevgililerinizi de gördüm
 Ve sevgililere denizcilerden çok acıdım.

54

Ancak karasevdaı olmaktan çok düşünceliydi Dudu
 Ağırbaşlı ve dingindi, düşünceli olmaktan fazla
 Ola ki bunlar her zamankinden çok kötü olmayan düşüncelerdi
 En azından şimdiye dek görüldüğü kadarıyla.
 Gariptir ki güzel olmakla birlikte, habersizdi
 Bundan da: onyedisinin baharında
 Sarışın mı esmer miydi, uzun mu kısa mıydı
 Güzelliği üstüne hiç kafa yormamıştı.

55

Bu yüzden de nazik ve kibardı,
 Altın Çağı gibi (Altının adının daha
 Konmadığı ancak kendisinin bilindiği
 Ve kullanıldığı bir çağdı o ya
 “Işığı geçirmeyen ağaç” tanımlaması gibi,
 Olanın değil, olmayanın tanımlandığı bir yöntemle.
 Çağımızda gittikçe geliyor böyle bir eğilim,
 Onun metalini şeytan çürütse bile defterini düremeyecektir.

56

Bence “Korint Pirinci” gibi bir şey olacaktır bu,
 Bir alaşım hani değişik metallerden oluşan.)
 Ey ince okuyucu! Okumadan geç bu uzun ayracı:
 (Kapatamıyorum ben bu defteri ruhum yüzünden)
 Bana çuvaldızı batırmadan önce kendine sapla iğneyi.
 Yaptığım yanlışları kişiliğimle karşılaştırmalısın
 Ne ki bunu yapmayacaktır – yapma öyleyse:
 Ben de senden daha özgür değilim işte.

57

Dönme zamanı geldi yine öykümüze
 İşte sürdürüyorum öyküyü
 Dudu, gösterişten uzak her türlü incelikle
 Juan’a, ya da Juanna’ya, bu dişiler labirentini
 Baştan aşağıya gösterdi, durdukları her yeri tanıttı ona,
 Gariptir – söylenebilecek en az sözle yaptı bu işi:
 Bunu nasıl yaptığını bir benzetmeyle anlatmam yanlış olur,
 Çünkü suskun bir kadın sessiz bir fırtınadır.

58

Sonra Juanna’ya (Dişil adını kullanıyorum kahramanın
 Çünkü, kurtarmak gerek görünüşü en azından)
 Doğu geleneklerini öğretti ana çizgileriyle
 Bir erdemler bütünü olan yasaları,
 Çünkü bir haremde arttıkça dişilerin sayısı
 Onların görev bölümünü belirlemeye
 Yarayan kurallar da artıyordu,
 Barındırabilmek için bir arada bu güzelleri.

59

Sonra da Juanna’ya masum bir öpücük verdi,
 Öpmekten hoşlanırdı Dudu; bence kimse
 Yanlış anlamamalıdır bu davranışını,
 Hoş bir şeydir öpmek çünkü, safça yapıldığında,
 Kadınlar arasında bir yakınlık göstergesi
 Olmaktan başka bir anlam taşımaz sonra,
 Ve şimdi “öpücük” ve “mutluluk” iyi bir uyum oluşturuyor ya
 Keşke kötü bir sonuca yol açmasa.

60

Tam bir suçsuzlukla giysilerini çıkardı ardından
 Bu da çok zaman almadı, çünkü
 Doğanın çocuğuydu, tasasızca sıyrıldı giysilerinden:
 Severe aynada kendini süzmeyi
 Göle yansıyan bir ceylan
 Gibi kendi utangaç, gölgemsi imgesinin geçişini
 İzliyordu sanki, sonra bir yudum su içer gibi,
 Bu derinlikler yaratığına beğeniyle bakıyordu.

61

Ve giysilerini bir bir çıkardı, bir yana koydu
 Ne ki Juanna'ya yardım etmek istedi önce,
 Aşırı alçakgönüllülüğü buna engeldi:
 Sonra bu da geçti, güçlkle
 Karşılaştığında soyunmak için ki
 Nezaketi yüzünden zorluk çektikten sonra
 Ki bizleri günaha sokmak için yapıldıkları kesin
 O kahrolası iğnelerle parmakları uğraşırken Juanna'nın –

62

Hani bir kadını oklu kirpiye çeviren o iğneler ki
 Birden ellenmeye gelmez. Ancak yine de
 Büyük bir korku yaratır insanda, evet, hani
 Bir zamanlar benim de ilk gençliğimde,
 Bir genç kızı giydirmek için yaptığım gibi –
 Elimden geleni yapmıştım baştan çıkartmak için
 Onu götürmeye bir maskeli baloya
 İğneleri yerleştirmiştim ya doğru yerlere değil yalnızca.

63

Ne ki bunlar bilge kişiler için aptalca şeylerdir,
 Ve ben Us'u, onun beni sevdiğinden çok severim ya;
 Düşünlük yapma eğilimindeyimdir
 Birçok şey konusunda, bir zorbadan tutun da bir ağaca
 Dek, ancak bakire Bilgi uçuşunu sürdürür:
 Neyiz biz? Nerden geliyoruz? Nedir sonunda
 Varlığımızın erişeceği nokta? Neredeyiz şimdi?
 Yanıtı olmayan sorulardır bunlar, yine de gelmez ardı arkası.

64

Odada derin bir sessizlik vardı: loşlukta
 Birbirinden uzak ışıklar yansıyordu
 Kanat çırpıyordu odadaki güzellerin üstünde
 Uyuşuk bir biçimde ve eğer cinler var olsaydı,
 En sessiz bir biçimde yürürlerdi burda,
 Ölümler dünyasında yaptıklarının tersine kendilerini
 Zevk sahibi olarak burda bir gösterdikten sonra
 Düşerlerdi eski bir yıkıntının ya da yabansı bir yerin ardına.

65

Birçok güzel, serpilmiş yatıyordu odanın orasında burasında,
 Değişik renkten, kökenden, iklimden gelen çiçekler gibi
 Masraf, özen ve sıcaklık isteyen ve yalnızca
 Egzotik bahçelerde görülen türden hani,
 İçlerinden biri hafifçe bağlı kahverengi saçlarıyla
 Ve güzel yüzüyle dalından sarkan meyve gibi uyuyordu
 Yumuşak bir soluk alıp verişle ve hafif ayrık dudakları
 Arasından ağzındaki inciler seçiliyordu.

66

Kızlardan biri kızarmış yanaklarını yaslamıştı ötekinin beyaz koluna
 Ve alnında bukleleri halka halka toplanmıştı,
 Yumuşak ve sıcak yatarken düşler içinde
 Gülümsüyordu uykusunda, bir bulutun arasından ayın sıyrılışı gibi
 Öteki güzellikleri de azar azar çıkıyordu ortaya,
 Kardan yapılma bir kefenin içindeymiş gibi,
 Gecenin bilinçaltındaki zamanı yakalamıştı güzelliği,
 Sıkılğan bir biçimde gün ışığına çıkarmak için sanki.

67

Saçma sapan değildir, öyle görünse de sözlerim,
 Çünkü geceydi gece olmasına, ne ki lambalar vardı ya:
 Bir üçtuncüsünün soluk görünümü uyuyan bir hüznün
 İzlerini dışavuruyordu, ele veriyordu sonra,
 Alçalıp inen göğsü uzak kıyılarda geçen bir düşün
 Yaratmıştı coşkuyu ve sevgiyi; gözlerinin koyu kıvrımında
 (Bir selvi ağacının koyu dalında parıldayan
 Gece çişi gibi) gözyaşları belirirken.

68

Bir dördüncüsü mermerden bir yontu gibi dingin bir biçimde
 Sessiz, deliksiz ve taş gibi uyuyordu,
 Beyaz, soğuk, saf ve donmuş bir dere,
 Ya da dağlarda, karlı, minare gibi bir tepeydi sanki,
 Ya da tuzda putlaşan karısı gibi Lut'un, ya da
 Nasıl isterseniz öyle –Benzetmelerim yığın gibi,
 Seçin arasından istediklerinizi– belki de bir anıttaki
 Bir kadın kabartısı gibiydi.

69

Ve işte! Bir beşincisi görünüyor, nasıl birisi mi?
 “Orta yaşlı” denen türden, başka bir deyimle
 Yaşlanmış birisi – yaşı neydi bilmem ya, yaşamının baharını geçmişti,
 Ve ömrün o en kötü dönemi vardır ya hani; kadınları da
 Erkekleri de rafa kaldırır yaşam, günahları ve kendileri
 Üstüne onları düşündürtür sonra;
 İşte öylesine bir yaştaydı bu kadın,
 Ve pek de hoş değildi izlemek onu uyurken.

70

Ancak bu sırada Dudu nasıl uyudu, ne düşler gördü?
 Bilemezdim bunu iyice araştırsam da
 Ve istemem gerçeğe uygun olmayan bir tek söz bile söylemeyi,
 Ne ki geceyarısından biraz sonra
 Sönmeye yüz tutan lambalar loş ve mavi
 Bir ışık yayarken ve hortlaklar gibi kanat çırparken boşlukta,
 Ya da buna benzer bir görüntü
 Verirken odaya, birden haykırdı Dudu.

71

Ve sesi öyle yüksek çıktı ki, bütün odayı
 Büyük bir telaşla kaldırdı ayağa:
 Ana ve kızları ve ötekiler, hepsi
 Okyanus dalgaları gibi geldiler üst üste
 Titreyerek ve merak içinde
 Ne olup bittiğini bilmiyordu hiçbirisi
 Benim bile bilmediğim hangi nedendi ki
 Sessiz Dudu'yu böyle şiddetle uyandırmıştı?

72

Bütününüyle uyanıktı Dudu ve yatağının çevresinde toplandı
 Saçları başları ve giysileri dağınık kızlar merakla
 Soran gözlerle, telaşlı adımlarla dolanıyorlardı
 Göğüsleri kolları bacakları dolanıyordu birbirlerine,
 Ve kuzey kutbunda görülen en parlak göktaşı gibi
 Büyümüştü gözü, rengi değişmişti sonra,
 Bu kaygısının nedenini araştırdı hepsi:
 Sinirli, korkulu ve tedirgindi Dudu.

73

Ancak gariptir ki –ve deliksiz uykunun nasıl da
 Esenlik verici bir şey olduğunun güçlü bir kanıtıdır ki–
 Juanna sıradan bir koca gibi öyle
 Horul horul uyuyordu.
 Mutlu uykusunu bozmadı bu kargaşa,
 Ne ki onu sarstıklarında gözlerini açtı
 –En azından öyle dendi ya– ve ölçülü bir şaşkınlıkla
 Uzun uzun esnedi sonra.

74

Ve ardından sıkı bir soruşturma başladı,
 Ve her kafadan bir ses çıktığı için
 Ortalık bir soru-yanıt karmaşasına büründü:
 Sorulan soruların hiçbirinin
 Karşılığı belli bir mantığa dayanmıyordu.
 Evet, Dudu sağduyudan ayrılınadı ya; ne ki
 Brutus gibi bir söylevci olmadığından
 Ne olup bittiğini anlatamadı ilk an.

75

Sonunda uykulu bir sesle şunları söyledi:
 Bir düş görmüştü – düşünde yürüyordu bir ormanda,
 Dante'nin kendini içinde bulduğu
 “Karanlık orman” dediği, yaşamın yarı yoludur tamı tamına,
 Erdemli bir yaşantıyla taç giymiş kadınlar ki,
 Kabalaşacak sevgililerin gözdağından uzaktırlar hani ya,
 Iloş meyvelerle boy atan ağaçlarla
 Ve yayılan köklerle dolu bir ormandı bu işte,

76

Ve ortada altın bir elma vardı

Çok çok lezzetli bir elma – ne ki çok yüksekte
 Ve uzaktaydı ve ona ulaşmaya çalışıyordu Dudu,
 Bakıyordu ona, sonra dayanma gücünü yitirip ne bulduysa
 Onu elmaya fırlatarak düşürmeye çalışıyordu onu,
 Yine de bana mısın demiyordu elma
 Ve asılı duruyordu dalında,
 Erişilmez, ağız sulandıran bir yükseklikte;

77

Sonra birden, umudunu tam kesmişken Dudu
 Kendiliğinden düşünce elma ayağının dibine,
 İlk düşüncesi yerden almak olmuştu onu
 Ve büyük bir lokma ısırma sonra,
 Ancak ağzını daha açmadan ve altından bu meyveyi
 Isırmadan önce bir arı çıkmıştı ortaya
 Ve Dudu'yu sokmuştu kalbinden
 İşte bu yüzden büyük bir çığlıkla uyanmıştı ya birden.

78

Anlattıklarının hepsi de çelişkili ve karmakarışıktı,
 Hoş olmayan düşlerin sonunda görülen türden
 Birer kuruntu ve görüntü olan kaygıları
 Tam olarak anlatamamaktan kaynaklanan.
 Kimi garip düşler bilirim ki, en ince ayrıntısına dek tasarlanmışlardı
 Bir kehanet gibi, ya da kimi zaman
 “Garip bir rastlantı” deyimiyle tanımlandığı gibi
 Bu günlerde pek de gözdedir ya böylesi.

79

Büyük bir olay beklentisiyle ve korku içinde uyanan
 Kızlar ortada hiçbir sakınca olmadığını görünce
 İçerlediler, tatlı uykularından
 Kuru bir patırtıyla uyandırılmalarına.
 Ana da kızdı, sıcak yatağından çıkmasına neden olan
 Ve dinlemek zorunda kaldığı bu öyküye,
 Ve yüklendi Dudu'ya, Dudu'ya
 İçini çekmekle yetindi, attığı çığlık için özür diledi sonra.

80

“Horoz vc boğa öyküleri duydum da
 Elmalı ve arılı bir düş yüzünden hepimizi
 Dinlencemizden alıp, bütün odayı sabahın köründe
 Birbirine katmanı anlayamadım hani,
 Ola ki bir dolunay var gökyüzünde.
 İyi değilsin anlaşılan, çocuk! Yarın
 Zatı şahanelerinin hekimi ne der bakalım
 Bu isterik düş için.

81

Zavallı Juanna, ilk gecesi zehir oldu
 Çocuğa, bu gürültü patırtı içinde
 Gönlüm elvermemişti
 Bu garibin tek yatmasına,
 Kızlardan en sessizi
 Seni bilirdim Dudu ya,
 Vermeliyim onu şimdi işte
 Yatağı pek geniş olmasa bile Lola’nın yanma”

82

Lola’nın gözleri parladı bu öneri üstüne,
 Ancak zavallı Dudu’nunkilerde iri gözyaşları belirdi,
 Ya aşağılanmaktan ya da gördüğü düşten olsa ya,
 Yaptığı bu ilk yanlışın bağışlanmasını diledi,
 Ve hiçbir koşulda
 (Yumuşak ve tatlı bir sesle söyledi bunu)
 Juanna’nın yanından alınmamasını ve düşlerini
 Bundan böyle sıkıca denetleyeceğini sözlerine ekledi.

83

Dahası hiçbir düş, en azından böylesine
 Gürültülü düşleri görmeyeceğine söz verdi,
 Nasıl da haykırırmıştı böyle ki?
 Aptalca bir davranıştı, sinirlerini tutamamıştı,
 Gülünce bir sanrı, bir kuruntuydu bu işte –
 Ne ki kendini kötü hissediyordu,
 Bağışlanması için yalvardı, birkaç saat sonra
 Düzelir, kurtulurdu bu kötü durumdan nasıl olsa.

84

Tam o anda nazikçe araya girdi Juanna,
 Ve bulunduğu yerde rahatının yerinde olduğunu
 Deliksiz bir uyku çekerken çevresindeki kalabalıkla
 Başlayan patırtıya uyandığını
 Ve kibar yatak arkadaşını terk etmeye
 Niyeti olmadığını belirtti,
 Kaldı ki Dudu'nun hiçbir günahı yoktu bu işte
 Bir kez kötü bir düşünmekten başka.

85

Juanna konuşurken Dudu başını göğsüne
 Yasladı onun, bir tek ensesi görünüyordu:
 Bir gül koncasının renginde.
 Bilemem Dudu'nun neden kızardığını,
 Ya da dinlenmeleri sırasında
 Ortaya çıkan bu patırtının nedenini;
 Bildiğim tek şey, belirttiğim gerçeklerin tümüyle
 Doğru olmasıdır işte.

86

Böylece iyi geceler diyoruz onlara –ya da
 Dilerseniz, günaydın– çünkü horozlar çoktan ötmüştü,
 Ve karşı yakadaki dağlar aydınlanmaya
 Başlamıştı ve caminin tepesindeki yarım ay seçiliyordu
 Çiylerle kaplı sabah sisinin içinde,
 Bir kervan görülüyordu
 Dağlarda kıvrıla kıvrıla ilerleyen, Asya yakasında
 Kürtlere yüksekte bakan Kaf Dağı'nda.

87

İlk ışıklarla, daha doğrusu sabahın külrengiyle birlikte
 Gülbeyaz rahatsız bir uykudan uyandı,
 Dibine dek yanıp tutuşmuş bir tutkuyla,
 Giyindi kuşandı, taktı takıştırdı.
 Masallarda anlatılan, hani şu kalbine batan gül dikeniyile
 Şakıyan bülbülün şarkısı vardır ya, Gülbeyaz'ın duyduğu
 Ve sesiyle dışarı vurduğunun yanında hiç kalırdı,
 Boyunu aşan tutkuları eteklerini tutuşturmuştu.

88

Bu da bu öyküden alınması gereken derstir ya
 Görebilirlerse okuyucular konunun özünü
 Ancak kuşkudan arınmış bir biçimde
 Yapmayacaklardır ya bu işi, çünkü düş güçlerini
 Işığa kapalı tutmayı becerirler kibar okuyucular ya,
 Kibar yazarlar da severler birbirleriyle didişmeyi,
 Bu da doğaldır, çünkü o denli çok ki böyle kişiler ortalıkta
 Hepsini birden pohpohlama olanağını bulamaz kimse.

89

Uyandığında yanı başında
 Kırışmış bir gül yaprağı bulmaya dayanamayan
 Ve hüngür hüngür ağlayan Sibarisli'ninkinden de
 Yumuşak ve görkemli bir yatakta gözünü açan Hanım Sultan'ın
 Güzelliğine sanatın katacağı bir şey yoktu ncrdeyse,
 Aşk ve Gurur arasındaki çelişkilerin
 Sararıp soldurduğu sultan öyle altüst olmuştu ki
 Aynaya bile bakmadı.

90

Aynı anda, belki az sonra efendisi
 Otuz ülkenin sahibi zatı şahaneleri de
 Uyandı, karısı tarafından hor görülmesi önemsizdi,
 Onun gibi geliri yerinde
 Olanlar için en azından ki;
 Doğu'da gücü yeten toplar ya bir kargo
 Dolusu kadını, Batı'da yasalarla
 İki kariya bile konur ambargo.

91

Bu konuyu düşünmedi sultan; ne de başka
 Bir konuyu sonra: Bir erkek olarak severdi
 Güzel bir gözde bulundurmayı elinin altında,
 Kimilerinin bir yelpaze tutmayı sevdikleri gibi.
 Bu yüzden Divan toplantılarından sonra
 Gönül eğlendirmek için hazır tutardı bir alay Çerkez kızını
 Buna karşın son zamanlarda olağanüstü bir aşk ya da görev duygusu
 Karısının güzellikleri üstüne eğilmesini sağlamıştı.

92
 Sonunda kalktı ve Doğu'nun kurallarına göre aptes aldı,
 Duasını okudu, dinsel gereklerini getirdi yerine,
 Bunun üstüne en az altı fincan kahve içti,
 Ardından son haberleri duymak üzere
 Makamına çekildi; o ara utku üstüne utku kazanıyordu
 Katerina'nın saltanatı altındaki Rusya
 Ünün ve şanın yüzüne güldüğü bu kraliçe
 En büyük olmuştu hükümdarların içinde.

93
 Ah, sen, Katerina'nın oğlunun oğlu
 Ve gerçek kral Aleksandr, kızma bu sözüme.
 Olur ki kulağına erişirse – çünkü
 Bugünlerde her şiir Petersburg'a bile ulaşıyor nerdeyse,
 Ve mırıldanan Özgürlük büyük dalgalarla şimdi
 Çekinceli bir miras bırakmaya doğru ilerliyor ardında,
 Baltık ülkeleri de katılıyor bu kükremente –
 Babanın oğlu ol yeter, ona yaraşan bir biçimde.

94
 İnsanoğlunun sevgi ürünü olduğunu ya da
 Anaların insanlık düşmanı Timon'un karşıtları olduğunu
 Öne sürmek ayıp olurdu ya,
 Tarihin oyunudur işte insanın ataları
 Ve bir hanımın sürçmesi suç altında
 Bırakabiliyorsa kendinden sonra gelecek kuşakları;
 Bilmek isterdim doğrusu
 Nasıl bir soyağacı doğacağını.

95
 Katerina ve Sultan gerçek çıkarlarının nerde
 Olduğunu anlasaydı ya hiç olmazsa, oysa krallar bilmez böylesi
 Şeyleri genellikle, bir kötü olayla öğrenmeden önce,
 Aralarındaki kavgayı sona erdirmenin vardı bir yolu,
 İkisinin de sağı solu belli değildi ya,
 Ne ki iyice düşünselerdi prensin ya da naibin yardımı
 Olmaksızın: Katerina muhafızlarını, sultan haremni dağıtsaydı,
 Öteki varlıklarını da bölüşselerdi.

96

Ancak zatı şahaneleri bilinegelen biçimde
 Bu azılı kadını, bu çağdaş Amazon'u,
 Bu kraliçeler kraliçesini
 Nasıl durduracağı üstüne her günkü danışma
 Kurulunu toplamıştı: Kendi vilayetleri üstüne,
 Devletin koyduğu yeni vergileri
 Kaldıramaz durumda olan Âyan
 Şaşkın bir durumdaydı.

97

Bu arada Gülbeyaz kocasının ayrılmasıyla birlikte
 Odasına çekildi. Burası sevimli,
 Aşk ya da kahvaltı yapmak için beğeniyle
 Döşenmiş, gözlerden uzak, özel bir yerdi:
 Değerli taşlar pırıldıyordu tavanda,
 Her yeri varsıl bir görkemle dolu
 Odada, porselen vazolardaki tutsak çiçekler süslüyordu
 Bu odanın tutsağı olan kraliçenin tutsaklık saatlerini.

98

İnci, billur ve mermer yarışıyordu,
 Bu pahalı yerde, kendileri ortada
 Görülmeyen kuşların sesleri duyuluyordu,
 Ve bu güzel ini aydınlatan renkli pencere
 Işığı içeriye değiştirerek yansıtıyordu
 –Ne ki bu betimlemelerin hepsi de
 Değiştirir gerçeği, ayrıntıları değil de, bütünü vereyim ben iyisi mi–
 Okuyucunun düş gücü tamamlasın gerisini.

99

Baba'yı işte bu odada kabul etti huzuruna,
 Ve ondan Don Juan'ı bulmasını istedi.
 Önceki gece gözdeler ortadan çekilince
 Neler olup bittiğini, Juan'ın onlara
 Kanca atıp atmadığını, her şeyin yolunda
 Gidip gitmediğini, Juan'ın tebdili kıyafetini koruyup korumadığını
 Ve en önemlisi Don Juan'ın geceyi
 Nerede ve nasıl geçirdiğini bilmek istedi.

100

Baba biraz utangaç bir tavırla

Sorulması yanıtlanmasından daha kolay olan

Sorular zincirini yanıtladı sonra –

Verilen buyrukları yerine getirmek için

Elinden geleni yaptığını belirttiyse de

Gizlemek istediği bir şeyler olduğu kanısını uyandıran

Duraklamalarıyla ve kulağını kaşmasıyla

Kendini vermiş oldu ele.

101

Gülbeyaz hiç de bir sabır taşı örneği değildi.

Ne sözünü ne eylemini beklemezdi karşısındakinin işte.

Konuşmalarında çabuk yanıtlardan hoşlanırdı,

Baba'nın bir küheylan gibi tökezlediğini görünce,

Yeni yeni sorularla şaşırttı onu,

Ve aldığı yanıtlar iyice çelişkilerle dolunca,

Yanakları kızarmaya, gözleri parlamaya başladı,

Ve gururlu yüzündeki damarlar şişti ve karardı.

102

Bu belirtileri gören Baba anladı ki işler sarpa sarmakta,

İçinden dua etti Hanım Sultan'ın öfkesini

Üstüne çekmemek için ve yalvardı anlatacakları dinlensin diye

Sözün geldiği yer elinde değil ki:

Juan verilmişti Dudu'ya,

Ne ki Baba'nın bir yanılsı yoktu

Bu işte, kutsal devenin hörgücü

Ve Kur'an üstüne ant içti.

103

Odanın başkadını ki, haremın tüm düzeni

Ondan sorulurdu, herkes çekilince odasına;

Ve Baba'nın yetkisi de sona ererdi

Kapının önünde; Kızlar Anası işte

Çözmüştü sorunu, Baba'nın elinden bir şey gelmezdi.

Bunları aktarırken Hanım Sultan'a

Yanlış bir söz söyleyip işi

Kötüleştirmekten kaçınmaya çalıştı.

104

Umudu, daha doğrusu düşündüğü, Juan'ın onu
 Aldatmamış olmasıydı, gerçekten de
 Yerde bir davranış gösterdiği kesindi
 Juan'ı, yoksa yalnızca o değil, Baba da
 Birlikte bulurlardı kendilerini
 Ağzı dikili birer çuvalın içinde
 Denizin dibinde – Bu yüzden Baba her şeyi anlattıysa da
 Dudu'nun düşünüyü atladı, çünkü bu iş şakaya gelmezdi.

105

Bunu gizlice arka planda tuttu ve sözü değiştirdi,
 Daha da çok konuşurdu konuşmasına da
 Her bulduğu yanıt derin bir iz açıyordu
 Gülbeyaz'ın yüzünde,
 Yanakları kül gibi oldu, kulakları çınladı, beyni döndü
 Gülbeyaz'ın: vurulmuş gibi oldu birdenbire
 Ve kalbindeki acıların çiyleri güzel yüzüne sıçradı,
 Sabahleyin bir nilüferin üzerinde görüldüğü gibi.

106

Bayılan biri değilse de Hanım Sultan, onun bayılacağını sandı Baba,
 Ancak bu düşüncesinde yanıldı –
 Bir çırpınmaydı bu, tanımlanması güç ve kısa
 Hepimiz gördük işte değil mi
 Ve kimilerimiz mortoyu çektiğini sandı ya
 Gülbeyaz'ın; olağanüstü bir şey oldu:
 O bir anlık korkunç acı sırasında, olağan bir durumda
 Anlatmayacağı bir şey yaptı, ben nasıl anlatırım ya?

107

Üç ayaklı sehpasında oturan Pitones gibi
 Durdu bir an öyle, ağır ve korkunç bir acı içinde,
 Sıkıntıdan devşirilmiş eksiksiz bir esinle dolu,
 Kalbi en güçlü duygularla, vahşi atlarla
 Dört bir yana çekilip parçalanmış gibi –
 Ve daha sonra da bu dayanılmaz hızın azalmasıyla
 Çöktü sanki oturduğu yerde,
 Ve zonklayan başını aldı dizleri arasına.

108

Yüzü dizlerinin içindeydi ve görülmüyordu,
 Saçları salkımsöğüt gibi lüle lüle
 Yere sarkarak süpürdü yeri,
 Daha doğrusu döküldü oturduğu yer minderine,
 Kapkara bir karamsarlık dalgalandı
 Bağrında, sanki bir kıyıda yolunu
 Arayan ve bir yıkıntıyı
 Alıp götürmek isteyen dalgalar gibi.

109

Başı eğikti ve uzun saçları yüzünü
 Bir tülenden daha iyi gizliyordu,
 Yer minderine yaslı eli
 Beyaz, mum gibi, kaymaktaşı gibi solgundu;
 Bir ressam olsaydım keşke şimdi!
 Şairin her şeyi ayrıntılarına çekmesi nedir ki!
 Sözcüklerim renklerim olsaydı ya! Yine de sözcüklerimin renkleri
 Verecek güçtedir anaçizgileri ya da ipuçlarını.

110

Baba, deneyimleriyle ne zaman konuşacağını
 Ve ne zaman susması gerektiğini bildiği için
 Bu öfke geçene dek tuttu dilini,
 Bozmaya korkmadı sessizliğini Gülbeyaz'ın
 Sonunda berikisi ayağa kalktı ve başladı
 Odayı arşınlamaya, tek bir söz söylemeksizin,
 Ve gözleri değilse de yüzü aydınlandı sonra;
 Fırtına dinmişti ya, kabarıktı deniz daha.

111

Durdu ve konuşmak ister gibi başını kaldırdı,
 Bir duraksama anından sonra yine başladı hızla
 Odayı arşınlamaya, sonra yavaşladı, derin duyguların neden olduğu
 Bir yürüme biçimiydi bu: Kimi zaman her adımda
 Bir duygu okunur sanki, Sallustus'un *Catilinae*'sındaki gibi,
 Hani tüm tutkuların şeytanlarınca
 İzlenirken onların etkisi adımlarında bile
 Tek tek göze çarpardı ya.

112

Gölbeyaz durdu ve eliyle işaret etti Baba'ya: "Köle!
İki köle getir bana!" dedi hafif, ne ki
Baba'nın karşı koyamayacağı bir sesle,
Yine de tüyleri ürperdi Baba'nın ve isteksizmiş gibi
Görünmeyi seçti, yalvardı Hanım Sultan'a
Anladıysa da (onun ne demek istediğini)
Nasıl köleler istediğini açığa vurması için;
Korkuyordu çünkü yaptığı yanlışlığa bir yenisini eklemekten.

113

"Gürcü ve sevgilisi," dedi Hanım Sultan,
Sonra ekledi: "Kayığı gizli gizli
Kapının önüne getirt, gerisini biliyorsun."
Sözleri boğazında düğümlendi,
Yaralanan aşkı ve ateşli gururuna karşın
Baba'nın gözünden kaçmadı bu,
Ve dua etti sakalına Hazreti Muhammet'in,
Hanım Sultan'ın verdiği buyruktan dönmesi için.

114

"Ağzınızdan çıkan söz buyruktur benim için," dedi,
"Ancak Sultanım, bu işin sonunu düşünün bir de,
Yerine getirmekten kaçınıyor değilim buyruğunuzu,
Ne kadar sert olsa da;
Ancak böyle bir cezalandırma kötüye varabilir ki
O da sizin zararınıza olur sonunda:
Bu işin sonuçlanmadan açığa çıkacağını
Ve size yıkım getireceğini demek istemiyorum, ne ki;

115

Kendi duygularınızı demek istiyorum bu sözümle,
Ölümcül bir çekim gücüyle bağrınızın derinliğindeki
Aşkla çarpan duygular ki saklansalar da
Azgın dalgaların ardında gerisi—
Siz ki gönül verdiniz sarayın bu yeni ve çocuksu konuğuna
Ve bu şiddetli derman denense bile ki
Bağışlayın sözümü, ancak şuna inanın kesinlikle,
İyileşemezsiniz onu öldürmekle."

116

“Aşktan, duygudan ne anlarsın ki alçak seni;
 Yıkıl karşımdan!” diye bağırdı Gülbeyaz ateş saçan gözlerle:
 “Ve buyruğumu getir yerine!” Baba ortadan yitti,
 Çünkü çok iyi biliyordu ki direnirse
 Kendi kellesi de elden gidecekti,
 Ve başkalarına zarar vermeden bu beceriksizce
 İştten sıyrılmaya can atıyorsa da kendi kellesini
 Başkalarınıninkine yeğ tutardı.

117

Buyruğu yerine getirmek için çıktığında
 Homurdanarak söylendi, verdi veriştirdi,
 Bütün kadınlara ve özellikle Hanım Sultanlara,
 Aralarında ayırım yapmadı:
 Ne inatçılıkları kaldı, ne de günden güne
 Değişen kararları, kararsızlıkları, gururları,
 Yol açtıkları sorunlar, erdemsizlikleri, öyle ki
 Her gün kendisinin cinsiyetsiz oluşuna şükrederdi.

118

Sonra öteki hadımları yardıma çağırdı
 Ve birini haberci gönderdi ikisine:
 İncelik göstererek onları
 Sorduran Inez’in huzuruna
 Çıkmak için ivedilikle hazırlanmalarını
 Ve takip takıştırmalarını haber etti onlara:
 Bunu duyan Dudu şaşı, Juan aptallaştı ya,
 Gitmeleri gerekti işte o anda.

119

Burda bırakıyorum işte ikisini,
 Huzura çıkmak için hazırlanmaları üzerine,
 Gülbeyaz’ın onları bağışlaması
 Ya da ulusundan öteki öfkeli kadınların da
 Yaptıkları gibi ikisinden de kurtulması,
 Bir kılın ya da tüyün kıpırdaması gibiydi işte,
 Ancak bir kadının gelip geçici isteklerinin nereye varacağını da
 Kestirmek benim altından kalkabileceğim bir soru değil burda.

120

Şimdilik iyi dileklerle bırakıyorum onları burda,

Düşünerek ne yapıp ne ettiklerini:

Tarihin bir başka bölümü ve bir başka şölende

Sunulacak yeni yemekler için değiştirmeliyiz üstümüzü

Ve Juan'ın balıklara yem olmaktan kurtulacağını da

Umarak (Durumu pek de iç açıcı değildi)

Böyle konuyu dağıtmak da yanlış değil ya

Esin Perisi şimdi savaş durumuna göz atacak biraz da.

KANTO VII

1

Ey Aşk! Ey Görkem! Hep uçuşursunuz çevremizde, ne ki
Çok az konarsınız kimilerimizin başına;
Böylesine üstün ve kısa ömürlü
Başka bir yıldız yoktur gökyüzünde.
Soğuk yeryüzüne tutsak, donmuş varlıklarımız ki
Uzatır bakışlarını sizler için yükseklere,
Binlerce renge bürünürsünüz ikiniz de
Ve sonra yalnız bırakırsınız bizleri yine.

2

Ve tıpkı onlar gibi benim öyküm de
Tanımlanmamış ve her an değişen bir şiir ki
Aydınlatır çorak ve buzlu bir iklimi, gökyüzünde
Geceleri görülen renkli ışıklar gibi.
Bilseydik bir, her şeyin anlamını, ağlardık durumumuza,
Oysa bir suç değildir umarım ki,
Her şeye gülmek – çünkü nedir ki sonunda
Her şey? Bir gösteriden başka?

3

Suçluyorlar beni –şu gördüğünüz şiirin şairini–
Bilmem ki neden – insan erdemine
Ve gücüne aşâğılık bir gözle bakma eğilimi bu:
Ve tüm bu suçlamaları da
Kaba bir dille yapıyorlar ki,
Ey Tanrım! Nedir uğraştıkları şey ki aslında!
Oysa söylediklerinden daha fazlasını söylemiyorum
Dante'nin, Süleyman'ın, Cervantes'in.

4

Swift'in, Machiavelli'nin, Rochefoucault'nun,
 Fenelon'un, Luther'in, Platon'un,
 Tillotson'un, Wesley'in, Rousseau'nun,
 Ki bir patatese bile değmediğini belirtmişti bu yaşamın,
 Ne onların yanlışdır bu, ne de benim yanlışım;
 Kendi payıma Cato olmaya özenmem,
 Ne de Diogenes olmaya – yaşarız ve ölürüz işte,
 Ancak hangisinin daha iyi olduğunu benden iyi bilmezsiniz siz de.

5

Sokrates bilebileceğimiz tek şeyin
 “Hiçbir şeyin bilinemeyeceğini bilmek” olduğunu söylemişti,
 Zevkli bir bilim bu ya; şimdiki, gelecekteki, gelmiş geçmiş tüm
 Bilim adamlarını böylece birer aptala indirgedi.
 Newton (Ki usun atasözüdür) bütün
 O büyük buluşları sırasında kendini
 “Yalnızca deniz kıyısında midye toplayan
 Bir çocuk” gibi algıladığını söylememiş miydi!

6

Kilise dedi ki “Bunların hepsi de boşuna”–
 Ancak çağdaş rahipler de söylüyor aynı şeyi, ya da böyle olduğunu
 Gösteriyorlar gerçek Hıristiyanlıktan verdikleri örneklerle:
 Kısacası herkes biliyor ya da az zamanda öğrenecek ya bunu;
 Ermişlerin, rahiplerin, bilgelerin, şairlerin bile
 İtiraf ettikleri bu anlamsızlık içinde şimdi
 Ben de alıkoymalı mıyım kendimi, uğraşma korkusuyla,
 Yaşamın hiçliğini sona erdirmekten yoksa?

7

Köpek ya da insan! (Çünkü size köpek demekle
 Pohpohlamış olurum yalnızca sizleri –
 Köpekler daha iyidir sizden) ister okuyun ister okumayın ya
 Şimdi yazdıklarımı: Göstereceğim şimdi size ne olduğunuzu.
 Kurtların önünde durur ya dolunay bir anlığına,
 Göklerden bir ışık alıp getirecektir Esin Perisi –
 O zaman uluyun bakalım gazap için,
 Karanlık yolunuzda ay gümüş gibi ışıldarken!

8

“Aşkta ve haksız savaştan sakın” – böyleydi
 Sanırım okuduğum bir yazıdan anladığım ya,
 Fark etmez, gerçek aynıdır aşağı yukarı,
 İkisini de konu ettim ben şiirime;
 Bir kuşatmaya göğüs gererek ünlenen bir kenti
 Anlatacağım birazdan sizlere,
 Karadan ve denizden kuşatılmıştı, Suvarof tarafından ki,
 Bir encümen üyesi nasıl severse iliği, o da öyle bir kan içiciydi.

9

Bu kalenin adı İsmail’dir ve Tuna
 Irmağı’nın sol kolunda, sol yakadadır, Doğu
 Mimarisinin ince beğenisiyle bezeli bir kenttir ya da
 Sınır boyundaki bir kale ya da her ikisi;
 Değişirdi çoktan yoksa,
 Onu fethetmek sizin fatihleriniz için ortak bir gösterişi;
 Denizden yüksekliği seksen arşındı,
 Ve binlerce metreydi çevresi.

10

Bu kalenin içinde sol taraftaki bir tepede
 Kente egemen bir köy vardı,
 Ve bir Yunanlı tarafından köyün çevresinde
 Siper kazıkları dikilmişti,
 Öyle ki kenti savunanların ateşine
 Engel olacak gibi
 Ve dışardan saldıran düşmana
 Yardımcı olacak biçimde.

11

Bu yeni Vauban’ın yüksek yeteneklerini
 Göstermeye yarayabilir bu durum.
 Ne ki yüksek kale duvarları içindeki
 Kent bir uçurumun dibinde gibiydi
 Bir okyanus kadar derindi
 Bu duvarlardan tırmanmayı istemezsiniz siz de
 Ne ki onarım ya da yol yapımı gibi bir uyarı levhası
 Eksikti burda “Burdan geçit yok” diye en azından hani.

12

Ancak bu iki dağ arasındaki dar geçide
 Egemen bu taştan kalenin duvarları
 Bazılarının kafatası denli sağlamdı ve iki batarya
 Bizim St. George'da olduğu gibi
 Bir kazamat bir de barbata
 Yer almıştı korumak için Tuna kıyılarını
 Yirmi iki top da kentin sağ yanındaki
 Otuz ayak yükseklikteki düzlüğe dizilmişti.

13

Ancak ırmak yönünden gelebilecek bir saldırıya
 Karşı kent bütünüyle savunmasızdı,
 Çünkü Türkler bir Rus gemisinin Tuna
 Irmağı'ndan kenti kuşatacağını
 Akıllarından geçirmiyorlardı ya,
 Rus filosu burdan yaklaştığı
 Zaman iş işten geçmişti, Türklere şimdi
 "Allah" ve "Bismillah" diye haykırmak kalmıştı.

14

Ruslar hazırды şimdi saldırıya,
 Ah şen Savaş ve Zafer Tanrısı!
 Nasıl söylemeliyim ki adlarını işte
 Ölümsüz Kazak askerlerinin şimdi?
 Ne kaldı onlardan geriye?
 Akhilleus bile böyle acımasız ve kana susamış değildi,
 Bu yeni ve cilalı ulusun binlerce erinden;
 Adları ki oldukça zordur söyleme yönünden.

15

Yine de birkaçının adını vereceğim şimdi
 Dilimizdeki ses uyumunu varsıllaştırmak için olsa bile,
 Strongenof ve Strokonof gibi,
 Meknop, Serge Lvof, Arseniyef ya da
 Çağdaş Yunan adları gibi;
 Çiskakof, Roguenof, Çokenof ya da
 Başka oniki sessizin art arda dizildiği
 Adlar ki stirtiyledir işte: madalya listeleri.

16

İncelendiğinde görülebilir belki, ancak ünün kulağı

Bir borazan gibidir ve bu uyumsuz adlarla

Zordur ün borazanının uyumlu bir ses çıkarması,

Bu sesler Moskova'da kulağa hoş gelse bile;

Yine de anılması gereken birkaç ad var ki

Yumuşak son heceleri oldukça işe yarardı Londra'da

O herkesi uyutan ve sonu gelmeyen

Söylevlerde kullanılabilecek türden,

17

“İşkin”, “uşkin”, “ifiski”, “uski” gibi

Son hecelerle bitiyordu bu adlar işte,

Şerematof, Krematof, ve Muşkin, Puşkin gibi

Hepsi de işini iyi bilen askerlerdi ya,

Aldırış etmeden batırdılar kılıçlarını

Mehmet'in ya da Müftü'nün derisine

Davullarının patlayan derilerini

Değiştirebilmek için belki.

18

Binbir ulustan gönüllüler vardı bir de,

Kendi ulusları ya da kralları

İçin değil de, subay rütbesine

Çıkabilmek için dövüşüyorlardı:

Bir kenti yağmalama hevesini de saymalıyız burda

Ki delikanlı erkekler için bir zevkti,

Bunların arasında birkaç da İngiliz vardı:

Onbeşinin soyadı Thomson, ondokuzunun soyadı da Smith'di.

19

Jack Thomson ve Bill Thomson örneğin – gerisi

“Jemmy” adını taşıyordu büyük ozanın anısına.

Silahları ve başlıkları var mıydı

Bilmem, ancak isim babaları iyi bir kartvizitti bence.

Smith'lerin üçünün adı Peter'di,

İçlerinde en iyisi Halifax'ta

Ün salmış olan o korkunç savaşçı komutandı

Ne ki şimdi Tatarların yanında savaşıyordu.

20

Kalanların adı Jack ya da Gill, Bill ya da Will'di
 Ancak en yaşlıları Jack Smith dağlarda
 Doğmuş biriydi ve babası da doğru mu doğru
 Bir nalbanttı bundan başka
 Tek bildiğim Smith'in Moldavya Ovası'ndaki
 Malbant köyü yakınlarında
 Bir kurşunla devrilip ölerək, bir madalya listesinde
 Ölümsüzler arasında yer alışıdır sonunda.

21

Madalya listesinin tek özelliği
 Ancak vücutlarında birer madalya
 Açılan kişileri kapsaması mıdır ki?
 (Övgüyle anarım tanrı Mars'ı ya)
 Sıradan bir budala olmama karşın görüyorum ki
 Shakespeare de benimle aynı düşüncede işte:
 Bakılırsa onun oyunlarındaki kişilerin sözlerine
 Hani akıllı görünmek isteyen kişilerin aktardığı dizelere.

22

Sonra Fransızlar da vardı: kibar, genç ve neşeli,
 Ancak onların Galyalı adlarını ağzıma
 Alamayacak denli büyük bir yurtseverimdir ki
 Doğru bir söz söyleyeceğime
 On yalan söyleyeyim daha iyi – böyle gerçekler çünkü
 İhanettir, vatan haini yaftası yapıştırılır insana sonra,
 İngilizcede Fransız olan bir şeyleri anmak gibi işte ya;
 Jonh Bull düşmanıdır Fransızın; barışta bile.

23

Ruslar İsmail kenti yakınlarındaki bir adaya
 İki top bataryası yerleştirdi,
 Bir taşla iki kuş vuracaklardı böylece:
 İlki kentteki tüm sivil ve resmi
 Yerleşim birimlerini tutacaklardı topa,
 İçerdeki insanların canları ilgilendirmiyordu onları:
 Kentin bir amfiteatr biçimindeki yayılımı nedeniyle
 İler atılan top mermisi yerini bulabilirdi kesinlikle.

24

İkincisi de bu genel şaşkınlık anında
 Limanda yatan Türk filosuna saldırıya geçmekti,
 Belki bir üçüncüsü de
 Kalenin teslim olmasını sağlamaktı;
 Kimi zaman böylesine
 Bir düş sarar savaşçıları,
 Bir buldok ya da bir fox terrier
 Gibi evcil değillerse eğer.

25

Ayıplanacak bir alışkanlıktı bu,
 Savaşmışınız kişileri koymamak insan yerine,
 Ve burda Çiçizkof ya da Smith gibi
 Kişilerin öldürme tutkusu da böyleydi işte –
 Az önce anlattığım on dokuz “Smith”ten biri
 En değerlisi eksilmişti bu biçimde,
 Ancak sıradan bir addır bu; “Âdem”den
 Geldiği hiç düşünülmeden söylenen.

26

Rus bataryaları karavana atıyordu,
 Çünkü yerleştirilmişlerdi aceleyle,
 Bir şiirin ölçüsüz uyaksız oluşu gibi,
 Gölge düşüren türden hani Longman ve John Murray’nin üstüne,
 Yeni çıkan bir kitabın satış çizgisi beklendiği gibi
 Yüksek olmadığı zaman yayınevlerince
 Kimilerince “cinayet” kimilerince de “Zafer” diye
 Nitelenen başka öykülere dönülmesi gibi bir süre.

27

Gerek mühendislerin aptallığı, boş bulunması, ya da aceleciliği;
 Gerekse bir müteahhitin bu savaş makinesinde
 Bilerek yaptığı bir yanlışlıkla öbür dünyada kendi ruhunu
 Kurtarma yolunu seçmesi nedeniyle,
 Her neyse nedeni, bilemiyorum, ilgilendirmiyor da bu beni,
 Ancak bu bataryalar etmedi beş para:
 Atışları hedefi bulmazken, hedef oldular düşmana,
 Ve kabardıkça kabardı kayıp listeleri sonunda.

28
 Üzücü bir yanlışlıkla uzaklığın iyi hesaplanmaması
 Başlarını ağırttı, deniz kuvvetlerinde,
 Böylece üç savaş gemisi sevimli varlıklarını yitirdi,
 Etkin bir duruma geçmeden daha;
 Fitilin erken ateşlenmesi gibi
 Umarsız bir denizcilik yanlışlığıyla,
 Üçü de gömüldü ırmağın sularına.
 Tanyeri ağarmıştı, Türkler uyuyordu daha.

29
 Ne ki saat yedide uyanıp da başladılar incelemeye
 Uzakta beliren Rus filosunu,
 Berikisi korkusuzca ilerleyip kente
 Yaklaştığında bir palamar boyu
 Ve başladığında top atışına;
 Kaleden ateşli bir karşılık gördü,
 Her türden her çapta
 Bir top, misket, salkım, mermi ve gülle atışıyla.

30
 Altı saat boyunca dayandılar Türk ateşine,
 Kara bataryalarının da yardımıyla yerini
 Bulan atışlar yaptılarsa da
 Sonunda top atışlarıyla kalenin düşmesini
 Sağlayamayacaklarını anladılar ve geri çekilmeye
 Başladılar: bir üç direklileri
 Batmış, karaya oturmuştu bir ötekisi,
 Ve Türklerin eline geçmişti.

31
 Müslümanlar da asker ve gemi yitirmişlerdi,
 Ancak düşmanın geri çekildiğini görünce
 Gemilerle düştüler peşine ve güçlü
 Bir ateş altına alarak Rus filosunu açıkta
 Bordalayarak çıkarma yapmaya çalıştılar, ne ki
 Bu denemeleri istedikleri sonucu vermeyince
 Kont Damas onları suya döktü
 Ve kılıktan geçirdi tümünü.

32

Tarihçi diyor ki: “Eğer o gün Rusların yaptıklarını
Tümüyle anlatmaya kalksaydım
Birkaç cilt kitap yazmam gerekirdi,
Yine de anlatmış sayılmazdım her şeyi ”
Ve başka bir şey de demiyor – ne ki
Övgüler diziyor bu savaşta yer alan
Seçkin yabancılara: Ligne Prensi, Langeron
Ve Damas gibi – hepsi de ün kazanan.

33

Bu da gösterir bize ünün nasıl bir şey olduğunu:
Bu üç “soylu savaşçı”dan günümüzde
Hangisinin adını anımsar sıradan bir okuyucu?
(Bugün yaşasalar bile kimin umurunda?)
Anımsanmak var ya, onda ya hep ya hiç ilkesi
Geçerlidir, ün bile bir şans işidir sonunda;
Ancak Ligne Prensi anılarını yazmakla
Kurtardı kendini hiçliğin çukurundan yarı yarıya.

34

İşte bütün o eski kahramanlar gibi burda da
Yüreklice savaşanlar vardı,
Yine de belgelerde kaldı adları işte,
Kimilerinin adı zor bulunan, kimilerinin ki
Hiç aranmayan. Ünlü adlar da yok olur bir gün ya,
Gerektiğinden bile daha çabuk unutulur hepsi:
Çağımızın savaş kahramanlarından bahse girerim ki
Her savaştan sayamazsınız yedisinin adını.

35

Kısacası bu son saldırı, utkuyla sona erdiyse de
Bir yerde her nasılsa bir yanlışlık yapıldığını gösterdi,
Ve Amiral Ribas (ünlüdür Rus tarihinde)
Ateşli bir biçimde saldırıya geçilmesini salık verdi,
Ancak uzun tartışmalar sonunda
Genç ve yaşlı öteki kurmaylar buna karşı çıktı.
Ne ki burda kesmeliyim sözü herkesin söylediklerini
Yazmaya kalkarsam çok az okuyucu izler bu öyküyü.

36
 Bir adam vardı ki, adam mıydı bilmem,
 Adamlığını tartışmaya açmak için söylemiyorum da,
 Bir Herakles olamazdı işte, gençliğini çabuk eskiten
 Bir sindirim rahatsızlığı yüzünden yıpranmış bir durumda
 Öldü bir ağacın altında, kutsanmadan;
 Yakıp yıktığı yemyeşil bir diyarda
 –Bir çekirge sürüsü
 Tarafından talan edilmiş gibi– ardında bıraktığı.

37
 Potemkin'di bu işte – o günlerde büyüktü adı
 Cinayet ve orospuluğun kişiyi yücelttiği o günlerde.
 Yıldızlar ve unvanların devri yasak olsaydı
 Şan ve şöhreti yarısını bulurdu ancak, mülkünün de.
 Bu bir seksenden uzun kişi
 İnsana verilen değer bir kuleyi ölçercesine
 Saptandığı o zamanın Rusya yöneticileri sınıfında
 Ulaşmıştı oldukça yüksek bir başarıya.

38
 Durum belirsizliğini korurken, Ribas Potemkin'e
 Özel bir ulak yolladı ve kendi eğilimini
 Prens'e kabul ettirmeyi başardı da;
 Bunu nasıl yaptı bilmem ya, kısacası
 Tuttuğunu kopardı bu konuda.
 Bu arada bataryalar yerleştirildi
 Ve Tuna kıyısındaki seksenlik top başladı ateşe,
 Ve aldı yanıtını karşı ateşle.

39
 Ne ki ayın onüçünde birliklerin bir bölümü kuşatmayı
 Kaldırmak için gemilere bindirildiğinde
 Atını mahmuzlayarak gelen bir özel ulak ki
 Tüm savaş kurtlarına ve şeref madalyası avcılarına
 Yürek veren bir mektupla çıkageldi.
 (Mektup etkileyici bir dille alınmıştı kaleme)
 Savaşa gönül vermiş Mareşal Suvarof'un
 Cephe komutanlığına atanışını haber vermekteydi.

40
 Prens'in Mareşal'a yazdığı bu mektup ki
 Yaraşacak türdendi Spartalılara
 İyi yürekli birinin de katılacağı
 Özgürlük, yurt, yasa adına savaşmak yerine
 Üstünlük tutkusu ve kurumla doluydu,
 Alkışlanacak bir mektup değildi kısaca,
 Biçemi dışındaki; şu sözler göze çarpıyordu bir anda:
 "İsmail'i alacaksın, her ne pahasına olsa da."

41
 "Işık olsun!" dedi Tanrı ve her yer aydınlandı.
 "Kan dökülsün!" diyor insan, her yer bir kan denizi işte.
 Gecenin bu şımarık çocuğunun bir buyruğu
 (Çünkü bir yararı yoktur onun güne)
 Bir saat içinde öyle çok kötülük getirebilir ki,
 Cennet meyvelerini olgunlaştıran o güzelim güneşiyle
 Otuz yazın bile onaramayacağı hani;
 Savaş yalnız dalı değil, kökleri de söker alır çünkü.

42
 Dostumuz Türkler, Rusların geri çekilişini şimdi
 Kutluyorlardı Allah Allah sesleriyle,
 Ne ki korkunç biçimde aldanıyorlardı.
 Çok az insan vardır gerçekten de
 Düşmanın yenilgisini
 Karşılayan kuşkuyla:
 Ne ki Türkler kötü yanılıyorlardı ve kendilerini
 Yakayı kaptırmış değil de kurtarmış sayıyorlardı.

43
 Çünkü ayın onaltısında, görüldü iki atlı
 Kazaklar oldukları sanıldı ilk bakışta,
 Ancak yaklaştıkları zaman anlaşıldı ki:
 Yükleri pek az gibiydi arkalarında,
 İki Ukrayna beygirinin çektiği
 Bir tek araba izliyordu onları yalnızca
 Sonunda anlaşıldı ki
 Gelenler Suvarof ve kılavuzuydu.

44

“Muştular olsun Londra’ya” der şimdi aptalın teki,
 Londra ışıklar içindedir baştan başa
 Şu şişeci İngilizin bütün düşleri
 Birer yanılsamadır işte
 Sokaklar lambalarla doludur renkli renkli,
 O bilge İngiliz de teslim eder incelikle
 Cüzdanını, ruhunu, aklını ve akılsızlığını,
 Bu mantığı hoşnut etmek için büyük bir pervane gibi.

45

Gariptir “Kör olsun gözlerim” demesi
 Çünkü çoktan kördür gözleri ya,
 Şeytan’ın adına içtiği anda bir şey ekleyemez ki,
 Gözlerini de andını da yitirdi İngiliz şimdi işte.
 Borcu gönenç, cennet sayıyor vergileri;
 Ve cılız bedenlerle gözünün içine
 Bakan kıtlığa bakmıyor bile,
 Onu Bereket Tanrıçası’nın yarattığını sürüyor öne.

46

Ancak dönelim öyküye, büyük bir sevinç uyandı karargâhta.
 Rusu, Tatarı, İngilizi, Fransızı, Kazağı; hepsi
 Üzerlerine bir gaz lambası gibi ışıyan Suvarof’a
 Bakınca düşlediler parlak bir saldırıyı:
 İşte bataklıkta yürüyenlere
 Yol gösteren bir bataklık yakamozu gibi
 Sağa sola oynak ışıklar saldı
 Doğru ya da yanlış demeden izledi hepsi onu.

47

Karargâhın başka bir yüze büründüğü kesindi:
 Gelişi büyük bir coşkuyla ve alkışla
 Karşılandı ve utkunun habercisi
 Oldu herkes için bir anda.
 Bir top atımı mesafede yeni merdivenler yapıldı,
 Onarıldı bozulan araçlar sonra,
 İstihkâm güçlendirildi, kısacası
 Her çeşit yardımsever araç ve gereç yapıldı.

48

İşte yığınları bir işe yönelten de
 Bir tek kafanın ürettiği güçtür,
 O da suları akıtan yele
 Ya da sürüyü koruyan boğaya benzer,
 Gözü açılmamış yavruya kılavuzluk eden anaya
 Ya da sürüyü otağa yönelten koç gibidir,
 Boynundaki çingirakla;
 Böyledir büyük insanların küçükler üstündeki etkisi de.

49

Herkeste bir sevinç vardı, sanki bir düğüne
 Gideceklerini sanırdınız, (Bu benzetme pek de iyi
 Oldu ya: her ikisinin de sonu çingarla
 Biter en azından çünkü):
 Yük arabalarını yönetecek hiçbir delikanlı bile
 Kalmamıştı, çünkü hepsi de büyük bir istekle atıldı,
 Tehlikeye ve hiçliğe. Neden? Çünkü ufak tefek, garip, yaşlı
 Bir adam, sırtında bir gömlek ele almıştı arabanın yönetimini.

50

Böyleydi işte ve tüm hazırlıklar sevinç içinde
 Yapıldı, üç koldan oluşan ilk birlik aldı yerini
 Ve işaret bekledi atılmak için düşmanın üstüne
 İkinci birlik de üç koldan oluşmuştu,
 Bir katliam denizinin üstünden utkuya
 Ulaşmaya susamıştı sanki,
 İki koldan oluşan üçüncü birlik de
 Aldı yerini ırmakta.

51

Yeni bataryalar yerleştirildi, bir genel danışma kurulu
 Toplandı, ve böyle kurullarda
 Çok az görülen biçimde bir oybirliği sağlandı,
 Durumun olağanüstü oluşu nedeniyle belki de;
 Bütün güçlükler giderildi,
 Yüce bir utku göründü böylece ufukta,
 Suvarof bunu gerçekleştirmeye kararlıydı,
 Ve askerlerine öğretti süngü kullanmayı.

52

Başkomutan olarak yüklendi gerçekten de
 Beceriksiz askerleri eğitme işini
 Bir çavuşun göreviydi bu ya
 Kendisi bu işi üstüne aldı,
 Ateşte yanmayan bir semender gibi
 Yedi canlı olmayı öğretti onlara,
 Merdivenlerin nasıl yerleştirileceğini
 Ve bir hendeğin nasıl atlanacağını.

53

Aynı zamanda çalılıklarda yaptırdığı korkulukları
 Donattı sarık, pala ve hançerle,
 Ve askerlerini süngü taktırtıp saldırıya kaldırttı
 Türk askerleri yerine bu korkuluklara,
 İyice öğrettikten sonra onlara bu kuklalı sahneleri,
 Genel saldırı alıştırması yapıldı sonra –
 (Sizin akıllılarınız bıyık altından güldüler ya bunlara)
 Yanıt vermedi Suvarof onlara, kaleyi aldı sonunda.

54

Böyleydi olan bitenler işte, saldırı öncesinde
 Ve herkeste bir dinginlik vardı
 Anlamanız zordur bunu ya
 Ancak bu güçlüğe katlanmaya kararlı
 Kişiler durulurlar bir kez inanınca
 Her şeyin yoluna konduğuna: gürültü
 Ve şamata pek azdı, çünkü çoğu evlerini, dostlarını,
 Kalanlar da kendilerini düşünüyordu.

55

Suvarof her yerdeydi: durmadan dolaşıyordu,
 Düşünüyor, buyruklar yağdırıyordu sağa sola,
 Çünkü bu adam, olağanüstü ötesi
 Bir olağanüstülük taşıyordu diyebiliriz kesinlikle;
 Bir kahraman, soytarı, yarı pislik ve yarı şeytandı,
 Eğitim ve gözdağı veriyordu, dua ya da beddua
 Ediyordu – Bir an Mars, bir an Momus oluyordu
 Ve saldırıya geçtiğinde üniformalı bir soytarıydı.

56

Saldırıdan bir gün önce, eğitim sırasında
 (Çünkü bu büyük fatih yine çavuşluk etmekteydi)
 Bir tepenin çevresinde atmaca gibi dolanan Kazaklarsa
 Günbatımına doğru bir öbek yabancıyı
 Yakaladılar – içlerinden biri iyi kötü de olsa
 Kendi dillerini konuşabiliyordu,
 Ya sesinden ya konuşmasından, ya da tavrından olmalı ki
 Anladılar aynı bayrak altında savaşmış olduklarını.

57

Yabancıнын isteği üstüne, kendisini ve arkadaşlarını
 Getirdiler karargâha
 Maskeli baloya gitmekte olan Tatarlardılar sanki
 Üstlerinde Müslüman giysileri bulunsa da
 Çünkü Türk işi giysilerin altından gizli
 Hıristiyanlıkları vuruyordu dışa –
 O iç yüceliği ki gösterişçiliğe dönüştür kimi zaman
 Ve böylece insanı kurtarır garip yanlışlıklara düşmekten.

58

Suvarof bir öbek Kalmuk savaşçısını eğitmekteydi,
 Üzerinde yalnızca bir gömlek vardı, bağırmakta
 Küfrü basmakta ve alaya almaktaydı onları
 Ve öğretmekteydi soylu öldürme sanatını onlara –
 Sıradan bir pislik sayarak topraktan yaratılan insanoğlunu,
 Bu büyük düşünür, aşılyordu kafalarına,
 Savaşta ölmenin erişilebilecek en iyi
 Bir tür emeklilik olduğunu.

59

Ve Kazakların avladığı bu konukları görünce,
 Döndü ve onlara dikti gözlerini:
 “Nerden geliyorsunuz böyle?” –
 “İstanbul’dan yeni kaçtık” diye bir yanıt aldı.
 “Kimsiniz?” – “Gördüğünüz gibi işte”
 Konuşma kısa sürdü.
 Çünkü onunla konuşan kişi bilmekteydi
 Kimle konuştuğunu ve tuttu dilini.

60

“Adınız sanınız ne?” – “Benimki Johnson, arkadaşımınsa Juan, öteki ikisi kadın, bir üçüncüyse ne erkek ne de dişi.”
 Başkan süzdü hepsini hafifçe
 “Adını duymuştum senin” dedi,
 “Arkadaşını tanımıyorum oysa,
 Geriye kalan üçünü buraya getirmeni
 Pek anlayamadım ya, neyse, Nikolayief’in birliğinde
 Çarpıştığını duymuştum sanırım?” – “Evet, öyle.”

61

“Vidin’de çarpıştın değil mi?” – “Evet.” – “Saldırıya
 Başkanlık etmiştin değil mi?” – “Ettim.” – “N’oldu peki?” –
 “Bilemiyorum.” – “İlk gedik açan sen olmuştun ya”
 “Ağır davranmış olanlardan değildim oysa ki.”
 “Sonra?” – “Bir kurşunla sırtüstü düştüm yere,
 Anladım sonra düşmanın eline geçtiğimi.” –
 “Öcünü alacaksın, çünkü şimdi kuşattığımız kale
 Tutsak düşmüş olduğun kalenin iki kat değerinde.”

62

“Nerde çarpışmak istersin?” – “Nerde isterseniz orda.” –
 “Serdengeçtilerin önünde çarpışmak istersin, bilirim ki
 Şimdiye dek çektiğin acılardan sonra en önde
 Atılacaksın düşmanın üstüne kuşkusuz ki,
 Şu bıyığı bitmemiş delikanlıya gelince
 Elinden ne gelir ola ki?”
 “Generalim, eğer savaşta da aşktaki gibi kazanacaksa
 Saldırısı onun yönetmesi gerekir bence.”

63

“O denli yürekliyse yapsın bakalım.” Bu övgüyü
 Başını eğerek yanıtladı Juan da.
 Suvarof: “Saldırıya geçme onuru
 Eski birliğinin olacak yarın, ya da bu gece,
 Ermişlerin adına ant içtim ki
 Taş üstünde taş kalmayacak yakında
 İsmail denen yerde, kentin en boyun eğmez camisi
 Bile önleyemeyecek bu saldırıyı.”

64

“Öyleyse haydi zafere!” dedi, ve dönerek seslendi topluluğa

Klasik bir Rusçayla, herkesin kahraman yüreği

Para ve fetih duygusuyla yanıp tutuşana

Dek, (Aşar vergisi dışında tüm dünyalıkları

Soylu bir tiksintiyle

Geri çeviren bir rahip gibi)

Onlara Hıristiyan İmparatoriçe Katerina’nın ordularını

Hırpalayan, Müslümanları yenecek bir güç verdi sanki.

65

Bu uzun söylev için birebir olduğunu

İyi bilen Johnson, Suvarof’a seslenmeyi aldı göze;

Duygularını belirtmek için belirli

Sözcüklerin ve hecelerin üstüne basarak konuştu kısaca.

“İtiraf etmeliyim, bir borçtur

Ölme onuru benim için ön safta, ancak yerimizi iyice

Belirtirseniz, arkadaşım ve ben biliriz böylece,

Alacağımız görevin ne olduğunu ve nerde.”

66

“Haklısın! Unuttum, işlerimin çokluğundan. Şu sıralarda

Silah altında olan eski

Birliğine katılacaksın sen.” (O sırada

Bir Polonyalıyı çağırdı)

“Hey! Kotskof! Götür bunu görevi başına,

Nikolayief’in birliğine yani:

Yabancı delikanlı –iyi bir çocuk– kalsın yanımda.

Kadınlarıysa yollayın hasta çadırına.”

67

Ancak o anda bir çeşit tiyatro başladı:

Hanımlar –ki Harem’de kesinlikle

Boyun eğmeye alışkın olmalarına karşın, alışkın değillerdi

Burdaki gibi bir davranışla karşılaşmaya–

Kaldırdılar başlarını

Parlayan ve yaşarmaya başlayan gözlerle,

Ve tavukların civcivlere kanat gerişi

Gibi kollarının altına aldılar ikisini,

68

Ve onları terfi ettiren bu en büyük önder ki
 Nice kahramanları kurban edip cehenneme
 Yollamıştı, ya da nice illeri ülkeleri
 Yerle bir edip boğmuştu acıya.
 Ah budala ölümlüler! Ders almazlar ki!
 Ey görkemli Defne! Senin düşlerde
 Yaşayan utku ağacının tek yaprağı için
 Nasıl da akıtılmakta gözyaşı ve kan!

69

Saçları başları karışık ve acı içindeki
 Bu kadınların görüntüsü, ne kana
 Ne de gözyaşlarına değer veren Suvarof'u
 Duygulandırır gibi oldu hafifçe:
 Çünkü işi kasaplık olan birinin yüreği
 Milyonlarca kişinin acısına karşı mühürlü olsa bile,
 Kimi zaman tek bir üzüntü
 Dokunur onun yüreğine – Suvarof da böyle biriydi işte.

70

Ve kibar bir Kalmuk aksanıyla dedi ki:
 “Johnson, nerden aklına esti buraya
 Bu kadınları getirmek ki?
 Her türlü ilgi gösterilecek onlara,
 Arabalarda barındırılacaklar, gerçek şu ki
 Ancak orda güvenlikte olurlar. Şunu da
 Bilmen gerekir ki böylesine şeyler yakışık almaz burda.
 Yılda bir düğün olur da; karısını getiren asker gitmez hoşuma.”

71

“Sizi hoşnut eder mi bunu duymak bilmem” diye yanıtladı
 İngiliz dostumuz, “Bunlar bizlerin değil de
 Ötekilerin eşleri, ordudaki
 Görevimin bilincindeyim ben de;
 Ve karımı buraya getirmenin kurallara aykırı
 Olduğunun farkındayım: Ancak geride
 Ailelerini bırakanların yiğit yürekleri
 Ne sıkıntılarla doludur ya şimdi.”

72

“Ne ki bu iki Türk hanımı

Kaçmamıza yardımcı oldular adamlarıyla,

Ve sonra da binbir güçlük içindeki

Yolculuğumuzda eşlik ettiler bize.

Benim için burdaki yaşam doğal, oysa ki

Alışamayacakları bir şey onlar içinse,

Bu yüzden, eğer serbestçe çarpışmamı istiyorsanız benden

Bu ikisine karşı kibarca davranılmasını isterim sizden.”

73

O arada bu iki zavallı kadın yaşlı gözlerle

Baktılar koruyucularına, sanki anlamaya çalışıyorlardı

Güvenip güvenemeyeceklerini onlara,

Üzüntülerinden az değildi şaşkınlıkları;

Bilge olmaktan çok yaşlıca,

Toz toprak içinde, fanilalı

Bir adamın, bildikleri tüm sultanlardan fazla

Çevrelerine korku verdiğini gördüklerinde.

74

Çünkü her şey onun bir işaretine bağlı gibiydi,

Bütün gözler çevriliydi çünkü ona.

Oysa onlar değerli taşlarla süslü

Yabancı ülkelerden gelme

Bir tavuskuşu gösterişiyle yürüyen sultanı

Görmeye alışkınlardı bütün görkemiyle,

Şimdi bir türlü anlamıyorlardı

Gösterişsiz bir gücü.

75

John Johson görünce onların bu aşırı üzüntülerini,

Doğuya özgü duygusallıkta becerikli olmasa da

Kendince onları azıcık rahatlattı

Çok daha duygusal olan Don Juan'sa

Tanyeri ağarınca onları göreceğine ant içti;

Rus ordusu pişman olurdu yoksa

Gariptir ki, kadınları yatıştıran da bu oldu,

Çünkü sever dişiler abartmaları.

76

Sonra gözyaşları, iç çekişler ve hafif öpücüklerle
 O an için olsa da ayrıldılar – bekleyeceklerdi,
 Topçu ateşinin isabetli ya da karavana oluşu belirleyecekti ya
 Bilge kişilerin şans, kader, kısmet dedikleri şeyi;
 (Belirsizlik ki birçok mutluluktan biridir ya
 İnsanlığın mülkü üstündeki ipotektir çünkü)
 Sevgili arkadaşları hazırlanırken silahlanmaya
 Tanımadıkları bir kenti yakmak üzere.

77

Suvarof ayrıntıları göremeyecek denli kaba
 Olduğu için her şeyi ana çizgileriyle görürdü,
 İnsan yaşamı bir süprüntüydü ona göre,
 Erkekleri savaşta yok olmuş bir ulus ona vız gelirdi,
 (Çünkü utku kazanılmalıydı eninde sonunda)
 Ölen ölür kalan sağlar bizimdir diye düşünürdü,
 Bu ayrılık sahnesinde iki kadının ağlayışı
 Onu hiç mi hiç ilgilendirmede.

78

Utku peşindeki hazırlıklar süregidiyordu,
 Topçuların ateşe hazırlanmalarıyla,
 Homeros'ta Priamos'un oğlunun kesilişi
 Vardır ya, günümüzdeyse
 Bombaları, davulları, silahları
 Mermileri, süngüleri, kaleleri sayabiliriz işte
 Sözcük dağarcığımızda; evet, sert sözlerdir bunlar
 Öyle ki Esin Perisi'nin yumuşak boğazına saplanırlar.

79

Ah ey ölümsüz Homeros! Sen ki uzun olmasına
 Karşın tüm kulakları, kısa olmalarına karşın tüm çağları
 Büyüledin şiirlerinin bilek gücüyle,
 Artık hiç kullanılmayacak silahları;
 Her mahkemenin umduğundan da
 Az zararlı bulunurdu barut şimdi
 Ki hepsi de genç Özgürlüğe karşı cephe aldı
 Ne ki Bağımsızlığa ikinci bir Troya bulamayacaklar.

80

İ'y ölümsüz Homeros! Şimdi çizeceğim savaşta
 Senin Yunan tarihindeki
 Savaşlarından daha hızlı aygıtlarla
 Kurban edilen insanları
 Anlatacağım, yine de senle yarışmaya
 Kalmak bir derenin boy ölçüşmesi gibi
 Olur bir okyanusla, ne ki kan dökücülükte
 Geri kalmıyoruz senden işte bizler de:

81

Şiirde olmasa da, olaylarda;
 Olaylarsa gerçeğin ta kendisi,
 Esin Perisi her sahnesini anlatsa da
 Olacaktır yine de bir eksiği,
 Ne ki şimdi geçilecek ya saldırıya,
 Büyük olaylar oluyor – nasıl çözmeliyim bu işi?
 Ölümsüz generallerin ruhları! Phoebus gözlüyor sizleri
 Renklendirmek için ışınlarnı.

82

Ey Bonaparte'nin büyük madalya listeleri!
 Ey, daha az önemli onur listeleri: ölenlerin ve de yaralananların.
 Şimdi kuşatılmış olan, zavallı Yunanistanım hani
 Bir zamanlar kuşatıldığında, candan çarpışan
 Leonidas'ın gölgesi! Ey Sezar'ın onur listeleri!
 Utkuyu gölgeleyen bulutlar ey! Dağılın!
 Dağılmakta olan tanyeri alacası sizlerin
 Öyle güzel ve uçucu ki, Esin Perisi için.

83

“Dağılmakta” sözcüğüyle anlatmak istediğim de şu ki:
 Her çağda ve her yerde
 Üzücü bir gerçektir: daha yeni yeni
 Palazlanan bir kahraman geri çekilmeye
 Zorunlu kılınır, ve insanoğlu mutluluğu
 İçin yaptığı tüm işleri saymaya kalktığımızda
 Görülür ki başka bir şey değildir büyük bir kasaptan
 Genç beyinleri sersemletip peşine takan.

84

Madalyalar, rütbeler, nişanlar var ya,
 Ölümsüz şeylerdir hep, ölümsüz insanlar için ki
 Pembenin Babilli orospuya
 Yakışan renk olması gibi:
 Kadınların yelpazesidir oğlanların giydiği üniforma,
 Utku, utkudur; budur işin önemi,
 Ve ne olduğunu sorarsanız kendinize –
 Saçmasapan bir şeydir işte.

85

Domuza sorun utkunun ne olduğunu,
 Domuz duyar utkuyu, görür ya da
 Bu iş öyledir ki
 Dolaştıkça dolaşır çarpa çarpa
 Ne ki sıra geldi bu kantoyu
 Uygun yoldan bitirmeye
 Bayılmadan Esin Perim, gelelim sonuca
 Gelecek kanto gümletecek herkesi nasılsa.

86

İşte soğuk ve durgun gecenin sessizliği içinde
 İşitiliyor orduların sıra sıra dizilişi,
 Kuşkulu gölgeler yer değiştiriyor orda burda
 Irmağın kıyısında, garip çelenkler gibi
 Kıvrılan dumanlar arasından bakarken yıldızlar
 Nasıl da yakın bir zamanda
 Onları daha koyu
 Bir pelerine büründürecek cehennemin dumanı!

87

Şimdilik burda duraklayalım bir an
 İnsanın yüreğinde vuran yaşamla ölümü
 Birbirinden ayıran arada, binlerce insan
 O anda son soluklarını alıyordu.
 Bir an! Ve her şey bitecekti birden!
 İnançlarına göre: Hurra! Ya da Allah Allah! diye
 Ve ölüm haykırışı boğuldu
 Savaşın kükreyişi içinde.

KANTO VIII

1

Ey kan ve gök gürültüsü: Ey kan ve yaralar

Ey ince okuyucu! Sen de bilirsin ki

Kaba şeylerdir bunlar ve insanı sarsar

Böyle son bulur işte utku düşleri

Benim dosdoğru Esin Perim de

Böyle şeyleri konu edindi ya şimdi

Bırakın esinlensin bunlardan! Bir ayrımları yoktur;

Adı ha Mars olmuş ha Bellona, ikisi de savaştır, çıkar aynı kapıya!

2

Hepsi hazırды; ateş, kılıç, insan

Korkunç bir biçimde atılmak için birbirinin üstüne

Ordu ininden çıkan bir aslan

Gibi kararlı ve donanımlı yürüdü ileriye

Bir tür Hydra'ydı bu insanlardan oluşan

Ve hazırды yoluna çıkan her şeyi yok etmeye

Dokuz başından biri ikisi kesildiğinde

Geliyordu bir bir yenileri yerine.

3

Tarih ki olayları kabaca ele alabilir ancak

Bir bilebilseydik onların ayrıntılarını

Yitirileni ve kazanılanı bir tartabilseydik

Anlardık sonunda savaşın bir işe yaramadığını

Ve getirdiği süprüntü uğruna şimdiye dek

Nice nice altınlara kıyıldığını:

İnsana kan denizleri akıtmaktan daha dürüst

Bir ün kazandırır bir tek gözyaşını kurutmak.

4

Neden mi? Çünkü biri kişiye kendi türünü sevme duygusunu
 Ötekisiyse bir ulusun ayakta kalan görkemini
 Parasını, altyapısını, köprülerini ve ardından da
 Yüksek bir ad ve san kazandırır ki
 Düzensizliği ve yalancılığı bile
 Geride bırakan bir iştir bu
 Ve özgürlük savaşları dışında
 Bir kıyımdan başka bir şey değildir savaş sonuçta.

5

Böyle olmuş böyle de olacaktır hep bu işte
 Leonidas'ın ve Washington'un savaşları
 Sonuna dek kutsaldı ve dünyayı yok etmek yerine
 Uluslarının yaşam haklarını savunmak için yapıldı.
 Böylesi sesler nasıl da tatlı yankılanır ki kulakta!
 Oysa sıradan bir utkunun komutanlarının sesleri
 Nasıl da kötücül ve boşunadır ve nasıl da çatlak
 Böylelerinin adları mimlenecek tüm dünya özgür olana dek.

6

Gece karanlıktı ve kalın sisin ardında
 Ufukta yaylar çizerek ateşten bulutlarla
 Tuna'nın sularına yansıyan top ateşleri dışında
 Hiçbir şey görülmeyen bir cehennemdi ortalık tamı tamına!
 Tek tek her atışın kükreyişi ve üst üste patlayışı yanında
 Gök gürültüleri vız gelirdi insanın kulağına
 Çünkü göklerin öfkesinin yakıp erittiği az görülür
 Oysa insanoğlu milyonlarca türdeşini kül etmiştir!

7

Saldırı buyruğunu alan Rus birliği
 Kendi topçusunun az ilersine geldiğinde
 O dakikaya dek uyuyan Müslümanlar da uyandı
 Ve Hristiyanların gök gürlemesini yanıtladı benzer biçimde
 Yer ve gök bir ateş ve duman çemberine döndü
 İki korkunç devin arasında
 Ateş püskürtüyordu Etna Yanardağı sanki de
 Keyfi kaçan Titan hıçkırıyordu mağarasında.

8

Güçlü bir “Allah!” sesi yükseldi o anda
Ölümcül savaş makinelerini
Bastıran bir biçimde
Kale, deniz ve kıyı boyu
Yankılandı “Allah!” sesiyle
Ve savaş yerini örten bulutlar titreşti
Tüm sesleri delen o ölümsüz adla
“Allah! Allah!” diye.

9

Birliklerin hepsi de devinimdeydi
Denizden saldıran birlikse
Yaprak dökümünden daha kötü bir kırığa uğradı
Düşen bombalara mermilere karşı yüreklice
Çarpışan kırıklar kasabı
Arseniyef’in onları yönetmesine karşın ya,
Kırım Tanrının kızıdır diyen Wordsworth’ün sözü doğruysa
İsa’nın kız kardeşidir kırım, burası da Kutsal Ülke.

10

Ligne Prensi dizinden yaralandı
Chapeau-Bras Kontu’nun da başıyla
Başlığı arasına bir mermi geldi
Böylece başı her zamankinden daha
Soylu bir görünüm kazanmış oldu
Çünkü mermi çarpsaydı başlığa ancak bu kadar olurdu.
Gerçekten yasalara uygun bu kafaya zarar veremezdi bir kurşun ya.
“Toz toza” dönüşür de dönüşmez mi “kurşun kurşuna”!

11

General Markof –Tuğgeneral– da direktirken
Prensi çıkarmakta
Binlerce yaralı arasından
Ki hepsi de korku içinde
Debelenen, inleyen ve bir damla su için yalvaran
Sıradan erlerdi olsa olsa
İşte general Markof da rütbelere olan sevgisini
Böylece gösterirken ayağı kırıldı.

12

Üçyüz top otuzbin misket yağdırdı
 Dolu tanesi gibi gökten
 Bulantı kesici ya da idrar söktürücü haplar gibi
 Ölüm! Aylık toplu faturaların var senin!
 Veba, kıtlık ve hekimler yardımıyla ki
 Bir ölüm saati gibi tik tak diye ilerlersin
 İçimizden birini almak için
 Yine de savaş en büyük yardımcındır senin.

13

Savaş alanındaki çeşit çeşit patlamalardır ki
 Çoğala çoğala en sonunda
 Katılaştırırlar insanın yüreğini
 Ve sokarlar sonsuz bir acıya
 Gözler neler görmez ki
 İnleyenler, tozda debelenenler, dönen gözler gözçukurlarında:
 İşte böyle ödüllendirilir binlerce er
 Geriye kalanlara da belki bir madalya düşer.

14

Yine de severim utkuyu, büyük şeydir çünkü
 Düşünün bir: yaşlılık günlerinizi
 İyilik örneği kralınızın parasıyla geçirmenin keyfini!
 Orta şekerli bir emekli aylığı etkiler nice bilgeleri
 Yiğitlerse adlarına destanlar düzülmeleri
 İçindir ozanlarca ya, daha da iyidir böylesi
 İşte şiirde savaşları sonsuzlaştırmak olanağı ya da
 Yüklü bir emeklilik ödülüdür ki insanoğlunu yöneltir yıkmaya.

15

Birlikler çıkarma yapmış ve ilerliyorlardı hızla
 Ele geçirmek için sağdaki bir bataryayı
 Ötekiler, aşağılarda bir yere çıkanlarsa
 Yoldaşları gibi işe koyulmuşlardı
 Siperlerin ve siper kazıklarının üstüne
 Tırmandı bu el bombacılar birliği
 Analarının memelerine tırmanan çocuklar gibi sevinçli
 Ve bir gösteri yürüyüşündelermiş gibi düzenli.

16

Bu da hayranlık duyulacak bir şeydi
 Çünkü karşı ateş öylesine güçlüydü ki
 Vezûv'ün lavları bunun yanında hiç kalırdı
 Her yanda uçuşuyordu çeşit çeşit mermi
 Subaylardan bir üçüncüsü de orda vuruldu
 Bu da utkunun kurban edişiydi
 Saldırıya katılan beyefendileri
 Avcı vurulunca tazılar yanılır çünkü.

17

Ne ki bırakacağım burda bu genel görünümü
 Ve yiğidimizin koşmasını izleyeceğim ün peşinde
 Defne çelengini yaprak yaprak hak etmesi gerekli
 Ellibin yiğidin herbirinin adını anmak olanaksız burda
 Adlarına döktürülmüş bir destanı ya da ağıdı
 Hepsi de tek tek hak etse bile:
 Yoksa pek de uzayacak utku listesi
 Uzun bir öykü olacak işin en kötüsü.

18

Bu yüzden bırakalım bu işi şeref madalyası listesine
 Doğru bir biçimde ele alınacaktır ölenler kuşkusuz ki
 İster siperlerde, ister savaş alanında
 Ya da nerde can verdilerse orda yatanlar hani
 Çünkü bu listelerde adı doğru çıkarsa
 Üç kez mutlu olur ölen kişi:
 Grose diye birini bilirim ki
 Grove diye yazılmıştı adı.

19

Juan ve Johnson da aynı birlikte
 Var güçleriyle çarpıştılar
 Ne aldıkları yolu ne de
 Varacakları yeri bilmeden
 İlerlediler ölülerin üstünde
 Ateş ederek, süngüleyerek durmadan
 Düşünmeden kan ter içinde
 Parlak bir destan yarattılar böylece.

20
 Debelendiler binlerce ölü ve can çekişen erin kan gölünde
 Kimi zaman bir iki metre ilerliyorlardı
 Kimi zaman sıkışıp kalıyorlardı dar bir üçgene
 Cehennemden yağın yağmur gibi
 Bir yoğun ateş karşısında
 Kimi zaman geri çekiliyorlardı
 Boğazından kan fışkıran bir arkadaşlarına
 Yardım için duraksıyorlardı o anda.

21
 Don Juan'ın katıldığı ilk meydan savaşıydı bu ya
 Gece yoklamaları, buz gibi karanlıktaki
 Sessiz yürüyüşler benzemese de
 Utku takları altında yapılan gösteri
 Yürüyüşlerine ve onu titretse de esnetse de
 Gökyüzünü katılaştıran bulamaç gibi
 Sıkıcı bulutlar ona günün özlemini çektirse de
 Savaştan kaçmadı yine de.

22
 Gerçek şu ki kaçamazdı ya, peki kaçsa n'olurdu?
 Böyle yapmış olan ya da yapmakta olan yiğitler vardır ya
 Sonları iyi olmadı ve olmaz da hani
 Büyük Frederik yeltendi Malwitz'den kaçmaya
 Bu da ilk ve son oldu, çünkü ölümlülerin çoğu
 Tıpkı bir yolkesici, bir gelin ya da atmaca
 Gibi sıcak bir karşılaşmadan sonra yeni aldatmalara başvurur
 Ve para ya da siyaset uğruna birbirlerini yerler.

23
 Eskiye düşkün kişiler ki hani her şeyi
 Düzenleyen zamanı düzenleme isteği vardır onlarda
 Roma ve Yunan uygarlıkları ve daha niceleri
 Özdeş bir iklimden kaynaklandı onlara göre
 Ve Sur kentinden ve Dido'nun abecesinden gelmiş hani
 Kartaca ve İrlanda dilleri gerçekte
 Bu yaklaşımları da ulusçu değil de
 Uşçuydu onlara göre.

24

Ne ki Juan delifişek bir delikanlıydı
 İrlandalıların dediği gibi işte
 Önce davranır sonra düşünürdü
 Şiirin çocuğuydu o, yüzerdi sevinç duygularında
 Ne ki gerektiği zaman yakıp yıkmasını da bilirdi
 Savaşlarda, kuşatmalarda ve benzeri işlerde
 Bulunduğu topluluğa uyardı
 Ve o tür eğlenceleri de yaşardı.

25

Ancak kötülük düşünmezdi hiç, savaşa da, sevişse de
 “Saf duygularla” ve “iyi niyetle” yapardı o işi
 Hep böyle denir ve bu da insanoğlunun kozudur ya
 İster bir yiğit, bir avukat ya da devlet adamı
 Yaptığı işi savunmaya çağrıldığında
 Ve niyetinin ne olduğu sorulduğunda hani
 İyi niyetli olduğunu söylerse de
 O “iyi niyet” götürür kendini cehenneme.

26

Son zamanlarda nerdeyse kuşku duyar oldum ya
 Cehennem kaldırımlarını aşındıranların
 İyi niyetli kişiler değil de
 Bu gibi duyguları paylaşmayan
 Ve bir zamanlar Pall Mall ile
 Büyük benzerliği olan o cehennem sokağının
 Taşlarını parlatan o büyük bir kitle
 Olup olmadığını işte.

27

Garip bir rastlantı sonucudur ki Juan,
 Hani alınyazısı nasıl ayırırsa
 Acımasız mesleklerinde bir savaşçıyı ötekinden
 Ya da evliliklerinin ilk yıldönümünden sonra
 En erdemli karıyı “değişmez kocası”ndan
 Uğuru nasıl açılır kapanırsa insanın bir anda
 İşte Juan da şaşırdı birden, ağır bir ateşten sonra
 Arkadaşları çekilmiş kendi kalmıştı tek başına.

28

Nasıl oldu bilmem, ola ki
 Birçoğu öldükten ya da yaralandıktan sonra
 Kalanlar tabanları yağladı;
 Böyle bir şey Sezar'ın da başına gelmişti ya
 Hani o pek de yürekli ordusunu
 Eline aldığı bir kalkanla
 Düşmanın üstüne atılarak en önde
 Yeniden toparlayıp sürmüştü savaş alanına.

29

Juan'ınsa ne kapacak bir kalkanı vardı
 Ne de Sezar'dı kendisi ya
 Neden çarpıştığını bilmeyen ince bir delikanlıydı
 Ve bir an için duraksadı o anda
 Belki de çoktan durması gerekirdi
 Sonra da eşek gibi (güzel okur! Şaşıрма!
 Büyük Homeros bu benzetmeyi Aias için yapmıştı
 Juan da yeğlerdi bunu bir yenisine).

30

Evet eşek gibi gitti yoluna
 Ve gariptir ki ardına bile bakmadı
 Ancak önünde uzanan dağlarda
 Ağaran tanyeri gibi gözleri kör edici
 Bir ateş yükseliyordu göğe,
 Sendeleyerek ilerledi
 Kendi cılız gücünü büyük bölümü çoktan ortadan yiten
 Birliklere katacak bir yol bulmak için.

31

Ne kendi birliğinin ne de öteki
 Birliklerinin komutanının ortada
 Olmadığını anlayınca (tanrılara sormalı nedenininil
 Tarihte geçmiş olaylardan da
 Sorumlu tutulamam ya, benimsemeliyiz ki
 Olağanüstü bir şey değildi utku peşinde
 Bir askerin tek başına ilerlemesi
 (Düşünmeden birliğinin nerde kaldığını).

32
 Ortada ne bir buyruk ne de komutan kalmadığını anlayınca
 Genç bir geyik gibi aramaya koyuldu
 İzleyeceği yolu, tıpkı yolcuların bataklıkta
 Gördükleri ısıltıları izleyişi
 Ya da denizcilerin vurunca kıyıya bir kulübe aramaları gibi
 Juan da onurunun ve burnunun dikine ilerledi
 En yoğun ateşin geldiği yöne
 Ve en çok düşmanın olduğu yere.

33
 Nerde olduğunu bilmiyordu, umurunda da değildi
 Baş dönüyor, yüreği çarpıyor ve damarlarında
 Şimşekler çakıyordu, ruhu o anla dopdoluydu çünkü
 Canlı beyinler böyle olur ya
 İlerledi en yoğun ateşin duyulduğu ve görüldüğü
 Ve en gürültülü topların patladığı yere
 Yer ve gök üzünçle sarsılırken
 Senin insancıl buluşunla ey Keşiş Bacon!

34
 Ve daha da seyirttikçe tam da ortasına düştü
 General Lascy'nin buyruğu altında
 Savaşa başlayan ikinci kolun ki
 Bu kol azaldıkça azalmış ve geriye
 Yalnız bir avuç yiğit kalmıştı kala kala
 (Ve daha hafifleşmişti kol böylece)
 Ağırbaşlı bir havayla aralarında yerini aldı Juan
 Kalenin yamacına doğru yiğit yüzlerle ilerleyen erlerin.

35
 Tam o anda Johnson da çıkageldi
 "Geri çekilmişti", başka bir deyişle
 Derisini deldirerek tamuya yürümektense kaçmıştı
 Evet, akıllı bir arkadaşı Johnson işte
 Ne zaman ve nerede ortadan yitileceğini
 Ya da ortaya çıkılacağını iyi bilirdi pek de
 Ve hiçbir zaman kaçmazdı, kaçmanın yalnızca
 Değerli bir beceri olduğu anların dışında.

36

İşte kaçmayı usuna bile getirmeyen

Tüm çekincelere göğüs gererek yalnızca

Kendi gücüne güvenen bir suçsuzluk sergileyen

Çelik sinirli toy bir asker olan Don Juan'ın dışında

Birliğindeki erler tümüyle ölmüş ya da can çekişirken

“Ölüler koyağındaki gölgeler” arasında

Soğuk kapanları toplamak için

Azıcık geri çekilmişti Johnson.

37

Ve orda bataryalar, surlar, kale,

Her köşe, her delik, ateş kusuyordu

Hıristiyan güçlerinin kuşattığı bu kentte

Ölesiye savaşılmayan hiçbir nokta yoktu

Johnson bu arada gördükleri direnç karşısında

Hepsi de çil yavrusu gibi

Dört bir yana dağılmış olan

Bir öbek savaşçı gördü avcı birliğinden.

38

Bu erlere seslendi işte Johnson ve gariptir ki

Onlar da uydular çağrısına

Hotspur'ün çağırırsanız bile gelmezler dediği

“Engin denizlerdeki ruhların” tersine

Kendilerine olan güvenlerini yitirmişlerdi

Yaralanmaktan korkuyorlardı bir kurşun ya da topla

Ya da savaşta ve inançta insanın davranışması

Ve kendisini güden önderin ardına takılmasıydı bunun nedeni.

39

Tanrı bilir ki Johnson soylu biriydi

Adı Aias ya da Akhilleus denli hoş gelmese de kulağa

Savaş alanında bulmak zordu onun gibisini

Adamlarını güçlü soluğuyla sessizce

Bir muson yeli gibi öldürebilirdi

(Kimi zaman da esmezdi aylarca)

Yüzünün ne anlatımı ne de rengi değiştirdi

Ve gözüntü kırpmadan kılını kıpırdatmadan görürdü işini.

40
 İşte bu yüzden kaçtığı zaman aklını başına topladı
 Yiğit mideleri bulantı içinde
 Başboş duygulardan kurtarılmayı bekleyen erleri
 Bulacağını biliyordu geride
 Yiğitlerin kör değildir çünkü gözleri
 Tez elden kapanmaya aday olsalar bile
 Ne ki ölümle yüz yüze geldiklerinde
 Geri çekilirler biraz soluk almak için yalnızca.

41
 Ne ki Johnson ötekilere geri
 Dönmek için kaçmıştı yalnızca demiştik ya
 Amacı bulanık bir dere gibi belirsizdi
 Tıpkı Hamlet'in bir anlık korku dediği şey gibi bize
 Oysa Jack için bu pek de önemli değildi.
 Onun ruhu (Galvanik akım ölüleri nasıl etkilerse)
 Elektriklendirdi canlıları
 Ve yeniden yoğun bir ateşe sürdü onları.

42
 Yazık! İkinci kez karşılaştıkları
 Daha kötüydü kaçmak zorunda kaldıkları ilkinden de
 Boş sözdür utku üstüne söylenenler çünkü
 Bir birliği ayakta tuttuğu söylenen o ölümsüz madde
 Aldıkları gündelikten başka bir şey değildir hani
 İşte şimdi geri döndüklerinde gördükleri karşılama
 Kimilerinin düşündükleri kimilerininse pek iyi
 Bildikleri gibi cehennemin kendisiydi.

43
 Harman yerinde savrulan buğday başakları gibi
 Öbek öbek düştüler toprağa
 Yaşamın ne denli kırılgan bir doğa vergisi
 Olduğunu gösterdi bu da onlara
 Türk topçusu biçerdöver gibi
 Biçti ve dövdü onları bir anda
 En yüreklipleri daha tüfeklerinin horozunu
 Bile kaldıramadan kafasına yedi gülleyi.

44

Türkler şeytan gibi çapraz ateşe
 Aldı kanatlardan onları
 Fırtına gibi silip süpürdüler sıra sıra
 Tanrı bilir ya nasıl olduğunu
 Kentleri, ulusları, dünyaları etkileyen yazgı öyle
 Buyurmuş olmalı ki bu kokuşmuş eğlenti
 Sırasında Johnson ile birlikte
 Ayakta kalan birkaçı ulaştı surların yamacına.

45

İlkin biri ikisi sonra beş, altı
 Derken bir düzine oldular orda
 Onlar için bu durum ya hep ya hiç demekti
 Çünkü şimdi kalmışlardı iki ateş arasında
 Öyle ki neyi yapmanın daha iyi
 Olduğuna karar vermek güçtü orda:
 Şehitlik aşamasına bir an önce ulaşmak mı
 Yoksa biraz daha beklemek mi iyiydi?

46

Yukarı tırmananlar ilerlemelerini
 Bir yanlışlığa ya da kazaya
 Borçluydular çünkü Yunan ya da Türk yapıcıları
 Hollanda ya da Fransa'da görülemeyecek denli baştan savma
 Şaşılacak türden siper kazıklarıyla çevirmişti siperleri
 (Bizim Cebelitarık'taki siperler hepsini dize getirir ya)
 Siperin tam orta bölümü
 Kazıklarla öylesine çevrilmişti ki;

47

Her iki yanı dokuz on adım boş bırakılmıştı
 Ve burda ilerlemek işten değildi bile
 Bu da bizimkilere büyük bir kolaylıktı
 En azından içlerinde yaşayanlara daha
 Yeni bir sıra oluşturup savaşabilirlerdi şimdi
 Ve onlara yeni bir dayanma gücü veren de
 Çalılıklardan çok yüksek olmayan siper sırtıklarını
 Devirip geçebilmeleri oldu.

48

İçlerinden ilk olarak – hayır söylemeyeceğim bunu
 Çünkü böylesi durumlarda ölümcül tartışmalara
 Yol açabilir böyle bir sıralama yapılması
 Arkadaşımız ve müttefikimiz olan uluslarla aramızda
 Böyle bir sınava gelmez Bay Boğa'nın sınırlı sabrı
 Hani Wellington'ın Waterloo'da
 Yenildiği savı ki Prusyalılar da
 Böyle söylemiştiler ya;

49

Hani eğer Blücher, Bulow ve Gneisenau
 Ve Tanrı bilir adı “o” ve “of” ile biten daha niceleri
 Gelmeselermiş tam da zamanında
 O ana dek kaplanlar gibi
 Çarpışmakta olan Wellington Dükü'nün yardımına
 Berikisi artık bırakacakmış komutayı
 Ve böylece tarihimizde görülmüş en yüklü
 Emekli aylığını da unutacakmış hani.

50

Ne ki bırakalım şimdi bunları: “Tanrı korusun kralı!” ve kralları!
 Çünkü Tanrı korumazsa, insanın onları koruyacağı kuşkulu
 Sanırım ki duyuyorum küçük bir kuşun şarkısını
 Söylüyor gün gelip insanların daha da güçleneceğini
 Acıdan birdenbire ürkecek o zaman yılkı atı
 Derisini sıyrıp da etine gömüldüğü için dizginleri
 Ve ayaktakımı toplumdaki yeri konusunda yanılacak
 Ve o zamana dek gösterdiği Eyüp sabrını bırakacak.

51

Önce mırıldanacak, sonra sövecek, ardından Davut gibi
 Ufak taşlar fırlatmaya başlayacak bir deve
 Ve sonunda umarsız bir durumda kalıp da sabrı
 Kalmayan bir insan gibi silah alacak eline
 Sonra bir sidik yarışdır alıp gidecek ortalığı
 “Ne ayıp!” demeyi isterdim ya
 Anlamamış olsaydım yalnızca devrimin kurtaracağını
 Bir cehennem pisliğinden yeryüzünü.

52

Ne ki sürdürelim öykümüzü: Birinciydi demiyorsam da
 Küçük arkadaşımız Juan ilk çıkanlar arasındaydı
 İsmail kentinin surlarına sanki böyle bir görüntüye
 Pek de alışkınmış gibi ya, yine de onun için oldukça yeni
 Bir durumdu bu ve dilerim birçokları için de
 Kişiyi yiyip bitiren utku susamışlığı içini kaplamıştı
 Dış görünüşü gibi yüreğinin de bir kadın
 Sıcaklığı taşımaya ve yüksek ruhlu biri olmasına karşın.

53

Ve burdaydı işte, kadınların memelerinde
 Kendini bir çocuktan da çok çocuk duyardı
 Yine de tamı tamına bir erkekti oralarda
 Bir cennetti ona göre orası
 Ve “sevgilinin koynundan çıktığında gözle”
 Diyen Rousseau’nun kuşkucu karılar için düşündüğü
 Bu sınavı da atlatabilirdi kolaylıkla
 Ne ki Juan hiç terk etmedi sevgililerinin koyunlarını.

54

Alinyazısı, dalgalar ve yel ya da sevgililerinin
 Yakınlarınca zorlanmadıkça, hepsi de aynı kapıya çıkar ya
 Burdaydı şimdi işte! İnsanlıkla ilgili her şeyin
 Yerini çelik ve ateşe bıraktığı bu yerde.
 Ve tüm gövdesi usunun buyruğunda olan Juan
 En çalımlı kişiyi bile sıraya sokan güçte
 Olan koşulların ve yazgının oyuncağı
 Tam kan bir yarış atı gibi oradan oraya koştu.

55

Direnç gördükçe kaynadı taşıtı kanı böylece
 Bir avcının engeller karşısında duyduğu gibi ki
 Britanya gençliğinin varlığı da ağırlığına
 Bağlıdır bu avlarda en hafif kişi en güvenliktedir hani
 Uzaktan baktığında tiksiniirdi zorbalıktan o da
 Tıpkı herkes gibi kızışınca dek kandan öğrenirdi
 Böyle zamanlarda üstelik kendi kanından bile
 İniltiler, can çekişmeler etkilerdi onu işte.

56

Köşeye sıkışmış olan General Lascy
 Yüzlerce er değerinde olan ve tam zamanında
 Gökten zembille iner gibi
 Yardımına gelen Juan'ı görünce teşekkür etti ona
 Ve bir an önce kenti almayı umduğunu söyledi
 Belli ki onu sıradan bir çapulcu değil de
 (Pistol'ın dediği gibi hani)
 Gerçek bir asker olarak gördü.

57

Bu sözleri kendisine Almanca söyleyen generale
 Juan başını sallamakla yetindi
 Çünkü Sanskritçeyi ne denli bilirse
 Almancayı da o denli bilirdi; ne ki
 Karşı karşıya olduğunu anladı yüksek rütbeli bir subayla:
 Siyahlı mavili şeritlerle ve madalyalar ve yıldızlarla süslü
 Bir üniforma ve elinde kanlı bir kılıç taşıyan
 Ve kendine gönül borcunu bildiren bir sesle konuşan.

58

Aynı dili konuşmayan iki kişi arasındaki
 Konuşma kısa olur, üstelik savaş ya da
 Bir kenti alış sırasında bir söyleşiyi
 Sürdürmek olanaksızdır bir sürü çığlık çınlarken havada
 Ve bir sözcük daha kulağa erişmeden türlü türlü
 Suçlar işlenirken çevrede
 Kilise çanları gibi çalarken korkunç sesler,
 İnlemeler, haykırırlar, iç çekişler ve dualar.

59

Ve bizim iki oktava sığdırabileceğimiz sesler ki
 Bir anda çarpıyordu orda kulağa
 O kısacık an işte sıkıştırıyordu
 İşlenen tüm günahları bir dakikanın içine.
 Haykırırların bastırdığı en son top sesi de sustu
 Bir ketenkuşunun ötüşünü duyabilirdiniz nerdeyse
 İnsan doğasının acı seslerinden oluşan
 Fırtınanın ardından.

60

Kente girilmişti. Ey sonsuzluk!

“Tanrı kırları insansa kentleri yarattı”

Diyen Cowper’a nerdeyse inanacağım gelecek

Gördükçe yakılıp yıkılan kentleri

Roma’dan Babil’e Kartaca’dan Ninova’ya dek

İnsanlığın bildiği ya da bilmediği

Geçmişten günümüze ve kim bilir böyle süregiderse

Sonunda ormanlar yuvamız olacak belki de.

61

İnsan kasabı Sulla’yı saymazsak şimdi

Yüzümüze bakan ünlüler arasında

Yaşamını en uğurlu biçimde geçireni

Kentucky ormanlarında yaşayan General Boon oldu ya

Gelmiş geçmiş ölümlüler arasında en mutlusuydu, öldürmedi

Hiçbir yaratığı, ara sıra bir ayı ya da bir geyik vurmak dışında;

Yaşlılığının o çetin ve yalnız ve zararsız günlerini

Balta girmemiş ormanlarda geçirdi.

62

Kentlere tutsak olan suç yanaşamadı onun yanma

Yalnızlığın çocuğu değildir suç çünkü

Oysa kaçmadı ondan sağlıksa

Ayak basılmamış ormanlardadır o çünkü

İnsanların onu hiç aramadıkları yerde

Yaşamdan çok ölümü seçtikleri için bağışlayın onları

Yükleri tiksindikleri şeyin çekiciliğine kapılır alışkanlıkla

Söylemek istediğim odur ki Boon avlanarak ulaştı doksan yaşına.

63

Ve gariptir ki insanların uğruna

Nice yığınların kökünü kazıdığı

Ünün yanı sıra iyi de bir ad bıraktı ardında

İyi olmayan ün kof bir gazeldir çünkü

Basit ve dingin, alnı ak bir insandı o

Tiksinti ve kıskançlık yanına ilişemezdi

Kabuğuna çekilse de yaşlansa da, Ross’lu gibi

Bir cylem adamı ve doğanın çocuğu kaldı.

64

Evet, kendi ulusundan olan insanlardan bile kaçtığı doğru
Sevgili ormanının içerlerine evler yapmaya başladıklarında
Kilometrelerce ötelere taşındı

Daha az evin ve daha çok kolaylığın olduğu yerlere
Uygarlığın insana ters düşen yanı şudur ki

Ne kendiniz hoşnut olur ne de hoşnut edersiniz başkasını ya
Oysa ayrı ayrı rastladığı her kişiye gösterdi
Bir ölümlünün gösterebileceği her inceliği.

65

Yalnız değildi: Genç ve toy dünyaları daha yepyeni

Orman çocukları yetiştirdi çevresinde
Ne bir kılıç yarası ne de bir kaygı izi vardı

Hiç çatılmamış kaslarında ve kırıksız alınlarında
Bu dünyanın ya da doğanın ki

Özgür doğan ve özgür olan orman onları
Özgür buldu ve büyüttü öylece
Bir bahar seli ya da ağaç gibi.

66

Uzun boylu ve güçlü ve ayaklarına tezdirdi hepsi

Soyu cüceleşen kent insanının yaptığı solgun düşüklerin ötesinde
Çünkü düşünceleri kazanç ve kaygının kurbanı değildi

Yemyeşil ormanlardı yaşamdan düşen onların payına
Ne onlara yaşlandıklarını anımsatan kara ruhlar vardı

Ne de onları bozukluğuyla maymunlaştıran moda;
Basitliklerine karşın yabanıl değillerdi
Tüfekleri gerçek olsa da hiçbir zaman gereksiz kullanılmadı.

67

Günleri dopdolu, uykuları erinçli

Ve çalışmaları geçti sevinç içinde

Yiyicilik ve yalan düzen yurt edinemedi yüreklerini

İnsanı sokan kösnü ya da yük altında

Bırakan görkem gibi şeyler onlara yabancıydı

Özgür odunculardı onlar ya

Yalnızlıkları can sıkıcı değil dingindi

İç çekmek onlara yabancıydı.

68
 Doğayla ilgili sözler buraya dek: değişiklik olsun diye
 Senin büyük eğlencelerine dönelim ey uygarlık şimdi!
 Ve çokluktan doğan tatlılıklara:
 Savaş, veba, zorbaların yalnızlığa itilişi
 Kralların öçleri ve ün tutkularına!
 Ve onlar uğruna milyonların kurban oluşuna
 Altmışlık Katerina'nın yatak odası görüntülerine
 Ve İsmail kuşatmasıyla onu kaymaklandırma isteğine!

69
 Kente girilmişti: Kanlı bir akınla
 Kendine yol açan ilk birliği bir ötekisi izledi
 Süngüler ve kılıçlar çarpıştı palalarla
 Anaların ve bebeklerin çığlıkları göklere yükseldi
 Kükürtlü bulutlar başladı boğmaya
 İnsanları ve gün ışığını
 Ve çılgına dönen Türkler
 Kentlerini adım adım savundular.

70
 Ve Kutuzof var ya bir zamanlar hani kesmişti
 Kar ve donun yardımıyla da olsa
 Napolyon'un gözüpek ve kanlı ilerleyişini
 İşte şimdi bir benzeri geldi kendi başına
 Keyifli bir insandı kendisi
 Bunu da belirtirdi dosta düşmana
 Ne ki yaşam, ölüm ve utku bir uğur işidir ya
 Şakaları anlaşılan tükendi oracıkta.

71
 Çünkü arkadan gelen ivecen el bombacıların kanıyla
 Renklenen bir siperin bulamacına atmıştı kendini
 Siper kazıklarına tırmanmaya çalışırken sonra
 Mesleğinin en üst noktasına ulaştı
 (ölümü en çok üzüntü yaratanlar arasında
 General Ribaupierre de vardı)
 Çünkü Müslümanlar hepsini
 Yine siperin içine püskürttü.

72

Ve eğer yollarını yitirerek akıntıyla
 Bilmedikleri bir yere sürüklenen
 Ve akılları başlarından gitmiş biçimde
 Bir düşteymiş gibi sağda solda ilerlerken
 Kendilerini bir girişin önünde
 Bulan birlikler olmasaydı yardımlarına gelen
 Büyük ve şen Kutuzof yatıyor olacaktı daha
 Buyruğundaki kolun üç birliği gibi orda.

73

Ve ele geçirdikten sonra bir tabyayı
 Bu birlikler biraz oyalandı surların önünde
 Ve Kutuzof'un öncü atlılarının çoğu
 Tam da bukalemunlar gibi korktukları anda
 Açtılar "Kilia" denen kapıyı
 Utangaç bir biçimde oracıkta
 İnsan kanıyla çamurlaşmış biçimdeki toprağa
 Dizlerine dek gömülerek ilerleyen yiğitlere.

74

Kozaklar ya da isterseniz kazaklar diyelim ya
 (Yazım kurallarına pek aldırmam çünkü
 Yerbilim, sayıbilim, siyasetbilim ve taktikte
 Büyük yanlışlar yapmayım yeter ki)
 At sırtında savaşmaya ve yokuşa bayıra
 Bakmadan komutanlarının buyruğunu
 Yerine getirmeye hazır
 Olduklarından paramparça oldular.

75

Onların birliği surlara yaklaşmayı başardı
 Gürlemesine karşın Türk toplarının tepelerinde
 Ve kenti yağmalama isteğine kapıldılar doğal ki
 Ne ki yanıldılar birçok yiğit gibi işte
 Türkler geri çekilir gibi yaparak aldı
 Onları iki kulenin ortasına
 Ve başladılar Hristiyan kâfirlere
 Ateş yağdırmaya.

76

Kıçlarından yakalanan Kazaklar delik deşik oldu
 Böyle yakalanmak yaramaz savaşçılara da piskoposlara da
 Ve gördüler böylece ne denli bağlı olduğunu
 Yaşamlarının kısa süreli bir kira sözleşmesine
 Gözlerini bile kırpmadan gittiler ölüme ne ki
 Ve yığılan cesetleri bir merdiven görevi gördü sonra
 Gözüpek Poluzki birliğini yöneten
 Albay Yezuskoy'un saldırısı için.

77

Bu yiğit adam karşılaştığı Türklerin hepsini öldürdü
 Ancak onları yiyemeden kılıçtan geçirildi oracıkta
 Kentlerinin yakılmasını önlemek için güçleri
 Yettiğince direnmek isteyen Müslümanlarca.
 Surlar düşmüştü ya, kimin kazanacağı belirsizdi
 Göze göz dişe diş bir kavga
 Karış karış sürdü gitti
 Her iki yan da savaşmayı bırakmadı.

78

Başka bir kol da çok zayıat verdi
 Bu noktada tarihçinin sözlerine bakılırsa
 Utku yolunda ilerleyen birliklere hani
 Birkaç fişek vermelidir yalnızca
 İş parlayan süngülere kalınca çünkü
 İvccenleşecektir hepsi de
 Başka türlü korkudan uzaktan
 Aptalca ateş etmekle yetineceklerdir.

79

General Meknop'un birliklerinden biri de
 (Az önce kötü biçimde vurulup düşen
 general olmaksızın başlarında)
 Ölüm kusan surlara bir kez daha tırmanmayı göze alan
 Savaşçılara katıldı sonunda
 Ve Türklerin direnişinin yüceliğine karşın
 Seraskerin her ne pahasına olursa olsun sonuna
 Değin savunduğu kaleyi aldılar böylece.

80

Juan ve Johnson ve en önde çarpışan kimi
 Gönüllüler iyi bir ders verdiler ona
 Seraskerlere pek uymayan bir ders hani
 Ya da bu yiğit Tatara.
 Ölümü yurdunda gözyaşlarıyla karşılandı
 Yabanıl türden bir şehitti işte.
 Onu tutsak etmek isteyen bir İngiliz deniz subayı
 Derisini deldirtenler arasındaydı:

81

Bu önerisine gelen yanıtta
 Onu cansız yere seren bir kurşundu
 Bunun üzerine arkadaşları o dakika
 Kurşun ve çelik yağmuruna tuttu düşmanı
 Ki en gözde metallerdir böyle anlarda:
 Tek bir kafa bile esirgenmedi
 Ve üçbin Müslüman oracıkta yok edildi
 On altı süngü delik deşik etti seraskeri.

82

Kent alındı, bölüm bölüm de olsa
 İçtiği kanla sarhoştur şimdi utku
 Hiçbir sokak yoktu ki umarsız bir savaşçı orda
 Yüreğinin son vuruşuna dek çarpışmasındı.
 Doğayı yok edici sanatını unuttu savaş orda
 Ve soykırım ateşi sergiledi
 Nil'in güneşli ikliminde olduğu gibi
 Her türlü suçun en canavarca biçimlerini.

83

Ceset yığınları üstünde utkuyla yürüyen bir Rus subayı
 Ayak bileğinden yakalandığını duyumsadı bir anda
 Havva'ya kendi tohumlarını duyumsatan yılanın dişleri
 Kavramıştı onu sanki umarsız bir biçimde
 Boşuna tekmeledi, sövdü saydı, ve uludu
 Aç kurtlar gibi yardım için ya
 Onu ısırın dişler iyice kenetlenmişti
 Eski zamanın becerikli yılanları gibi.

84

Ölmekte olan bir Müslüman

Duyumsadı üzerinde yürüyen düşmanın ayağını
 Ve ısırdı onu ayak bileğinin en ince yerinden
 (Akhilleus'un ad verdiği ayakkirişini)
 Dişlerini birbirine kenetleyecek denli derinden
 Canını vermek pahasına bırakmadı
 (Yalan değilse anlatılanlar) gövdesinden ayrılan başı
 Bırakmadı yine de düşmanın ayağını.

85

Her n'olursa olsun Rus subayı yaşamı boyunca
 Sakat kalacaktı, çünkü Türkün dişleri
 Kebap şişinden bile güçlü bir biçimde
 Saplandı ayağına ve onu topal etti
 Sağaltmadı onu birliğin cerrahı bile
 Ve belki de bu durumdan daha da sorumluydu
 Kesilmesine karşın yine de ayrılmayan
 Bileğe saplı kalan kafadan.

86

Ancak gerçek gerçektir ve gerçek bir ozanın
 Bir özelliği de öykü uydurmaktan kaçınmaktır olabildiğince
 Bir beceri değildir çünkü düzyazıda olduğundan
 Daha çok gerçekten yoksun bırakmak şiiri ya!
 Adına kimi zaman şiirsel konuşma denen
 Ve korkunç yalanlara dolanlara
 Olan o acıkmışlık ve şeytanlıkla
 Dolu bir pazar ağzına şiirini uydurmak istemiyorsa!

87

Kent alındı ancak boyun eğmedi!
 Kılıcını bırakmadı bir tek Müslüman bile
 Kana boyanmış olsa da surların yanı sıra akan Tuna Irmağı
 Düşmandan ya da ölümden kaçan yoktu aralarında
 Baş eğmek diye bir şey akıllarından bile geçmedi
 İlerleyen Moskofların utku çılgınları yükseldi büyüklenmeyle
 Ve en son düşmanın iniltisi izledi
 Bir yankı gibi bu utku çılgınlıklarını.

88

Süngüler parçaladı hançerler deldi
 Nice canlar yok edildi her yerde
 Yılın son aylarında hani
 Kızarmış yapraklar savrulurken oraya buraya
 Çıplak orman nasıl bakar da inlerse göğe doğru
 En sevdiklerinden ayrılmak zorunda
 Kalan insanlarıyla tüm kent böyle inledi
 Binlerce kış ayazı yemiş meşe ormanları gibi.

89

Korkunç bir konu bu, ne ki
 Yılgı yaratmak değil amacım burda
 İnsansı yazgımız çünkü
 İyilik ve kötülükle doludur ve daha da kötülükle
 Karasevdalı bir eğlenti gibi verimlidir hani
 Hep özdeş konuları işlemek daldırır insanı uykuya
 Dosta düşmana verip veriştirsem de
 Olduğu gibi çiziyorum dünyanızı işte.

90

Ve bu suçların içinde iyi bir eyleme
 Rastlamak "İç açıcı bir şeydir" ya
 Suyu katılmış süt gibi tatsız yanlarıyla
 Şu ikiyüzlü ve çürük zamanda;
 Serinletir belki burda
 Fetih yeli ve onun sonuçlarıyla
 Biraz yenik bir hava çalan dizelerimi ki
 Az görülür ve varsıl yapan da budur destansı şiiri.

91

Üstünde kesilmiş binlerce insanın
 Yattığı yeni alınan bir kulede buraya boşuna
 Sığınan ve öldürülen bir öbek kadının
 Daha ılık gövdeleri ağır gelen bir görüntüydü iyi bir yüreğe
 Ve kanlı cesetleri arasında onların
 Çırpınan küçücük yüreğini çalıştı saklamaya
 Güzelliği mayıs ayı denli
 On yaşlarında bir kız çocuğu.

92

İki alçak Kazak parlayan gözleri ve silahlarıyla
 Kovaladı çocuğu: Sibirya'nın en kaba yaratığı
 Bile onlarla karşılaştırıldığına
 Parlatılmış ve arı bir kuyumdur hani;
 Ayılar uygar, kurtlar yumuşak kalır onların yanında
 Bunun suçu kimdedir peki? Onların doğalarında mı?
 Yoksa uyruklarına her türlü yıkıcı duyguyu
 Aşlamak için her yola başvuran egemenlerinde mi?

93

Kılıçları parladı kızın küçük kafasının üstünde
 Korkudan diken diken oldu kızın sarı saçları
 Yüzünü sakladı ölülerin içine
 Gördüğü zaman Juan'ın bu üzücü görüntüyü
 Ne söylediğini olduğu gibi aktarmayacağım burda
 "İnce kulaklara" yakışmayabilir bu çünkü
 Ne yaptığına gelince: düştü Kazakların ardına
 En kestirme hesaplaşma yolu budur Kazaklarla.

94

Birinin kalçasını biçti ötekinin omzunu yardı
 Ve onları avaz avaz bağırarak kaçırttı o anda
 Sanki onların buzlu su dökülen öfkelerini
 Ve çektikleri acıyı görüp de ürkecek ve
 Bu derin yaralarını dikebilecek cerrahlar varmış gibi
 Kendisiyse soluk ve kanlı yüzleri açarak bir yana
 Bir an daha gecikse küçük tutsağına mezar taşı
 Olacak bu yığının arasından onu çekip çıkardı.

95

Küçük kız da soğumuştü ölümler gibi
 Ve yüzündeki ince bir kan izi gösterdi
 Yazgısının soyununkine ne denli yaklaşmış olduğunu;
 Sevgili anasını cansız düşüren vuruş çünkü
 Onunla aralarında kalan son bir bağ gibi
 Kendi alnını yaralayarak koyu kırmızı izini bırakmıştı;
 Ne ki başka bir yarası yoktu, iri gözlerini açtı
 Yabanıl bir şaşkınlıkla süzdü Juan'ı.

96

İşte ikisinin de gözleri fal taşı gibi

Birbirine dikildiği bu anda

Juan'inkilerde acı, umut, sevinç ve korku okundu:

Bu tutsağın yaşamını kurtarmanın sevincinin yanı sıra

Küçüğün başına gelebileceklerden duyduğu korkuydu bu

Kızınkilerse çocukluk korkularıyla kilitlenmişti ve

Bir dalgınlıktan uyanmıştı sanki: Yüzüyse duru ve canlı

Ve içinden aydınlatılmış bir çini vazo gibiydi.

97

Çıkageldi John Johnson: ("Jack" demeyeceğim şimdi

Çünkü bu soğuk, sıradan ve kaba olur büyük anlarda

Örneğin şu anda olduğu gibi

Bir kente yapılan saldırı anında)

Johnson ardında yüzlerce savaşçıyla geldi

Bağırarak: "Juan! Juan! Sarıl bana

Haydi delikanlı! Senle söze tutuşurum ki

İkimiz de kazanacağız Saint George nişanını!

98

Seraskerin başı vuruldu

Ancak taştan kale direniyor daha

Yaşlı Paşa yüzlerce ölü arasında oturuyor şimdi

Bizimkilerin ve onların top ateşi arasında

Bizimkinin çevresinde bir yığın ölü

Birikmesine karşın yine de

Sürdürüyormuş ateşi tıpkı bir üzüm bağındaki

Denli çok ve salkım salkım top tanelerini!

99

Öyleyse gel benle!" – Ne ki Juan yanıtladı:

"Bak şu çocuğa! Ben kurtardım onu! Ve şansa

Bırakamam yaşamını! Onun korkmayacağı titremeyeceği

Bir yer göster de bana, geleyim seninle!"

Bunun üstüne çevresine bakınan Johnson omuz silktili

Kollarını ve siyah ipek gömleğinin yakasını çekiştirdi sonra

Ve yanıtladı Juan'ı: "Dediğin doğru

Acınası şey! Elden ne gelir ki? Şaşıtm doğrusu."

100

Juan dedi ki: "Ne olursa olsun bırakmayacağım onu
 En azından bizim olduğumuzdan da daha
 Güvenli bir yerde olmadıkça hani"
 Johnson yanıtladı: "Her ikisine de
 Güvence veremem ancak en azından kesin olan şu ki
 Ölebilirsin utkulu bir biçimde."
 Yanıtladı Juan: "Katlanırım önüme çıkan her şeye ya
 Bırakmam artık benim çocuğum olan bu öksüzü yine de!"

101

Johnson dedi ki: "Juan, yitirecek vaktimiz yok şimdi
 Çocuk pek de sevimli, evet çok çok sevimli işte
 Hiç görmemiştim böyle gözleri ya ah! Bana bak şimdi
 Kazanacağın ünü ve büyüklenmeyi düşün bir de
 Bırak bir yana acımanı ve duygularını! Bak gürültüsü
 Nasıl da artıyor savaşın! Yağma başlayınca
 Hiçbir özür geçmez! Bana garip gelecek sensiz
 İlerlemek ya! Tanrım! İlk vurguna geç kalıyoruz!"

102

Ne ki Juan'ı kımıldatmak olanaksızdı
 Onun doğasını seven Johnson sonunda
 Adamları arasından kötülüğe en az yatkın birkaçını seçti
 Ve çocuğun başına bir şey gelirse
 Ertesi gün kurşuna dizileceklerini
 Ancak sağlıklı kendine ulaştırılırsa
 En azından ellişer ruble ile
 Ödüllendirileceklerini söyledi onlara;

103

Buna ek olarak da yoldaşlarıyla orantılı biçimde
 Yağma yapma hakkını koruyacaklarını söyledi
 Juan gök gürültüsünün içine dalmayı uygun gördü o anda
 Bu da adamlarının her adımda oldukça kayıp vermesine yol açtı
 Kalanlar çabucak doldurdu boşalan dizileri yine de
 Çünkü kazanma umuduyla kızıışmışlardı şimdi
 Her gün her yerde görülen bir şeydir bu da
 Hiçbir yiğit yarım yamalak ödül istemez ya.

104

Ve böyledir utku, böyledir insanoğlu işte!

En azından böyle adlandırdıklarımızın onda dokuzu!

İnsan diye adlandırdıklarımızı belki de

Tanrı başka türlü adlandırırdı!

Dönelim konumuza: Gözüpek bir Tatar Hanı

Ya da yazarın onu adlandığı biçimde “Sultan” ya
(Onun düzyazısına karşı alçakgönüllü dizelerimi sunuyorum işte)
Bir türlü boyun eğmedi hiç kimseye.

105

Beş oğluyla bir çember oluşturup gözüpekçe vuruştı

(Çokeşliliğin dölü bereketlidir ya

Çok savaşçı kazandırır insana hani

Ve ikieşliliği cezalandırmaz da kimse)

Kentin kurtulacağına inanmış olamazdı

Bir Akhilleus, Herakles, ya da Hektor muydu yoksa?

Hayır: iyi yürekli, yaşlı, ılımlı ve yalın bir adamdı

Beş çocuğuyla birlikte boşu boşuna direndi.

106

Bütün iş onu ele geçirmektir. Gerçek yiğitler ki

Öteki yiğitlerin saldırıya uğradığını gördükleri zaman

Kapılırlar bir koruma ve kurtarma duygusuna onları

Yarı tanrı yarı yabanhayvanı kesilirler o an

Acımasız olurlar şaklayan kırbaç gibi kimi

Ya da bir acıma duygusu kabarır içlerinde kimi zaman

Yaz yeline uğrayan ağaç boyun eğse de ara sıra ona

Başını yeniden dik tutacağı günlerin özlemi yatar yüreğinde.

107

Ne ki ele geçirilemeyecekti. Her türlü

Başegme önerisini, çevresini kuşatan

Hıristiyanları sağa sola devirerek yanıtladı

Tıpkı Bender'deki dik kafalılığıyla İsveçli Charles'ın.

Beş yiğit oğlu da ondan aşağı kalmadı

Bunun üstüne acıma duyguları azaldı Rusların

Çünkü her erdemin bir sınırı vardır ya

Sabırları taşıtı böyle bir kışkırtmayla.

108

Juan ilc Johnson'ın Doğu geleneklerine göre ona

Dil döküşleri ve yalvarışları bile yarar vermedi

N'olur daha az çarpışması için ya

Böylesine umarsız bir düşmanı kurtarmak için çünkü

Onu bağışlatacak bir özür bulacaklardı kendilerince

Ne ki o kuşkucularla tartışan bir dinbilim profesörü gibi

Kırıp geçti ortalığı ve sövüp sayarak saldırdı onlara

Tıpkı bir bebeğin debelenmesi gibi bakıcısının elinde.

109

Ve yaraladı Juan ile Johnson'ı hafif de olsa

İlki iç çekerek ikincisi de ilenç okuyarak atıldı

Paldır küldür kızgın sultanın üstüne

Ve aşırı bir öfke sardı onu kuşatanları

Bu denli dik başlı bir dinsize karşı birdenbire

Kendisinin ve oğullarının üstüne yağdı

Yağdı kuru toprak tarafından sanki

Emildikçe emilen bir sağanak gibi.

110

Sonunda hepsi öldürüldü:

İkinci oğlu bir kurşunla yıkıldı yere

Üçüncüsü kılıçtan geçirildi, en sevgili

Oğlu olan dördüncüsünün süngülenmek düştü şansına

Bir Hristiyan ananın emzirdiği beşincisi

Sakat olduğu için hep savsaklanır, boş verilirdi ya

Gözüpekçe çarpışarak öldü: Varlığıyla hep yüzünü

Kızarttığı babasını kurtarmak uğruna şimdi.

111

En büyükleri gerçek ve yabanıl bir Tatardı

Muhammet'in şehitlik aşaması için seçtikleri arasında

İsa'yı aşağılayanların en büyüklerindendi

Yeşil giysili kara gözlü güzelleri gördü yalnızca

Hani yeryüzünden ayrılanların cennette yataklarını

Paylaşan bu huriler ki görüldüklerinde

Bütün öteki tatlı yaratıklar gibi

Güzelliklerini kullanarak yaparlardı dilediklerini.

112

Genç hanla cennette ne yapmayı dilediklerini
 Ne bilir ne de kestirmeye kalkarım ya
 Kuşkusuz ki genç ve güzel bir erkeği yeğlerlerdi
 Katı ve yaşlı yiğitlerin yerine;
 Başka türlü davranmak ellerinden gelmezdi
 Görürüz çünkü bir savaş alanına baktığımızda
 Kaba ve yıpranmış ve sakat bir gövdeye karşı
 Binlerce yakışıklı delikanlının gövdesini.

113

Hurilerinizin de doğal beğenileri vardır ya
 Çekip alırlar yeni evli erkeklerinizi
 O ilk balayı saatleri geçip gittiğinde
 Ve üzünçlü ikinci ay yitirdiğinde parlaklığını
 Ya da sıkıcı yinelemeler bir iç boşluğuyla
 Ara sıra erkeğe özlettikçe bekârlığını
 Huriniz de bu yeni açan çiçekleri işte
 Çabucak dönüştürür bir meyveye.

114

Böylece genç Han gördüğü hurilerle
 Cennetteki ilk gecesine yiğitçe koştı
 Dört genç karısının hoşuna gitmese de
 Sözün kısası bizim iyi inancımızın hor gördüğü
 Bu kara gözlü erden kızlardır Müslümanlara
 Çarpışma gücünü veren hani bir tek cennet varmış gibi
 Eğer cennet ve cehennem üstüne işittiklerimiz gerçekse
 Her birinden en az altı yedi tane vardır oysa.

115

Böylece gözlerinde bir hortlak parladı
 Ölüm vuruşunu yüreğinde duyunca
 “Allah!” diye haykırdı ve gördü cenneti
 Tüm gizem perdeleri kalkmış biçimde
 Ve ruhunda duydu parlak sonsuzluğu
 Batmayan bir güneş gibi ve devindi hızla
 Peygamberlerle, hurilerle, meleklerle, ermişlerle
 Bir solukta seçti her şeyi ve öldü sonra.

116

İyiler iyisi yaşlı Han, ki çoktandır ne hurileri
 Ne de başkasını değil de yalnızca çevresinde
 Sedir ağacı gibi görkemle büyüyen yiğitlerini görmüştü;
 Şimdi yüzünde göksel bir kendinden geçişin iziyle
 Son yiğidinin de devrilen bir ağaç gibi
 Toprağı kucakladığını görünce
 Bir an için ara verdi çarpışmaya
 Ve ilk ve son kez baktı ölü oğluna.

117

Onun durakladığını gören karşıtları da durdu
 Az önceki gibi kendilerine meydan okumazsa yine
 Bağışlamaya hazırdılar onun canını
 Ne ki o askerlerin duraklayışını görmedi bile
 O ana dek sarsılmayan direnci yok oldu
 Yitirdiği çocuklarına baktığı anda
 Yüreği yerinden çıktı da kamış gibi titredi sanki
 Ve yaşamının son deminde tek başına kaldığını anladı.

118

Ne ki geçici bir titremeydi bu
 Bir sıçrayışta göğsünü verdi Rus çeliğine
 Tıpkı içinde yanacağı ışığa doğru
 Kanat çırpın bir gece kelebeği gibi çarpışa çarpışa
 Yaklaştı en ölümcülünü seçer gibi
 Genç oğlunu deşen süngülerin arasına
 Ve oğullarına sönük bir bakış attıktan sonra
 Derin bir yaradan ruhu uçup gitti bir anda.

119

Gariptir ki kadın erkek büyük küçük demeden herkesi
 Kırıp geçiren o kaba saba askerlerin bile
 Bir an için yüreklerini eritti
 Öldürdükleri kişinin yiğitliği ya
 Bu yaşlı adamın delik deşik edilmesiyle
 Çocuklarının yanına devrilmesi
 Onların kan çanağına dönmüş gözlerinden yaş akıtmadıysa da
 Yaşamın böyle kararlılıkla horlanışı saygı uyandırdı onlarda.

120

Ne ki taş kale ateşi sürdürdü yine de
 Soğukkanlılıkla Paşa tuttu yerini
 Belki yirmi kez püskürttü geriye
 Rusların ve ortaklarının saldırılarını
 Ve sonunda kentin öteki bölümlerinin ne durumda
 Olduğunu soruşturup da öğrenince düştüğünü
 Ribas'ın başeğme çağrısına karşı
 Bir Bey yolladı.

121

Bu arada kendisi büyük bir soğukkanlılıkla
 Bağdaş kurmuş nargilesini tütürüyordu
 Yıkıntıların ortasındaki bir halının üstünde
 Troya bile böyle bir görüntüye tanık olmadı –
 Şehitlikten tat alarak oturdu oracıkta
 Katılığından hiçbir ödün vermedi
 Sanki üç tuğu denli üç canı varmış gibisinden
 Sakalını sıvazlayarak halkalar üfledi amber tütününden.

122

Kent alınmıştı – artık Paşa da
 Taş kale de baş eğse önemsizdi
 Dik başlı yiğitliği kalkan olamazdı kente
 İsmail yok oldu! Gümüş ince ay düştü
 Koyu kırmızı haç yükseldi yerine
 Hiç solmayacak bir kırmızıydı bu:
 Yanan sokaklar yansıdı bir kan denizinde
 Ay ışığı suda nasıl yansırsa tıpkı öyle.

123

Aklı ürkütecek tüm aşırılıklar
 Gövdenin işleyeceği tüm suçlar
 İnsanın acısı üstüne duyulan okunan düşlenenlerden
 Şeytanın bile çıldırdığı zaman yapacağı türden
 Kalemilerin betimleyebileceğinden
 İnsanı cehenneme götürecek günahlardan
 Ya da cehennemden acı her şey işlendi orda
 Güçlerini kötüye kullanan ölümlülercc.

124

Eğer orda burda geçici bir acıma izi görüldüyse
 Ve kanlı işinden elini çeken birkaç soylu yürek hani
 Güzel bir çocuğu ya da bir yaşlıyı kurtardıysa
 Yok edilen bir kentte nedir ki bunun önemi?
 Binlerce sevgi binlerce bağ yok olduktan sonra?
 Londralı sokak sürtükleri!
 Parisli muhallebi çocukları!
 Gelin de görün işte savaşın nasıl erdemli bir uğraş olduğunu!

125

Nasıl acılar ve suçlarla satın alınan bir tat olduğunu
 Düşününün onur madalyası listelerini işte!
 Bunlar da davrandırmazsa sizi
 Unutmayın böyle bir yıkım başınıza gelebilir sizin de!
 Bu arada vergiler, borçlar ve Castlereagh'tir ki
 Dualar ve ayetler olsun sizlere
 İrlanda'yı düşünün de açın yüreklerinizi
 Wellesley'in kazandığı utkuyla doyurun ordaki kıtlığı.

126

Ne ki yüce bir övünme konusu olmalı
 Yurdunu ve kralını böylesine
 Seven yurtsever bir ulus için ki
 Ey Esin Perileri taşıyın onu en parlak kanatlarınızda!
 Üzüntü denen o büyük çekirge dalsa da şimdi
 Yeşil tarlalarınıza ve yapıssa da ürünlerinize
 Kıtlik yaklaşamaz tahta yine de
 İrlanda açlıktan ölse de büyük George çekiyor yüz kırk kilo.

127

Ancak öykünün sonuna gelelim şimdi
 İsmail kentinin sonu bu oldu işte
 Şanssız kent! Yanan kuleleri yansıdı
 Suları kıpkırmızı akan Tuna Irmağı'na
 Savaşın korkunç uğultusu ve yürek parçalayıcı
 Çığlıklar duruldu; dindi fırtına.
 Surları bekleyen kırkbin kişiden birkaç yüzü
 Soluk alıp vermekteydi daha; gerisi sessizdi!

128

Bir noktada övgüye değer ki Rus ordusu
 Günümüzde çok gözde bir erdem nedeniyle
 Ki o da anımsanmaya değer burda şimdi:
 Duyarlı bir konu olduğu için duyarlı olacak övgüm de
 Belki mevsimin soğuklarından, belki
 Uzun bir kış geçirmelerinden ya da dinlenmeye
 Gereksinim duyduklarından bağlı tuttular uçkurlarını
 Irza geçme olayına pek az rastlandı.

129

Daha çok kesip biçmeyi ve talan etmeyi
 Yeğlediler; kadınlara başka türlü saldırılar da
 Olmadı değil ya, o savurgan Fransızların bir kenti
 Aldıkları zaman yaptıkları denli aşırılıklarda
 Bulunmadılar yine de, bunun tek nedeni
 Soğuk hava ve acıma duygusu oldu bence
 Ancak tüm kızlar yirmisini geçkin birkaçı dışında
 Nerdeyse daha önceki gibi erden kaldılar sonunda.

130

Kimi garip yanlışlıklar olmadı değil karanlıkta
 Işıksızlık ya da tatsızlık örneği olarak hani
 Ortalık öyle bir toz duman içindeydi ki o anda
 Dostla düşmanı birbirinden ayırmak zordu
 Üstelik az da olsa görülür böyle şeyler öyle bir konuşturmaca da
 Erden kızları korumak için ya; nedir ki
 Yetmişini bulmuş altı hanımefendinin kızlıkları
 Çeşitli humbaracılar tarafından bozuldu.

131

Ancak genelde büyük ölçüde tuttular kendilerini
 Öyle ki “erdenlik kutsallığı” gibi elverişsiz bir durumda
 Bulunanların içinde bir çeşit düş kırıklığı doğdu
 (Kendi yanlışlıkları değil de alinyazılarıydı ya
 Onlara böyle bir acıyı taşıttıran hani)
 Ve her biri bir erdem örneği olan bu kadınlara
 Yatak takımı kurma giderinden ve geriliminden kendilerini
 Kurtaracak Roma işi Sabine evliliği yapmayı düşündürttü.

132

Etine butuna dolgun kimi orta yaşlıların da
 Gürültü patırtı arasında duyuldu sesleri
 (Nice zamandır kafeslerde tutulan kırkına
 Varmış kadınlardı bunlar hani)
 “Nasıl oldu da ırza geçme başlamadı daha!” diye;
 Ne ki yağmaya ve kana susamışlık kabardıkça az zaman kaldı
 Gereğinden çok günaha; kafesten kurtuldular mı bilmem
 Karanlıkta kaldı bu nokta; kurtulmuşlardır umarım.

133

Suvarof bir fatihti artık ve uğraşında erişmişti
 Timur ya da Cengiz’in ulaştığı bir aşamaya.
 Yakılırken çalı çırpı gibi
 Camiler ve sokaklar gözleri önünde
 Ve daha dinmeden top sesleri
 Kanlı ellerle yazdığı mektubunda şunu dedi tamı tamına:
 “Yaşasın Tanrı ve kraliçe!” (Bu adlar iç içedir
 Ya her zaman) “Bizimdir İsmail!”

134

Bunlar “Mene, Mene, Tekel, Ufarsin”den bu yana bence
 Bir kalemin döktürdüğü en tantanalı sözcüklerdir hani
 Rahipliğim falan da yok ya Tanrı beni esirgeye!
 Danyal’ın okuduğu yüce ve acı sözcükler ki
 Yazılmışlardı Tanrının elyazısıyla
 Söylenemez ya bir peygamberin ulusların yazgısıyla oynadığı
 Ne ki şu zeki Rus tıpkı Neron gibi
 Yanan bir kent üstüne şiir düzebildi.

135

Kutupyıldızına benzer bu ezgiyi yazdı
 İlemeler ve çılgınlıkların eşliğinde
 Az kişi söylese de kimse unutmayacak bunu
 Çünkü öğreteceğim ben, olabilirse taşlara bile
 Yeryüzündeki zorbalara karşı ayaklanmayı
 ‘Tahtlara boyun eğdik demesin hiç kimse!
 Ey siz! Çocuklarımızın çocukları! Nasıl yansıttık düşünün
 Özgürlüğe kavuşmadan önceki durumunu yeryüzünün!

136
 O saat gelip çatığında bizler dünyada olmayacağız bile
 Ve sen yaşarken içinde bulunduğun binyılın sevincini
 Şaşacaksın şimdi olanların gerçekliğine
 Kalemimle aktarabilirim sanmıştım sana bunları
 Ne ki bırakalım anıları bile yok olsun bu olayların ya!
 Ola ki anımsanırlarsa işte bu olayları
 Çıplak kollarını bacaklarını kanla değil de boyayla boyayan
 Eski zamanların o yabanıl insanlarından da çok aşağılayacaksınız.

137
 Ve bir gün duyarsan eğer tarihçilerin söz ettiklerini
 Tahtlardan ve o tahtlara oturmuş olanlardan
 Mamutların kemiklerine ya da Mısır taşlarının üstündeki
 Hiyerogliflere bakarak şimdi dünyanın eskiden
 Nelere tanık olduğuna bizler şaştığımız gibi
 Bırakalım tüm bunlar geleceğin sevimli gizemleri olsun
 Ve bir piramitin altında yatan
 Gerçek amaç gibi üzerinde tartışılsın.

138
 Ey okur! Sözümü tuttum işte
 En azından ilk Kanto'da verdiğim sözü:
 Şimdiye dek aşk, fırtına, gezi, ve savaşı gösterdim sana
 En ince ayrıntılarına dek hani sen de onaylarsın ya bunu
 Ve bu destanda çıplak gerçeğin işe yaramadığı yerde
 Atıp tutmak konusunda davrandım pek de eli sıkı
 Şakırım işte kaygısızca Phoebus'un ara sıra bana
 Ödünç verdiği teller eşliğinde;

139
 Ve kimi zaman saz, kimi zaman da keman çalarım.
 Bu büyük şiirsel bilmecenin yiğidinin başına
 Neler geldiğini ve geleceğini vakti gelince anlatacağım
 Ne ki sözlerimi kesmeyi yeğlerim burda
 İsmail'in dik kafalı surlarını topa tutmaktan yorgunum
 Juan'sa bir mektupla birlikte
 Dört gözle beklendiği Petersburg'a
 Doğru yola çıktı şu anda.

140

Bu özel onura yaraşır görülmesiyse

Gösterdiği gözüpeklik ve insancılık yüzündendi

Çünkü insanoğlu iç boşluğunun yarattığı aşırılıklar sonunda

Düşünecek zaman bulduğunda üstün tutar kalıcı olan bu şeyleri.

Soykırımın çılgın yabanılığının ortasında

Kurtardığı küçük tutsağı ona oldukça alkış kazandırdı

Ve sanırım ki Juan aldığı Vladimir nişanından

Daha çok sevinç duydu küçük kızın güvenliğe ulaşmasından.

141

Müslüman yetimi koruyucusuyla gitti çünkü

Evsiz, ailesiz, umarsız kalmıştı

Tüm arkadaşları Hektor'un ailesi gibi

Ya surlarda ya da savaş alanında yitip gitmişti:

Doğduğu yer bir zamanlardakinin hortlağı olmuştu

Müezzinin namaza çağıran sesi duyulmaz olmuştu!

Ve Juan ağlamış ve ant içmişti ona kalkan olmaya;

İşte bu andını getirdi yerine.

KANTO IX

1

Ah Wellington! (Ya da “Vilainton!”, çünkü
Değişik sesler katar ün yiğitçe adlara
Fransa tutsak alamadıysa da senin o büyük adını
Soktu işte böyle şakacı bir biçime
Ve adına gülecek hep yitirmiş olsa da savaşı)
Yüklü emekli ödemeleri ve birçok övgü aldın ya
Ulaştığın ünü geri çevirmezdi hiç kimse
İnsanlık ayağa kalkar gürlerdı “Ney” diye.

2

Sanmam Kinnaird’e pek de iyi davrandığını
Marinet konusunda, gerçekten de haksızdın orda
Daha birçok konularda olduğu gibi bu da iyi
Bir iz bırakmayacak Westminster Katedrali’ndeki mezar taşında,
Geride kalanlarla ilgilenmeye değmez şimdi
Bu öyküler yaraşır ancak çay saati dedikoducularına
Günlerinin sayılı olmasına karşın
Bir genç yiğittir daha ünün.

3

Sana çok şey borçlu (çok da para ödemekte) İngiltere ya
Avrupa çok daha borçlu kuşkusuz ki
Onardın çünkü sen destekleri sallanmaya
Başlayan Yerleşik Düzen’in koltuk değneklerini
İspanya, Fransa ve Hollanda
Gördü ve duyumsadı senin güçlü onarımını
Ve Waterloo tüm dünyayı borçlu kıldı sana
(Dilerim ozanların daha iyi dile getirir bunu ya).

4

“En iyi gırtlak kesici”sin sen, şaşırma sakın
 Bu deyim Shakespeare’indir ve sana uyuyor tam
 Çünkü doğru bir nedenle kutsallaşmadığı zaman
 Beyin dağıtıcı ve boğazlayıcı bir sanattır savaş
 Bir kez büyük bir rol oynayıp oynamadığına senin
 Dünya karar verecek, sahipleri değil dünyanın
 Can atıyorum doğrusu öğrenmeye
 Sen ve adamların dışında, kim kazandı Waterloo’da?

5

Pohpohlayıcı biri değilim ben. Tıka basa pohpohladılar seni.
 Bundan hoşlandığını söylüyorlar, olağandışı değil bu da
 Yaşamı saldırı ve etken eylemle dolu biri
 Şiddetten yorgun düşebilir sonunda
 Ve övgüyü yergiden daha kolay yutar olur ki
 Övülmek hoşuna gider her fırsatta, ve anılır şu adlarla sonra
 “Ulusların kurtarıcısı” (uluslar kurtarılmış falan değildir)
 Ya da “Avrupa’nın kurtarıcısı” (Oysa Avrupa daha köledir).

6

Diyeceğimi dedim. Şimdi Brezilya Prensi’nin verdiği
 Şölenlere git de, ye bakalım yiyebildiğince
 Ve o pahalı yemeklerden bir iki lokmayı
 Kapının önünde bekleyen korumana yolla.
 Savaşlarda çarpıştı ya o, hiç böyle beslenmedi
 Kimilerinin açlık çektiği söyleniyor sonra
 Payına düşen şeyleri hak ettiğin kuşkusuz olsa da
 Onlardan birazını da ulusuna koklatsan hiç olmazsa!

7

Kınamak için demiyorum, senin gibi büyük birisi
 Her türlü kınamanın üstündedir ey düğün hazretleri
 Cincinnatus’un o ünlü Roma geleneği
 Çağdaş tarihle pek de bağdaşmaz şimdi
 İrlandalı olarak çok sevsen de patatesi
 Yakışmaz sana elinin altına çekmek hepsini
 Sabine Çiftliği için ayırdığın yarım milyona ne demeli?
 Bu sözlerimle karaçalmıyorum sana inan ki.

8

Büyük insanlar hor gördü her zaman büyük paraları
 Epaminondas Thebai'yi kurtardıktan sonra
 Cenaze giderlerini karşılamaktan yoksun öldü
 Teşekkürleri kabul etmekle yetindi George Washington ise
 Parlak bir utkuyla kurtardıktan sonra ülkesini
 Pitt'e gelince onurlu biriydi o da
 Yüksek ruhlu bir devlet bakanı
 Olarak Büyük Britanya'yı bedavadan yıktı.

9

Hiçbir ölümlünün eline öylesine bir fırsat geçmedi
 Napolyon'un dışında ki çarçur etti bunu o da.
 Zorbaların elinden kurtarabilirdin sen Avrupa'yı
 Bir baştan bir başa tutulurdun el üstünde
 Oysa şimdi ne geçti eline ününle ki
 Ayaktakımının o ilk bağrışmaları geçtikten sonra?
 Git gör açlıktan kıvranan ülkeni!
 Gör dünyayı! Ve ilençle utkularını!

10

Bu kantolar dokunurken şimdi savaşçı yiğitlere
 Şeref madalyası listelerinde okuyamayacağın gerçekleri
 Yakıştırmaya değer buluyor övgücü olmayan Esin Perisi sana
 Ne ki bu uşaklar soyuna öğretmenin zamanıdır şimdi
 Kendi ülkesinin kanı parasıyla palazlananlar işte
 Gözler önüne serilmelidir –rüşvetsizce– şimdi
 Büyük işler yaptın ya, aklın büyük olmadığı için
 En büyük işi – ve insanlığı yarı yolda bıraktın.

11

Güler ölüm. O iskeleti tart bir kafanda
 Geçmiş zamanı saklayan o bilinmeyen şeyi
 Resimleyen ve batmakta olup da başka
 Bir yerde doğacak olan güneş gibi.
 Güler ölüm senin ağladığın her şeye.
 Kılıfında bile herkese gözdağı veren ve yaşamı
 Bir yıldıza dönüştüren ve her an başa gelebilecek o korkuya
 Bir bak işte! Bak dudaksız ağzının nasıl da sırttığına!

12

Bak nasıl da sırttır ve küçümser seni

Neydin de ne olduğunu. Ağzı varmaz kulaklarına.

Etkinden sıyrılmış çıplaktır artık ağzı.

Eskilerin kulakları duymaz olduysa da

Sırttır ölüm yine de. Ve önünde sonunda insanı

Soyacaktır cisim bulmuş derisinden, hani o

Terzilerin yaptığından da sevgili beyaz, siyah ya da bakır

Rengi giysisinden – ve sırtacaktır ölü kemikler.

13

Ve güler ölüm. Üzünçlü bir sevinç olsa da

Değişmez bir gerçektir bu

Ve önünde duran bu örneğe bakan yaşamsa

Neden kendinden üstün olan ölümle doyum bulmasın ki

Ve güneşleri ışınlara, dünyaları atomlara, yıllarıysa saatlere

Parçalayan o sonsuz tufandan çok daha güçsüz okyanustaki

Köpükler denli küçük ve değersiz gündelik hiçliklere

Sırt çevirerek ayaklar altına almasın ki onları?

14

“Olmak ya da olmamak! İşte budur sorun!”

Diyor bu günlerde pek de gözde Shakespeare

Bense ne bir İskender ne de Hephaistion’um

Ne de şimdiye dek soyut bir ünde oldu gözüm

Yalnızca iyi çalışmasını dilerim sindirimimin

Napolyon gibi olmaktansa kanser.

Utanç ya da ün yolu açan elli utku

Ne işe yarardı midem sağlam olmasaydı.

15

Ah biçicilerin o sağlam mideleri!

“Ah o sağlam mideleri orakçılarını!”

Sindirim güçlüğü çekenler için alıntılıyorum bu sözleri

Ne denli zor bir şey olduğunu onlar bilir

Styks’lerin tümünü karaciğere akıtan o alınyazısını!

Bir köylünün alın teri ağasının mülküne değerdir.

Biri ekmek çabasıdaysa öteki borçlarının kaygısındadır

Ola ki doyuma ulaşanı uykusu kaçmayandır.

16

“Olmak ya da olmamak” mı? Buna karar vermeden önce

Olmak nedir, onu bilmek isterdim doğrusu.

Enine boyuna düşünüyoruz bu işi ya

Ve gözlerimiz olduğu için sanıyoruz her şeyi gördüğümüzü.

Kendi payıma katılmam her iki topluluğa da

Görene dek onların birbirleriyle anlaştıklarını.

Bence yaşamla ölüm birdir

Ve yaşam yalnızca soluk alıp vermek değildir.

17

Ben kimim sorusuydu Montaigne’in ana sorunu

Tümünde olduğu gibi ilk öğreticilerin

Kişinin elde edebileceği her şeyin kuşkulu oluşu

En gözde düşüncelerinden biriydi hepsinin.

Çünkü sarar ölümlülük her şeyi

Ve kesinlik diye bir şey yoktur.

Bilmeyiz ne işimiz olduğunu bu dünyada

Kuşkulanırım kuşkulu olan kuşkudan bile.

18

Hoş bir yolculuktur belki Pyrrhos gibi

Yüzmek kuşku denizlerinde

Peki ya ana yelken alabora ederse tekneyi?

Denizcilikten anlamaz bilgileriniz ya

Ve düşünce cehenneminde uzun süre yüzmek yorar kişiyi.

Kişinin yürüyebileceği bir sığılta

Güzel midyeler toplayacağı bir kıyı

İlımlı yüzücüler için en iyisidir hani.

19

“Ancak gökyüzü her şeyin üstündedir, öyleyse

Bırakalım bunları da dua edelim” deyişi gibi Cassio’nun

Kurtarılacak ruhlarımız var, insanlığın tümünü bir anda

Balıkların, hayvanların ve kuşların yanına, mezara yuvarlayan

Havva’nın sürtmesinden Âdem’in düşmesinden bu yana.

“Serçenin düşmesi Tanrının iznindedir”, ancak nasıl olur

Suçlu durumuna sokar kişiyi bilmeyiz; belki Havva’nın

Büyük bir istekle aradığı ağaca konmuştur.

20

Ey siz ölümsüz tanrılar, tanrıların soy kitabı nedir?

Ey sen ölümlü insan, insanseverlik nedir?

Ey ölümlü kalımlı dünya, evrenin kaynağı nedir?

İnsan düşmanı olmakla suçladı beni kimi kişiler

Gene de tek bildiğim

Maundan yapılmış olmasıdır yazı masamın.

Çünkü değişim olmadıkça,

Kurt olur insanoğlu en ufak olanakta.

21

Ben ki en ılımlı ve yumuşak başlısıyım insan türünün

Musa ya da Melanchthon gibi,

Hiçbir zaman aşırı bir kalabalık yapmayan biriyimdir

(Arada sırada bedenim ya da zihnimin isteklerini

İzlemekten kendimi alamayışıma karşın)

Esirgeyici olmaya eğilimliyimdir her zaman hani

Neden insan düşmanı derler ki bana? Ben tiksiniyorum

Onlardan da, onlar tiksiniyor benden. Burda duracağız.

22

Bu iyi şiirimizi sürdürmenin zamanı geldi

Çünkü gerçekten de iyi olduğunu sürüyorum şimdi öne

Yalnızca ana bölüm değil, giriş de iyi

Her ne kadar az anlaşılıyorsa da günümüzde her ikisi de

Zamanla Gerçek ortaya çıkaracak bunu

O üstün yaklaşımıyla ya;

O zamana dek şiirimin güzelliğini de

Sürgün edilmesini de paylaşmakla yetinmeliyim işte.

23

Yiğidimiz (ki senin de yiğidin olduğuna

Güvenim tamdır onun, ey ince okur!) ölümsüz Peter'in hani

Akıllı olmaktan çok yiğitlik gösterisi yapmaya

İstekli o cilalı köylülerin başkentine doğru yola çıkmıştı.

O güçlü imparatorlukları ki birçok kişinin, Voltaire'in bile

Aklını başından aldı ve övgüsünü çekti ya, yazık doğrusu.

Bence kesin bir baskı yöntemidir onlarınki

Barbar değil, barbarlıktan da kötü.

24

Ve savaşıcağım en azından kullanarak sözcükleri
 (Ve şansım ordan açılırsa eyleme de başvurarak)
 Düşünceye karşı savaş açanlarla ve düşünce düşmanları
 Arasında en azılıları olan gelmiş geçmiş ve şimdiki zorbalara
 Ve dalkavuklarıyla; bilemem kimin kazanacağını.
 Önceden bilebilseydim bile bu yürekten ve doğru savaşım,
 Her ulustan her türlü zorbalığa
 Karşı çıkışım değişmezdi hiçbir biçimde.

25

Halklara yaltaklanmak değil bu yaptığım.
 İçeride boş sözlerle duygu avcılığı yaparak yığınları
 Kendilerine çeken kamuoyu avcısı çıkarıcılar
 Ben olmasam da her yerde yeterince vardır çünkü
 Hıristiyanlık gibi katı kurallı bir
 Kuşkuçuluk ekip cehennem biçebilirler mi
 Bilmem, dilerim ki insanlar kurtulur krallardan
 Ve soytarılarından, sizden ve benden.

26

Sonuçta tarafsız biri olarak tüm
 Taraflara saldıracağım ya, aldırmam ki!
 Sözlerim en azından içten ve yürektendir
 Düşünmem ben kesemi doldurmayı.
 Kazanacak bir şeyi olmayan kişiye beceri gerekmez
 Ve bağlanmayı ya da bağlamayı düşünmeyen kişi
 Sürdürebilir eylemini özgürce ki bunu isterim ben de
 Köleliğin çakal sesine katılmamış olurum böylece.

27

Çakal benzetmesi pek de iyi oturdu buraya
 Duydum Efes yıkıntılarını gezerken geceleyin
 Onların ulumalarını, satıcılar çekip gittikten sonra.
 İktidarın bayağı besleyicileridir onlar
 Kurban arayıcılarıdır, kokları önce
 Efendilerinin saldıracağı avı o acınası yaratıklar,
 Yürekten bağlı hizmetçilerdir gözüpek aslana
 Örümcekleri besleyen insan kılıklı böceklerle oranla.

28

Elini kaldır yeter! Dağıtacaktır elin onların ördüğü ağları

Ve ağları dağılınca zehirleri de pençeleri de zararsızdır

İyi yürekli halklar kolların kendinizi!

Yürüyün ileriye hiç durmadan!

Bu azılı örümceklerin ağları

Artıyor günden güne, sizler dağıtana dek onları bir gün

İspanyol sineği ya da Atina arısı işte

Özgürlükleri için kıyasıya ısırp sokuyorlar tüm güçleriyle!

29

Son soykırımda yıldızı parlayan Don Juan

Kendine verilen mektupla dönüş yolunu tuttu.

Sokaklarında su gibi kan akan

Ve yıkıntılar içinde kalan sessiz kenti terk etti.

Bunların tümü güzel Katerina'nın

Keyfi yerine gelsin diyeydi.

İki ulus arasındaki bir horoz dövüşü olarak izledi o savaşı

Ve kendi ulusunun erkekliğinin kaya gibi dik durmasını istedi.

30

Don Juan bir "kibitka"nın içinde

(Lanet olası bir tür arabadır bu

Bozuk yolda sağlam kemik bırakmaz insanda)

Sallanıp yuvarlanarak sürdürdü yolculuğunu

Utku, yiğitlik, krallar ve buyrukları üstüne

Kafa yorarak ve düşünerek o ana dek yaptığı şeyleri

Ve diledi arabayı çeken atların Pegasos gibi kanatlanmasını

Ya da arabanın kuş tüyüyle kaplı olmasını.

31

Ardı arkası gelmeyen her sarsıntıda

Gözlerini küçük yetime çevirdi

Onun kendisinden daha

Kolay bir yolculuk geçirmesini diler gibi,

Bu terk edilmiş coğrafyada uzayıp giden yolda

Buralar Tanrının unuttuğu

Denizi ve karayı, balıkları ve çiftlikleri

Kendine sakladığı ıssız yerlerdi.

32

En azından kira da ödemez Tanrı ve hak kazanır

Bir zamanlar “çiftçi beyefendi” diye

Adlandırdıklarımızdan biri olmaya, ki bu tür

Artık kiralık toprak olmadığı için yüz tuttu yok olmaya

Ve “beyefendi”ler acınası bir yalnızlığa itildiler

“Çiftçiler” Ceres’i kaldıramaz düştüğü yerden bundan böyle

Napolyon’la düştü o, ah imparatorların düşüşüyle

Ne de garip düşünceler uyanıyor kişinin kafasında!

33

Juan soykırımdan kurtardığı tatlı çocuğa

Çevirdi gözlerini. Ne büyük bir ödöldü bu!

Ey sizler, peklik çeken o Nadir Şah gibi koca

Söslü pöslü büyük anıtlar yaptıranlar, o ki

Yabanillaşmıştı Hindistan seferinden sonra

Ve yatıştırmak için acılarını

Kendisine kahve sunan Moğol tarafından öldürölmüştü!

Sindirim düzeni artık çalışmaz olmuştu çünkü.

34

Evet! Bir yaşamı, üstelik genç ya da

Gözel birinin yaşamını kurtarmak tatlı

Anılar bırakır insanın belleğinde

Gelmiş geçmiş en yüklü

Övgülerle dolup taşar kişinin kulağı sonra

Lirlerin çaldığı bu şarkı

Kişinin yüreğindeki koroya katılmazsa

Ön nedir ki boş bir şamatadan başka?

35

Ey siz parlak ve hacimli büyük yazarlar!

Günde iki kez onlar, yüzler, binlerce sayfa döktürenler!

Kitaplarla, dergilerle, gazetelerle bizleri ey aydınlatanlar!

Kimileriniz hükümetten rüşvet yer

Ve devlet borcunun bizleri tüketmediğini kanıtlar

Kimileriniz dalkavukluk yaparak saraylıları ütökler;

Ölkenin yarısının kıtlığına yol açan bir

Harcamayla yapıtlarınız böylece yayımlanır.

36
 Ey siz büyük yazarlar! Uyaksız, akılsız ve baştan savma!
 Unuttum ne demek istediğimi
 Gelmiştir böylesi nice bilgelerin başına.
 Barakalar kulübeler ya da saraylardaki
 Öfkeyi yatıştırmak için yazılan bir şeyler işte
 Buruşturulup atılmak içindir şurası kesin ki
 Değer biçilmezdir öğütlerim kuşkusuz ya
 Göz önüne alınsa ne, alınmasa ne bana!

37
 Haydi bir omuz da biz verelim bu çarka
 Bir gün eski kalıntılar arasında bulunacak
 Günümüz dünyası geçmişe karıştığında
 Tepetaklak ve allak bullak
 Kızarmış kaynamış ve kavrulmuş olduğunda
 Kargaşadan doğarak kargaşaya dönen
 Geçmiş dünyaların hepsinde olduğu gibi
 Üstümüzü örttüğü zaman bir yeni toprak katmanı.

38
 Böyle diyor işte Cuvier. Ve çıkacaktır
 Yıkılmış ve havada belirsizliğe
 Terk edilmiş varlıkların eski bir türünden
 Eski yıkıntıların arasından ortaya
 Gizemli bir varlık yeniden;
 Şimdi bize eğlence konusu olan o metrelerce
 Büyüklükteki canavarlar, mamutlar ya da
 Kanatlı timsahlar gibi işte.

39
 Düşünün bir Dördüncü George'un bir gün
 Kazılar sırasında çıktığını ortaya!
 Nasıl da şaşıracaklardır yeni Doğu'nun
 İnsanları, böyle besili hayvanların bulunduğu!
 (Çünkü kendileri ufak tefek olacaklardır
 Sürekli ve sık doğumlar yüzünden sonunda
 Maddenin üst üste kullanılması her şeyi küçüleştirecektir:
 İnsan dünya içinde bir kurtçuktan başka bir şey değildir).

40

Nasıl, nasıl anlatacağım onlara;

Taze bir cennetten atılan ve ardından
Sabanla, kazmayla alın teri dökmeye

Ekip biçmeye, örüp dikmeye, öğütmeye ve tüm
Sanatları, özellikle savaş ve vergilendirme

Sanatlarını öğrenmeye koşulmuş olan
Bu gencecik insanlara; bu kalıntılar karşısında
Yeni bir müze örnekleri olduklarını gördüklerinin!

41

Ne ki doğaötesi konulara dalmış olduğumu görüyorum ki
“Zaman çıktı çıkırından” ve işte ben de.

Bu şiirin pek de bilmecemsi bir şey olduğunu

Unutmuş görünerek yöneldim can sıkıcı konulara.
Önceden karar vermem ne söyleyeceğime çünkü

Ve şiir dediğim de böyle oluşur işte.
Bilmelidir kişi neden yazdığını ve nerde duracağını ya
Yazdığım sırada yazımın nereye yöneleceğini bilmem ben oysa.

42

Amaçsız bir biçimde sürdürüyorum gezintimi

Arada bir öykü anlatarak, düşünerek ya da
Öyküye dönme sırası geldi: Don Juan'ı

Bir yeme içme duraklamasında bırakmıştık ya
Şimdi büyük bir hızla geçeceğiz oraları

Gezisini anlatmayacağım ayrıntılarıyla;
Oldukça gezdik son zamanlarda: düşleyin onun şimdi
Karla kaplı o sevimli başkentte, Petersburg'a eriştiğini.

43

Güzel bir üniforma giymiş olduğunu düşünün,

Al renkli, siyah fırırlı ceketle

Kıvrık şapkasının üstünde kabaran bir yelken

Gibi titreyen uzun bir sorguçla durduğunu kalabalık bir odada;
Sarı bir kristal gibi parlayan

Yünlü olduğunu kestirebileceğimiz bir külotlu pantolonla,
İpeği belirginleştiren bacaklarının bakışmıllığı üstüne
Kırıksız çekilmiş taze süt gibi beyaz çoraplarıyla;

44

Bir eli kılıcında, bir elinde şapka;

Gençliğin, ünün ve ordu terzisinin bir tasarımı

Olan o büyücüyü getirin bir gözünüzün önüne:

Değneğinin bir devinimiyle ortaya sıçlattığı güzelliği!

Doğa bile soluklaşır, kendi yarattığı şeyi sanatın nasıl da

Yüceleştirdiğini görünce (kelepçelemezse onu bir bekçi gibi

Bir sütun üstünde canlandırın onu gözünüzün önünde

Aşkın bir topçu teğmenine dönüşmüş biçimidir sanki o işte!

45

Şalı bir boyunbağına, kanatları apolete

Sadağı bir kılıç kınına

Okları hançerlere

Kıvrık bir şapkaya dönüşmüştü yayı ise;

Ne ki Psykhe kimi kadınlardan daha

Akıllı olduğu içindir ki (aptalca yanlışlar yapmada

Kadınlardan aşağı kalmazsa da hani)

Cupido'yla karıştırmadı Juan'ı.

46

Saray halkı gözlerini ayıramadı Juan'dan

Kadınlar fısıldaştı, ve gülümsedi İmparatoriçe

Onun yıldızı parlamakta olan gözleriye kaş çattı.

Anımsamıyorum İmparatoriçenin gözdesinin kim olduğunu o anda

Çünkü çeşit çeşitti gözdele ve bu önemli görevi

Sırayla paylaşıyorlardı, Majesteleri tahtta tek başına

Oturduğundan, ancak çoğunun boyu bir elliye geçmezdi ya

Bir Patagonyalıyı bile kışkındıramazlardı bu durumda.

47

Juan'sa apayrı biriydi, ince mi inceydi

Ve sakalsız yüzü kızarırdı ara sıra

Ve vücudunun kıvrımlarında ve gözlerindeki

Anlatımda öyle bir şey vardı ki yine de

Bu melek görüntüsü altında tamı

Tamına bir erkek vardı tepeden tırnağa

Üstelik İmparatoriçenin canı kimi zaman bir oğlan çekerdi

Sonra güzel yüzlü Lanskoy'unu tam da o sıra toprağa vermişti.

48

Şaşmamalı öyleyse korkuya kapılmalarına

Yermolof, Momonof, Serbatof ya da adları

“Of” ya da “oy” hecesiyle biten başkalarının da

Kraliçenin (O pek de yumuşak) göğsünde yepyeni

Bir aşka yer olduğu konusunda;

Böyle bir düşünce bulutlandırmaya yeterdi

Aalışlagelen biçimde bir gün “yüksek resmi görev”e atanmaya

Can atan birçok delikanlının gönlünü bir anda.

49

Ah kibar hanımlar! Bu diplomatik tanımın anlamı

Merak ediyorsanız yalvarın İrlandalı Londonderry Markizi’ne

Göstermesi için size konuşma becerisini

O konuşmalar ki bir şey değildir tıraştan başka

Kimsenin yüksek görmediği yine de baş eğdiği

Hani olur ya belki siz de

İçi boş ve anlamsız bu söz

Salatasından bir şey çıkartabilirsiniz.

50

O anlaşılmaz ve üzünçlü leş hayvanı olmaksızın da

Kendimi anlatabilirim ya, o sfenks ki sözleri

Karşılacaktır hep kuşkuyla ve her geçen gün daha da

Anlaşılmaz kılıyor eylemleri sözlerini

O canavarımsı hiyeroglifi! O kan ve su sütununu ya!

İnsanın içini karartan Castlereagh hani!

Ve şimdi görecelik katacağım sözlerime

Boyu bosu önemsizdi neyse.

51

Bir İngiliz hanımefendisi sordu bir İtalyan dengine

Kimi hanımların değer verdiği ve hani

Evli güzellerin çevresinde kanat çırpın “Cavalier Servente”

Denen o garip şeyin gerçek ve resmi görevinin ne olduğunu

(Becerisinden çok gölgesi ısıtan bir Pygmalion işte

Evet ya, öyledir korkarım ki)

Berikisi örtbas etmek istedi bu konuyu, “Hanımefendi

Bağışlayın, sanırım ki kestirebilirsiniz bu görevi!”

52

Ben de diliyorum kestirmenizi sizin de

İmparatoriçenin gözdelerinin görevlerinin kapsamını

Ve bunu yorumlamanızı yumuşak bir ana yüreğiyle.

Aşama olarak değilse bile ulusun en yüksek göreviydi bu

Ve bu göreve yükselmesine bir an kalan kişilere

Karşı “görevde bulunanlar” kuşkuyla bakarlardı

Ortalıkta görünen geniş omuzlu her yeni delikanlı

“Görevliler” arasında bir çalkantı uyandırırды.

53

Dedim ya, güzeller güzeli bir delikanlıydı Juan

Ve delikanlı görünüşünü korumuştı da,

Saçlı sakallı zamanların zararından;

Sakal ve favori bozar çünkü ya

Troya’yı altüst eden güzelliğini Paris’in

Ve yağ sürer boşanma davalarının ekmeğine;

Boşanmaların tarihini okudum ben

O tarih ki değişiklik ve zorluklarla doludur.

54

Ve her şeyi seven Katerina (öteki dünyadaki yerine

Çekilen kocası dışında) çok görmüş çok geçirmişti

Bayılırdı (kibar bayanların hor gördüğü) iriyarı erkeklere

Duygulardan yana payını almamış değildi

Ve en çok tapındığı erkek de uğruna

Nice ağıtlar yaktığı Lanskoy oldu

Katerina’ya çok gözyaşı döktüren bu delikanlı

Sıradan bir humbaracıydı.

55

Ah sizler en ağır savaş nedenleri!

Siz ey tanımlanmaz yaşam ve ölüm kapıları!

Yaşama girdiğimiz ve yaşamdan çıktığımız hani!

Uzun ömürlü çeşmenize ruhlarımızın nasıl daldığını

Düşünüyorum burda şimdi ve bilmiyorum o en eski

İlk meyvenin büyüüne erkeğin nasıl düştüğünü!

Ne ki o gün bugün düşüp kalksa da;

Sizler ey, kuruldunuz, oturdunuz, yerinize!

56

Kimileri adlandırır seni “en ağır savaş nedeni” diye

Bense en iyi savaş nedeni sayarım seni

Çünkü en azından senden çıkmışız hepimiz ve döneriz sana

Öyleyse uğruna bir duvarı ya da bir dünyayı yıkmak ne ki

Sensin işte yeniden can üfleyen dünyalara

Bu gerçeği kim yadsıyabilir ki?

Senle de sensiz de her şey duraklar bir an için hani

Ey sen yaşamın kurak toprağının denizi!

57

Katerina ki savaş ya da barış olsun, ya da

Ne olursa olsun her şeyin en büyük nedeni

(Dilediğiniz her şeyin nedeni olabilirdi işte

Öyleyse seçin seçebileceğinizi)

Olabilen Katerina pek de hoşnut kaldı ya

Süslü giysileri kazandığı utkuyu açığa vuran yakışıklı yiğidi

Ve önünde diz çöken delikanlıdan aldığı

Mektubun mührünü kırmayı unuttu.

58

Ardından topladı kendini Çariçe

(Bir de en azından varlığının üç bölümünü

Oluşturan kadınlığını) ve açtı mektubu bir havayla

O gün havanın iyi olacağının habercisi

Geniş bir gülümseme gelene dek dudaklarına

Kolladı saray halkı yüzündeki en ufak kıvrımı

Yüzü topluca ancak soyluydu,

Gözleri güzel ve hokka gibiydi ağzı.

59

Sevincine diyecek yoktu, üstelik sevinci bir değil birçoktu

Bir kent alınmış otuz bin insan öldürülmüştü

Yüzünde utku ve san parıldıyordu

Hindistan’da güneşin doğuşu gibi

Yükselme tutkusunu bir an için kandıran bir yemdi bu duygu

Arabistan çöllerinin yaz yağmurlarını içmesi gibi

Öylesine boşuna! Doymaz kumlara düşmesi gibi çiyin

Kan yıkamaya yarar ancak ellerini doyumsuzluğun!

60
 İkinci eğlencesiyse daha da keyifliydi
 Gülümsedi dizelerini okuduğu zaman
 Kestiği binlerce insanı
 Sıkıcı bir şiirle betimleyen deli Suvarof'un
 Üçüncüsüyse dişice bir sevinçti
 Egemenlerin buyurdukları ve generallerin
 Gerçekleştirdiği öldürme eylemleri karşısında hani
 Damarlarımızdaki doğal korku duygusunu yok edecek denli.

61
 İlk iki duygu Çariçenin önce gözlerinde ardından da
 Dudaklarında tüm güçleriyle vurdu açığa kendilerini
 Tüm saray halkında bir keyiftir uyandı birdenbire
 Uzun bir kuraklıktan sonra sulanmış çiçekler gibi.
 Nedir ki en az mektuplar kadar gençlere de
 Bakmayı seven haşmetmeapları
 Ayakucundaki teğmene yumuşak bir bakış atınca
 Kaçırmadı bu görüntüyü hiç kimse.

62
 Öfkелendiğinde kabarık, taşkın, acımasızdı ya
 Keyiflendiğinde olgun ve her şeyi pespembe gören
 Seyredilecek türden çiçeği burnunda
 Biriydi ve kendisine yönelen
 Her acemi bakışı yanıtlardı ilgiyle;
 Ve karşılığında indirime falan
 Gereksinim duymadan Cupido'nun faturalarını
 Tamı tamına ödemeyi alışkanlık edinmişti.

63
 Bu en sonuncu özelliği ara sıra kolaylık sağlasa da
 Gerekli değildi; güzel olduğu söylenir çünkü
 Sert olmasına karşın yumuşak görünürdü sonra
 Gözdelelerini iyi kullanmakla ünlüydü
 Bir kez girince yatak odasına
 Şansınız açılır ve (Giles'in dediği gibi)
 Çalımınızdan geçilmezdi; dul bıraktıysa da tüm ulusları
 Erkek denen yaratığı bireysel olarak sevdi.

64

Erkek garip yaratıktır ya, daha da gariptir kadın!

Nasıl da kavak yelleri eser başında

Nasıl da tehlike ve derinlik doludur vücudunun

Artakalan bölümleri sonra!

İster evli ya da dul, ister ana ya da kız olsun

Yel gibi değişkendir akıl da!

Yapacağı yaptıklarına, diyeceği dediklerine uymaz kimi zaman

Nasıl da eski nasıl da yenidir kadın her zaman!

65

Ah Katerina! (Ünlemler arasında size en yakışan

“Oh!” ve “Ah!” tır savaş ve barış durumunda)

Nasıl da gariptir insanların düşünceleri ki

Toslaşır birbiriyle uçuşları sırasında

Tam şu anda sizin düşünceniz de değişik birimlere ayrılmıştı

İlkin ilginizi çeken İsmail’in alınış haberi idi ve sonra

Yeni şövalyeler ve utku kazanmış savaşçılardı

Üçüncü olarak da mektubu size getiren kişi.

66

Shakespeare “Gökyüzünü öpen bir dağda parıldayan

Muştucu Utarit Yıldızı”ndan söz eder ya

Haşmetmeaplarının kafasından da buna benzer

Görüntüler geçti, genç mustucusu önünde diz çöktüğünde

Dağın yüksek olduğu doğru, bir teğmenin tırmanabilmesi için,

Ne ki beceri düz yola çıkardı Simplon Geçidi’ni de;

Ve Tanrının buyruğu ve gençlik ve sağlığını

Yardımla tüm öpücükler cennettendir.

67

Haşmetmeapları aşağı, delikanlıysa yukarı baktı

Ve o an vuruldular birbirlerine. Katerina delikanlının yüzüne,

İnceliğine ve daha bilmem nesine; çünkü

Cupido’nun kupasından içki içenler çarpılır birdenbire

Kararır dünyaları ve sarhoş olurlar hani

Elleri kolları bağlanır sonra:

Sevgililerin gözleri bengisu çeşmelerinden içer

Onları kurutana dek (gözyaşlarını saymıyoruz).

68

Juan'ın Katerina'ya karşı duyduğu,
 Aştan çok, onun egemenliğine
 Ve kendi kendine vurgunluğuna tutulmasıydı;
 Kendimizden üstün gördüğümüz biri doldurur ya
 (Pope'un sözü) özlemini çektiğimiz şeyin yerini
 Bir şarkıcı, dansçı, sultan; olsun ne olursa
 Birçok insan arasından biri
 Artırır kendimize olan inancı.

69

Üstelik o güzelim yaştaydı ya
 Dişilerin tümünü eşit gören
 Kimle birlikte olacağımıza
 Aldırmayız hani tıpkı aslanın
 İnindeki gözüpek Danyal gibi işte
 Kendi güneşimizi bir sonraki okyanusta yatıştırabiliriz
 Bir günbatımı oluşturmak için güneşin tüm sıcaklığıyla
 Tuzlu sulara ya da Thetis'e gömülüğüyle.

70

Ve Katerina (onun üstüne çok şeyler söylemeliyiz daha)
 Atılın ve kanlı canlı olmasına karşın
 Geçici tutkular sürekli durmazdı bir çizgide
 Çünkü bir sultandır beklediği her sevgilinin
 Amatör bir taslağa uygun bir biçimde
 Yüzüğüyle değil de her şeyiyle kral olan bir kocadır;
 (İlenç olası yanı da budur ev kadınlarının hani)
 Sanki iğnesi çekilmiş balı tüketilmiş bir arı gibi.

71

Ve bir de doruk noktasındaki kadınlığını
 Mavi ya da gri gözlerini koyarsanız bunun üstüne
 Napolyon'un ya da İskoçya Kraliçesi Mary'ninki gibi
 Gri gözler ki üstün bir çeşni katarlar maviye
 Pallas da gri gözlü olmayı seçmişti
 Dünyayı kara ya da mavi gözle
 Görmek istemeyecek denli
 Akıllı olduğu için hani.

72

Yumuşak gülümsemesi, görkemli görüntüsü
 Etine dolgunluğu, sözde alçakgönüllülüğü
 Messalina'yı bile emekliye ayıracak iriyarı
 Bir erkek yerine bir delikanlıyı yeğleyişi
 Yaşamının en dinç ve güzel döneminde oluşu
 Üstüne üstlük burda anmamız gereksiz öteki
 Üstünlükleriyle ki işte bunların tümü ya da bir teki
 Döndürmeye yeter de artar bir delikanlının başını.

73

Bu da yeterlidir ya, aşk bir kuruntudur çünkü
 Bencilcedir başlangıcı da sonu da
 Alması dışında bir çılgınlık durumunu
 Güzelliğin o pek de kırılgan anlamsızlığına
 Kendini katmayı erek edinen ve dayanağını
 Deliren bir ruhta bulur görünen tutku durumunu hani;
 Ve böylece kimi kızışmış bilgilerdir ki
 Evrenin ana kaynağı sayarlar aşkı.

74

Platonik aşkın, Tanrı aşkının dışında
 Duygusal aşkın, birbirine bağlı çiftlerin
 Aşkı dışında (O eski buhar gemisi olan uyakla
 Hani akla karşı, şiirin ilerlemesini sağlayan
 Eldivenin ele uyuşu gibi uymazsa da akıl uyağa
 Yine de kulaktan çok kafaya seslenir)
 Aşk üstüne öne sürülen bu savların tümü dışında
 Kimi şeyler vardır sözcüklerin duyu ile adlandırdığı,

75

O devinimler, vücudumuzdaki o gelişmeler ki
 Kendi toprak testilerinden dışarı çıkmak için can atmaya
 Bir tanrıçayla karışıp onunla bir olmaya çağırır vücudumuzu
 Çünkü öyledir her kadın kuşkusuz ki ilk bakışta
 Nasıl da güzeldir o an! O isteksiz dağınıklığı
 Öncesindeki ateşi duygularımızın! Nasıl da
 Garip bir şeydir, balçıktan
 Yaratılmış olan vücuda uyuşu ruhun!

76

Platonik aşktır, aşkın en soylusu
 Başlangıç ya da son için birebir.
 Dinsel aşktır ikincisi, çünkü
 Konuya keşişler el atmıştır;
 Bu öykümüzde belirtmeden geçemeyeceğimiz üçüncüsü
 Her Hıristiyan ülkede gözde olanıdır;
 Kızlığını iyi korumuş olan anaç dişilerin öteki bağlarına
 Bir de telli duvaklı evlenmeyi eklemeleriyle oluşur o da.

77

Neyse çözümlemeyi bir yana bırakalım da
 Öykümüz açığa çıkarsın kendi kendini;
 Çariçe Katerina vurulmuşa dönmüş, Juan'sa
 Onun aşkıyla ya da şehvetiyle kavrulmuştu.
 Bir kez yazdığım sözcüğü değiştirecek zamanım yok işte
 Aşkla şehvet insan balçığında öylesine iç içedir ki
 Birini anan, ötekine de rastlar; ancak bir dikişçi kızdan daha
 Erdemli değildi Rusya'nın büyük Çariçesi böyle konularda.

78

Tüm saray fısıltılarla çalkalandı
 Yöneldi tüm dudaklar tüm kulaklara
 Yaşlı bayanların yüz çizgileri derinleşti
 Bu öyküyü dinlerlerken can kulağıyla
 Genç bayanlarsa birbirlerine yan baktı
 Ve belirdi tümünün dudaklarında bir gülümseme
 Bu konu yinelenerek anlatılırken
 Düşmanca bakışlar uyandı buğulu gözlerinde askerlerin.

79

Tüm büyük ülkelerin elçileri sordu o anda
 Birkaç saat içinde ün kazanmaya
 Aday olan bu genç adam da kim diye
 Görür gibiydi tümü de şimdiden
 Çok kısa bir süre içinde
 (Yaşamı bir çırpıda değişiverir ya kişinin)
 Juan'ın tutulacağı gümüş ruble yağmurunu, oturacağı orunu,
 Takacağı nişanları ve sahip olacağı birkaç bin köleyi.

80
 Eli açtı Katerina'nın; öylesi hanımefendiler hep öyledir.
 Aşk, kalbin ve kalbe giden ister yakın ister uzak
 İster alta ister üstte olsun tüm yolların açıcısı olan aşk
 (Kendisi ilenç olası bir tat alıyorduydu da savaştan
 Eşler içinde kocasına en bağlı olan biri de değildi üstelik
 Hani daha kötü olmasa da Klytaimestra'dan
 Ancak ölmek daha yeğdir öylesi bir kocaya
 İki boynuzla yaşamaktansa) –

81
 Evet, aşk sevgililerini şansa boğan bir şeydi Katerina için.
 Bizim yarı erdemli Elizabeth'in tam tersine:
 Ki açgözlülüğüyle her şeyi kendisi için isteyen
 Biriydi o (Tarih, o büyük yalancı, gerçeği söylese)
 Üzüntü ömrünü kısaltmış olsa da onun
 Ölümü en gözdesi olarak gösterdi ya
 Aşağılık ve belirsiz sevişme yöntemleri ve sevgililerini
 Kazıklayışı orununa ve dişiliğine gölge düşürdü.

82
 Ancak tören sona erdiğinde dağılan kalabalıkta
 Bir koşuşma görüldü, tüm ülkelerin elçileri
 Genç adamı kutlamak için birbirleriyle
 Yarışıyorlardı sanki.
 İşleri güçleri, üstelik böyle yüksek bir oruna
 Giden yolda yürüyen yakışıklı yüzler üstüne,
 Dedikodu düzenlemek olan kibar hanımefendilerin
 Ordan oraya kaydığı ve hışırdağı görüldü giysilerinin.

83
 Kendi kendisini büyük bir ilgi odağı olma durumunda
 Bulan Juan sanki doğma büyüme bir bakanmış gibi
 İncelikle eğilip selam veriyordu sağa sola
 Alçakgönüllü olmasına karşın sanki
 “Beyefendi” yazılıydı doğuştan alnında
 Az ve öz konuşuyordu
 Ve davranışlarıyla çevresinde
 Saygı uyandırıyor herkeste.

84

Haşmetmeaplarının bir buyruğuyla atanıverdi

Genç teğmenimiz tatlı bir göreve.

Tüm dünya ona kibarca davranıyordu

(İlk bakışta görüldüğü gibi kimi zaman ya

Gençlerin de hoşuna gider böylesi)

Bayan Protasof'un yaptığı gibi işte;

Gizemli bir görevden almıştı adını

Ki açıklayamaz nedenini şiirimin Esin Perisi.

85

Çariçeyle birlikteydi işte, onun buyruğunda

Çekti Juan her şeyden elini eteğini,

Ben de benzerini yapacağım ya

Pegasos'um dinlensin diye şimdi.

"Gökyüzünü öpen" bir dağdan geçtik işte

Başım dönüyor, düşlerim dönüyor bu bir uyarı

Yorgun düşen sinirlerim ve beynim için

Yemyeşil bir çayırda dingin bir gezinti için.

KANTO X

1

Newton gördüğü zaman bir elmanın düştüğünü

Derin düşüncesinden ayrıldığı o kısacık anda –

Denir ki (Çünkü hiçbir bilgenin inancı

Ya da tahminleri için dünyada sorumlu tutulamam ya) –

Yeryüzünün en doğal biçimde “yerçekimi” denen bir güçle kendi

Çevresinde döndüğünün kanıtını bulmuş oldu böylece

Ve Âdem’den bu yana – bir düşmeyle ya da bir elmayla

Bu gerçeği kavrayan tek ölümlü o oldu işte.

2

Elmayla düşer, elmayla kalkar insanoğlu hani

Deyim yerindeyse: canlandırabilmeliyiz aklımızda

Sir Isaac Newton’ın nasıl da açtığını

Q zamanlar daha asfaltlanmamış parlak yıldızlar yolunu ya

Karşılarcasına insanlığın çektiği acıları:

Çünkü eskiden beri çeşit çeşit makine

Yaratarak parlayan ölümsüz insanoğlunu

Pek yakında Ay’a götürecektir buhar makineleri.

3

Nerden mi bu konuya girdim? –Tam şu anda

Elime aldığım zaman şu değersiz kâğıt yaprağını

Bağrım yanıverdi birden işte

Ve ruhum cızırdadı:

Mercek ve buhar gücü yardımıyla

Yıldızları bulan, rüzgâra karşı gidenlerden daha aşağı

Olsam da biliyorum ki şiirimle

En az onlar denli bir şeyler yapmaya çalışıyorum işte.

4

Akıntıya karşı kürek çektim ben, çekiyorum daha da,
 Yıldızlara gelince: kabul ederim teleskopumun bulanık olduğunu,
 Ne ki en azından yerleşik kıyıları terk ettim işte
 Ve açılıyor önümde bir sonsuzluk okyanusu
 Gözden yittikçe kara: şimdi dalgaların kükreyişi bile
 Korkutamaz hafif ve küçük olan kayığımı
 Denizlere yaraşır o: yüzecektir çekinmeden
 Arasında gemilerin ve yelkenlilerin.

5

Yiğidimiz Juan'ı bıraktığımızda gözde bir tomurcuktu
 Ancak çiçek açmamıştı daha –
 Esin Perilerim de izleyemezdi
 (Birden çok Esin Perim var çünkü aynı anda)
 Yatak odasına dek onu:
 Şansı yardım etmişti de ona
 Gençlik, Dinçlik, Güzellik ve başka şeyler vermişti
 Bir an için "Eğlence"nin kanatlarını kırpan hani.

6

Nedir ki kanatlar yine büyür ve terk eder yuvalarını sonunda.
 "Oh!" der, dua okuyan hani, "Bir güvercin gibi
 Kanatlarım olsaydı da dinginliğe erişseydim böylece!"
 Gençliğini ve gençlik aşklarını anımsayan kişi
 –Soluğu kesilmiş, karanlık dünyalarının dışına
 Taşmayan o düş gücü de sararmıştır şimdi–
 Oğlu gibi içini mi çekecektir
 Yoksa babası gibi öksürecek midir?

7

Oysa iç çekişler diner, gözyaşları kurur (dul kadınlarıinki bile)
 Yazın sığılaşan ve cılızlaşan Arno Irmağı gibi
 O derin ve çamurlu, yataklarından taşma
 Çekincesi saçan kış kabarıklığından utanacak denli,
 Öylesine başkalaşır ki bir iki ay içinde!
 Acı dolu bir tarlanın nadasa bırakılamayacağını
 Düşüncbilirsiniz, oysa değişir ve doğurgan olur yine
 Yeni sevinçler büyötmek için sonunda.

8

Ne ki iç çekişler bitince öksürük başlayacaktır ya
 Ara sıra iç çekişlerin azaldığı anlarda hani
 Biri ötekini izler çünkü çoğunlukla
 İnsanın bir göl gibi kırıksız alnı
 Daha kırısmadan ya da Yaşam Güneşi erişmeden öğlene
 Bir yaz günü gibi yoğun ve kısa bir ateş sarar yanağını
 Balçıktan yaratılmış beden için nasıl da saf bir renktir bu
 Binlerce insan sever, umar ve ölür – nasıl da mutlu!

9

Ne ki Juan öyle erken ölmek için yaratılmış değildi:
 Ay'ın yardımı ya da kadınların sevgisiyle
 Kazanılacak utkuların odağında bıraktık biz onu –
 Gelip geçici şeylerdir belki ya
 Kim hor görmeye kalkar ki Haziran ayını
 Yaşlı Aralık nasılsa gelecek diye?
 Tam tersine yaklaşan kışa karşı olabildiğince güneşi
 İçine çekip biriktirmeyi yeğleyecektir kişi.

10

Üstelik gençlerden de çok orta yaşlı hanımları
 Ayartacak kimi yetenekleri vardı Juan'ın ya:
 Çünkü orta yaşlılar iyi bilirler neyin ne olduğunu
 Yeni tüylenen piliçler daha bilmezken Aşk üstüne
 Şiirlerde söylenenler ya da görülenlerden çoğunu
 (Düş gücü oyun oynar çünkü) gökten aşk yağın düşlerde:
 Kimileri kadınları parlaklıklarına ya da yaşlarına göre değerlendirir,
 Bana kalırsa o sevimli şeylerin yaşlarını belirleyen aybaşlarıdır.

11

Neden mi? Kadın değişken ve namusludur da ondan:
 Başka bir neden düşünemem, acele işin içinde
 Şeytan bulan kuşkucu kişiler bunun için
 Bana bir sıkıntı yüklemeyi seçseler bile
 Ne doğru bir şey, ne de “zevkleri ve huyları” için
 Övünülecek bir şey olur bu, hani bir tür hava
 Atarak yazdığı şeyler gibi dostum Jeffrey'in: yine de kendisini
 Bağışladım, umarım o da kendini bağışlar – benden günah gitti.

12

Yeni dost olan eski düşmanlar sürdürmelidir dostluğu
 Bir onur sorunudur bu, ve ikisini birbirlerinden nefrete
 Yeniden sürükleyecek bir neden düşünemem çünkü
 Kaçarım nefret duygusundan sarmısaktan kaçarcasına
 Uzatsa da bana yüzlerce kollarını bacaklarını, aşarım onu:
 Eski aşklar, yeni karılar en acı düşmanlarımız olur ya
 Dönek düşmanlarımız onlara katılmayı
 Küçümsemelidirler hani.

13

En kötü döneklik de şu oldu: Üçkâğıtçılar içinde bir de
 O yalancı dolancı o düzenci Southey var ya hani
 O bile defne dallılarından oluşan o domuz ahırına
 Girebilmek için sırtını çevirdiği
 “Düzeltimciler”in arasına zor dönerdi ya
 İzlanda’dan Barbados’a İskoçya’dan İtalya’ya çünkü
 Sözüünün eri kişi nereli ya da nerde olursa olsun işte
 Durup durup dönmemelidir geriye, her solukta ya da güçlükte.

14

Avukat ya da eleştirmen görür yalnızca
 Yaşamın ve edebiyatın aşağılık yanlarını
 Söylemediği şey çoktur, görmediği şey yoksa da
 Sıradan insanlar bir şey görmeden yaşlanırken hani
 Bu ikisi uzmanlaşırılar böylesi konularda
 Avukatın dilekçesi cerrahın bıçağı gibidir, öyle ki
 Bir soruyla konunun tümünü açarır
 Sindirim işlemini bile gözler önüne seriverir.

15

Yasal bir süpürge var ya, ahlakçı bir baca temizleyicisi hani
 Bu yüzden pis mi pistir kendisi her zaman işte
 Ne denli sık değiştirirse değiştirsin gömleğini
 İçine işlemiştir kapkara bir leke
 Girdiği çıktığı bacalar üstünde bırakmıştır izlerini
 En az yirmidokuzu otuz tane içersinde.
 Sen öyle değilsindir, açığa vurmalyım bunu böyle:
 Sezar nasıl toga giyerse sen öyle giyersin cüppe.

16

Ve seninle olan o küçük kan davalarımızın hepsi,
 En azından benimkilerin tümü bitti işte;
 Sevgili Jeffrey, bir zamanlar en çok kuşkulandığım düşmandın hani
 (Bizlerden birer kukla yapmak için üzerimizde
 Birleştiği ölçüde şiir ve eleştiri)
 Kaldırıyorum kadehimi “Eski İyi Günler”e!
 Seni tanımam, yüzünü görmeyeceğim hiç belki
 Genelde soyluca davrandın, yürekten söylüyorum bunu.

17

Ve “Eski İyi Günler” sözünü sana yöneltmiyorum ya
 Bu da yazıklandığım bir şeydir şimdi
 Senin o övünçlü kentinde (Scott dışında) bir tek seninle
 Kadeh kaldırmak isterdim doğrusu:
 Bu şimdi bir okullunun ağlayıp sızlanmasına benzese de
 Ne akıllı ne de yüce olmaya özeniyorum hani:
 Ancak doğuştan yarı yarıya, yetişmemden yana tamı tamına
 Bir İskoçum ben ve yüreğim vuruyor beynime –

18

“Eski İyi Günler” şarkısı İskoçya’yı gözümün önüne getirdikçe
 O damalı etekleri, örgülü saçları, mavi dağları, duru ırmakları,
 O Don ya da Bolgounie Köprüsü’nün kara duvarlarını sonra,
 Çocukluk duygularımı, o zamanki düşlerimi
 O kendi giysileri içinde hani –Banquo’nun dölü gibi işte–
 Gözlerimin önünde yüzer gibi çocukluğum şimdi
 Şu çocuksuluğumun içinde –yine de boş veriyorum–
 Bir an kırpışır gibi görünmesi bu “Eski İyi Günler”in!

19

Yine de anımsayacağın gibi bir öfke ve şiir nöbeti anında
 Daha toy ve kıvrır kıvrırken kızgınlığımı ve nükte gücümü
 Göstermek için sövüp saymıştım İskoçlara, üstelik de
 Kabul etmek gerekir ki kaba ve duygusalca hani,
 Yine de böyle noktelerle söndürmeye çalışmak boşuna
 Taze ve vakitsiz gençlik ateşlerini:
 Kanımdaki İskoçu “öldüremedim yaraladım yalnızca”
 “Dağlar ve ırmaklar” yurduna sevdalıyındır da.

20

Don Juan bir gerçek ya da ülküydü –

İkisi de aşağı yukarı aynıdır ya

Bir zamanlar bir ülküyü ortaya koyan düşünürler çünkü;

O ülkülerinden daha az gerçektirler şimdi işte

Yok olmaz Akıl ve göz doldurur hep Vücut'a karşı

Yine de Sonsuzluk denen şey karşısında

Burda “olan” şeyin orda ne “olduğu”nu

Bilmemek şaşırtır insanı –

21

Don Juan pek de cilalı bir Rum oldu, nasıl olduğunu

Söylemeyeceğiz, niçin olduğunu gerek yok söylememize:

En hafif bir baştan çıkarmaya karşı koymayı

Pek az delikanlının aklı becerebilir ya

Ancak düzlemişti Çariçenin onur tahtını

Süsleyen bir yastıktı onun aklı şimdi işte:

Şen şakrak hanımefendiler, danslar, hazır para

Buzu cennet, şakır şakır güneşli yapar kışı da.

22

Çariçenin ona düşkünlüğü tatlı bir şeydi

Ve Juan'a düşen görev ağır da olsa

Onun yaşındaki delikanlılar böylesi

Bir işin üstünden gelirler kolayca.

Juan yaşken eğilen bir ağaç gibi

Büyüyordu aşka, savaşa, yükselmeye;

Eski çağlardan beri kendilerini isteyen kişinin başına

Devlet kuşu gibi konan o büyük fırsatlara!

23

Beklenildiği gibi işte Juan tam bu sıralarda

Gençlik ve tehlikeli örneklerle baştan çıktı

Ve korkarım ki dalıverdi dağınık bir yaşama

Üzücü bir şey bu doğal ki ve yalnızca taze duygularımızı

İten bir şey olmakla kalmaz –insanoğlunun günaha

Yatkınlığının düzeltilemez öteki örneklerinde olduğu gibi–

Böyle bir şey bizi bencilleştirse gerektir ki öylesine

Ruhlarımızı kendi içimizde birer midye gibi hapsettirir bize.

24

Geçelim bunları. Aynı zamanda denk olmayan eşler arasında
 Oluşan entrikaların olağan akışını da geçeceğiz yazık ki!
 Genç bir teğmen ile, yaşlı olmayan ancak ne de olsa
 Artık çiçeği burnunda onyediyedi yaşındaki
 Bir kız olmayan bir kraliçe arasında
 Geçenleri: Hükümdarlar yönetebilirler nesneleri,
 Oysa maddenin kendisi, yaşlılığın getirdiği kırıksıklıklar,
 O kahrolası demokratlar var ya, onlara söz geçiremezler!

25

Ve Ölüm, Hükümdarların Hükümdarı – oysa
 Ölümlülerin en büyüklerinden
 Biri olan Gracchus yaptığı tarım yasalarıyla
 Yeyip içen, kavga eden, kükreyen büyük toprak sahiplerinin
 Büyük topraklarını kırpıp benzetmişti küçük bir otlağa
 (Ürün için rüşvet bekleyen) bir avuç toprağı olmayan
 Acınası köylülere vermişti ya –
 Ölüm reformcudur, boyun eğmelidir herkes ona.

26

Yaşadı o da (Ölüm değil canım, Juan) tantanalı
 Ateşli, hızlı ve boş bir yaşam sürdü bol keseden,
 Bu şen şakrak ikliminde ayı postlarının kara ve kürklü –
 Öyle ki (tiksinirim ya acı şeyler söylemekten) bu iklim
 Biraz da o allı fahişelik gösterisini dengeler gibiydi
 Rusya'dan çok Babil'e yakışacak orospu kraliçenin –
 İki ayağı bir pabuçta yaşadı Juan
 Kollayarak her fırsatı “güzelim pembe çarşaf” arasından.

27

Şimdi bu durumları betimlemeyeceğiz burda:
 Dedikodular ya da anılardan yola çıkabilirdik belki
 Ancak yaklaştıkça Dante'nin acımasız “karanlık orman”ına
 O korkunç gün-tün eşitliğine, ömrün o nefret edilen dönemine hani
 O yarı-yol hanına, o kaba posta kulübesine
 Ki bilge gezginler sakınarak ömürlerinin arabalarını
 O üzünçlü Yaş sınırından öteye sürdükleri zaman
 Geriye Gençliğe bakarak tek damla gözyaşı dökerler o an –

28
 Betimlemeyeceğim – betimleyebilsem ve düşünmesem hani
 –Keşke savabilsem başımdan düşünceyi– ne ki düşünce
 Anasının memesine yapışan bir it eniği gibi
 Bir kayaya tutunan denizyosunu gibi ya da
 Ya da bir sevgilinin o emici öpüşü gibi
 Yapışıyor üstüme bu garip labirent boyunca.
 Nedir ki, dedim ya, felsefe yapmayacağım
 Ve okunacak işte yazdıklarım.

29
 Juan değildi dalkavukluk eden saraya
 Garip ama gerçek bunun tam tersiydi
 Nedeni de gençliği idi, kulaktan kulağa
 Giden yiğitliği, üstelik tam kan oluşuydu
 Bir yarış atı gibi, giyim kuşamındandı bir de
 Güneşi saran pembe bulutlar gibi
 Güzelliğini gözler önüne seren hani; ve en önemlisi
 Yaşlı bir kadın tarafından getirildiği göreviydi.

30
 Juan İspanya'ya yazdı ve yakın akrabalarının hepsi
 Onun kendisini dünyaya başarılı bir biçimde
 Kabul ettirdiğini ve yeğenlerine de yer yapabileceğini
 Anlayınca çabucak yanıt verdiler ona.
 Kimileri göç etme ve dondurma yeme hazırlığına girdi,
 Kimi söylentiler de aldı başını yürüdü sonra
 Hani hafif bir kürk alınca insanın sırtına
 İklimlerin bir olduğu gibi Madrid ile Moskova'da.

31
 Annesi Donna Inez de anlayınca onun damlaya damlaya
 Göl olan bir banka hesabı yerine tıpkı
 Denizinde kum denli para dolu güzel bir limana
 Demir attığını, sektirmemişti yanıtını:
 Oğlunun hoppa gençliğin özlem duyduğu zevkler içinde
 Yüzdüğünü görmek onu sevindirmişti:
 İnsanın uslanıp akıllanmasının tek belirtisi
 Geçmiş savurgan yaşamından ders alır olmasıydı çünkü.

32

“Juan’ı Tanrıya, bir o denli de Tanrının Oğlu’na
 Bir o denli de Ana’ya emanet ediyordu,
 Katoliklere hoş gelmeyen Ortodoks mezhebine
 Karşı onu uyarıyor ancak bu mezhebi
 Açıktan kötülememesini öğütüyordu ona
 Böyle şeyler dış ülkelerde iyi karşılanmazdı çünkü,
 İkinci evliliğinden bir erkek kardeşi olduğunu iletiyordu sonra,
 İmparatoriçenin gösterdiği “ana” sevgisini övüyordu en çok da.

33

Pek de uygun bulmazdı bir kraliçenin,
 Genç erkekleri yeğlemesini,
 Yaşlarından çok geldikleri ulus ve iklimle
 Her rezaleti durduran (ara sıra) hani
 Kendisine evinde üstelik üzüntü vermiş idiyse de;
 Ancak ısının ona beşe bire sıfıra düştüğü
 Bir yerde Erdem’in ırmaklardan önce
 Eriyip çözüleceği aklının ucundan geçmezdi bile.

34

Ah “kırk rahip gücünde”ki nağme okumaların yok mu senin
 Ey ikiyüzlülük! Ah yüksek sesle övdüğün, oysa
 Uygulamadığın erdemler denli yüksek sesli o şarkı için!
 Ah meleklerin borusu için yalnızca!
 Ya da yaşlı teyzemin kulak borusu için
 Hani gözlükleri bulanıklaşmasına karşın sonunda
 Yine de belli belirsiz görüntülerde avuntu buldu
 Okuyamaz duruma geldiğinde sofuca yazıları.

35

İkiyüzlü değildi en azından zavallı teyzem ya
 İçten bir biçimde cennete gitti
 Cennetin tapularının dağıtıldığı Kıyamet Günü’nde
 Sevapların günahların sayımının yapıldığını
 Bir tür “Sayımgünü Kitabı”nda yer alan kişiler gibi işte
 Tıpkı Fatih William’ın fetih giderlerini
 Karşılama için başkalarının mülklerini
 Kendi şövalyelerine kurayla dağıtması gibi.

36

Ataları orda bulunmuş olan biri olarak bundan yakmamam ya –
 Erneis, Radulphus. Kırksekiz malikânenin sahipleri
 (Eğer belleğim büyük bir yanlış yapmıyorsa)
 Billy'in ardından gittiler diye ödülleri idi bu
 Yine de düşünmemek elimde değil doğru muydu diye
 Saksonları soyup soğana çevirmek hani:
 Ancak bu gelirlerle kiliseler de yaptıklarına göre
 İyi işler yaptıklarını kabul edeceksinizdir siz de.

37

İyice açıldı saçıldı Juan, zaman zaman bir dokunuştan
 Korkan duyarlı bir bitki gibi hissettiyse de kendini
 Tıpkı şiirden korkan krallar gibi –bir tek Southey'in
 Döktürebileceği türden olan şiirlerin dışında hani–
 Belki de keskin soğuklar sırasında Neva'nın
 Buzlarının mayısta olsun çözülmesi özlemini çekti,
 Belki de Çariçenin rahat koynunda görevini
 Yerine getirirken düşledi durdu bir Güzel'i.

38

Belki de –belki melki yok– bir neden aramamıza
 Gerek yoktur, genç olsun yaşlı olsun
 En güzel en körpe yanağı bile
 Kemirip yer ve giderek kurutur zaman
 Kaygılar birer hizmetçi gibi her hafta
 Ücretlerini ister, köpürsek bile biz öfkeden,
 Haftanın altı günü sorunsuz geçse de yedinci günde
 Ya mavi şeytanlar ya da bir alacaklı ekşir başımıza.

39

Nasıl oldu bilmem ya hastalandı Juan
 Ortılığı birbirine kattı Çariçe, doktoruysa
 (Hani Petro'ya da çok bakmış olan)
 Ateşi yükselme eğilimi gösteren Juan'ın nabzında
 Ölüm habercisi bir durumu gösteren
 Bir yeğlilik buldu, nabız hızlı olsa da
 Bunun üstüne tüm sarayı alıverdi bir curcuna
 Çariçe korkunca, Juan'ın ilaçları çıktı iki katına.

40

Kulaktan kulağa fısıltılar söylentileri taşıdı sarayda

Kimisi onun zehirlendiğini öne sürdü Potemkin tarafından
Kimileriye söz etti çokbilmiş bir biçimde

Urlardan, bitkinlikten, ya da benzer rahatsızlıklardan;

Kimisi dem vurdu vücut salgılarının birbirlerine

Karışması sonucu kanın bozulmuş olduğundan;

Başka bir düşünceyi destekleyenlere göreyse bu

“Son seferin yorgunluğundan başka bir şey değildi.”

41

Neyse, birçok reçeteden birini veriyorum şuracıkta:

“Soda, sülfat. 3vj. 3fs. Manna optim.

Aq. fervent. F. Zifs. 3ij. tinct. Senna

Haustus” (orda doktor geldi ve şişe çekti üstünde Juan’ın)

“R. Pulv. Com. gr. iiij. Ipecacuanha”

(Daha neler neler iyileşmezse eğer Juan)

“Bolus Potassa Sülfüret. sumendus.

Et haustus ter in die capiendus.”

42

İşte doktorlar bu yolla ya hastalığımızı ya da

Canımızı yok ederler sanatlarının kuralı gereği

Sağlığımızda alay ettiğimiz doktorlara sığınırız hastalanınca

Bırakarak bir yana onları tefe alma düşüncesini;

Kazma kürekle açılıp kapatılan ve “başında

Yas tutulan” o çukura kaptırınca da bir ayağımızı

Kendimizi kibarca Lethe’ye bırakıvermek yerine

Takılırız ya uysal Bailli’ye ya da babacan Abernethy’e.

43

İlk bakışta bir ayağı çukurda olan Juan

Canına el atmış olan ölümü yırttı

Gençliği ve güçlü yapısının elinden

Ve bir başka kapıya yolladı doktorları.

Durumu önemini koruyordu: bir deri bir kemik kalan

Yanaklarından bir kan damlıyor bir çekiliyor gibi oluyordu;

Kaygılanmış görünen tüm saray halkı savunur oldu

Onun hava değişimine çıkması gerektiğini.

44

Akdenizli biri için bu iklim sert dendi pek de
 Bu düşünce erdemli Katerina'yı azıcık yavuzlaştırdı
 Küçük sevgilisini yitirmek istemediyse de önce
 Onun gözlerinin ışığının azaldığını
 Yaralı bir kartal gibi çırpındığını görünce
 Sonunda karar verdi
 Onu bir göreve göndermeye
 Durumuna yaraşan bir biçimde.

45

Tam o sıralarda Rusya ve İngiltere hükümetleri arasında
 Bir uzlaşma ya da sözleşme yapılması söz konusuydu
 Büyük devletlerin böylesi işlere hep yalan dolanla
 Burunlarını sokma eğiliminde olmaları gibi
 Baltık Denizi'nde mi ne işte öyle bir yerde
 Karasuları ya da balina avı üstüne bir sorun vardı
 İngilizler de durur mu, kendi malları saydıkları
 Tüm denizlerden pay istiyorlardı.

46

Gözdelerini güzellikle elden çıkarmayı bilen Katerina
 Bu gizli görevi Juan'a verdi
 İmparatorluğunun görkemini sergilemek, aynı zamanda
 Ödüllendirmek için Juan'ın hizmetini.
 Ertesi gün yeni görevi üstüne
 Buyrukları alan ve el öpen Juan yola çıktı
 Verdiği hizmete biçilen değeri gösteren bir biçimde
 Bir yük dolusu madalya nişan ve hediyeyle.

47

Ne ki şanslıydı Katerina, şans da her şeydir hani
 Kraliçeleriniz tahta çıktıklarında varlıklıldır çoğunlukla,
 Şansın ne olduğu konusunda şaşkınlığa düşürecek denli bizi.
 Sürdürelim öykümüzü, Katerina yaşlanıp solmaya yüz tutsa da,
 Aybaşlarının kesilmesi yeni bir ergenlik çağı gibi iğneledi onu
 Onuru yakınmasına meydan vermediyse de
 Juan'ı görevinden uzaklaştırmak öyle sarstı ki onu
 İlk anda Juan'ın yerine getirecek birini bulamadı.

48

Ne ki her şeyi yatıştıran Zaman alır eline dizginleri
 Geçen yirmidört saat ve bunun iki katı sayıda
 Göreve atanmayı bekleyen bir adaylar yığını
 O geceyi deliksiz bir uykuyla geçirtti Katerina'ya.
 Çabucak bir seçim yapmaktan kaçındığı
 Ya da sayının çokluğundan şaşırıldığı için değil de
 Her zaman seçimini büyük bir incelikle yaptığından
 Görevi açıkta bıraktı, adayları kızıştırmak için.

49

Bu yüksek ve onurlu göreve yapılacak atama
 Bir iki günlüğüne askıda kaladursun
 Sevgili okur, izleyelim şimdi birlikte
 Genç yiğidimizin ayrılışını Petersburg'tan
 Güzelim bir körüklü faytonla
 Tıpkı bir zamanlar güzel Çariçenin
 Yeni İphigeneia olarak Tauris'e giderken bindiği
 Ve tüm tantanasını ortaya koyan türden hani.

50

Bir buldok, bir kakım ve bir şakrakkuşu
 Don Juan'ın gözdeleliydi hepsi de
 (Bilgelere bırakalım bunun altında yatan nedeni çözmeyi)
 Çoğu kişilerin iğrenç buldukları hayvanlara
 Karşı bir tür eğilimi ya da güçsüzlüğü vardı
 Altmışlık bir kızkurusunun kedilere kuşlara
 Olan düşkünlüğü gibiydi onunkisi
 Oysa Juan yaşlı da değil, kız da değildi –

51

Hayvanlar önceden belirlenen yerlere yerleşti
 Uşaklar ve yazmanlar vardı başka arabalarda
 Juan'ın yanıdaysa küçük Leyla yer aldı
 (Hani Juan'ın İsmail kentindeki soykırımında
 Kazak kılıçlarından kurtardığı)
 Yabanıl Esin Perim her telden çalsa da
 Unutmaz Juan'ın esirgediği küçük kızı
 O saf ve canlı inciydi.

52

Acınası küçük! Güzel olduğu denli uysaldı

Ve o ince ağırbaşlı kişiliğiyle

Yaşayanlar arasındaki bir fosil gibi

Senin o küflü mamutlarının ortasında ey “büyük Cuvier”

Herkesin günaha yazgılı olduğu bu bunaltıcı

Dünyanın itiş kakışlarından habersiz temizliğiyle

On yaşındaydı daha, nedenini ve kaynağını

Bilmediği bir dinginlik taşıyordu.

53

Don Juan onu, o da Juan'ı çok sevdi

Anlatamam bu sevginin nasıl bir şey olduğunu ya

Ne ağabey, ne baba, ne baci, ne kız çocuk sevgisine benziyordu

Babalık duygusu taşıyacak denli yaşlı değildi Juan daha

Öteki türden hani ağabeylik sevgisi

Denen şey de bağrını depreştiremezdi ya

Hiç kız kardeşi olmamıştı ki – Ah, bir kız kardeşi olsaydı

Nasıl da çok özlerdi onu şimdi!

54

Şehvetle ilgisi az olan bir duyguydu bu

Çünkü eski toprak bir zampara

Değildi Juan (olmamış meyve meraklısıdır hani

Kanlarındaki tuzu –alkaliyi asitle– dengelemek için ya)

Evet (olağan bir gelişimdir bu dünya döndükçe) gençliğini

Olabildiğince erdemli bir biçimde sürmüyorsa da

En özge bir Platonculuk vardı hamurunda tüm duygularının

Onun bunu yalnız unutmuş olmasına karşın.

55

Tam bu anda oysa baştan çıkma çekincesi yoktu

Kurtarmış olduğu öksüz çocuğu sevdi işte

Yurtseverlerin (ara sıra) sevebilmeleri gibi bir ulusu.

Övünç duydu onun kendine köle olmayışından da,

Bunu hissettiği zaman, kendisi ve Kilise yoluyla hani

Canından sonra ruhunu da kurtarabilirdi küçüğün ya

Garip bir şey olduğu şuracığa eklenmeli ki

Küçük 'Türk din değiştirmeye yanaşmadı.

56

Yeterince garip bir şeydi onun için böylesine bir değişim
 Korku ve soykırımın izlenimlerini yaşamak zorunda olması
 Üç piskoposun ona “günah sınırını aşmama” öğüdü vermesine karşın
 Kutsal suyla yıkanıp kutsanmaya karşı tiksinti gösterdi
 “Günahlarını açığa vurma” konusunda uzak kaldı coşkudan
 Açığa vuracak günahı olmadığından belki;
 Nedeni ne olursa olsun Kilise onu döndüremedi
 Küçük kız “Muhammet peygamber” dedi, başka bir şey demedi.

57

Katlanabilirdi tek Hristiyan Juan’dı gerçekte
 Şimdi Juan’ı koymuşa benziyordu
 Bir zamanlar evi yurdu ve arkadaşları olan şeylerin yerine
 Juan da doğal ya sevdi koruduğu kişiyi
 Garip bir çift oluşturdular böylece:
 Çiçeği burnunda bir gözetici
 Ve onunla iklim, kan ve yaş bağı olmadığı bir öksüz ki,
 Onları birbirlerine daha yakınlaştıran da bu bağ eksikliğiydi.

58

Polonya üstünden yaptılar yolculuklarını
 Geçtiler tuz madenleri ve demir sabanlarıyla ünlü Varşova’dan
 Ardından düklerine o kötü “Biron” adının verildiği
 O ünlü güldürüye tanık olan Courland’dan.
 Aynı görünümdü bu, o çağdaş Mars’ın gördüğü
 O ki yürümüştü Moskova’ya Ün denen Siren’in ardından
 Bir aylık karakışta yitirmek için hani
 Yirmi yılda fethettiklerini ve en seçkin alayını.

59

Daha önemli bir olayla gölgelenen bir şey gibi görünmeye yine de:
 “Ah ordum! Eski ordum” diye ünlenmişti o insan tanrı.
 Bu Gökğürlemesi’nin düşüşünü canlandırın bir aklınızda,
 Aşağıda şahdamarını kesen Castlereagh’ın üstüne hani!
 Yazık! Bu utku bir de karla soğutulmalıydı!
 Ancak Polonya’dan geçerken ısınmak istersek yolumuzun üstünde
 Hecla’nın alevi burda Kosciusko’nun adıdır
 Buzların içine kıvılcımlar fırlatır.

60

Polonya'dan Ana Prusya'ya geçtiler, gördüler başkent Königsberg'i;

Demir, bakır ve kurşun madenleriyle ve son zamanlarda

Çıkardığı büyük Profesör Kant ile övünç duyan o kenti.

Felsefeye falan yüz vermeyen Juan'sa,

Almanya'ya doğru sürdürdü yolunu

Hani milyonlarca tembel uyruklarının başında

Bir posta arabacının atlarda kullandığından

Çok mahmuz kullanan prensler olan.

61

Sonra geçtiler Berlin, Dresden ve benzerlerini

Ulaşana dek kalelerle dolu Ren Nehri'ne:

Ey Gotik görüntüler! Nasıl da düş gücünü

Kışkırtırsınız sizler, benimkileri bile!

Gri bir duvar, yeşil bir yıkıntı, paslı bir kargı:

Geçmişteki ve şimdiki dünyaları ayıran çizginin ötesine

Geçmesine neden olur ruhumun işte

Ve oralarda kanat çırpmasına!

62

Ancak Juan, Drachenfels'in şimdi yitip gitmiş olan

O eski derebeylik zamanlarının bir hortlağı gibi

Kaşlarını çatarak baktığı Mannheim ve Bonn'dan

Geçerek sürdürdü yolunu, bu konuda ders vermeye şimdi

Zamanım yok. Köln'e doğru ilerledi ordan

Hani onbirbin bakirenin kafatasını

Ziyaretçilerinin incelemesine sunan kente

En büyük sayıda olanlarını bilinenler içinde.

63

Ordan Hollanda'nın Den Haag ve Helvoetsluys kentine,

Hollandalıların o su ve kanallar ülkesine geçti.

Ardıç meyvesinden damıtılan o güzelim içkinin zenginliğiyle

Yoksulların yoksulluklarını emzirdiği o ülkeye hani.

Senato ve bilgiler yasakladı bu içkinin içilmesini ya –

Böylece ayaktakımının elinden sevgilisini almış oldu.

Çoğu kez onların giysisi, yemeği ya da yakacağı yerine

Geçen bir içkiyi yasaklamakla iyi hükümet işte.

64

Burda terk etti karayı ve hızlı bir yelkenliyle

Yola çıktı Özgürlükler Adası'na doğru

Fırtına gibi bir rüzgârı alarak ardına:

Sular yükseklerle fışkırdı, dalgalar indi çıktı,

Yolcuların kimini deniz tuttu sonra

Ne ki Juan tüm bunlara karşın şerbetliydi

Eski yolculuklarından: durdu ayakta öyle, geçen

Yelkenlilere bakmak ve yalıyarların ilk görüntüsünü yakalamak için.

65

Sonunda yükseldi yalıyarlar beyaz bir duvar gibi

Mavi denizin kıyısı boyunca: duydu Don Juan –

Yabancı gençlerin bile duyduğu o güçlü duyguyu

Bu kireçli kemerini ilk gördükleri anda İngiltere'nin –

Bir tür övünç duygusunu hani, bu kendilerini

Beğenmiş tüccarlar arasında olmaktan:

Kutuptan kutuba mallarını ve buyruklarını pazarlıksız satan

Dalgaları bile vergiye bağlayan.

66

Bir zamanlar soylu olma olasılığını elde etmiş olan

Bir ulusu barındıran ve doğumundan başka

Çok az şey borçlu olduğum bu yeryüzü parçasını sevmem

İçin hiçbir nedenim yoktur ya,

Pişmanlık ve saygı karışımı bir duygu duyuyorum

Onun çürüyen ünü ve eski değeri için işte;

Yedi yıllık ayrılık (belli bir deyim sürgün için) belirler öfkesinin

Düzeyini çünkü ülkesi şeytanın yolunu izlediği zaman kişinin.

67

Yazık! Bilebilseydi tamı tamına şimdi o ülke

Şanlı adının her yerde nasıl nefretle anıldığını;

Nasıl da sabırsız görmek için tüm Dünya

Onun bağrına kılıcı dayandıracak son vuruşu;

Nasıl da tüm uluslar en azılı düşmanlarından da

Azılı en büyük düşman sayıyor, hani bir zamanlar hayranı

Oldukları, o İnsanlığa Özgürlük getiren, oysa şimdi

İnsanlığı –beyinlerine dek– zincire vuran o sahte dostu.

68
 Övünç mü duyacak bundan, yoksa özgürlük mü
 Verecek en baş köle olan kendi kendine?
 Uluslar tutsak – öyleyse zindancı ne ki,
 Parmaklıkların ve kilitlerin kurbanı olmaktan başka?
 Özgürlük müdür sanki tutsakları
 Kilitleme ayrıcalığını tutmak elde?
 Yoksundur yeryüzü ve gökyüzünün tüm keyfinden sonuçta
 Zincire bağlı olan kadar, onlara zinciri vuran da.

69
 İngiltere'nin ilk güzelliklerini gördü işte Don Juan
 Senin yalıyarlarını sevgili Dover! Limanını, otelini
 Hani o her şeyi ince eleyip sık dokuyan gümrüğünü senin;
 Her çingirak çalışta sağa sola koşturan garsonlarını,
 Karada ve denizde yolcularını yağmalayan
 Posta gemilerini ve arabalarını ve onlardan aşağı
 Kalmayan o acımasız uzun ve kabarık faturalarını senin,
 Kendilerini senden sakınmayan yabancılara kestiğin!

70
 Juan genç, umursamaz ve görkem içinde yüzüyor da olsa
 Ruble, elmas, nakit ve çek dolu olsa da kesesi
 Her hafta ödediği faturalara aldırmasa da
 Şimdi kendine uzatılan faturaya takıldı – yine de ödedi
 (Zeki ve kurnaz bir Yunanlı olan yaveri Juan'dan önce
 Davranıp bu korkunç fatura tomarındaki rakamları toplamıştı).
 Ancak kuşkusuz ki hava –pek az güneşli olsa da–
 Beleştire ya, soluk almak parayladır burda!

71
 At bin! Canterbury'e ileri! Çakur çukur ilerlediler çakıl yolda
 Faşur fuşur aştılar su birikintilerini;
 Hey gidi be! Nasıl da ilerliyor posta!
 Alman postasının ağırlığı burda yoktu
 Cenaze taşır gibiydi arabalar hep Almanya'da,
 Arabacılar kafa çekmek için olur olmaz duruyorlardı
 Miskinler! “Enik!” ya da “Lanet!” diye atlara sövmeleri de
 Yıldırımın işleyişinden etkili değildi bir yıldırımsavara.

72

Hani insanın kanını acı biber gibi devinime geçiren

Başka bir şey yoktur son hızla gitmek gibi –

Hızlı olsun da nereye olursa olsun

Gitmek ve yalnız hız için yapmak hızı;

Çünkü, tüm bu koşuşturmanın

Ne denli azsa nedeni,

Yolculuğun büyük amacına varıştaki

Keyif de o denli büyüktür – araba sürmek gibi.

73

Canterbury'deki katedralde gördüler sonra

Kara Edward'ın tolgasını, Becket'in kanlı taşını

Her zamanki gibi sergilendikleri biçimde

O garip ve can sıkıcı havada hani.

Ey kibar okur, yine gün doğdu sana!

Her şey son bulur paslı bir tolgada ya da kuşkulu

Yarı yarıya soda ve magnezyuma dönüşmüş olan

Bir kemikte, insan türünün o acı özünü oluşturan.

74

Bu da Juan'ın üzerinde doğal ki yüce bir etki yarattı:

Binlerce Cressy'i yaşayıverdi gördüğü anda

Zaman'dan başka bir şeye boyun eğmeyen bu tolgayı

Sonra piskoposun mezar taşı da huşu uyandırdı onda

O zamanlar kralların üstüne tırmanma çabası sırasında ölen hani

Krallar ki şimdi Yasa adına çıkıyorlar kasaplığa

En azından ya – Küçük Leyla uzun uzun baktığı

Bu yapının ne işe yaradığını sordu.

75

Buranın "Tanrının Evi" olduğu söylenince kendisine,

O da Tanrının iyi bir eve yerleşmiş olduğu yanıtını verdi.

Ne ki yurdunda İnananların besini olan camileri yerle

Bir eden o acımasız İnançsızları nasıl sineye çekmişti Tanrı?

Ve çocuksu kaşlarını çattı üzünçle,

Domuzların önüne saçılan inciler gibi,

Süslü olan bu kiliseye Muhammet'in

Ayağını basmayacağını bildiği için.

76

İleri! İleri! Bir Bahçe gibi bakımlı ve düzgün
 Şerbetçiotu ve yüksek verim cenneti tarlalar arasından!
 Çünkü yıllarca yağış almayan ve sıcaktan kavrulan
 Ülkelerde gezdikten sonra burayı gören ozan
 Bağışlar yine de yemyeşil bir tarlanın görüntüsü yüzünden
 Burdaki eksikliğini daha ulu görüntülerin
 Hani bağlar, zeytinlikler, portakallıklardan
 Ve uçurumlar, yanardağlar, buzullardan oluşan.

77

Ve şimdi bir maşrapa birayı düşündüğüm zaman –
 Ağlamıyorum işte! İleri! İleri! Arabacı!
 İşini bilen postacılar atları iyice mahmuzlarken,
 Bu özgür milyonların arabayolunu Juan pek beğendi.
 Yerlinin de yabancının da sevgilisi olan,
 Bu ülkeyi, “Üvendereye yüklenip” de hani,
 Kendini yaralamaktan ve canını acıtmaktan başka
 Bir işe yaramayan aptalların dışında.

78

Nasıl da güzelim bir şey şu paralı arabayolu ya!
 Nasıl kaygan! Nasıl düzgün! Tıraş eder gibi
 Gidiyoruz yeryüzünü! Yalnızca kartalın o da gökyüzünde
 Geniş kanatlarını açarak yapabileceği gibi.
 Phaethon zamanında böyle bir yol olsa
 Oğluna özlemine York postasıyla gidermesini
 Salık verirdi Tanrı – İleri! İleri!
 “Her zevkin bir bedeli var” – işte para gişesi!

79

Yazık! Nasıl da canı yanar insanın para ödemeye gelince!
 Canını, karısını, her şeyini al kişinin de alma cüzdanını!
 Machiavelli pembe giysiler içindeki kişilere
 Gösterdi ya kötülüklere ulaşan en kısa yolu:
 Herkesin çöplendiği altından pay isteyen kişiye
 Birini öldüren kişiden daha kötü gözle bakılır hani
 Adamın ailesini öldür, çeker sineye
 Cüzdanına el atmayı hele bir dene!

80
 “Ey krallar! Dinleyin ustanızı!” diyedursun Machiavelli
 Ulaştı ulaşacağı yere şimdi Juan,
 Kente övünç ya da horgörüyle bakan ulu
 Tepenin ardında yitmeye yüz tutarken gün –
 Sen ey Londralı ruhunun damarlarında hani
 Kivılcımlar taşıyan, gülümseyen ya da yas tutan,
 İyi ya da kötü karşılayışına göre her şeyi –
 Küstah İngilizler! Shooter Tepesi’ndeyiz şimdi!

81
 Güneş battı, dumanlar yükseldi kentin üstünde
 Yeni sönmüş bir yanardağda olduğu gibi
 Kimilerinin bu olağanüstü yere “Şeytanın konuk odası” deyişinde
 Yatan doğruluk payını onaylar gibi;
 Ancak Juan yurduna yaklaşmakta olmayışına karşın yine de
 Bu ırktan olmasa bile, saygı duyan biri gibi hissetti kendini
 Analarının yeryüzünün yarısını kesip öteki yarısını da
 Ezdiği bu yurdun gerçek oğullarının toprağına.

82
 Görkemli bir tuğla duman ve gemicilik yığınidır bu
 Pisli paslı ve göz alabildiğine uzanan: orda burda
 İlerleyişi göze çarpan bir yelkenli
 Yiter birden yelken direkleri ormanında
 Denizden ve kömürden bir gök kubbe altındaki
 Çan kulelerinden bir kitle yükselerek ayak uçlarında
 Dikizler çevreyi, bir aptalın başındaki külah gibi
 Bir Kubbe – ve işte Londra kenti!

83
 Juan’sa bunu görmedi: yükselen her duman
 Kıvrımı ona bir simyacının büyülu buharı
 Gibi göründü, bu yolla dünyanın zenginliğini doğuran
 (Bir vergi ve kâğıt zenginliği) sanki:
 Güneşi boyundurukları altına alan
 Ve bir mum gibi söndüren koyu
 Bulutlardan oluşmuştu yalnızca doğal hava
 Hani aşırı yoğun ve ancak açan ara sıra.

84

Juan durakladı – ben de duraklıyorum burda
 Gemi kıyıya yanaşırken denizcilerin yaptığı gibi;
 Sevgili yurttaşlarım, yavaş yavaş işte
 Yenileyeceğiz eski tanışıklığımızı
 En azından anlatacağım sizlere
 Gerçek olduğunu kabul etmediğiniz gerçekleri
 Bir erkek Bayan Fry gibi yumuşakça fırçalayacağım odalarınızı
 Duvarlardan alacağım bir iki örümcek ağını.

85

Ah Bayan Fry! Newgate'e gitmek de nerden çıktı?
 Neden söylev çekiyorsunuz tutuklulara da;
 Carlton ya da öteki saraylardan başlatmıyorsunuz bu eylemi?
 O kaşarlanmış imparatorluk Günahlarından başlasanıza işel
 Halkı yola getirmek saçmalıktan başka ne ki
 Ağız yapmaktan ya da karıncaezmezlikten başka,
 Baştakileri yola getirmedikten sonra? Yazık sana
 Bayan Fry! İnançlı biri sandım seni ben oysa.

86

Öğret baştakilere altmış yaşının terbiyesini
 Kurtar onları gezilerden, süvari giysilerinden, İskoç eteklerinden,
 Anlat onlara giden gençliğin bir daha geri gelmeyeceğini
 Ve kiraladıkları alkışlarla düze çıkamayacağını ülkenin,
 Sir William Curtis'in bir baş belası olduğunu,
 Üstelik en aşırı bölükleri yapan bir bölün mü bölün
 Falstaff olduğunu sonra
 Ve birkaç tahtasının eksik olduğunu kafasında.

87

Söyle onlara, iş işten geçmiş olsa da belki –
 Yaşamlarını harcamış, bitkin, tıka basa yemiş ve doymuş olsalar da;
 Boş boş büyüklenmeyi artık bırakmalarını:
 İyi olmak bu değildir işte
 En değerli krallar en azından devleti sevdi:
 Ve söyle onlara – söylemeyeceksindir ya
 Yeterince yordum işte çenemi: Ancak öteceğim ilerde
 Roncesvalles savaşında Roland'ın borusu gibi yine.

KANTO XI

1
Piskopos Berkeley “madde yoktur” dediği

Ve bunu kanıtladığı zaman, yoktu dediğinin önemi de:

Onun hoppa insan kafası için çok incelikli

Denen yöntemini çürütmenin olanaksız olduğu söylene de,
Kim inanır böyle bir şeye ki?

Bütün maddeleri seve seve taş kurşuna
Çevirene dek parçalardım bulabilmek için Dünya’nın ruhunu;
Yine de taşıdığımı yadsıyarak taşırdım kendi kafamı.

2
Evreni evrensel bir bencillik yapmak nasıl da

Yüce bir buluştu ya! Her şeyin düşünce ürünü
Olduğunu söylemek hani – üstelik kendimizin de!

Dünyalarına (istediğinize) bahse girerim ki bir martaval bu!
Ey kuşku! (Kimilerinin seni anladığı ve benim de

Bundan kuşku duyduğum biçimde bir kuşkuysan sen eğer hani)
Sen ey Gerçeğin ışıklarını geçiren tek prizma, dokunma keyfime,
Tanrısal içki ey, beynimiz zor dayansa bile.

3
Ara sıra sindirimsizlik hani (pek de “sevimli Ariel” değildir bu)

Gelir şaşırtır bizi bambaşka türden bir soruyla
Yükseklerden uçarken biz: yine de ruhumu

Sıkan şey şudur ki tek bir noktaya
Olsun bakamaz kafası karışmadan insanoğlu:

Türler cinsler varlıklar yıldızlar ve Dünya
Şu çözülmeyen mucize ki en kötüsü

Tantanalı bir yalandır önü sonu –

4

İster bir olasılık olsun, ister eski metinlere dayanır olsun –
 Daha iyidir böylesi. En azından anlaşılırsa sonunda
 Gerçek olduğu, biçimine diyeceğimiz kalmaz bu metinlerin
 Birçok kişi böyle yıkımları pek kaba bulsa bile:
 Haklıdılar da, günlerimiz çok kısadır çünkü
 Tartışmak için hiç kimsenin üzerinde karar veremeyeceği
 Ve herkesin bir gün açıkça göreceği
 Ya da öylece kabulleneceği şeyi.

5

Bu yüzden bırakıyorum hiçbir anlamı
 Olmayan bu fizikötesi tartışmayı burda
 Kabul ettiğim tek şey varsa o da şudur ki
 Açıklık ve Doğruluk derim ben de buna
 Oldukça rahatsızım son zamanlarda işin gerçeği:
 Nedeni nedir bilmem – havadandır belki de
 Ne ki hastalık sarsıntılarıyla çektiğim acılar
 Yapıyor beni daha da dindar.

6

İlk ağız krizi bir anda Tanrıyı kanıtladı
 (Ne ki bundan hiç kuşkulandım, şeytan ne de)
 İkinci kriz Bakire Meryem'in gizemli bakireliğini;
 Üçüncüsü Kötülüğün Kökeninin olağanlığını sonra;
 Dördüncüsü bir anda Kutsal Üçleme'yi,
 Öyle dönüşümsüz bir biçimde kanıtladı ki bana,
 Kutsal Üçleme'nin dörtleme olmasını diledim,
 İnanmışken daha çok inanmak için.

7

Dönelim konumuza: Atina'yı Akropolis'ten,
 İstanbul'u denizden seyretmiş olan,
 Timbuktu'yu görmüş olan,
 Çekik gözlü Çin'in
 Çanaklı çömlekli başkentinden çay içmiş olan,
 Ninova'nın taşları arasında oturmuş olan
 Kişiye Londra'nın görünümü ilginç gelmeyebilir ilk anda
 Aradan bir yıl geçtikten sonra sorun Londra'yı bir ona!

8

İyilik ve Kötülüğün kol gezdiği
 Kente bakan Shooter Tepesi'nde Don Juan
 Güneş tam batarken arabadan indi
 Aşağıda Londra sokakları devinimle kaynarken
 Çevrede her şey dingin ve sessizdi:
 Dingilinde gıcırdayan tekerleklerin
 Bir de o arı vızıltısı gibi kentlere
 Özgü bir fıkırdamanın sesi dışında.

9

Dedim ya, faytonun arkasından dalgın dalgın
 Yürüdü Juan tepenin doruğundan aşağı
 Ve böylesine büyük bir ulusa duyduğu hayranlıktan
 Kendini alamayıp yolunu yitirdi.
 “İşte özgürlüğün anayurdu!” diye haykırdı, “halkın sesinin
 Her yerde duyulduğu: işkence, haksız yargılama ve tutukevi
 Gibi baskı yöntemleriyle bu sesin gömülmediği
 Ve her seçimde bu sesin yeniden dirildiği yer burası!”

10

“Erdemli karılar saf yaşantılar burda
 Canının istediğini öder kişi ve değerli bir şeyi alışı
 Parasını sağa sola dağıtmayı sevişindendir yalnızca
 Göstermek için çevresine yıllık kazancını.
 Yasalar çiğnenmez burda, kesmez kimse
 Yolcunun yolunu; tertemizdir yolların hepsi,
 Burda—” Burnuna dayanan bir bıçakla sözü kesildi:
 “Allah kahretsin! Ya paranı ya canını!”

11

Yerden biten bu sesler pusuya yatan
 Dört hayduttan gelmişti: Juan'ın kendi faytonu
 Ardından yürüyüşünü kollayan
 Ve uygun bir anda bu korumasız beyefendiyi
 Kapana kısırtmayı düşünen;
 Öyle ki insan çetin ceviz olmasa hani,
 Bu zenginler adasında parasını
 Ya da canını kaptırması işten değildi.

12

Tek sözcük İngilizce bilmeyen Juan
 İngilizlerin ağzından düşmeyen “Allah kahretsin!”
 Sözcüğünün bir çeşit “Selam” ya da “Allah senle olsun”
 Sözü olduğunu sanırdı kimi zaman
 Böyle düşünmesinin saçma olduğunu sanmam
 Çünkü (şanssızlığa bakın ki) yarı İngiliz olmama karşın
 Şimdiye dek “Allah senle olsun!”
 Dediklerini duymadım İngilizlerin.

13

Yine de Juan çabuk anlayıverdi durumu,
 Onların davranışlarından ve beklenmedik bir öfkeyle
 Çeketinin cebinden çıkardığı cep tabancasını
 Ateşleyiverdi haydutlardan birinin göbeğine
 Berikisi bataklıkta debelenen bir öküz gibi
 Yuvarlanırken kendi yurdunun çamuruna
 En yakınındaki arkadaşına doğru haykırdı:
 “Ah Jack! Hakladı beni bu Fransız uğursuzu!”

14

Bunun üstüne Jack ve yandaşları tabanları yağlayıverdi
 Ve eşlikçileri Juan’ın bu yaptığına
 Duydukları şaşkınlık içersinde doğal ki,
 Çok geç koştular yardımına (hep böyle olur ya)
 Haydutun bir kan gölü içinde yattığını
 Gören Juan sargı bezi getirmelerini söyledi adamlarına
 Ve böylesine atak davranmamış olmayı diledi,
 Ateşlemek için çakaralmazını.

15

“Belki de bu ülkenin geleneğidir yabancıları
 Bu biçimde karşılamak” diye düşündü sonra da:
 “Bunlardan ayırt edilemeyecek han sahiplerini
 Anımsadım tam şimdi hani bıçak çekmek yerine,
 Eğilip buyur ederek yapıyorlardı onlar soygunlarını –
 Peki şimdi ne yapmalı? Burda inlemesine
 Göz yumamam ya bu ahabın,
 Kaldırın hadi – ben de yardım edeyim.”

16

Ancak onlar daha gösteremedi iyilikseverliklerini

Haykırdı can çekişen adam: "Ağır olun! Ayvayı yedik nasılsa!

Ah! Bir yudum zıkkımlanmak için! Kaçırdık mangırları

Bırakın öleyim yattığım yerde!" Ve kalbinden çekildikçe,

Yarasından boşaldıkça kanının son damlası,

Artık soluk alamaz olduğunda,

Şişen boğazından çözdü bir mendili

"Bunu Sal'e ver!" dedi ve öldü.

17

Kan damlalarıyla lekelenen boyunbağı

Düştü Don Juan'ın ayağının dibine:

Neden tam kendi önüne atıldığını anlamadı

Juan, adamın vedalaşmasının anlamını ne de.

Acınası Tom! Bu kentin bir yavrucağıydı,

Tam bir haşereydi, tam bir süngerdi sonra;

Baştan başa rüya, baştan başa serseri,

Sonunda önce cepleri, sonra vücudu delindi.

18

Böylesi bir durumda elinden gelebilecek en iyi

Şeyi yapmış olan Don Juan, olay üstüne

Yapılan "Krallık Soruşturması"nın sona ermesiyle sürdürdü

Yolculuğunu başkente doğru yine –

İngiltere'ye daha atar atmaz adımını

Kendini savunmak amacıyla

Köle olmayan bir yerlinin canına kıymış olması

Derin düşüncelere yöneltti onu.

19

Çekip almıştı dünyadan işte

Yaşarken ad ve san salmış bir yiğidi

Kim vardı ki gemisini yürütmede Tom'un üstüne?

Kafa çekmede, kavgada dalaşta kim vardı?

Dolandırıcılıkta, atlı soygunlarda

Siyah gözlü Sal'le (Tom'un kaltağı)

Düşüp kalkmada, keyiften dört köşe

Beylik sürmede kim vardı onun üstüne?

20

Ancak şimdi Tom yok, öyleyse bırakalım artık Tom'u.

Ölmelidir yiğitler; Tanrının yardımıyla
Çok uzun sürmez evlerine dönüşleri
Selam sana Thames! Senin kıyıların boyunca
İlerliyor Juan'ın arabası gök gürültüsü gibi
Kennington ve sonu "ton" ile biten başka
Yerler boyunca; öyle ki bir an önce
Varmaya can atıyoruz kente;

21

Ağaçsız bir yer oluşuna karşın "Koruluk" diye anılan bir yerden,
(Tıpkı lüks lambasının lüksle ilgisi olmadığı gibi)
Ne hoş a gidecek ne de tırmanılacak yanı olmayışına karşın
"Hoştepe" denen tepeden; üzerlerinde "Kiralık" yazısı asılı
Kapısından bacasından içlerine toz giren
Tuğladan yapılma sıra sıra küçük kutuları
"Cennet" adı verilmiş sıra evleri geçti:
Havva'nın terk etmek için gözünü kırpamayacağı türden hani;

22

Geçti faytonları, yük arabalarını, tıkalı para gişelerini,
Tekerlerin har hurunu, kargaşayı ve gürültüyü
Şurda biralara su gibi aktığı tavalara
Burda deli gibi uçan posta arabalarını
Orda kıvrır kıvrır perukların vitrinlerini süslediği
Berber dükkânlarını, ötede içlerindeki
Petrolün damla damla yandığı ısı ısı lambaları
(O günlerde daha havagazı yoktu) –

23

İşte görür görkemli Babil'e yaklaşırken
Atla, arabayla ya da yaya gelen yolcu bunları,
Ya da bunlardan da çoğunu kimi zaman;
Ufak tefek ayrımlar dışında birbirine benzer yolların tümü.
Daha da çok şey anlatmasına anlatırım
Ancak gezi kitaplarının alanına girmek istemem şimdi:
Güneş az önce batmış, akşam alacası
Çökmüştü, geçtiklerinde köprüyü.

24

Hoş bir şeydir Thames Irmağı'nın ince sesi,
 Bir an için kendi akıntısını savunurcasına duyulan –
 Çeşit çeşit bentlerle kısılmış olmasına karşın hani;
 Baştan başa ışıldayan lambaları Westminster'in
 Kıyılarındaki kaldırımın genişliği –
 Ünlülerin hortlaklarına konutluk yapan bu türbenin
 Ay ışığı biçiminde solgunca görkemli yapıya yansımaları,
 İngiltere Adası'nın kutsal bir yeri yapar burasını.

25

“Druid Koruluğu” geride kaldı işte –böylesi daha iyi–
 Stonehenge değil – peki neresi burası öyleyse?
 Yine de Bedlam bilge prangalarıyla sürdürüyor yaşamını
 Deliler ısırmaları diye sizi görüşmeye gittiğinizde:
 Bir o denli de alacaklı davasıyla doludur Westminster Mahkemesi
 Belediye Sarayı (kimileri bunu tartışma konusu yapsa da)
 Bana göre sert ve büyük dikelen bir yapıdır ya
 Yine de Westminster değer bunların hepsine.

26

Charing Cross'a, Pall Mall'e ve daha da ilerilere
 Dek uzanan ışık dizilerinin altından parıltısı
 Kentleri geceleri karanlığa gömülen Avrupa
 Anakarasındaki sokak aydınlatmasını,
 Maden süprüntüsü gibi bırakırdı yanında.
 Fransızlar daha aydınlatmıyordu sokaklarını
 Bunu yapmaya başladıklarında da yepyeni lambalarına
 Fitil yerine kendilerini fitil etmiş adamları yerleştirdiler ya.

27

Sokaklar boyunca asılmış bir beyefendiler dizisi,
 İnsanlığı aydınlatabilirse de,
 Yazlıklarla yakılan şenlik ateşi gibi,
 Ne ki mankafalar için eski yöntem en iyisidir yine de:
 Çünkü kâğıt üzerindeki fosfora benzer ötekisi,
 “Aldatan bir düşün”ten başka bir şey değildir akıl için sonra;
 İnsanları şaşırtıp korkutması kesin olmasına karşın,
 Daha hafif yanması gerekir çevresini aydınlatabilmesi için.

28

Ne ki Londra öylesine iyi ışıklandırılmıştır ki

Hani Diogenes aradığı “dürüst insanı” yeniden aramaya çıksa

Ve onu bu büyük kentin binbir türlü

Insandan oluşan yelpazesinde bulamasa

Lamba ve ışık eksikliği olmazdı,

Ortaya çıkmayan hazinesini bulamayışının nedeni ya:

Ben de yaşantım boyunca aradım durdum aynı şeyi

Ve gördüm ki tüm dünya aynı han, yolcular aynı.

29

Taşlı yolda arabası Juan’ın tıngır mıngır Pall Mall’e çıktı

Kalabalıklar ve arabalar arasından

Gümbürdeyen tokmaklar alacaklılara karşı

Bir zaman işlemiş olan büyülerini bozarken kimi kapıların

Ve küçük bir topluluk akşam yemeği

İçin buyur edilirken, karanlık bastırırken –

Günahkâr genç diplomatımız Don Juan yolunu sürdürdü,

St. James Sarayı’nı ve St. James “Cehennemlerini” geçti.

30

Otele vardılar: Ön kapıdan dışarıya

İyi giyimli uşaklar akın etti

Sokaktaki kalabalık baktı onlara

Bir de her zamanki gibi hani

Gün ışığının yitmesiyle terbiyeli Londra’da

Dolaşmaya çıkan o Pafoslulardan birkaçı

Kullanışlı ancak ahlaksız, Malthus gibi yararlıdılar,

Evliliği özendirmekte – ne ki işte Juan arabasından inmektedir;

31

Otellerin en tatlılarından birine girmek için şimdi

Özellikle yabancılar ve çoğunlukla da

Bir faturadaki ufak kalemleri dikkate almayacak denli

Varlık ve kayırmayla kabarmış kişilere tatlı gelir ya,

Nice elçiler konut etmiş ya da etmektedir orayı;

(Nice diplomatın inidir burası işte)

Göz alıcı bir yere taşınarak

Adlarını kapılara tunçla kakana dek.

32

Çok ince ve özel bir görevi omuzlanan Juan
 Kamuoyunun kendine verdiği öneme karşın yine de
 İngiltere'ye geliş nedenini gösteren bir unvan
 Taşımıyordu. Bilinen tek şey varsa
 Yüksek görevli bir yabancının
 Kıyılarımızı onurlandırmış olmasıydı gizli bir görevle:
 Genç, yakışıklı, başarılı ve (fısıltıyla) söylendiğine göre
 Çariçenin aklını başından almış birisiydi işte.

33

Kimi garip serüvenlerinin, savaşlarının, aşklarının
 Dedikodusu kendinden önce ulaşmıştı;
 Romantik kafalar, sevimli ressamalar oldukları için
 Ve her şeyden çok da ne yana giderse gitsin hani
 Yalın aklın çarklarını kıran
 Daldan dala atlayıcılığı yüzünden İngiliz kadınının ki
 Juan gözde olduğunu gördü oldukça
 Bu da azıcık tutku aşıladı pek kafalı insanlarımıza.

34

Tutkusuz olduklarını falan demek istemiyorum ya
 Tam tersine, ne ki yalnızca kafalarındadır tutkuları
 Ve yine de bunların yol açtığı sonuçlar tıpkı
 Kalplerindeki tutkular gibi parlak olduğuna göre,
 Hanımların emeklerinin yerini yurdunu başka ne simgeleyebilir ki?
 İşte senin ulaşmak üzere yola çıktığın hedefe
 Böyle yönelir onlar güvenlik içinde ve tuttukları
 Bu yol kalp ya da kafaymış ne fark eder ki?

35

Juan Rusya'dan getirdiği güven mektubunu sundu
 Gerektiği yerde gerektiği biçimde
 Ve gerektiği gibi güler yüzle karşılandı;
 Onu huzura kabul edenlerse
 Bıyığı yeni terleyen bu yakışıklı genci
 (Devlet işlerinde en önemlisi budur ya)
 Çantada keklik bir acemi
 Diplomat olarak gördü.

36

Yanıldılar, deneyimli kişilerin de yanıldıkları gibi,
 Sırası geldikçe anlatacağız bunları ya
 Anlatmazsak eğer bilin ki bunun nedeni
 Pek bir bilgimiz olmayışındandır olsa olsa
 Politikacılar ve onların ikiyüzlülükleri üstüne ki,
 Yalanla yaşasalar da vurmaktan kaçınırlar onu açığa –
 Kadınların beğendiğim yanı yalansız edemeyişleridir;
 Ne ki öyle kıvırırlar ki yalanı, yanında Gerçek bile yalan kalır.

37

Üstelik nedir ki yalan, gerçeğin maskeli
 Balodaki görüntüsünden başka? Meydan okuyorum
 Tarihçilere, yiğitlere, avukatlara, rahiplere şimdi
 İçinde yalan mayası taşımayan bir gerçeği ortaya koymaları için
 Gerçek Gerçeğin gölgesi bile dürecektir defterlerini
 Yıllıkların, şiirlerin, peygamberliklerin, önbiliciliklerin
 İlişkin oldukları olaydan yıllar önce
 Ortaya konulmuş olanların dışında.

38

Övgüler olsun tüm yalanlara ve yalancılara!
 Kim benim ılımlı Esin Perim'i suçlayabilir ki
 İnsan düşmanı olmakla, o ki bir "şükran ilahisi" sunuyor dünyaya
 Ve buna karşı olanların yerine utanç duyuyor ki
 İç çekmek yerine eğilelim şimdi işte
 Başkalarının yaptığı gibi ellerini ayaklarını
 Herhangi bir yerini öpelim Majestelerinin,
 İrlanda olayından sonra yeri yoktur yonca taşımanın.

39

Don Juan huzurdaydı, giysisi ve yüzüyle
 Herkesin beğenisini kazandı – hangisi
 Daha çok ilgi çekti bilmem ya
 Taktığı koskoca bir elması gözleri en çok çeken üstüne,
 Katerina'nın tatlı bir anda Juan'a iliştiirdiği
 (Ya aşktan ya da içkiden olmayı ya)
 Kamuoyunun öğrendiğine göre ve söylemek gerekirse gerçeği
 İlahkısıyla kazanılmış bir elması bu.

40

Hani azıcık kararsız krallarının

Saygın diplomatların güven mektuplarını

Okuyup bitirmesine dek inceliklerini korumak zorunda olan

Bakanlar ve astları dışındaki

Yazıcılar yok mu hani o bakanlıkların

Zıppıktıları, tümünden bozuktur özyapıları

Onlar bile maaşlarını

Hak edecek denli kaba değildi:

41

Onlar ki kendini bilmezlik için işe alınmışlardır kuşkusuz ki

Savaş ve Barış zamanında

Budur gündelik görevleri,

İnanmıyorsanız sorun komşularınıza

Bir pasaport ya da başka bir kâğıt işi

İçin bu yazıcıların ocağına

Düşmüşlerse bilirler ya vergilerle palazlanan bu

İt oğlu itlerin ne mal olduklarını.

42

Ancak Juan'a büyük bir "teveccüh" gösterildi –

Bu incelikli sözcüğü komşu ülkeden aldım ya

Sevinç ve üzüncülerini belirtmek için yalnızca sözleri

Değil, tıpkı satrançtaki gibi hareketleri de

Kullanırlar onlar. Adaların insanıysa, görünen o ki

Dobra dobra ve açıksözlüdür, anakara insanına göre –

(Billingsgate'e bakın bir)

Sanki deniz dili özgür kılmıştır.

43

İngiliz "hanım"ları ki daha çok ağırbaşlıdır

Anakara kadınlarının içtiği antlar geçersizdir oysa

Ve soylu bir ruhun ağıza alamayacağı şeyleri harekete geçirir

Bu sözleri ben de almayacağım ağzıma

Ayrılık yaratmış olurum kibarlar

Takımı içersinde yoksa:

"Hanım"ların ayakları yere değmez, girişken olsalar da

Platonculuğun sınırlarını geçmez bu – ant içmek işlemiştir ruhlarına.

44

Dobra dobra kabalık için iyi olur anayurdunda kalman
 Gerçek ya da yalancı incelik içinse (ki şimdi az bulunur oldu)
 Bembeyaz köpüklü engin maviliği geçebilirsin
 Gariptir ya engin mavilik geride bıraktıklarının belirtkesi
 Bembeyaz köpük de karşı kıyıda karşılaşacağın şeylerin.
 Ancak genel konular üstüne çene çalma zamanı değil şimdi:
 Şiirler birlik ilkesine uymalıdır çünkü
 Tıpkı şu şiirim gibi.

45

O büyük dünyada –ki yorumlamak gerekirse bunu
 Kentin batı ya da kötü yakasında
 Bir iki bin kişi vardır ya hani
 Zeki ya da bilge olmak için değil de
 Herkesin yatağına çekildiği vakitler gezmek için yetiştirilirler ki
 Acıyarak tepeden bakarlar evrene–
 Juan düşkün bir soylu gibi
 Yüksek düzeyden kişilerce buyur edildi.

46

Juan bekârdı, bu da evli ya da bakire
 Bütün kadınlar için önem taşıyordu
 Çünkü birincisi bakirelerin (Aşk ya da Gurur içinde
 Çakılıp kalmazlarsa) kızlık zarlarının beklediği bir umuttu
 Evli kadınlara gelince:
 Çapkın erkeğin yaşantısındaki dikendir karısı
 Kocasının günahlarının iki katını
 İşlemeye eğilimlidir çünkü.

47

Ancak Juan bekârdı ve ustasıydı bu sanatın,
 Kadın vücudunun ve kalbinin: dans etti, şarkı söyledi
 Mozart'ın o en yumuşak ezgilerinin
 Duygusallığı gibi bir havaya girdi;
 Yerine göre sevince ya da üzünce gömüldü birden,
 İkciklenip bikirciklenmeden yerine göre yaptı her şeyi,
 Çok gezmiş, görmüş geçirmiş biriydi ve gördüğü dünya ülkeleri
 Gczi yazarlarının yazdıklarının tam tersiydi.

48

Güzel bakireler onu görünce kızardı bozardı

Evli hanımlar da büründü pek de geçici olmayan renklere;

Her iki türlü mal da bulunur Thames kıyılarında çünkü

Birincisi tablodur, boyalı bir yüzeydir ikincisiyse,

Gençlik, o üstübeç de alet olur onların isteklerine istemese de hani,

Birçok beyefendinin geri çeviremeyeceği bir biçimde:

Kızlar onun giysilerini beğenir, dindar analarsa

Gelirini araştırır, erkek kardeşleri olup olmadığını bir de.

49

Hani balayının son öpücükleri

Daha yiten bir aya dönüşmeden önce

Kocalara ödetilmek üzere faturaları

Çeyizlik kızları yıl boyunca giydiren şapkacı dükkânları da

Bu varsıl yabancıların hiç de hor görülmemesi

Gereken bir müşteri olduğunu anladıklarında

Öyle krediler açtılar ki

Gelecek damatların ödemeye ant içtikleri.

50

Mavililer, o çıtkırıldımlar öbeği var ya hani

Şiirler okuyup iç çeken ve *Eleştiri* dergisinin

Son sayfalarıyla kafalarının ve şapkalarının içlerini

Kaplayan; ulaştılar en ulu tonlarına gök mavisi renklerinin

Kötü Fransızca ya da İspanyolca konuştular, birkaç ipucu

İstediler bu dillerde gözde yazarlar üstüne Juan'dan;

Kastilyancanın mı Rusçanın mı daha ince olduğunu

Sordular sonra, gezileri sırasında Troya'yı görüp görmediğini.

51

Biraz yüzeysel olan ve edebiyatta

Büyük bir Drawcansir olmayan Juan şimdi

Bu çok bilmiş, özel ve anaç dişiler kurulunda

Geçirildiği bu sınavda ne yanıt vereceğini bilemedi:

Savaşkan, sevecen ya da resmi oluşu, sırayla

Ve sürekli dans edişi onu Hippokrene'nin eşiğinden döndürdü

Bu çeşmenin söylendiği gibi

Yeşil değil de mavi olduğunu anladı.

52

Yine de bir şeyler uyduruverdi

Alçakgönüllü ve soğukkanlı bir güven duygusuyla

Böylece o çokbilmişler arasında kimi

Sıcak tartışmalara konu oldu uzun süre.

O zeki genç Bayan Araminta Smith ki

(Onaltısında çevirmişti *Öfkeli Herakles*'i öfkeli bir İngilizceye.)

Güzel görünümüyle Juan'dan derlediği sözleri

Bayağı bir kitapta bir araya getirdi.

53

Juan birkaç dil bilirdi ve döktürdü bildiklerini

Ününe leke sürmemek için büyük bir ustalıklı

Şiir söylemeyişiine üzülen her güzeli

Karşısına alıp nabzına göre şerbet verdi tam zamanında

Böylece kendi niteliklerini (ve konuştuğu bayanları)

Şişirdi ve yüceltti iyice

Çünkü Fitz-Frisky hanımefendi ve Bayan Mevia

Çoktandır şakımak istiyorlardı İspanyolca.

54

Yine de Juan oldukça başarılı oldu.

Üye oldu bütün kurullara

Ve Banquo'nun aynasındaki gibi

Bütün büyük toplantılarda küçük şenliklerde

Yaşayan yazarlardan onbinini yakından gördü,

Ortalama sayıları da budur ya

Sonra "yaşayan şairlerin en büyükleri"nden seksenini

Değersiz herhangi bir dergide her an görülebilen hani.

55

Beş yılda iki kez unvanını korumaya çağrılır

Ringdeki bir boks şampiyonu gibi

"Yaşayan en büyük şair"

Düş ürünü bir kavram olsa da bu.

Ben bile, kesinlikle haberim olmaksızın

Üstelik aramamış olsam da kralları olacağım şapşal bir uyruğu,

Oldukça uzun bir süre şiir ülkelerinin

Büyük Napolyon'u olarak sayıldım.

56

Juan benim Moskova'm, Faliero'ysa Leipzig'im oldu ya
 Kabil de Mont Saint Jean'ım olacağa benziyor şimdi
 Aslan'ın düştüğü şu anda kalkabilir işte yine
 Sıfır düzeydeki ahmakların o "Güzel Bağlaşım"ı:
 Yiğit'im gibi ben de düşeceğim en azından,
 Bir daha kalkmamak üzere, hükümdür olarak taç giyerim belki,
 Issız bir mahpuslar adasına giderim ya da
 Dönek Southey ve zindancı Howe'un yanına.

57

Sir Walter benden önce çıktı tahta, Moore ve Campbell da
 Benden önce ve sonra, ne ki şimdi Sion Tepesi'ndeki
 Esin Perileri kutsallaştılar ya, artık tamı tamına
 Ya da nerdeyse bir din adamı olan şairlerle düşüp kalkmaları
 Gerekir oldu ve Pegasos ilahi okurcasına eşkin yürümekte
 Rahip Rowley Powley'in altında şimdi
 Bu güzelim hayvana sırkayak bağlamakta,
 Çağdaş Köhne Bir Tabanca – "Bu kabzayla!"

58

Aynı üzüm bağının o yapay çalışkan emekçisi
 Emeğinin karşısında şarap yerine sirke bulan
 O tarafsız, can sıkıcı, kadını
 Sporuz! Ne erkek ne de ozan
 O şiir öküzü, her dize için sabanı
 Derinden süren hani o Kybele rahibinin
 İbranice haykırışlarından daha
 Üstündür Cambyses'in böğüren Romalıları hiç olmazsa.

59

Ve benim şu kibar Euphues'im var bir de – hani dendiğine göre
 Benim bir tür "iyi huylu" benzerim olma yolundaymış şimdi
 Günün birinde bu iki kişiliğe ya da yalnızca
 Birine sahip olmayı zor bulabilir belki.
 Kimileri elebaşlarının Coleridge olduğunu sanıyor ya
 Bir de Wordsworth'ün iki üç yandaşı olduğunu;
 Ve o dili uzun şu köyle "Yabanıl Landor",
 Southey denen serseri kazı kuğu sanıyor.

60

John Keats ki bir eleştirmen ölümüne neden oldu hani,
 Tam da büyük umutlar verdiği bir anda;
 Yunancası olmaksızın, onların nasıl konuşacaklarını
 Kestirerek bir yolunu bulup da anlaşılmaz bir dille
 Tanrılardan söz ettiği bir anda – Ey acınası
 Arkadaş! Onunkisi uğursuz bir alinyazısıydı ya!
 Gariptir aklın, o ateşli parçacığın
 Kuyruğu titretmesi bir yazı yüzünden.

61

Yaşayan ve ölü sav sahiplerinin listesi
 Uzar gider böylece – hiçbiri kazanamayacaktır oysa
 Hiçbiri bilemeyecektir en azından sonunda kimin yeneceğini
 Son ödülleri vermeden önce Zaman onlara
 Yanıp tükenmiş beyinlerinin üstünde kuru otlar bitecektir çünkü
 Biliciliğim olsaydı pek az şans verirdim onlara
 Sayıları çok çünkü, o otuz zorba gibi hani
 Roma tarih yıllıklarının pislendiği zamandaki.

62

Edebiyatın alt imparatorluğu bu
 Pretoria muhafızlarının işi ele aldıkları:
 “Korkulu bir ticaret” bu, “deniz rezenesi toplamak” hani –
 O arsız pohpohlama ve yağlama askerleri
 Dökerdiniz bir vampire de böyle tatlı sözleri!
 Ah anayurda dönmüş olsam şimdi
 Nükte yapma saatimde hesaplaştırdım bu yeniçerilerle
 Ve aydınların nasıl savaşması gerektiğini gösterirdim onlara.

63

Onları geri çekilmeye zorlayacak bir iki oyun
 Oynardım ya onlara; ne ki değmez buna
 Böyle ufak işlerle uğraşmak bana yaraşmaz
 Bu iş için gerekli terslik de yok bende sonra.
 Hiç de sert huylu değilimdir doğuştan
 Esin Perim’in en kötü azarı bile bir gülücüktür işte:
 Ardından bir mektup atar ve eğilerek selam verir
 Uçar gider sonra sizi hiçbir zaman incitmeyeceği kesindir.

64

Yaşayan şairler ve mavili hanımefendiler arasında
 Ölümcül bir çekince içinde bıraktığım Juan'ım
 Kısır mı kısır olan bu alandan çıktı pek az kazançla
 Ve zamanla yorulduktan sonra ayrıldı ordan
 Kötü bir davranışla karşılaşmadan önce
 Ve o andan sonra artık dönemin
 Kalburüstü kişileriyle oturdu kalktı
 Duman değil ışın olan, güneşin oğlu olan kişilerle hani.

65

Sabahları işiyle uğraşıyordu –
 Tüm işler gibi yorucu bir hiç olan
 İnsan başlı at Nessos'un ölümcül giysisi gibi
 Divanlara serilip yatmamıza neden olan
 Kendi ülkemizin yararına olan şeyler dışındaki
 Uğraşlardan nasıl nefret ettiğimizi bize söyleten –
 Zamanı gelmesine karşın yine de
 Bir türlü iyi gitmeyen işiyle.

66

Öğleden sonralarını görüşmeler, yemekler ve aylaklıkla,
 Bir de boks yapmakla geçirdi.
 Akşam alacası zamanını araba gezintisiyle
 Hani "Park" denen ve içinde bir tek arıyı
 Bile oyalayacak çiçeği ya da meyvesi olmayan yerlerde
 Ki buralar yine de (Moore'un dediği gibi)
 Modaya uyan güzellerin taze havayla
 Karşılaşabilecekleri tek yerdi, azıcık da olsa.

67

Sonra giyinip kuşanma, akşam yemeği derken uyanırdı dünya!
 Sonra lambalar yanar, tekerlekler dönerdi
 Akıp giderdi arabalar sokaklarda, alanlarda
 Koşumlanmış göktaşları gibi;
 Tebeşirle resimler yapıldı yerlere
 Renkli krepon kâğıtlarıyla süslü örgüler yapıldı
 Pirinç zilleri gümbürdeyen yeryüzü cenneti yaldızlı kapısı
 Bin kişilik bir mutlu azınlığa açılırdı.

68

Ayaktaki soylu hostes üçbininci selamıyla hep
 Yerlere eğilirdi, vals dersen ordaydı,
 Hani kızlara düşünmesini öğreten dans odur bir tek
 Yaptığı yanlışlarla bile âşık etmeye birebirdir insanı.
 Salon, oda, giriş, doludur hepsi ağzına dek
 İğne atsan düşmez yere sanki
 O soylu beyler hanımlar santimi santimine
 İlerleme cezasına çarptırılmıştır merdivende.

69

Üç kez şanslıdır o kişi ki iyi bir eşlikçi
 Bulabilmek için uzun bir araştırmadan
 Sonra bir köşe kapan, bir kapının ardına kendini
 Atıveren ve küçük “Jack Homer” gibi kafasına göre eğlenen
 Babil’in bu başını alıp gidişine kaptıran kendini
 Ve kimi zaman acıyla, kimi zaman
 Kuşkuyla, horgörüyle ya da onayla bakan
 Ve gecenin ilerleyen saatlerinde biraz esneyen.

70

Ne ki az bir zaman dışında bir yardımı olmaz bunların kişiye
 Don Juan gibi etkin biçimde havaya katılan birisi
 Bu parlak değerli taşlar, inciler ve ipekliler denizinde
 Sakınarak yol almalıdır kendini.
 Böyle biri yadırgamaz bu havayı hiç de
 Erir gider valsın içinde sanki
 Ya da cıva gibi sıçrayarak caka satar
 Dünya kendi bildiğini okurken.

71

Ya da dans etmez de yukardan dikizlerse
 Kişi yanında oturan kadınları kızları
 Peşinde olduğu şeyin uzaktan kolayca
 Ayarlanacak bir şey olmadığını
 Anlaması gerekir iyice,
 Nice aceleci beyler pişman olmuştur sonunda çünkü
 Çabuk düşer kişi sabırsızlığı alırsa ele
 Üstüne karaçalmaya hazır bir toplulukta.

72

Nedir ki bir yolunu bulursanız

Yemekte yanına düşmeye çalışın

Başka bir erkek sizden önce davranmışsa

Karşılarına oturun ve gözlerinizi gözlerine dakin –

Ah o ölümsüzlük anları! Belleğin üstünde

Öcü gibi duygusal, durur öyle sonsuza değin

Bir zamanlar gözde olan şimdi yitip giden zevklerin hortlağı işte!

O iniş ve çıkışlarını zor kaldırır umutların ve korkuların.

73

Ancak uyarı amacındaki bu ipuçları yalnızca

Sıradan insanlar için geçerlidir hani

İzlemeleri, gözlemeleri ve kollamaları gereklidir onların ya

Az ya da çok konuşmaları bozmaya yeter tasarılarını

Bunun dışında kalan kişilerse

Üstelik güzel ya da yeniyse yüzleri

Nükteci, savaşçı, akıllı ya da akılsızlarsa

Söyleyebilirler dilediklerini, çoktandır söylemediklerini ya da.

74

Yiğidimiz –bir yiğit olarak– genç, yakışıklı

Soylu, zengin, ünlü ve yabancıydı ya

Göze çarpan birinin çevresini

Sarabilecek çekincelerden kaçınmadan önce

Tıpkı öteki köleler gibi bir kurtarma parası

Ödemesi gerekliydi. Kimileri sayar ya

Yaşamın güçlükleri arasında şiiri, çirkinliği ve hastalığı,

Bense bilmelerini isterdim genç bir soylunun yaşantısını.

75

Gençtirler ya bilmezler gençliğin ne olduğunu; sezerler olsa olsa,

Yakışıklı ancak şımarık, zengin ancak beş parasızdırlar

Tüketirler güçlerini binbir aylıklıkla

Varlıklarını nakit karşılığında Yahudilere kaptırırlar

Söz sahibi oldukları oylarını her iki mecliste de

Zorbanın ve halkın takımları arasında dağıtırlar

Ve oy kullanıp, yiyip içip, kumar oynayıp fahişelere gittikten sonra

Yeni bir lordun daha katılımını kutlarlar aileye.

76

“Nerde dünya?” diye ağlar Young, sekseninde –

“İnsanın doğduğu zamanki dünya nerde?” Yazık ya!

Sekiz yıl öncenin dünyası nerde? Oracıktaıydı işte –

Baktım ki gitmiş o camdan küre!

Kırılmış, paramparça olmuş, yitmiş, bakmayacak da ona kimse,

Dingin bir değişim parlayan kitleyi eritmeden önce.

Devlet adamları, başkanlar, söylevciler, kraliçeler, krallar

Yurtseverler ve züppeler – hepsi de rüzgârı silinip gittiler.

77

O Büyük Napolyon nerde? Tanrı bilir!

Şu küçük Castlereagh nerde? Şeytan bilir olsa olsa!

Grattan, Curran, Sheridan neredeler?

Baroyu ve Senatoyu avuçlarına alanların tümü nerde?

Mutsuz kraliçe nerde? Ne oldu onca çektiği acılar?

Adalar’da sevilen kızı nerde?

Ne şehit ne gazi olan şu yüzde beşlik hazine bonoları nerde?

Nerde peki şu Tanrının belası faizler, nerde?

78

Brummel nerde? Fırçayı yedi. Long Pole Wellesley nerde?

Boş gezenin boş kalfası oldu şimdi. Whitbread, Romilly

Nerde peki? Üçüncü George nerde? Vasiyetnamesi nerde?

(Kolay çözülemez bu öyle) Nerde dördüncü Fum, şu bizim

Krallık kuşu İskoçya’ya gitmiş olmalı, Sawney’in kemanına

Bir şarkı olmak için: “Kaşı beni kaşıyayım seni” –

Altı aydır sürüp gidiyor bu krallık ve bağılılık

Yıkama yağlaması her nasıl olduysa artık.

79

Falanca soylu beyefendi, filanca hanımefendi nerde?

Saygıdeğer bayanlar genç kızlar nerde şimdi?

Kimileri eski bir opera şapkası gibi bırakıldı bir yana

Evlenenler, evlenmeyenler, yeniden evlenenler hani

(Bir tür evrim bu, son zamanlarda pek de gözde oldu ya)

Dublin’den gelen bağrıışmalar, Londra’nın fısıltıları nerde peki?

Grenville’ler nerde? Her zamanki gibiler. Nerde

Liberal dostlarım? Her zamanki yerlerindeler işte.

80

Nerde şimdi Caroline ve Francese hanımefendiler?

Ya boşandılar ya da boşanmak üzereler şimdi.

Siz ey ayaklanma ve dans dizelgeleriyle dolu yıllıklar!

Sen ey günün modası fanteziler ve seçici kurulların sıralaması

İle dolu olan *Sabah Postası*! Söyleyin oralarda neler olup bitiyor?

Kimi öldü, kimi kaçtı, kimi de Avrupa anakarasında çürüyor şimdi;
Gelip geçen zamanlar çünkü,
Bırakmadı arkalarında bir hak sahibi.

81

Bir zamanlar sakıngan soylu beyefendilere el atanlar

Şimdi onların erkek kardeşleriyle birlikte:

Kimi kadın mirasyedilerse dolandırıncıların pençesindedir

Kimi kızlar evli kadın, kimileriye anne oldu yalnızca,

Ötekilerse tazeliklerini ve güzelliklerini yitirdiler

Bu değişimler dizisi yorar insanı işte

Garip bir şey de yok bunda ancak işin garibi

Bu sıradan değişimlerin olağanüstü bir hızla gerçekleşmesi.

82

Yetmiş yıldan söz etmeyin bana, yedi yılda bile

Ne değişmelere tanık oldum ben, krallardan tutun

En sıradan kullara dek işte

İlimli bir yüzyılda gerçekleşen.

Bilirdim hiçbir şeyin ölümsüz olmadığını ya

Ne ki değişim bile değişken oldu bir yenilik kazanmadan,

İnsanoğlu için sürekli aynı kalan bir şey yok

Liberallerin iş başına gelmemesi dışında bir tek.

83

Gördüm Napolyon'u, güneşe benzerken aya döndü.

Bir düğ gördüm (kim olduğu önemli değil ya)

Gide gide alık bir politikacı oldu çıktı.

O bön bakışlarından da daha bön oldu sonra.

Ancak demir alma zamanı geldi şimdi

Ve yelken açmanın yepyeni bir konuya:

Kralın yılan gibi ısıklık çaldığını, sonra sevecenleştiğini gördüm

Ve birinden birinde karar kılamadığını – ve dondum kaldım.

84

Beş parasız toprak sahipleri gördüm,
 Joanna Southcote'u gördüm, Avam Kamarası'nın
 Bir vergi tuzağına döndüğünü gördüm,
 Son kraliçenin o üzünçlü davasını gördüm,
 Kimilerine deli hunisi yerine taç takıldığını gördüm,
 Bayağı işler gören bir kongre gördüm,
 Kışlarına binen yükü –demek istediğim–
 Yüksek sınıfları, tekmeleyip atan uluslar gördüm.

85

Küçük şairler, büyük yazarlar gördüm,
 Ve sonsuz –ölümsüz değil– söylevciler gördüm,
 Savaşta evlerden ve topraktan alınan vergileri gördüm,
 Toprak ağalarının ciyak ciyak bağırdıklarını gördüm,
 Kölelerin sürdüğü atların ardına bağlanan
 Kum gibi çiğnenen insanları gördüm,
 Malt likörünü “hafif içkilerle” değiştiren
 John Bull'un kendini enayi yerine koyduğunu gördüm.

86

Her neyse, gününü gün et Juan, gün et gününü!
 Sonu gelir bu sevinçli ve geçici şeylerin de
 Parçalar yarın hep aynı canavar tüm bunları çünkü
 “Yaşam acınası bir oyuncudur – oynayın öyleyse
 Acınası oyuncular oyununuzu!”
 Ve her şeyden çok söylediklerinizi kolların yaptıklarınıza yerine
 İkiyüzlü olun ve kendinizi sakının
 Göründüğünüz gibi değil gördüğünüz gibi olun.

87

Ancak bundan sonraki kantolarda yiğidimizin başına
 Gelecek işlerle nasıl bağdaştırabileceğim ki
 Buranın erdemli bir ülke olduğu üstüne
 Herkesin ağız birliğiyle söylediği o övünçlü yalanı?
 Ne ki tutuyorum işte elimi – alçalamam ben öyle
 Bir *Atalantis* yazacak denli
 Anlamanız iyidir yine de erdemli bir ulus olmadığınızı
 Harbi bir şairin yardımı olmadan da bilirsiniz siz bunu.

88

Juan'ın gördüklerini ve çektiklerini konu edeceğim burda
 Doğal ki özel yaşamın getirdiği kısıtlamaları
 Ve bu yapıtın bir düş ürünü olduğunu tutacağım göz önünde
 Kendimden de özel yaşantımdan da söz etmeyeceğim, ne ki
 Demek istemediğim üstü örtülü sözleri getirebilir usa
 Yazdıklarım ya, sakın içinizde uyanmasın bir kuşku
 Sözlerimle söylediklerimin dışında
 Bir şey söylemek istemiyorum, ne eksik ne fazla.

89

Juan koca avlayan bir kontesin üçüncü ya da dördüncü
 Kuşaktan bir torunuyla mı evlendi, yoksa
 Daha değerli bir bakireyle mi yavaş yavaş alıştı şu
 (Demek istediğim evliliğin alışılmış sınırları içinde)
 Yasal ve kötücül evlilikten kaynağını
 Alarak düzenli bir biçimde nüfusu artan dünyaya,
 Ya da yoksa içtiği bağıllık andını
 Çiğnemekten dolayı yakalandı mı –

90

Bu olayların hepsine gebedir zaman,
 Şimdilik buraya dek, ey şiir ilerle,
 En az bu denli dizeyle sana arka çıkacağım
 Gelmiş geçmiş en büyük yapıtlar arasında
 Bu denli hiçbirini eleştirilmemiştir
 Akın kara olduğunu söylemekten hoşlanan kişilerce
 Böylesi daha iyi! Yapayalnız kalsam da
 Değişmem özgür düşüncemi tahtlara!

KANTO XII

1

Barbarca Ortaçağlar içersinde en barbarcası

Erkeğin ortaçağıdır! Ne olduğunu tam bilmem ya

Aptallıkla bilgelik arasında kanat çırpıtığımız hani

Ne yapmamız gerektiğini kestiremediğimiz bir yaştır işte

Üstü yazılı bir kâğıt gibi bir dönemdir bu

Ak üstünde siyah harfler gibi öyle

Saçlarımız yavaşça grileşirken

Ve bir şey kalmadıkça o eski kişiliğimizden –

2

Gençlere göre yaşlı, yaşlılara göre gençtir kişi otuzbeşinde

Delikanlılarla sürtmek, altmışlıklarla pineklemek için hani,

İnsanın yaşamı bu denli uzun sürmeli miydi diye sorarım kendime

Ne ki sürdüğüne göre sıkıcı bir çağdır bu:

Durulur aşk ve çok geçir evlenmek için de

Başka bir aşk içinse yanılısama sona ermiştir şimdi

Ve Para, o en saf düş ise

Kişinin yaşantısına girmek üzere parıldar tanyerinde.

3

Ey altın! Neden eli sıkı kişiyi yoksul diye adlandırırız ki?

Onunki hiç sönmeyecek bir zevktir oysa

Ve öteki irili ufaklı zevkleri

Sağlama alan en iyi çapadır işte.

Masasında para sayan adamı

Görüp de iğrenen kişi ey, şaşarsın nasıl da

Zenginlerin para biriktirişine, ne ki

Bilmeczsın eli sıkı kişinin ilerisi için ne düşler kurduğunu.

4

Aşk, şehvet ya da şarap daha da

Hasta eder, yükselme tutkusu paramparça eder kişiyi

Kumarsa ancak yitirdiğini kazandırır kişiyi

Ne ki önce yavaşça sonra hızla, her köşeyi

Dönüşte katlanarak artan para (her güçlüğü yener ya)

Aşkı da, içkiyi de, kumarı da, devlet adamının çıkarttığı

Maden posasını da, tümünü yener ey altın! Seni paradan da

Üstün tutarım, kâğıt para yalnızca bir kâğıttır eninde sonunda!

5

Kim elinde tutar dünyanın dengesini?

Kralcı ya da liberal kim tutar ipleri mecliste?

Kim ayaklandırır İspanya'daki çulsuz yurtseverleri?

(Köhne Avrupa'da gazetelerin "ciyaklamasına ve gevelemesine"

Neden oldu bu hani) Eski ve Yeni Dünya'nın çektiği acıyı, ettiği keyfi,

Belirleyen kimdir? Politikayı yönlendiren kimdir ya?

Napolyon'un soylu gözüpekliğinin ardındakiler kimdi?

Yahudi Rotschild ve Hristiyan meslektaşısı Baring'di.

6

Onlar ve tam bir liberal olan Lafitte'dir Avrupa'nın gerçek sahipleri

Faiz karşılığında verdikleri borç para yalnızca

Vurguna yönelik bir yatırım değildir ki

Bir ulusu söz sahibi yapar, bir tahtı sallar ya da,

Cumhuriyetlere de bulaşır: Kolombiya'nın hisse senetleri

Hep "tanındıklar"ın elindedir borsada,

Senin gümüş yatakların bile, Peru ey!

Yahudilerin fiyat kırmalarına bağlıdır.

7

Eli sıkı kişiyi neden hasta diye adlandırırız ki?

Dedim ya odur tutumlu yaşayan işte

Bir ermiş ya da bencil için övünç konusu

Olacak bir konudur bu: insanlardan uzakta

Yaşayan biri kaçırmaz ermişliğe yükselme olanağını

Cimri zengini savurganlıktan kaçınıyor diye suçlamak niye?

Böyle bir şeyin peşinde değil kimse dersenez ki –

O zaman cimrinin yadsıması doğrudur kendi kendini.

8

Tek şairiniz odur işte – öbek öbek saçılan
 Sergilenen, insanı çılgına çeviren o saf tutku
 Boş umutların çekimine kaptıran
 Derinlere çeken ulusları
 Karanlık madenlerde hani parıldayan
 Sonra elmas da üstüne döker parlaklığını
 Zümrüt de öteki değerli taşlara yumuşak ışınlarını yayar
 Ve cimrinin gözlerini okşar.

9

Her iki yandaki ülkeler onundur, Seylan'dan
 Hindistan'dan, Çin'den gelen gemiler
 Boşaltır taze yüklerini onun için
 Onun Ceres arabalarının altında inler yollar
 Çatlar asmalar dudakları gibi Aurora'nın,
 Mahzenleri krallara ev olabilir
 Yine de o şehvetin tüm çağrılarını hor görürken
 Buyruklar verir – zihinsel efendisidir her şeyin.

10

Büyük tasarılar yatar kafasında belki
 Ardında bir okul, hastane, kilise
 Ya da yavan yüzünün yer aldığı bir kubbe bırakmak gibi,
 İnsanlığı kurtarmayı düşler belki de
 Onları aşağılık bir duruma itmiş olan altınlarıyla hani,
 Ülkesinin en zengini olacaktır belki de
 Paralarını saymanın sevinciyle
 Düğün bayram edecektir ya da.

11

Ne ki cimriyi cimriliğe iten neden bunlardan biri
 Hepsi ya da hiçbiri ya da başka ne olursa olsun
 Bu çılgınlığı hastalık saymaya hazırdır aptal kişi:
 Peki nedir ki yaptığı kendisinin? Gidin bir bakın
 Borsadaki para işlemlerine, savaşlara, şenliklere, aşklara – sanki
 Azar azar binbir emekle biriktirilen küçük bayağı kesirlerden
 Daha çok bir yarar mı sağlar ki insanlığa bunların tümü? Ey cimri!
 Savurganların mirasçıları seninkilere sorsun bir, kimmiş daha akıllı!

12

Ne denli güzeldir altın desteleri! Ne denli

Büyüleyicidir altın külçelerle dolu sandıklar, torbalar ya
(Kâğıt gibi ince olan ve üzerlerindeki

Kabartma yüzler silinmiş olan o eski Viktor altını dışında)
O gerçek katışıksız altından yapılmış sikkenin yerini

Tutmaz yeni çıkarılan şu çağdaş para,
Şu bön damgalı sterlin hani! Evet! Eldeki para
Alaaddin'in büyüğü lambasıdır işte!

13

"Aşktır sözü geçen kışlada, sarayda, korulukta."

"Aşk Tanrıdır, Tanrıysa aşktır çünkü" diyor ozan, ne ki
Bunu kanıtlamak zordur (şirde hep böyledir genellikle)

İşin gizemini "koru" sözcüğünde aramalı belki
Uyak oluyor az da olsa "tutku" sözcüğüyle ya

Yine de ben kuşkulanmaya hazırım şimdi
(En az kira tutarından kuşkulanan ev sahipleri gibi)
Saraylar ve kışlaların duygusallıklarından hani.

14

Oysa aşk değil de paranın sözü geçer hep oralarda,

Koruluklarda paranın sözü geçer,
Kışlalar boşalır saraylar yok olurdu para olmasa

Malthus "evlenmemeyi" öğütlerdi sana paran yoksa eğer
Her şeyi yöneten aşkı yönetir işte para

Bakire Cynthia gibi dizginleri elinde tutar,
Ve Tanrı aşksa eğer bal da balmumu değil midir?
Oysa evliliktir Tanrı, aşk değil.

15

Her türlü aşk yasak değil mi ki sonra evlilik dışında?

Evlilik de bir tür aşktır kuşkusuz ki,
Ne ki bu düşüncede olanlar görmüştür her nasılsa

Aşkla evliliğin bir arada yürümediğini
Evet ikisi yürüyebilir de bir arada

Yürümesi gerekirdi, aşksız evlilik de yürüyebilir hani,
Oysa evlilikdışı aşk bir utançtır, günahtır
Ve başka bir adla tanınması gerekir.

16

Hani “Saray”, “Kışla” ve “Koruluk”

Birbirlerinin malına göz dikmeyen,
Evli erkeklerle dolu olduğuna göre hep,
O dizesi bir kalem sürçmesi olsa gerek derim
Güzel dostum Scott’un ya, bu da pek garip
Çünkü o erdemli oluşuyla ünlüdür
Tüm erdemlerin bir örneğidir hani
Jeffrey’im onu bana örnek olarak göstermişti.

17

Evet şimdi başarılı değilsem de, başarılıydım ya
Bu da yeterli – gençliğimde başarılıydım hani
Başarının insana en çok gerektiği çağda:
Ve başarıım üretti, gerçekte, en çok ilgi duyduğum şeyi
Şimdi bunu savunmam gereksiz ya burda –
Her neydi ise benimdi ve sonraları
Bu başarının cezasını ödedim işte
Daha az başarı dilemeyi öğrenemedim yine de.

18

Yüksek Mahkeme’deki o davada, kimileri
İnanarak kendi döllerinin saflığına
Gelecek Zaman’ı ve kuşakları kutsadılar hani
Doğmamış çocuğa don biçme uğraşında –
Bana öyle geliyor ki
Üstüne binebilecekleri bir dal değil bu ya
“Gelecek” de bilir bunu ve yüz vermeyecektir bu kişilere
Onların yaptığının tersine.

19

İşte “Gelecek Zaman”ım ben – ve sen de okuyucu
Kimleri anımsıyoruz ki şimdi? Aralarından çıkmaz yüz tane.
Belleğe yazılan her şey gerçek olsaydı
Ya onuncu ya da yirminci adda yanılsa düşülürdü yine de
Plutarkhos bile *Yaşamlar* yapıtında ancak birkaç ad andı
Ve az çekmedi senin o tarihçilerinin elinden sonra
Şu Mitford ondokuzuncu yüzyılda bir Yunanlı doğruluğuyla
O yaşlı iyi Yunanlıyı yalancı çıkardı.

20

Her basamaktan iyi insanlar! Ey siz incelikli

Okuyucular ve kaba yazarlar!

Bu onikinci Kanto'da amacım şimdi

Malthus ve Wilberforce gibi ağırbaşlı olmaktır.

İkincisi zencileri özgürlüklerine kavuşturdu ki,

Kendisi bir milyon savaşçı değerindedir;

Wellington beyazları köleleştirmekten başka bir şey yapmazken,

Malthus'sa yazdıklarının tam tersini yaparken.

21

Ağırbaşlıyım evet – herkes öyledir ya kâğıt üstünde

Ve neden oluşturmayayım ki kendi kurgumu şimdi

Ve tutmayayım ki ufak mum ışığımı güneşe?

Tüm insanlık şu anda bir derin düşünmeye dalmış gibi

Anayasalar ve buharlı gemiler üstüne:

Karıları çocuklarını sütten kestiği an onları

Nasıl besleyeceğini önceden hesaplamayan kocalara

Dölleme yasağı koyan yazılar yazarken bilgiler bu arada.

22

Ne denli soylu! Ne denli duygusal! Kendi payıma

Döl sevgisi noktası olsa gerek ya bu

(Bundan kolay sözcükler varsa da

İncelik gösterip bir köşeye atamayacağım denli

Tam da gönlüme göre bir sözcük bu işte

Yanlış bir şey söylememeye çalışacağım şimdi) –

Evet, bence kişiden kimi şeyleri

Bağışlamasını bekleyebilir şu döl sevgisi noktası.

23

Dönelim işimize – Ah incelikli Juan'ım!

Londra'dasın işte, o keyifli yerde –

Günün her anında her türlü kötülüğün

Boy atıp serpildiği ve her köşede

Acemi gençliği tuzaga düşürmeyi beklediği yerde hani

Bu baş döndürücü yaşta olan tek sen değilsin ya

Ne ki yepyeni bir ülke burası

Yabancıların hiç mi hiç anlayamayacağı.

24

Sıcak ya da soğuk, değişken ya da dingin olsun
İkliminde büyük bir ayrım olmaması koşuluyla
Öteki uygar ülkelerinde Avrupa'nın,
Bir başpiskopos gibi yürütebilirim görevimi ya
Uyması en zor ülkesin İngiltere sen
Esin Perim'in işleyebileceği ülkeler içinde
Her ülkenin "aslan"ları vardır ya
Sende bir büyük "hayvanat bahçesi" var yalnızca.

25

Ne ki bıktım politikadan. Başlayalım şimdi
Daha önemli şeylere. Juan, oyuna
Getirildiği patikalar arasında kararsız kaldı
Kaydı buz üstünde bir kayakçı gibi sonra:
Oyundan yorulunca da günahsızca oynadı,
O güzel yaratıkların kimileriyle,
Hani suçsuzca kuyruk sallamayı övünç edinen
Ve kötü eylemlerin adını seven, kendisini sevmeyen.

26

Ne ki çok değildir böyleleri, ve şeytansı
Bir kaçamak yapar, kargaşa çıkarırlar sonunda
Bu da Erdem'in bembeyaz ve pespembe yolunu
Tutan en dürüst insanların bile
Yollarını şaşırabileceklerini gösterir ki
Şaşkınlığa uğrattır herkesi, tıpkı Balam'la konuşan eşek öyküsünde
Olduğu gibi, kulaktan kulağa yayılır öykü
Hep sona ererek aynı tümceyle: "Kimin aklına gelirdi ki?"

27

Küçük Leyla'nın Doğulu gözleri
Ve Asyalılara özgü o suskun yaradılışı
(Batı'ya özgü şeyleri çok az bir şaşkınlıkla karşılaması
Yüksek düzeydeki insanları şaşırttı:
Yeni şeyleri ancak anlamsız boşluklarını
Doldurmaya yarayan kelebekler olarak gören onlar hani)
Sevimli kişiliği ve duygusal geçmişiyle
Pek gözde bir gizem konusu oldu herkese.

28

Kadınlar oldukça bölünmüştü aralarında
 –Önemsiz ya da önemli tüm konularda olduğu gibi–
 Ey güzel yaratıklar sizleri kötölemek istediğimi sanmayın ya,
 Dile getirmiş olduğumdan daha çok sevdim her zaman sizleri –
 Ne ki erdemli oldum ya son zamanlarda
 Çok konuşmaya eğilimli olmakla suçlamalıyım sizleri
 Ve işte genel bir coşku uyandıran bir olay oldu
 Aranızda Leyla'nın eğitimi şimdi.

29

Ortak bir noktada birleştiniz yalnızca
 O da dostumuz Don Juan her ne denli
 İki, üç, bilemedin beş yıl kendini denetleyebilirdi ya
 Şimdi uzaktaki ülkesi denli güzel ve ırkının son tomurcuğu
 Olan bu ince ve küçük çocuğun bundan sonra
 Kurtlarını dökmüş ve bir köşeye çekilmiş soylu
 Kadınların dizleri dibinde ve gözleri
 Önünde büyümesinin daha iyi olduğuydu.

30

Böylece önce abartmalı bir öykünme,
 Derken genel bir yarışma başladı,
 Yetimin eğitiminin üstlenilmesi için ya
 Juan yüksek düzeyde birisi olduğu için ki
 Bu durumda imza toplanması ya da dilekçe
 Verilmesi saygısızlık olurdu;
 Ancak öyküleri Hallam'ın *Ortaçağ*'ında yer alanlara benzeyen
 On kızkurusu bir de onaltı unvan sahibi dul kadın

31

Ve solmakta olan dallarında meyveye dönecek çiçeği
 Olmayan bir iki üzünçlü dul kadın yalvardı
 Küçük kızı yetiştirmek ve çıkarmak için göz önüne –
 Ki işte budur her şeyin başlangıcı
 Bir bakirenin yüzünün kızarışı demektir bu ilk dansta
 Ve soylu biri olarak tüm becerilerini göstermesi:
 Ve inanın ki körpelikleri ilk çıkan taze
 Çiçek balı tadındadır (paralı pullu iseler helc).

32

Gereksinim içindeki saygıdeğer baylar hani

Kimi beş parasız bir soylu, kimi umarsız züppe
Gözleri fıldır fıldır dönen anaları, dikkat kesilmiş kız kardeşleri
Üstlerine yoktur çöpçatanlıkta, erkek akrabalarından daha
Beceriklidirler “şıkırdayan altın”ı gördükleri zaman çünkü
Nasıl da vızıldarlar “Fırsat”ın çevresinde
Şekerin çevresinde dönen sinekler gibi
Valslerle övgülerle döndürmek için onun başını!

33

Her bir teyze, her bir yeğen kendine göre irili ufaklı

Bir şeyler kurar. Evli hanımlar da arada sırada
Tutkuyla hiçbir ilgisi olmayan bir şey ararlar ya hani
Sevgilileri için mirasa binecek kız arayanları gördüm. *Tantaene!*
Böyledir işte yüksek sınıfın erdemi.
Çıkış kapısı Dover olan umut verici Ada'da bile!
Ve böylece kayırılan acınası o alçak damat adayıysa
Keşke erkek mirasçım olsaydı dedirtir kayınbabasına.

34

Kimileri sonunda avlanır, kimileri geri çevirir üç düzine istekliyi

Ne güzeldir onları görmek isteklilerini püskürttükleri anda
Kızgın yeğenlerine mutsuzluk dilerler bir de hani –
Bu akrabalar çöpçatandır çoğu kez ve başlarlar şöyle suçlamalara:
“Hanım kız Blank seçmeyecektiye acınası Frederick'i
Ne diye adını yazdırdı dans listesine?
Neden dans etti onunla? Neden geçen akşam
“Evet” der gibi baktı da “Hayır!” dedi bugün?

35

“Neden peki neden? Üstelik Fred ona bağlanmıştı

Bir mantık evliliği de olmayacaktı bu sonra –ne ki onsuz da yapar
Gün gelir Bayan Blank böyle bir fırsatı
Elinden kaçırdığına yanar–
Ne ki yaşlı markizin varmış bir tasarladığı
Yarınki çağrıda çıkılatacağım bunu Aurea'ya:
Acınası Frederick de toparlanır bundan sonra belki
Gördün mü kızın onun mektubuna yazdığı yanıtı?”

36

Süslü üniformalar ve parlak taşlar çevrilir geri
 Nice erkekler yitirir o güzelin peşinde
 Kalplerini, zamanlarını ve onun üstüne tutuştukları
 Büyük ödüllü antlarını ya da:
 Sonunda güzel yaratık ya kavgacı
 Ya at binici ya da yazar bir kocaya varınca
 Terslenmiş bu beceriksizlikler sürüsü soğutur içlerini
 Söyleyerek güzelin yanlış bir seçim yaptığını.

37

Hani güzellerin usandırıcı yinelemeler karşısında
 Sonunda yılmaz bir istekliye evet dedikleri
 Ya da hiç mi hiç istekli olmayan birine vardıkları olur ya
 (Pek azdır böylesi durumlar) kuşkusuz ki
 Kırkını geçmiş kıraç bir duldur bu koca
 (Örnek vermek boşuna olur burda şimdi)
 Büyük ödülü kazanan: Böylece güzele kavuşur
 Bence bunda bir gariplik yok, ötekiler gibi bu da piyangodur.

38

Ben kendi payıma (ki bir “çağdaş örnek” daha işte
 “Doğru ne yazık ki, ne yazık ki doğru”)
 Âşıklar arasından seçildim, ötekilere oranla
 Daha da az sakınmış olsam da yaşantımı
 Ne ki çabuk toparladım kendimi ve yıla
 Varmadan sonunda düzelttim işi.
 Genç bayanın canavarca bir seçim yaptığını söyleyen
 Gönlü zengin kamuoyunun sesini burda yadsımayacağım.

39

Bağışlayın böyle iğneyle kuyu kazmamı – ya da
 En azından her şeyi bu denli incelememi!
 Öykümü hep erdemli bir sona bağlarım ben şenlik öncesinde
 Bir şükran duası gibi, yaşlı bir teyze, sert bir bekçi
 Sıkıcı bir arkadaş ya da çalışkan bir rahip gibi öyle
 Esin Perim öğüt vererek düzeltmeye çalışır herkesi,
 Bu da yol açıyor ya işte
 Pegasos’umun ağır aksak yürütmesinc.

40

Ne ki yüzüzlüğü ele alacağım bundan böyle

Demek istiyorum ki her şeyi göstereceğim olduğu gibi

Hani olmaları gerektiği gibi değil de,

Söylüyorum açıkça: ürünü eski fiyatında tutmak için çünkü

Kötülükle gübrelenmiş toprağın yalnızca

Yüzeyini sıyıran ve hafif bir iz bırakan o erdem sabanıyla hani.

Hiçbir yere varamayız

Görene dek gerçekte neyin ne olduğunu biz.

41

Ne ki ilkin küçük Leyla'dan söz edeceğiz şu anda

Tanyeri ağartısı gibi ya da eski benzetmelerdeki gibi

Kar gibi saf ve gençti ya

(Hoş olmaktan çok saftır hani

Kuşku yoktur öyle olduğuna)

Don Juan sağlama bağladığına sevindi,

Küçük yetiminin başıboş yetişmesini

Önleyecek olan, bir veli bulma işini.

42

Üstelik kendini bir eğitici olarak görmüyordu

(Ötekilerin de bu duyguyu paylaşmalarını dilerim)

Ve böylesi konularda tarafsız kalmak istedi

Çünkü vesayet altındaki ahmak çocuklar velilerine

Söz getirirler: Böylece küçük yabanıl Asyalı yetimini

Evcilleştirmeye istekli yaşlı bayanlar arasından sonunda

"Kötülüğü Önleme Derneği"ne de danıştıktan sonradır ki

Bayan Pinchbeck'i seçti.

43

Şimdi yaşlanmış olan bu hanım bir zamanlar pek fingerdekti

Erdemliydi sonra, her zaman öyle olduğuna inancım tam ya,

Eloğlu öyle kötü sözler söyler ki

Bu sözlerin bir hecesinin yankısına bile

Katlanamaz benim erdemli kulağım hani

Hiçbir şey öylesine üzmez beni gerçekte

İnsan sığırının geviş getirdiği

O kötücül dedikodu denli.

44

Bir de şu gözüme çarptı ki

(Bir zamanlar önemsiz ve alçakgönüllü bir gözlemciydim ya)

Bayanlar da evet özgür olabilir herkes gibi

Budala olanları dışında,

Üstelik onlar pek de iyi bilir dünyanın içini dışını

Ve en tutkusuz insanın bile yapamayacağı biçimde

Zamanında sezerler kendilerini kötü yola düşürebilecek şeyleri

Ve akıllıca sıyrılıp çıkarlar işin içinden hani.

45

Aşırı erdemlilik taslayan kişi sağlama alır erdemini

Bilmediği ve kışkırdığı tutkulara dil uzatır

Ve sizi sakınmaktan çok incitmeyi

Ya da daha kötüsü gözden düşürmeyi amaçlar –

Deneyimli ve incelikli kişiye sizi

Atağınızı yapmadan önce soğukkanlı sözlerle dinginleştirecektir

Geniş bir yorum ve açıklık getirerek çecektir gönlünüzü

Destansı aşkın gizemine, başına, ortasına, sonuna doğru.

46

Şimdi ya böyle geniş ya da daha sıkı olsunlar

Böyle oluşlarının nedenini iyi bildiklerindendir

Sanırım birçok ailede göreceğiniz gibi

Dünyayı kitaptan değil de deneyimleri

Yoluyla öğrenen anaların kızları Smithfield Panayırı'nda

Kurulan evlilik pazarında daha başarılıdırlar hani

Erdem kumkuması kalpsiz analar tarafından

Yetiştirilmiş olan kızlardan.

47

Bayan Pinchbeck'in genç ve güzel bir dişi

Olarak ün salmış olduğunu söylemişim ya

Ne ki şimdi üstüne çıkarılan söylentiler durulmuştu

Ve artık sevimli ve nükteci bir bayana çıkmıştı adı işte

Özdeyişleriyle pek de bir ad yapmıştı

Kendini iyilik ve bağış işlerine adamıştı sonra

Ve (en azından yaşantısının şu son yıllarında)

Adı geçiyordu örnek eşler arasında.

48

Yüksek mi yüksek, ince mi ince çevrelerde

Yanlış yola girmeye eğilim gösterdiklerinde gençleri
(Her gün görülebilen bir şeydi bu da ya)

Ilımlı bir biçimde azarlayan biriydi,

Yaptığı iyilikler bitmezdi saymakla

Ya da en azından sayması uzatırdı bu şiirimi:

Kısacası Doğulu küçük yetim

Gittikçe artarak ilgisini çekti onun.

49

Juan da bir anlamda gözdesiydi Bayan Pinchbeck'in

Azıcık şımarık da olsa gerçekten iyi yürekli

Biriydi ona göre Juan

Böyle olması da olağanüstü bir şeydi

Çünkü Juan elden ele atılan, el üstünde tutulan

Başka birini yok edecek bir yaşantıya girmişti

Olup bitenlere şaşırmanın nedeniyse

Çok görmüş ve geçirmiş olmasıydı gençliğinde.

50

Böylesi olaylar kişi için en çok gençliğinde anlam taşır

Olgun bir yaşta başına gelirse

Kişi alınyazısını suçlamaya yatkındır

Ve sığınma eğilimi gösterir Tanrının bilgeliğine.

Karşıtlıklardır kişiyi Doğru'ya götüren yol

Savaşı, fırtınayı, kadın öfkesini tadan kişi

Onsekizinde ya da sekseninde olsun

Yüklü sayılacak bir deneyim kazanmıştır çoktan.

51

Bu bir yarar sağlar mı kişiye, orası ayrı –

Küçük yetimini bir hanımın güvenli eline

Bırakmakla yiğidimiz pek hoşnut oldu

Yetişkin kızlarını çoktan evlendiren Bayan Pinchbeck ise

Ulaştığı şeylerden kendinden sonrakilere geçmesi gerekli

Olduğunu düşündüklerini onlara bırakmıştı bile:

Tıpkı Belediye Başkanı'nın teknesi gibi

Ya da Esin Perisi'nin diliyle söylersek, Kythera'nın midyesi gibi.

52

Geçiş diye adlandırıyorum bunu ya
 Yüzen bir değerler adasıdır bu işte
 Geçer bir soylu bayandan ötekine
 Zekâsının ya da belinin oynaklığına göre
 Kimi dansı, kimi resmi, kimi fizikötesini bırakır bir sonrakine
 Kimiyse doyumunu bulmuştur müzikte.
 Olur ki en ılımlıları akıl pırıltıları saçar
 Kimileri de çılgınlık nöbetlerinde ustalaşmışlardır.

53

Ancak çılgınlık nöbetleri, akıl gösterileri
 Din dersleri, güzel sanatlar ya da klavsen
 Kapana kısılması istenen soylu
 Baylar için birer yemdir
 Günbegün belirir yepyeni yüzleri
 Erkeklerin övgü dolu bakışlarını üstlerine çekmek isteyen
 Yeni bakirelerin: hepsi de birbiriyle
 Karşılaştırılmaz yaratıklardır ya – karşı karşıya gelirler yine de.

54

Ne ki başlıyorum şiirime işte şimdi
 Biraz garip belki, yeni olmasa da
 İlk Kanto'dan bu yana anlatmamış olmam hani
 Anlatacağım şeyleri bundan sonra.
 Şu ilk oniki kanto yalnızca bir "Giriş"ti
 Birer "Prelüd" idi, lirimde denediğim birkaç sest,
 Sazımın tellerine bir düzen verme çabasıydı,
 Ardından izleyeceksiniz işte "Üvertür"ü.

55

Esin Perilerim umursamaz hiç de
 Adına başarı denen çobansakızını ya da başarısızlığı
 Böyle düşünceler onların seçtiği yolun çok altında kalır işte
 "Büyük bir erdem dersi"dir onların verdikleri.
 Başlangıçta iki düzine kanto yeter sandıydım ya
 Apollon'un yalvarıp yakarışlarına karşı
 Pegasos'um eğer hastalanmazsa,
 Yüz kanto söylerim rahatça.

56

Don Juan “Koca Dünya” denen “Küçük Evren”in

Sopalar üstünde yürüdüğünü gördü, önemsiz bir dünyadır o
Çünkü, çok yüksek olmasına karşın,

Ne ki bir savaşçının savaşta eline aldığı
Kılıcın çabukluğunu ya da hantallığını belirleyen

Kabzası olduğu gibi; alçak dünya, kuzey, güney, batı ve doğu
Tümü boyun eğer yüksektekine – tutamaklarıdır o çünkü
Ay’ları, Güneş’leri, havagazları, beş para etmez mumlarıdır hani.

57

Juan’ın bir sürü erkek arkadaşı, onların da bir sürü karısı vardı

Hepsinin de beğeni dolu bakan gözleri ondaydı ya
Öyle bir arkadaşlıktı ki bu olsa da olmasa da birdi,

Ne iyiliği ne kötülüğü dokunurdu insana,
Yüksek tabakanın tekerleklerini yağlamak için birebirdi
Bir yerden bir bilet yollandığında içlerinden birini seçmek içindi
Maskeli balolar, şenlikler, şölenlerle
Dolu o yaşantıyı sürdürmek içindi.

58

İyi bir adı ve parası olan bir genç adam

Zor bir rol üstlenir ya
Çünkü bir oyundur yaşantısı yüksek tabakanın
Herkesin ayrı bir hesabının ya da
Bir tasarısının olduğu bir tür “Kaz Oyunu”dur
Bekâr bayanlar evlenmeyi kurarlar bir yanda
Evli bayanlarsa onların
Kızlıklarını korumaya bakarlar.

59

Şimdi amacım burda genelleme yapmak değil
Ne ki özel örnekler verilebilir böyle uğraşlara

Yine de birkaçı kavak ağacı gibi dosdoğrudur
Köklerini düşünerekten ya;

Birçoklarıysa dolambaçlıdır
Tatlı sesli lirlerle çıkarlar erkek avına:

Altı kez konuşmayagörün bir bayanla
Düğün giysilerinin başlanır hazırlığına.

60

Kızının duygularının burulduğundan dem vuran

Bir mektup alacaksınızdır annesinden belki

Belki de kızın erkek kardeşi sizle görüşmeye gelecektir

Büyük bir çalımla efeler gibi

“Niyetinizin ne olduğunu” sormak için;

Öyle ya da böyle anlaşılır ki

Sizle evlenmeyi kurmaktadır bakire: daha kendinize mi, ona mı,

Acımak gerektiğini düşünürken, bulursunuz evlilikte kendinizi.

61

Bu yolla gerçekleşen bir düzine evlilik bilirim

Büyük adlardan oluşan evlilikler hani:

Birçok genç bilirim –açığa vurmayı bile düşlemedikleri

Niyetlerini tartışmaktan hoşlanmadıkları için–

Ne dişilerin olay çıkarmalarından çekinmeleri,

Ne de onların erkek kardeşlerinden korkmalarına karşın

Yine de yalnızlığa kaptırdılar kendilerini

Ve mutlu bir bekâr olarak sürdürdüler yaşantılarını.

62

Bir de bu taraklarda bezi olmayan erkek için

Her gece ortaya çıkan bir çekince vardır ki

Aşk ya da evlilik gibi amansız değilse de onlardan aşağı

Kalmaz demek istemedim ve istemem bunu küçümsediğimi

Uygunsuz kadınlarda bile görülen bir erdem

Gösterisidir ki böylece havalara bir lekesizlik cilası

Çekmeye çalışırlar ya: ne karada ne de suda ölüm görmez türden

Orospu huyları görülür: ne kırmızı ne beyaz, ancak gülgenginden.

63

Sizin soğukkanlı ve oynak bayanınız böyledir işte

“Hayır!” diyemez, “Evet” demese de: açıkta bekletir sizi

Kendisi beklerken rüzgârı rüzgâr altında

Ve içten içe bir alayla izler kalbinizin yıkılışını

Dünyalar dolusu üzüncü yaratır bu da

Her yıl yeni yeni Werther’leri yollar mezara hani:

Yalnızca suçsuz bir oynamadır

Safça değil, saflık bozucudur.

64

"Ey Tanrılar! Çözüldü çenem işte!" Konuşalım hadi.

Başka bir çekince de –ki bu en korkuncudur bence–

Bir karının Kilise ya da Devlet'e aldırmadan hani

Büyük bir ağırbaşlılıkla aşk yapması ya da aşkı almasıdır ele.

Dış ülkelerde böylesi şeyler pek az kadının belirler yazgısını –

(Böyledir ey acemi yolcu! Öğren tüm bunları işte!)

Köhne İngiltere'de genç bir gelin bir yanlış adım atmayagörsün!

Havva'nın başına gelenler hiç kalır başına geleceklerin yanında!

65

Çünkü içi kof davalarla dolu gazetelik bir ülkedir burası

Birbirinin yaşıtı iki genç arkadaşlık kurmayagörsün

Tüm dünya sokar bu işe burnunu,

Bir de o yere batasıca kaba tazminat oyunu vardır –

Sonunda bir yargıç kararı –neden olan yansın dedirtir insana hani–

Duygusal bağlılık antları için üzücü bir doruk noktası oluşturur

Avukatların yatıştırıcı konuşmaları ve okuyucularımıza

Hoş vakit geçiren kanıtların yanı sıra.

66

Ancak nedir ki tongaya basanlar hep acemilerdir

İkiyüzlülüğün ufak ve akıllıca bir sıçrayışını

Ele alan nice büyük günahkâr adını kurtarmıştır

Kadınlar iktidarında ipleri ellerinde tutanlar o sevimliler ki

Yemekli çağrılarda ya da balolarda görülebilir

Soylular takımının en övünçlülere hani

İncelikli mi incelikli, sevimli, erdemli, yardımsever

Ve usturuplu mu usturupludur hepsi de ve ince beğenilirdirler.

67

Juan bu çiraklık dönemini geçirmişti çoktan

Bir koruyucu daha vardı: Bezmişti –

Herhangi bir bezginlik değil demek istediğim

Öyle aşklar yaşamıştı ki

Bir daha kalbiyle oynayamazdı aşk onun. Şöyle ki

Dudak büküyordu gene de ama

Beyaz yarlı kıyılara, ak gerdanlara, mavi gözlere,

Mavi çoraplara, vergilere, şifreli kapı tıklayanlara.

68

Ne ki Juan tutkular uğruna ödence davalarının değil de
Yaşamın çekince altına girdiği ve tutkunun kendisinin
Korkunç bir tada büründüğü o duygusal sahnelerle
Dolu ülkelerden geliyordu buralara: her şeyin
Yarı moda, yarı ticaret, yarı bilgiçlik olduğu bu yere.
Yine de geri kalmadı bu erdernci ulusa saygı göstermekten:
Kadınlarını ilkin pek güzel bulmadıysa da
(Yazık! Onun beğenisi bu ya – bağışlayın, acıyın ona!)

69

İlkin dedim ya – çünkü sonunda anladı bunu ancak
Yavaş yavaş da olsa, Doğu Yıldızı'nın etkisi altında
Yazgıları belirlenen o ateşli kadınlardan çok
Daha az güzel olduklarını kadınların burda.
Şimdi bunun doğru olup olmadığına karar vermeyeceğiz çabucak,
Ancak bu yargısını deneyimsizliğine yormak olanaksızdır
Açığa vurmak gerekirse gerçek şudur ki
Yeni şeyler etkilediklerinden daha az hoşlandırır insanı.

70

Çok ülke gezdiysem de rastlama şansını elde edemedim
Nil ya da Nijer boylarında dans eden o zencilere
Elverişsiz bir yer olan o Timbuktu'da örneğin;
Güven veren bir haritaya bağlı kalma
Zorunluluğu duymadığı bir coğrafyadır ordaki insanın,
Çünkü "hantal öküz" gibi ilerler Afrika'da Avrupa:
Ancak Timbuktu'da olsaydım kuşkusuz ki orda
Siyahın güzel olduğunu söyleyeceklerdi bana.

71

Öyledir de. Siyahın beyaz olduğunu söyleyecek değilim
Ancak beyazın siyah olduğundan kuşkulanırım gerçekte
Size nasıl görünüyorsa işte öyledir
Eğer karşı çıkarsanız geldiğimiz şu görüşe
Yine de haklı olduğumu söylerim size ve
Adım atmam geriye haksız olsam bile:
En iyisi ne geceyi ne günü bilen bir köre soralım –
Peki sen ne görüyorsun ki? Kuşkulu bir kıvılcım!

72

Nedir ki fizikötesine kaymaktayım şimdi

Öyle bir labirenttir ki o, yapısı aynı ipuçlarını taşır
Sizlerin veremlilere uyguladığınız sağaltım yöntemiyle hani

O yöntem ki bir ateşin çevresinde uçuşan parlak güvelerdir:
Bu anımsama işte beni basit fiziğe geri getirdi

Ve de güzelliklerine yabancı kadınların ki – bizimkiler
Onlarla karşılaştırıldığında değerli saf inci gibidirler
Bir kutup yazı gibi baştan başa güneş ve buzdurlar.

73

Ya da erdemli denizkızlarıdır: belden yukarı

İnsan, belden aşağıları balık olan –
İçlerinde yok da değildir hani

Kendi isteklerine saygı duyan.
Ruslar gibi kötü anlarında bile erdemli
Hani karlar ortasında sıcak banyoya dalan:
Bir çıkmaza girdiklerinde içine dalmaya
Hazırdırlar yanlarında bulundurdıkları pişmanlığa.

74

Bunun dış görünümüleriyle bir ilgisi yoktur oysa ki,

Juan'ın onları ilkin güzel bulmadığını söylemişim ya
Çünkü bir İngiliz güzeli çekiciliğinin saklar yarısını;

Acıma duygusudur bu belki ve soğukkanlı bir biçimde
İçin için işlemeyi seçer kalbe, ardından da bir kenti

Alış gibi düşmanın saldırır amansızca
Bir kez içine yerleşti mi (İnanmıyorsanız deneyin bir hele)
Gerçek bir bağlaşık gibi savunur kalbinizi sizin yerinize.

75

Yürüyüşü ne bir Arap atı gibi,

Ne de kiliseden dönen Endülüslü bir kız gibidir,
Galyalı bir kızın tersine giyim kuşamdan anlamaz hani

Gözlerinde bir İtalyan kızının parlaklığı yoktur,
Kulağa hoş gelse de şakımaya elverişsizdir sesi,

Beceri isteyen kimi ezgileri (hani yedi yıldır
İtalya'da bulunmama ve kulağımın iyi
Olmasına karşın daha öğrenmekte olduğum ezgileri).

76

İşte beceriksizdir bunlar gibi ve başka birkaç konuda
 Düşünmeksizin ve atak bir biçimde yapılan ve hani
 İnsanın aklını başından alan şeyler vardır ya
 –Şeytanın hakkını şeytana vermek gerekir çünkü–
 Ne gülümseyişiyle çağırğan ne de iş bitirendir bir oturuşta –
 (Ki önleyici bir şeydir bu zaman yitimini ve uğraşmayı)
 Ancak insanın zamanını alan ve uğraştıran toprak
 Ekilip biçildiğinde verecektir ürünü çift kat.

77

Hani olur da işi büyük bir tutkuya doğru götürürse
 Ağır bir sonuca varır bu:
 Onda dokuz olasılıkla ya kapris ya moda
 Ya da oynaklık uğrunadır, ya da başı çekme isteği:
 Yeni bir giysi giymiş bir çocuğun sevinci gibi işte
 Ya da düşmanını bağrından yaralama dileği:
 Onuncu olasılıksa azılı bir fırtına koparışıdır
 Çünkü ne yapacağı ne diyeceği belirsiz ve sınırsızdır.

78

Bunun nedeni açık: adı bir çıkmayagörsün kadının
 Bağlı olduğu kast bir parya yerine koyar, dışlar onu
 Kafa kâğıdına yasa uygulayıcılar tarafından
 Türlü yorumlar düşürüldüğü zamandır ki
 Çiziksiz (ve ikiyüzlü!) bir porselen olan Toplum
 Bir Marius gibi sürgüne yollar onu
 Kendi suçu olan yıkıntıların arasında yaşaması için:
 Çünkü yeniden yapılması kolay olmayan bir Kartaca'dır Ün.

79

Belki de olması gerektiği gibidir bu ya –
 İncil'deki bir yorumdur hani
 “Günah işleme ki günahların bağışlansın bundan sonra”,
 Ne ki burda ermişlere bırakıyorum günahlarını sayma işini.
 Dış ülkelerde de kadınlar kötülük işlerler ya
 Yine de doğru yola dönmek için bulurlar bir açık kapı –
 Herkes için her an hazır duran
 Meryem Hanım'a yalvardıkları zaman.

80

Bu konuyu olduğu yerde bırakıyorum bense
 Böylesine çetin bir erdemin kişileri kendisinden
 Soğuttuğunu ve onları yeni arayışlara
 Umursamazlığa ittiğini bildiğimden.
 Ne ki cinsel erdeme gelince
 En sert yargıcın koyduğu en sıkı yasalar
 Bile bağlayamaz onu ve önleyemediğı suçu kışkırtır ancak,
 Dokunulmasa pişmanlık gösterecek kişiyi umarsızlığa düşürerek.

81

Ne ki erdemle uğraşan biri değildi Juan
 İlgiilenmezdi insanlığın bu konudaki dersleriyle:
 Gördüğü birkaç yüz kadın içersinden
 Daha birini bulamamıştı kafasına göre.
 Biraz bezgindi hani ve kabuk bağlaması kalbinin
 Şaşılacak bir şey değildi hiç de:
 Geçmişteki başarılarıyla böbürlenmese bile
 Duyarlığının azalmış olduğu kuşku götürmezdi işte.

82

Gezmelere de çıkıyordu sık sık o ara –
 Parlamentoyu ve öteki önemli yerleri gezdi
 Geceleri oturdu meclisteki dinleyiciler balkonunda
 Dinlemek için tartışmaları –o tartışmaların fırtınası ki
 Misköközünün yayıldığı otlaklara dek yansıyan “Kuzey Işıkları”na
 Tapınmaları için tüm dünyayı ayağa (kaldırıyor değil) kaldırmıştı,
 Birkaç kez de kralın ardında durdu–
 Grey daha varmamış, Chatham ayrılmıştı.

83

Yine de görme olanağını buldu kapanış oturumunda
 O soylu kişiliğı, kralı, hani ulusu gerçekten
 Özgür kılarak böyle bir tahtın anayasal sahibi olduğunda
 En övünçlü bir duruma gelecek olan,
 Evet zorbalar bu gerçeğin farkında değildir ya
 Halkın özgürlük savaşımı öğretecektir onlara bir gün –
 Bir kralın gözlere ve kalplere seslenmesi için yetmeyeceğini
 Yalnız Görkem’in, halkın güvenini de kazanması gerekeceğini.

84

Bir de sevimli ve çiçeği daha burnunda
 Ve çok şeyler yapabileceği görüntüsü veren
 (Şimdi ne olduğuna bakmayın ya)
 Prensler prensi bir prens gördü o zaman
 Ki alnında krallık yazılı oluşunun dışında
 Ne züppelik ne de güzellikle katışıklı olmayan
 Az bulunan türden bir inceliği olan
 Prens baştan aşağı bir beyefendi idi tastamam.

85

Ve söylendiği gibi, Juan kaymak tabakaya girdi
 Ve korkarım ki böylesi topluluklarda
 Sık sık yaşanan olaylara karıştı
 Her ne denli sıkıdüzenli ve şirin olsa da –
 Gösterdiği yetenekleri ve iyi huyu
 Ve göze batan o seçkin havasıyla
 Doğaldır ki baştan çıkarılmaya aday oluverdi
 Bu tür olanaklardan kaçındıysa da kendisi.

86

Ancak neyi, nerde, ne zaman, niçin, kiminle yaptığı
 Öyle bir çırpıda derlenip toplanacak gibi değil ya
 Benim konum da burda Erdem olduğuna göre şimdi
 (Ne derlerse desinler), gözü yaşarmayan tek bir okuyucu bile
 Bırakır mıyım bilmem, sarartıp soldurana dek üzeceğim herkesi
 Ve büyük bir acı anıtı yontacağım işte
 Tıpkı Athos'ta yaptırmak istediği gibi
 Philip'in oğlunun hani.

87

İşte burda bitiyor kitabımın oniki kantoluk “Giriş” bölümü
 “Anakonu”ya geçtiğimizde göreceksiniz ya siz de
 Kitabımın bambaşka bir yapısı olduğunu
 Birçok kişinin beklediğinin tersine
 Basit bir olay örgüsüdür tasarladığım şimdi
 Ne ki ey okur zorlayamam seni okuman için bundan sonra
 Benim değil senin bileceğin bir iştir bu, çağırمام seni
 Ne savsaklık göstermeye ne de savsaklıktan kaçınmaya çünkü.

88

Ve eğer yıldırımlarım her zaman takırdamazsa

Ey okur! Gelmiş geçmiş fırtınaların en kötüsünü

Ve savaşların en iyisini sana sunduğumu anımsa!

En seçme öğelerden ve kandan oluşan hani

Üstelik her şeyin –Tanrı bilir nelerin– en yücelerini bir araya

Getiren –ki bundan çoğunu bir tefeci bile bekleyemezdi–

Ne ki en iyi kantom, astronomi üstüne olanı saymazsak,

Ekonomi politikası üstüne olacak.

89

Budur sizin gözde konunuz ya şu günlerde

Kamunun çitini yalnızca bir tek sırık tuttuğu içindir ki,

Yurtseverce bir erdem olmak yolunda

İflas etmenin en iyi yolunu halka göstermek hani.

Benim tasarım (ne ki tek gariplik olsun diye

Kendime saklayacağım bunu) ki pek güvenli olacak uygulanması.

Bu arada devlet borcu batıklarının çıkarın listesini

Ve söyleyin bana büyük düşünürlerimiz üstüne düşündüklerinizi.

KANTO XIII

1

Şimdi ciddileşeceğim işte – vakit geldi çünkü

Aşırı ciddiye alınıyor ya günümüzde Kahkaha,
Erdem'in Kötülük'e yaptığı şaka suç sayılıyor hani,

Sağlığa zararlı ve çekinceli bir şey gibi işte:

Üstelik uzun sürdüğünde bizleri

Yıpratın Üzüncü bir yücelik kaynağıdır ya

Bu yüzden şiirim süzülerek uçacak yüksekten; ve ağırbaşlı,

Kala kala bir sütunu kalan eski bir tapınak gibi.

2

Lady Adeline Amundeville (soyağaçlarında

Rastlanabilecek eski bir Norman adıdır bu.

O gotik toprakların son beldelerinde dolaşılacağına)

Kalburüstü bir aileden gelmeydi,

Babasından kalan mirasla varsıl, güzeldi sonra,

Güzellerle dolup taşan İngiltere'de bile hani.

Gerçek yurtseverlerce sağlam kafa ve beden anayurdu

Olarak sayılan ülkede doğaldır ki.

3

Onları yalancı çıkarmayacağım, neyime gerek

Herkesin beğenisi kendine, budur en iyisi de;

Ha mavi olmuş ha kara, ayrımı yok,

Gözdür eninde sonunda, saçmadır sonra

Renkleri ve tonları üstüne tartışmak –

Çok çok deney olsun diye yapılır ya:

Kadınlar her zaman güzel olmalı ve hiçbir erkek

Yalın bir kadına rastlanabilceğini sanmamalıdır otuzuna dek.

4

O dingin ve biraz da sıkıcı çağdan sonra

Bizi daha sessiz günlere çıkaracak bir köşeyi döneriz

Ayın on dördü gibi değildir artık ya

Her an karşımızdakini övmeye ya da eleştirmeye hazır oluruz

Çünkü tutkularımız uyuşmuştur aldırmaızlığımızla

Ve Bilgelik yolunda ilerlemeye başlarız:

Bir de gençlere yer verme zamanının geldiğini

Vücudumuz ve yüzümüz çıtlatır kulağıımıza hani.

5

Bilirim kimilerinin bu dönemi ertelemek istediğini

Bir koltuğa yerleşmiş kişilerin isteksizliği içinde:

Ne ki yalnızca bir kuruntudur onlarınkisi

Yaşamın orta çizgisini geçmişlerdir bir kez işte.

Ancak bu gerileme döneminin kuraklığını

Onlara duyurmayacak çeşit çeşit içki vardır ellerinin altında:

Sonra kır toplantıları, borca ya da parlamentoya girmek

Gibi daha neler neler vardır onları avunduracak.

6

Örneğin din ve reform vardır,

Savaş, barış, vergiler ve ulus denen şey sonra.

Yerinde yapılan ve paraya çevrilen vurgun vardır,

Fırtınada kılavuz olma isteği vardır sonra.

Bir de ne kebabı ne de şişi yakmayan gizli nefret vardır,

Hani bir yanılsamadan başka bir şey olmayan aşkın yerine.

En kalıcı bir zevk oldu olalı geniş zaman ayrılır oldu nefrete.

Aşk ise ivedi ve geçici bir şey oldu işte.

7

Kaba Johnson, o büyük erdemci, söyledi di ya

Dosdoğru ve açıkça “Dürüstçe nefret eden birini sevdiğini”!

Geçmiş ve gelecek binlerce yıl içinde işte

Açığa vurulmuş tek gerçek budur hani.

Belki de bu güzel yaşlı arkadaş bir şaka yaptı ya

Kendi payıma bir gözlemciden başka biri değilimdir ki

Sarayda ya da ahırda neler döndüğüne bakarım yalnızca

Goethe’nin Mefistofeles’i gibi olsa olsa.

8

Ne ki aşkta ya da nefrette aşırılığa kaçmam,
 Bir zamanlar kantarın topunu kaçırdıysam da.
 Ara sıra onu bunu küçümsüyorsam, elimde olmadan
 Yapıyorum ve kimi zaman da denk düştüğü için uyaklarıma.
 İsterdim yanlışlarını düzeltmeyi insanoğlunun
 Ve suçu önlemeyi seçerdim cezalandırmak yerine,
 Eğer Cervantes o aşırı gerçek *Don Quijote* öyküsünde
 Böylesi çabaların nasıl suya düştüğünü göstermeseydi bizlere.

9

Ki tüm öyküler içinde en acıklısıdır bu – daha da acıklısı
 Güldürücü oluşudur: öykünün yığidi doğrudur oysa
 Ve doğruluğu savunuyordur hani, kötülüğü önlemektir baş ilkesi
 En büyük ödülü bulur eşitsizliklere karşı savaşmakta
 Erdemidir delirten onu! Ne ki serüvenleri
 Üzücü bir görüntü yaratır olsa olsa
 En üzücüsü de bu destandan çıkardıkları derstir
 Onun üstüne kafa yoranların.

10

Haksızlıkları düzelten, kötülerden öç alan
 Bayanların yardımına koşan, alçakları yok eden
 Umarsız yerlileri yabancıların boyunduruğundan
 Kurtarmak için güçlülere tek başına karşı çıkan:
 Yazık! En soylu görüşler düş gücü tarafından yaratılan
 Biri ince biri şişko o iki kafadarın ünü için
 Böyle kurban mı edilecekti bir şaka bir bilmece uğruna
 Sokrates de Akıl'ın Don Quijote'sinden başkası değil miydi yoksa?

11

Gülerek uğurladı Cervantes İspanya'nın şövalyelik kurumunu
 Bir tek kahkahası yetti yurdunun sağ kolunu yıkmaya;
 O gün bu gün İspanya'dan kolay yiğit çıkmaz oldu
 Romanının büyüleyici başarısı karşısında geri adım attı dünya
 Böylece onun yazdığı kitaplar öyle bir zarar verdi ki
 Bir yapıt olarak taşıdıkları tüm değer ve tantana
 Ödenmiş oldu sonunda
 Ülkesinin yıkılıp yok olmasıyla.

12

İşte “Dellendim” yine ve uzaklaştım konudan

Unutarak Lady Adeline Amundeville’i:

Ne bir kötücüllüğü ne de kötü bir niyeti olan bu bayan

Yine de Juan’ın rastlamış olduğu en ölümcül güzeldi.

Ne ki yakaladı onları ağlarını geren

Alınyazısı ve tutkular (ki alınyazısı sözde bir özürdür hani

İstencimiz için), yakalayamadıkları bir şey var mıdır ki onların?

Ancak bir Oidipus değilim ben, yaşam ise bir Sfenks’tir.

13

Olduğu gibi aktarıyorum öyküyü, çözüm getirmeye kalkışmadan:

“Ben, benim!” – Sözüünü ettiğimiz çifte dönelim şimdi.

Tatlı Adeline şen bir dünyanın

Vızıltıları arasında bir Ana-arı gibiydi

Hepsini toplamıştı üzerinde güzelliklerin:

Çekiciliğiyle erkeklerin dilini çözer, bağlardı kadınlarınkini.

En sonuncu bir tansıktı, uzun da sürmemişti hani

O zamandan beri bir ikincisi görülmemişti.

14

Üstüne leke çalmak isteyenleri umutsuzluğa düşürecek denli

Erdemli ve de evliydi sevdiği biriyle –

Ulusal kurullarda pek tanınmış olan kocası

Ara sıra ateşli davranmaya eğilimli olsa da

Ağırbaşlı, serinkanlı, katıksız bir İngilizdi

Ve övünen biriymiş kendisi ve karısıyla:

Karaçalınamazdı üstlerine, ikisi de güvenlik içindeydi –

Karı erdeminde, koca da büyüklenmesinde birinciymiş.

15

Rastlantı ya, diplomatik ilişkiler ve iş görüşmeleri

Bu bayla Juan’ı sık sık getirdi bir araya

Juan gençliği, dayancı ve yeteneğiyle işleyiverdi

Bu çekingen ve dış görünüşe aldırmayan adamın ruhuna

Ve aralarında kibarlık dilinde hani

Dostluk denen bir ilişkinin kurulmasına

Temel olan bir saygı

Uyanmasına yol açtı.

16

İşte ağırbaşlılığı ve büyüklenmesinin kendisini -

Pek sakınlımlı yaptığı Lord Henry, insanlar üstünde
Bir yargıya varmada çok ağırdı – ancak bir kez vardı mıydı
Dost ya da düşman diye keser atardı bir anda
Büyüklenmesinden kaynaklanan bir dik kafalılıktı onunki
Hiçbir gelgit tanımayan zorbaca bir akıntı içinde
Kendine bir kılavuz almayı istemeden
Keyfine göre sever ya da tiksiniirdi kişilerden.

17

Bu yüzden dostluklarla onlardan aşağı kalmayan düşmanlıkları
İyi bir temele dayansa da, yan tutuculuğunu onaylamaktan
Başka bir işe yaramazdı, Med ve Pers yasaları gibi
Kendinden öncekileri geçersiz kılmazdı hiçbir zaman;
Duyguları öyle gün aşırı nöbetlere tutulmazdı,
Sevdalara kapılmazdı öyle esip geçen,
Kimilerini bir üşüten bir titreten sıtma gibi
Gölünecek yerde üzüntüye boğan hani.

18

“Ölümlülerin elinde değildir yönlendirmek başarıyı
Bir türlü yaranamazsın ona Sempronius, sen ne yapsan da”
İnan bana bir şey yitirmiş olmazsın da hani
Uyanık ol, zamanını kolla, hizmette eksik kalma
Kibarca yol ver, üstünde arttığı zaman baskı
Vicdanına gelince onu güçlendirmeyi öğren yeter sana
Çünkü tıpkı bir yarışçı ya da eğitimdeki bir boksör gibi
Acı çekmeden yapabilir iyi alıştırıldığında en güç hareketleri.

19

Lord Henry de üstün olmayı severdi
Büyükklü küçükklü birçok insan gibi
En alttaki insan bile hani
Bulur kendinden aşağı ya da öyle sandığı birini
Çünkü çok az şey yorar insanı
Bir köşeye atılan onuru denli:
Ölümlüler bu yükü bölüştürmekte pek eli açık davranırlar
Üstlerine bindikleri kişilere kendilerini taşımalarını buyururlar.

20

Soylulukta, aşamada, varsıllıkta

Eşit olduğu Juan'a karşı seçkinlik taslayamazdı

Yaşa gelince: Juan'dan daha çok yol almıştı zamanda

Ülkelerini karşılaştırdığında da aynı sonuca vardı –

Çünkü cüretli İngiliz ulusunun o diline ve özgür kalemine

Özenmektedir tüm çağdaş uluslar ya boşu boşuna şimdi:

Lord Henry de büyük bir tartışmacıydı

Ondan sonra pek az milletvekili canlı tutabildi meclisi.

21

Üstünlükleri bunlardı: bir düşündü sonra –

Eksiklikleriyse hiç de kötü şeyler değildi –

Sarayın gizemlerini ondan başka bilen hiç kimse

Yoktu ya da çok az kişi vardı: bakanlık yapmıştı çünkü

Yıldızı parlayan biri olarak kargaşalı zamanlarda;

İnsana onur kazandıran niteliklerin hepsini kazanmış birisi

Olarak öğrendiklerini öğretmek isterdi

Her zaman yurtsever, kimi zaman da devlete kapılanan bir kişiydi.

22

Bu incelikli İspanyolun ağırbaşlılığını çok sevdi

Onun uysallığına saygı duydu nerdeyse

Çünkü Juan gençliğine karşın kimi şeyleri tatlı dille kabullenirdi

Ya da karşı çıkardı onlara onurlu bir alçakgönüllülükle

Dünyayı görmüş biri olarak kişinin toprağının verimliliğini

Gösteren türden o ilk yanlışlarını kakmazdı başına:

Yabanıl ot ilk ürünle birlikte ortadan kalkarsa neyse ne

Bir daha boy atışını durdurmak zordur onun yoksa.

23

Ve sonra Madrid, İstanbul ve bunlar gibi öteki

Hani insanların kendilerine buyrulan şeyleri ya da

Yabancı yüksek kişilere yapmamaları gerekeni yaptıkları

O uzak yerler üstüne konuştu Juan'la.

Bir de konuşulması doğal olan öteki şeyler konuşuldu:

Henry'nin biniciliği, İngilizlerin çoğu gibi at yarışlarına

Olan tutkunluğu ve gerçek bir Endülüslü olan Juan'ın tıpkı

Rusya'da zorbarların halkın sırtına binişi gibi ata bindiği.

24

Böylece tanışıklıkları arttı, soyluların balolarında
 Diplomatik yemeklerde ya da başka yerlerde: çünkü
 Juan'ın bulunmadığı yer yoktu nerdeyse
 Masonluktaki yüksek bir kardeş gibi.
 Onun yeteneklerinden kuşku duymadı Henry sonra
 Soylu bir anadan doğduğunu gösteren bir havası vardı:
 İnsanlar hep kendi denklerine
 Yakınlık göstermeyi severler işte.

25

Nokta Nokta Alanı'nda; şimdi sokak adlarını burda
 Anarak pot kırmayacağız: bir sıkıdenetimcidir insanoğlu
 Ve bir yazarın ektiği arpayla buğdayı birbirine karıştırmaya
 Hani kimsenin düşünden bile geçirmediği
 Ve adı çıkmış, çıkan, çıkmakta olan aşk ilişkileriyle
 İlgili özel ve utandırıcı benzetmeler yapmaya eğilimlidir çünkü:
 İşte bu yüzden söyledim ya
 Lord Henry'nin evinin bulunduğunu Nokta Nokta Alanı'nda.

26

Alan ve sokak adlarını gizli
 Tutmanın bir nedeni de şu oldu ya,
 Hani bir mevsim geçmez ki
 Sarsılmasın en temiz aile bile
 Yüreklerinde hafif bir depremle ki
 Patlak verir bir yüzkarası yine:
 O en erdemli sokakları bilmesem
 Körün eline değnek vermiş olurum.

27

Doğrusu ben Piccadilly Alanı'nı seçerdim bir olasılıkla
 Temiz bir yer olarak bilinir hani
 Kendime göre nedenlerim var aptalca ya da zekice
 Bu kutsal yerin adını ağzıma almamak için ne ki.
 Bundandır işte alan, cadde ya da yer adını anmayışım ya
 Bulana dek üstüne can sıkıcı şeyler yakıştırılmayan bir tanesini
 Hani kalbin suçsuzluğunun anıtı olabilecek bir tek yeri:
 Böyle yerler işte – ne ki yitirdim ben Londra haritasını.

28

İşte Henry'nin Nokta Nokta Alanı'ndaki evinde
 Juan pek aranılır bir konuk olmuştur
 Öteki birçok soylu gibi ya da
 Tek varlıkları yetenek ya da para olan kimileri gibi
 Ki her yerde geçerli pasaportlardır bunlar ya
 Modayı da unutmamalı: salık verilecek en iyi
 Özellik de budur gerçekte çünkü iyi giyinen biri
 Gölgede bırakır ötekilerin hepsini.

29

Sonra "yarar vardır birden çok kişiye danışmakta"
 Süleyman'ın ya da adamlarından birinin belki
 Bilge ve ağırbaşlı bir anda dediği gibi işte
 Gerçekten de her gün görürüz bunun kanıtını
 Senatodaki, barodaki, ağız dalaşlarında
 Ortaklaşa zekânın gösteri yaptığı yerlerde yani:
 Bu da kestirebileceğimiz tek nedenidir,
 Britanya'nın günümüzdeki varsılık ve mutluluğunun.

30

Ve erkekler için danışmanların çokluğunda nasıl yarar varsa
 Kadınlar için de tanışlarının sayısının çokluğu,
 Engel olur Erdem'in uyuklamasına
 Ya da şaşırtıcı bir seçimle sarsar onu –
 Çeşitlilik daha çok sorumluluk getirir birlikteliğinde.
 Kayalı denizde daha çok kollarız ya gemimizi,
 Kadınlarda da böyledir işte: bencilliklerini sarsarsa da
 Çevrelerini züppelerin alıştı güvenlik sağlar onlara.

31

Ne ki Adeline'in erdemini ve aldığı eğitimi
 Karalayacak böylesi bir kalkan edinebilmesi için
 Elinde en ufak bir olanağı yoktu
 İnsanları gördükleri saygıya göre yargılayan
 Kendi ruhunun yüceliğiyle onun başlıca dayanağı
 Hoppalığa gelince iğrenirdi onu taşımaktan
 Sıradan bir mala karşı gösterilen türden yüzeysel bir ilgiyle
 İlayranlık duyduğunun bilincindeydi kendisine.

32
 Gösterişsiz bir incelikle davranırdı çevresindeki erkeklere
 Kimilerine pohpohlayacak denli ilgi gösterirdi
 Ne ki öyle bir biçimde yapardı ki bunu işte
 Kadın ya da eş olarak kendi değerini
 Düşürecek bir iz kalmazdı geriye,
 Aklının inceliği ve kurnazlığıyla hani
 Değer verdiği ya da değerli diye geçinenleri
 Avutmak için üzünçlü utkularını;

33
 Bu da sıkıcı ve renksiz bir uğraştı
 Kimi zamanlar dışında her yanıyla.
 Övgünün, acı çektiren övgünün kuklaları
 Olan o seçkin erkeklerin gölgelerine
 Bir bak işte ve bir daha bak şimdi,
 Günbatımının başına taç kondurduğu
 En gözde erkeğe, ne göreceksin?
 Altın kaplı bir bulut.

34
 Bir de o soğukkanlı ve soylu cila
 Vardı Adeline'in konuşmalarında ki
 Doğal olan herhangi bir anlatımda
 Bulunan orta çizgiyi geçmezdi,
 Bir mandarinin hiçbir şeyi beğenmeyişi gibi işte:
 Kişi en azından gördüğü bir şeyin kendisini
 Ne denli hoşnut edebileceği düşüncesiyle kafa yormaz ya
 Bu davranışı Çinlilerden almışızdır belki de.

35
 Belki de Horatius'tan aldık. Onun "Hayranlık duymama"
 Düşüncesi "Mutluluk Sanatı" diye adlandırdığı şeydi
 Çok değişik sanatçılarca uygulamaya konduyrsa da
 Pek bir başarıya ulaştırılamayan ve umar yolu
 Sakınma olan bu sanat işte.
 Vurdumduymazlık sıkıntı doğurmaz; ne ki
 Coşkuyla yan yana da durmaz
 Ve bir erdem sarhoşluğundan başka bir şey değildir.

36

Ne ki Adeline duygusuz değildi
 (Basmakalıp söylemek gerekirse)
 Karın örttüğü yanardağ daha ateşlidir hani...
 Söyleyeyim mi daha? Hayır. Ardında
 Koşmaktan iğrenirim kullanıla kullanıla posası
 Çıkılmış benzetmelerin, bırakalım kapansın bu yanardağ burda.
 Acınası yaratık! Ben ya da başkalarınca
 Nasıl da değildi kim bilir sönene dek tüten ateşi ya!

37

Bir anda değiştireceğim konuyu şimdi
 Ne dersiniz bir şişe şampanyaya?
 Şişenin tam ortasında bir bardakçık denli kalan hani
 Ve birkaç damlası dışında buz kesmiş durumda
 Olan o değer biçilmez ölümsüz sıvıyı
 Demek istiyorum işte
 Kendi biçimini aşan üzümün tadını
 Aşan bir tattır bu:

38

Bütün bir ruhun öze indirgendiği
 Ve en soğuk özelliklerin altında
 Saklı bir özsuynun yoğunlaştığı hani
 Ve nice nicedir böyleleri: Esin Perim'in hep içine
 Girmeye çalıştığı bu erdemli öykülerini
 Aktardığım hanımın yanı sıra.
 Sizin soğuk insanların ki paha biçilmez olurlar birden
 Kendilerini saran buzu kırdığınız zaman.

39

Yine de ruhun yanıp tutuşan Hindistan'ı
 Üstünde kuzeybatı geçidi gibidirler:
 Gemiler hani kuzey kutbunu
 (Parry'nin şanslı bir önseziye benzeyen çabalarına karşın)
 Bulamadıkları haberini vermişlerdi
 İşte beyler de böylesi bir sığ kumsala rastlayabilir:
 Kutup tümüyle donmuş ve yol da kapalıysa
 (Şans!) boşuna bir yolculuktur bu işte.

40

Ve bir okyanus olan kadının üstünde
 Yolculuğa çıkar ya çaylak gençler;
 Deneyimli olanlarsa limana
 Sığınacak denli akıllıdırlar
 Zaman onlara ağarmış saçlarının bayrağıyla
 Ve geçmiş zaman ki, hani geçirdiğimiz o üzünçlü zaman,
 Bırakılmalıdır; yaşamın ince ipliği gerilirken işte
 Esneyen mirasçıyla ölümün kemirdiği kişi arasında.

41

Ne ki göklerin ilgisi başka yöne çekilmelidir ara sıra
 Bu da kimi zaman acımasızlıkla doludur ya, aldırma!
 Bir bütün olarak bakıldığında dünya (kolaylık için olsa bile)
 Her şeyin iyi olduğunu öne sürmeye değer işte.
 Ve Perslilerin o şeytanımsı, o iki ilkeye
 Dayanan öğretileri ki, öteki öğretilerin hepsi gibi, o da
 Türlü kuşkular bırakır ardında,
 İnancın inandırıcılığı konusunda.

42

İngiltere'nin kışı, ki temmuzda biter hani
 Ağustosta yeniden başlamak üzere, ermişti sona.
 Arabacılara açılır cennet; kuzey, güney, doğu
 Ve batıya giden yollarda alır arabaları bir koşturmaca
 Uçuşur tekerlekler yollarda: atlara kim acır ki?
 Kendine acıtmaktan olanak mı bulur insan buna?
 O adı çıkmış oğlu okulda
 Bilgiden çok borç ediniyorsa.

43

Londra'nın kışı temmuzda biterdi, kimi
 Zaman da daha sonra. Yanılmıyorum bunda,
 Omzuma binebilecek başka yanlışlarım olabilir hani
 Ve burda Esin Perim'le hava durumu bilimi konusunda
 Kadeh tokuşturabilirim, çünkü
 Parlamentodur bizim basınçölçerimiz ya
 Bırakalım ötekilerin yasalarına saldırınsın köktenciler
 Bizim tek yıllığımızı oturumlar oluşturur.

44

Parlamentoda cıva sıfırın altına düşsün de gör işte!
 Arabalar ve faytonlara yüklenir bavullar ve çantalar
 Tekerlekler akar Carlton Sarayı'ndan Soho'ya
 At bulabilenler kendilerini şanslı sayarlar
 Paralı yollar boğulur toza dumana
 Ve Rotten Row uykuya yatar,
 Yüzleri ceplerindeki faturalardan şiş tüccar takımı
 İç çeker durur, arabacılar arabaya koşarken atları.

45

Onlar ve faturaları kalır artık
 Çıkamaz ayın son çarşambasına,
 Nakit paralarından olanlara yazık!
 Hangi umut kalır ki onlara?
 Eli açık çeklerde, senetlerdedir umut
 Yeniden ellerine para geçene dek işte;
 Az ya da çok ucuza kapatılan bir malı başkasına
 Ateş pahasına satmak avuntu kaynağı olur onlara.

46

Ne ki önemsiz şeylerdir bunlar. İşte uçuşan arabasında beyefendi
 Kurum kurum kurulmuştur hanımefendinin yanında
 Açılın! Açılın! "Yeni atlar!" diye verir buyruğunu
 Ve evlilikten sonra kalplerin değiştirilmesi gibi bir çırpıda
 Bir sözü iki etmeyen hancı değiştirir atları
 Verilen bahşişi beğenmezlik etmez çıraklar sonra
 Su verilen tekerlekler yeniden dönmeden önce
 At bakıcısı da bir pay ister kendine.

47

O da verilir, uşak giyer önlüğünü
 Kurulur arabaya beyefendiyle hanımefendi süslü püslü
 Ne ki şair kaleminin bile anlatamayacağı denli
 Alçakgönüllüdürler de hani: "*Così viaggino i Ricchi!*"
 (Bağışlayın ara sıra yabancı deyişler kullanmamı
 Çok gezip gördüğümü göstermek istiyorum çünkü,
 Neye yarar ki yolculuklar işte: sözde nedenlerle
 Böyle dışardan alıntı yapmayı öğretmekten başka kişiye?)

48

Londra'nın kışı ve kırsal kesimin yazı bitmişti
 Yazıktır belki de doğa kendine yakışan giysiyi giydiğinde
 O güzelim ayları terli bir kentte geçirmek hani
 Ve bülbülün sesinin dinmesini beklemek orda
 Dinleyerek ne zekâ ne de nükte taşıyan tartışmaları
 Kırsal kesimdeki yurtlarını akıllarına
 Getirip de kentten ayrılmayı düşünene dek gerçek kırseverler –
 Ne ki eylüle dek (ormantavuşu dışında) avlanma yoktur.

49

İşte bırakıyorum burda tirat atmayı. Dünyadan el ayak çekmişti
 Yeryüzünün kendileri için yaratıldığı üç dört bin kişi
 Öyle adlandırdıkları sözde yalnızlıklarına çekilmişlerdi
 Öyle ki bu da adam başına otuz hizmetçi
 Ve bir sürü konukla birlikte Tanrının günü
 Sirtüstü yatıp gel keyfim gel demekti.
 Eski İngiltere'nin konukseverliğini suçlamasın kimse
 Niceliği yoğunlaştı yalnız niteliğe.

50

Lord Henry ve Lady Adeline de terk etti kenti
 Öteki soylular gibi kırdaki konutlarına gitmek üzere
 Bin yıllık gotik bir Babil Kulesi'ydi bu
 Bu denli bozulmadan yeni kuşaklara
 Dek ulaşan başka bir yapı görülmemişti:
 Zaman'ın yiğitler ve güzeller arasından böyle
 İlerlediği ve soyağaçları denli yaşlı çınarlarla dolu
 Çevresinde her ağacın atalardan haber veren bir mezar taşı olduğu.

51

Her gazetede bir köşe ayrılmıştı gidişlerine
 Böyledir ün işte: yazık ki bir reklam denli
 Ya da ondan az bir yer kaplar ya
 Mürekkebi daha kurumadan soğur sözcüklerin sesi
 Haberi en başta veren içlerinde
Sabah Postası oldu.
 “Kırsal konutlarına gitmek üzere bugün
 Lord H. Amundeville ve Lady A. ayrıldı kentten.”

52

“Anlaşılan çok az sayıdaki

Seçkin bir çağrılılar topluluğuna

Görkemli bir ev sahipliği yapacak beyefendi

İyi haber alan kaynaklara göre

Konukları arasına Dük D. yi

Ve av mevsimini kutlayacak öteki soyluları da

Katmış bulunmakta: ve aynı zamanda da gizli

Bir görev için ÷lkemize gelen Rus elçisini.”

53

İşte böyle – kim inanmazlık edebilir ki *Sabah Postası*’na?

(Yazıları “otuzdokuz” gibidir hani

En çok inananları en çok ant içer üstüne)

Keyifli İspanyolumuzun yıldızı parlamıştı,

Ev sahibinden kendine yayılan ışınlarla

Pope’un dediğı gibi “yiğitçe yedi içti”

Garip ancak gerçek – son savaş sırasında bu şölen haberleri

Yaralanan ve ölenlerin haberlerinden daha çoktu:

54

Örneğın “Perşembe günü büyük bir akşam yemeğı verildi

Lord A ve B ve C de hazır bulundu” Ardından adlarıyla

Sıra sıra dükler sanki bir utku kazanmışlarmış gibi

Pohpohlanarak sıralanır, sonra şöyle bir haber gör÷l÷rd÷ altta:

Tarih.–“Falmouth. Son eylemi sırasında uğradığı

Kayıplara üzüldüğümüz ünlü yıldırım birliğı dönd÷ yurda.

Boşalan yerler dolduruldu yine –

Ayrıntılar *Resmî Gazete*’de.”

55

Norman Manastırı’na gelip yerleşti soylu karı koca

Bir zamanlar eski bir manastır, şimdiiyse daha da eski

Bir malikâne olan, az bulunur, varıl ve karışık gotik biçeminde

Bir yapıydı bu – sanatçıların sanki hani

Birbiriyle karşılaştırılmaları için birkaç örnek bıraktıkları geride.

Ayrıca belki biraz alçak bir yere yapılmış olmasının nedeni

Ardındaki tepenin rüzgârı kesmesini

Keşişlerin sağlama bağlamayı seçmiş olmalarıydı.

56

Yüksek ormanların çevirdiği güzel konumlu

Bir koyağın bağrındaydı malikâne

“Hacı Çınarı”nın ev sahibiyile şakalaşır gibi hani

Kollarını iki yana açarak fırtınaya

Karşı çıkan Caractacus gibi durduğu yerdeydi

Ve gün doğarken benekli pervaneler dönerdi dalları arasında

Kol kol geyik sürüleri inerdi yukardan aşağıya

Kuş gibi mırıldayan bir çaydan kana kana içmeye.

57

Duru bir göl uzanırdı köşkün önünde

Geniş olduğu kadar saydam ve derindi de

Onu besleyen taze ırmağın hızı kesilen suyuyşa

Dingin göl boyunca akıntılar yayarak sürdürdü yolunu;

Eğreltiotları içindeki sulu yuvalarında

Av kuşları kuluçkaya yatarlardı:

Kıyısına indiği bu suyun akıntısında orman

Yansırđı yeşil yüzüyle durgun.

58

Bu su köpükler içinde yüksek

Bir çağlayana akardı yine yatışana dek

Çıkardığı tiz yankılar –yatıştırılan bir çocuk

Gibi– yumuşak dalgacıklara gömülüşdü ufak

Bir dereye kayarak, böylece yatışmış olarak

İzlerdi yolunu kimi parıldayarak kimi kıvrımlarla gizlenerek

Ormanın içersinde: bir duru olurdu, bir masmavi

Tıpkı üstüne gölgesini düşüren gökyüzü gibi.

59

Büyük gotik yapının görkemli kalıntısı

(Kilise daha Katolik Roma’ya bağılyken)

Bir zamanlar birçok geçide yol veren büyük bir kemerle ayaktaydı

Sanat adına büyük bir kayıp şimdi yokoluşu bu geçitlerin:

Yeryüzüne çatık kaşlarla bakarak hani

En sert yüreklerde bile duygular tutuşturuyor

Zaman’ın ya da Fırtına’nın güçlü ilerleyişine karşı

Bu saygıdeğer Kemer’e bakarak ağıt yakmış olan kalıntı.

60
 Kemerin tepeye yakın bir girintisinde
 Taşta kutsallaştırılmış oniki ermiş dururdu
 Ne ki yıkıldı hepsi, keşişlerin sürülmesi sırasında değil de
 Her evin bir kaleye dönüştüğü
 Ve Charles'ı tahtından eden savaş sırasında
 Kökü kurutulan birçok soyun tarihlerinde anlatıldığı gibi
 Gözüpek atlı askerler savaşılar boşu boşuna
 Tahta çıkmayı ya da tahttan çekilmeyi bilmeyenler uğruna.

61
 Ancak en tepede, üstü taçlı bir girintide
 Tanrı tarafından doğurtulan çocuğun Bakire Ana'sı
 Kutsal kollarında oğluyla bakardı çevresine
 Öteki yontuların yıkılmasına karşın şans eseri olarak dururdu
 Altındaki toprak sanki kutsalmış duygusunu verirdi insana
 Güçsüz ya da yabanıl bir boşinanç olabilir bu
 Ne ki hangi dinden olursa olsun eski kalıntılar
 İnsanın içinde kutsal duygular yaratır.

62
 Ortası çukur görkemli bir pencerenin
 Şimdi parçalanmış olan binlerce renkli küçük camı
 Bir zamanlar meleklerin kanatları gibi güneş ışınlarının
 İçeriye taşıdıkları derin bir parlaklıkla aydınlanırlardı.
 Issızlık esniyor şimdi, yüksek ya da kısık sesle kimi zaman,
 Rüzgârın uğuldadığı çerçevesinde, baykuşlar okuyor ağıtlarını
 Söndürülmüş bir yangın gibi üzerlerinde,
 Yazılı duaların sustuğu kâğıt tomarlarının tepesinde.

63
 Ancak ayın en parlak olduğu ve rüzgâr
 Gökyüzündeki bir noktadan eser gibi olduğu zaman,
 Bir müziği andıran garip bir mırıltı duyulur,
 Sanki bu dünyadan olmayan türden,
 Ve ulu Kemer boyunca bir duyulur bir kaybolur.
 Kimilerine göre bu yankısıdır gece rüzgârının:
 Çağlayana ve ardındaki kayalara çarpan
 Ve bir koro gibi çok sesle geri dönen.

64

Kimileriye yapısına ve biçimine özgü bir nedenle

Bu gri yıkıntının gizli bir gücü olduğunu düşündü

(Mısır'ın kızgın güneşi altında belirli saatlerde,

Şarkı mırıldanan Memnon Yontusu denli olmasa da hani)

Kimi zaman ağacın, kimi zaman kulenin üzerinde

Gezinen bu büyüleyici, üzünçlü, ancak dingin sesin nedenini

Ben de bilmiyorum, ne de çözüm bulabilirim buna:

Gerçek şu ki –duydum bu sesi– birçok kez üstelik de.

65

Avlunun ortasında gotik bir çeşme akıyordu

Bakışimli ancak garip biçimli oymalarla örtülü –

Maskeli balodaki insan yüzleri gibi yabancımsı

Kimisi ermiş, kimisi şeytan görünümlü:

Granitten yapıma korkunç ağızlarından fışkırırdı su

Ve akıntısının binlerce kabarcık oluşturduğu

Havuzlara akardı, tıpkı insanoğlunun boşuna olan görkemi

Ve daha da boşuna olan sorunları gibi.

66

Malikânenin kendisiye geniş ve saygı uyandıracak türdendi

Manastır özelliği benzerlerinden daha çok korunmuştu burda.

Keşişhane, odalar ve yemekhane daha sağlamdı

Küçük ve seçkin kilisesi ise bozulmamış biçimde

Görüntüyü süsleyen bir yapı olarak ayaktaydı.

Geriye kalanlarsa onarılmış ya da

Taşınmış ya da yıkılmıştı

Ve keşişlerden çok baronun beğenisini taşıyordu.

67

Yüksek sofalar, uzun koridorlar, geniş odalar birleşmişti

Çeşitli sanat akımlarının yasadışı evlilikleriyle,

Bir sanatseveri şaşkınlığa uğratabilecek türdeki

Bu birleşme yüce bir izlenim bırakıyordu zihinde;

Parçaları düzensiz olsa da ayrı ayrı

En azından kalp gözüyle ona bakanlarda:

Bir devin yontusu önünde yukarıya doğru bakarız ya ilk anda

Sorgulamadan tüm orantılarının uygun olup olmadığını doğaya.

68

Çelikten baronlar, yerlerini bir sonraki kuşaktan
İpekten ve dizbağı nişanlı kontlara bıraktılar,
İyi korunmuş duvarlardaki tablolardan bakan
Ve Lady Mary'ler güzel lüle saçlarıyla serpilip gelişen
Kızlara dönüşüp durumlarını korudular
Bir de incilerle ve giysilerle olgun kontesler:
Sir Peter Lely'in kimi güzelleri bir de
Onlara hayran kalmamızı bekleyen giysileriyle.

69

Güzelim kürklere bürünmüş yargıçlar da vardı orda
İktidardakilerden çok hukuku gözettikleri duygusunu
Sanıklarda pek de uyandırmayan kaşlarıyla,
Artlarında tek bir vaazı
Bile bırakmadan giden piskoposlar vardı bir de,
Sonra başsavcılar vardı korkunç görünümlü ki
Olağan mahkemelerden çok olağanüstü mahkemeleri
Anımsatan hani (saptırmazsa usavurum gücümüz bizi).

70

Generaller de vardı: kimileri baştan aşağı
O eski demir çağının silahlarını kuşanmışlar
Kimileriye Marlborough'nun mareşallik peruklarını takmışlardı:
Şimdiki kuşağın bozulmuş insanlarından oniki kat daha iriydiler.
Simgeleri beyaz asa ya da altın anahtar olan Lordlar vardı:
Hani şu tablolarında atların yer almadığı Nemrutlar.
Ve arada bir istediği yeri elde edememiş sert bakışlı
Yüksek mevkiden bir yurtsever göze çarpıyordu.

71

Ancak ailenin bu utku görüntülerinden bıkan
Gözlerinizin dinlenmesi için arada
Bir Carlo Dolci ya da Tiziano
Çarpardı göze, yabanıl bir yığın ya da,
Salvator'un resimlerinden oluşan.
Şurda Albano'nun oğlanları, burda
Vernet'nin denizi, ya da şehitlerin
Kanına bulanmış ermiş betimlemeleri Spagnoletto'nun.

72

Ötede Lorraine'in tatlı bir kır görünümü,
 Beride karanlığı ışık yapan Rembrandt
 Ya da karanlık Caravaggio'nun karanlık renkleri,
 Hani bir köşeye çekilmiş kişileri bronzlaştıran –
 O da ne! Yersiz değil: Göz kırıyor Teniers'in bir resmi
 Gözlerinizi daha canlı bir görüntüye çekmek için:
 Çan ağızlı kadehi beni bir Danimarkalı ya da Hollandalı
 Gibi içmeye çağırıyor – evet ya! Bir şişe Ren Şarabı'nı!

73

Ey okur! Okuyamazsan eğer –ve bil ki
 Heceleme, dahası okumak yetmez okur olmak için–
 Senin ve benim taşımamız gereken kimi erdemler olmalı.
 İlk, baştan başla – (zor olmasına karşın)
 İkincisi, ilerle: üçüncüsü
 Sondan başlama sakın –
 Ya da düşersen böyle bir yanılsa,
 Başlangıçla bitir en sonunda.

74

Ey okur! İyi dayandın son zamanlarda
 Bense korku ya da pişmanlık duymadan şiirden hani,
 Öyle temeller atıp harçlar döktüm ki hızla,
 Güneştanrı Apollon bir açık artırmacı sayacak beni.
 Şairlerin eski çağlardan beri böyle olduklarıysa,
 Homeros'un "Gemiler Kataloğu"ndan belli,
 Ancak çağdaş bir şairin daha ılımlı olması gerektiğinden
 Esirgeyeceğim seni mobilyalarla tabakların betimlenmesinden.

75

Yumuşak sonbahar geldi ve onunla birlikte
 Sözü edilen şenlik de geldi çattı
 Buğday kaldırıldı, av hayvanlarıyla doldu taşı malikâne,
 Tazılar koklamaya başladı havayı ve düştüler av ardına
 Yabankedileri gibi torbalarını doldurmaya, sıradan başarılarla
 Övünmeye bakan avcılar, giydiler kırmızı ceketlerini.
 Ah kestanerengi keklikler! Ah parlak sülünler!
 Ve siz ah kaçak avlanan köylüler, sizler için av spor değildir!

76

İngiltere'de sonbahar geçmese de şarkılarla
 Dolup taşan güneşli ülkelerdeki gibi,
 Şarap ürünü çevresindeki Bacchus kutlamalarıyla,
 Geçer yine de seçkinler seçkini
 Dışalım şaraplarla ya:
 Hafif Bordo ve Madeira gibi.
 Soluk ikliminden yakınırса İngiltere eğer
 Deriz ki: En iyi bağbozum yeri şarap mahzenidir.

77

Güney ülkelerindeki sonbaharların hani
 Kışın yaklaştığını haber vermek yerine
 İlkbaharın yeniden dirilişi izlenimini verme özelliği
 İngiltere'deki sonbaharlarda yoksa da
 "Yılın ilk ateşi" gibi
 Ev içi gönençleri vardır işte:
 Daha da tatlı bir zevk olur belki açılırsa kapılar tam
 Yitirilen yeşillığe karşın sarı yapraklardır kazanılan.

78

Ve tazıdan çok boynuzlunun olduğu
 Bu şık şıkırdım kır evinde
 Öylesine canlı bir av yaşantısı vardı ki
 Tespihini çekmekte olan miskin bir ermişi bile
 Ayartırdı: Nemrut bile Dura Ovası'nı
 Bırakır Melton ceketini giyerdi burda:
 Yabandomuzu bulunmasa da, av hayvanı yerine
 Konacak can sıkıcı kişi vardı yeterince.

79

Manastırda toplanan soylu konuklar –ki
 Kadın kısmına öncelik veriyoruz başta–
 Fitz-Fulke Düşesi, Crabby Kontesi
 Scilly ve Busey hanımefendiler sonra,
 Eclat, Bombazeen, Makstay ve O'Tobby gibi
 Hanımkızlar ve zengin bankacının kadını Bayan Rabbi bir de
 Vc de saygıdeğer Bayan Sleep, beyaz bir kuzu gibi
 Oluşuna karşın karamanın koyunu gibi ayrı tutulurdu:

80

Kalabalıkların kaymağı ve aynı zamanda tortusu

Olan öteki önemli Nokta Nokta Kontesleriyle birlikte;

Süzgeçten geçerek bir depoda biriken hani

Yağmur suyu gibi arı ve dindar sonra;

Ya da bankada paraya çevrilen senet gibi:

Nasıl ve niçin olduğu önemli değil ya,

Pasaportları gizler geçenlerini ve geçmişlerini

İyi bir sosyete dindarlığı denli hoşgörüsüyle ünlüdür çünkü –

81

Demek istediğim, belirli bir noktaya dek ki

Noktalama imlerinin en zorudur o nokta

Kendilerini taşıyabilecek en üst düzeyi

Bulmak için parlatırlar olabildiğince

Öyle ki “Seni cadı!” diye bir haykırışı

Duymaz kimse ve her Medeia’nın bir İason’u vardır sonra;

Ya da Horatius ve Pulci’nin dediği gibi,

“Zevkle yararı birleştiren kişi toplar tüm oyları.”

82

Oynadıkları oyunun kurallarını tam olarak izleyemem

Azıcık piyangoya dayalı bir şeydir bu.

Aşağılamaya yeterli olduğunu gördüm

Yalnızca bir kurulun erdemli bir kadını

Dahası sözde anaç bir ananın

Gözüpekçe uğraş vererek ve türlü dolaplar çevirerek hani

Olayı hafif yaralar ve berelerle atlatarak eski yerine

Döndüğünü ve yıldızının yine parladığını gördüm göklerde.

83

Anlatamayacağım denli çok şey gördüm, göreceğiz de

Dinlence yerlerindeki konuklarımızın neler yapacaklarını.

Konuklarımız kaymağıdır kaymak tabakanın da,

Otuziki kastan oluşan Brahmanlar gibi

İçlerinden birkaçını tanıttım ya sizlere

Sıralamalarını yapmam şiirime sığmazdı

Ve onların arasına dağılmış biçimde

İrlandalı toprak sahipleri vardı bir de.

84

Parolles de ordaydı, o yasa kabadayısı var ya
 Kavgalarını yalnızca Baro ve Senato'da yapan
 Ve başka bir yere çağrıldığında
 Kavgadan çok sözcüklere iştahı kabaran.
 Genç ozan Rockrhyme vardı bir de
 Ortalığa yeni çıkan ve yıldızı parlayan.
 Lord Pyrrho da ordaydı: o büyük özgürlük yanlısı,
 Ve Sir John Pottledeep: o görkemli içkici.

85

Dash dükü de ordaydı, baştan tırnağa hani
 "Ah, santimine dek!" bir soyluydu işte
 Şarlman'inkileri andıran oniki soylu vardı ki
 Görünüşlerini ve zekâlarını hiç kimse
 Sıradan sayamazdı; Rawbold kız kardeşlerin altısı da ordaydı
 Ah o şeker şeyler! Nasıl da
 Baştan başa şiir ve duyguydu onlar, ve yürekleri
 Bir manastırdan çok bir saray için çarpardı.

86

Dört saygıdeğer bay vardı, onurlarını
 Adlarında değil de unvanlarında taşıyan,
 "Yiğit Rus Şövalyesi" de ordaydı, hani alınyazısı
 Ve Fransa yüzünden buralara sürüklenen:
 En baş ve en zararsız yeteneği eğlendirmektir herkesi
 Ne ki kumarhanelerde pek de ağıra alındı bu özelliği onun
 Çünkü öylesine eğlendirici ve büyüleyiciydi ki
 Eline aldığı zar bile onun hazırcevaplığından etkilenirdi.

87

Dick Dubious da ordaydı, şu mezafizikçi var ya
 Felsefeyi ve iyi yemeği seven;
 Matematikçi diye tanınan Angle bir de,
 Sonra Sir Henry Silvercup hani yarışları kazanan,
 Rahip Rodomont Precisian da ordaydı
 Günahkâr biri olarak gûnahtan tiksинmeyen:
 Lord Augustus Fitz-Plantagenet de vardı sonra
 Her işte, ancak özellikle becerikliydi altılı ganyanda.

88

Jack Jargon da ordaydı, hani o dev komutan
 Bir de General Fireface: o büyük taktik adamı,
 Kılıcının eri ve son savaşta öldürdüklerinden
 Çok Amerikalıyı yiyen o ünlü meydan savaşçısı.
 Gallerli şakacı yargıç Jefferies Hardsman da ordaydı,
 Yaptığı ağır görevde dört dörtlük olarak tanınan:
 Öyle ki önüne gelen suçlulara
 Avutucu şakalar yağdırırdı bolca.

89

İyi arkadaşlık eder satranç tahtası insana:
 Şahlar, vezirler, kaleler, filler, atlar –
 Bir oyundur orda işte tüm dünya;
 Kendi iplerini ellerinde tutan kuklalar bunun dışında kalır;
 Keyifli Punch da böyle bir kuklaydı bence.
 Esin Perim'se bir kelebeektir, iğnesi yok da kanatları var:
 Geziniyor havada amaçsızca ve ara sıra ışık saçarak ortalığa,
 Bir eşekarısı olsa pişman ederdi kötülerini doğduklarına.

90

Unuttum –unutmamalıyım ne ki– bir söylevciyi
 Son konuşmacılarından biriydi oturumun
 Bir dizi iyi söz söylemişti
 İlk kürsüye çıktığı gün,
 Gazeteler onun çıkışıyla çalkalanmıştı
 Ve yaptığı konuşma hergünküleriyle karşılaştırıldığı zaman,
 Ardında büyük bir izlenim bırakmıştı –
 “O güne dek söylenmiş en iyi ilk söylev” diye nitelendirilmişti.

91

“Dinle onu!” deyişlerinden, ilk söylevini
 Söyleyişinden, oy kullanışından kendi bilgisinden
 (Ki yalnız başkalarından alıntı yapmaya yeterliydi)
 Övünç duyarak keyfini sürdü Cicero'msu bir utkunun:
 Düşünme payı istemeyen çevik bir belleği
 Sözcük oyunu yapan, öykü üreten türden
 Bir zekâsı ve kimi yeteneklerinden çok girişkenliği vardı:
 “Yurdumun övüncü” olarak kırsal kesime geldi.

92

Oybirliğıyle zekâsı kabul edilen iki kişi daha vardı:

İrlandalı Longbow'du biri, Tweed'li Strongbow'du ötekiyse
İkisi de eğitmedi ve avukattı –

Strongbow'un zekâsı nasıl oldukça cilalıysa,
Longbow'un ki bir küheylan gibi,

Güzel ve oynak düş gücüne sahipti ya

Kimi zaman ayağını taşa çarpardı –

Strongbow'uns a en iyi sözleri Catullus'tan alınmışa benzerdi.

93

Strongbow yeni düzen verilmiş bir klavsene benzerse,

Longbow, Rüzgâr Tanrısı Aeolus'un harpı gibi yabanıldı

Gökyüzünün kanatları uyabilirdi ona yalnızca,

İnce ya da kalın perdeden bir tür müzik yapardı.

Strongbow'un sözlerinin gerek yoktu virgülünü değiştirmeye,

Longbow'un tümcelerindeyse boşluklar duyulurdu:

İkisi de zeki –biri doğuştan öteki yetişmedendi–

İlki duygusalsa, ikincisi mantıksaldı.

94

Kırsal bir konutta toplanan böylesi

Bir topluluk ayrışık bir kitleyi andırıyorsa da

Her türden bir örneğin bulunuşu

Can sıkıcı bir sıkı fıkılıktan iyidir bence

Güldürü'nün dönemi de kapandı ne yazık ki!

Congreve'nin budalası yarışabilirdi Molière'inkiyle:

Toplum öyle aşırı biçimde inceldi ki

Görgü giysiden ayırt edilmez oldu.

95

Gülünç yanlarımız tutulur oldu arka planda –

Yeterince gülünç, üstelik bönce bir şey bu,

Meslekler meslek olmaktan çıktı sonra

Boşuna bir şey budalaları seçip atmak şimdi

Çünkü sizin budalalarınız çok olsa da

Değmezler böyle bir çabaya hani.

Can sıkıcılar ve canı sıkılanlar olmak üzere

İki güçlü boydan oluşan cilalı bir oymak oldu şimdi yüksek tabaka.

96

Ne ki çiftçiden çok hasatçıya döndük, topluyoruz
 Az bulunan iyi biçilmiş kulaklarını gerçeğin!
 Ah ince okuyucu! Anlam topladığın zaman
 Boaz'sındır sen, bense alçakgönüllü Rut olurum
 Başka alıntılar yapardım yapmasına ya yasaklıyor
 Bunu Kutsal Kitap. Gençliğimde pek etkilenmiştim
 Kilise dışında Kutsal Kitap yorumu yapmanın
 Tanrıya sövmek olduğunu haykıran Bayan Adams'tan.

97

Ancak bu aşağılık çerçöp çağında
 Neyin hasatçılığını yapabiliriz ki?
 Söyleşi bilgisi Kit Cat'i unutmamalı bir de
 Akşamları için yer hazırladı
 Her sabah o sıradan kitabında.
 "Sıralama, ah sıralama! Yazık, acınası hortlak seni!"
 Beklenmedik anlarda onun nükteleriyle
 Karşılaşanlar nasıl da biner küplere!

98

İlkin, söyleşiyi kendine çekmeli,
 Evire çevire istenen tava getirmeli sonra;
 İkincisi, hiçbir olanağı elden kaçırmamalı,
 Soluk alma payı vermemeli dinleyicilere,
 Ve herkeste bir coşku yaratmalı;
 Üçüncüsü, akıllı bir konuşmacı denemeye kalksa bile
 Bırakmamalı meydanı ona ve kuşkusuz en iyisi de
 Son sözü kaptırmamaktır hiç kimseye.

99

Lord Henry ve hanımı ev sahipleri,
 Değindiğimiz kişiler de konuklarıydı işte.
 Kurulan sofra hortlakların bile ağzını sulandırırdı
 Ve özendirirdi onları Styks Irmağı'nı geçmeye
 Yahniler ya da rostolar üzerinde duracak değilim şimdi;
 Tüm insanlık tarihi tanıktır buna: Havva'dan beri elma
 Yiyen erkeğin, o karnı doymaz günahkârın
 Mutluluğuna giden yol geçcr hep boğazından.

100

Tanık ol işte aç İsrailoğulları'ndan gizlenen
 “İçinde bal ve süt ırmakları akan ülkelere
 O günden bugüne karşılığı alınan tek zevk olan
 Para aşkını ekledik buna bir de.
 Gençlik yiter, metreslerden ve asalaklardan
 Yorulup günlerimizi güneşsiz bırakarak işte;
 Ey ölümsüzlük veren nakit para! Kim sensiz yapabilir ki?
 Kullanamadığı ya da kötüye kullanamadığı zaman seni?

101

Çok geçmeden avlanmak ya da silah atmak için
 Ayağa kalktı beyler: genç olanları sevdikleri için sporu
 (Oyun ve meyveden sonra sevdikleri ilk şeydi bu oğlan çocuklarının);
 Orta yaşlılarsa zaman öldürmek için yapardı bunu;
 “Can sıkıntısı” sözcüğü İngilizcede karşılığı olmayışına karşın
 İngiliz kökenli bir kavramdır çünkü:
 Bizse uykunun bile dindiremeyeceği o korkunç esnememizi,
 Anlatmak için Fransızca bir sözcük kullanıyoruz gariptir ki.

102

Yaşlılara gelince: kimileri gezindi kitaplıkta
 Kitapları açıp kapadı, resimleri eleştirdi;
 Kimi dolandı durdu bahçede acınasıya,
 Kimi seralar üstüne çeşitli kınamalarda bulundu,
 Kimi bindi ufak ve uysal bir ata,
 Kimi sabah gazetelerini okudu,
 Ya da beklenti içindeki gözlerini diktiği
 Saatin altıya doğru ilerleyişini izledi.

103

Ancak hiçbiri yapmacıklı değildi:
 Büyük buluşma saati akşam yemeği çanıyla
 Duyurulana dek herkes dilediğince vakit geçirdi;
 İster yalnız başına, ister başkalarıyla birlikte;
 Geçirmeyi seçtikleri zamanı nasıl geçireceklerini
 İçlerinden pek azı biliyordu ya,
 İsteyenin istediği saatte uyanma, sonra uzun uzun giysi seçme
 Vc açlığını istediği yerde ve zamanda giderme olanağı vardı işte.

104

Hanımlar –kimi süslü püslü, kimi biraz solgunca–

Günlerini diledikleri gibi geçirdiler:

Atlara bindiler, yürüyüşlere çıktılar, güzelse hava,

Kötü havalarda okudular, masallar anlattılar, şarkı söylediler,

Yabancı ülkelerden gelen en son dansları denediler ya da

Bir sonraki modayı tartıştılar, şapkalarını en yeni biçimde giydiler,

Oniki sayfalık ufak mektuplar yazdılar sonra,

Bırakarak böylece mektubu gönderdikleri kişiyi yanıt borcu altında.

105

Kimisinin yanlarında olmayan sevgilileri, tümünün arkadaşı vardı:

Kadın kaleminden çıkmış bir mektubun benzeri olamaz dünyada

Ve cennette bile az bulunur: sonu gelmez çünkü –

Severim kadınların mektuplarının taşıdıkları gizemi

Çünkü o mektuplar vurmazlar taşıdıkları niyetlerin tümünü dışarı,

Odyseus'un ıslığı gibi doludurlar kurnazlıklarla

Hani Dolon'un aklını başından almıştı o ıslık ya

İyi düşünün yanıt vermeden önce bir kadının mektubuna!

106

Sonra bilardo, iskambil vardı da, zar yoktu

(Onurlu bir erkek dernek dışında zar atmazdı çünkü),

Sonra gölde kayıkla gezildi, buz tutunca kızakla kayıldı,

Don tuttuğunda, güzel kokulu günler ve balık avı erdi sona:

İnsanın tek başına işlediği o kötü alışkanlık var ya hani,

Ne derse desin İzaak Walton denen o züppe!

O yaşlı ve acımasız ucubenin boğazına,

Bir alabalığın attığı olta takılmalıydı ki hele!

107

Akşamla birlikte yemek ve şarap geldi

Ve söyleşi: iyi ya da kötü seslerle

Söylenen düetler bir de (ki anımsaması

Bile kalbimi yakar, başımı şişirir ya).

Dört hanımkızın, şu parıl parıl Rawbold'ların seslendirdiği,

Ancak içlerinde en genç olan ikisine,

Harp çaldırmaya bayıldı herkes, müziğin güzelliğine çünkü

Onların o güzelim boyunları, bembeyaz elleri kolları eşlik etti.

108
 Kimi zaman (beylerin açık havaya çıkıp da
 Yorulduğu günler dışında) bir dans perisi gibi
 Figürleri ortaya serdi karmaşa içersinde,
 Sonra bunu ufak bir çene çalma saati izledi,
 Belki de bir gönül çelme –yalnızca süs olsun diye–
 İyi karşılanan ya da karşılanmayan güzelliklerin övgüsü diye hani.
 Avcılar tazılarını yormuş olarak iyice,
 Ağırbaşlı, döndüler geriye, saat onda.

109
 Politikacılar kuytu bir köşede
 Dünyayı tartışılar, çözdüler uluslararası sorunları,
 Nükteciler taşı gedğine koyma
 Uğraşı içinde açıkta bekledi,
 Kimin en güzel nükteyi yumurtlayacağına gelince:
 Tam bir şans işiydi bu, bir söz ki söylenmesi
 Yıllarca beklemeyi gerektirirdi, ve tam söyleneceği an
 Belki dinleyiciler soğumuş olurlardı o konudan.

110
 Ancak her şey incelikli ve soyluydu bu şenlikte,
 Cilalı, düzgün ve soğuktu hani
 Phidias'ın mermerden yonttuğu biçimler gibi Attika'da.
 Eski zamanın silahtarlık günleri geride kaldı;
 Sophia'larımız insanı etki altına almıyorlarsa da
 Eskisi denli ya da daha güzeller ya şimdi:
 Tom Jones gibi başarıya ulaşmış alçaklar yoksa da
 Taş gibi beyefendiler var korse içersinde.

111
 Erkenden çekildi herkes ortalıktan: geceyarısından önce,
 Ki Londra'da günün yarısı demektir bu,
 Ancak kırdı hanımlar daha ay çıkmazdan önce
 Tutarlar kameriyelerinin yolunu.
 Bağra basılan bir çiçeğin uykusunun yoktur üstüne
 Gerçek rengine kavuşana dek gül hani!
 Güzel dudaklar ki bulurlar renklerini geçirdikleri güzel saatlerde
 Dudak boyasına gerek kalmaz böylece – en azından kış boyunca.

KANTO XIV

1

Büyük Doğa'nın ya da kendi düşüncemizin cehenneminden hani
Bir kesinlik kapabilseydik hiç olmazsa,
Bulurdu insanlık yitirdiği yolu belki,
Ancak bozulurdu birçok güzel felsefe.
Bir düzen yiyip bitirir bir ötekini
Saturn'ün yavrularını yemesi gibi işte:
Yemek için istediği oğullarının yerine, kendisine
Dindar karısının verdiği taşları, indirmişti midesine.

2

Ne ki Düzen altüst etti Titan'ın kahvaltısını
Ve ana babasını yedi sindirimi güç olsa da.
Söyler misin bana; sağlama alabilir misin ki
Her soruya karşı inancını iyice araştırdıktan sonra?
Bir bak geçmiş çağlara, bağlamadan önce kendini
En iyisi olduğunu söylediğin bir inanca.
Kendi aklına güvenmeyişinden daha gerçek bir şey yoktur ki
Sonra başka kanıtların nerde ki?

3

Bana gelince, hiçbir şey bilmiyorum, hiçbir şeyi
Ne yadsıyor ne benimsiyor ne olmazlıyor ne suçluyorum:
Sen neyi bilirsin ölmek için doğmuş olduğundan başka peki?
İkisinin de gerçek olmadığı anlaşılabilir sonradan.
Hiçbir şeyin ne yeni ne de eski olmadığı
Bir çağ, bir sonsuzluk kaynağı gelebilir bir gün.
Ölüm denen şey ağlatan bir şeydir insanı,
Yine de uykuyla geçer yaşamın üçte biri.

4

Zorlu bir günün sonrasında

Deliksiz bir uykunun özlemini çeker ya,
Nasıl da uyanır vücut uykudan yine!

Kendini öldüren insan taksitsiz biçimde
Tümünü öder borçlarının bir anda;

(Alacaklıların pek sevmediği bir ödeme biçimi olsa da),
Çıkacak canı tutmaz bedeninde insan,
Ölüm korkusundan çok yaşam tiksintisinden.

5

Kendini öldüren kişinin çevresinde, yakınında, orda, burda, her yerde;

Korkudan kaynaklanan bir yiğitlik vardır sonra
Belki de en umarsız can atar en kötüyü bilmeye

Yüksek bir dağın tepesinde durduğunda
Ve aşağıdaki uçuruma bir baktığında

Dalgaların ve kayaların esnediğini görünce
Daha çok bakamazsın bir dakikadan
Aşağıya atlama isteğini bastırmadan.

6

Atlamasan da korku içinde sapsarı çekilirsin geriye

Bak bir geçmişteki izlenimine! Ürperse de tüylerin
Kendini açığa vuran düşüncelerinin aynasında

“Bilinmez”e karşı beslenen o gizli önyargıyı görürsün
Doğru ya da yanlış, gizli bir zihin uğraşısıdır bu işte,

Tüm korkularınla birlikte içine dalmak istediğin:
Ancak nereye? Nedir sonu? Bilmezsin bunu ya!
Bu yüzden yaparsın bu işi – yapmazsın ya da.

7

Ancak, bunun sırası mı şimdi, diyeceksin

Ey sevgili okuyucu: bir kurgu bu yalnızca
Bunun için öne süreceğim tek özrüm –

Biçemim budur benim, olur olmaz her yerde
Aklıma ilk geleni yazıyorum geciktirmeden,

Bu öykü bir öyküleme olsun diye değil de,
Hoppa bir düş gücüyle sıradan şeyleri,
Sıradan yerlere eklemek için yazıldı.

8
Büyük Bacon'ın şöyle dediğini belki bilirsin:

“At samanı havaya da göstersin rüzgârın yönünü”
İşte  iir de bu tür bir samandır: soluğuyla doğar insanın
Ve gösterir Us'un parladığı anları:
K ğıttan bir u urtmadır Yaşam ve ölüm arasında u u an
Yürümekte olan Ruh'un ardına düşürdüğü gölgedir hani:
Benimkiyse bir hava kabarcığıdır, övülmek için değil de
Oynanmak için    irilen: bir çocuğun oyunu gibi işte.

9
İşte Dünya tümüyle önümde ya da arkamda,
Çünkü gördüm tümü aynı olan o bütünün bir bölümünü,
Yeterlidir bu da aklımda tutmaya –
Tutkularsa, onları da denedim ayıplanacak denli
Dostlarımızın, İnsanoğlunun hoşuna gidecek biçimde
Hafif bir bileşimi  nle karı tırmayı sever o hani:
Çünkü oldukça  nl yd m zamanımda
 n m   iirle yıkana dek iyiden iyiye.

10
Bu dünyayla başıma açtığım i ler yetmezmi  gibi,
Öteki dünyayı da doladım başıma: Din adamları  yle
Az uz değil de olanca güçleriyle bana karşı,
Bir kara alma çabasına giriştiler topluca.
Yine de dayanamam haftada bir  iziktiririm hani
Eski okuyucularımı bıktırmak için, yenilerini bulmak bir yana.
Gençken aklım dolu olduğu için yazardım
Şimdiyse aklımın durgunla tığını duyduğum için yazıyorum.

11
“Peki neden yayımlar kişi?” Dünyadan bezip usanınca insan
 n ya da çıkar gibi ödüller de değerlerini yitirdikten sonra
 unu sorarım ben de: Neden iskambil oynar insan?
Neden içer? Neden okur? Ho  zaman geçirmek için işte.
Gördüğüm ve üstüne kafa yorduğum, beni sevindiren ya da  zen
 eylere dönüp bakmamı sağlayan bir uğra tır bu ya
Yazdıklarımı bırakıyorum akıntıya; ister y zs n, ister batsın,
Ben en azından d   m  ya amı  oldum.

12

Başarıya ulaşacağımı önceden bilseydim, kesinlikle
 Bir dize bile yazamazdım artık sanırım ki:
 Az ya da uz gittim ya bu yolda
 Hiçbir yenilgi atamaz vardığım yerden beni.
 Bu duygunun anlatılması öyle kolay değil ya
 Değişmez bir duygudur bence bu:
 Oyunda seçeceğiniz iki zevk vardır çünkü
 Biri kazanma biri de yitirme zevki.

13

Üstelik Esin Perim kesinlikle ilgilenmez kurmacayla
 Gerçeklerden bir derleme yapar hani,
 Doğal ki biraz sakınganlık biraz da kısıtlamayla
 Konu edinir insanların durumlarını ve eylemlerini.
 Bir nedeni de budur çelişkiye düşmesinin ya
 İnsan ilk bakışta vurulmaz öyle gerçek bolluğuna çünkü:
 Esin Perim de ad ve san denen şeyi işleseydi
 Büyük bir kolaylıkla başka bir öykü söylerdi.

14

Aşk, Savaş, Fırtına – ne ararsan var işte
 Tüm bunların üstüne tuz biber olarak şimdi
 Sosyete denen o yabanıl şeyin kuşbakışı görünümünü de
 Vereceğim her türden insanlarıyla hani
 Başka bir şeyin yoksa doyum bulursun bununla,
 Ortaya konuş ve hazırlanış yönünden çünkü:
 Ve bu dizeler yalnızca aynalı askılıkların kenarını süsleyecekse de,
 Bu kantolar ticareti geliştireceklerdir iyice.

15

Aşağıdaki vaazı vermek için ele aldığım
 Bu dünya kesiminin bir başka tanımlaması
 Yapılmadı son zamanlarda, kolaydır
 Bulmak bunun nedenini:
 Görünse de hoş ve ileri gelen
 Değerli taşları ve kürkleriyle
 Çağlar boyunca bir aile benzeşmesi ve iç sıkıntısıyla tekdüze
 Şiirsel sayfalar dolduramayacak bir dünyadır onlarınki işte.

16

Çok coşku varsa da çok az yücelik vardır o dünyada

Tüm zamanlara, tüm insanlara yoktur verecek bir bildirisi,

Her yanlışın üstüne çekilmiş bir tür verniktir o;

İşledikleri suçlar bile basmakalıptır ve yapaydır tutkuları;

Nükteci akıllarının tadı tuzu yoktur sonra,

Yüceltici yeteneğin gereklerinden yoksundurlar hani

Pürüzsüz bir kişilik tekdüzeliğidir yaptıklarında göze batan

İçlerinde bir kişiliği olanlarda en azından.

17

Kimi zaman gerçekten de bir tören sonrasındaki askerler gibi

Sıradan çıkıp sevinç içinde hafifledikleri de

Olmuyor değil ya, yoklama zamanı geldiğinde ne ki

Önceki durumlarına dönmek ya da görünmek zorundadırlar öyle

Parlak bir maskeli balodur bu da kuşkusuz ki

Ancak yavanlaşır ilk görüntülerden sonra:

En azından bana öyle geldi

Bu zevk ve can sıkıntısı cenneti.

18

Bizler seviştikten, kumarımızı oynadıktan, giyindikten,

Oy kullandıktan, parladıktan ve dahası züppelerle

Yemek yedikten, senatörlerin güzel söylevlerini dinledikten

Pazara dökülen güzelleri gördükten sonra

Erdemli evcilleşmeyle kendilerinden de üzünçlü kocalarına dönen;

Geriye ya can sıkılamak ya da canı sıkılmak kalır insana

Akıntıya kürek çeken, kendilerini terk eden dünyayı

Terk etmemekte direnen geçkin erkekleri görünce hani.

19

Söylenir –gerçekte genel bir yakınmadır bu–

Bu “Dünya”yı gerektiği gibi betimlemekte,

Hiç kimsenin başarıya ulaşamamış olduğu.

Kimilerine göre yazarlar rüşvet vererek kapıcıya

Kapmaktadır ufak tefek garip rezaletleri,

Malzeme yapmak için erdemci nüktelerine:

Sonra kitaplarında ortak bir biçem var hepsinin,

Kadınlığı tarafından süzgeçten geçirilmiş gevcezeliliği bayanın.

20

Ancak bu doğru olmayabilir de, çünkü yazarlar

Kopmaya yüz tutmuştur bu “Kibarlar Toplumu”ndan şimdi
Savaşçılarla yarışacak duruma geldiler

Gençliklerinde özellikle, çünkü gereklidir bu.

Öyleyse neden böylesine başarısızlar,

Yaptıkları en önemli iş saydıkları

Bu yüksek toplumun gerçekçi bir portresini çizmede?

Betimlenecek az şey vardır çünkü gerçekten de.

21

“Bilmeden konuşuyor değilim, azıcık da olsa

Bulundum bu işlerin içinde, bu taraklarda vardır bezim.”

Şimdi bir haremi, savaşı, gemi kazasını ya da

Aşk öyküsünü çok daha kolay betimleyebilirdim,

Üstelik açığa vurmamayı yeğlediğim nedenler dolayısıyla

Bunları saklamak istiyorum:

“Yasaklarım Ceres’in gözlerini açığa vurmayı”–

Kaba insanlar bu gizi paylaşmamalı demektir bu.

22

Bu yüzden benim şimdi döktürdüğüm şu düşünce ürünü,

Masonluk gözüyle görülen insanlık tarihi gibi

Mayalanmaya bırakılmış gerçekliğe ne denli yakınsa hani

Kaptan Parry’ninki de İason’un yaptığı yolculuğa yakındı o denli.

“Büyük Giz” çıplak gözle görülemez ki

Vardır müziğimin de kimi gizemli sesleri:

Bir işin içyüzünü görmemiş bir kişinin

Anlamaktan yoksun olduğu çok şey vardır.

23

Yazık! Düşer yanlış Dünya’lar – ve Kadın da düştü düşeli

Ona yakıştırdığı bir uygulamayı terk etmedi Dünya

(Çünkü o tarihten beri doğruluğu

Olmayan kaba bir inanç kesin olarak yer etti ya)

Acınası kullanım araçları! Baskı altında tutulur onlar ki

İtilir kakılırlar, yanlış davrandıklarında

Kurban, doğru davrandıklarında şehit edilirler ve çocuk bakmaya

İlanetlidirler, erkeğin çarptırılması gibi sakal tıraşına:

24

Ki erkeğin her gün yinelenen bu cezasının acısının çokluğu
 Kadının doğum sancılarına belki yaklaşıp bir araya getirildiğinde.
 Kadına gelince – kadınlığın o gerçek acılarını
 Kim anlayabilir ki derinden derine duyup da içinde?
 Kadının durumu karşısında erkeğin sevecenlik duygusu
 Çoğunlukla bencillik ve kuşku taşır aynı zamanda:
 Çünkü aşkı da erdemi de güzelliği de eğitimi de kadının
 Yalnızca iyi bir ev kadınlığı ve bir ulus yetiştirmek içindir.

25

Bunların hepsi iyi güzel – bulunmaz bundan iyisi;
 Ne ki bu bile zor bir iştir Tanrı bilir ki
 Doğumuyla başlar her türlü sorun bırakmaz kadının yakasını
 Dostla düşman arasındaki o ufacık ayrım gibi
 Çabuk dökülür ayağındaki pranganın yaldızı
 Sorun bir kadına (diyelim ki otuz yaşındaki):
 Seçmek olanağı elinde olsaydı kadın mı yoksa erkek mi
 Bir kraliçe mi yoksa bir delikanlı mı olmak istediğini?

26

“Etek Egemenliği” büyük bir yaklaşımdır
 Ona boyun eğenlerin bile ondan kaçmak istedikleri
 Amansız mızraklardan kaçışı gibi sazan balıklarının
 Etek altında dünyaya gelmişizdir ne ki
 Çalkantıları içinde Yaşam’ın binek arabasının
 Kendimce eteğe saygı duyan biri olarak derim ki
 Giysisidir o gizemli bir yüceliğin
 İster şilebezi ister keten ister ipek olsun.

27

Çok saygı ve hayranlık duydum gençliğimde o örtüye
 O erdemli ve iyicil ve örttüğü denli çekici
 Ve altında eli sıkı bir kişinin birikimi olan bir hazine
 Saklayan türden ki, o sanki ipekten bir kılıcı
 Saran altın bir kın ya da
 Gizemli bir damga taşıyan bir aşk mektubu gibi
 Her derde derman bir iksirdir çünkü
 O ve altından sıyrılıp görünen bir ayak bilcği.

28

Ve durgun, sıkıntılı, lodoslu bir günde
 Denizin bile su püskürerek bulanıp kabardığı
 Ve ırmak dalgaları akarken asık yüzle
 Ve gökyüzünün hani o en eski
 O parıldayış karşıtı olan koyu griliğe
 Büründüğü zamanlarda ki
 Hoştur, o anda herhangi bir şey hoş olabilirse
 Sevimli bir köylünün göze çarpması işte.

29

Kadın ve erkek tüm başkışilerimizi
 Hava koşullarından ve burçlardan etkilenmeyen
 Ancak şiir yazmanın daha güç olduğu
 O güzel iklimde bıraktık
 Çünkü güneş ve yıldızlar ve dağlar ki
 Gökyüzünün ya da bir tüccarın
 Alacaklısı gibi iç sıkıcı ve vurdumduymazdır
 Gözetmez ikisinin arasında bir ayrım.

30

Ev içindeki yaşam pek az şiirseldir
 Dışardaysa yağmur, sis ve kar:
 Yaratamam ya bunlardan bir pastoral
 Ancak ne olursa olsun yenmelidir bir ozan
 Büyük ya da küçük tüm güçlükleri her zaman
 Giriştiği işi ya bozmak ya da tamamlamak için
 Aralıksız çalışmalıdır, tıpkı ruh maddeyi nasıl etkilerse
 Kimi zaman ateş ve suyla engellense bile.

31

Juan her türden insan için büyük anlam taşıdı
 En azından ermişler gibi bu konuda
 Ve durumdan hoşnut yaşadı
 Ordugâhlarda, gemilerde, kulübelerde, saraylarda
 Başardı güç işlerle sporun güzel bir karışımını yapmayı
 Doğuştan mutlu o yorulmaz ruhuyla.
 Çok anlam taşıyan biri oldu hep kadınlar için
 Kimi kadınsı erkeklerin züppeliklerine düşmeden.

32
 Bir yabancı için garip bir şeydir tilki avı
 Aynı zamanda yatkındır kişi beceriksizce işler yapmaya
 Ve av arkadaşlarının kendisini
 Makaraya almalarına yol açar bu da.
 Ancak Juan alışkın olduğu içindir ki
 Öteden beri yaban atlarını eğitmeye
 O dakka anladı bindiği at
 Sirtında iyi bir binici olduğunu şıppadak.

33
 Ve kendisi için yepyeni bir alanda şimdi
 Juan engelleri geçişi hendeklerden atlayışıyla
 Yalnız bir iki yanlış yapıyla bol alkış topladı
 Az buçuk öfkeleni ne ki tazılar yanlış iz sürdüğünde
 Evet, av kurallarını çiğnemedi değil kimi
 En bilge delikanlı bile yatkındır çünkü yanılmaya
 Birkaç kez kesti belki tazıların önünü
 Ya da köylü beyefendilerinkini.

34
 Ne ki genelde herkesin hayranlığını kazandı
 Gerek kendi gerek atı için geçerliydi bu da
 Beyler başka ulustan birinin bu işi becerişine şaştı
 Köylüler haykırdı: “Kör şeytan! Kimin aklına gelirdi bu!” diye
 Bu sporun eskileri, bilgeleri övgüler savurdu
 Ve eski başarılarından dem vurdular sonra.
 Avcılarsa hafif bir sırıtışla belirtti
 Juan’ın av köpeklerini yönetecek beceride olduğunu.

35
 Böyleydi işte Juan’ın utkuları: kılıçlı kalkanlı değil de
 Atlamalı, sıçramalı, atlı ve tazılıydı
 Yine de söylemeden geçemem –böylece kabartsam da
 Bir İngilizin yurtseverlik duygularını–
 Yüce Chesterfield gibi duyumsadı kendini içten içe
 Tepeden tepeye, koyaktan koyağa, çalılıktan çalılığa hani
 Atıyla her övgüyü az bırakacak biçimde iz sürüşü yetmezmiş gibi
 Ertesi gün bir de “Av şenliği yinelenecek mi ola?” diye sordu.

36

Uzun süre av peşinde koştuktan sonra

Aralık ayında uykulu bir günün doğuşunu

Haber vermek için öten bir horozdan daha

Erken uyanan avcılarda görülmeyen türden bir özelliği

Vardı Juan'ın ki (tatlı gelen bir niteliktir bu da kadınlara

Onların yumuşak ve akıcı sözleri bir dinleyici arar çünkü

Ermiş ya da günahkâr ayırt etmeden)

O da uykuya dalmış olmasıydı akşam yemeğinin tam ardından.

37

Hafif, hoppa ve uyanık

Bir biçimde en hoş söyleşileri yaptı

Buna nükte çeşnisi katarak

Kimi ağırbaşlı, kimi keyifli ancak hep capcanlı

Gözde olan konulara kulak kabartarak

Yalnızca gizliden gülümseyerek –kurnaz çapkın seni!–

Kimsenin yanlışını yüzüne vurmadı

Kısacası, ondan iyi dinleyici bulunmazdı.

38

Ardından dans etti (yabancıların hepsi

En ufak ayrıntısına dek bir pantomim ustalığında

Sivrilmişlerdir!) evet dans etti

Her devinimi vurgulayarak, güzel bir duyguyla

Ki ayak değiştirme sırasında çok önemlidir bu:

Ne tiyatrodaki gibi abartmalı ne de bir bale

Öğretmeni gibi kendinden geçerek değil de

Bir beyefendi gibi dans etti yalnızca.

39

Adımları ölçülü ve süsten uzaktı

Vücudunun devinimleriyle incelik saçtı çevreye

Ayağına tez Camilla gibi, yeri bir kez olsun süpürmedi ayağı

Gücünü göstermekten çok sakladı nerdeyse

Ve hele onda bir müzik kulağı vardı ki

En sert eleştirmeni yumuşatırdı bir anda

Öylesine eksiksiz adımlar ve devinimler sergiledi ki

Bolero'nun kişileşmiş varlığı gibiydi.

40

Ya da Guido'nun Aurora'sı önünde fır diye geçen zaman gibi
 Fırıldayıverdi (bir tek bu resim için değer Roma'ya gitmeye
 Eski Dünya'nın tahtı olan bu kentte şimdi bu
 Bir kalıntıdan başka bir şey olmasa da)
 Devinimlerinin hepsinin bir arada ortaya koyduğu
 O yumuşak ve en üstün incelik, hani o Ülkü var ya
 Çok az görülen ve anlatılamaz olan o şey ki ozanlara, yazarlara
 Ne acılar çektiyse de sözcükler renksiz kalır bunu anlatmada.

41

Juan'ın gözde oluşuna şaşılacak bir şey yoktu
 Erişkin ve beğenilen bir aşk tanrısıydı
 Bütünüyle değilse de az buçuk şımartılmıştı
 Ne ki bu en azından böbürlenmesini dizginledi
 Ve erdemli olan olmayan herkese hani
 Örnek olacak türden dengeli birisiydi:
 İnsanları iğnelemeyi seven Fitz-Fulke Düşesi
 Juan'ın gönlünü çelme uğraşına girdi.

42

Güzel bir sarışındı bu balık etinde
 Çekici, göz alıcı ve ünlü mü ünlü
 Adı kaç yıldır dillerdeydi işte
 Serüvenlerini almayayım ağzıma en iyisi
 Çünkü ince bir konudur bu ya
 Üstelik söylentiler doğru olmayabilir hani;
 En son becerdiği iş de tuzağa düşürmekti
 Lord Augustus Fitz-Plantagenet'i.

43

Bu soylu kişiye bu yeni gönül çelme işine
 Azıcık yan bakmaya başladı ki
 Katlanmalıdır sevgililer böyle oyunlara
 Dişiler türünün özgürlükleridir bu
 Yazıktır oyuna gelmeyi göze alan adama
 Aşırı kertede hoş olmayan bir durum yaratır ki bu
 Kadın kısmına güvenenlerin başına
 Gelen bir şeydir çoğunlukla.

44

Tüm sosyete kıs kıs güldü fısır fısır alay etti
 Hanımkızlar kıkırdadı analar kaşlarını çattı
 Kimileri için korktukları denli ileri gitmeyeceğini umdu
 Kimileri böylesine bir kadının var olacağını aklından geçirmezdi
 Kimileri şaşkın kimileri dalgın göründü
 Kimileri duyduklarının yarısına inanmadı
 Ve birkaçıysa yazıklandı içten gelen bir üzüntüyle
 Acınası Lord Augustus Fitz-Plantagenet'e.

45

Ancak gariptir ki Dük'ün adını ağzına almadı kimse
 Bu öyküde onun da bir yeri olması gerekmez miydi?
 Evet ne ki görünmedi ortada ve söylentilere göre
 Karısının nerde ne zaman ne yaptığı ilgilendirmezdi onu
 Ve karısının çapkınlıklarını Dük sineye çekiyorsa
 Onları kınamaya kimin hakkı olabilirdi ki
 Onları en iyi birlikteliktir: aşmıştı tüm kuşku
 Bu yüzden ayrılamazdı birbiriyle kesişmeyen yolları.

46

Ne ki ah böylesine üzümlü bir dize de mi yazacaktım şimdi!
 Soyut bir erdem aşkıyla yanıp tutuşan Lady Adeline
 Şu Efesli Artemis'im hani kafa yormaya başladı
 Başına buyruk yaşantısı üstüne Düşes arkadaşının
 Ve onun böyle kötü bir yol seçmesi acıya boğdu Adeline'i
 Ve ona karşı olan kibar davranışında bir soğukluğun
 İçine girerek üzgün ve solgun görünmeye başladı
 Çünkü birçok kişi arkadaşından saklı tutar içindekileri.

47

Yoktur duygudaşlık gibisi şu kötü dünyada
 Ruhunu da yüzünü de güzelleştirir insanın ki
 Uyumlu bir iç çekişi sokar yumuşak bir müzik biçimine
 Dantellere sarıverir tatlı arkadaşlıkları.
 Arkadaşlık olmasa neye yarardı insanlık ya
 Yanışlarımızı şöyle sözlerle kimse düzeltemezdi:
 "Bu naneyi yemeden önce iki kez düşünseydin ya!"
 "Alı bcnı dinlesen bunlar gelmezdi başına!"

48

Ah Eyüp! İki arkadaşın vardı, oysa biri yeter de artar da
 Özellikle huzursuz olduğumuz zamanlarda
 Kötü birer kılavuzdurlar elverişsiz hava koşullarında
 Tedavileriyle değil de aldıkları ücretle
 Ün salan doktorlardır onlar ve ilk esen rüzgârla
 Arkadaşlarını düşen yapraklar gibi yitiren kişi yakınmasın işte:
 İşleri bir sonuca bağlanınca şu ya da bu biçimde
 Git kahveye yeni bir arkadaş edin kendine

49

Ancak benim ana kuralım bu değil, olmuş olsaydı
 Birçok kalp ağrısından kurtulmuş olurdum ya neyse –
 Olmazdım dalgaların ve rüzgârın yıpratamadığı
 Dik başlı kabuğuna çekilmiş bir kurbağa.
 İnsanoğlunun çekebileceği ya da çekemeyeceği
 Şeyleri görmüş ve duymuş olmak iyi bir şeydir ya:
 Duyarlı kişi öğrenir böylece anlayışlı olmayı
 Ve dibi delik fıçıda suyunu saklamamayı.

50

Yazıklanan kişinin açığa vurduğu en korkunç ve iğrenç sözler ki
 Baykuş ötüşlerinden ya da geceyarısı rüzgârlarından da
 Üzünlüsü söylediği şu sözlerdir hani (geçmişin bilicisi
 Arkadaşlardır onlar ya) “Söylediydim ben sana!”
 Şimdi içinde bulunduğun durumda ne yapman gerektiğini
 Söyleyecekleri yerde senin bu gidişini görmüş olduklarını ve
 Doğru yoldan senin bu hafif sapışın karşısında
 Eski öyküleri yinelemekle çalışırlar seni avutmaya.

51

Lady Adeline’in üstü kapalı sertliği de
 Arkadaşına karşı beslediği duygulardan değildi
 Onun alışkanlıklarını değiştirmemesi durumunda
 Gelecekte adının çıkacağından kuşkulandı
 Ne ki Juan’ın da payı vardı bu katılığında
 Acımayla karışık saf bir duyguydu bu
 Juan’ın deneyimsizliği ve gençliği idi (altı hafta gençti ondan)
 Adeline’in yüreğinde bir sevecenlik duygusu hoplatan.

52

Adeline'in Juan'dan kırk gün yaşlı olması
 (Ki tüm hesaplamalara göğüs gerebilirdi onun yılları
 Soyağacındaki soyluları kıvançla anaraktan hani)
 Bir tür analık duygusunun içinde uyanması
 Ve genç bir adamın eğitimine karışma hakkını ona verdi
 Daha pek yakınlarda olmamasına karşı
 Dişilerin takviminde hep açık kalan
 Ve bir türlü gelmeyen o yaş günü bir artıkyıldan.

53

Otuzdan az bir yaştır işte bu da aşağı yukarı
 Diyelim ki yirmiyedisindeydi
 Erdemde ve yaşta kimin ileri olduğunu bilemem ki
 Yutturabilirler bana istedikleri şeyi
 Ey Zaman neden durmazsın ki?
 Bırak tırpanınla kesip biçmeyi ya da bile onu
 Daha yumuşak ve daha yavaş kes keseceksen
 İlle de eylemci adını korumaya göz diktiysen.

54

Ne ki Adeline o olgun yaştan pek uzaktı
 İnsanı acım acım acılaştıran o olgun yaş var ya
 Onu bilgeleştiren yaşı değil deneyimleriydi
 Dünyayı gördü türlü sınavlardan geçti her yerde
 Unuttum ya kaçınıcı sayfada dediğim gibi
 (Esin Perim küçümsüyor şimdi gönderme yapmayı oraya)
 Anladınız ya işte yirmiyediden altıyı çıkarırsanız
 Adeline'in yaşını rahat rahat bulursunuz.

55

Onaltısında kabuğundan çıktı, sunulduğu gibi övüldü
 Bir çalkantı yarattı soylular dünyasında
 Onyedisinde bu yepyeni Venus'ü
 Herkes taç etti başına
 Onsekizinde ona tapan isteklileri
 Ayağının dibinde yığın yığın oldularsa da
 O birini seçti, "En mutlu erkek" olacak bir Âdem'i
 Yeniden yaratmak içindir ki.

56

O günden bugüne tantanalı bir yaşam sürdü
 Herkesin hayran olup taptığı biri oldu çıktı
 Doğruluğundan ayağını denk alma havalarına bile girmedi
 Ve dillerinin altındaki baklayı çıkartmayan kişileri şaşırttı:
 Onun bir eksiğini yakalayıp da ona karaçalmayı
 İsteyenler yaladılar böylece avuçlarını.
 Evlendiği günden yana analıktan da geri kalmadı
 Bir oğlan, bir kız, bir de düşük yaptı.

57

Onun ışığı çevresinde Londra gecelerinin
 Nice kelebekleri uçuşmadı ki
 Onu yaralayacak iğnesi yoktu hiçbirinin
 O züppelerin kat kat üstündeydi uçuş yüksekliği
 Yıldızı parlayan bir düşünürdü aradığı belki onun
 Nedeni ne olursa olsun yerindeydi davranışı:
 Soğukluk, erdem ve büyüklenme yükseltir kadını ya
 Bu iyilik yaftası ne kerte doğrudur oysa?

58

İğrenirim dibi bir türlü görünmeyen şişe benzeri lakırdıdan
 Hani ev sahibi bir türlü ayrılmaz ya ondan
 Herkesi yoksun tutar şaraptan
 Özellikle politikayı diline dolayaraktan.
 İğrenirim tozu dumanı birbirine katan samyeliinden
 Tiksindiğim gibi bir sığır sürüsünden
 Bir tartışmadan, bir “Şairler şairi”nin şiirinden,
 Lordlar Kamarası’ndaki aşağılık oylamalardan.

59

Toprakla sarmaş dolaş olmuş bir bitkinin
 Acı bir şeydir kökünü kazımak,
 Boy atan varsın meşe palamudu olsun
 Hiç olmazsa çıksın ortaya bir yeşillik.
 Karasevdalıları bile sevinçli yapar
 Her davranışın gizli kaynağının izini sürmek,
 Ne ki bunun kaygısında değilim şimdi
 Bilge Oxenstiern’e kulak verin derim hani.

60

Lady Adeline görür görmez işte
Karşı konulmaz biri olduğunu Juan'ın
Düşesin ya da diplomatın diline
Düşmekten kaçınmak için –
(Yabancılar bilmez ya, İngiltere'de
Kırılan potların yargıç kurullarıyla korunmayan
Dış ülkelerdekinden başka türlü ele alındığını
Ve onlara verilen cezaların bu günahlara derman olduğunu) –

61

Önlemler almaya karar verdi
Bu üzücü yanlışlığın daha da
İlerlemesini engelleyeceğini düşündüğü
Basit bir düşünce yapısıydı bu.
Çekince altında bile gözüpektir suçsuz kişi
Ve görür dünyayı basit bir gözle,
Erdemleri faka bastırılmamış olmalarında yatan
Bayanların çektiği setlere ne gerek duyar ne de onları kullanır.

62

Kötü şeyler olacağını sezdiğinden falan değildi bu ya:
Dük hazretleri kendini evliliğe adanmış biriydi
Birden patlayarak kendini hekimlerin hasta
Listesine katacak birine benzemiyordu.
Ne ki Adeline ilkin Düşes'in tılsımından, sonra da
Bir ağız dalaşından çekindi
(Daha şimdiden mızımızlanır gibiydi ya)
Lord Augustus Fitz-Plantagenet ile.

63

Düşes de kendi aşk çevresinde
Azıcık yaramaz ve düzenci diye geçinirdi
O yumuşak ve sevimli kaprislerle
Sevgili avlayan o güzel ve değerli afetlerden biriydi;
O pespembe geçen yılın her günü bir sevgili bulamayınca
Ağız dalaşına giren, yanıp tutuşurken ya da donarken hani
Baş döndüren, işkence eden ve en kötüsü
İnsanın peşini bırakmayan türden hani.

64

Genç bir adamın başını döndüren türden

Ya da onu sonunda Werther'in durumuna sokan biri yani,
Böylesine erdemli bir ilişkiden

Saf bir ruhun arkadaşını sakınmasına şaşmamalı;
Evlilik ya da ölüm bile iyidir böylesinden

Taşımaktansa bir kadının parçaladığı bir kalbi,
İşte seyreletmeden önce iyi düşünüp taşınmalı
Değerlendirmeden önce böyle bir "fırsat"ı.

65

Adeline ilkin o hiç hile bilmeyen ya da bilmediğini sandığı

Kalbinin taşkınlığı içersinde yalvardı kocasına ara sıra
Bir öğüt vermesi için Juan'a. O ise güldü geçti karısının Juan'ı
Siren'in büyüünden kurtarmak için kurduğu tasarılarla,

Ve ardından yanıtladı karısını

Bir devlet adamı ya da peygamber gibi öyle
Üstü kapalı bir biçimde ki
Hiçbir şey çıkaramadı bundan karısı.

66

Henry ilkin kraldan başkasının

İşine burnunu sokmadığını söyledi;

Ardından görünüşe bakarak iyice tartmadan

Hiçbir şey üstüne yargıya varamayacağını ekledi,
Üçüncüsü de sakalından çok beyni olduğunu Juan'ın

Ve bir kukla gibi iple oynatılamayacağını belirtti.

Dördüncüsü de bir kez söylenmesi yeterli bir sözdü:

"İyi eylemin iyi öğütten kaynaklandığının çok az görüldüğü"ydü.

67

Bu yüzden de kuşku götürmeyen son sözlerinin ışığında

Karısına işi olurluna bırakmasını söyledi

Gerçekten de en azından yol ve yöntem gereğince

Zamanla Juan'ın gençlik yanlışlarını anlayacağını

Genç bir erkeğin bir rahip gibi yaşamasınınsa

Ondan beklenemeyeceğini ekledi

Ve karşı çıkılan şeylerin daha da güçleneceğini –

Tam o anda bir haberci bir mektup getirdi.

68

Meclisten gelen “kişiyeye özel” bir mektup olduğu için

Lord Henry geçti çalışma odasına

Malzeme sağlamak için geleceğın bir Livy’sine

Hazine borcunu nasıl kısacağın görmek için işte:

Burda mektupta neler yazılı olduğunu anlatmıyorsam

İçeriğini bilmediğım içindir daha

Ancak kısa bir ek ile dizin bölümünde

Vereceğım bunları destanımın sonunda.

69

Nedir ki Lord Henry odadan ayrılmadan

Basmakalıp bir şeyler dedi

Hani söyleşilerde ortaya atılan

Ve bayat olsa da o anda daha iyisi

Bulunmadığı için uygun düşen türden.

Sonra okumak için açtığı mektuba bir göz attı

Ve odadan çıkmadan önce karısını dingince öptü

Genç karısını değil de yaşlı kız kardeşini öper gibi.

70

Soğuk, iyi, saygıdeğer bir adamdı Henry

Doğumundan ve her şeyinden övünç duyan;

Devlet divanına yakışacak biriydi

Kralın önünde yürümeye yaraşacak türden

Boylu boslu, yas günlerinde saltanat arabasını

Başı yıldızlı bir değnekle yönetecek türden

Bir mabeynci olmak için yaratılmış biriydi sanki,

Tahta çıktığımda bu göreve getireceğım biri hani.

71

Ancak Lord Henry’nin ne olduğunu bilmediğım

Bu yüzden de adını veremeyeceğım bir eksiği vardı ki

Ruh dedikleri şeydi bu –o tatlı ruhlar!– güzel kadınların.

Orantıları yerinde olan vücudu sorun değildi

Çünkü kavak ya da sırık gibi yakışıklı bir adam

Bir insan mucizesiydi hani

Savaşta olsun barışta olsun her an

O dimdik duruşunu koruyan.

72

Yine de bir eksiği vardı dedim ya
 İnsanın ne olduğunu kestiremediği;
 Homeros'un *Ilyada*'sında o Yunanlı Havva
 Helen'i Ispartalının yatağından soğutup da hani
 Troya'ya Paris'in kollarına götüren şey var ya;
 Kaldı ki genelde Dardanos oğlu
 Kral Menelaos'tan üstün değildi hiç de;
 Kimi kadınların bizi aldatmalarının nedeni budur işte.

73

Öyle şeyler vardır ki insanı şaşırtan
 Bilge Tiresias gibi dönüşümlü olarak bizler de
 Türlü cinsleri yaşamadığımız sürece nasıl niçin
 Sevdiklerini bilemeyiz kadının ve erkeğin işte;
 Kısa bir an için bizi etkisi altına alan
 Şehvet ve dindirilmesi gereken o duygu patlamaları var ya
 O ikisi bir tür insan başlı bir at oluşturur
 Ki sırtına binilmeye davranılmaması iyi olur.

74

Kalbe tümü tümüne yeten bir şey hani
 Budur kadının aradığı hep ya
 Ancak nasıl doldurmalıdır o boşluğu ki?
 Budur zor olan –ve kadınlar güçsüzdür tam o noktada–
 Günaha yatkın denizcilerdir haritasız gemilerde; ki
 Tam yol ilerlerler kabaran denizlerde
 Bir sürü sarsıntı geçirdikten sonra kıyıya vardıklarında
 Tam bir şans işidir kıyının kayalık olup olmayışı sonunda.

75

“Aylak aşk” denen bir çiçek vardır hani
 Shakespeare'in sonsuz çiçek açan bahçesine bakın
 Onun büyük tanımını önemsizleştirecek değilim burda şimdi
 Ve bu İngiliz tanrısından beni bağışlamasını dilerim
 Şiirimin şu aşırı acıları içinde ola ki
 Onun koruması altında olan tek bir sayfaya dokunduysam –
 Ne ki bir başka çiçek de tıpkı Fransız ya da İsviçreli
 Rousseau'nun haykırdığı andadır: “İşte denizsalyangozu!”

76
 Eureka! Buldum! Demek istediğim
 Aşkın aylaklık olduğu değil de
 Aşka suç ortaklığı ettiğidir aylaklığın,
 Rastlantı sonucu bulduğum gibi işte.
 Sıkı çalışmaksa tarafsız bir arabulucudur;
 İşadamlarınız tutkularını açığa vurmaya
 Eğilimli değildirler oysa; yük gemisi Argos'un Medeia'ya
 Olağanüstü bir yük olarak taşıyışından beri.

77
 “Ne mutlu işsiz olana!” demişti Horatius ya
 Büyümüş de küçülmüş şairimiz bu noktada yanıldı
 Daha uygundur şiirinin ereğine
 Onun “Topluma gir, adamını bul” deyişi;
 Bu bile çok kötü sonuçlara varırdı ya
 Arkadaşlık uzun süreli olmasaydı;
 Ne ki görevi ya da durumu ne olursa olsun
 Üç kez daha mutludur yapacak işi olan!

78
 Âdem saban sürmeye değişti cenneti
 İncir yaprağından külah ördü Havva
 O şeytanca ağaç üstüne en eski bilgiler ki
 Kilise'nin kurduğu öykü bu bildiğim kadarıyla:
 O günden bu yana pek de çaba gerektirmedi
 İnsanoglunun üstüne çöken kötülüklerin gösterilmesi ya;
 Birçok kadın kalan saatlerini hoş geçirmelerini
 Sağlayacak bir işten yoksundur daha şimdi.

79
 Sesyete yaşamı ki çoğu kez sıkıcı bir boşluktur
 İçinde bizleri kızdıracak şeyler bulmamızı
 Gerektirecek denli bir zevkler işkencesidir.
 Ozanlar varsın düzsünler hoşnutluk üstüne diledikleri şiiri
 Bu sözcük burda bıkıp usanma anlamına gelir,
 Bundan kaynaklanır o duygusallık yakınmaları
 Mavi Şeytanlar, mavi çoraplar ve aşk masalları
 İyleme geçirilir ve danslarla yerine getirilir.

80

Açıklıyorum işte üstüne ant içtiğim bu yazılı bildirimde
 Okumadım hiç tanık olduklarım gibisinden aşk masallarını
 İnanmayacaktır hiç kimse var olduğuna
 Böyle bir masalın açıklasam bile bunları;
 Ne ki böyle bir niyetim yok, hiç olmadı da,
 Kimi gerçeklerin perde arkasında kalması daha iyi;
 Hele yalan oldukları duygusunu uyandıracaklarsa.
 Bu yüzden genellemelerle yetiniyorum ya.

81

“Bir istiridye mutsuzluğa uğramış olabilir aşkta”
 Neden mi? Kabuğunda aylakça üzülmüştür çünkü
 Ve iç çekmiştir sualtında
 Bir keşişin hücresinde yaptığı gibi.
 Keşiş dedim de geldi aklıma,
 Miskin dindarlıkları yüzünden sevmezler devinimi,
 Katolik inancının o bitkileri ki tohuma
 Kaçmaya yatkındırlar aşırı biçimde.

82

Ey Wilberforce! Zencilerle tanınmış olan sana
 Ne denli övgü yağdırılsa yerindedir hani
 Büyük bir devi yıktın yere
 Sen ey Afrika'nın erdemli Washington'u!
 Ne ki küçük bir iş daha var bence
 Bir gün yerine getirmen gereken ki
 O da düzeltmek olacak yeryüzünün öteki yarısını
 Zencileri özgürlüğe kavuşturdun ya – beyazları tıkıver içeri!

83

Şu kabadayı kel horoz Aleksandr'ı at kodese!
 Senegal'e sürgün et şu Kutsal Üçlü'yü!
 Kendilerinin ki can da başkalarının ki patlıcan mı öğret şunlara!
 Kölelik neymiş görsün keratalar şimdi!
 Atıver içeri (kendi ödedikleri bedel çok azdır ya!)
 Beleşten ateşle beslenen bu yüce ve yiğit semenderleri!
 Kapattırır – hayır, Kral'ı değil canım, pavyonunu işte;
 Yoksa bir milyon papel zararımız olacak yinc.

84

Dünya'nın hepsini içeri at da Bedlam'i sal dışarıya
 Gündelik yaşamın üstesinden geleceklerini
 Şaşırarak göreceksin belki o zaman ya
 Tıpkı başımızdaki sözde akıllı kişiler gibi.
 Kanıtlayabilirim bunu kuşku götürmez biçimde,
 İnsanoğlunun hiç olmazsa bir parçacık sağduyusu olsaydı!
 Ah o dayanak noktası bulunana dek nedir ki
 Arkhimedes gibi ben de değiştiremeden terk edeceğim yeryüzünü.

85

Kibar Adeline'imizin bir eksiği vardı
 Büyük bir köşk olan kalbi bomboştu
 Tutumu ve davranışı hep dört dörtlük olmuştu
 Kalbinin hiçbir yayılma isteği olmamıştı
 Güçsüz bir ruh tez elden uğrar kazaya belki
 Güçlü bir ruhtan daha yatkındır günaha çünkü
 Ne ki kendi yıkımına çalıştığı zamanki parçalanması güçlü ruhun
 Getirdiği yıkım gibidir bir yer sarsıntısının.

86

Kocasını sevdi ya da sevdiğini sandı
 Ne ki bu aşk ona çok çaba harlattı
 Acı bir uğraştı bu, Sisyphos'un kayası gibi;
 İnsan duygularıyla sırt dönerse toprağın doğasına.
 Yakınacağı, başa kakacağı, atışacağı bir şeyi yoktu
 Ne de evliliğini içine sokacağı bir kargaşa:
 Birliktelikleri seyretmeye değer bir örnekti
 Dingin ve soylu, evliliğe uygun ancak soğuktu.

87

Aralarında büyük bir yaş ayrımı yoksa da
 Huyları pek ayırdı, ancak bu hiçbir zaman bir çelişki
 Çıkarmadı ortaya: Kendi alanlarında
 Dönen yıldızlar gibi bir araya gelirlerdi,
 Ya da Ren Irmağı'nın Lemana Gölü'ne
 Aktığı yerde derinlerde kendi özelliğini
 Koruyuşu gibi; dingin ve cam gibi göl suları
 Sanki bir ninniyle uyutmak ister hani ırmağı.

88

Oysa bir şeye bir kez ilgi duydu muydu

Niyetinin iyi olduğu üstüne ne denli böbürlense de

Güçlü istekler çekinceli bir konudur hani:

İzlenimleri kendi kestirebileceğinden de güçlüydü sonra

Ve birikti zihninde yayılan bir su gibi,

Bunda en büyük neden de

Kalbinin kalmayıydı ilkin

Etki altında ansızın.

89

Ne ki iş o aşamaya geldiğinde

İçinde pusuya yatmış çifte huylu ve çifte adlı

Bir şeytan taşımaya başladı ki, adına

Yılmazlık denir hani; başarıya ulaştıkları

Zaman yiğitler, krallar, denizciler; yok tersine

Utkuyu ellerinden geçirirler da sönerse yıldızları

Dik kafalı adını kazanırlar; bu iki başlı ve çekinceli –

Niteliğe doğru bir ad bulana dek terleyecektir her erdemci.

90

Napolyon kazansaydı Waterloo Savaşı'nı

Yılmaz biri diye anılırdı ya

Dik kafalılık yaptığı söyleniyor şimdi:

Olayın kendisi mi belirlemeli bunun yanıtını yoksa?

Destan yazarlarına bırakıyorum bu işi

Yanlışla doğruyu ayırmaları için işte,

İnsanoğlu ulaşabilirse böyle bir yeteneğe bir gün:

Şimdi uğraşım kendi çapında bir başkişi olan Adeline.

91

Kendi kalbini tanımadıysa ben nasıl tanırım ki?

Juan'a daha o zamanlar âşık olduğunu sanmam

Öyle olsa bulurdu kaçma gücünü

Kalbine giren bu yabancı duygudan.

Yalnızca sıradan bir yakınlıktı duyduğu

(Yapmacıktan mı gerçekten mi bilmem)

Kocasının ve kendinin arkadaşı

Üstelik genç ve yabancı olan Juan'a karşı.

92

Onun arkadaşıydı ya da öyle olduğunu sandı:

Hani yapmacık bir arkadaşlık ya da Platonik bir duygusallıkla
Fransa ve Almanya'da iki arkadaşın katıksıca

Birbirlerini öpmelerini ürküntüyle inceleyen bayanlarınki
Gibi olmasa da öteki türlü de değildi arkadaşlığı ya

Adeline öyle pek de ileriye gitmezdi
Olsa olsa bir erkeğin bir erkekle yapabileceği
Türden bir arkadaşlığı Juan'la yapabilirdi.

93

Kuşkusuz ki cinselliğin gizli etkisi

Tıpkı kan bağında olduğu gibi bu ilişkiye de
Suşsuz bir üstünlük duygusu ekleyecekti

Ve sokacaktı her şeyi daha iyi bir havaya.
Tüm arkadaşlıkları bozan tutkudan arı
Ve gerçek duyguların anlaşıldığı bir ortamda
Kadın gibi arkadaş bulunmaz erkek için dünyada
Birbirlerine âşık olmamış ve olmamak koşuluyla.

94

Değişimin tohumunu barındırır aşk bağrında;

Bunun tersi de düşünülebilir mi ki?

Görülür doğadaki benzer olaylarda

Şiddetli şeylerin tez elden son buluşları;
Sürebilir mi ki içlerinde en korkunçları bile?

Gökyüzünde sonsuz şimşekler çakar mıydı?

Aşkın adı yeterince şey söyler bence:

O "Yumuşak tutku" nasıl katı olabilir ki?

95

Yazık! Deneyimler öyle gösteriyor ki

(Yalnızca başkalarından işittiğimi söylüyorum)

Mantıksız değildir âşıkların pişmanlık duymaları

Süleyman'ı soytarı eden o duygudan.

Kimi dört dörtlük karılar gördüm ki

(Medeni durumlardan en iyisi ya da en kötüsü olan

Evliliği unutmayalım) en azından iki

Kişiye zehir ettilerdi yaşamı.

96
 Kimi kadın arkadaşlarım var ki (garip olsa da
 Gerçek bu, uygun görülürse kanıtlayabilirim de)
 Aştan da üstün bağlılık gösterdiler bana
 Hiçbir güçlükten yılmadan yurtiçinde ve dışında
 Yalnız bırakmadılar beni baskıya uğradığım anlarda
 Karaçalıcı olaylara karşın hiç caymadılar da
 Uğraş verdiler, veriyorlar da işte yokluğumda bile şimdi
 O yılan sosyetenin yüksek sesli tıslamalarına karşı.

97
 Don Juan ve Adeline şu ya da bu biçimde
 Bir arkadaşlık kurdu mu kurmadı mı
 Göreceğiz ilerde ya, şimdilik sözde bir nedenle
 Kararsızlık içinde bırakmaktan hoşnutum onları;
 Acımasız okuyucuyu merak içinde
 Bırakan güzel bir düzendir bu çünkü:
 En güvenli yoldur hanımlar ve kitaplar için hep
 Güzel ve merak uyandıran yerlerini oltaya yem etmek.

98
 At gezintisine mi çıktılar yoksa yürüyüşe mi,
 Yoksa İspanyolca mı öğrendiler birlikte
 Yanında öteki zevklerin hepsinin hiç kaldığı
Don Quijote'yi yazıldığı dilde okumanın keyfine erişmek için ya;
 Konuşmaları "hafif" denen şeyler üstüne miydi yoksa ağırbaşlı mı,
 Bu gibi şeylerin tümünü bırakıyorum bir sonraki kantoya
 Bu konuda belki o zaman bir şeyler söylerim
 Ve kendi çapımda bir yetenek sergilerim.

99
 Her şeyden çok, dilerim ki herkes kaçınır
 Beklentilerini gömmekten bir yana
 Böyle yaparlarsa haksızlık ederler
 Güzelimize ve özellikle Juan'a;
 Şimdiye değinkinden daha ağırbaşlı olacağım
 Bu Koçaklamalı Taşlama'da ben de.
 Adeline ve Juan birbirlerine sevdalanacaklar mı ola?
 Belli değil: Böyle bir şey sonları olur onların ya.

100

Ne ki büyük olaylar küçük şeylerden kaynaklanır:

Düşünür müydün hiç hani gençliğimizde bir erkekle kadını

Yıkımın kıyısına dek getirmiş çekinceli bir tutkunun

Önemsiz bir andan doğacağını?

Böylesine duygusal bir durumun

Bu denli ufak bir şeyden kıvılcımlanacağını kim düşler ki?

Kestiremezsin, milyonuna milyarına söze tutuşurum ki

Zararsız bir bilardo oyunundan kaynaklandı hepsi.

101

Garip ne ki gerçek: gerçek daha gariptir çünkü

Kurulabilecek her tür öyküden ve bir anlatılabilse

Romanlar bu alışverişten nasıl da kazançlı çıkardı!

Nasıl da başka görürdü insan dünyayı ya!

İyilik ve kötülük nasıl sık yer değiştirirdi!

Yeni Dünya'nın ortaya çıkarılışı hiç kalırdı yanında

Eğer erdem denizlerinde yol alan bir Colombus olsaydı da

Gösterseydi kendi ruhlarındaki karışıklıkları insanlara.

102

Ne "Derin mağaralar ve sonsuz çöller"

Ortaya çıkarılırdı o zaman insan ruhunda!

Erkli kişilerin yüreklerinde ne buzullar

Ve kutup yerine ne bencillikler çıkardı açığa!

Krallıkları denetimleri altında bulunduranlar

Ne yamyam çıkardı onda dokuzda!

Her şey gerçek adıyla anılsaydı

Sezar kendi ününden utanırdı.

KANTO XV

1

Ah! Anlatmam gereken şeyler kayıp gidiyor aklımdan
Her ne olursa olsun kuşkusuz ki
Umut ya da geçmişi çağrıştıracak anlatacaklarım
Gizli düşüncenin izleyişi gibi özgürlüğünü.
Bir ünlemden başka nedir ki günümüzde yaşam?
Sevinç ya da acı belirten bir “Oh!” ya da “Ah!” tır hani
Ya da “Ha! Ha!” ya da “Öf!”, bir esneme ya da “Pöf!” tür
Bunlardan en doğrusu da bu sonuncusudur.

2

Ne ki bunların tümü de aşağı yukarı bir baygınlık
Ya da hüngür hüngür ağlamadır: Duygu bayraklarıdır,
Büyük can sıkıntısına karşı büyük karşısavlardır;
İçlerinde kendimizi soyutladığımız hava kabarcıklarıdır
Sonsuzluğun suyla çizili ana çizgisi
Ya da bir minyatürü olan okyanustan;
Gözden ırak şeyleri görme konusunda
Yol gösteren hani ruha.

3

Yine de bunların hepsi daha iyidir hani
Kalbin mağaralarında paslanmakta olan iç çekişlerden
Ya da insanın yüzünü bir dinginlik maskesi
Ya da kendi doğasını bir sanat durumuna sokmasından;
Az kişi göze alır iyi ve kötü üstüne
Düşüncelerini açığa vurmayı; ayrı bir köşe kurar her zaman
İkiyüzlülük kendine; ve bir kurgu-öykü
En az çelişkiyle akar geçer bu yüzdendir ki.

4

Ah kim dile getirebilir ki? Ya da anlatmadıkça
 Kim anımsayabilir ki tutkusunun yanırlarını?
 Unutma süzgecidir bu; ayyaşın da
 Titreyişler içinde sabuklamaları vardır hani
 Yüzüyor görünmesine karşın Lethe'nin akıntılarında
 Azaltamaz ne korkularını ne de titreyişlerini;
 Elinde titreyen şarap kadehinde
 Zaman en acı kumundan bir tortu bırakır geriye.

5

Aşka gelince – Ey Aşk! İlerleyeceğiz şimdi işte.
 Lady Adeline Amundeville –ki okuması
 Zevk veren bir addır insana–
 Düzen tutan sazıma uyaklı bir biçimde tünellemeli.
 Müzik vardır bir kamışın iç çekisinde ya
 Müzik vardır bir derenin şırıltısında hani
 Müzik vardır her şeyde, dinlemesini bilene
 Onların dünyası ki yankısıdır göklerin yalnızca.

6

Adına gölge düşürebilecek bir çekince altına girdi işte
 Saygıdeğer ve saygı gören Lady Adeline;
 Çünkü kadınların pek azı dengelidir verdikleri kararda
 (Yazık! Bunu da mı söylemek zorunda kalacaktım!)
 Ve şişeden karafaya aktarılmış şarap gibi bambaşka
 Bir hafta yerler; sanırım ki böyledir bu ya; ant içmem,
 Ne ki şarap da kadın da
 Yıllanıncaya dek uygundur su katılmaya.

7

Ancak Adeline üzünsuyunun en arı
 Ve şarap ürününün en iyi olduğu yıldandı
 Yine de yeni basılmış bir Napolyon Altını
 Ya da bir elmas gibi parlaktı;
 Zamanın üstüne yaşını basmaya çekindiği bir sayfaydı
 Onun kendisine olan borcunu erteliyordu Doğa
 İlani herkesin kendine olan borcunu ödeyecek güçte
 Olduğunu bilen tek tefeci olan Doğa.

8

Ey ölüm! Sensin alacaklıların en amansız!
 Her gün başka bir kapıyı çalarsın!
 Alçakgönüllü ve soluk yüzlü bir kapıcı gibi
 Canına okumak üzere görkemli bir borçlunun.
 Ne ki sık sık geri çevrilip de sabrın tükenince hani
 Hızlı adımlarla yaklaşır, (ve kapıdan içeri alınırsan eğer)
 Yakışık almayan yollarda diretirsin
 Ya nakit para ya da banker senedi istersin.

9

Neyi alırsan al da acınası güzelliğe dokunma sakın!
 Güzellik az bulunur; seninse var yeterince avın,
 Ara sıra bu görevinden kaçınıyorsa, kaçsın
 Ondan elini çekmen için bu daha büyük bir neden
 Ey obur! Ulusların tümünü yağmalarken
 Alçakgönüllü bir uygarlık göstermelisin:
 Bastır öyleyse kimi kadın hastalıklarını
 Kaç yiğit istiyorsa Tanrı, al canlarını.

10

Güzel Adeline suçsuzdu ilgisini çeken şeylerde
 (Öyle denirdi) çünkü kimilerimiz gibi öyle
 Şıpsevdiilik eğiliminde değildi
 Bunu göstermeyecek denli soyluydu ya da;
 (Tartışmamız gereksiz şimdi bu konuyu)
 Böylesi duygulara kapılmasına değecek kişiler içinse
 Suçsuz görünen duygulara kalbini
 Ve kafasını hiç düşünmeden safça verirdi.

11

Juan'ın öykülerinin bir bölümü çalınmıştı kulağına
 Fısıltı gazetesi olan kimilerinin aracılığıyla
 Ne ki kadınlar biz katı erkeklerden daha
 İlimli gözle bakarlar böylesi söylentilere.
 Üstelik Juan İngiltere'de gelmişti yola
 Erkekçe bir güç kazanmıştı aklı sonra,
 Çünkü tıpkı Alkibiades gibi
 Her iklimde yaşama sanatını bilirdi.

12

Davranışlarında en çok baştan çıkarıcı olan da
 Baştan çıkarma kaygısı taşımayışıydı
 Kadınları ele geçirmek için ne bir çalışma
 Ne de bir düşünce içindeydi
 Kötüye kullanmadığı çekiciliğiyle
 “Karşı koyabilirsen koy!” diyen bir aşk meleği
 Gibi oklar atıveriyordu kadınlara – derler ya:
 Erkekliğe toz konduran züppe bir biçimde.

13

Yanılıyorlardır – olmaz böyle bir tanım yerinde;
 Olmuş olsa da gösterilemezdi doğruluğu,
 Juan kalırdı bunun dışında
 Onunkisi kendine özgü bir tavidir,
 İçtendi – en azından bundan kuşku duyulmazdı ya
 Yalnızca sesinin tonuna dikkat etmekle anladınız bunu.
 Onun kalbe işleyen tatlı sesi denli
 Bir ok yoktur şeytanın bile sadağında hani.

14

Doğal olan yumuşak sesi buzları eritirdi
 Tavrı çekingен olmasa da kendini biraz dizginler gibiydi
 Bunun nedeni de kendini kullanmak değildi
 Tersine karşısındakine kendini kollama olanağı vermesiydi
 Belki yeterince kendine güvenen türden değildi
 Kimi zaman alçakgönüllülük değerlidir ne ki
 Tıpkı erdem gibi, ve kendini öne sürmedikçe kişi
 İleriye gitme şansının olacağına kuşku yoktur hani.

15

Dingin, incelikli, sevinçli ancak taşkın olmayan
 Üstü kapalılık göstermeden kapalı
 Kalabalıkların eksikliklerini iyi gözlemleyen
 Ancak söyleşi sırasında bunu ele vermeyen biriydi:
 Övünenle övünürdü densizliğe düşmeden
 Başkalarına kendinin ve onların yerini bildiğini duyumsatırdı;
 Öncelikli olma kavgasına düşmeden; ne kendisi
 Üstünlük taslar ne de başkasının üstünlüğünü kaldırırdı.

16

Erkeklerin yanında böyleydi: kadınların yanındaysa
 Onların kendisini görmek istedikleri reнге бүрүнүрдү.
 Kadınların düş gücü oldukça yatkındır da buna
 Eğer katlanabilecekleri denli güzelse ana çizgi
 Tabloyu kendileri tamamlarlar; –“bir söz yeter anlayana”–
 Bir nesneyle karşılaşmayagörsün düş güçleri
 Üzüncü ya da sevinçli Rafaello’dan bile iyi
 Becerirler ona yeni bir biçim vermeyi.

17

İnsanların özyapısını kılı kılına yargılayan biri olmayan
 Adeline onlara kendinden bir renk katmaya eğilimliydi.
 Tatlı bir biçimde yanılgıya düşen iyilerdir
 Ve akıllıları da yanıltırlar çoğu kez görüldüğü gibi.
 En büyük düşünür deneydir
 Ne ki en üzücü bir şeydir hünerinin tanınması:
 Aptalların varlığını unutma aptallığına düşmeleri
 Öğretisini öğretirler baskı görmüş bilgiler hani.

18

Böylece değil miydi ey koca Locke, ey koskoca Bacon?
 Ey koca Sokrates? Ey en kutsal olan sen:
 Alinyazısı insanlarca yanlış değerlendirilen
 Ve tüm kötülüklerin yerine yaptırıma uğrayan!
 Yobazlarca sarsılması için mi kurtardın dünyayı rehinden?
 Ödülü bu mu olacaktı çektiğin acıların?
 Böylece acı örneklerle binlerce kitap doldurabiliriz ya,
 Bırakalım bunu her ulusun kendi vicdanına.

19

Denize uzanan alçakgönüllü bir kayanın tepesine kondum
 Yaşamın sonsuz çeşitliliği içinde:
 Ün ve görkem gibi adlar takılan şeylere aldırmadan,
 Yaşamöyküme neyin uyup neyin uymayacağı konusunda
 Kafamda yalnızca kurgular kurarak
 Ve şiirleştirme kaygısı duymadan hiçbir anda,
 Bir at gezintisi ya da yürüyüş sırasında
 Biriyle çene çalar gibi konuşuyorum işte.

20

Böylesinc rastgele yazılan bir şiirde
 Bir yetenek gösterilebilir mi bilmem;
 Ne ki konuşma olanağı veriyor bu şiir bana
 Bir başlayınca bir saat sürdürülebilin.
 Güvendiğim tek şey varsa o da
 Yeni ya da eski ne varsa en seçkinini kucaklayan
 Türden bir doğaçlama olan şarkımdaki düzensizliğin
 Olmayışdır hiçbir alçak yönünün.

21

“Her sözünün güzel olmasını istersin Matho. Bırak
 Kimi zaman iyi, kimi ortalama, kimi de kötü olsun sözlerin.”
 Bir ölümlünün yapacağı iş değildir güzel söz söylemek.
 İyi söz söylemekse ya sevinç ya da üzünç ister.
 Ortalama söz dayanılabilecek gibi değildir pek.
 Kötü sözüyse görür, duyar, söyleriz her gün:
 Dilceyebileceğim sunmaktır tümünü bir arada
 Sizi şaşırtan bir yemek olarak önünüze.

22

Alçakgönüllü bir umut bu – ne ki alçakgönüllülük
 Güçlü yanımdır ve övünç de güçsüz yanımla: gezmeyi sürdürelim.
 Niyetim pek kısa tutmaktı bu şiiri, ancak
 Nerde duracağını şimdi ben de bilmiyorum.
 Eğer eleştirmenlere dalkavukluk etmek
 Ya da zorbalığın batmakta olan güneşini selamlamak isteseydim
 Kuşkusuz ki özetleyiverirdim sözü ya;
 Karşı çıkmak için doğmuşum bir kez işte.

23

Çoğu kez de güçsüzün yanını tutarım:
 Öyle ki şimdi bir eli balda bir eli yağda olan
 Ensesi kalın kişiler devrildikleri zaman
 Ve “günlerini gün ettikten sonra itler”,
 Alay etsem de belki düşüşleriyle ilkin
 Sonra onların tarafını tutardım
 Krala bağlı aşırı bir kralcı olurdum
 Çünkü krallığın demokratik olanından bile iğrenirim.

24

İyi bir koca olurdum sanımca
Bekârlığın tadını almasaydım;
Kendime özgü boşınançlar üstüne
Manastır antları içerdim:
Çarpmam gerekmezdi alnımı şiire
Ne kendi kafamı ne de Priscian'inkini patlatmazdım,
Giymezdim alacalı bulacalı şairlik kaftanını.
Biri bana söylemiş olmasaydı şairliği bırakmamı.

25

Ancak bırakalım bunları – yiğitler ve bayanlar üstüne
Şiirler yazıyorum ben, elverdiğince zamanın koşulları.
Görkemli bir kanat gerektirmeyen bir uçuştur bu ilk bakışta,
Longinus ve Aristoteles tarafından pohpohlanan hani.
İşin güçlüğü renklendirmededir işte
(Göz önünde tutarak gerekli oranları)
Yapay olan görgü ve saygıyı
Genelleştirmektedir özel olanı.

26

Ayrımı şu ki, görgü kurallarını insan yarattırdı eskiden
Şimdiyse görgü kuralları yaratıyor insanı:
Eli kolu bağlı bir koyun sürüsü gibi ahılında kırpılan
Böyledir her on kişiden dokuzu.
İşte bu gerçek soğutacak yazarlarınızı sizlerin
Kullanılmış günleri kullanırlar onlar hani
Ya da benimserler bugünü öylesine
Sıradan gıysileriyle.

27

En iyisi için yapacağız elimizden geleni: ileri!
İleri, Esin Perim! Çırp kanatlarını uçamazsan da!
Devlet adamlarının okuduğu bildiriler gibi
Resmi ya da kurnaz ol, yüceliğe ulaşamazsan da!
İncelenmeye değer bir şeyler buluruz kuşkusuz ki:
Colombus nasıl yeni bir dünya bulduysa
Öyle pek de büyük olmayan bir yelkenliyle
Tarihe girmemişken Amerika daha.

28

Adeline Juan'ın değeri ve durumu karşısında
 Giderek artan bir güçle başladı.
 Ona karşı yoğun bir ilgi duymaya;
 Yepyeni bir duygu yüzünden belki
 Ya da Juan'ın suçsuz havası nedeniyle
 Ki suçsuzluk baştan çıkaran bir şeydir hani:
 Kadınlar sevmeyenler ya yarım yamalak eylemleri
 Adeline de Juan'ın ruhunu kurtarmak için kolları sıvadı.

29

Öğüt veren ya da beleşten öğüt alan herkes gibi
 Ne olduğunu iyi bilirdi öğüt vermenin
 Ufak bir teşekküldür öğüdün pazar değeri
 Ederinin en yüksek olduğu zamanlarda bile:
 Adeline ne erdemli bir karara vardı
 Bu konuyu iki üç kez çevirdikten sonra kafasında:
 Erdemliler için en iyi yol evliliğdir ya
 O da evlenmesini önerdi Juan'a.

30

Juan yanıtladı onu gereken saygıyla:
 Böylesi bir bağ kurmayı kendi de isterdi
 Ne ki içinde bulunduğu durum göz önüne alındığında
 Ortaya kimi güçlükler çıkabilirdi;
 Gerek kendi seçimi gerekse
 Evlilik önerisini götüreceği kişi yönünden hani,
 Çünkü evleneceği kadını kafasında canlandırmıştı
 Ola ki o kadın çoktandır evliydi belki.

31

Bir kadının eşleştirme yapmaktan daha çok sevdiği
 Bir uğraş yoktur hani kafasında
 Kendisi, kızı, kardeşleri ya da yakınları
 İçin eşler kurmakta ve bunları bir rafta
 Dizili kitaplar gibi düzenlemeye olduğu denli
 (Hisse senetlerini sayan bir yatırımcı gibi işte)
 Ne ki bu bir suç değil de doğal ve koruyucu
 Bir önlemdir; ve nedeni bellidir kuşkusuz ki.

32

Ne ki bir kız ya da kızkurusu ya da dul kadın
 Dışında hiçbir kadın yoktur ki
 Kafasında evlilik sahneleri kurmamış olsun;
 Tıpkı Aristoteles'in yaptığı gibi
 En ince ayrıntılarına dek gözlenmiş olan
 Yemek ve yatak sahneleri ki
 Kimi zaman dönen hani birdenbire
 Ya melodrama ya da pantomime.

33

Genellikle tek erkek çocuğudur ailenin hani
 Adaydır okkalı bir varlığın tek mirasçısı olmaya
 Büyük bir ailenin soyağacının son üyesi
 Şen şakrak bir Sir John ya da
 Ağırbaşlı Lord George ki töresini ve geleceğini
 Kurtarmak için eğer evlenmezse
 Soyu ve varıllığı gömülecektir geçmişe;
 Üstelik tomurcuk açan bir sürü gelin adayı vardır elde.

34

Bunların içinden seçeceklerdir özenle
 Şunun için bir mirasçıyı bunun için bir güzeli
 Ötekisi için bir şarkıcıyı
 Berikisi için eline çabuk birisini
 Bir başkası için kimsenin karşı koyamayacağı türden
 Başardığı vurgunlarla ünlü bir dilberi
 Bir başkası için dört dörtlük tanıdık çevresi olan birini
 Bir ötekisi için hiçbir yanlışı olmayan birini.

35

Şu "Uyumcu" Rapp evliliğe engel koydu koyalı
 Uyumlu yerleşim biriminde
 Garip bir gönenç artışı gözlenir oldu
 Beslenebilecek olandan çok çocuk doğmuyor orda
 Doğanın yüreklendirdiği çiftleşmeyi
 Alçaltan o acı fatura olan düşük olayı azalırken böylece
 Ne ki evliliğin olmadığı bir ülkeye neden "Uyum" adını verdi?
 İşte burda köşeye kıstırdım rahip efendi.

36

Ya “Uyum” ya da “Evlilik” ile dalga geçmek istedi
 Ayırırken ikisini birbirinden garip bir biçimde.
 Rahip Rapp Almanya’da mı öğrendi bilmem ya bunu
 Tarikatının varsıllığı, dindarlığı ve saflığı dillerde
 Ve toplumunun gönenci geniş çapta çiftleşen burdaki
 Toplumdan hani kat kat daha üstte.
 Nasıl alışkanlık oluşturduğuna şaşırdığım
 Dinsel töresi değil de ona verdiği addır karşı çıktığım.

37

Ne ki Rapp tastamam karşıtıdır
 Malthus’a karşın kendi soylarının
 Sürekliliğini yeğleyen o akıllıca sanatın
 Yükseköğretmenleri olan ateşli anaların
 Ve çılgınca bir süratle artan
 Ürününün yarısının dışa göç ettiği üremenin
 Öteki alçakgönüllü ortakları babaların:
 Tutkular ve patateslerin acı sonucu ekonomik Cato’larımızdır.

38

Adeline Malthus’u okumuş muydu? Bilemem ya
 Okumuş olmasını dilerdim: onbirinci buyruktur kitabı çünkü
 “Evlenmeyeceksin!” diye buyuruyor ilk on buyruğun tersine
 Demek istediği bu; benim anladığım denli
 Onun görüşlerine dalmak değil amacım burda
 Ne de araştırmak bu “seçkin yazar”ın ne demek istediğini;
 Kuşkusuz ki çileci bir sofuluğa yöneltiyor kişiyi
 Ya da aritmetiğe çeviriyor evliliği.

39

Ne ki Adeline Juan’m iyi bir geçim sağlayacak denli
 Ya da evlilik kötüye varırsa iyi bir nafaka
 Ödeyecek denli varlıklı olduğunu kestirmişti
 Çünkü damatların bu işte oldukça piştikten sonra
 Evlilik dansında bir adım geriye atmaları
 Oldukça büyük bir olasılıktır ya
 Böyle bir tablo yeter bir ressamı ünlü etmeye
 Holbein’in *Ölüm Dansı* gibi işte.

40

Evet Adeline Juan'a düğün dernek kurdu kendi kafasında

Bu da yeterlidir bir kadın için. Peki ya gelin kimdi?

Yığınla hanımkız vardı hepsi de birer bilge:

Örneğin Reading, Raw, Flaw, Showman, Knowman gibi

Büyük bir varlığın tek mirasçısı Giltbedding kardeşler bir de.

Hepsi de karşı çıkılmaz eş adaylarıydı:

Adeline yeterince kurulursa saat gibi sürdürürdü ad sayıp dökmeyi

Çünkü Juan'a olağanüstü bir değer veriyordu.

41

Ailenin tek çocuğu hanımkız Millpond vardı bir de

Bir yaz denizi gibi kırıksız o eksiksiz örnek hani

Kaymak gibiydi ılımlılığı; kaymağı alınınca

Yüzeyin altında maviye çalan süt ve su kalırdı belki

Neyi değiştirir ki bu sonunda?

Aşk başkaldırıdır; oysa evlilik tüketici

Ve dingin olduğu için

Bir süt perhizi gerektirir.

42

Bir de Audacia Shoestring vardı ki

Varsıl ve göze çarpan bir hanımkızdı ya

Bir mavi rütbeye ya da yıldıza vurulmaya çoktan hazırды.

Ancak İngiliz düklerine kıtlık mı girmişti ne

Ya da yanlış ata mı oynamıştı neydi

Nice büyüklerimizi kendine çekebilecek güzellikteydi yoksa.

Yabancı bir gençle pişirmişti işi

Rus ya da Türk: biri ötekinden iyidir hani.

43

Sonra bir de –neden sürdürüyorum ki saymayı

Bayanlar sayrnayı bitirmedikçe?–

Gerçekten de güzel mi güzel biri vardı

Akranları arasında en çok çarpan göze:

Aurora Raby'di o da, yaşama yansıyan parlak bir yıldız gibi

Böyle bir ayna için pek tatlı bir imge

Daha biçimini kalıbını bulmamış sevimli bir yaratık ki

Daha açılmamış o güzelim gül koncası,

44

Varsıl, soylu ancak yetimdi; iyi ve incelikli
 Üvey ana babanın eline bırakılmış tek çocuktuk ya
 Yine de yüzünde bir yalnızlık havası okunurdu!
 Su değildir ki kan; ölümün sevdiklerimizle
 Aramıza girerek elimizden aldığı o çocukluk yaşamını
 Nerde bulabiliriz ki bir daha
 Evimizi aratan ıssız bir saraya bırakılınca
 En sevdiklerimiz mezar taşının altına girdikten sonra?

45

Yaşça genç ve bedence çocuksuydu
 Üzümlü ve parlak gözlerinde yüce
 Meleklerinki gibi bir parlaklık vardı
 Zaman ötesine taşan türden, çevreye
 Yayılan ağırbaşlı ve saf bir gençlikti bu
 İnsanoğlunun kötüleşmesine ve başkasının suçuna
 Yas tutar gibi ve cennetin kapısında oturur gibi
 Ve oraya bir türlü dönemeyecek olanlar için üzümler gibiydi.

46

Kendi ince yüreğinin elverdiğince
 Gerçek ve sofu bir Katolikti
 Suç duygusuyla yapılan bir tapınma
 Daha ilginçti onun için: ataları övünürdü
 Tüm ulusların dillerine destan olan başarılarıyla:
 Yeni güçler karşısında hiçbir zaman eğilmemişlerdi;
 İşte soyunun en son üyesi olarak Aurora da
 Bağlıydı atalarının inançlarına ve duygularına.

47

Pek az bildiği bir dünyaya bakıyordu
 Onu tanımamaktan gelirmiş gibi.
 Sessiz ve yalnız bir çiçek gibi büyüdü dingince
 Ve kalbini serin tuttu;
 Korku egemendi içtiği bağıllık andında
 Kendi içinden kaynaklanan bir güçle oturur gibiydi ruhu
 Kendini çevreleyen dünyadan ayrı bir tahtta
 Ne garipti bunu görmek böyle genç birinde!

48

Ancak ne var ki Adeline defterinden
 Aurora'yı silmişti bile;
 Soyluluğu ve varsıllığının
 Şimdiye değin saydığımız güzeller içinde
 Onu gözde bir duruma getirmesine karşın;
 Güzelliği de bir engel değildi sonra
 Uygun oluşunun her yerde söylenmesine
 Çift oluşturmak isteyen tek beyefendilere.

49

Ve bu dışlama Juan'ı şaşırttı
 Tıpkı Brutus'ün büstüne
 Tiberius'un koyduğu yasağın halkı şaşırttığı gibi;
 Bu duygusunu dışavurmaktan geri kalmadı ya
 Yarı şaka yarı ağırbaşlı söyledi Adeline'e bunu
 Berikisiyse biraz tiksintiyle ve bir kraliçe havasıyla
 Yanıtladı Juan'ı yeni bir soruyla: Bu soğuk, sessiz ve resmi
 Aurora Raby denen bebekte Juan'ın ne bulduğunu...

50

Juan yanıtladı: "Aurora da kendisi gibi Katolikti,
 En uygun adaydı bu yüzden de,
 Başka türlü annesi kesinlikle hasta düşerdi
 Aforoz ederdi onu Papa sonra."
 Ancak burda başkalarına düşüncelerini aşılamayı
 Uğraş edinmiş olan Adeline aldı sözü eline
 Her zaman yaptığı gibi;
 Ve sıraladı az önce yinelediği nedenleri.

51

Nedeni ne miydi? Akla yatkın bir nedendi bu
 İyi bir nedense üne leke sürmeyen türden
 Kötü bir nedense en iyisi kişiyi kızdırmak ve biri
 Bin yapmaktır: özetlemekle öykünün
 Çoğu yok olur, sözü uzatmaksa herkesi
 Üstelik bir politikacıyı bile inandırır
 Ya da –bir anlamda aynı şeydir ya– biktırır dinleyenleri.
 Varılacak yere gelince yolun ne önemi kalır ki?

52

Adeline'in bu hafif önyargısının nedeni neydi?

Çünkü önyargıydı bu düpedüz, kutsal mı kutsal

Saf ve kötülükten uzak olan bu yaratığa karşı

Gövdesinin ve yüzünün güzelliği de üstüne üstlük

Bana kalırsa bu sorunun güzellikle ilgisi azdı

Sonra özgür bir özyapısı vardı Adeline'in;

Ne ki insan doğası değişmez işte olur olmaz istekleri vardır

Ki onlar benim zamanımdan ve ayrıntılara girme isteğimden çoktu

53

Aurora'nın o biblo gibi

Gençlerin pek hoşuna giden

Görünümünü sevmedi Adeline belki

Erkeklerin olsun kadınların olsun

Katlanamadığı çok az şey vardır ki

O da Antonius'un Sezar karşısında duyduğu türden

Kendi akıllarının hor görülmesidir

Kendilerine tepeden bakan kişi tarafından.

54

İmrenme değildi bu, Adeline imrenmezdi kimseye

Kafası ve durumu böyle bir duygudan üstte tutardı kendisini.

Hor görme de değildi bu, çünkü Aurora

Hiç kimseye böylesi bir fırsat vermeyecek denli eksiksizdi.

Kıskançlık değildi bu, bana kalırsa

İnsanlığın aldatıcı umutlarından bir tür kaçınmıydı.

Ne olduğunu söylemek daha zor

Ne olmadığını söylemekten bu duygunun.

55

Küçük Aurora kendini böyle bir tartışmanın konusu saydı.

Bir konuktu parlak ırmağında soyluluk ve gençliğin

Güzel bir dalgaydı ötekilerden daha da arı

Kıvılcım dolu bir tepenin üstüne zamanın

Bir an bıraktığı bir ışında bir an için akan hani.

Bunu bir bilse gülümserdi dingin dingin;

İşte tıpkı bir çocuk gibiydi

Ya da bambaşka bir şeydi bir çocuktan.

56

Adeline'in girgin ve övünçlü havası işlemedi Aurora'ya
 Onun aydınlığını bir solucanın parlaklığı
 Gibi karşıladı olsa olsa, ve sonra da
 Daha çok ışıldayan şeyler görmek için yıldızlara döndü.
 Juan'a gelince Aurora'nın kutsal sayamayacağı biriydi o,
 Aurora geleceği okuyan bir bilici değildi
 Sonra şaşırdı denemez Juan'ın görkemi karşısında
 Çünkü inancını terk etmezdi güzellik uğruna.

57

Juan'ın ünü de etkilemedi Aurora'yı sonra
 Çünkü Juan'ın kadınlarla oynaşmak gibi
 Bir ünü vardı, yarım yamalak erdemlerin ve baştan aşağıya
 Kötülüklerin bir araya toplandığı;
 Çekicilikleri evcil olmayışlarında yatan yanlışlarla
 Ve insanı kör edecek denli parlak suçlamalarla dolu
 Her türden görkemli bir kötülükler sürüsüydü Juan ya;
 Bu gibi damgalar vız geldi soğuk ve kendine egemen Aurora'ya.

58

Böyle bir özyapı karşısında Juan acemiymi,
 Aurora görkemli olsa da bir benzerliği yoktu Haidée'yle
 Ne ki her biri kendi çaplarında ayrı ayrı parlaktı
 Issız bir ada kıyısında büyüyen Haidée yine de
 Daha sıcak ve güzel, aynı zamanda da içtendi
 Doğanın kendisiydi tümü tümüne
 Aurora'ysa ne böyleydi ne de olabilirdi
 Aralarında bir çiçek ile kuyum denli bir ayrım vardı.

59

Bu yüce karşılaştırmayla coşarak şimdi
 Öykümüzdeki ilerleyişimizi sürdürebiliriz bence,
 Ve arkadaşım Scott'un dediği gibi, "Attım savaş çılgılığını";
 Scott ki, dört dörtlüktür benzerlerim içinde,
 Scott ki, Hristiyan şövalyelerini, lordları ve kullarını
 Resimler kimsenin paylaşamayacağı bir ustalıkla;
 Eğer Shakespeare ya da Voltaire tek kalmayacaklarsa
 Aday görünüyor biri ya da ikisinin birden mirasçısı olmaya.

60

Derim ki, insanoğlunun yüzeyi üstünde

Oynamayı sürdürebilirim o önemsiz yolumda şimdi
Dünyayı yazıyorum ben, dünya beni okur ya da okumaz aldırmam buna
En azından bu yüzden olsun göstermekten kaçınmam onun boşluğunu
Şu yazdıklarım yüzünden Esin Perim ne düşmanlar çıkardı başıma
Belki çıkaracaktır daha da! Bu yapıta başladığım zaman hani
Aklımdan geçtiydi böyle olabileceği, şimdiyse iyi biliyorum ya
Yine de sevimli bir şairimdir ben, öyleydim ya da.

61

Don Juan ile Lady Adeline arasındaki toplantı ya da görüşme
Son zamanlarda toplanan kurultaylar gibi bir tatlı bir ekşi
Geçerek sona erdi mayhoş bir biçimde
Adeline dik kafalıydı çünkü
Ve iş bir çözüme bağlanmazdan önce
Çalıverdi gümüş çan; yemek saatinden önceki
Giyim kuşam saatini duyurmak için;
Bayanların giysileri yeterince açıldı şimdiden.

62

Erişilebilecek büyük şeyler vardı şimdi masada
Çatal bıçak gibi silahlar, tabak gibi zırhlar hazır;
Hangi Esin Perisi becerebildi ki Homeros'tan bu yana
Günümüz şölenlerinde yenenleri içilenleri resimlemeyi?
Evet şölenler hiç de kötü olmayan bir yer tutar onun yapıtlarında
Şölenlerdeki bir çorba, sos ya da yahni kazanı ki
Cadıların, orospuların ve hekimlerin
Kaynattıklarından daha çok gizemle doludur.

63

Nefis mi nefis bir "Dilber Çorbası" vardı
Nerden geldi Tanrı bilir ya, sonra üstüne
Tıka basa yiyeni hafifletecek bir "Kalkan Balığı"
Bir de "Perigord İşi Hindi" vardı sonra,
Ah ne de düşkünüm benliğime, şu yemekli
Sekiz dizenin içinden nasıl çıkarım ola?
Bir de "Dana Etli Çorba" ve üstüne bir "Dülgerbalığı"
Onun da üstüne taç konduran bir "Domuz Kızartması"

64

Ne ki büyük bir yığın ya da kütlede toparlamalıyım

Bunların hepsini, girecek olursam ayrıntıya

Daha da aşırılıklara kaçacak Esin Perim

Midesi çabuk bulanan titizler yapıştıracaklar ona

Düşkünlük yaftasını, ne ki en büyük düşkünlüğünün

Bu olmadığını söylemeliyim, yaşamın tadını çıkaran biri olsa da;

Hafif bir kahvaltı istiyor bu öykü de

Onun damak tadı bozulmasın diye.

65

“Condé İşi av kuşları”, “Ceneviz soslu sombalığı”

Geyik butları ve umarım ki hani onun gibisini

Pek yakında görmeyeceğimiz İskender’in bile aklını

Başından alacak şarap çeşitleri,

Ve Apicius’un iştahla girişeceği

Türden cam gibi parlayan bir Westfalya jambonu,

Bir de Kleopatra’nın erimiş incileri gibi

Bembeyaz köpüren şampanya vardı.

66

Sonra “Alman işi”, “İspanyol işi” bir şeyler,

“Mantarlı yahni” bir de; Tanrı bilir ne olduklarını ya

Büyük bir ağız tadıyla yenip yutulan

Anlamadığım, bilmediğim yemekler işte;

Ağırlaşan ruha iyice ninni okuyan

Lokmalık ufak tatlılar bir de,

Sonra büyük Lucullus’un adını taşıyan hani

Domalanla süslenmiş keklik katmerleri.

67

Utku kazanmış bir komutanın yüzündeki katmerler

Nedir ki bunların yanında? Çürüdüler toz oldular işte.

Ulusun yiycilerini selamlayan o utku takları neredeler?

Utkulu savaş arabaları nereye yürüyor kendini beğenmişlikle?

Utkuların ve şölenlerin son buldukları yere gidiyorlar.

Daha uzun etmeyeceğim bu incelemeyi ya

Ey çağımızın fişekli yiğitleri!

Adlarınız ne zaman cilalayacak keklikleri?

68

Domalanlar da iyi gitmiyor değil
 Şu ufacak puf börekleri bir de
 Hazırlanışı her yerde değişiktir
 Herkes dilediği gibi doldurur içlerini öyle.
 Balık ve et yemeklerini bile kitaplaştıran
 Yemek sözlüklerinin en iyilerine göre;
 Ne ki reşelsiz yendiklerinde bile
 Bu ufak puflar doyurucudur pek de.

69

Us gücü yitiveriyor iki yemek arasındaki
 Görkemli dalgınlığında usun;
 Ve sindirimsizliğin çarpım çizelgesi
 Gücümün üstünde bir aritmetiği gerektiriyor.
 Âdem'in basit orantısından kim derdi ki
 Böyle kaynakları kullanmaya vardıracaktı işi aşçılar
 Ve bir bilim ve terimler dizgesi oluşturacaklardı
 Karşılama için doğanın en sıradan gereksinmesini?

70

Bardaklar çınlatıldı, dudaklar ıslatıldı.
 Seçkinlerin yemekleri görkemlidir;
 Bayanların şölene yaklaşımları daha bir ılımlıydı
 Anlatamayacağım denli az gagaladılar
 Genç baylar gibi tıpkı, çünkü çaylak biri
 Hiçbir zaman olgun biri gibi olamaz tam bir obur;
 İyi yemekten çok rastlantı sonucu
 Yanında oturan bir güzelin fısıltısındadır usu.

71

Yazık! Çeşitli av etlerini, sosları ve püreleri
 Tanımlamadan geçmek zorundayım burda;
 Şiirimi akıcılaştırmak için kullandığım hani
 Şu bizim kaba Bay Boğa işi biftek yerine:
 Pirzolanın sözünü bile etmemeliyim şimdi
 “Kızarmış lahanalı biftek” iştahımı kaçırır sonra;
 Ne ki yiyeceğimi yedim
 Ne yazık ki gitmeliyim!

72

Bir ulluğun, meyvelerin, dondurmanın ve ağız tadına
 Sunulmak için sanatın doğadan arıttığı yemek adlarını
 An da gör bakalım yerken hangisi hoştur işte!
 Yemekten önce Fransızcası daha hoş gelir kulağa hani
 Yemekten sonraysa kimi belirtiler vardır ki İngilizce
 Daha uygun düşer adlandırmak için onları.
 Damla sayrılığına tutuldun mu hiç? Ben tutulmadım.
 Ancak tutulabilirim de, ey okur sen de kendini sakın.

73

Bir avuç zeytin şarabın yanında iyi gider ya
 Yemek listemde atlayıp geçeyim mi şimdi onu?
 Evet, İspanya'da ya da Lucca'da, Atina'da olsun her yerde
 En gözde yemeğimdi ve ben ekmeğime bu ikisini
 Katık edecek denli şanslı biriydim açık havada
 Sunium ya da Hymettos Dağı'nda çayırlar soframdı
 Diyojen'in yaptığı gibi ki düşünce yapımın
 Yarısı onunkinden gelmedir.

74

Bu et, balık, kuş ve sebze karmaşasında, bu maskeli baloda
 Konuklar rollerine göre yerleştirilmişti
 Ne ki et çeşitleri gibi onlar da
 Çeşitli yerlere serpiştirilmişti:
 Don Juan yer aldı "İspanyol İşi"nin yanında
 Dedim ya bir bayan değil de yemekti bu:
 Ne ki süslü bir kadın gibiydi
 Ve bir tat dünyasını içinde taşıyordu.

75

Juan garip bir rastlantıyla
 Adeline ile Aurora'nın arasına oturtulmuştu
 Bir erkek için güç bir durumdu bu sanımcı
 Gözü ve yüreği ikiye ayrılmış olarak yemeğini yemek hani.
 Demin izlediğimiz görüşme de
 Pek yüreklendirmemişti onu;
 Çünkü Adeline pek az konuştu onunla
 Ve dalgın gözleri onu geçip baktı uzaklara.

76

Kimi zaman gözün kulağı olduğunu düşünürüm nerdeyse
 Şurası kesin ki nesneler kulağın duyabildiğinin ötesinde
 Bir yolunu bulur da yankılanır sevimli yaratıklara
 Bilgilerini nerden sağlarlar bilmem kadınlar ya
 Gizemli bir müziktir erişir onların kulaklarına
 Kimseler duymaz yüksek sesle çınlsa da.
 İçlerinde tek söz geçmeyen uzun konuşmaları
 Olağanüstü bir şeydir kadınların duymaları!

77

Aurora aldırmadan oturuyordu
 Gözüpek bir yiğidi kışkırtacak biçimde
 Tüm saldırılar içinde en kötüsüdür bu
 Ki beş para etmediğinin sezdirilmesidir insana,
 Züppelik taslamayışına karşın Juan şimdi
 Hiç de hoşlanmamıştı böylesine kısılmaktan kapana
 Buzlar arasında sıkışıp kalan bir gemi gibi
 Üstelik de bir sürü öğütten sonra hani.

78

Juan'ın sevinçli boşluğu kimi zaman yanıtsız kaldı
 Kimi de karşılık buldu uygarlık gereği bir boşlukla
 Aurora yanma yöresine öyle pek bakmadı gibi
 Hafif bir gülümseme bile yollamadı Juan'a.
 Şeytansı kız! Büyüklenme miydi neydi bu?
 Alçakgönüllülük ya da dalgınlık ya da kofluk muydu yoksa?
 Tanrı bilir! Ne ki sözlerinin doğru çıkması
 Adeline'in kötücül gözlerini parlattı,

79

Ve "söylemiştim sana!" der gibi baktı Juan'a;
 Böyle bir utkuyu salık vermem kimseye
 Çünkü gördüklerim ve okuduklarıma göre
 İster sevgili ister arkadaş olsun ya
 Kızdırabilir bir beyefendiyi bu tür bir şaka
 Ve gerçeğe dönüşebilir işin sonunda:
 Her erkekte önceden bilir çünkü neyin şaka neyin gerçek olduğunu
 Ve sevmez istediği şeyin gerçekleşmesini engelleyen kişiyi.

80

Juan şimdi kimilerinin ilgisini çekiyordu
 Hafif de olsa seçkin, açık kafalı dişilere
 Onları nice doruklara getireceğini anlatacak denli.
 Aurora sonunda (tarihler böyle dese de
 Bir gerçekten çok tahmindir bu)
 O sevimli tutukevinden düşüncelerini salıverdi dışarıya;
 Dinlemese bile Juan'ın sözlerini
 Bir iki kez ona gülümseyiverdi.

81

Önce yanıt vermeye, sonra ona sorular sormaya başladı
 Bu davranışı garipti; ve Adeline tam da
 Sanılarının yanlış çıkmadığını düşünürken korktu
 Aurora'nın birden gireceğini oynak bir kadın kılığına.
 Derler ya, bir kez devinime geçmeyegörsünler hani
 Güçtür dönüşmesini engellemek aşırı uçların birbirine;
 Ancak onun ruhu o tür ruhlardan değildi,
 Aurora böyle bir duruma girmeyecek denli saftı.

82

Ne ki Juan'ın gönülçelen bir yanı vardı
 Övünçlü bir alçakgönüllülüktü bu, böylesi bulunabilirse,
 Dişilerin her sözünü buyruk sayar gibi
 Karşıları büyük bir saygıyla, akli başındalığıyla
 Ne zaman ağırbaşlı ne zaman hafif olunacağını öğrendi
 Üzüncülerini sevinçlere yöneltmesini sağladı bu da;
 Kendini açığa vermeden karşısındaki
 Kişilere içlerini döktürten bir sanatı vardı.

83

Aurora Juan'ı pohpohlayıcılar kalabalığıyla
 Aynı kefeye koymuştu koymasına ya aldırmaçlıkla;
 Övgüler fısıldamaktan ya da bilgiç sözler söylemekten başka
 Yetenekleri olduğunu varsaymıştı onun yine de;
 Böylece bir şeyler duymaya başladı içinde
 (Ufak şeylerle başlar büyük şeyler ya)
 Övünçlü kişiyi çeken şey gördüğü övgüden çok saygıdır
 Ki o en ince çelişkiyi bile çözümleyen bir silahtır.

84

Üstelik Juan yakışıklıydı; tüm kadınlarca oybirliğiyle
 Benimsendiği gibi ve şunu söylemek üzüyor şimdi beni
 Ki bu durum bir saldırı oluşturunuyordu tüm evliliklere;
 Ne ki yargıçlara bırakacağız bu sorunu
 Çünkü konumuzun dışına çıktık yeterince.
 Bilinen bir şeydir dış görünüşün aldatıcı olduğu;
 Her nasılsa akılda bırakır yakışıklı bir yüz
 Kitapların en iyisinden daha derin bir iz.

85

İnsan yüzünden çok kitap yüzü gören Aurora
 Çok gençti daha ya; yine de pek bilgeydi.
 Minerva'yı yeğlerdi güzellik yerine
 Özellikle de kâğıt üzerindeki.
 Ne ki sıkı danteller içinde baştan başa erdem olsa bile
 Aurora katı yaşlıların doğal sebatkârlığını gösteremezdi.
 Ve Sokrates, hani görev bilincinin örneği düşünür var ya
 Gizli de olsa güzellikten yana olduğunu vurmuştu açığa.

86

Onaltısındaki kızlar da Sokratesçidir işte
 Kendilerine karşın, tıpkı Sokrates gibi yoktur bunda suçları;
 Ve Atinalı bu yüce bilge yetmiş yaşında
 Platon'un *Diyaloglar*'ında gösterdiği gibi
 Gerçekten böyle düşler kurduysa
 Bilmem ki nedendir erden kızlardan hoşlanmayışı
 Nerdeyse alçakgönüllü bir biçimde
 Benimse aradığım bir koşuldur bu kesinlikle.

87

Büyük Lord Coke (bakınız Littleton'a) gibi
 İlk bakışta birbiriyle karşıt gibi görünen
 İki düşünce öne sürdüğümde ikincisidir iyisi.
 Belki bir köşede vardır üçüncü bir düşüncem
 Ya da başka hiçbir şey hani,
 Bu da üzücü bir davranışa benziyor;
 Ne ki bir yazar ile de tutarlı olma uğruna
 Var olan şeyleri nasıl gösterecektir ya?

88

İnsanlar çelişkiye düşüyorsa kendi kendileriyle
 Ben nasıl olur da çelişkiye düşmem insanlarla
 Ya da özü sözü bir olan kendimle? Yalan bu işte:
 Yapmadım, hiçbir zaman da yapmam, nasıl yapabilirim ya?
 Her şeyden kuşkulanan kişi yadsıyamaz hiçbir şeyi sonunda;
 Gerçeğin ırmakları çamurludur kaynakları duruysa da
 Ve o denli çok çelişki deresi akar ki onlara,
 Yollarını sürdürmeleri gerekir öyküyle.

89

Erdemsel öykü, hayvan masalı, şiir: hepsi yalandır işte;
 Ne ki gerçek durumuna sokulabilir hani
 İşlenebilir bir toprağa tohumları saçılırsa.
 Hayvan masalının yoktur beceremeyeceği!
 Gerçeği katlanılır duruma soktuğu söylenir sonra
 Gerçek nedir ki? Kim bulmuştur ki onun ipucunu?
 Felsefe mi? Hayır, felsefe karşı çıkar birçok şeye.
 Din mi? Evet, ancak dinin hangi mezhebi öyleyse?

90

Şurası açık ki milyonlarca kişinin yanıliyor olması gerekir
 Belki de herkesin haklı olduğu anlaşılır sonunda
 Tanrı yardımcımız olsun! Kutsal fenerlerimizin
 Işığı yaşantımız boyunca hiç sönmemelidir ya
 Ortaya yeni bir peygamberin çıkmasının işte tam zamanıdır,
 Ya da eskisinin ilgi çekmesi gerekir yeni bir görüşle
 Düşünceler eskir işte üzerlerinden binlerce yıl geçince
 Öteki dünyalardan üzerlerine yeni şeyler eklenmedikçe.

91

Yine neden başladım ki doğaötesiyle uğraşmaya?
 Hiç kimse tiksinemez çekişmeden
 Benim tiksindiğim denli ya
 Alinyazım ya da budalalığım işte bu benim
 Ki şimdiki zaman, geçmiş ya da gelecek üzerine
 Çarpmışımdır kafamı türlü bakış açılarına her zaman:
 Troya ya da Tyria kenti arasında ayırım yapmam,
 Çünkü ılımlı bir Presbiteryen olarak yetiştirildim ben.

92

İlimli bir dinbilimci

Ve uysal bir metafizikçi olmama

Ve Eldon'ın delilik kurulunda yaptığı gibi

Ayırım yapmam Troya ile Tyria arasında;

Toplunun alt katlarındaki durumu

Göstermektir politikadaki görevim Bay Boğa'ya;

Hecla kaynarcası gibi kaynatıyor kanımı

Tilki kralların yasa çiğnemesine insanların göz yumması.

93

Ne ki politika ve din

Kimi zaman başvurduğum konulardır ya

Bu yalnız onların çeşitliliği yararına değil

Erdem dersine araçlık etmeleri içindir aynı zamanda;

Çünkü sosyeteyi bir güzel giydirmektir benim işim

Ve doldurmaktır o çığ kazı bilgelikle.

İşte şimdi her ağız tadına uygun bir

Konuya giriyoruz ki, o da doğaüstüdür.

94

Ve şimdi son vereceğim tüm tartışmalara

“Başımdan tırnağıma dek çelemeyecek aklımı”

Hiçbir günah kıskırtması bundan böyle

Evet, bir düzeltme yapacağım baştan aşağı

Ne demek istediklerini anlayamadım hiç gerçekte

Esin Perim'in söyleşilerini çekinceli sayan insanların hani;

Çünkü bence o tıpkı kendisinden daha çalışkan

Ancak çekiciliği daha az biri denli zararsızdır en azından.

95

Ey yavuz okuyucu! Hiç hortlak gördün mü ola?

Görmediysen duymuşsundur, anladım, sağır olasıca!

Pişman olma bunun için yitirdiğin zamana

Çünkü bunun tadını alacaksın az sonra:

Bu gibi konuları makaraya aldığımı sakın sanma

Bu yücelik ve gizem kaynağını horgörüyle

Körleştirmeye çalıştığımı ya da:

İnancım gerçektir buna, kimi nedenler dolayısıyla.

96

Gerçek, evet, gülüyorsun değil mi bana, gül bakalım;

Ya içtendir gülüşüm ya gülmem asla

İnandığımı söylüyorum yalnız varlığına tekin olmayan yerlerin,

Nerde mi? Bilmem, çalışmayacağım da anımsamaya

Çünkü unutulmasını yeğlerim

Korku salabilir "Richard'ın hortlakları" sonra;

Kısacası bu konuda tıpkı Malmsbury Düşünürü

Gibi karamsarlıklara gömülüyorum hani.

97

Kimi zaman baykuş kimi zaman bülbül olur

Söylerim geceleyin karanlıkta şarkımı,

Bilge Minerva'nın kuşu da durmaz zırıldar

Çevremde çığlık çığlığa uyumsuz ilahisini

Eski duvarlardan eski tablolar bana kaş çatar

Dilerim Tanrıdan böyle korkunç bakmamalarını

Titrer ocakta sönmekte olan közler

Oturduğumu düşünürüm ben de geç vakte kadar.

98

Ve geceyarıları kimi soğuk titremeler duyarım içimde

Sakinirim hortlaklarla ilgili konuları ele almaktan

Ve bırakırım onları hep ertesi günü öğleye

Öğlenleri şiir yazmaya yatkın değilsem bile.

Çünkü öğlenleri başka şeyler düşünürüm

Gerçekten düşünürsem eğer ya

Kendinizi bir de benim yerime koyun

Boşınanç deyip çıkmadan işin içinden.

99

İki dünya arasında yaşam kanat çırpın bir yıldız

Ufkun kenarında geceyle gündüz arasında

Ne denli az tanıyoruz kendimizi! Belki nasıl önemsiziz!

Zamanın ve sonsuz bir gelgitin dalgalarında

Dönüp duruyor köpükler kabarcıklar gibi yaşamlarımız

Biri sönünce yenisi çıkıyor ortaya

İmparatorlukların mezarları gelip giden

Dalgalar gibi kabarırken.

KANTO XVI

1

Eski İranlılar üç yararlı şey öğrenirlerdi

Ok atmayı, ata binmeyi, gerçeği söylemeyi bir de
Buydu kralların en iyisi Kuros'un yöntemi,

Günümüz gençleri de bunu benimsemiş ya;
Yayları desen var, üstelik adamına göre iki kırıışli

Atları desen, sürüyorlar vicdansızca ve acımasızca
Doğruyu söylemeye gelince daha az yeteneklidirler belki
Ve bol keseden atmada her zamankinden iyiler şimdi.

2

Bu olgunun ya da eksikliğin nedenine gelince

"Bu olgu bir eksiklikten kaynaklanmakta çünkü"

Bunu araştırarak boş zamanım yoktur ya

Kendimi alkışlayarak şunu söylemeliyim ki,
Bildiğim anımsadığım tüm Esin Perileri arasında

Kurgusal öyküyle uğraşanlar içinde en içteni
Benimkidir kuşkusuz ki; başka konularda
Olan budalalıkları ya da eksiklikleri dışında.

3

Ve hiçbir zaman hiçbir şeyden kaçmadığı

Ve tüm konuları işlediği için Esin Perim

El değmemiş bir yabansılık içerecek hani;

Az bulunur garipliklerden oluşan bu destan:

Başka bir yerde boşuna bulmayı umduğunuz acı ve tatlı

Olayların yakınamayacağınız türden

Ilafif bir karışımla size sunulmasına şaşacaksınızdır

Ki işte öyküm "Her şey ve öteki şeyler üstüne" dir.

4

Ne ki öykülediği gerçeklerin tümü içinde

En gerçek olanı şimdi anlatacaklarıdır Esin Perim'in.

Bir hortlak öyküsü olduğunu söylemişim ya, nedir ola?

Bildiğim tek şey böyle gerçekleştiğidir olayın.

Engin denizlerin sınırlarını araştırdınız mı ola

Gittiği hani yeryüzünün tüm gezginlerinin?

İşte şimdi şaşkınlıkla taşa çevirme zamanı geldi

Colombus'a inanmayan inançsızlar gibi o çelimsiz kuşkucuları.

5

Kimileri yetkili bir ağızla karışacak şimdi işe

Örneğin Turpin'in ya da Monmouth Geoffrey'nin Tarihi;

Sivrilmiş kişilerdir ki tarihte

Yüklenmişlerdir tansık yaratma işini,

Ancak Ermiş Augustinus gelir hepsinin önünde –

Olanaksıza inandırdığı için herkesi.

Çünkü öyledir de! Atıp tutan, yazıp çizen kişi sonunda

Yumurtlar: "Kesinlikle gerçek bu, çünkü olanaksız!" diye.

6

Ey ölümlüler, sözde nedenler aramayın işte!

İnanmalısınız olası olmayan şeylere bu yüzden.

Ve inanacaksınız bir gün olanaksız olan şeylere de!

Zarar gelmez her şeyi inanca bağlamaktan.

O kutsal gizemlere karşı burda

Saygısızlık etmek istemem

Bilgelerin ve ermişlerin kitap bildikleri

Ve tartışıldıkça daha da kök salan tüm gerçekler gibi.

7

Johnson'un söylediklerini bir daha

Söylemiş oluyorum yalnızca:

İnandı tüm uluslar altıbin yıl boyunca

Ölülerin ara sıra bizi görmek için ortaya çıktıklarına.

Bu garip konuda en garip olan şey de

Akıl ne denli karşı çıkarsa çıksın böyle bir inanca

Bu inancın doğruluğu güçlenmekte

İsteyen yadsısın isterse.

8

Yemek ve yemeküstü söyleşi de erdi sona

Yemekler üstüne tartışıldı, bayanlara hoş sözler söylendi

Ve konuklar bir bir ayrıldılar sonra

Şarkılar sustu, dans durdu

Çekildi ortadan sona kalan kadınlar da

Gökyüzünden yiten yapağı bulutlar gibi;

Loşluğu sardı salonu, sönmeye yüz tutan mumların

Ve içeriye süzülen soluk ay ışığının.

9

Sevinçli geçen bir günün buharlaşması

Şampanyanın son kadehine benzer,

Yoksundur kenarına dek kabarak kendisini

Keyifli yapan köpükten;

Ya da içine kuşku düşen bir düzene hani;

Ya da fışkırtacağını fışkırtmış bir soda şişesine benzer;

Ya da fırtına sonrası dalgalara benzer

Yelin verdiği canlılıktan yoksundur.

10

Ya da sıkıntıları dindiren afyon gibidir

Ya da kendisine benzetilmeye çalışan hiçbir şeyin

Yerini tutamayacağı ana memesi gibidir

Ya da eski Sur kentinde yapılan

Mor renkli yelek gibidir

Ki bilmez şimdi kimse nasıl yapıldığını bu boyanın

Midyeden mi yoksa kırmızböceğinden mi?

Böyle yok olacak bir gün zorbaların kaftanları!

11

Ancak dans ve balo için giyinmenin yanı sıra

Bir derttir soyunmak da, çünkü benzeyebilir

Sabahlığımız Nessos'un kine

Ve bizi ağulu renklerin karanlığına çekebilir.

Titus "Bir gün yitirdim!" demişti ya;

Anımsayabilir mi ne kazandırdığını insanlar

Geçirdikleri günler ve gecelerin kendilerine?

Hiç de küçük görülecek gibi değildi kimi yaşadıklarının içinde.

12

Ve Juan odasına çekilmesinin ardından
 İçinde bir tedirginlik, şaşkınlık, yeniklik duydu;
 Adeline'in kendisine söylediğinden
 Daha parlak buldu Aurora'nın gözlerini.
 Üstüne düşen görevi bilseydi tastamam;
 Bu konuda felsefe yapabilirdi belki;
 Ne ki herkesin başvurduğu ve dileyeni hiç geri
 Çevirmeyen bir kaynağa başvurdu: içini çekti.

13

İçini çekti, ardından başvurulacak kaynağa
 Hani tüm iç çekişlerin içinde biriktirildiği
 Dolunay ışığıdır ki, bir olasılık sonucu, böyle bir iklimde
 Pek sık görülemeyen türden bir ay ışığı vardı
 Ve Juan gönüllü bir bencillik olan "sencilik"le
 Şimdi dolunaya "Ey sen!" diye seslenecek bir havadaydı;
 Ki "sen" diyen kişinin kimi zaman
 "Ben" demek istediği bir gerçektir bilinen.

14

Ancak sevgili, ozan, gökbilimci, ya da çoban
 Soyut bir duyguya kapılır dolunaya her bakan
 Büyük düşüncelere dalarız ışıyla onun
 Kimi zaman da dışarda soğuk alırız onun yüzünden
 Derin gizler açıklanır dökülen ışığına onun
 Okyanusun gelgiti ve ölümlülerin
 Yüreklere ve beyinleri elindedir hep onun
 Dedikleri doğruysa eğer şiirlerin.

15

Juan biraz dalgında ve başını yastığı koymaktansa
 Biraz düşünme isteği duydu:
 Bulunduğu gotik odanın içine
 Göldeki dalgaların fısırtıları ulaşıyordu
 Geceyarısının tüm gizemiyle birlikte;
 Penceresinin altında (doğaldır ki) bir söğüt dalgalanıyordu;
 Bir parlayan bir karanlığa gömülen
 Çağlayana bakıyordu ayakta duran Juan.

16

Masasının ya da tuvalet masasının üzerinde
 Parlak bir lamba vardı
 (Hangisindeydi belli değil ya
 Bunu belirtişimin nedeni
 Titizlik göstermemdendir gerçeğin betimlenmesinde)
 Ve Juan bir girintiye yaslanmıştı:
 Oyulmuş taş ve vitray gotik süslerden oluşan,
 Ve atalarımızın buralara egemen olduğu günlerden kalan.

17

Sonra gecenin loş soğukluğunda
 Ardına dek açtı odasının kapısını
 Ve girdi karanlık gölgelerle dolu bir geçite
 Eski ve değerli resimleriyle süslenmişti duvarları
 Yiğit ve erdemli savaşçıların ve bayanların ya
 Kuşkusuz ki hepsi de soylu kişilerdi;
 Ne ki yarı karanlıkta bu ölülerin resimleri
 İssiz, ürkütücü ve korkunç bir havaya bürünmüştü.

18

Resimlerdeki yavuz savaşçılar ve ermişler
 Ay ışığında canlı gibi görünüyor ve siz ileriye geriye dönerekten
 Ayak seslerinizden kaynaklanan yankılara baktığınızda
 Sesler uyanıyor gibi oluyordu ölüer dünyasından;
 Dışarıya çıkıyordu sanki yabancı ve ürkütücü gölgeleriyle
 Resimdekiler sert yüzlerini çevreleyen çerçeveden
 Yalnız ölülerin uyuduğu bu yere hangi akla
 Uyup da geldiğinizi sormak için size.

19

Ve mezardaki güzellerin o soluk gülümsemeleri
 Ve eski günlerin büyüğü yıldız gibi parlıyordu daha
 Yağlıboya bezde saç lüleleri dalgalanıyordu;
 Gözleri parlak bakıyordu bize
 Loş bir mağaradaki sarkıtlar ya da düşler gibi;
 Ancak imgesi vardı ölümün bu gölgemsi ışıklarda:
 Çünkü bir resim geçmiş zamandır
 Ve çerçevesi daha yaldızlanırken kendisi değişir.

20

İşte Juan değişkenlik ya da abayı yaktığı dişi üstüne
 Düş kurarken (ki bu ikisi aynı anlama gelir çünkü)
 Kendi ayak seslerinin ve iç çekişlerinin üzüncle
 Yankılanmasından başka bir ses eski ev boyunca duyulmadı.
 Birdenbire duydu, evet, duyduğunu sandı ya da
 Doğaüstü bir yaratığın ya da bir sıçanın hani
 Bir halının kenarını ufak ufak kemirirken çıkardığı
 Ve birçok kişiyi şaşırtacağı türden bir hışırtıyı.

21

Bir sıçan değildi bu, bak! bak! İşte bir rahipti bu
 Cüppesiyle, respihiyle ve belli belirsiz nesnesiyle
 Bir ay ışığına, bir gölgeye bulanarak yürüyordu
 Sessiz ve ağırdı adımları ve yalnızca
 Giysisi bir hışırtı çıkartıyordu
 Alinyazısı tanrıçaları gibi gölgemsiydi devinimleriyse
 Ve geçerken Juan'ın yanından
 Parlayan gözlerle baktı ona duraksamadan.

22

Taşlaştı Juan; bu eski evde dolaşan
 Bir hortlak olduğu çalınmıştı kulağına ya,
 Birçok kişi gibi bunun boş bir söylentiden
 Başka bir şey olmadığını ve daha yaşamakta
 Olan boşanmış basım evlerinde basılan
 Ve hani kâğıt paraya göre piyasada
 Pek az görülen bir hortlak altını olduğunu sanmıştı
 Gerçekten görmüş müydü onu? Yoksa buhar mıydı gördüğü?

23

Bir, iki, üç kez geçti, yine geçti Juan'ın yanından
 Bu gökten, yeryüzünden, cennetten ya da başka
 Bir yerden gelme yaratık: Dili tutulan, bedeni donan
 Bir yontu gibi kalakalan Juan öyle bakakaldı yaratığa
 Ve yüzünde yılanlar gibi sarmaş dolaş olduğunu duydu saçlarının
 Bir türlü dilinin ucuna getiremediği sözcüklerle
 Bu saygıdeğer din adamına kendisinden ne istediğini
 Sormak istiyor ancak soramıyordu.

24

Üçüncü kez uzun bir duraklamadan sonra
 Hortlak ortadan çekildi – nereye peki?
 Uzundu geçit, hortlağın gözden yitmesiyse
 Pek de doğadıışı bir olay değildi
 Birçok kapı açılıyordu geçite
 Ve uzun ya da kısa, her boyda kişi geçebilirdi
 Burdan doğabilim kurallarına göre, ne ki görmedi Juan
 Hortlağın buharlaşır gibi çıktığını hangi kapıdan.

25

Bilmeden ne denli uzun bir süre geçtiğini
 Beklenti içinde ve güçsüzce durdu öyle
 Hortlağın ilk ortaya çıktığı
 Yere gözleri dikili olarak, bir çağ gibi uzun bir süre
 Sonra yavaşça kendine geldi
 Ve tüm bu olup bitenleri bir düş gibi gördüyse de
 Uyanamadı, yalnızca uyanmakta olduğunu duydu
 Odasına döndüğünde eli ayağı güçten kesilmişti.

26

Odasında her şey bıraktığı gibiydi
 Daha yanan mumun yalını mavi değildi
 Ruhları sevgiyle kabul eden hani
 O gösterişsiz mumlarınki gibi.
 Gözlerini ovuşturdu: gözlerinde bir olağanüstülük yoktu
 Eski bir gazeteyi eline aldı
 Kolaylıkla okudu, kralı eleştiren bir yazı
 Ve bir ayakkabı boyası üstüne uzun bir öykü gözüne çarptı.

27

Hiç olmazsa bunlar dünyayla ilgili şeylerdi ya
 Elleri titredi, odasının kapısını kapattı
 Yazının bir bölümünü okuduktan sonra:
 Sanırım ki Horne Tooke üstüneydi
 Soyundu ve yavaş devinimlerle uzandı yatağına
 Rahat etmek için en uygun durumu araştırır gibi kıvrıldı
 Gördükleri düş gücünü beslemişti
 Afyon değilse de uyku yavaşça bastırdı ve uyudu.

28

Erkenden uyandı ve sanılacağı gibi

Geceleyin kendini görmeye gelen konuk ya da görüntü
Ve bunu açığa vurup vurmaması gereği üstüne kafa yordu;
Boşınançlı olduğu damgasını yeme çekincesi vardı çünkü.
Düşündükçe daha çok sorular takılıyordu aklına şimdi;
Tam o anda dakika sektirmeyen uşağı
(Çünkü efendisi bunun tersine davranışı çekemezdi)
Kapıyı çalarak giyinme zamanının geldiğini bildirdi.

29

Giyindi; giyim kuşamıyla tüm gençler gibi

Uzun uzadıya uğraşmayı severdi ya,
O sabah bu işe daha az zaman ayırdı
Ve sonunda aynasının karşısına geçtiğinde
Dalgalı saçları özensiz bir biçimde alnına düştü
Giysileri her zamanki gibi tamı tamına oturmadı gövdesine;
Boyunbağının Gordion düğümü nerdeyse
Kıl payı kaçmıştı bir yana.

30

Ve salona girince, yerine geçince masada,

Düşünceli bir biçimde çay fincanını eline aldı
Çabucak ayırt edemeyecekti bunu belki de
Eğer kaynarcasına sıcak olmasaydı
Bu da yol açtı çay kaşığının yardımına başvurmasına
Öylesine akli başından gitmiş durumdaydı ki
En başta Adeline olmak üzere herkes bir şeyler olduğunun ayrımına
Vardıysa da sezemedi bunun nedenini kimse.

31

Adeline Juan'a bakıp da yüzündeki solgunluğu görünce

Kendisi de sarardı, ardından yere eğdi gözlerini,
Bir şeyler mırıldandı ya, yer almayacak onlar öykümde
Lord Henry elindeki çöreğin tereyağından yakındı
Fitz-Fulke Düşesi oynadı saçının tülüyle
Ve Juan'a dik dik baktı ve tek söz etmedi;
Aurora Raby iri ve kara gözleriyle,
Süzdü Juan'ı serinkanlı bir şaşkınlıkla.

32

Ancak Juan'ın sessiz ve soğuk durduğunu
 Ve herkesin az ya da çok onunla ilgilendiğini
 Gören Adeline ona, hasta olup olmadığını sordu
 Şaşırان Juan “Evet – Hayır – Evet – Biraz” diye yanıtladı
 Orda bulunan ve işinin ustası aile hekimi
 Juan'a hazır olduğunu bildirdi
 Nabzını ölçmeye ve rahatsızlığını bulmaya –
 “Oldukça iyi olduğunu” söyledi Juan'sa.

33

“Oldukça iyi – Evet – Hayır”: bu yanıtlar pek de gizemliydi
 Üstelik her iki yanıtını doğrular gibiydi yine de
 Bir çılgnlık havası taşıyan görüntüsü
 Ağır bir durum olmadığı belliydi ya
 Birden gelişen bir hastalık çökmüştü ruhuna sanki
 Ancak kendisi de durumunu açığa kavuşturmaya
 İsteksiz göründüğüne göre; varılabilirdi işte
 Bir hekime gereksinme duymadığı sonucuna.

34

Bu arada çikolatalı sütü ve az önce yakındığı çöreğı
 Üstüne yaptığı tartışmasını tamamlamış olan Lord Henry,
 Juan'ın her zamanki mutlu görüntüsünün yokluğunu
 Yağmur da yağmadığına göre neye yoracağına şaşırdığını söyledi;
 Sonra da Düşese dönerek Dük hazretlerinin nasıl olduğunu sordu
 Düşes de Dükün önemsiz ve hafif ağırları olduğunu bildirdi;
 Kalıtsal damla hastalığının ataklarıydı bunlar
 Soyluların eklemlerini paslandıran.

35

Henry ardından Juan'a döndü ve onun durumu
 Üstüne avutucu birkaç söz söyledi ona:
 “Sanki rahatınızı Rahmetli
 Kara Keşiş benziyor bozmuşa!”
 “Hangi Keşiş?” sorusuyla karşıladi Juan bu sözleri,
 Sorusunu umursamaz ya da soğukkanlı bir biçimde
 Sormaya büyük özen gösterdiyse de bu çabası,
 Daha da çok sararmasının önüne geçemedi.

36

"Ah! Kara Keşiş'ten söz edildiğini hiç duymadınız mı?

Bu evin hortlağı canım hani?" "Doğrusu ben de duymadım"

"Yalandan başka bir şey değildir ün ya

Evet, işte kulaktan kulağa ulaşan ünlü bir öyküye göre

Zamanla hortlağın utangaç oluşundan mı

Yoksa atalarımızın gözlerinin bizden keskin oluşundan mıdır ne

Bu öyküye şimdi de yarı yarıya inanılsa da

Keşiş pek sık görünmedi son zamanlarda."

37

"En son görüldüğu zaman –"

"Yalvarırım" dedi Adeline o an

(Yüzündeki değişimleri izlemişti çünkü Juan'ın

Ve bu söylence konusunda açığa vurmayı yeğlediğinden

Daha çoğunu bildiğini sezmişti onun)

"şaka yapmayı tasarlıyorsan başka bir konu seçer misin

Öyle sık anlatıldı ki bu öykü şimdiye dek

Eskidikçe de gelişmiyor üstelik."

38

"şaka mı?" diye sordu Lord, "Adeline, sen de biliyorsun ki

Biz de görmüştük bu hortlağı hani balayımız sırasında –"

"Evet, bir şeyi değiştirmez bu, üstelik aradan çok zaman geçti

Haydi gel senin öykünü dökelim müziğe."

Diana gibi güzeldi eline alınca harpını

Çabucak düzen verdi tellerine

Ve acıklı acıklı dökürtmeye girişti

"Kurşuni Tarikatının Bir Keşişi" ezgisini.

39

"Senin yazdığın şarkı sözlerini de söyle" diye haykırdı ona

Lord Henry, sonra kalabalığa dönerek ve gülümseyerek ekledi

"Çünkü Adeline yarı yarıya ozandır" diye

Yapacak bir şey kalmadı berikilere doğaldır ki

Bu şarkıyı duymak isteklerini belirtmekten başka

Çünkü onda bir değil üç yetenek toplanmıştı

Ses, söz, çalgı, ne dersen hepsi ondaydı

Kalın kafalı biri zor getirirdi bir araya hepsini.

40

Büyüleyici bir duraklamadan sonra
 (Bu alımlılar alımlısı nedendir bilmem ki
 Böyle bir ikiyüzlülüğe başvurdu ya)
 Güzel Adeline ilkin gözleri yere dikili
 Sonra yanıp tutuşan bir canlılıkla
 Tatlı sesini harpın sesine katık etti
 Az görülmüş ve pek değerli bir basitlikle
 Başladı şarkısını okumaya.

1
*Sakın! Sakın! Bu Norman evini
 Yurt edinen o Kara Keşiş'ten!
 Çünkü mırıldanır duasını geceyarıları
 Gündüzleriyse görünmez olur tümünden
 Hill Lordu Amundeville çünkü
 Bu Norman Kilisesi'ni eline düşürdüğü zaman
 Keşişlerin hepsini dışarı sürdü
 Bir tek keşiş kaldı direnen.*

2
*Kral Henry'nin adaleti adına bileğinin gücüyle
 Kilise topraklarını halka vermek için
 Geldiğinde Lord bir elinde kılıç bir elinde meşale
 Karşı koyarlarsa her yeri ateşe vermek için,
 Yakalanmayan, zincire vurulmayan bir tek keşiş kalmış geriye
 Ve hiç de yaratılmışa benzemiyormuş balçıktan
 Görünürmüş ya sundurmada ya kilisede
 Gündüzleri göze görünmese bile hiçbir zaman.*

3
*İyi biri midir yoksa kötü mü
 Söylemek düşmez bana
 Ne ki Amundeville'lerin evini
 Yurt tutmuş gündüz gece
 Lord'un düğün gecesinde hani
 Gelinin gerdeğine gelmiş söylentiye göre
 Ölümü düşeklerine de -ağut yakmak için değil doğal ki-
 Geleceği inancı yer etmiş onlarda böylece.*

4
*Bir mirasçı doğduğu zaman keşiş yas tutmuşmuş
 Bu eski soyun sürmesi sağlanacak diye
 Bir geçitten ötekine yürümüşmüş
 Soluk ay ışığının altında
 Biçimini görseniz de yüzünü göremezsiniz
 Gölgeysidir çünkü boş olduğu için ya
 Gözleriyle aradaki büklümden görünürmüş
 Ve benzermiş göç etmiş bir ruhunkine.*

5
*Ne ki, sakın! Sakın Kara Keşiş'ten!
 Unutmadı çünkü o daha andını
 Mirasçısıdır o çünkü daha kilisenin
 Kimin elinde olursa olsun kilise şimdi
 Gün boyunca Amundeville ise eğer
 Keşiş'tir lordluk süren geceleri
 Onun bu hakkını sorgulayan
 Kul alamaz bir zevk ne şaraptan ne aşktan.*

6
*Görürsen onu geçitte bir şey demeyesin sakın
 O da bir şey demeyecektir sana ya
 Tozlu cüppesiyle yeri süpürür gibi yürür
 Çimen üstündeki çiy gibi tamı tamına
 Tanrı onu esirgeye! Yolunu açık ede onun!
 İster iyi biri ister kötü biri ola
 Dualarımız onun ruhuna olsun
 O bize ister dua etsin ister beddua.*

41
 Adeline'in sesi kesildi, harpın titreyen telleri durdu
 Kendilerini devinime geçiren elin dokunuşuyla;
 Bir duraklama anı geçti, hani şarkının bitimini
 İzleyen bir an vardır ki egemen olur dinleyicilere
 Ardından doğaldır ki dışavururlar hayranlıklarını
 İnceliğin gerektirdiği tonda, duyguda ve biçimde;
 Ve utangaç bir şaşkınlıkla
 Karşılar bunu çalgıcı ya!

42

Güzel Adeline umursamazcasına da olsa
 Böyle bir başarıyı kendini doyuma ulaştıran
 Bir uğraşı sayar gibiydi olsa, olsa
 Aylak bir günde kendisine boş vakit doldurtan;
 Ve gösterişe kaçmıyormuş gibi görünse de
 Gerçekte gösteriş yaparak işte kimi zaman
 Becerisini göstermekten hoşnut bir gülümsemeyle
 Çıkıyordu böylesi gösterilere.

43

Bu davranışı da, (fısıltıyla söyleyeceğiz şimdi ya
 Bağışlayın bilgiçlik taslayan bu benzetmeyi)
 Platon'un övücünü çığnemekti daha büyük bir övünçle
 Çatısız düşünürün buna benzer bir durumda yaptığı gibi
 Hani o Platon'un pahalı bir halı uğruna
 Düşünürlere özgü bir tutkuya kapılacağını
 Ya da kendi kendini küçülteceğini sandıysa da
 Bundan sıyrılmayı bilmişti "Atina Arısı" dilinin tezliğiyle.

44

İşte Adeline atabilirdi bir köşeye
 (Kendi eğlencesi için sanatla uğraşan herkes gibi
 Kolayca ve istediği anda)
 Bu bir tür yarım meslek olan becerisini
 Çünkü sık sık sergilendiğinde öyle bir aşamaya
 Gelir ki bu beceri herkesin bildiği gibi
 Bayan falanca ve Bayan filanca hani
 Konuşunu ya da anasını eğlendirmek için yapar bir gösteri.

45

Ah o uzun düet ve trio geceleri!
 Hayranlıklar ve düş kurmalar
 "Ah Tanrım!" ve "Ah sevgilim!" ünlemleri
 "Yürek çarpıntıları", "İzin ver"ler
 Ve can yakıcı "Elveda!" haykırıları
 Ulusumuzun yanı sıra müziğe en yatkın olan
 Uluslar içinde kulak dolduran İtalyanca biterse
 "l'u mi Chamas" şarkısıyla sıra Portekizceye gelir.

46

Babil'in o canlı şarkılarına söz ve müzik yazmakta
 Adeline'in üstüne yoktu, tıpkı yeşil İrlanda
 Ve kurşuni İskoçya şarkılarını okumada olduğu gibi,
 Ki bu şarkılardı Lochaber'in ününü okyanus ötesine
 Tüm anakaralara ve adalara taşıyan hani
 Bunlar müzik hummalarıdır dağlarda yaşayanların işte
 Onları yakın ülkeler sanmasına yol açan
 Görülmesi olanaksız olan ve yalnızca düşlerde kalan.

47

Aynı zamanda akşam alacası tonunda bir mavi düşkünüydü
 Şiirler yazar, yazdığından çok bestelerdi sonra,
 Kimi zaman da herkesin yapması gerektiği gibi
 Taşlamalar yazardı arkadaşları üstüne
 Yine de günümüzdeki o yüce gök mavisi tonundan uzaktı
 Pope'u büyük şair sayacak denli güçsüzdü bir de;
 Üstelik daha kötüsü de
 Utanmazdı bunu göstermeye.

48

Aurora'ysa (Hazır beğeni üstüne açmışken sözü
 Tüm kişilikler bu ısıölçerin kertelerine göre
 Sınıflanıyor günümüzde ya şimdi)
 Daha çok bir Shakespeare'ciydi, yanılmıyorsam ya
 Bu dünyanın şaşırtıcı boşluğunun ötesindeki
 Dünyalardan gelmeydi varlığı, çünkü onda
 Sınırsız ve dipsiz düşünceleri kucaklayıcı
 Ancak uzay denli sessiz bir duygu derinliği vardı.

49

Oysa efendi mi efendi ve efendilikdışı hanımefendi
 Yetişkin bir Hebe olan bir Fitz-Fulke olarak ise
 Hiç de böyle biri değildi, eğer varsa tüm aklı
 Pek de alımlı olan yüzündeydi olsa olsa
 Ve bu yüzde kötülük eğilimleri de okunabilirdi
 Öyle pek çok olmasa da;
 İncelik mayasından yoksun pek az kadın buluruz bu denli
 Bir de cennette sansaydık işte kendimizi.

50
 Şiirle ilgilendiğini falan duymadım ya
 Bir kez “Bath Kılavuzu”nu görmüşler elinde hani
 Bir de Hayley’in “Utkular”ını, ki acıklı bulduğundan o da
 Kendi tutkularının birçok kez denendiğini
 Ve gelin oluşundan beri başından geçmiş olanları nerdeyse
 Ozanın peygamberce betimlediğini söylemiş çünkü;
 Ancak tüm şiirlerin içinde en çok övgüsünü kazanan
 Kendine yazdığı sonelermiş “hazır uyaklı dizeler”den oluşan.

51
 Juan’ın o günkü sınırlı durumunun nedeni
 Olduğunu gördüğü bu konuya ağırlık vermekle
 Adeline’in niyetinin ne olduğunu
 Kestirmek güçtü ya
 Belki alay etmekti düşüncesi
 Onun duymuş olduğunu sandığı korkuyla.
 Belki de onu doğrulamak isteyiydi bu konuda
 Nedenini bilemem, en azından şu anda.

52
 Ne ki o anda bu eylemin ilk etkileri
 Juan’ın aklının başına gelmesi oldu işte
 Pek de gerekli olan bir şeydir bu hani
 Sosyetenin havasını kapmak isteyen seçkinlere
 Gerektiğinden çok ölçülü olamazsınız öyle ki
 İster bir şaşkınlık ister dindarlık konusunda
 Ancak takarsınız en gözde ikiyüzlülük maskesini
 Tadinca böylesine acı veren kadınlar egemenliğini.

53
 Böylece Juan’ın keyfi yerine geldi
 Ve bu konularda birçok nükteyle
 Şakalar yapmaya başladı
 Bu fırsatı kaçırmayan Düşes de
 Bu gırgıra katılmaktan geri durmadı
 Ve bu gizemli keşişin garip işleri ve
 Şimdiki cv sahiplerinin ölüleri üstüne
 Daha ayrıntılı bir öykü duymak istedi.

54

Ordakilerden çok azı yeni bir şey katabilirdi

Söylenenlerin üstüne; kimileri buna

Boş bir inanç gözüyle bakarken kimileri

Yarı yarıya inandılar bu geleneksel garipliğe

Bu konuda herkesin anlatacağı bir şeyler vardı

Ancak Juan kendisine hortlak üstüne sorular sorulduğunda

(Bunu açığa vurmamasına karşın kimileri bunu kestirmişti)

Üstü kapalı yanıtlar vermekle yetindi.

55

Öğleden sonraya dek vaktini böyle geçiren

Topluluk ardından dağılmaya hazırlandı

Kimi boş vakit geçirme uğraşlarına yönelirken

Kimi aylaklığa yöneldi;

Kimi erken kimi geç olduğuna şaşıtı vaktin

Kimileri de izlemek üzere aldılar yerlerini

Lordumuzun köşkünün tazılarıyla tam kan bir yarış tayı

Arasındaki büyük karşılaşmayı.

56

Bir de resim satıcısı vardı, özel bir “Tiziano” getirmişti

Yüzde yüz özgün; ve değer biçilmez olduğu için de

Satılık olmayan bu resim prensesindi,

Kralın kendisi pazarlık edebilirdi ya

Tüm uyruklarını gönül borcu altında

Bırakan bir alçakgönüllülük göstererek kabul buyurduğu

Krallık ödeneğini pek az bulmuştu işte

Vergilerin düşük olduğu şu dönemde.

57

Ne ki Lord Henry güzel sanat düşkünü olduğu içindir ki

Satıcı değer biçmesi için getirmişti bu başyapıtı ona

Ki onun bu işte yanıldığı hiç görülmemişti

En azından sanatçiseverdi, sanatsever olmasa da

Sonra resim sahibinin hiçbir art düşüncesi yoktu

Öyle ki bağışlayabilirdi de resmi satmaktansa

Gereksinim içinde olmasaydı şimdi

İşte satıcı da bir onur işi olarak görüyordu bu satışı

58

Çağdaş bir Got gelmişti bir de hani,
 Mimar denilen sözde, Babilli gotik bir tuğlacı işte
 Zamanın pek az yıpratabildiği
 Bu kalın ve gri duvarları incelemek üzere
 O da bir tasarım çizdi
 Manastırın altını üstüne getirdikten sonra
 Birbirine uygun yeni yapıların dikilmesi
 Ve eskilerinin yıkılmasını öngören, buna da onarım dedi.

59

Bu iş için gerekli harcamalarsa önemsizdi
 Ve birkaç binin başındaydı (Böyle denir ya hep)
 Bu harcama çabucak kendisini geri ödeyecekti
 Yücelikte aşağı kalmaz, sağlamlıkta üstün bir yapı olarak
 Lord Henry'nin beğenisinin bir örneği
 Ve İngiliz anaparasıyla gösterilmiş gotik
 Bir yüreklilik olarak görkem içinde
 Kalacaktı çağlar boyunca geleceğe.

60

İki de avukat gelmişti Lord Henry'nin
 Alım ve ipotek işlemleriyle kira ve kilise vergisi
 Anlaşmazlığı konusundaki davayı görüşmek için
 “Kiliselere karşı savaşmak için birleştirecek” türdendi,
 Bu uyuşmazlığın ateşi öfkeden yanıp tutuşan kilisenin
 Düelloya çağırdığı toprak sahiplerini;
 Bir de ödüllük bir öküz ve domuz, bir de sabancı gelmişti.
 Çünkü Henry tamı tamına bir köy beyefendisiydi.

61

Yasak avlanma yaparken tuzağa kapılan iki kişi
 Vardı bir de kodese gönderilmek üzere
 Başlıklı ve kırmızı pelerinli bir köylü kızıydı biri
 (İğrenirim bu görünümünden, o günden bugüne
 Gençliğimdeydi acı bir terslikti oldu
 Sonraları birçok kez yardım ettim kiliseye)
 O kırmızı pelerin ki ah! Acımasızca açılan
 Kuşkulu bir önesürüm sorununu ortaya koyan.

62
 Bir gizemdir işte şişe içindeki makara
 Açıklayamaz hiç kimse oraya nasıl girdiğini
 Bu yüzden doğa tarihinden bir parçayı işte
 Bulmaca çözmekten hoşlananlara bırakıyorum şimdi
 Şunu demekle yetiniyorum: adaletin kendisiydi ya
 Kilise yönetim kurulu için değilse de Lord Henry
 Ve onun buyruğundaki o orman korucusu yetkili biri
 Olarak yakalamıştı doğanın yurdunda yasak avlanan bu avcıyı.

63
 Sulh yargıçları her türden
 İrili ufaklı sanıkları yargılamalı
 Ve ülke erdemini ve av hayvanlarını korumalıdır
 Ruhsatsız kişilerin gelip geçici isteklerinden ki
 Kilise vergisini ve kiralari bunun dışında tutmaları gerekir
 Evcilleştirilmesi en güç olan şeyler bunlardır ki
 Keklikleri ve güzel hizmetçi kızları korumak
 En ölçülü yargıçlar için bir bilmecedir.

64
 O günkü sanığın yüzü pek de soluktu
 Doğal allığını boyayla örtmüş gibiydi yanağının
 Yüksek sınıftan kadınlarıinki gibi beyazdı
 (Yataktan kalktıkları zamanki gibi en azından)
 Belki de al yanağıyla hoppa görünmekten çekinmişti
 Acınası kız! Kırlarda doğup büyümüşü toptan
 Ve aklınca ak boyanmakla yüksek sınıfa
 Gececeğini düşünmüşü hoppaca.

65
 Yere bakan çapkın ve parlak kara gözlerinde
 Toplanan gözyaşlarını
 Siliyordu ara sıra
 Çünkü göstermelik değildi gözyaşları
 Ne duygusal bir gözü sulu ne de
 Kendini horlayanı horlayacak denli arsızdı
 Titreyerek üzünçlü bir sabırla
 Sorgulanmasını bekliyordu ayakta.

66

Doğaldır ki bu insanlar oraya buraya dağılmışlardı ya
 Hanımefendilerin keyifli salonlarında değillerdi ne ki
 Avukatlar çalışma odasında; ödüllük domuz, köylü ve
 Yasak avlananlarsa açık havada toplanmışlardı
 Kentten gelen mimar ve resim satıcısına gelince
 (Çadırında mektup yazan birer general gibi)
 Sürdürüyorlardı uğraşlarını çeşitli noktalarda
 Ve coşuyorlardı parlak ve yüklü çalışmalarıyla.

67

Ancak bu kızcağız büyük salonda bekletiliyordu,
 Suçlunun yanındaki erdemli orman korucusuysa
 Tartışıyordu elindeki iri maşrapa dolusu
 Çifte mayalı bira üstüne (sarışın bira
 Denen ufaklık onu tiksindiriyormuş da hani)
 Yargıcın kafasını toplamasını bekledi durdu kız orda
 Erden kızlar için şaşırtıcı bir şey söylemesini
 Terimler sözlüğünden “çocuğun babası” gibi.

68

Lord Henry’nin köpekler ve atlarla
 İşi başından aşkındı
 İkinci koşunun sıralaması için alt katta
 Büyük bir çekişme ve hazırlık vardı
 Çünkü durumlarına ve aşamalarına göre
 Oraların büyük toprak sahipleri
 Herkesin katılabileceği ne ki herkese “Açık kapı”
 Anlamına gelmeyen “Halka açık” günler düzenlerlerdi.

69

Haftada ya da onbeş günde bir çağrısız olarak ne ki
 (Buna “genel çağrı” diyebiliriz gerçekte)
 Kırsal kesim soylularının hepsi
 Habersizce damlayabilirlerdi oraya
 Ve gözde şaraplarla söyleşilerin gırla gittiği
 Sofralara kurularlardı keyifle
 Bu büyük birleşimin en önemli gündemi
 Geçmiş ve gelecek seçimler olurdu.

70

Lord Henry büyük bir seçim adamıydı

Bucaklar ilçeler boyunca

Tüneller kazmakta sıçan ya da tavşan gibiydi

Ne ki en çok da il seçimleri giderdi hoşuna

Çünkü komşusu İskoçyalı Giftgabbit Kontu

İngiliz etkisi altındaydı uyarak genel havaya

Oğlu saygıdeğer Dick Dicedrabbıt “öteki çıkarlar” topluluğunun

Bir üyesiydi ki bu da öteki adıydı “öz çıkarlar”ın.

71

İncelikli ve ölçülü biri olarak ilinde

Herkesin her şeyiydi: kimisi için incelik

Kimisi için eli açıklık demekti ve herkese

Bir şeyler söz veren biriydi ve sözlerinin birikip

Büyük bir sayıya ulaştığını son zamanlarda

Ne denli yoğunlaştığını kestiremedi artık

Sözlerinin kimilerini tutup kimilerini tutmaması

Sözünün değerini herkesinkinin düzeyine indirdi.

72

Özgürlüğün ve özgür girişimin olduğu denli

Hükümetin de yandaşıydı aynı ölçüde

Yer tutma ve yurtseverlik arasındaki

En iyi ortamı yakalamıştı böylece

Zorlama da olsa kralın isteği üzerine oldu

Kaldırılmasını istediği kimi arpalıkları tutması elinde

Tüm yasalar yıkılmış olacaktı onlar olmasa.

(Ayaklanmacılar içeri tıklınca demişti bunu alçakgönüllülükle).

73

“Açığa vurmakta özgürdü” (Nerden çıktı bu şimdi?

İngiliz düşüncesi mi ola? Hayır, parlamento dilidir olsa olsa)

Yenilik ruhunun günümüzde geçen yüzyıldakinden çok

İlerleme gerçekleştirdiğini partisi içinde

Övmek için ayrılıkçı bir yol izlemezdi ancak

Kamu gönencinin yükseklere çıkma eğilimine karşı işte;

Oturduğu koltuğa gelince yalnızca şunu söyleycibilirdi ki

Yorgunluğu kazancından çok bir görevdi onunkisi.

74

Bir Tanrı, bir de arkadaşları bilirdi

Tek ve tüm yükselme isteği özel bir yaşamdı

Ancak kralını nasıl yalnız bıraksındı ki

Tüm ülkenin yıkılma çekincesi altına girdiği

Böyle bir savaşım anında: işte söz cambazları şimdi

Kasap bıçaklarıyla derinden derine kesmekteLERdi

(Ah o içine kıran giresice kesim!) halk ve lordlar meclislerini

Krala bağlayan Gordion ya da Georgion düğümünü.

75

“Yakında Sivil Liste onaylanır da kendisine en yüksek

Bir yer uygun görülürse” benimserdi bu görevi

Yeterince düş kırıklığına uğrayana ya da görevden alınıncaya dek

Çıkar falan beklemeden hani, başkaları kollasındı çıkarları

Gün gelir de bu görev boşalırsa ancak

Ülkenin buna ağlayacak birçok nedeni olurdu

Nasıl dönerdi ki o zaman işler, nasıl? Söyleyin!

Oydu yükselen çünkü; adına tüm İngilizlerin.

76

En az bir asker ya da milletvekili denli bağımsızdı

Evet bağımsız olmaları için kendilerine

Para ödenmeyen kişilerden daha bağımsızdı

Askerliği iş olarak benimsemeyen başıbozukların üstünde

Kana susamışlık ve kösnüllükte yükselen onlar ki

Ayaktakımı üstünde büyüklenmeye

Can atar devlet adamları

Uşakların dilenciler üstünde yaptıkları gibi.

77

İşte Henry bunları (son sekizlik dışında) ya söyledi

Ya da aklından geçirdi; bir şey katmayacağım bunlara

Gereğinden çok söyledim; hepimiz duyduk ya da okuduk çünkü

Seçim konuşmalarından ve onların eleştirilerinden bir de

Resmi adayın bağımsız kalbinden ya da kafasından böylesi

Öncemsiz ipuçlarını ki; dokunmayacağım bir daha bu konuya.

Akşam yemeğini duyuran çan çaldı ve yemek duası okundu

Ki bunu benim de okumam gerekti.

78

Ne ki geç kaldım, davranmak gerek şimdi işte.

Büyük bir şölen sofrasıydı, eski İngiltere’de olduğu gibi
Oburların tabaklarını doldurmaları değerdı görölmeye

Ne ki halka açık bir gün ve şenlikti bu
Silmesine dolu ve sıkıcıydı o denli de

Konuklar sıcak, yemekler soğuktu
Her şey bol, resmiyet çok, keyif azdı
Ve herkes kendi havasından uzaktı.

79

Köy beyleri resmi bir içtenlik, lordlar ve hanımları

Büyüklenmeli bir alçakgönüllölük gösteriyorlardı hepten
Uşaklar onların tabaklarını nasıl sunacaklarını

Bilemiyorlardı bulundukları yüksek büfeden
Yine de tıpkı efendileri gibi saygıda eksik kalma korkusu
İçindeydi hepsi çünkü olabilirdi neden

Gösterdikleri saygıda en ufak bir sapma
Uşakların da efendilerinin de “yerlerini” yitirmelerine.

80

Gözüpek avcılar ve yaman iz sürücüler vardı bir de

Köpekleri yanılmaz, tazıları tuttuğunu bırakmazdı;
En erken uyanan ve en geç avdan dönen Eylülcüler de
Vardı aralarında ki kekliklerin ardında koşarlardı;
Etlı butlu din adamları vardı bir de

Kilise vergisi toplamakta ya da çöpçatanlıktadır ki
Bayrağı kimseye bırakmazlardı ve içlerinden bir ikisi
Dua okumaktan çok nakarat okurdu.

81

Kimi nükteci köylüler ve yazık ki

Kimi kent sürgünleri vardı bir de
Kaldırım yerine çimenler üstünde çevreye bakınan hani
Ve sabahın dokuzunda uyanan öğleyin uyanmak yerine.
Ve rastlantıya bak işte! Sofrada düşmeyeyim mi

Gökyüzünün karşı konulmaz oğlu olan o yüce
Rahip Peter Pith’in yanına ki şimdiye dek
Kulaklarımı sağırılaştıran en büyük söz cambazıdır.

82

Daha da canlı olduğu Londra günlerinden tanırım onu
 Yemeklerde yaptığı şakalardan
 N ktelerinin topladığı övgülerden ki
 Kilisede yüksek bir göreve geleceği kesindir onun
 (Ey yüce Tanrı! Ne tansıklar gösterirsen sen ki
 Kim düşünürdü ki senin bağışlarından birinin
  atık kaşlı olabileceğini!) Lincoln'den bakan şeytanı
 Ve geliri bol bir cemaati ver de ona düşünme gerisini.

83

Vaazları birer şaka, şakalarıysa birer vaazdı
 Bir bataklık arasından  kartırdı her ikisini de
 Sıtmalı halk içinde zekâ barınamaz çünkü
 Onun ağzından çıkan nükteleri ve şakalar öylesine
 Hızlıydı ki ne kulak ne de steno yakalayamazdı onları
 Sađduyuya indirgenmişti bu rahip ik ište
 Bağırıp  ağırmayla ve türlü çabalarla
 Kalabalıktan bir kakhaha koparmak uğruna.

84

Bir ayrım var dilenciyle kraliçe arasında
 Der ya bir şarkı (ya da vardı demek daha doğru
 Son zamanlarda olanlara bakılırsa,
 Ne ki devlet i leri konusunda tutacağız biz  enemizi)
 Piskoposla papaz arasındaki ayrıma gelince
 Sahanla tabak arasındaki ayrım gibi
 Ya da İngiliz bifeğiyle imamın aptes suyu arasındaki gibidir
 Yine de her ikisiyle de beslenmişti ište nice er kişiler.

85

Ancak bir bütün olarak alındığında ele
 Doğada bulunan karşıtlıklar içinde
 Rastlanmaz köyle kent arasındaki gibisine;
 Kenti seçen kişilerin kendi özkaynakları olmayışına
 Kar ın ufak tasarıları, yükselme istekleri, ve
 Hesapları vardır kendilerince;
 Ona g rc düşünür, duyumsar ve eylemde bulunurlar
 Hiçbir ko ulla sınırlanmayan.

86

Ancak en başta! İnce aşklar baygınlık geçirir
 Uzun şölen masaları ve bir yığın konuk karşısında
 Ufak bir yemeğin aşkı uyarmasına karşın;
 Venus'ü canlandıranları bilirsiniz siz de
 Bacchus ve Ceres adında iki eski kafadardır
 Bunu da borçludurlar şampanya ve domalanın bulunuşuna;
 Ilımlılıktan hoşlanır ya aşk
 Büzüştürür onu uzun süren açlık.

87

Gün boyunca yer aldığı sofralarda Juan
 Bilmeden nerde bulunduğunu
 Kafası karmakarışık ve dalgın
 Oturdu sandalyesine çivilenmiş gibi
 Bir çatışmayı andıran çatal bıçak tınlamalarına karşın
 Olup bitenlerin bilincinde değil gibiydi
 Sonunda birisi (sesini duyuramadığı için iki kez
 Üst üste) bir parça balık istediğini mırıldanana dek.

88

Üçüncü kez kendisine seslenildiğinde şaşırdı
 Ve çevresindeki gülümsemelerin sırtmaya
 Dönüştüğünü algılayarak renkten renge girdi
 Çünkü bilge kişiyi hiçbir şey daha
 Çok utandıramaz bir budalanın kendine gülmesi denli
 Ve çabucak ölümcül bir yara açtı balıkta
 Ve daha ne yaptığını kendi de bilmeden yarım kalkan balığıyla
 Ödüllendirdi kendine yalvarmakta olan komşusunu bir anda.

89

Büyük bir yanlışlık değildi ve işte olan olmuştu
 Diyelim ki balığı isteyen bir densizlik etti
 Ancak kala kala balığın üçte birinden azının kendilerine
 Kaldığını gören ötekiler öfkeleni
 Ve şaşıtlar Lord Henry'nin sofrasına nasıl oturttuğuna
 Böylesine saçmasapan birini
 Ne antlar içilmedi ki oracıkta ve neler denmedi sonra
 İşte böylece Juan neden oldu ev sahibinin üç oy yitirmesine.

90
 Ne onun önceki gece bir hortlak görmüş olduğunu bilebilir
 Ne de onun duygularını paylaşabilirlerdi
 Maddeciliğin avucu içindeki bu topluluk tarafından anlaşılır
 Gibi bir öykü değildi bu; öylesine cisimleşmişlerdi
 Hangi yanlarına şaşacağını bilemezdi insan
 (Eskimiş bir sorudur ya, yine de sorulmalı)
 Böylesi gövdelerde ruh olabilir miydi ki?
 Ya da böylesi ruhların olabilir miydi gövdeleri?

91
 Ne ki en çok kafasını karıştıran da
 Çevresindeki değerli bay ve bayanların gülüşleri, bakışlarıydı.
 Şaşırdılar aklının yerinde olmayışına
 Özellikle kendisi her zaman sevinçli
 Oluşuyla tanındığı içindir ya
 Kırsal çevrenin bu dar bağlamında bile; (çünkü
 Lord'umuzun köşkünde yapılan ufak söyleşilerdir ki
 Katbekat üstündür şurda burda yapılanlardan hani).

92
 Bir de Aurora'nın gözlerini gözlerinde buluverdi
 Ve onun yanaklarında gülümsemeye benzer bir şeyler gördü ya
 İşte bunu da yanlış anladı.
 Az gülümseyen kişilerin gülümsemelerine
 Çoğunlukla dış bir etken neden olur çünkü;
 Ancak Aurora'nın bu gülümsemesinde
 Ne umuttan ne de aşktan bir iz yoktu; ne de kimilerinin
 Kadınların gülümsemesinde gördükleri oynaklıktan.

93
 Bu gülümseme daha çok şaşkınlık ya da acıma
 Gösteren ve insanı küçümseyen türdendi;
 Öfkeden kıpkırmızı kesildi Juan bunun üstüne
 Bu da ne akıllıca ne de bilgece bir tepkiydi
 Çünkü Aurora'nın en azından onu gözlemlemiş olması bile
 Onun için dillere destan bir olay olmalıydı;
 Önceki geceki hortlak tarafından sağduyusu
 Yerinden edilmemiş olsaydı bunu Juan da anlardı.

94

Nedir ki işin kötüsü de bu durum karşısında

Aurora'nın ne kızarmış ne de utanmış olmasıydı

Yüzü her zamanki gibi dingindi tam tersine

Kaçırdığı bakışları sert değilse de yere inik değildi

Yine de sarardı azıcık. Neden? Kaygıdan mı ola?

Bilmem. Bildiğim yüzünün hep soluk oluşudur hani.

Kimi zaman azıcık kızarsa da her zaman dupduruydu

Güneşli havalardaki derin denizler gibi.

95

Adeline'e gelince haşır neşirdi o gün ünlülerle

Bu balık, kuş ve av eti tüketicilerini izliyordu

Ve onları büyülüyordu ağırbaşlılık ve incelikle

Onların düzeyine indirerek kendini

(Her altı yılda bir özellikle)

Böyle bir çaba göstermesi gerekti;

Kocası, oğlu ya da yakınının seçim kayalıkları

Arasında güvenle yol almasını sağlamak isteyen herkes gibi.

96

Oldukça olağan ve herkesçe kabul edilen

Bir durumdu bu ya, dans edermiş gibi

Büyük rolünü oynamakta olan

Ve yorgunluk ve küçümseme dolu

Bakışlarla arada bir ruhunu ele veren

Adeline'e bir göz attığı andadır ki

Kuşkuya düştü onun

İçtenliği konusunda Juan.

97

Öylesine canlı biçimde oynadı ki Adeline rolünü

Birçok kişi bunu içtensizlik diye adlandırırsa da

Yanılıyorlardır, hareketlilik bu çünkü

Sanat değil de huydur yalnızca

Dışardan öyle görünmese de hani;

Sahteliğine karşın gerçektir de:

Özellikle kendilerine en yakışan rolü

Seçenler en içten kişilerdir çünkü.

98

Böylece oyuncularınızdan, sanatçılarınızdan, romancılarınızdan
 Birer yiğit çıkar az da olsa kimi zaman ya
 Bilge çıkmaz aralarından; söylevciler, ozanlar, arabulucular
 Ve dansözler büyük olmaktan çok akıllıdırlar oysa
 Maliyecilerse böyle mi ya! İşte tümünün birden
 Cocker'ın katı kurallarının üstünden gelme
 Çabalarına karşın son yıllarda
 Çıkıyorlar rakamlarla en yükseklerle.

99

Aritmetik ozanlarıdır onlar
 Ve ikiyle ikinin beş ettiğini
 Kanıtlayabilecek durumdayken bunu yapmazlar
 Söylemekle yetinirler dördün üç ettiğini
 Gelirleriyle giderlerini tartarak.
 Borç Ödeme Sandığı denen dibi delik kazan ki
 Borçları ödemek bir yana
 Batırıyor sandığa giren paraları da.

100

Adeline incelik ve hava atadursun
 Güzel Fitz-Fulke kolaydan alır gibiydi her şeyi
 Erkeklerin davranışlarını yüzlerine vurmayacak
 Denli iyi eğitilmiş olmasına karşın saptayabilirdi
 Gülünç yanlarını herkesin:
 Ah sizin modaya uygun arılarınızın balı yok mu!
 Öyle bal toplardı yaramazca şakaları için
 İşte o andaki tek işi ve uğraşı da buydu onun.

101

Böylece geçti gün; günler de sona ermelidir ya;
 Akşam da geçti ve kahve saati geldi.
 Faytonların gelişleri ve gidişleri duyuruldu sonra
 Bayanlar kalkıp eğilerek ortadan çekildi
 Modaya uymayan bir biçimde yaptılar bunu da
 Belli edercesine taşralı olduklarını
 Ve onları izleyen kocaları yemekten, ev sahibinden
 Pek hoşnut kaldılar; en çok da Lady Adeline'den.

102

Kimileri onun güzelliğini övdü
 Kimileriye yüzünün her çizgisinden
 Okunan sıcaklığını ve içtenliğini ve inceliğini;
 Evet, yüksek yerine tümüyle yaraşan
 Varsılığına kimse dil uzatamazdı
 Hele giysisi vücudunun
 Biçimini nasıl da etkileyici
 Ve iç gıcıklayıcı biçimde ortaya dökmüştü.

103

Adeline doğrusu değerdi de
 Şu son konuklarına, ailelerine,
 Uzak yakınlarına, korkunç karılarına,
 İğrenç yüzlerine ve giysilerine
 Dahası o yabanıl ve çarpık saç lülelerine
 Göstermiş olduğu ilgiye ve çabalara
 Yumuşak sözlerine ve öğretici söyleşilerine
 Karşılık bir tazminat olan bu övgülere.

104

Evet, Adeline'in az konuştuğu doğru
 Ötekilerdi evrensel bir atışmaya giren
 Ne ki her söylediği şey amacına uygundu
 "Kıran giresice övgü"sü gibi Addison'ın
 Kendine özgü, ancak her şakayı
 Süsleyecek biçimde kullandığı bir melodram
 Müziği gibi. Nasıl da tatlıdır
 Yanınızda olmayan bir arkadaşı korumak!

105

Yeni ayrılan konuklar üstüne yapılan bu
 Nüktelerin dışında kalan iki kişi vardı yalnızca
 Biri duru ve dingin yüzüyle Aurora'ydı
 Öteki de gördüğü ve duydukları üstüne
 Genelde hiç şaka yapmayan Juan'dı
 Her zamanki keyfinden uzaktı o anda
 İlgisizce duydu yapılan şakaları
 Ve ağzından tek söz olsun çıkmadı.

106

Durgunluğunu onaylarmış gibi kendisine
 Baktığını gördüğü doğru Aurora'nın; ne ki
 Bu durgunluğun nedenini yanlış anladı belki Aurora
 Yanımızda bulunmayanlara gösterilmesi
 Gereken ancak pek az gösterilen saygı sandı belki de
 Her neyse ne, Juan köşesinde sessizce oturdu
 Pek de dikkat etmeden çevresinde olan bitene
 Yalnızca bunları gördü ve hoşnut etti onu bu da.

107

Hortlağın bu denli bir yardımı olmuştu ona en azından
 Bir hortlak gibi sessizleştirerek kendisini
 Bunu izleyen olaylarda da o an için değerli olan
 Bir saygı kazandıysa bu yüzdendi.
 İçinde kimi zamandır yiten ya da sertleşen
 Kimi duyguları Aurora'nın uyandırdığı kesindi
 Belki bu duygular birer ülküydü ya
 Öyle kutsaldılar ki gerçek saymalıyım onları burda:

108

Daha yüce şeylere ve daha iyi günlere duyulan o sevgi
 O sınırsız umut ve dünya denen ve dünyasal olan şeylere
 Karşı gösterilen o göksel yadsıma ki
 Bir anlık bir bakışın bizi gelecekteki tüm övgüler ve
 Övünçten daha çok sevince boğduğu o anlar ki
 İnsanlığı yanıp tutuşturan, hiçbir zaman yine de
 Başkasının bağrını yurt edinen
 Bir kalbi kendi varlığı içinde kendinden geçiremeyen.

109

Anıları, kalbi olan kim iç çekmez ki
 "Yazık, yazık Kythera'lıya!" diye?
 Yazık! Ay gibi karardı yıldızı onun yıldan yıla
 Gözü kesen bir tek Anakreon oldu
 Eros'un keskin okunun çevresine
 Solmaz bir mersin dalı bağlamayı;
 Bize ne oyunlar oynamış olsan da
 Seveceğiz seni "Yaşam sunan Venus Ana!"

110

Ve duygularla yüklü, dalgalar denli yüce bir durumda
 Bu dünyayla öteki dünya arasında gidip gelen Don Juan
 Yatağa yatma zamanı gelince çekildi odasına
 Dinlenmek için değil de umutsuzluğa düşmek için.
 Gelincikler yerine söğütler dalgalandı yatağının içinde
 Ve düşüncelere daldı, uykusunu kaçırın;
 Yetişkinlerin küçümsediği, çocuklarıysa ağlatan
 O acı tatlı düşüncelerin tadını çıkararak.

111

Gece bir önceki gibiydi:
 Juan soyunuktu; üstünde
 Donu atleti yoktu
 Geceliği vardı yalnızca
 Hortlak konuğunun bilincindeydi çünkü
 Böyle bir konukla karşılaşmayanlara
 Anlatması güç duygular içinde oturdu
 Hortlağın yeni eylemlerini beklemeye koyuldu.

112

Bekleyişi boşa çıkmadı. Hey! O da nesi?
 Görüyorum – görüyorum – ah, hayır – olamaz ya
 Tanrım! Bu o – o işte – off! Bir kedi!
 Hortlağımsı adımlarını şeytan alasıca!
 Ruh gibi pıtı pıtıdır yürüyüşü!
 Çaylak bir hanımkız gibidir ya da
 Hani ilk buluşmasına kayar gibi giden
 Korkarak kendi ayakkabısının erdemli yankılarından.

113

O da ne – Yel mi? – Hayır – şimdi
 Kara Keşiş bu işte yine!
 Bir koşuk gibi düzenli onun korkunç ayak sesleri!
 Daha da korkunç (günümüzdeki koruklar gibi) ya da.
 Derin bir uykudayken insanlar ve yeryüzü yıldızlı gökyüzünü
 Değerli taşlarla süslü bir kuşak gibi sarındığında
 Gecenin gölgeleri arasından çıkarak bir anda
 Juan'ın kanını dondurdu keşiş bir kez daha.

114

Islak bir parmağın bir bardakta çıkardığı ses gibi
 İnsanın dişlerini tıkırdatan
 Geceyarısı fırtınalarında boşalan sağanaklar gibi
 Doğaüstü bir yağmur sesi Juan'ın
 Zonklayan kulağına çarptı!
 Ağırbaşlı bir konu olduğunu unutmayın ruhçuluğun:
 Ruhun ölümsüzlüğüne inançları en tam olan kişiler bile
 Kirişi kırırverirler ruhlarla baş başa gelince.

115

“Gözlerini açık tutabildi mi Juan?” diyeceksiniz şimdi
 Evet, dahası ağzı da açıktı! Şaşkınlık dilini yutmuşa
 Çevirse de insanı, güzel konuşma sanatı ardına
 Dek açık bırakır, kapıyı ve insanın ağzını;
 Korkunç yankılar yüzdü havada
 Bir ölümlünün kulakzarmm dayanamayacağı türden hani;
 Juan'ın gözleri de ağzı da, demiştik ya, açıktı
 Ardından ne açıldı dersiniz? Kapı!

116

Cehennemsi bir gıcırtyla açıldı kapı:
 “Kim ki adımını atar buraya, tüm umudunu geride bıraka!”
 Der gibiydi tıpkı Dante'nin o dizesindeki gibi
 Ya da şu dizeler gibi korkunç kapının menteşesini ya
 Tüm sözcükler yetersiz kalır bu konuda şimdi
 Tek bir hortlak yeter bir yiğidi kendinden geçirmeye
 Çünkü ruha karşı maddenin ne gücü vardır?
 Ve ruha yaklaşıncı madde nasıl da titrer!

117

Ardına dek açıldı kapı, hızla değil de, hani
 Martıların uçuşu gibi şaşmaz bir dengeyle;
 Ardından geri örtülür gibi olduysa da kapanmadı
 Yarı aralık kaldı, ışığın yarattığı gölgeler arasında:
 Juan'ın odasındaki iki mumun ikisi de çünkü
 Oldukça parlak bir biçimde yanıyordu daha;
 Ve kapının eşiğindeki kör karanlıkta
 Kara Keçiş göründü kara külahıyla.

118

Don Juan titredi, bir önceki geceki gibi
 Ancak titremekten usandığı için
 Önce yanıldığını düşündü
 Sonra utandı yanıldığı için.
 İçindeki hortlak uyanmaya başladı
 Ve yatıştırmaya çalıştı titremesini bedeninin
 Anımsatarak kendi ruh ve bedeninin birlikte
 Karşı olduğunu, bedeninden ayrılmış bir ruha.

119

Ve korkusu öfkeye, öfkesi şiddete dönüştü
 Kalktı, ilerledi – geri çekildi gölge
 Juan gerçeği ortaya çıkarmak için sabırsızlandı
 Kanı artık donuk değil alev alevdi ya
 Ne pahasına olursa olsun sırtını yere getirmeyi
 İsteddiği hortlağın düştü ardına
 Hortlak bir an gözdağı verir gibi durduysa da kaçtı
 Eski duvara ulaşana dek ve orda taş gibi kaldı.

120

Juan elini uzattı. Sonsuz Tanrılar ey!
 Ne bir ruh ne bir beden, yalnızca duvardı dokunduğu.
 Üstüne gümüş renkli gölgeleriyle ay
 Işığının düştüğü yaprak süslü duvar kabartmalarıydı;
 Tüyleri ürperdi, ne olduğu belirsiz bir şeyle
 Karşılaşmak sindirir en yiğit kişiyi bile çünkü,
 Gerçekliği olmayan bir hiçliğin, bir hortlağın
 Bir kişiden çok korku saçması ne garip!

121

Ne ki gölge kımıldamadıysa da mavi gözleri parladı
 Taş gibi bir hortlak için doğal olmayan biçimde
 Mezarın yok edemediği bir özelliği vardı ki
 İlgi çekici tatlı bir soluğu oluşuydu o da.
 Ve güzel saçlı olduğunu gösterdi çözülen bir lülesi
 Dudakları kırmızı, dişleri inci gibiydi sonra.
 Gri bir bulutun arasından tam görünürveren ve penceredeki
 Sarmaşığın arasından içeri süzülürveren ay gibiydi.

122

Ve Juan şaşkın, ancak yine de merak içinde
 Öteki elini de uzattı. Mucizeler mucizesi!
 Eli rastladı sert ancak sımsıcak bir memeye
 Ve memenin altında bir kalp çarpıyormuş gibiydi.
 Deney yapan birçok insan gibi böylece
 İlk denemesinde aptalca bir yanlışlık yaptığını
 Ve kafasının çelişkisi nedeniyle aradığı şeyi
 Değil de yalnızca duvarı yakaladığını anladı.

123

Hortlağa gelince, ki eğer hortlaksa
 Kutsal bir cüppe içinde dolaşan en güzel ruhtu
 Çenesindeki gamze, boynunun fildişi beyazlığıyla
 Bir hortlaktan çok etten kemikten bir yaratığa benziyordu:
 Düştü kara cüppe ve başlık o anda;
 Kimliği ortaya çıktı, yazık neden daha önce çıkmadıydı ki;
 Etine dolgun, ancak tam balık etinde
 Şen Bayan Fitz-Fulke'ın hortlağıydı bu işte!

KANTO XVII

1

Dünya öksüz dolu, bunlardan ilki sözcüğün tam anlamıyla
Öksüzlerdir; (ancak nice yalnız ağaç vardır ki
Daha tez boy atar ve ulaşır yükseklerle
Ormanın kalabalığında büyüyen ağaçlara göre hani);
İkinci tür öksüzlerse gelişme çağlarında
Sevecen ana babalarını değil de onların sevecenliklerini
Yitirme şanssızlığına uğrayanlardır ki böylece
Duygu öksüzü olarak bırakılırlar geride.

2

Öteki öksüzlerse ailelerin tek çocuklarıdır
Çocuk kalırlar hep, alışlagelmiş biçimde
Şımarık bir çocuk üstelik;
Uzağa gitmeye gerek yoktur ya
Eğitimleri ister sıkı tutulsun ister gevşek
Aşar sevginin ve saygı dolu bir korkunun sınırlarını;
Düşünceleriyle olsun duygularıyla olsun acı çekerler
Nedeni ne olursa olsun sonunda birer öksüzdürler.

3

Dönelim şimdi o sıkı eğitime
(Sözlerden oluşur ya kurallar)
Bir kilise okulu canlanır gözümüzde
Yaşam okyanusunda açlıktan
Yarı ölü bir bebek kazazede;
İtalyanların “katır” dedikleri türden,
Acınası bir konudur bu; iyi incelenirse en zengin
Öksüzlerin bile acınası kişiler oldukları görülür.

4

Genç yaşta analık babalık ederler kendi kendilerine
 Ana babanın yerini dolduramaz çünkü
 Hiçbir öğretmen ya da bakıcı ya
 Bir mahkeme kurulunun koruması altındaki çocuk tıpkı
 (Aklıma ilk gelen benzetmeyi alacağım ele)
 Bayan Partlett'in kanat gerdiği
 Türdendir işte, üstelik bir kız çocuksa
 Paldır küldür dalar yaşlı tavuk suya.

5

Kişi bir konuya yeni bir ışık
 Tutmaya kalkıştığı zaman her kaba
 Dilden dökülen basmakalıp bir sav vardır;
 "Sen haklıysan, herkes haksızdır" diye
 Bir de bu sözün tersinin durmadan
 Söylendiğini düşün yüksek sesle:
 "Sen haksızsan, herkes haklıdır"
 Ancak haklı olabilir mi ki herkes?

6

Bu yüzden özgür tartışma ortamını
 Özendirmeyi isterim ben tüm konularda
 Hangi düşünce hangi konu üstüne olursa olsun hani
 Çünkü bir çağ bir çağı eskittikçe
 Suçlamaya eğilim gösterir yenisi eskisini
 Vurdunduyamaz olmakla.
 Aykırı olan bir düşünce bir bakarsın ya gerçek ya da
 Gerçeğimsi olmuş Luther'de görüldüğü gibi.

7

Dinsel inançlar ikiye, cadılar hiçe indirgendi
 Yaşlı kadınların yakılmasının uygarlıkdışı
 Bir davranış olduğunun duyurulduğundan beri
 Biraz geç de olsa (Aileler içinde
 Kötülük yaratan birkaç cadı
 Değil de orospu şimdi de
 Hafif de olsa azarlansın derim)
 Büyük insancılığına karşın Sir Mathew Hale'in.

8

Büyük Galileo güneşten yoksun bırakıldı
 Güneşi saptadığı için, Dünya'nın güneş çevresinde
 Bir yörüngede döndüğünü söylemeyi bırakması
 Ve bunu yayması için alındı gözaltına
 Ölümüne pek yakın bir yaşta
 Kalafatlamak isteyenler oldu ya kafasını,
 Şimdi görüldü ki doğruydu onun varsayımı
 Toz olan kemikleri avunuyor olmalı.

9

Pythagoras, Locke, Sokrates – sayfalar dolusu
 Yazılar yazılabilir boşu boşuna, tıpkı bundan
 Önce yapıldığı gibi ve yaşamları sırasında bir baş belası
 Olarak görülen her türden bilgenin acı öyküsü yinelenebilir.
 Yüksek düşünceli kafalar sollayıp geçerler ağır çağlarını
 Direnç ya da ondan da öte bir şey göstermelidirler bu yüzden.
 Bilge kişi bilir ki şimdi kimseyle paylaşamayacağı
 Düşünceleri gelecekte büyük yer kaplayacaktır.

10

Aydın kişileri böylesine bir cehennem bekliyorsa
 Biz küçük insanlar kendi önemsiz yolumuza
 Çıkan pürüzler karşısında esnek olmalıyız kesinlikle
 Kimi zaman bunu başaramasak da
 Kimilerine daha az küskün ve dargın olmayı isterdim ya
 Hiçbir soruna ilişmeyen keyifçi bir bilge
 Olmaya her gün tam da karar verecekken
 Yel değişir ve öfkelenirim birden.

11

İlimliyimdir belli başlı bir huyum olmasa da
 Alçakgönüllüyümdür ya, kendime güvenmez de değilimdir
 Değişkenimdir sonra, böyle bir değişmezlik gösteririm işte
 Sabırlı olsam da katlanmaya tutkun değilimdir
 Sevinçli ne ki yatkınım ki kimi zaman ağlayıp sızlamaya
 Yumuşak ancak ara sıra bir "Zirzop Herakles"imdir;
 Öyle ki inanırım bir canda aynı anda
 Birkaç huyun birden barındığına.

12

Yiğidimizi Onaltıncı Kanto'da
 Duyarlı bir ay ışığı durumunda bırakmıştık
 Kişiyi ruh ve beden gücünü kanıtlamaya
 Çağırın türden bir durumda: Ve o durumda Juan'ın
 Kötü yanı mı yoksa iyi yanı mı üstün geldi ola?
 Ateşli bir ulustan gelen Juan'ın kötü yanına gelince
 Bir güzel bir öpücük rüşvet vermedikçe
 Tanımlamaya girişmeyeceğim denli kötüydü işte.

13

Bir sorun olarak bırakıyorum bunu, her şey gibi.
 Sabah oldu, konukların çoğunun katıldığı
 Sessiz kahvaltıda çaylar, kızarmış ekmekler geldi
 Soyları, varsılıkları, gönençleri
 Uğruna şu titrek sazımın tellerini
 Harcadığım konuklar bir bir geldi
 Ev sahibemizle ve konuğumla karşılaşmak için:
 Fitz-Fulke hanımefendi ve erden yüzüyle Juan geldi en son.

14

Hortlakla mı, yoksa ikisinden hiçbirisiyle mi karşılaşmak iyiydi?
 Söylemesi güçtü, ancak Juan karşılaşmış gibiydi birden çoğuyla
 Bitmiş tükenmişti, gözleri güçlkle dayanıyordu
 Gotik pencerelerden içeri süzülen ışığa.
 Fitz-Fulke'ninse azarlanmış gibi bir havası vardı
 Soluk ve titrekti, bütün gece boyunca
 Tanrıya tapınmış ya da uyku
 Uyumuş olmaktan çok düş görmüş gibiydi.

NOTLAR YA DA DON JUAN SÖZLÜĞÜ

“BİRİNCİ VE İKİNCİ KANTOLARA ÖNSÖZ” İÇİN NOTLAR

(1818'in Temmuz ayında yazıldı, ancak 1901'de Byron'ın ölümünden sonra yayımlanabildi).

Sözü edilen şiir Wordsworth'ün “The Thorn” şiiridir.

Joanne Southcote: Yeni bir tarikat kuran, kutsallık ayaklarına yatan, nice yandaşlar toplayan İngiliz köylü kızı.

Emanuel Swedenborg: 18. yüzyıl İsveç bilgisi. Tanrı eliyle kutsal kitapları yorumlama işine getirildiğini duyurmuştur.

Richard Brothers: Dönemin İngilteresi'nde kendisinin Davut peygamberin mirasçısı olduğunu ve bu yüzden kralın tahtını kendine bırakmasını duyuran bir zırdeli.

Rahip Tozer: Joanne Southcote'un müritliğine soyunmuştur.

Gongora: 16. yüzyıl İspanyol yazınına tumturaklı ve süslü bir biçem getiren ozan. (Luis de Gongora Y Argote)

Marino: Göz boyama ve kötü beğenisiyle ünlenen 16. yüzyıl İtalyan ozanı. (Giambattisto Marino)

Kont Cagliostro: 18. yüzyılda “gençlik bengisuyu” satan İtalyan dolandırıcısı Balsamo'nun kendine yakıştırdığı addır.

Madam Krüdner: Bir ayakkabıcı eliyle tarikatçılığa soyunan Barones. Napolyon'un “dececal” olduğunu söyleyerek yıllarca Avrupa ülkelerinde vaazlar vermiş, Çar Aleksandr ile birlikte 1815 Paris Antlaşması'nda hazır bulunmuştur ki orada Napolyon'a karşı “Kutsal Bağlaşım” (İttifak-ı Mukaddes) imzalanacaktır.

T'hraso ve Gnatho: Terentius'un *Eunuchus*'undaki biri yüksekten atan er, öteki asalak iki kişi.

Bavul yapımcıları: O dönem İngilteresi'nde satılmayan şiir sayfaları bavulcularca bavulun içini döşemek üzere kullanılırdı.

Lord Lonsdale'in torpiliyle Wordsworth, Westmorland ilçesinin "Pul Dağıtıcılığı" resmi görevini almıştır.

Posada: İspanya'da otel, han.

Olla-podrida: Etli, sebzeli ve bol baharatlı bir İspanyol çömlek yemeği.

Fandango: Bir dans türü.

Ferdinand: İngiltere'nin desteğiyle 1814'te tahtına yeniden kavuştuğunda özgürlükçüleri ezen İspanya kralı.

Walter T'ylar: Southey, gençliğinde yazmış olduğu *Wat Tyler* oyununu devrimci içeriğinden dolayı kralcılar ve tutucular katındaki yerini bozmamak için köşe bucak saklamışsa da bunun 1817'de korsan biçimde yayımlanmasıyla yerin dibine geçmişir! Byron'ın Southey'e bu denli çok takmasının bir nedeni de İsviçre'de karı-koca Shelley'ler ile ahlakdışı toplantılar yaptıkları karaçalmasını Southey'in ortaya yaydığının kulağına fısıldanmış olmasıdır.

Pantisokratik yardımcı: S. T. Coleridge ve Southey 1794'te Pennsylvania'daki Susquehanna Irmağı kıyılarında yokülke türü bir toplum kurmayı düşlemişler, adını da Pantisokrasi koymuşlardı. Bunlar ay ışığında büyücü tutkuları ve kutsal oyunlar oynayarak dünyadaki üzüntü ve utanca dur diyeceklerdi.

"SUNUŞ" İÇİN NOTLAR:

(Bu sunuş şiiri 3 Temmuz 1818'de yazılmıştı, ancak 1833'te Byron'ın ölümünden sonra yayımlanabildi. *Don Juan*'ın ilk şiiridir).

- 1: Kral'ın yağcılığı olan "Ozanlar Ozanlığı" (*poet laureate*) görevi, Pyc'in ölümünden sonra önce Scott'a önerilir. Onun bu öneriyi geri çevirmesiyle, 1813'te Southey'in bu öneriyi atlayışı bir olur. Byron, turta (İngilizcesi "pie") ile "pyc" sözcüğünden bir söz oyunu yaparak bu durumları ve Coleridge'in Alman düşünsel idealizmi (ülküculüğü) üstüne yorumlarını tefe almaktadır.
- 3: Dönemin argosunda "Kuru Bob" erkeğin boşalmadan cinsel ilişkide bulunmasıdır. ("Bob" Robert'in kısaltması. Burada R. S'nin kısır bir şair oluşu söylenmek isteniyor.
- 4: Wordsworth'ün "The Excursion" şiiri de payını alıyor. Köpek Yıldızı: Pope'un "Dr. Arbuthnot"ına Byron'ın gönderisi. O dizelerde Pope, zırdelilerin ve ozanların bir köpek yıldızı çekimine uyarak ortaya döküldüklerinden söz eder.
- 5: Keswick: İskoçya yakınlarında bir kent.
- 7: Byron, döneminin ozanları içinde "Gölcüler"e "en ucuz ozanlar" ödülünü bağışlamıştır.
- 9: Güneştanrı Helios, sabahları denizden çıkar ve gün boyu arabasıyla göklerde dolaşarak akşamları yine denize gömülür.

- 10: Milton, I. Charles'a karşı olmasına karşın, II. Charles'ı övmüdü. Tüm onurlu ozanlar gibi ilke adamıdır.
- 11: Samuel: T'evrat'ta adı geçen Yahudi peygamberi. Milton'ın kızlarının babalarını çekiştirdiği söylenir. 11. – 16. sekizliklerde sözü geçen Castlereagh, döneminin Dışişleri Bakanı ve Byron'ın tiksindiği bir kişidir. Bunda tutuculuğunun, Wellington sıkıyönetiminin ve kralın baskıcı düzeninin ayakçılığı yapmış olması denli, başta kendi ülkesi olan İrlanda ve öteki yerlerdeki ayaklanmaları kanlı, kurşunlu bastırmış olmasının ve uluslararası düzeyde ulusların tüm özgürlük eylemlerine, örneğin İtalya'nın Avusturya'dan bağımsızlığına, karşı çıkmış olmasının da payı vardır.
- 13: İksion: Kayınbabasını öldüren İksion, Zeus eliyle arıtılır. Buna karşın Zeus'un karısı Hera'ya el atınca, Hades'te bir değirmen taşıyla dönme cezasına çarptırılır.
- 15: Eutropios: 4. yüzyılda Bizans sarayının hadımlarından biriydi. Devlet görevinde çeşitli aşamalara dek yükseldi.
- 17: Devetüyü-mavi: İngiliz Whig (Özgürlükçü) Partisi'nin renkleridir.

KANTO I:

1818'in Temmuz-Eylül aylarında yazıldı. Byron, yayın tarihi olan 15 Temmuz 1819'a dek, kantoya ekler yapmaktan geri durmadı.

- 1: “gazeteler”: Yararlık gösteren, onur takısı alan v.b. kişilerin adlarını yayımlayan haftalık İngiliz Resmi Gazetesi.
- 2: “Vernon, kasap...”: Fransız ordu ve donanmasına karşı utku kazanmış İngiliz general ve amiralleri.
 “Wellesley”: Arthur Wellesley, I. Wellington Dükü, Waterloo'da öteki bağlaşıklık ülke ordu önderleriyle birlikte Napolyon'u yenmiştir.
 “sokak başı tutmak”: O günlerde sokaklara v.b. “kahraman” adları verilmesine gönderme yapıyor Byron.
 “Banquo'nun kralları”: Shakespeare, *Macbeth*, IV: I: 110-125 Macbeth, Banquo'nun ardından yürüyen sekiz kralın hortlağını görür.
 “Dokuz yavrusu o domuzun”: Shakespeare, *Macbeth*, IV:I:64-65 Birinci Cadı: “Dökün kanını (ana) domuzun, yiyiverdi dokuz yavrusunu...”
 Napoleon Bonaparte ve generallerinden Charles Dumourier.
Moniteur, Courier: Dönemin Fransız Cumhuriyeti resmi gazeteleri.
- 3: Fransız Devrimi'nin kuramcıları ve önderleri.
 Napolyon döneminin generalleri.
- 4: Amiral Nelson'un buyruğu altındaki İngiliz donanması, Trafalgar açıklarında Fransız donanmasını yendiği anda Nelson yaşamını yitirmişti. Sonraki yıllarda, özellikle Waterloo Savaşı'ndan sonra donanma önemini yitirmiş, orduya daha çok ağırlık verilmiştir. Byron bunu eleştirmektedir.
- 4:8: Ünlü İngiliz amiralleri.

- 5: "Yiğit kişiler Agamemnon'dan önce de yaşadı": "Vixere fortes ante Agamemnona" Horatius, *Carmina* IV: 9: 25-28.
- 6: "Her şeyin tam içine": "in medias res" Horatius, *Ars Poetica*, II:3:148-9. Horatius, destanın ilk dizcesinin olayların tam içine açılmasını savunur. Bu ilkeyi Homeros'tan alarak benimsemiştir. Başkişi ancak destanın sonraki bölümlerinde başından geçenleri anlatacaktır. Byron bu biçemi destansılığa giden paralı-yol olarak adlandırarak, şairin biçem uğruna olayı dolambaçlı bir öykü yapmasına gönderme yapmaktadır.
- 8: Bu dizede anılan İspanyol atasözü şudur: "Quien no ha visto Sevilla no ha visto maravilla" (Sevilla'yı görmeyen kişi, kaçırmıştır bir görkemi).
- 9: "Hidalgo": Soylular sınıfının altında yer alan seçkin kişi.
"Got Beyleri": 5. yüzyıldan 8. yüzyıla dek İspanya'da egemenlik süren, pek de uygar olmayan Got soylarının önderleri.
- 10: Don Juan'ın annesinin kişiliğinde Byron boşandığı eşini gülünçleştirilmektedir.
- 11: Lope de Vega (1562-1635): Binbeşyüze yakın oyunundan ancak üçte biri günümüze ulaşan İspanyol şairi. Calderón de la Barca (1600-81) ünlü İspanyol şair ve oyun yazarı.
Alman profesörü Gregor von Feinagle, Londra Kraliyet Okulu'nda 1812'de "Belleği Güçlendirme Bilimi" dersleri vermiştir.
- 12: "Attika'dan alınma": Byron, eski eşinin zekâsının bilgiçlik kılığı altında çörcü durduğuna gönderme yapıyor.
- 13: Eski eşinin çokbilmişliğine gönderme yapıyor Byron.
- 14: Her iki dilde hiçbir benzerlik yoktur.
- 15: Sir Romilly, Byron'ın avukatı olmasına karşın, boşanma davasında Lady Byron'ın yanını tutmuştur. Boşanma kararının gerekçesi Byron'ın "zalimliği" ve "deliliği"dir. Byron'ın ülkesini terk etmesinde büyük payı olan bu olaylar dizisi, bu sekizlikte gülünçlük paylarını almaktadır. Bir ara başsavcı da olan parlamenter Romilly, eşinin ölümüne dayanamayarak kendini öldürmüştür. Bu sekizlik ilk baskılardan çıkarılmış, ancak 1833'te yayımlanabilmiştir.
- 16: Maria Edgeworth, Sarah Timmer, Hannah Moore, dönemin tutucu ve erdemci kadın romancılarıdır.
- 17: John Harrison, denizcilikte boylam hesabını saptayan bir kronometre yaptı ve devlet ödülü aldı.
Macassar Yağı o dönemde reklamı yapılan bir saç yağıydı.
- 22: mavi çoraplılar: düşünürlük, bilgelik ve aydın ayaklarına yatan ancak hiçbir konuda derinliği olmayan kadınlar takımı. Byron'ın bu adı taşıyan bir şiiri bile vardır!
- 27: Byron'ın karısının boşanma davası sırasında ettiklerine taşlama.
- 35: Numa Pompilius, Roma'nın ikinci kralı: Vergilius: *Aeneis*: 6:810-12.
- 41: Vergilius'un *Aeneis*, Homeros'un *Ilyada* ve *Odyseia* destanları.
- 42 ve 43: Ovidius, Anakreon, Catullus, Sappho, Longinus, Vergilius, Lucretius

- us, Juvenalis, Martialis: Yunan ya da Roma çağlarının ünlü ozan ya da bil-
geleri. Cinselliği yapıtlarında çekinmeden kullandılar.
Çoban Corydon gerçek kimliğini verelim.
- 44: Şaka değil gerçek! Martialis'in tüm yapıtlarının böyle bir baskısı 1701'de
Amsterdam'da yapıldı!
- 47: Çeşitli Hristiyan Ermişleri. İçlerinden Ermiş Augustinus, *Confessiones* ki-
tabında, okuldan kaçtığını, kumar oynadığını, babasını soyduğunu, asil-
maktan kılpayı kurtulduğunu anlatır.
- 55: Venus'ün belinden aşağısını örtten kuşak. Cupido: Aşk tanrısı.
- 56: Ebu Abdullah: İspanya'daki Granada'nın, Müslüman ve Arap Emevi
Devleti'nin son sultanı.
- 71: Torquato Tasso'nun *Gerusalemme Liberata* yapıtındaki büyücü.
- 75: Tarquinius: Roma'nın yedinci kralı. Acımasızdı.
- 86: Ovidius: *Metamorphoses* (7 10-12): "Boşuna çabalıyorsun Medcia, şu ya
da bu tanrı karşı çıkıyor sana".
- 88: Thomas Campbell: *Gertrude of Wyoming*.
- 92: İlk başarılı, insanlı balon denemeleri 1780'lerden yapıldı.
- 95: Boscán ve Garcillaso: 16. yüzyıl İspanyol ozanları.
- 100: Dönemin İngiliz tiyatrosunun demirbaş kişilikleri.
- 103: Dinbiliminin vefat senetleri: Hristiyanların yaşamlarını borçlu oldukları
Tanrıya öldükten sonra hesap verişleri.
- 104: Thomas Moore'un *Lalla Rookh* yapıtındaki Muhammet. Anakreon:
Moore'un çevirdiği bir Yunan şairi.
- 118: 5. yüzyıl Pers kralı Kserkses.
- 125: Shakespeare: *Henry IV*'te Falstaff der ki: "Biz gençlerden tiksiniyorlar!".
2:2:79-93.
- 126: Byron eski okulu Harrow'a gönderme yapıyor.
- 129: Congreve'in yaptığı roket, dönemin Leipzig Savaşı'nda kullanıldı. Öteki
göndermeler: çiçek aşısı: Dr. Jenner, kırmızı burunları bile iyileştirdiğini
öne süren Dr. Perkins vb.
- 130: Luigi Galvani 1791'de önce hayvan sonra da insan ölümlerini elektrik akı-
mı vererek canlandırdığını öne sürdü. Yine aynı yıllarda suda boğulanla-
rı bu yöntemle canlandırmayı kendine amaç edinen Krallık İnsanlık Der-
neği kuruldu.
- 131: O dönemde frenginin Amerika'dan geldiği sanılıyordu. Gerçekse, bu say-
rılığı Colombus'un Amerika'ya taşıdığıdır.
- 132: Davy 1815'te ilk güvenli madenci lambasını yaptı. 1804'te amacı "Ruh-
ları kurtarmak" olan "İngiliz ve Yabancı İncil Derneği" kuruldu. 1809'da
Timbuktu üstüne bir gezi kitabı yayımlandı: (Jackson).
- 148: Cortejo: sevgili. Byron burda bilerek, Julia'yı tefe koyuyor çünkü general
Reilly Cezayir'de Osmanlı ordusu karşısında bozguna uğrayarak kaçtı.
(1775)
- 159: Akhates: Vergilius'un *Aeneis*'inde geçcr. Aeneas'ın arkadaşıdır.

- 162: *Kitabı Mukaddes*'e göre, karısı Eyüp peygambere demişti ki: "Daha inancını koruyor musun? Tanrıya söv de öl!"
- 166: Clarence dükü George, kardeşi tarafından Malmsey şarabı fıçısında boğdurulur. Shakespeare: *Richard III*: 1: 4: 270-6.
- 180: Bahçesinde gezinen Âdem: Milton: *Paradise Lost*: 12 : 636-9.
- 181: *Kitabı Mukaddes*: "Yaratılış": 39 : 7-18.
- 189: Gurney, dönemin İngiliz Parlamentosu'nun resmi stenocusu.
- 190: Vandallar, 5. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nu basan saldırgan bir İskandinav boyu.
- 198: E. H. Colcridge'in yalancısıyız: Byron'ın bir mühürü vardır ki üstünde "İzliyor seni her yerde o kadın" yazılıdır.
- 205: Dönemin ozanları.
- 206: "Mavililer": mavi çoraplılar bkz. dipnot Kanto I:22.
- 211: Dönemin, Byron'ı kıyasıya yeren, iki yazın dergisi.
- 217: Robert Greene: *Friar Bacon and Friar Bungay*: 4: 1: 60.

KANTO II:

(13 Aralık 1818 – 19 Ocak 1819 arasında yazıldı. İlk kantoyla birlikte 15 Temmuz 1819'da yayımlandı).

- 5: Peru 1821'de üç yüzyıllık İspanya egemenliğinden bağımsızlığını kopardı.
- 16: Şiir kitaplarının bavul astarı, ambalaj kâğıdı vb. gibi şeylerde kullanılmasına taşlama.
- 24: Trinidad: Hristiyanlıktaki kutsal üçleme.
- 64: Atropos: Makasıyla örümcek ipine bağlı insan ömrünü kesen mitolojik kişi.
- 83: Ugolino'nun baş düşmanının kafasını kemirishi: Dante: "Cehennem": 32-33.
- 101: Ölümler diyarını kuşatan ırmağın sandalcısı Kharon.
- 105: Leandros gece Çanakkale Boğazı'nı geçer ve Aphrodite'in bir rahibesiyile buluşur. .
- 123: Homeros: *İlyada* : 9.
- 142: Aurora: Tanrıçası. Genç erkeklere doymazdı.
- 155: Minotauros: Deniz tanrısı Poseidon'un kral Minos'a gönderdiği bir boğa ile Minos'un karısı Pasiphae'den doğma yarı boğa-yarı insan bir canavar.
- 165: Dönemin ünlü vaizleri.
- 166: *Hamlet*: 5:1:314.
- 169: Ceres, bereket tanrıçası; Bacchus, şarap tanrısı; Venus, aşk tanrıçası.
- 174: Io: Deniz perisi.
- 193: Styks Irmağı: Cehennemdeki ırmaklardan biri.
- 201: Kendisiyle olan ilişkisini romanlaştıran Lady Caroline Lamb'a Byron'dan bir taşlama.
- 207: Sardanapalus: Byron'ın aynı adlı trajedisinin kişisi. (1821)

KANTO III

Byron, ilk elde, tek kanto olarak tasarladığı üçüncü ve dördüncü kantoları 17 Eylül - 30 Kasım 1819 arasında yazdı. Son düzeltmelerini bitirdiği 17 Ocak 1820'de bu uzun kantoyu ikiye ayırdı. Yayın tarihi: 8 Ağustos 1821.

- 16: Matapan Burnu: Yunanistan'ın en güney ucu.
- 17: Alicante: İspanya'nın güneyinde bir il.
- 18: Byron, Venedik'teki evini nerdeyse bir hayvanat bahçesine çevirmişti.
- 23: Argus: Yirmi yıllık ayrılıktan sonra efendisi Odysseus'un eve dönüşünde onu tanıyan ve ölen köpeği.
- 36: Siren: Homeros'un *Odysseia*'sında geçen, gemicileri şarkılarıyla kayalara çeken denizkızları.
- 55: Karadeniz'deki Kolkhis'e giden Argonautlar söz konusu.
- 57: Kyklops (Polyphemos) Odysseus tarafından kör edilmişti.
- 65: Herodotos'a göre (Kitap 2, Bölüm 78) Eski Mısır'daki şenliklerde bir kurukafa gezdirilir ve şöyle denirdi: "İç ve eğlen, sonun bu çünkü!". Belşatsar bkz. dipnot Kanto VIII:134.
- 66: Kendisini kıyasıya yeren "Eklektik Dergisi"ne bir taş.
- 74: Psykhe: Aşk tanrısı Cupido'nun kaçırdığı kız.
- 76: Shakespeare: *King John*: 4:2:11.
- 79: Anti-Jakoben: Fransız Devrimi'nin yenilik yellerine karşı eski İngiliz değerlerini savunan kişi. Southey: Dönemin tutucu ozanlarından. Crashaw: 17. yüzyıl dinci ozanlarından.
- 81: Byron "Gölcü" ozanlar dediği, düşmanı olduğu Wordsworth, Southey, Coleridge üçlüsünü tefe alıyor.
- 84: Frenk: O çağda Doğu'da bütün batı Avrupalılara verilen ad.
- 85: "Tanrı kralı korusun" İngiliz, "Olaçak Bu İş" Fransız Devrimi'nin ulusal marşları. Pindaros: M.Ö. 4. yüzyılda olimpiyatlarda yarış kazananlar için şiir yazan bir ozan.
- 86: Madame de Staël: *De l'Allemagne* (1818) : 1:127: "Goethe Alman yazınının tümünün simgesidir". Trecentisti: İtalya'da aralarında Dante'nin de olduğu 13. yüzyıl ozanları.

- Yunan Şarkıları -

- 1: Tanrı Apollon Delos Adası'nda doğdu.
- 3: M.Ö. 490'da Miltiades'in önderliğindeki Yunan ordusu Maraton Ovası'nda Pers ordusunu yendi.
- 4: Pers kralı Kserkses I, Salamis Savaşı'nı denize bakan bir tepeden izledi.
- 7: Termofil Boğazı'nda Sparta kralı Leonidas 300 adamla Kserkses'in ordusunu 3 gün oyalamıştı. (M.Ö. 480)
- 10: Falanks: Eski Yunan'da sık saf yürüyen mızraklı kalkanlı alay. Kadmos: Yunanlılara abeceyi tanıtan Fenike prensi.
- 11: Ozan Anakreon kral Polykrates'in koruması altında yaşadı bir süre.

- 12: Trakya kolonisi Chersonesus'un tiranı Miltiades, Maraton Savaşı'nın generallerinden biriydi.
- 13: Suli: Arnavutluk'ta savaşçı bir kabilenin yaşadığı bölge.
- 16: Sunium: Sunium Burnu: Atina'nın 30 deniz mili güneydoğusunda Poseidon Tapınağı'nın bulunduğu yer.
- 90: Hoyle'un bir iskambil oyunu olan "Vist" üstüne yazdığı kurallar. Archdeacon Cox: William Cox, Marlborough Dükü'nün yaşamöyküsünü yazdı. (1819)
- 91: Samuel Johnson, Milton'ın yaşamöyküsünü yazdı.
- 92: Doktor Currie, İskoç şair Robert Burns'ün yaşamöyküsünü yazdı ve ozanı "ayyaş" olarak tanımladı.
- 93: Pantisokrazi: Southey ve arkadaşlarının ideal toplum düzeni. *Sabah Postası* [*Morning Post*]: tutucu bir gazete. Coleridge ve Southey iki kız kardeşle evlendi, şapkacılık Byron'ın yakıştırması.
- 94: Botany Körfezi: Avustralya'da İngiliz mahkûmların sürüldüğü yer.
- 95: Joanna Southcote: Bir tarikat kurucusu.
- 96: Ariosto: 16. yüzyıl İtalyan ozanı.
- 97: Komşularımız: Fransızlar ve Fransızca. Southey, 1800'den 1820'ye dek hemen her yıl bir destan yazmakla kalmadı, her baharda eklemeler yaptı.
- 98: Horatius: *Epistoles ad Pisones*, *Arx Poetica*: 359. Wordsworth'ün "Arabacılar" ve "Peter Bell" şiirleri.
- 100: Jack Cad: 15. yüzyılda İngiltere'de bir ayaklanmacı başı.
- 105-6: Dryden'in "Theodore and Honoria" şiiri Boccaccio'nun "Nastagio degli Onesti"sine dayanır. Son Roma Kayzeri Honarius Ravenna'daki bu eski liman kalesinde yaşlılığının son günlerini doldurdu. Kıyının dolması sonucu kale denizden uzak kaldı. Byron bu ormanda ata biner, silah atardı.
- 108: Bu sekiizliğin Dante'nin "Cchennem"inden alınma olduğunu Byron belirtiyor.
- 109: Suctonius: *The Lives of the Caesars*
- 110: Düşük not alanlara tahta kaşık verilirmiş Cambridge'de.
- 111: Aristoteles, destanın uzun olmasının şanına şan katacağını söyler *Poetika*'sında. Byron 3. ve 4. Kanto'ları başta tek kanto olarak yazmış ancak sonradan ikiye ayırmıştı.

KANTO IV

Kanto III ile aynı dönemde yazılıp, yayımlandı.

- 3: *Macbeth*: 5:3:22-3: "Yaşamımın baharı sararıp solan yaprağa düşmekte"
- 4: Leth: Ölümler diyarında bulunan ve suyundan içene her şeyi unutturan ırmak. Styks: Tethis'in, oğlu Akhillcus'u yenilmez yapmak için içinde yıkadığı ırmak.
- 6: Pulci: Byron'ın biçem ve ölçüsünden yararlandığı 15. yüzyıl İtalyan ozanı.

- 12: Herodotos: "Kleobis ve Biton": (1:31)
- 53: Phlegeton: Ölümler diyarındaki ateş ırmağı.
- 73: Bu Yunanca aşk şarkısını Byron İngilizceye çevirmişti.
- 76: Troya Savaşı'nın çeşitli yiğitlerinin adları. Bryant: (1716) "Troya Savaşı Üstüne Sav"ında Troya'nın bir söylenceden başka bir şey olmadığını öne sürdü. Byron bunun tersine inandı. Gerçekten de 19. yüzyıl sonlarında Schliemann Çanakkale yakınlarında yaptığı kazılarda Troya'yı bulacaktır.
- 82: Machiavelli: "Amaca ulaşmak için her yol mübahtır" düsturuyla ünlü İtalyan bilge. *Corpo di Caio Mario*: Gaius Marius'un gövdesi. Gaius Marius: M.Ö. 1. yüzyılda yaşayan Romalı bir general. "Corpo di Bacco" [Bacchus'un gövdesi] sözü İtalya'da halen yaygındır.
- 86: Musico: Hadım şarkıcı.
- 88: Raucocanti: Byron'ın İtalyancaya uydurduğu "boğuk sesli şarkıcı" anlamında bir ad. Lugo: Ravenna ile Bologna arasında bir kent.
- 94: Romagna, Ancona: Adriyatik kıyısında bir İtalyan bölgesi ve kenti.
- 96:5: Shakespeare: *Richard II*: 1:3:294-5
- 101:7: bkz. dipnot 76.
- 103: Gaston de Foix: Ravenna Savaşı'nda ölen duk.
- 104: Dante Ravenna'daki San Francesco Kilisesi'nde gömülüdür. Pelcus'un oğlu Pelides, öteki adıyla Akhilleus.
- 108: Çokbilmiş hanımlar: bkz. dipnot Kanto 1:22
- 109: Yorick: Laurence Stein'in *Sentimental Journey* yapıtında zindanda sığır-cıkla avunan kişi. Şair wordy: Wordsworth; "wordy" İngilizce "sözsü" anlamı çıkan uydurma bir kelime.
- 110:1: Southey: "Madoc in Wales", üyelerinin mavi dizbağı taktıkları bir tarikat ve yalnızca erkeklerin kabul edildikleri saray törenleri.
- 112: Horace Bénédict de Saussure tarafından bulunan ve havadaki maviliği-atmosfer nemini-ölçen gelişkin bir higrometre. Humboldt bu aygıtı gezilerinde kullandı.
- 115: Wilberforce: 1787'den 1807'ye dek köleliğin kaldırılmasına uğraşan İngiliz parlamento üyesi. Ancak öldüğü yıl olan 1833'te kölelik kalkar.
- 117: Ossian'daki V. Duan: James Macpherson 1762-3'te *Fingal* ve *Temora* adlı, sözde eski bir ozan olan Ossian'dan çevirdiği iki kurmaca destan yayımlandı ve bölümlerine "Duan" adını verdi.

KANTO V

Byron bu kantoyu 16 Ekim - 27 Kasım 1820'de kalmakta olduğu Kontes Guiccolo'nun sarayında (Ravenna'da) yazdı. 8 ağustos 1821'de III. ve IV. Kantolarla birlikte) yayımlandı.

- 3: Lady Mary Montagu: 18. yüzyılda (kocasının elçiliği sırasında) İstanbul üstüne anılarıyla ünlü İngiliz yazar.

- 4: Byron'ın sevgililerinden en az dördünün adı Mary idi.
- 5: Avrupa yakasındaki Kefeliköy'ün karşısında olan ve etekleri Umuryeri Körfezi'ne dek uzanan kayalıklar. Dev Kayası: Boğaz'ın en yüksek tepesi. Üç söyleneceye yer olmuştur. Herakles'in yatağı, Kral Amykos'un ya da Kral Yuşa'nın gömütü.
- 15: Vidin: 1789'da Suvarof'un boşuna almaya çalıştığı Türk kalesi. Bugün Bulgaristan sınırları içerisinde.
- 31: Candide: Voltaire'in kişisi. Philip'in oğlu Büyük İskender'dir. Kendine armağan gelen yiyecekleri yemez paylaşmış. Philip'in en saygı duyduğu tanrı Ammon yılan biçimine girip karısıyla çiftleşmiş. Biz tarihçi Plutarkhos'un yalancısıyız.
- 44: İsa'nın oniki çömezinden biri olan Ermiş Bartholomcos'un canlıyken derisi yüzülerek çarınha gerildiği söylenir. Esav: (İncil'de) doğum hakkını bir parça et yemeğine satan kişi.
- 60: Danyal peygamber. Thisbe ve Pyramus, Ovidius'un *Metamorphoses*'inde geçer. Babil kentini Nemrut genişletmiş, Nabukadnezar güzelleştirmiş, Semiramis ise yeniden yapılarla donatmıştır.
- 61: Semiramis'in atıyla cinsel ilişkide bulunduğu söylenir. Dönemin kralı IV. George'un karısı Caroline'nin kuryesi Bergami ile seviştiği dillerdeydi. (Bu sekizlik de 1833'ten önce yayımlanmayacaktır!)
- 62: Bağdat'taki Doğu Hindistan Şirketi yöneticisi James Rich Babil yıkıntıları üstüne iki kitap yazdı, 1815-18'de.
- 63: Horatius: *Carmina* 2:18:17-19.
- 86: Rastlantıya bakın ki I. Konstantin'in 4. yüzyılda birleştirdiği (Batı ve Doğu) Roma İmparatorluğu'nun başkenti yaptığı İstanbul'u, onbirinci kral Konstantin'den almıştır Fatih Sultan Mehmet. Sözü edilen kapı çok eski olmalı.
- 98: Ninon de l'Enclos: Molière, La Rochefoucauld gibi çeşitli erkekleri seksen yaşına dek kendine bağlayan Anne de l'Enclos (1620-1705)
- 100: *nil admirari*: Hiçbir şeye hayran olmamak: Horatius
- 101: Creech: Horatius'un çevirmeni. Murray: Byron'ın yayıncısı. Pope: İngiliz ozanı.
- 104: Atlas: Göklere destek olan tanrı. Gökyüzünü sırtında taşır. Bulunduğu yer Atlas Dağları diye anılır bugün.
- 109: Âdem ile Havva'nın cennetten kovuluşunu gösteren eski resimlerde Havva'yı baştan çıkaran yılanın genellikle kadın başlı olduğu görülür.
- 131-2: Tümü de erkeklerin geri çevirdiği kadınlardır. Firavunun kilercisi Potifar'ın karısı Züleyha'yı Yusuf geri çevirdi. Lady Booby: Fielding'in *Joseph Andrews* romanının kişisi. Phaidra: Theseus'un karısı olduktan sonra üvey oğlu Hippolytos'a âşık olur ve ona aşkını açmak cüretinde bulunur. Delikanlının, bu doğadışı sevgiyi nefretle karşıladığını görünce, onu Theseus'a suçlar, babasının kovduğu Hippolytos da arabasından düşerek ölür. Phaidra bu suçu işledikten sonra üzüntüsünden canına kıyar.

- 136: Hotspur: Shakespeare: *Henry IV* : 1:3:201-2'de geçen kişi. "Öldür!": *King Lear*: 4:6:185-6.
- 142: Bob Acres, Sheridan'ın bir kişisi. *The Rivals*: 5:3.
- 147: Sözü edilen sultan İkinci Mahmut'tur. Gelenekçiler tarafından öldürülen yeğeni III. Selim'den sonra tutulduğu Altın Kafes'ten alınarak saraya getirildi ve tahta çıkarıldı. Kantemir(oğlu) : Tarihçi. *Historia Incrementorum atque Decrementorum Aulae Othmanicae* (1734); Richard Knolles: Tarihçi. *The Generall Historie of the Turks* (1621); Byron'ın okuduğu yapıtlardı. Süleyman: Kanuni Sultan Süleyman: Döneminde Türk İmparatorluğunun sınırları Belgrad, Budapeşte, Bağdat ve Cezayir'i içerdi.

KANTO VI-XVI

Önsöz'ün önünde yer alan alıntı.

(Bu alıntı Kanto VI-VIII ve bunu izleyen önceki basımların (Kanto IX-XI, XII-XIV ve XV-XVI'nin ilk sayfasında yer almıştır). Byron böylece yaşamı cehennem ve *Don Juan*'ı katran karanlığında gören çıtkırıldım yazın eleştirmenlerine Shakespeare'in ağzından yanıt vermiştir.

"KANTO VI-VIII'E ÖNSÖZ" İÇİN NOTLAR: (1823)

Essai sur l'Histoire ancienne et moderne de la Nouvelle Russie

Byron'ın sözünü ettiği yapıt Fransız tarihçisi Castelnau'nundur ve 1820'de yayımlanmıştır.

Waddington: Şerbetçiotu tüccarı ve köktenci politikacı. 1795'te İngiltere'nin Fransız Cumhuriyeti ile savaşa girmesine karşı çıktı. Watson: Köktenci ve toplumeu önder. 1816 ayaklanmasında İngiltere Merkez Bankası'nı ve Londra Kulesi'ni kuşatmaya çalıştı. Ardından A.B.D.'ye göç etti.

Abbey: Devlet büyüklerinin gömüldüğü Westminster Kilisesi.

Sejanus: Roma'da Tiberius döneminde linç edilen bir yurt satıcısı. Ahlak dersi:

Bu deyim Wellington'ın 1815'te Castlereagh'a yazdığı bir mektupta geçer.

Grattan: Byron'ın tuttuğu İrlandalı bir devlet adamı.

Werther: Goethe'nin roman kişisi. Aşk uğruna kişinin kendi canına kıymasının simgesi oldu.

Voltaire'den alıntı, "Edep yüreklerden uzaklaştı ve dudakların üzerinc sığındı. Törelere yıkıldıkça, deyimler daha ölçülü oldu; erdemde yitirilenin dilde yeniden kazanıldığı düşünüldü." *Lettre de M. Eratou à M. Clopître Aumonier de S.A.S.M. le Landgrave*, 1759

Heterodoks piskoposlar: Din diyerek cebini ve boğazını dolduran piskoposlar demek istiyor Byron.

Kutsal Bağlaşım (Kutsal İttifak): Napolyon'a (cumhuriyetçiliğe) karşı Avrupa krallarının bağlaşımı ve cecplerini dolduran yerleşik düzen şakşakçıları, başta Wellington Dükü.

KANTO VI

Beşincisinden onsekiz ay sonra, 1822'nin Nisan ayında Pisa kentinde *Don Juan*'ı yazmayı sürdüren Byron Haziran ayında altıncı ve yedinci kantoları tamamlar. Kanto VI, VII, VIII bir arada 15 Temmuz 1823'te (Byron'ın önsözüyle) yayımlanır.

- 2: Jacob Böhm: 16. yüzyıl Gizemci Alman yazarı. Dönemin İngilteresi'nde pek gözdeydi.
- 3: 3. – 5. yüzyıl arasında İran'da yayılan, Tanrıya da şeytana da inanan bir din.
- 4: Actium: Antonius'un Kleopatra uğruna kendi ülkesi Roma'ya karşı giriştiği ve yitirdiği savaşın yeri.
- 7: Plutarkhos'a göre Cato, karısını önce varıl Hortensius'a vermiş, öldükten sonra yeniden almış.
- 9: Cassio: Shakespeare: *Othello*: 1: 1:19-24.
- 13: Jakob: Fransız Devrimi'nde şiddet dönemini açan politikacılara verilen genel ad.
- 17: Ermiş Francisco şehvetini yenmek için bir "kardan kadın" yapmıştı. Ovidius: *Metamorphoses* 2:136: "Orta yoldur en güvenlisi", Horatius: *Epistulae*: 1:18:9: "Doğruluk kötülüklerin ortasıdır, iki aşırı uçtan uzakta"
- 23: 9. yüzyılda ortaya çıkan Athanasius inancına göre, Katolikler dışında herkes cehennemliktir.
- 27: Suetonius'a göre bu söz Roma imparatoru Caligula'nındır.
- 28: Briareus: Yunan mitolojisinde yüz kollu, elli başlı canavar. Arjantin'deki Patagonya yerlilerinin cüceliği söz konusu.
- 42: Phidias: 5. yüzyılda Atina'nın en ünlü yontucusu.
- 44: Tanca: Fas'ın bir kenti.
- 55: Işığı geçirmeyen ağaç (Lucus a non lucendo): Quintilianus'un "Lucus" ağaç sözünün "ışık geçirmeyen" anlamında olduğu savı üzerine önerdiği cümle (Işık geçirmeyen ışık geçirmez)
- 56: Korint pirinci: Altın, gümüş ve bakır alaşımı.
- 75: Dante'nin "Cehennem"inin ilk dizelerinde geçer.
- 89: Sibarisli: Seneca "Ad Ira" 2:25: "Sibarisli Mindrides, üzerinde yattığı gül yapraklarının kırışmış olduğunu görünce üzüldü."
- 94: Timon: Peloponez Savaşı döneminde Atina'da yaşayan topluma küskün bir kişi.
- 96: İkinci Mahmut 1810'da Âyan'la bir "Sened-i İttifak" yaptı.
- 107: Pitones: Delphoi (Delfi) Tapınağı'nda Apollon'un rahibesi. Python: Apollon'un Parnassos eteğindeki bir su başında bulup öldürdüğü yılan. Delphoi yöresinde bulunan kehanet merkezinin bekçisiydi.
- 111: Sallustus: *Bellum Catilinae*, 15. bölüm.

KANTO VII

- Kanto VI ile aynı dönemde yazıldı ve yayımlandı.
- 8: Edmund Spenser: "Korkunç savaşlar ve bağlı aşklar şiirimi erdemleyecek". *The Faerie Queene*: 1:7.
Suvarof: Rus generali. 1790'da bugün Moldavya sınırları içinde bulunan İsmail kentini kuşattı.
- 11: Marquis de Vauban: XIV. Louis'nin askeri mühendisi.
- 19: Jemmy: 18. yüzyıl İngiliz ozanı James Thomson.
- 21: Mars: Savaş tanrısı.
Shakespeare: *Hamlet*: 4:4:59-62: "Utanarak görüyorum yirmibin adamın bir düş ya da ün uğruna mezarla girmelerini."
- 26: Byron, *Don Juan*'ın VI. Kanto'dan sonrasını yayımlamaktan çekinen yayıncısı Murray'i tefc tutmakta.
- 29: Palamar: 120 kulaç, deniz milinin onda biri.
- 31: Kont Damas: Rusların yanında çarpışan bir Fransız soylu.
- 32: Ligne Prensi, Langeron: Fransız soyluları.
- 35: Ribas: İspanyol kökenli İtalyan amirali. İsmailiye Savaşı'nda Rus donanmasını yönetti.
- 37: Potemkin: Çariçe Katerina'nın gözdelelerinden biri olan bu prens genç yaşta amiralliğe yükseldi.
- 43: Kazaklar: Rus ordusundaki özel atlı birlikler.
- 55: Momus: Denetim tanrısı.
- 79:7: Avrupa krallarının cumhuriyetçi Fransız ilkelerine karşı direnmeleri.
- 81: Phoebus: Güneş tanrısı.
- 82: Leonidas: Isparta kralı. M.Ö. 480'de 'T'ermofil Savaşı'nda İranlılarla savaştı.

KANTO VIII

- Byron bu kantoyu 1822'nin 'T'emmuz ayında Pisa'da kaldığı sırada yazdı. Kanto, bir önceki iki kantoyla birlikte 15 'T'emmuz 1823'te yayımlandı.
- 2: Hydra: Mitolojideki dokuz başlı yılan.
- 5: Leonidas ve George Washington: yurtlarını savunan önderler.
- 7: Zeus, kimine göre dev Enceladus'u, kimine göre de bir 'T'itan'ı (dev yaratık) Etna Yanardağı'na diri diri gömmüştü.
- 9: Wordsworth: "Thanksgiving Ode". Arseniyef: Rus generali.
- 10: Rusların yanında savaşan Fransız soyluları.
- 12: Ölüm saati: Tıkırtılı bir saat gibi ses çıkartan bir tür ağaçkurdu.
- 22: Büyük Frederik, Malvitz Savaşı'ndan kaçmıştı. (1741)
- 23: General Vallancey: "Essay on the Celtic Language" (1782), ve Sir Laurence Parsons: *Defence of the Ancient History of Ireland* (1795), yapıtlarında İrlandalılar (Keltler) ile Kartacalıları arasında soy bağı olduğunu ileri sürdüler.

Sur Kenti: Lübnan'da bir eski kent. Dido: Fenike kralının kız kardeşi; söylenceye göre Kartaca'nın kurucusu. İlk alfabeyi Fenikelilerin bulduğu ve Kartaca'ya taşıdıkları söylenir.

- 25: Byron: "Portekiz atasözüne göre cehennem iyi niyetlerle doludur."
- 26: Pall Mall: Londra'nın kumarhane semti.
- 28: Plutarkhos: *Bioi paraleloi*: Sezar: 20. Bölüm: Sezar bir savaşta eline kalkan alıp düşmanın içine dalmıştır.
- 29: Homeros: *Ilyada*: 11:212.
- 32: Bataklıklarda geceleyin metan gazının yol açtığı ışıltı.
- 33: Byron'ın notu: "Barutu bulan keşiş Bacon". Nedir ki barutu bulan Çinlilerdir.
- 36: *Kitabı Mukaddes*, İlahiler 23:4.
- 38: Hotspur, bkz. Shakespeare: *Henry IV*: 1:3:1:53-5.
- 41: Shakespeare: *Hamlet*: 3:1:79-80. Galvanik akım: bkz. dipnot Kanto I: 130.
- 48: Bay Boğa (John Bull): (argo) İngiliz.
- 49: Prusyalı generaller.
- 50: İngiliz ulusal marşı.
- 56: Pistol: bkz. Shakespeare: *Henry IV*: 2:4:3:112.
- 61: Sulla: Plutarkhos'a göre kan dökücü bir yönetici. General Boon: Daniel Boone (1734-1820) Amerika'da yaşadı. Bkz. Brackenridge: *Views of Louisiana*, (1814).
- 63: Ross'lu Kyrle: 17. yüzyılda İngiltere'de yaşadı. Bkz. Pope: *Epistle 3, Moral Essays* (1732), 249-84.
- 76:8: Polonyalı albay.
- 104: İsmailiye'de şehit düşen Türk komutan, Kırım (Tatar) Hanı Giray'ın soyundandı.
- 107: İsveçli Charles: XII. Charles; 1709'da Bender'de Türklerle karşı savaşarak ölen kral.
- 121: Osmanlı Paşalarının rütbesini tuğları belirlerdi. Üç tuğ en yükseği idi.
- 134: *Kitabı Mukaddes*'e göre Babilli kral Belşatsar'ın verdiği bir şenlik sırasında görünmeyen bir el duvara "Mene, Mene, Tekel, Ufarsin" diye yazar. Danıyal bu sözleri yorumlar: "Tanrı senin krallığını saydı ve onu sona erdirdi. Terazide tartıldın ve eksik bulundun. Ülken bölündü ve Medlere ve Perslere verildi." O gece Belşatsar öldürülür. (Daniel: V, 1-30).
- 140: II. Katerina'mın kurduğu gelenceğe göre, (Rusya'da Hristiyanlığı yayan Vladimir'in adına) verilen askeri nişan.

KANTO IX

8 Ağustos-6 Eylül 1822'de Pisa'da yazıldı. 29 Ağustos 1823'te Kanto X ve XI ile birlikte yayımlandı. 22 Nisan'da kızı Allegra'nın, 8 Temmuz'da Shelley'in ölümü Byron'ı yıkmış ve *Don Juan*'da ölüm yelleri estirmeye başlamıştır. Öyle ki ilk elde şimdiki 11. sekizlikten başlar Byron bu kantoya. Ölüm ona giilmektedir ve gelmesine ramak kalmıştır.

- 1: Wellington: Waterloo'da Napolyon'un ordusunu yenilgiye uğratan Bağlaşık Ordular'dan (İngiltere, Prusya, Rusya, Avusturya v.b.) İngiliz başkomutanı.
Vilainton: (Fransızcada) Kötü tat. Villain: (İngilizcede) alçak, kıyıcı, kötü. Michel Ney: Napolyon'un önde gelen mareşallerinden biri.
- 4: Shakespeare: *Macbeth*: 3:4:17
- 6: Napolyon'un Portekiz'i işgali üzerine Brezilya'ya kaçan Portekiz veliahtı.
- 7: Cincinnatus: Roma'nın cumhuriyet döneminde tutumluluğu ve dürüstlüğü ile örnek olan devlet adamı.
Sabine Çiftliği: Romalı varıl Maccenas, Sabine Dağı'ndaki çiftliğini ozan Horatius'a armağan etmişti.
- 8: Plutarkhos: *Bioi paraleloi*: 27. Bölüm. Themis'i kurtaran Epaminondas yoksulluk içinde ölmüştü.
A.B.D'nin kurtarıcısı ve ilk cumhurbaşkanı Washington, Başkanlık maaşı dışında hiçbir şey kabul etmemişti.
Pitt: Dönemin İngiliz bakanlarından.
- 9: Napolyon, önceleri krallıklara ve yerleşik düzene karşı çıkıp tüm insanlık için cumhuriyetçi düşünceler beslerken, Avrupa'da imparatorluğunu kurarak ülkeleri ailesine peşkeş çekmiştir. Nedir ki yalnız Byron değildir bu sol gösterip sağ çakmaya kuduran. Beethoven da imparatorluk tacı giydiğini duyduğu Napolyon'un adını ilk elde ona adadığı *Eroica* adını verdiği 3. Senfoni'sinden siler.
- 11: Shakespeare: *Henry VI*: 1:4:7:18. Talbot'un sözleri.
- 14: *Hamlet*: 3:1:56. Byron'ın düşmanlarından Coleridge'in ardındaki bir ozan takımı o günler Shakespeare'ye karşıdır. Hephaestion, Büyük İskender'in dostu ve generaliydi.
- 14:6: Evet, Napolyon kanserden öldü.
- 15: Horatius: *Epode*: 3:4.
- 17: Pascal'a göre "Ne biliyorum?" Montaigne'in bütün felsefesini açıklayan sözüdür.
- 18: Ne ki bilge Pyrrhos kuşkuculuk bayrağını ilk açan(lardan)dır. İyi bir yüzcü olan Byron şimdi can yoldaşı Shelley'in ölüm biçimini de mi alaya alıyor?
- 19: Serçenin düşmesi: *Hamlet*: 5:2:218-9, Matta İncili: 10:29, Lukas İncili: 12:6.
- 21: Melanchthon (gerçek adı Philip Schwarzerd'dir): 16. yüzyıl Almanyası'nın yenilikçi ve insancıl dinbilimcisi.
- 28: İspanya ve Yunanistan'daki ulusçuluk (özgürlük) cylemleri.
- 30: Kibitka: Bir tür Rus arabası.
- 33: Nadir Şah: 18. yüzyılda yaşamış İran şahı. Çeşitli sayrılıklardan sonra delirdi. Yaptığı zorbalıkları canıyla ödedi.
- 38: Cuvier: İnsanoğlunun yeryüzünde görünmesinden önce dünyanın birçok

kez yıkıma uğrayıp yeniden oluştuğunu varsayan 19. yüzyıl Fransız bilim adamı.

- 41: Shakespeare: *Hamlet*: 1:5:159.
- 47: Lanskey: Katerina'nın gözdelerinden.
- 48: Katerina'nın yavuklusu olmak yüce bir görevdi.
- 29: Dönemin başbakanı Castlereagh'tan iğrenir Byron.
- 53: 'Troya Savaşı'nın nedeni Yunan kralının karısı Helen'in Paris'le kaçmasıydı.
- 55: Horatius: *Satire I*: 1:3:107-8: "Helen'den önce de orospular en ağır savaş nedeniydi"
- 63: Giles der ki "Çalımından geçilmediğine bakılırsa evli o". Bkz. Massinger: *A New Way to Pay Old Debts*: 5:1:118-9.
- 66: *Hamlet*: 3:4:58-9. Simplon Geçidi: Byron 1816'da İtalya'ya Simplon Geçidi üstünden giriş yaparken pek etkilenir. Geçit Napolyon tarafından açtırılmıştı. Uyarit: Merkür gezegeni.
- 69: Thetis: Su perisi.
- 71: Pallas: Athena'nın bir sıfatı.
- 72: Messalina: Roma imparatoru Cladius'un uşarı karısı.
- 80: Klytaimnestra: Âşığı Aigisthos'la birlikte kocası Agamemnon'u öldürdü.
- 84: Protasof: Katerina'nın gözdelerinden Orlof'un yeğeni.

KANTO X

Byron, 1822 yılı Eylülünde Pisa'da başladığı bu kantoyu daha sonra taşınmış olduğu Albaro'da (Genova) 5 Ekim'de bitirdi: Kanto, 29 Ağustos 1823'te yayımlandı.

- 1: Ey okur, tarih bir kurgu-öyküdür. Newton'ın elmanın düşüşüne bakarak yerçekimini bulduğu imgesini de insanlık Voltaire'e borçludur: *Éléments de la Philosophie de Newton*: 3.
Brewster: *Memoirs of Sir Isaac Newton*: 1:24.
- 2: Havva ile yattığı (onun uzattığı elmayı yeyip de ona sevdalandığı) için onunla birlikte cennetten (göklerden) yeryüzüne düşen Âdem(oğulları), Newton'ın yardımıyla (elmanın düşüşüyle) bilim gücüyle "ayağa kalkarak" (göklere) uzaya çıkacaktır. Byron uzay gezilerinin bir gün gerçekleşeceği öngörüsünü Medwin'e ıttırır: Medwin: *Conversations of Lord Byron*: 187.
- 4: Byron'ın can yoldaşı, duygusal, dinsizlik dindarı, Hristiyanlığın büyük düşmanı Shelley "Adonis" şiirinde Byron'ı "Sonsuzluğun Hacısı" olarak duyurmuştu ortalığa. Byron da durur mu, kendi kendiyile dalga geçiyor burada.
- 6: *Kitabı Mukaddes*: 1:5:6.
- 11: Byron'ın Southey'i cleştirmesini "huysuz ve zevksiz" diye nitelmişti cleştirmen Jeffery. (1822) .

- 14 ve 15: Byron kendisini kıyasıya eleştirenlerden (tutucu ve düzeltimci) hukukçu Brougham'ı tefe alıyor.
- 16: Byron'a ateş püsküren *Edinburgh Review*'un yayıncısı eleştirmen Jeffrey sonraları Byron'la dost olmuştu.
- 17: "Eski İyi Günler": Bir İskoç türküsü. (Sir Walter) Scott: İskoç asıllı ünlü yazar ve ozan. Byron'ın düşman olmadığı birkaç kişiden biri.
- 18: Banquo'nun dölü: Shakespeare: *Macbeth*: 4:1:102-24.
- 25: Gracchus: Roma döneminde bir yargıç. Toprak reformu yaptı.
- 26: *Kitabı Mukaddes*'te "Babilili Orospu" kraliçe pembe ipekliler arasında görülür. Byron abartmıyor. Çariçe Katerina çapkınlığıyla tarih yazdı.
- 27: Byron 34 yaşındadır ve yalnızca Dante'nin değil de herkesin "Cehennem"i olan yaşlılığa ayak basmaktadır.
- 32: Tanrı, Tanrının oğlu İsa ve İsa'nın anası Meryem.
- 34: Dönemin kırk beygir gücündeki buharlı makinesine benzetme.
- 35 ve 36: 1086'da Fransa'dan (Normandiya) gelerek İngiltere'yi alan Kral William'ın buyruğuyla toprak sahiplerinin mal ve mülkleri sayıldı ve bir kipta toplandı. Buna dayalı bir yönetim ve vergi düzeni kuruldu. Bu "Sayımünü Kitabı"nda Byron'ın atası Radulphus de Burun da yer aldı. Bernard: "Byron'ın Soyağacı": 1870. Byron, ataları Erncis ve Radulphus'un kral William (Billy) ile birlikte Normandiya'dan geldiğine inandı.
- 37: Neva: Moskova'dan geçen ırmak.
- 38: Mavi Şeytanlar: O dönemde istemsiz titremeye (Delirium tremens ve hipokondriyak çarpıntı) verilen ad. Byron belki de kadın entelektüellere verilen alaycı ad olan "mavi çoraplı bayanlar" demek istiyor. (bkz. dipnot Kanto I:22).
- 39: Katerina'nın, kocası III. Petro'yu hekimi yardımıyla zehirlettiği söylenir.
- 41: Tıp "bilimi"ne taşlama: Günümüzde aspirin, antibiyotik ve kortizon vb. ilaçlara olduğu gibi, o dönemde bu reçetedeki ucretici, sürdürücü ve kusturucu ilaçlara umut bağlanırdı.
- 42: Bailli: Byron'ın çocukluk hekimi. Abernethy: Dönemin ünlü hekimi.
- 45: 19. yüzyılda en güçlü donanmayı cinde bulunduran İngiltere, uluslararası antlaşmalarla tüm denizleri denetim hakkını yasalastırdı.
- 49: Iphigencia: Agamemnon'un savaşa giderken kurban etmek istediği, Artemis tarafından Tauris'e (Kırım'a) kaçırılan kızı.
- 50: Byron'ın hayvanları. İtalya'da ilk yerleştiği sarayına topladığı bu hayvanları taşıdığı yerlere yanında götürdü.
- 54: Bilge Platon'un yeryüzüne bulaştırdığı cinsel olmayan, sadece zihinsel olan aşk.
- 56: Hristiyanlığa alınan kişinin suyla kutsanması. Katolik mezhebinde günahların rahibe anlatılması.
- 58: Biron: Çariçe Anna'nın emriyle içişlerlikten başbakanlığa yükseldi. Anna ölünce Sibiry'a sürüldü.
- Mars: Savaş tanrısı. (Napolyon'un Moskova Seferi)

- 59: Napolyon Waterloo'da böyle demişti.
Şahdamarını keserek canına kıyan dönemin başbakanı Castlereagh, Byron'a göre (Napolyon'a, devrimcilere ve cumhuriyetçilere) ettiği kötülüklerin belasını buldu.
Kosciusko: Polonyalı yurtsever ve özgürlük savaşçısı.
Hecla: İzlanda'da bir yanardağ.
- 62: Köln'de bugün de Ermiş Ursula ve erden kızların kemikleri sergilenir.
- 63: Hollanda kökenli bir içki olan cin (Jenever), İngiltere'de karıştlarının yayını üstüne, 1736'da yasaklandı.
- 64: Özgürlükler Adası (taşlama!): İngiltere.
- 65: İngilizlerin deniz aşırı sömürüsü (kibarcası ticareti).
- 66: Byron o sıralar gönüllü sürgünlüğünün yedinci yılındadır.
- 71: Yiğidi öldürse de hakkını verendir Byron: Boşuna söz dökmüyoruz: bu kanto birazdan göreceğiniz gibi arabacılık kantosudur. Çünkü o dönemde İngiltere'nin paralı yolları tıpkı günümüzdeki Almanya otoyolları gibi dünyanın en iyisidir! Bu yollar Romalılardan kalma yollar temel alınarak, kırılmış çakıl dökülüp üstünden silindir geçirme yöntemiyle yapılır ve bu yöntem de bulucusu İskoç mühendis McAdam'ın adına "makadam" diye adlandırılır. Bu özel girişim binlerce kişinin ekmeek kapısıdır ve arabacılık ve yan sanayileri geliştirir. Posta arabalarında arabacıdan başka atlara binerek mahmuzlayan postacılar da vardır ve saatte 20 km. süratle arabayı uçururlar.
- 72: Byron'ımız da tıpkı Rahmaninof, Herbert von Karajan ya da James Dean gibi sürat delisidir işte.
- 73: Prens "Kara" Edward'ın mezarı bu katedraldedir. Canterbury başpiskoposu Thomas Becket kendi katedralinde kral II. Henry tarafından öldürülmüştü. (1170)
- 74: Cressy: (Crecy). Prens Edward'ın 1346'da Fransız ordusunu yendiği yer.
- 75: Müslümanların Hristiyanları "domuz" diye adlandıışıları.
- 76: Sanayi Devrimi'yle birlikte İngiltere'de Tarım Devrimi de başlar. Büyük toprak sahipleri geleneksel yöntemleri terk ederek, kendilerini bilimsel yöntemlerle eğitir ve anaparalarını bunun uygulamalarına yatırır. İngiltere böylece 19. yüzyılda Avrupa'nın en ileri tarım ülkesi olur. Her yerden tarımcılar oraya bilgi ve görgü artırmaya gider.
- 78: Phacthon: Güneştanrı Helios'un oğlu. Babasından kanatlı atların çıktığı güneş arabasını dilemiş, sürmeyi beceremeyince dünyayı yakmasına ramak kalmıştı.
- 79: Machiavelli: *El principe*. "İnsan babasının ölümünü unuttur da ondan kalan malını clinden alanı unutmaz".
- 84: Fry: Newgate kentinde kadın tutukluların durumunu iyileştirmek için 1817'de bir dernek kuran kadın.
- 85: Carlton: IV. George'un tahta çıkmadan önce oturduğu saray.
- 86: Sir William Curtis: Kral IV. George'un İskoçya gezisine İskoç etceği giye-

rek eşlik eden yağcı arkadaşı. Sıfırdan başlayarak Londra Belediye Başkanı, milletvekilliği yaptı. Sonradan Baronet'liğe yükseltildi.

87: Roland'ın borusu: bkz. Moore: *Marmion*

KANTO XI

Genova'da 1822 yılının 6-17 Ekim günlerinde yazıldı. 29 Ağustos 1823'te yayımlandı. Byron'ın sağlığının bozulmaya başladığı günlerdir.

1: Bilge Berkeley 1734'te yayımlanan *A Treatise Concerning Principles of Human Knowledge* adlı denemesinde maddeyi büsbütün yadsımış ve maddenin bir düş, ruhunsa gerçek olduğu savını ortaya atmıştır.

3: Ariel (melek): Shakespeare: *The Tempest*

18: Bkz. *Hamlet*: 5:1:21.

22: Londra sokak lambaları 1816'da havagazıyla aydınlatılmaya başlandı.

24: Ünlülerin gömüldüğü Westminster Kilisesi.

25: Stonehenge: Wiltshire'daki Salisbury Ovası'nda bulunan tarihöncesine ait bir taş çember. Bedlam: Londra'da, delilerin prangaya vurulduğu, ünlü "St. Mary of Bethlchem" akıl hastanesi. Westminster Sulh Ceza Mahkemesi.

26: Fransız Devrimi sırasında ordu iaşesini sağlayan Joseph Foulon, açlıklarını haykıran yığınlar için "Ekmek bulamayan saman yesin" der demez pek çok başkaları gibi, bir sokak lambasına asılmıştır.

28: Diogenes gün ışığında elinde fenerle dolaşır "insan" ararmış.

29: Pall Mall: Londra'nın kumarhaneler semti.

Cehennemler: St. James çevresindeki kumarhaneler.

30: "Pafos"lular: Orosipular.

Malthus: *An Essay on the Principles of Population* (1798) dünyadaki özkaynakların nüfus artışı nedeniyle tükeneyeceği savıyla doğum kontrolünün gerekliliğini ve evliliğin kısıtlanmasını savundu. Bkz. Kanto XII:14 ve 20, Kanto XV:37.

31: Büyük olasılıkla Albemarle Caddesi'ndeki Grillion Oteli. Ey okur, şiiri öteki sanatlardan ayıran tek özellik şudur ki, şiir yaşama değil, yaşam şiire öykünür. 17 Eylül 1822'de "Don Juan" adında bir diplomat, Grillion Oteli'nden ayrılmıştır!

38: 1820'de IV. George İrlanda gezisi sırasında aşırı ilgiyle karşılandı. İrlandalılar kendilerini baskı altında tutan İngiltere kralını el üstünde taşıdı. Byron, "bu ne perhiz, ne lahana turşusu" diyor bu işe. Yonca, İrlanda'nın simgesidir.

42: Billingsgate: Londra'nın balıkpazarının bulunduğu ve küfürli diliyle ünlü semt.

49: İyi ve varıl aile kızlarına sonradan kocalarına ödetilmek üzere dükkânların açtığı kredi.

50: Mavililer: Bkz. dipnot Kanto I:22. Şapkaların içi o dönemde kâğıtla kaplanırdı.

- 51: Drawcansir: George Villiers'in *The Rehearsal* (1671) oyununda yüksekten atan bir oyun kişisi. Hippokrene: Esin Perileri'nin barındığı çeşme. Yunanistan'daki Helikon Dağı'ndadır.
- 54: Banquo için bkz. *Macbeth*: 4:1:112.
- 56: Byron, yapıtları *Don Juan*, *Marino Faliero* ve *Cain*'in kıyasıya eleştirilene uğramasıyla Napolyon'un Moskova, Leipzig ve Waterloo'da (Mont-Saint Jean, Waterloo'da bir çiftliktir) aldığı yenilgiler arasında benzerlik kurup (en büyük olduğunu bildiği içindir ki) kendi kendisiyle dalga geçiyor. Aslan: Napolyon. Güzel Bağlaşım (Kutsal Bağlaşım): İngiltere, Rusya, Prusya ve Avusturya-Macaristan'ın oluşturduğu bağlaşma. Howe: Napolyon'un sürgün edildiği St. Helena Adası'nın valisidir.
- 57: Sir Walter Scott, Thomas Moore, Thomas Campbell: Byron'ın çağdaşları içinde düşman olmadığı az sayıdaki ozanlardır. Pegasos: Kanatlı at, Esin Perisi. Rahip Rowley Powley: Byron'ın "Childe Harold"una bir öykünme yazan rahip ozan Croly'ye taşlama. O günlerde birçok rahip şiir kitabı yayımlardı. Çağdaş Köhne Tabanca: Zor bir imge. Tabanca, önceki adıyla Pistol, Falstaff'ın c f c mi c f c bir arkadaşıdır. Shakespeare: *Henry IV*: 1:2:4:208. ("Köhne" sözcüğü orduda ast bir rütbedir o dönemde ayrıca).
- 58: Sporus: Suetonius'a göre Roma imparatoru Neron'un önce hadım ettirip sonra evlendirdiği gözdesi kadını ozan. Pope, taşıdığı bir kişiye bu adı vermişti: "Epistle to Dr. Arbuthnot": 205-9. Byron bu adı çağdaş ozan, eleştirmen ve Oxford (Byron'a göre "Öküzford"! dersek yiğidimize kol-tuk çıkmış oluruz şuracıkta) profesörü Milman'a yakıştırıyor. Nedeni de Milman'ın Keats'i eleştirmesidir bir, *Don Juan*'ı eleştirmesidir iki. Kibele rahipleri, vccde gelip kendi elleriyle erkekliklerini keserlerdi. Cambysses'in Romalıları bir önceki taşlara hedef olan rahip ozan Croly'nin *Catiline* trajedisinde geçer.
- 59: Euphues: Cornwall takma adıyla yazan Procter, 1820'de biçim ve biçim olarak *Don Juan*'ı örnek alarak erdemli bir öykü yaratmış, başta *Edinburgh Review* olmak üzere tutucu basının şakşaklarını almıştı. Euphues: (Yunanca) Vücut ve zihin albenisi anlamındadır. Landor: Southey'in arkadaşı bir ozandır.
- 60: Keats, veremli ciğerlerini (eleştirilerden kurtarmak için belki de) havalandırmak için gittiği İtalya'da canını göklere verecektir. Byron Keats'i pek tutmaz. Nedir, can yoldaşı Shelley, Keats'in son yapıtı *Hyperion*'u Byron'ın gözüne tutmuştur. Gelenek tabanına basmadan öncü ayaklarına yatanlardan hoşlanmayan Byron, Shelley'in hatırı için Keats'i okşar görünüyor. Ne de olsa Keats hiç olmazsa son kitabında Yunan tanrılarında dem vurmuştur. Ancak Byron, Pope'a dil uzatan Keats'in gözünün yaşına bakmayacaktır.
- 61: Roma'nın son yıllarında ortaya çıkan zorbalara. Atina'nın son dönemindeki otuz zorbayla karşılaştırıldı tarihçilerce. Byron çağdaş ozanların sidik yarışını makaraya alıyor.

- 62: "Olmaz!" demeyin. 193 yılında Roma İmparatorluğu'nun yeniçerileri olan Pretoria Muhafızları, İmparator Pertinax'ı öldürdükten sonra imparatorluk unvanını açık artırmaya çıkardılar. Varsıl senatör Julianus, tarihte kendi imparatorluğunu açık artırmayla satın alan ilk ve son imparatordur belki de! Deniz rezenesi toplamanın korkulu bir iş olduğunu söyleyen Shakespeare'in *King Lear*'ındaki Edgar'dır: 4:6:15-6.
- 65: Herakles'in karısını kaçıran yarı at yarı insan Nessos, Herakles kendini vurunca, kadını aldattı ve kanma bulanık gömleği Herakles'e giydirip onu zehirletti.
- 75: Yahudi tefeciler, rehinciler. İki meclis: Halk Meclisi ve Lordlar Meclisi. Zorba Takımı: Tutucu Parti. Halk Takımı: Liberal Parti.
- 76: Ozan Young "El çekme" şiirini yayımladığında seksenindeydi. Byron sekiz yıldır İngiltere'den ayıdır.
- 77: Grattan, Curran, Sheridan. Üçü de tam o yıllarda göçe çıkan özgürlük ve demokrasi uğraşısı parlamenterlerdir. Kraliçe Caroline kızının doğumu sırasında can vermişti. Hazine bonolarının ödenme gücü günceldi o dönemde.
- 78: Brummell: Fransa'ya sürülen bir kumarbaz. Long Pole Wellesley: Wellington'ın birçok kez top atan kumarbaz yeğeni. Whitbread: Liberal politikacı, Romilly: politikacı (bkz. dipnot Kanto I:15. Her ikisi de o sıralar canlarına kıymıştı. III. George'un bıraktığı iki miras belgesinden sonuncusu imzasızdı. Dönemin kralı IV. George'un Çin'den gelen gözde kuşunun adı Fum'du. (Keats ve Shelley IV. George'a "Hum" takma adıyla taşlama düzmüşlerdi). 1822'de kralın İskoçya'ya gezisi sırasında İskoç eteği giyişini ve İskoçyalıların ona aşırı bağlılık gösterilerini (İskoç olan) Byron tiksintiyle karşıladı. "Kaşı beni kaşıyayım seni": Bir İskoç özdeyişi. Sawney: (argo) İskoçyalı.
- 79: Dublin'den gelen bağışmalar. Dönemin İrlanda ayaklanmaları. Grenville'ler: Grenville ve üç oğlu (tutucu) politikacıydı. Byron, Lordlar Meclisi'nde Özgürlükçü Parti'dendi.
- 80: Caroline ve Frances: İkisi de yüksek tabakadan evli hanımcendilerdi. Byron'la aşk ve meşklere sonunda boşandılar.
- 83: Dük: Wellington dükü.
- 84: Sekiz dizede ulusal ve uluslararası düzeyde dönemin toplumsal ve ekonomik tablosunu çiziyor Byron: Napolyon'a karşı uzun süren savaşlar sonucu İngiliz ekonomisi darboğaza girmiştir. Savaştan dönen asker ve gemiciler işsiz güçsüz kopuk kopuk dolaşmaktadır. Üretimin ve dışsatımın düştüğü yetmezmiş gibi dışarıya getirilen kısıtlamalar tüketim maddelerini ateş pahası yapar. Devlet borcu şişer, vergi üstüne vergi bindirilir. Küçük toprak ağaları mallarını yok pahasına büyük toprak ağalarına kapırlar. Tarikatçılık ve dine dönüş çağrıcıları ortalığı doldurmaktadır. Southcote da dönemin bir kadın tarikatçısıdır. Tutucu hükümet yenilik yapmaya yanaşmamakta, büyük kentlerde ayaklanmalar bayrak açmakta-

dır. 1819'da Manchester'daki bir gösteride polis kurşunları yüzlerce canı delik deşik eder, onlarca can alır. Fransız Devrimi'yle Avrupa anakarasında yükselen özgürlükçülük, ulusçuluk ve cumhuriyetçilik ateşini söndürmek isteyen gelenekçi krallıklar olan İngiltere, Prusya, Rusya, Avusturya-Macaristan ki tümü "Kutsal Bağlaşım" adıyla bir araya gelerek değişim kaplarını Napolyon'u ancak ve daha yeni 1815'te alt edebildikten sonra bir dizi uluslararası toplantılarla (önce Viyana'da, sonra 1818'de Aix-la-Chapelle'de, 1820'de Troppau'da, 1823'te Verona'da) toprakları içindeki özgürlük akımlarına soluk aldırılmamak üzerinde anlaştılar. Fransız Devrimi'nden sonra İspanya, İtalya ve Meksika'da özgürlük ayaklanmaları oldu. Kraliçenin davası: Dönemin kraliçesi Caroline'in 1820'de taç giyen kocası (Byron'a göre huni giymesi gereken) IV. George'u aldattığı savıyla yargılanması.

- 85: John Bull: (argo) İngiliz. Sert içkilere konan yüksek vergiler sonucu hafif içki üretimi artmıştı o dönemde.
- 86: "Gününü gün et!" sözü Horatius'undur: *Carmina*: 1:2:8. "Yaşam acınası bir oyuncudur": Shakespeare: *Macbeth*: 5:5:24 ve *Henry IV* : 1:2:4:539.
- 87: 1709'da yayımlanan *New Atalantis* kitabında Bayan Manley dönemin ünlülerini eleştirilerinde kantarın topunu biraz fazla kaçırmıştı.

KANTO XII

Byron, 1822 yılının Ekim ya da Kasım ayında Genova'da başladığı bu kantoyu 7 Aralık 1822'de tamamladı. Kanto, 17 Aralık 1823'te yayımlandı.

- 5: 1820-23'teki İspanyol Devrimi'nin "Descamidos" ları. "Çıyıklama ve gevceleme": Shakespeare: *Hamlet*: 1:1:115-6. Eski ve Yeni Dünya: Avrupa ve Amerika.
- Rotschild: Uluslararası bir bankacı. Baring: Günümüze dek gelen, son yıllardaki bankacılık skandalıyla güncelleşen, Hollandalıların satın aldığı ünlü İngiliz Bankası.
- 6: Jacques Lafitte: Dönemin Fransız Merkez Bankası başkanı. "Tanındıklar": Londra Borsası'ndaki denizaşırı iktidar. Kolombiya, Peru, Uruguay ve Brezilya, o sıralar İspanya'dan bağımsızlıklarını kazandı ya, Yahudilerin başını çektiği uluslararası kapitalizm, o günlerde emeklemekte olan bu ülkelerde iktidar ağlarını çoktan örmüştü.
- 13: Sir Walter Scott: *Lay of the Last Minstrel*
- 16: Byron, düşman olmadığı birkaç ozandan biri olan kentlisi Scott'u bile içinelemeden geri durmuyor. Jeffrey: Bir eleştirisinde Byron'la karşılaştırdığı Scott'un erdemliliğini Byron'a örnek göstermişti. Bkz. dipnot Kanto X:11 ve 16.
- 18: Byron burada şu iki davadan birini betimliyor olmalı: İlki 1822'de teyzesinin ölümüyle kendine kalan ve o andaki gelirini iki katına çıkaran mirasla ilgili dava. İkincisi de *Cain* adlı yapıtının yayıncısı Murray'nin

- korsan yayıncılara karşı olağan dava sonuçlanana dek Yüksek Mahkeme-
de açtığı dava. Dava geri çevrilmiş, sonraları olağan dava kazanılana dek
korsan yayıncılar atı alıp Üsküdar'ı geçmişlerdi.
- 19: Dönemin ünlü İngiliz tarihçisi Mitford, Eski Yunan tarihini yeniden de-
ğerlendirerek tarihçi Plutarkhos'u kötülerken Atina'nın yöneticileri olan
zorbaları övdü. Byron, "Ben bir yalancıyım, bana inanmayın" diyen Yu-
nanlı bilge gibi bir kelime oyunu yapıyor bir de.
- 22: Döl sevgisi noktası: (filo-projenitiflik noktası) Kişide kendi dölünün ka-
lıtımına olan sevgiyi denetim altında tuttuğuna inanılan nokta. Frenolo-
ji'ye (Kafatasibilimi) göre.
- 26: *Kitabı Mukaddes*'te Ermiş Balam'ın eşçğinin konuşması üstüne bir öykü.
(Sayılar, 22).
- 30: Henry Hallam: *View of the State of Europe during the Middle Ages* (1818).
- 32: Şıkırdayan altın: Shakespeare: *The Merchant of Venice*. 2:7:65.
- 33: T'antacne: Vergilius: *Aeneis*. 1:2: "Nasıl da böyle korkunç şeyler dolaşır
yüksek gönüllüderc?". Ada: İngiltere.
- 37: 1814'te Byron, kırkındaki Lord Portsmouth'un düğününde tanıktır. Bu
dizelerin yazıldığı sıralar genç ve düzenci karısı Lord'u "deliliğinden"
dolayı boşamayı başaracaktır. Mahkemenin yargıcı da Adalet Bakanı El-
don'dan aşağı biri değildir.
- 38: "Çağdaş örnek": Shakespeare: *As You Like It* 2:6:156. "Doğru ne yazık
ki...": Shakespeare: *Hamlet*. 2:2:97-8.
Byron, bir yıl kadar süren evliliğini ve karısının kendisini delilik, sapık-
lık gibi nedenlerle boşamayı başarısına değiniyor.
- 42: "Kötülüğü Önleme Derneği": Şaka değil gerçek; Londra'da 1802'de ku-
rulan böyle bir dernek vardı!
- 51: 18. yüzyıldan bu yana Londra Belediye Başkanlarının kullanımına sunu-
lan tören teknesi.
Kythera'nın midyesi: Venus, Kıbrıs Adası kıyısındaki köpüklerden doğdu.
Boticelli'nin başını çektiği birçok ressam Venus'ü bir midye içinde betimler.
- 58: Kaz Oyunu: O dönemde yaygın bir boş zaman öldürme oyunu.
- 63: Werther: Goethe'nin, umutsuz aşkı uğruna canına kıyan duygusal roman
kişisi.
- 64:1: Shakespeare: *The Merchant of Venice*
- 67: Beyaz yarlı kıyılar: Fransa'dan Manş Denizi geçildiğinde İngiltere'nin li-
man kenti Dover'in beyaz kayalıkları görünür.
- 70: "Hantal Öküz": Horatius: *Epistulae*. 1:14:43. "Avrupa'nın Afrika üstüne
olan bilgisi hantal bir öküz gibi ilerlemekte".
- 70:8: Shakespeare: Sonnet 127: "Eskiçağda siyah güzel sayılmazdı"
- 75: Endülüs: İspanya'da bir bölge.
- 78: Marius: Roma'dan Kartaca'ya sürgüne gönderildiğinde, "Kartaca'nın yı-
kıntıları içinde oturan kaçak Marius'u gördüm de ona (Valiye)!"
Plutarkhos: *Bioi paraleloi*: Bölüm 40.

- 79: Bir orospuyu taşılayıp öldürmek isteyenlere İsa demişti ki: "İçinizde hiç günahı olmayan ilk taşı atsin." Bunun üzerine ortalık süt liman oldu. *Kitabı Mukaddes*, Yuhanna, 8.
- 82: Kuzey Işıkları: Sir W. E. Parry: *Journal of a Voyage for the Discovery of a North-West Passage* (1821). Grey: 1807'de soyluluk unvanı aldı. Chatham: 1778'de ölen Chatham soylusu.
- 84: Veliiahtlığı sırasında pek ince olup krallığı sırasında kaba saba davranan IV. George.
- 86: Philip'in oğlu Büyük İskender'e bir yontucu Athos Dağı'nı yontarak onun bir yontusunu yapmayı önermişti. (Gerçekleşmedi)

KANTO XIII

- Genova'da 12-29 Şubat günlerinde yazıldı, 17 Aralık 1823'te yayımlandı.
- 7: Boswell: *Life of Johnson*: 1:140.
- 12: "Dellendim": Shakespeare: *The Merry Wives of Windsor*: 4:2: 16-23. Oidipus: Terentius: *Andria*, "Davus değil, Oidipus çözebilir ancak Sfenks'in bilmecesini".
- 17: Medler ve Persler: Eskiçağda İran kökenli, savaşçı ve istilacı devletler kuran toplumlar.
- 18: Sempronius: Addison: "Cato": 1:2.
- 27: Piccadily Alanı: Byron, evlendiği yıl Londra'da bu alana bakan bir ev tutmuştu.
- 29: Süleyman peygamber.
- 35: Horatius: *Epistulae*
- 41: İranlıların öğretileri: M.Ö. 6. yüzyılda Zerdüşt'ün kurduğu öğretisi Işıklılık-Yaratıcılık ile Karanlık-Kötülük-Yıkım arasındaki savaşa dayanır.
- 44: Carlton Sarayı: Bkz. dipnot Kanto X:85. Soho: Londra'nın ünlü eğlence ve alışveriş merkezi. Rotten Row: Hyde Park'ta bir yol.
- 46: Bugünün benzin istasyonları ve garajlar neyse o günün postaları da odur. Ağaç tekerleklerle şişsin de sıkılaşsın diye su verilir.
- 47: (İtalyancadan) "Böyle gezer işte varsıllar!"
- 53: Otuzdokuz: İngiliz Kilisesi'nin otuzdokuz kuralı. Pope: *The Dunciad*, "Akıllıca içti, yiğitçe yedi".
- 55: Norman Manastırı: Byron burada çocukluğunu geçirdiği ve miras olarak kendine geçtiğinde sattığı ana baba evini betimliyor. Newstead Manastırı, 1170'te yapılmış ve 1540'da kralın buyruğuyla içindeki keşişler sürülerek Byron soyuna geçmiş ve malikâneye dönüştürülmüştü. İskoçya'daki Newstead, günümüzde Byron Müzesi'dir.
- 56: Byron'ın atası "Kötü Lord" Byron çevredeki ormanın kökünü kazımış, komşuların satın aldığı "Hacı Çınarı" denen bir ağaç böylece kurtulmuştu. Caractacus: 9 yıl süren savaştan sonra 1. yüzyılda Romalılara tutsak düşen Briton Kralı.

- 60: Stuart'ların tahta geçmesini sağlayan iç savaşa Byron'ın ataları da katıldı.
- 61: Bakirc Ana: Meryem.
- 64: Memnon Yontusu: Herodotos'un anlattığına göre Mısır'daki bu yontu, yelin etkisiyle olacak, gizemli bir ses çıkarırmış.
- 67: Byron, erginliğinde, yıkıntı durumundaki bu salonlarda tabanca eğitimi yapmış.
- 69: İngiltere'de insan haklarını güvence altına alan Habeas Corpus Yasası 1817'de askıya alınmış ve 1641'de kaldırılmış olan olağanüstü mahkemeler geri getirilmişti. Bu mahkemeler "Kamuya ve Devlete Zararlı Kişiler" yargıladı.
- 70: Her Lord'un bir simgesi vardı. Hazine görevlilerinininki beyaz asa, mabeyncibaşınıninki altın anahtardı.
- 71 ve 72: 17. ve 18. yüzyıl ressamaları. İtalyan: Carlo Dolce, Tiziano, Francesco Albani, Salvator Rosa, Spagnoletto, Caravaggio. Fransız: Joseph Vernet, Claude Lorraine. Flaman: Teniers. Hollandalı: Rembrandt.
- 74: *Ilyada* destanında Homeros Troya'ya yola çıkan gemileri anlatmak için otuz dize ayırır.
- 78: Boynuzlu: Boynuzlu kocalar. Babil kralı Nemrut, Dura Ovası'nda avlanırdı. Melton ceket: İngiliz avcı ceket. (Avcılar Merkezi Melton Mowbray'den alınma).
- 83: Brahmanlar en üst sınıftan (kast) dini bir özelliği de olan Hindistanlılardır.
- 84: Parolles: Shakespeare'in *All's Well That Ends Well*indeki kopuk kişi. Lord Pyrrho: Peterloo Katliamı'na karşı çıktığı için hapse atılan Sir Francis Burdett.
- 85: İmparator Şarlman'ın sarayındaki oniki soylu.
- 89: Punch: İngiliz kukla oyunu kişisi.
- 94: Congreve'in güldürüsü *The Old Bachelor*'daki budala kişi Molière'inkiyle benzerlik gösteriyordu.
- 96: Boaz ve Rut: (*Kitabı Mukaddes*'ten) Rut kocasının erkek arkadaşı Boaz'ın tarlasında hasatçılık yapar. Bayan Adams: Fielding'in *Joseph Andrews* roman kişisi.
- 97:6: Shakespeare: *Hamlet*: 1:5:4 ve 22.
- 101: Can sıkıntısı anlamındaki "Ennui" Fransızcadan İngilizceye geçmiş bir sözcüktür.
- 105: Dolon: Homeros: *Ilyada*: 10 : Odysseus ve Diomedes'in yakaladığı ve Diomedes'in öldürdüğü Troyalı genç.
- 106: Byron'ın açık deniz avına bir diyecceği yoktur ya, oltayla balık avını spor olarak yüceltiren Izaak Walton'a veriyor.
- 110: Phidias: Eski Atina'nın ünlü yontucusu. Sophia ve Tom Jones: Fielding'in *Tom Jones* romanının kişileri. Sophia, dobra ve silahşor bir kişi olan Squire Western'in kızıdır. Byron, *Tom Jones* romanında geçen dönemin (18. yüzyıl) acımasız ve dişe diş erdemsizliğiyle kendi çağının yapmacıklı ve incelikli erdemsizliğini karşılaştırmakta.

KANTO XIV

Genova'da 1823 yılının 23 Şubat ile 4 Mart günlerinde yazıldı, 17 Aralık 1823'te yayımlandı.

- 1: Saturn: (Mitolojide) Bir 'Titan'dı. Karısının kendisinden sakladığı üç oğlu (Biri Zeus'tu) dışında tüm çocuklarını yer.
- 2: 'Titan: Tanrılardan önce yeryüzüne egemen olan dev yaratıklara verilen ad.
- 8: Bacon: *Sylva Sylvarum or A Natural History*
21:1-2: Vergilius: *Aeneis*: 2:6:91.
21:7 Horatius: *Carmina*: 3:2:26.
- 22: Masonlar derneklerinin tarihini 'Tevrat öncesi dönemlere dayandırır. Parry: *Journal of a Voyage to Discover a North-West Passage* (1819-29). İason: Yunan mitolojisinde "Altın Post"u aramaya çıkan yiğit. "Büyük Giz": Eskiden beri simyacıların bulmaya çalıştıkları doğanın gizi.
- 23: "Kadın düştü düşeli": Havva'nın Âdem'i baştan çıkardığı için Tanrı tarafından cennetten yeryüzüne sürülüşü (düşüşü).
- 26: "Etck egemenliği": 1800'ler İngilteresi'nde kadınların toplumdaki yüksek mesleklere el atışlarıyla sözlüklerde yer alan bir deyiş.
- 35:8: Chesterfield'in söylediği sanılan bir söz:
- 39: Camilla: Babası tarafından Diana'ya adanan, öldükten sonra kutsal kimlik kazanan bir kadın. Sadece *Aeneis*'te adı geçer. Bolero: Bir tür İspanyol dansı.
- 40: Aurora: Roma'daki Rospigliosi Sarayı'nda bulunan Guido'nun duvar resmi.
- 48: Eyüp peygamber.
- 59: Oxenstiern: Dünyanın akıldan başka her şeyle yönetildiğini söyleyen (17. yüzyıl) İsveç başbakanı.
- 72: Dardanos oğlu: Paris.
- 73: 'Tiresias: Ovidius'un *Metamorphoses*'inde (3:320) yılanların üstüne basmakla dişi olan, sonra benzer bir olayla erkekliğine dönen kişi.
- 75: Shakespeare: *A Midsummer Night's Dream*. 2:1:168. Rousseau: *Les Confessions*: Kitap 6:1737-40.
- 76: Eurcka: (Buldum!) Archimedes'in ünlü haykırışı. Yiğit İason görev başındayken aşkla işi karıştırmış ve güzel Medcia'yı yurduna Argos adlı gemiyle taşımıştı.
- 77: Horatius: *Epode*: 2:1.
- 81:1 Sheridan: *The Critic*: 3:1.
- 83: Çar Aleksandr. Kutsal Üçlü: Napolyon'a karşı "Kutsal Bağlaşım" oluşturmuş Rusya, Prusya ve Avusturya. Kral: IV. George, sarayındaki kuş pavyonuna büyük para harcardı.
Semender: (Mitolojiden) Ateşe dayanıklı bir tür kertenkele.
- 84: Bedlam: Londra'daki büyük akıl hastanesi: "St. Mary of Bethlehem".
- 84:7: "Uygun bir dayanak noktası bulsam dünyayı yerinden oynatırdım" dediği söylenir Arkhimedes'in.

- 94: Shakespeare: *Romeo and Juliet* 2:6:9-10.
 100: Byron bir mektubunda (8.10.1813) bilardo masası üzerinde seviştiği bir kadından söz eder.

KANTO XV:

- Genova'da 8-25 Mart 1923'te yazıldı, 26 Mart 1824'te yayımlandı.
- 11: Plutarkhos *Bioi paraleloi*'de Alkibiades'in esnek kişiliğini över.
- 16: Raffaello'nun *Biçim Değiştirme* adlı başyapıtına bir gönderme. Anlayana bir söz yeter: Plautus: *Truculentus*: 2:8:14.
- 18: En kutsal: İsa peygamber.
- 20: 18. yüzyıl Venedikli doğaçlamacı ozan Sgricci'ye bir gönderme.
- 21: Martialis: *Epigrammation liber*: 2:188-9.
- 24: Priscian: (M.S. 5.-6.yüzyıl) Latin dili gramercisi yazarı.
- 24:8: İlk kitabı *Hours of Idleness* ile ilgili bir eleştiri yazan Brougham, Byron'a ozanlığı bırakmasını öğütlemişti.
- 25: "yiğitler ve bayanlar üstüne...": Vergilius, *Aeneis* destanının girişinde böyle der. Longinus: Bkz. dipnot Kanto I: 42.
- 32: Aristoteles'in drama için koyduğu Üç Birlik [zaman, yer, olay] kuralı.
- 35: Rapp: A.B.D.'nin Pensilvanya eyaletine göç eden Almanların 1803'te kurdukları bir topluluğun önderi. Adları "Uyum" ve "Ekonomi" olan iki kent kurmuşlar, nüfus denetimi amacıyla evliliğe sıkı kurallar getirmişlerdi.
- 37: "Patates Kıtlığı" sonucu İrlanda'dan ve İngiltere'den Kuzey ve Güney Amerika'ya göçler oldu. Cato: Roma'nın varlığını ancak Kartaca'nın yıkılmasıyla sürdürebileceğinde idare etmişti.
- 38: On buyruk: Musa'ya Yahova'nın verdiği uyulması zorunlu on kural.
- 39: Holbein: 17. yüzyıl ressamı.
- 49: Sezar'ı öldürenlerden Brutus'ün büstünün, kız kardeşi Junia'nın ölüm töreninde taşınmasına Tiberius izin vermemişti.
- 53: Shakespeare: *Macbeth*: 3:1:55-7.
- 59: Sir Walter Scott: *Lay of the Last Minstrel*: 4:24:17-20.
- 61: Bayanların giysileri. Dönemin kadın modası, omuz ve göğüsleri gösteren türdendir.
- 65: Büyük İskender'in şaraba düşkün olduğu söylenir. Apicius: Roma'daki Tiberius döneminin ünlü oburu. Kleopatra'nın şarabına iki inci atıp içtiği söylenir.
- 66: Lucullus: 1. yüzyıldaki Trabzon Seferi dönüşünde getirdiği kiraz fidanını İtalya'da ilk kez eken, boğazına, açılığa ve bahçıvanlığa düşkünlüğüyle tanınan ünlü Romalı komutan.
- 71: "Bay Boğa işi biftek": İngiliz Mutfağına bir taşlama.
- 72: Byron Fransızca "tat" ve İngilizce "Damla sayrılığı" anlamına gelen seçtiği iki sözcükle oynuyor.

- 73: Sunium, Ilymettos Dağı: Yunanistan'daki iki dağ sırası.
 85: Minerva: Akıl ve bilgelik tanrıçası.
 87: Lord Coke: Mülkiyet Hukuku uzmanıydı. (17. yüzyıl)
 91: Tyria: Lübnan'daki eski "Sur" kentinin Latince adı. "Troya ile Tyria arasında ayırım yapmam": Vergilius: *Aeneis* 1: 574.
 92: Eldon: Bkz. dipnot Kanto XII :37. Hecla: İzlanda'da bir kaynarca.
 94: Shakespeare: *Hamlet*: 3:2:408.
 96: Shakespeare: *Richard III*: 5:3:217-20.
 99: Shakespeare: *Hamlet*: 4:5:43-4.

KANTO XVI

- Genova'da 29 Mart-6 Mayıs 1823'te yazıldı, 26 Mart 1824'te yayımlandı.
- 1: İranlılarla ilgili tarihsel bilgiler için bkz. Herodotos: Kitap 1, bölüm 136. Ksenophon: *Cyropaedia* 8, bölüm 7.
- 2: Shakespeare: *Hamlet*: 2:2:103.
- 3:8: Söylenceye göre Acquino'lu Tommaso'nun yazdığı *De Omnibus rebus, De quibusdam aliis* adlı iki yapıt.
- 5: Turpin: 8. yüzyılda yaşamış piskopos. Monmouth Geoffrey: 10. yüzyılda yaşamış tarihçi.
- 5:8: Tertullianus: *Liber De Carne Christi* (1744).
- 11: Titus: Roma İmparatoru. Yurttaşlarına yardım elini uzatmadan geçirdiği bir günün sonunda bu sözleri söylemişti.
- 21: Alın yazısı tanrıcaları: Shakespeare: *Macbeth*: 4:1:110-11.
- 26: Mum ışığının maviliği çevrede bir hortlak ya da şeytan olduğunu gösterir. Shakespeare: *Richard III*: 5:3:180.
- 26:8: O dönemin İngilteresi'nde ayakkabı boyası reklamları ünlü şiirleri "kullanmaktadır" Byron bir kez böyle bir tekerleme yazmış olmakla suçlanmıştı.
- 27: Horn Took: Parlamento'da reformların savunucusuydu.
- 29: İskender'in kılıcıyla kestiği "Gordion Düğümü"ne gönderme.
- 43: Yoksul Diogenes, varıl Platon'un evine gelişinde halının üstüne basarken şöyle der: "İşte Platon'un övücünü çiğniyorum!". Platon yanıtlar: "Evet, ancak ne de büyük bir övünçle!". Atina arısı: Cicero'ya göre, Platon bebekken uykuda ağzına arı konması ilerde ne büyük bir konuşmacı olacağını göstermiştir: *De Divinatione*, Bölüm 36.
- 46: İngiltere'yi Babil'e benzetme. Lochaber: İskoçya'da dağlık bir bölge.
- 47: Mavi düşkünlüğü: Bkz. dipnot Kanto I:22.
 Yüce gök mavisi tonu: Doğayı öven şiirler yazan Wordsworth ve önceki "Gölcüler"e taşlama.
- 49: Hebe: Tanılara içki sunan gençlik ve bahar tanrıçası.
- 50: Anstey'in *The Bath Guide* ve Hayley'in *The Triumphs of Temper*. O dönemin sıradan (pembe diziden) iki kitabı. "Hazır Uyaklı Dizeler": dize sonlarının uyaklarının hazır olduğu ve okurun (yazarın!) dizinin gerisini doldurması beklenen şiir kitapları.

- 56: Parlamentonun krala bağladığı “geçim” ödencği.
Tiziano: İtalyan ressamı.
- 58: Got: Ortaçağda İskandivanya’dan gelerek tüm Avrupa’yı ezip geçen kaba ve yıkıcı ulus(tan kişi). Gotik: 12. yüzyıldan Rönesans’a dek Avrupa’da gözde olan mimarlık ve sanat biçimi.
- 60: Kilise vergisi: Gelirin onda biri kiliseye giderdi.
- 60:4: Shakespcarc: *Macbeth*: 4:1:50-3.
- 61: Söylentiye göre Byron daha ana evindeyken hizmetçi kızlardan birini gece bırakmış ve bir oğlu olmuştur.
- 69: 1832’ye dek yalnızca soyluların seçme ve seçilme hakkı vardı İngiltere’de.
- 74: Kral George ile çevresindeki çıkar düğümü Gordion’la özdeşleştiriliyor.
- 75: Sivil Liste: Parlamentonun ödenc bağladığı (aralarında kralın da bulunduğ) yüksek görevliler listesi.
- 80: Eylülcüler: Fransa’da 1792 Eylülü’nde siyasal tutukluların topluca öldürülmesindeki tetikçilere verilen ad.
- 81: Byron’ın tanışı rahip Sidney Smith’e bir gönderme.
- 82: Londra’daki Lincoln Katedrali alanı içinde yer alan St. Hugh Şapeli, üstündeki çirkin insan başlı oluğu yüzünden halk arasında böyle anılır.
- 84: “Dilenciyle kraliçe” ve “Piskoposla papaz” 1750’lerde bir halk türküsünde geçer.
- 98: Cocker’in 1677’de yayımlanan aritmetik kitabı o günlerde geçerliğini koruyordu.
- 99: 1717’de hazine borcunu kapatmak için kurulan “Borç Ödeme Sandığı” borçları ödemek bir yana dursun, onların artışına neden olmuştu.
- 104: Addison: Bkz. Pope: “Prologue to Satires”: 2:201-2.
- 109: Eski Yunan ozanı Bion’un “Yazık Kythera’lıya!” şiiri. Ozan Anakreon’un erotik şiirlerine bir gönderi. “Venus Ana!” Lucretius: *De Rerum Natura*: 1:1-2.

KANTO XVII

Byron, Genova’da 1823 yılının 8 Mayıs’ında başladığı bu kantoyu sona erdir(c)mez. Savaş oyunculuğuna soyunmuştur. Kanto, Byron’ın ölümünden sonra 1903’te yayımlanabildi.

- 3: İtalyancada “katır”; “enik” ya da “piç” demektir.
- 4: Bayan Partlett: Chaucer’in *Canterbury Tales* kitabında yer alan Fransız yazınından uyarladığı “The Nun’s Priest’s Tale” başlıklı hikâyesindeki tavuk.
- 6: Luther: Protestanlık mezhebinin kurucusu.
- 7: Sir Mathew Hale: 1662’de iki kadının cadılık suçundan yakılmasını kararlaştıran mahkemenin başkanı.
- 8: Galileo, (1564-1642) bilimsel çalışmalarını önlemek isteyen kilise tarafından evinde gözaltına alındıktan sekiz yıl sonra ölmüştür.
- 9: Pythagoras’ın ölümü, ya yakılma ya da ölüm orucu sonucuydu. Locke, ülkesi İngiltere’yi terk etmeye zorlandı. Sokrates: Suçlu olduğuna halk, zehirle ölümüne yargıç karar verdi.

ISBN 975-08-0127-X

22 YTL

9 789750 801273